

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om försäkringsdistribution och till vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås det att det stiftas en lag om försäkringsdistribution. Samtidigt föreslås lagen om försäkringsförmedling bli upphävd. Dessutom föreslås det ändringar i försäkringsbolagslagen, lagen om försäkringsföreningar, lagen om utländska försäkringsbolag, lagen om olycksfallsavtal, lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare, lagen om Finansinspektionen, lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift, lagen om investeringstjänster, lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, samt lagen om Konkurrens- och konsumentverket. Med undantag av ändringarna i lagen om försäkringsavtal och i lagen om Finansinspektionen är de föreslagna ändringarna närmast av teknisk art. Genom de föreslagna författningarna genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv om försäkringsdistribution.

Lagen om försäkringsdistribution ska gälla försäkringsdistributörer, dvs. försäkringsgivare, försäkringsförmedlare, sidoverksamma försäkringsförmedlare samt till mindre delar vissa sidoverksamma försäkringsförmedlare som bedriver försäkringsdistribution i liten, avgränsad skala till den del som dessa aktörers verksamhet uppfyller definitionen av försäkringsdistribution. Lagen ska gälla direktförsäkring och till många delar återförsäkring.

I lagen föreslås bestämmelser om en försäkringsdistributörens skyldighet att i de uppdrag som uppdragsgivaren eller kunden gett handla hederligt, opartiskt, professionellt och omsorgsfullt. Försäkringsdistributören ska i all sin verksamhet, inklusive vid intressekonflikter, handla på ett sätt som är förenligt med kundens intresse.

Försäkringsförmedlare är försäkringsmäklare och ombud. De kan bedriva försäkringsdistribution som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet. Enligt förslaget ska försäkringsmäklare agera med stöd av uppdragsavtal med kunden och de ska vara oberoende i förhållande till försäkringsgivarna. Ombuden ska agera för försäkringsgivarens räkning och på dennes ansvar. I lagen föreslås bestämmelser om hur försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare ska sköta sina uppdrag och om deras utrednings- och informationsskyldighet.

Enligt förslaget ska försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare registreras i det försäkringsförmedlarregister som förs av Finansinspektionen. Förutsättningar för registrering ska vara bl.a. tillräcklig yrkeskompetens samt god vandel. Av försäkringsmäklare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet ska dessutom krävas att de är oberoende i förhållande till försäkringsgivarna och att de har en ansvarsförsäkring.

En försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare som är registrerad i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet får enligt förslaget bedriva verksamhet i andra stater inom samarbetsområdet. Utvidgning av verksamheten till en annan stat ska enligt förslaget förutsätta ett underrättelseförfarande mellan de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna. Underrättelseförfarandet innefattar detaljerade bestämmelser om den behöriga myndighetens skyldigheter.

RP 172/2017 rd

I lagen om försäkringsavtal och i lagen om Finansinspektionen föreslås flera preciseringar som följer av direktivet. I lagen om försäkringsavtal ska det i större detalj än tidigare föreskrivas om den utredningsskyldighet och informationsskyldighet som försäkringsgivare och sådana ombud som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller sidoverksamhet har gentemot sina kunder. I lagen om Finansinspektionen föreslås bestämmelser om påföljdsavgift och andra administrativa påföljder samt om förbud mot sådana distributörers verksamheter eller förfaranden som distribuerar försäkringar i Finland.

I försäkringsbolagslagen och lagen om utländska försäkringsbolag föreslås det också vissa bestämmelser som preciserar genomförandet av direktivet om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet.

Lagarna avses träda i kraft den 23 februari 2018. Antagandet av kommissionens delegerade förordningar har blivit försenat. Antagligen finns det skäl att uppskjuta ikraftträdandet av bestämmelserna i lagstiftningen om försäkringsdistribution till ett datum som torde bestämmas i enlighet med början av tillämpningen på kommissionens delegerade förordningar. Det sannolika datumet för ikraftträdandet är 23 oktober 2018. I detta fall ska de bestämmelser som antas för att precisera genomförandet av direktivet om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet tillämpas före ikraftträdandet av ändring av försäkringsbolagslagen och ändring av lagen om utländska försäkringsbolag. Till denna del är det sannolika datumet för tillämpningen de 23 februari 2018.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	3
ALLMÅN MOTIVERING	8
1 Inledning	8
2 Direktivet om försäkringsdistribution	9
2.1 Allmänt	9
2.2 Innehållet i bestämmelserna i direktivet	10
2.2.1 Direktivets tillämpningsområde och definitioner	10
2.2.2 Villkor för registrering	12
2.2.3 Friheten att tillhandahålla tjänster och etableringsfriheten samt de nationella bestämmelser som behövs med tanke på allmänintresset	12
2.2.4 Yrkeskompetens och god vandel	13
2.2.5 Klagomål och tvistlösning	14
2.2.6 Försäkringsdistributörers professionalism och kundens intressen	14
2.2.7 Utredning av kundens försäkringsbehov	15
2.2.8 Informationsskyldigheter	15
2.2.9 Korsförsäljning	16
2.2.10 Processen för att godkänna försäkringar	16
2.2.11 Ytterligare krav som gäller skyldigheten att lämna information om försäkringsbaserade investeringsprodukter	17
2.2.12 Förebyggande och hantering av intressekonflikter	18
2.2.13 Myndigheternas befogenheter samt påföljder och andra åtgärder	19
2.2.14 Slutbestämmelser	20
2.3 Huvudpunkterna i kommissionens förordningar	20
2.3.1 Allmänt	20
2.3.2 Produkthanteringssystem	21
2.3.3 Hantering av intressekonflikter	24
2.3.4 Arvoden och andra ersättningar	25
2.3.5 Bedömning av ändamålsenlighet och lämplighet vid distribution av försäkringsbaserade investeringsprodukter	26
2.3.6 Icke-komplexa försäkringsbaserade investeringsprodukter	28
3 Nuläge och bedömning av nuläget	28
3.1 Allmänt	28
3.2 Lagen om försäkringsförmedling	29
3.2.1 Tillämpningsområdet för och definitionerna i lagen om försäkringsförmedling	29
3.2.2 Rätt att bedriva försäkringsförmedling samt förutsättningar för registrering.	30
3.2.3 Friheten att tillhandahålla tjänster och etableringsfriheten samt de nationella bestämmelser som behövs med tanke på allmänintresset	31
3.2.4 Yrkeskompetens och tillförlitlighet	31
3.2.5 Klagomål och tvistlösning	32
3.2.6 Försäkringsmäklares oberoende och professionalism	33
3.2.7 Utredning av kundens försäkringsbehov	34

RP 172/2017 rd

3.2.8	Informationsskyldigheter.....	34
3.2.9	Korsförsäljning.....	35
3.2.10	Processen för att godkänna försäkringsprodukter.....	35
3.2.11	Ytterligare krav för försäkringsbaserade investeringsprodukter.....	35
3.2.12	Förebyggande och hantering av intressekonflikter.....	35
3.2.13	Försäkringsmäklares avskiljande av tillgångar samt ansvarsförsäkring	36
3.2.14	Tillsyn.....	36
3.2.15	Skadestånd.....	37
3.2.16	Försäkringsförmedlingsnämnden.....	37
3.3	Lagen om försäkringsavtal.....	38
3.4	Lagen om finansinspektionen.....	39
3.5	Praxis.....	40
3.5.1	Det samhälleliga läget: försäkringsmarknaden, utbudet av försäkringstjänster och finanskrisen.....	40
3.5.2	God försäkringssed och god försäkringsmäklarsed.....	42
3.5.3	Försäkringsbolag.....	43
3.5.4	Ombud.....	44
3.5.5	Försäkringsmäklare.....	45
3.5.6	Informationssamhället: webbsidor och mobiltjänster.....	46
3.5.7	Företag.....	47
3.5.8	Hushåll, bostadsaktiebolag och försäkringar.....	48
3.6	Bedömning av nuläget.....	51
3.6.1	Allmänt.....	51
3.6.2	Lagens tillämpningsområde och definitioner.....	52
3.6.3	Rätt att bedriva försäkringsdistribution samt registrering.....	53
3.6.4	Friheten att tillhandahålla tjänster och etableringsfriheten samt de nationella bestämmelser som behövs med tanke på allmänintresset.....	54
3.6.5	Yrkeskompetens och god vandel.....	54
3.6.6	Klagomål och tvistlösning.....	55
3.6.7	Försäkringsmäklares oberoende och professionalism.....	55
3.6.8	Utredning av kundens försäkringsbehov.....	56
3.6.9	Krav på lämnande av information.....	56
3.6.10	Bindningsförfaranden och samerbjudanden.....	56
3.6.11	Processen för att godkänna försäkringar.....	56
3.6.12	Förebyggande och hantering av intressekonflikter.....	57
3.6.13	Försäkringsmäklares avskiljande av tillgångar samt ansvarsförsäkring	58
3.6.14	Tillsyn.....	59
3.6.15	Skadestånd.....	60
3.6.16	Slutbestämmelser.....	60
3.6.17	Annan EU-lagstiftnings inverkan på informationsskyldigheten.....	60
4	Målsättning och de viktigaste förslagen.....	60
4.1	Förslagen om genomförande av direktivet.....	60
4.1.1	Allmänt.....	60
4.1.2	Tillämpningsområdet för och definitionerna i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution.....	61
4.1.3	Rätt att bedriva försäkringsdistribution samt registrering.....	63
4.1.4	Etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster.....	64

RP 172/2017 rd

4.1.5	Krav på yrkeskompetens och god vandel	64
4.1.6	Försäkringsmäklares oberoende och professionalism	65
4.1.7	Utredning av kundens försäkringsbehov	65
4.1.8	Kraven på lämnande av information i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution och lagen om försäkringsavtal	65
4.1.9	Korsförsäljning	66
4.1.10	Processen för att godkänna försäkringsprodukter	67
4.1.11	Förebyggande och hantering av intressekonflikter	68
4.1.12	Försäkringsmäklares arvoden	68
4.1.13	Försäkringsmäklares avskiljande av tillgångar	68
4.1.14	Tillsyn	69
4.1.15	Skadestånd	69
4.1.16	Tillhandahållande av icke-komplexa försäkringsbaserade investeringsprodukter utan bedömning av ändamålsenlighet	69
4.2	De bestämmelser i direktivet som inte förutsätter ändringar i den nationella lagstiftningen	71
4.3	Medlemsstatsoptionerna i direktivet samt nationella bestämmelser som är strängare än direktivet	73
5	Propositionens konsekvenser	75
5.1	Konsekvensbedömning vid beredningen samt sammandrag	75
5.2	Konsekvenser för de offentliga finanserna och myndigheterna	77
5.2.1	Konsekvenser för de offentliga finanserna	77
5.2.2	Finansinspektionen	78
5.2.3	Konsumentombudsmannen	79
5.2.4	Försäkringsförmedlingsnämnden	79
5.3	Konsekvenser för försäkringstagarna	80
5.3.1	Allmänt	80
5.3.2	Konsekvenserna för ställningen för företag som är försäkringstagare	81
5.3.3	Konsekvenser för ställningen för olika befolkningsgrupper och hushåll som är försäkringstagare	82
5.4	Konsekvenser för försäkringsgivarna och försäkringsförmedlarna	83
5.4.1	Allmänt	83
5.4.2	Liv- och skadeförsäkringsbolagen och deras ombud	84
5.4.3	Försäkringsmäklare	86
5.5	Konsekvenser för samhällsekonomin	89
5.6	Samhälleliga konsekvenser	90
5.6.2	Konsekvenser för sysselsättningen och arbetslivet	91
5.6.3	Konsekvenser för brottsbekämpning och säkerhet	92
5.6.4	Konsekvenser för informationssamhället	92
5.6.5	Övriga samhälleliga konsekvenser	93
5.7	Eventuella negativa sidoeffekter	93
6	Beredningen av propositionen	95
6.1	Arbetsgruppen	95
6.2	Remissbehandling	95
6.3	Laggranskning och rådet för bedömning av lagstiftningen	100
7	Samband med andra propositioner	101
8	Andra ärende som tagits upp under beredningen	101
	DETALJMOTIVERING	103
1	Lagförslag	103

RP 172/2017 rd

1.1	Lagen om försäkringsdistribution	103
	1 kap. Allmänna bestämmelser	103
	2 kap. Registrering av försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare samt försäkringsförmedlarregistret	114
	3 kap. God vandel och yrkeskompetens	129
	4 kap. Etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster för försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare	134
	5 kap. Uppföranderegler samt informationsskyldighet	138
	6 kap. Tilläggskrav för placeringsförsäkringar	158
	7 kap. Försäkringsmäklarens verksamhet	168
	8 kap. Försäkringsförmedlingsnämnden	175
	9 kap. Tillsyn, administrativa påföljder och skadeståndsansvar	177
	10 kap. Särskilda bestämmelser	191
1.2	Försäkringsbolagen	195
	1 kap. De centrala principerna för försäkringsbolags verksamhet samt tillämpning av lagen	195
	3 kap. Bedrivande av direkt försäkring utomlands	195
	25 kap. Tillsynen över försäkringsbolag och försäkringsholdingsammanslutningar	196
	26 kap. Grupp-tillsyn och beräkning av solvensen på gruppnivå	196
	31 kap. Övriga bestämmelser om försäkringsbolag	197
1.3	Lagen om försäkringsföreningar	197
	12 kap. Tillsynen över försäkringsföreningarna	197
1.4	Lagen om utländska försäkringsbolag	197
1.5	Lagen om försäkringsavtal	199
	1 kap. Allmänna stadganden	199
	2 kap. Information om försäkringen	200
1.6	Lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar	208
1.7	Lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare	209
1.8	Lagen om Finansinspektionen	209
1.9	Lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift	211
1.10	Lagen om investeringstjänster	211
	6 kap. Ekonomiska verksamhetsförutsättningar för tillhandahållande av investeringstjänster samt tillsyn över den ekonomiska stabiliteten	211
1.11	Lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism	211
	1 kap. Allmänna bestämmelser	211
1.12	Lagen om Konkurrens- och konsumentverket	211
2	Närmare bestämmelser och föreskrifter	211
3	Ikraftträdande	212
4	Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	213
4.1	Behandling av personuppgifter, skyddet för personuppgifter och skydd för hemfriden	213
4.2	Registreringsskyldigheten för försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare	217
4.3	Administrativa påföljder	218
4.4	Bemyndiganden att utfärda förordningar och meddela föreskrifter på lägre nivå än lag	220
	Lagförslag	223
	1. Lag om försäkringsdistribution	223

RP 172/2017 rd

2. Lag om ändring av försäkringsbolagslagen.....	255
3. Lag om ändring av 12 kap. 2 § i lagen om försäkringsföreningar.....	258
4. Lag om ändring av lagen om utländska försäkringsbolag.....	259
5. Lag om ändring av lagen om försäkringsavtal	260
6. Lag om ändring av 156 i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar	265
7. Lag om ändring av 24 § i lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare.....	266
8. Lag om ändring av lagen om Finansinspektionen.....	267
9. Lag om ändring av 1 och 6 § i lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift....	271
10. Lag om ändring av 6 kap. 1 § i lagen om investeringstjänster	275
11. Lag om ändring av 1 kap. 2 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism	276
12. Lag om ändring av 11 § i lagen om Konkurrens- och konsumentverket	277
Bilagor	278
Parallelltexter (Bilaga 1).....	278
2. Lag om ändring av försäkringsbolagslagen.....	278
3. Lag om ändring av 12 kap. 2 § i lagen om försäkringsföreningar.....	283
4. Lag om ändring av lagen om utländska försäkringsbolag.....	284
5. Lag om ändring av lagen om försäkringsavtal	286
6. Lag om ändring av 156 i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar	294
7. Lag om ändring av 24 § i lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare.....	295
8. Lag om ändring av lagen om Finansinspektionen.....	296
9. Lag om ändring av 1 och 6 § i lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift....	303
10. Lag om ändring av 6 kap. 1 § i lagen om investeringstjänster	310
11. Lag om ändring av 1 kap. 2 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism	311
12. Lag om ändring av 11 § i lagen om Konkurrens- och konsumentverket	312
Förordningsutkast (Bilaga 2)	313
Social- och hälsovårdsministeriets förordning om social- och hälsovårdsministeriets avgiftsbelagda prestationer	313
Social- och hälsovårdsministeriets förordning om minimikrav på yrkeskompetens och kunskaper hos personer som deltar i försäkringsdistribution	316
Statsrådets förordning om hur information om försäkring ska lämnas till kunderna	318
Statsrådets förordning om upprättande av ett faktablad för skadeförsäkringsuppgifter, om uppgifterna i och utformningen av faktabladet samt hur det ska lämnas till kunden.....	320

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Försäkringsbolag erbjuder kunder försäkringar direkt genom sin egen försäljningspersonal samt genom ombud med stöd av ombudsavtal. Dessa arbetar för försäkringsbolagens räkning och på deras ansvar. Försäkringsbolag erbjuder försäkringar också genom sådana företag som är verksamma inom andra branscher, såsom banker, bilfirmor och resebyråer. Försäkringar erbjuds i stället för genom personliga möten eller telefonsamtal i allt större utsträckning med hjälp av elektroniska automatiserade datorprogram via elektroniska distributionskanaler, såsom webbsidor eller mobiltjänster.

Kunder kan välja en lämplig försäkring med hjälp av försäkringsmäklare som är oberoende i förhållande till försäkringsbolagen. Försäkringsmäklarna företräder kunderna. I Finland anges det i lag att försäkringsmäklare ska vara oberoende av försäkringsbolagen. Försäkringsmäklare kan inte jämföras med de distributionskanaler som direkt eller indirekt styrs av försäkringsbolagen på basis av uppdragsavtal. I synnerhet företag använder sig av försäkringsmäklare. På basis av det uppdragsavtal som ingåtts med kunden ger försäkringsmäklaren kunden råd om försäkring av kundens risker och kartläggning av kundens andra försäkringsbehov, skaffar det försäkringsskydd som behövs samt ser till att försäkringsskyddet är tillräckligt och uppdaterat. Dessutom bistår försäkringsmäklaren ofta kunden i skadesituationer, t.ex. när det gäller att göra en ansökan om ersättning. Försäkringsmäklarna har som professionella aktörer en betydande roll vid konkurrensutsättningen av kundernas försäkringar. På så sätt omfattar försäkringsmäklarnas inflytande förutom en enskild kund också det allmänna konkurrensläget på försäkringsmarknaden.

Försäkringsmäklare kan erbjuda finländska eller utländska försäkringsbolag ett sätt att komma in på marknaden eller att utvidga sitt distributionsnät på marknaden. Detta kräver att försäkringsbolagets produkter och priser är konkurrenskraftiga och att de erbjudna försäkringarna är förenliga med kundens intressen. Med tanke på försäkringskundernas intressen och mer allmänt taget med tanke på en sund utveckling av försäkringsmarknaden är det viktigt att det på försäkringsmarknaden finns professionella aktörer som erbjuder sakkunnigtjänster och är oberoende i förhållande till försäkringsbolagen och som bistår konsumenterna och andra försäkringstagare vid anskaffningen av försäkringar samt arbetar för konsumenternas och försäkringstagarnas räkning. Att aktörerna är oberoende och agerar i enlighet med kundens intressen är viktigt särskilt när det gäller konsumentkunder och med dem jämfällbara små näringsidkare eller utövare av annan verksamhet. Dessa har inte samma möjligheter som stora företagskunder att bedöma ställningen för de olika aktörer som är verksamma på försäkringsmarknaden och sina egna intressen.

Inom Europeiska unionen (EU) har bestämmelserna om försäkringsdistribution utvecklats stegvis. Sedan 2000-talet har tillämpningsområdet för EU-bestämmelserna utvidgats, minimiskyddets nivå höjts och innehållet preciserats. Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/92/EG om försäkringsförmedling (nedan *försäkringsförmedlingsdirektivet*) antogs den 9 december 2002. Centralt i försäkringsförmedlingsdirektivet var att tillämpningsområdet för bestämmelserna utvidgades så att det utöver försäkringsmäklare omfattar också ombud, såsom kreditinstitut som bedriver försäkringsförmedling. Samtidigt gjordes det nationellt vissa ändringar som ansågs behövliga på grund av utvecklingen av försäkringsmarknaden och nationella erfarenheter. Det infördes krav på att försäkringsmäklare ska ha en examen och praktisk

erfarenhet samt att försäkringsbehovet ska bedömas i skriftlig form. Dessutom ändrades praxis i fråga om försäkringsmäklarnas arvoden.

2 Direktivet om försäkringsdistribution

2.1 Allmänt

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/97 om försäkringsdistribution (nedan *direktivet om försäkringsdistribution* eller *direktivet*) antogs den 20 januari 2016. Genom detta direktiv upphävs försäkringsförmedlingsdirektivet. Avsikten med direktivet är att harmonisera de olika EU-medlemsstaternas nationella bestämmelser avseende försäkrings- och återförsäkringsdistribution.

Det finns fortfarande avsevärda skillnader mellan medlemsstaternas nationella bestämmelser, vilket utgör hinder för att inleda och bedriva försäkrings- och återförsäkringsdistribution på den inre marknaden (skäl 9 i ingressen till direktivet). Strävan med direktivet är att avlägsna konstaterade hinder och således att stärka den inre marknaden för produkter inom liv- och skadeförsäkring. Direktivet är ett så kallat minimidirektiv. Det hindrar inte medlemsstaterna från att behålla eller införa strängare bestämmelser för att skydda kunderna.

Finanskrisen och den senaste tidens turbulens på finans- och försäkringsmarknaden visar betydelsen av att säkerställa ett effektivt konsument- och kundskydd inom EU. Därför är ett syfte med direktivet att stärka konsumenternas förtroende och göra lagstiftningen om distribution av försäkringsprodukter mer enhetlig (skäl 10 i ingressen till direktivet). Avsikten med direktivet är att förbättra kundskyddet inom försäkringsbranschen och i synnerhet miniminivån på konsumentskyddet och på kvaliteten på försäkringsdistributionstjänsterna. Nivån på skyddet är inte beroende av på vilket sätt försäkringar skaffas eller distribueras. Bestämmelserna om försäkringsbaserade investeringsprodukter beaktas särskilt i direktivet.

Strävan har varit att tillämpningsområdet för direktivet om försäkringsdistribution utöver bestämmelserna om försäkringsförmedlare i försäkringsförmedlingsdirektivet allmänt sett ska omfatta också tillhandahållande av försäkringar till tredje man (skäl 5 och 11 i ingressen till direktivet). Direktivet tillämpas således i så stor utsträckning som möjligt på försäkringsdistributörer som använder olika distributionskanaler, inbegripet försäkringsgivare, för att hänsyn ska kunna tas till kundskyddet och att aktörerna behandlas lika. Bestämmelserna i direktivet gäller i regel också försäkringsdistribution till företag. En opartisk reglering behövs för att det ska gå att harmonisera bestämmelserna i de olika medlemsstaterna, främja ändamålsenliga och kvalitativa sakkunnigtjänster och etablera god praxis. Målet är att kunderna ska ges tillräckligt med information om både innehållet i ett försäkringsavtal och försäkringsdistributörens yrkesställning, tjänster, arvoden och intressekonflikter.

Medlemsstaterna har genomfört försäkringsförmedlingsdirektivet på olika sätt. Strävan är att genom att i högre grad än i nuläget harmonisera bestämmelserna och höja miniminivån på kundskyddet skapa jämlika konkurrensförutsättningar och utöka också den handel som sker över EU-medlemsstaternas gränser (skäl 19 och 20 i ingressen till direktivet). I försäkringsförmedlingsdirektivet finns bestämmelser om miniminivån för den grundläggande principen för försäkringsförmedlares underrättelseskyldighet. Andra skillnader gäller särskilt förfaranden inom affärsverksamheten i samband med de olika kanalerna för distribution av försäkringar samt i bestämmelserna om yrkeskraven för försäkringsbolagens försäljningspersonal och försäkringsförmedlare. Nivån på kundskyddet varierar således mellan medlemsstaterna. Avsikten med direktivet är att främja utvecklingen av den inre marknaden samt kvaliteten på tjänsterna genom att harmonisera också de bestämmelser som gäller att inleda och bedriva försäkrings- och återförsäkringsdistribution, registreringskrav, krav på yrkeskompetens hos för-

säkringsförmedlare och försäkringsbolagens anställda samt att tillhandahålla försäkringar i medlemsstaterna med stöd av etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster. Kunderna och särskilt kunderna i konsumentställning gynnas när försäkringar erbjuds via olika distributionskanaler och av försäkringsförmedlare som på olika sätt samarbetar med försäkringsföretagen. Detta förutsätter att enhetliga bestämmelser om konsument- och kundskyddet iakttas i alla situationer.

Till vissa delar är avsikten att de mål som anges i direktivet ska uppnås i medlemsstaterna genom att kommissionen ges befogenheter att anta delegerade akter. Kommissionen antar delegerade akter om de produkthanteringskrav som ska tillämpas på alla försäkringar samt när det gäller försäkringsbaserade investeringsprodukter, bedömning av lämplighet och ändamålsenlighet, hantering av intressekonflikter samt de villkor under vilka arvoden får betalas ut eller tas emot. Dessutom har Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten till uppgift att utarbeta utkast till tekniska standarder för genomförande avseende produktblad för skadeförsäkring (skäl 67—69 i ingressen till direktivet).

Direktivet ska genomföras senast den 23 februari 2018. För de registrerade försäkringsförmedlare som registrerats innan den nya lagen träder i kraft gäller dock en övergångsbestämmelse enligt vilken försäkringsförmedlarna ska iakttä bestämmelserna om yrkeskompetens i den nationella lagstiftningen senast den 23 februari 2019.

2.2 Innehållet i bestämmelserna i direktivet

2.2.1 Direktivets tillämpningsområde och definitioner

I direktivet fastställs bestämmelser om inledande och bedrivande av försäkrings- och återförsäkringsdistribution i unionen (artikel 1.1). Direktivet gäller all slags försäkringsdistribution, såsom person- och skadeförsäkringar. Gruppörsäkringar utesluts inte i artikel 1 i direktivet från direktivets tillämpningsområde.

Direktivets tillämpningsområde beror på verksamheten, dvs. direktivet blir tillämpligt om affärsverksamheten uppfyller kraven enligt definitionerna av försäkrings- eller återförsäkringsdistribution (artiklarna 2.1 led 1 och 2.1 led 2). Direktivet om försäkringsdistribution tillämpas med undantag för vissa sidoverksamma försäkringsförmedlare på alla fysiska eller juridiska personer som säljer eller tillhandahåller försäkringsprodukter. Tillämpningsområdet omfattar i Finland bl.a. de försäljare i anställning hos försäkrings- och återförsäkringsföretag som direktförsäljer försäkringsprodukter och annan personal som deltar i försäkringsdistributionen samt ombud och försäkringsmäklare som förmedlar försäkringar som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet. För att samma nivå av kundskydd ska kunna garanteras har det ansetts viktigt att direktivets tillämpningsområde också omfattar personer eller företag som säljer försäkringar som sidoverksamhet, såsom banker, resebyråer och biluthyrningsföretag som erbjuder försäkringsprodukter (skäl 5 i ingressen till direktivet, artiklarna 1.2—1.4). Bestämmelserna om samerbjudanden och bindningsförfaranden gäller dessutom alla försäkringsdistributörer (artiklarna 24.1—24.3).

Försäljning av försäkringar, rådgivning i anslutning till ingående av avtal samt annan förberedande och jämförande verksamhet ingår i definitionerna av försäkrings- och återförsäkringsdistribution och omfattas således av direktivets tillämpningsområde. Dessutom tillämpas bestämmelserna på dem som bistår kunder vid förvaltning av försäkringsavtal och fullgörande av skyldigheterna enligt försäkringsavtal eller t.ex. vid skada. Tillämpningsområdet omfattar också den information om försäkringsavtal som ges på en webbplats eller via andra medier för pris- och produktjämförelser, när kunden direkt eller indirekt kan ingå ett försäkringsavtal via en webbplats (skäl 12 i ingressen till direktivet).

Direktivet tillämpas inte på personer med annan yrkesverksamhet, som då och då ger råd om försäkringar eller allmän information om försäkringsprodukter. Direktivet tillämpas inte heller på tillhandahållande av endast allmän information om försäkringsprodukter när verksamheten inte syftar till att bistå kunden med att ingå ett försäkringsavtal. Tillämpningsområdet omfattar inte heller den handläggning av skador som försäkringsföretag bedriver eller som bedrivs för deras räkning samt värdering och reglering av skador som utförs av försäkringsbolag eller andra företag (skäl 13—15 i ingressen till direktivet; artikel 2.2 i direktivet).

Trots att direktivet tillämpas allmänt på försäkringsföretag, återförsäkringsföretag, försäkringsförmedlare, återförsäkringsförmedlare och försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som sidoverksamhet (artikel 2.1 led 3—7), har varje bestämmelse i innehållshänseende ett eget bestämmelsespecifikt tillämpningsområde. Vilka aktörer som bestämmelserna gäller varierar från en bestämmelse till en annan enligt vilken aktör respektive bestämmelse gäller. Detta gör det väsentligt svårare att skapa sig en helhetsbild av direktivets tillämpningsområde. Även om det inte uttryckligen framgår av direktivet kan man efter en noggrann genomläsning av direktivet dra slutsatsen att direktivet också innehåller vissa ganska omfattande undantag som gäller tillämpningsområdet. De viktigaste av dessa undantag gäller återförsäkringsdistribution. Dessutom föreskrivs det uttryckligen om å ena sidan ett undantag som gäller distribution av skadeförsäkringar mot stora risker och å andra sidan om att i samband med placeringsförsäkringar behöver all den information som avses i direktivet inte lämnas till en professionell kund (artikel 22).

Tillämpningsområdet omfattar inte vissa personer som bedriver försäkringsdistributionsverksamhet som sidoverksamhet när försäkringspremien inte överstiger ett visst belopp och också de täckta riskerna är begränsade (artikel 1.3). Även dessa försäkringsförmedlare ska alltid meddela kunden sitt namn, sina kontaktuppgifter och uppgifter om på vilket sätt klagomål kan anmälas samt beakta kundens krav och behov vid försäkringsdistributionen (artikel 1.4). Dessa krav ingick inte i försäkringsförmedlingsdirektivet.

Dessutom innehåller direktivet särskilda krav i fråga om försäkringsbaserade investeringsprodukter och tillhandahållande av dem. Begreppet försäkringsbaserad investeringsprodukt definieras i direktivet (artikel 2.1 led 17). Med försäkringsbaserad investeringsprodukt avses en investeringsprodukt med ett slutvärde (förfallvärde) eller återköpsvärde och vars slut- eller återköpsvärde helt eller delvis är direkt eller indirekt exponerat mot marknadsvolatilitet, förutom vissa undantag som fastställs närmare i direktivet. Definitionen är densamma som i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter) (nedan *Priip-förordningen*).

I artikel 2.1 i direktivet definieras försäkringsdistribution och återförsäkringsdistribution (led 1 och 2) och som nya former av försäkringsdistribution har beaktats också jämförelse och försäljning som sker via en webbplats eller andra tekniska medier. I nämnda artikel definieras också försäkringsförmedlare och återförsäkringsförmedlare (led 3 och 5), försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som sidoverksamhet (led 4), försäkringsföretag och återförsäkringsföretag (led 6 och 7), försäkringsdistributör (led 8), ersättning (led 9), hemmedlemsstat och värdmedlemsstat (led 10 och 11), filial (led 12), nära förbindelser (led 13), huvudsakligt verksamhetsställe (led 14), rådgivning (led 15), stora risker (led 16), försäkringsbaserad investeringsprodukt (led 17) och varaktigt medium (led 18). Av dessa definitioner är försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som sidoverksamhet, ersättning, filial och nära förbindelser helt nya definitioner. I artikeln anges det också vilka verksamheter som inte betraktas som försäkrings- eller återförsäkringsdistribution i den betydelse som avses i direktivet (artikel 2.2).

2.2.2 Villkor för registrering

I direktivet har registreringskraven för försäkringsförmedlare i huvudsak inte ändrats jämfört med försäkringsförmedlingsdirektivet. I direktivet anges det tydligare än tidigare att försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som sidoverksamhet ska registreras (artikel 3.1). I direktivet finns det inga bestämmelser om villkoren för auktorisation för försäkrings- och återförsäkringsbolag och organisering av verksamheten. Bestämmelser om detta finns i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (nedan Solvens II-direktivet). I direktivet om försäkringsdistribution ges medlemsstaterna möjlighet att fastställa att försäkrings- eller återförsäkringsföretag svarar för att ombud eller ombud som bedriver förmedling som sidoverksamhet uppfyller registreringskraven (artikel 3.1 femte stycket). Medlemsstaterna får också fastställa att försäkrings- eller återförsäkringsföretag ska registrera dessa ombud (artikel 3.1 sjätte stycket). Medlemsstaterna behöver dock inte tillämpa registreringskravet på alla personer som arbetar som försäkringsmäklare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet eller ombud (artikel 3.1 sjunde stycket).

Enligt direktivet ska försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet registreras i den behöriga myndighetens register i den EU-medlemsstat där förmedlaren som är en fysisk person har sin hemvist eller där förmedlaren som är en juridisk person har sitt säte (artikel 2.1 led 10, artikel 3.1 första stycket). Om en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare dagligen arbetar i en annan medlemsstat än i den stat där han eller hon har sin hemvist, ska registreringen göras i den stat där förmedlaren arbetar (skäl 18 i ingressen till direktivet). Om en försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet är registrerad i en medlemsstat, behöver förmedlaren inte registreras på nytt i en annan medlemsstat. Registreringen möjliggör försäkringsdistribution i andra medlemsstater med stöd av etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster, under förutsättning att de behövliga anmälningsförfarandena har följts mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter.

Syftet med samarbetet mellan myndigheterna är att skydda kundernas intressen och säkerställa en sund verksamhet på försäkringsmarknaden. Medlemsstaterna ska införa ett registreringssystem online, där försäkringsförmedlarna som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet kan fylla i den behövliga registreringsblanketten och det finns länkar till Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndighetens gemensamma register med upplysningar om försäkringsförmedlare. Direktivet tillåter att medlemsstaterna upprättar eller upprätthåller flera elektroniska register; i detta fall ska det dessutom inrättas ett centralt informationsställe som gör det möjligt att kontrollera uppgifter om försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet och där det finns upplysningar om de behöriga myndigheterna i de andra medlemsstaterna och länkar till Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndighetens gemensamma register med upplysningar om försäkringsförmedlare (artiklarna 3.2—3.4).

2.2.3 Friheten att tillhandahålla tjänster och etableringsfriheten samt de nationella bestämmelser som behövs med tanke på allmänintresset

I direktivet har den information som minst måste meddelas om den gränsöverskridande friheten att tillhandahålla tjänster och etableringsfriheten preciserats. Utöver information om värdmedlemsstaterna och kontaktuppgifter ska enligt direktivet information också lämnas om kategori av försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet och, om tillämpligt, namn på det eller de försäkrings- eller återförsäkringsföretag som representeras samt relevanta försäkringsklasser. En filials anmälan ska dessutom innehålla den adress i värdmedlemsstaten där dokument kan erhållas samt namn på den

person som ska ansvara för ledningen av filialen eller den permanenta närvaron (artikel 4.1 och artikel 6.1). I direktivet har också bestämmelserna om fördelningen av behörighet mellan hemmedlemsstatens och värdmedlemsstatens behöriga myndigheter, deras befogenheter och kontakten mellan dem preciserats i väsentlig grad (artiklarna 4.2 och 4.3 samt artiklarna 6.2 och 6.3). I direktivet beaktas särskilt tillsynsåtgärder som skyddar konsumenterna. De nya bestämmelserna om fördelningen av behörighet mellan myndigheterna och om befogenheter motsvarar i huvudsak vad som föreskrivs i andra direktiv som gäller finans- och försäkringsbranschen.

Också bestämmelserna om de nationella tillsynsåtgärder som ska vidtas om ett förfarande strider mot allmänintresset har preciserats. Enligt försäkringsförmedlingsdirektivet har medlemsstaterna kunnat behålla eller anta strängare bestämmelser endast avseende villkoren för den information som försäkringsförmedlare lämnar. I direktivet om försäkringsdistribution har tillämpningsområdet för de bestämmelser som behövs med tanke på allmänintresset och som är strängare än bestämmelserna i direktivet samt hör till medlemsstaternas behörighet uttryckligen utvidgats så att de gäller direktivet i sin helhet. Enligt direktivet ska medlemsstaternas behöriga myndigheter dessutom själva offentliggöra denna typ av nationella bestämmelser som är strängare än kraven i direktivet (artikel 11.1).

Dessutom hindrar direktivet inte värdmedlemsstatens behöriga myndighet från att vidta behövliga tillsynsåtgärder eller från att i vissa exceptionella fall ingripa i den verksamhet som en registreringsskyldig försäkringsdistributör från en annan medlemsstat bedriver eller förbjuda verksamhet i värdmedlemsstaten (artikel 9.1). Nytt i direktivet är att det föreskrivs om befogenheterna för den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten att begränsa verksamhet som bedrivs inom värdmedlemsstatens territorium från en annan medlemsstat i syfte att undvika lagstiftningen i värdmedlemsstaten. I detta fall krävs det för att i undantagsfall ingripa i förfarandet att verksamheten i fråga helt eller huvudsakligen bedrivs inom värdmedlemsstatens territorium. Ett ytterligare krav är att det enda syfte är att kringgå värdmedlemsstatens rättsliga bestämmelser som skulle vara tillämpliga om den berörda försäkringsdistributören hade sin hemvist eller sitt säte i den värdmedlemsstaten, och om dess verksamhet dessutom allvarligt hotar försäkrings- och återförsäkringsmarknadernas sätt att fungera i värdmedlemsstaten med avseende på konsumentskyddet (artikel 9.2).

2.2.4 Yrkeskompetens och god vandel

Direktivets bestämmelser om krav på yrkeskompetens tillämpas på försäkringsdistributörer och dessutom på försäkringsföretagens och försäkringsförmedlarnas anställda som bedriver försäkringsdistribution samt personer som bedriver försäkringsförmedling som sidoverksamhet (artiklarna 10.1 och 10.2 femte stycket). I regel ska alla personer som är involverade i distributionen av försäkringsavtal, inbegripet det förberedande arbetet inför och arbetet under och efter försäljningen, ha goda yrkeskunskaper och god yrkeskompetens som lämpar sig för arbetsuppgifternas art och produkternas och verksamheternas komplexitet (artikel 10.2 fjärde stycket).

Också de krav på yrkeskicklighet som fastställts för kunskaperna och kompetensens hos de anställda hos försäkringsförmedlare och vid försäkringsföretag som tillhandahåller försäkringsbaserade investeringsprodukter ska anpassas till produkternas komplexitet och riskerna i anslutning till en produkt. En kund ska kunna lita på den erhållna informationen och kvaliteten på den bedömning som getts om en produkt (skäl 33 i ingressen till direktivet).

Det ska säkerställas att de anställdas kunskap och kompetens upprätthålls genom tillräcklig fortlöpande fortbildning och annan utveckling (artikel 10.2 första och andra stycket), såsom att erbjuda möjligheter att t.ex. genomgå olika yrkesinriktade kurser och möjligheter till mentors-

verksamhet (skäl 29 i ingressen till direktivet). Bestämmelserna om utbildningens form och innehåll innefattar nationell prövningsrätt. Medlemsstaterna ska upprätta ett förfarande för att bedöma och kontrollera att försäkringsförmedlare och anställda hos försäkringsföretag har tillräcklig kunskap och kompetens. Medlemsstaterna får, om de så vill, kräva att yrkeskompetensen ska styrkas genom ett intyg eller på något annat sätt (artikel 10.2 andra och tredje stycket). Försäkringsgivaren ska ha interna förfaranden och bedömningssystem med hjälp av vilka det säkerställs och kontrolleras att kraven på yrkeskompetens genomförs på ett korrekt sätt. Förfarandena och bedömningssystemen ska uppdateras regelbundet. Försäkringsföretagen ska också ta fram en funktion för att säkerställa ett korrekt genomförande av de policier och förfaranden som godkänts (artikel 10.8 första och andra stycket).

Alla personer som utför försäkringsdistribution samt försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet och de personer i ledningen som ansvarar för försäkringsföretagens försäkringsdistribution ska ha godandel (artikel 10.3 första, tredje och fjärde stycket). Med detta avses att det i straffregistret inte finns anteckningar om allvarliga egendomsbrott eller andra ekonomiska brott. En person får inte heller vara försatt i konkurs (artikel 10.3 första stycket). Enligt direktivet får medlemsstaterna vid behov tillåta att försäkringsdistributören kan kontrollera att dess anställdas eller förmedlaresandel är god (artikel 10.3 andra stycket).

2.2.5 Klagomål och tvistlösning

Enligt direktivet ska medlemsstaterna inrätta förfaranden som innebär att kunder och andra berörda parter samt konsumentorganisationer kan anmäla klagomål (artikel 14). Medlemsstaterna ska se till att det i enlighet med relevanta unionslagstiftningsakter och nationell rätt inrättas adekvata, effektiva, opartiska och oberoende förfaranden för klagomål och tvistlösning utanför domstol för att avgöra tvister mellan kunder och försäkringsdistributörer om rättigheter och skyldigheter enligt direktivet, i förekommande fall med användande av befintliga organ. Medlemsstaterna ska se till att det relevanta organets behörighet de facto omfattar och att dessa förfaranden är tillämpliga på försäkringsdistributörer mot vilka förfaranden inleds. Medlemsstaterna ska säkerställa att organen samarbetar för att lösa gränsöverskridande tvister om rättigheterna och skyldigheterna enligt direktivet (artikel 15).

2.2.6 Försäkringsdistributörers professionalism och kundens intressen

Medlemsstaterna ska enligt direktivet se till att försäkringsdistributörer, när de utför försäkringsdistribution, alltid agerar hederligt, rättvist, professionellt och i enlighet med sina kunders bästa intresse (artikel 17.1). I direktivet finns det detaljerade bestämmelser om förebyggande och reglering av intressekonflikter. Detta har nära anknytning till att försäkringsdistributörens eller andra tjänsteleverantörers sätt att ersätta sina anställda inte får äventyra försäkringsdistributörens skyldighet att agera i enlighet med kundernas bästa intresse. Ett system med ersättningar får inte ge försäkringsdistributören eller dess anställda incitament att rekommendera en kund en viss försäkringsprodukt när försäkringsdistributören skulle kunna erbjuda en annan försäkringsprodukt som bättre motsvarar kundens behov (artikel 17.3).

För att undvika intressekonflikter och säkerställa kundens intressen får medlemsstaterna begränsa eller förbjuda försäkringsdistributörer att godta eller ta emot arvoden, provisioner eller andra monetära eller icke-monetära ersättningar som utbetalas till eller erbjuds försäkringsdistributörerna av någon tredjepart, eller av en person som agerar för tredjeparts räkning, i samband med distribution av försäkringsprodukter (artikel 22.3).

2.2.7 Utredning av kundens försäkringsbehov

Innan ett försäkringsavtal ingås ska försäkringsdistributören alltid specificera kundens krav och behov. Varje avtal som föreslås ska vara förenligt med kundens krav och behov i fråga om försäkringsskydd. Om kunden ges rådgivning, dvs. tillhandahålls en personlig rekommendation, ska försäkringsdistributören alltid tillhandahålla en förklaring av varför en viss försäkring bäst motsvarar kundens krav och behov (artikel 20.1). Kunden ska informeras tydligt, om en försäkringsförmedlare ger råd på basis av en opartisk och personlig analys. I detta fall ska råden ges på basis av en analys av ett tillräckligt stort antal försäkringsavtal som är tillgängliga på marknaden (artikel 20.3).

2.2.8 Informationsskyldigheter

På samma sätt som tidigare föreskrivs det att all information som omfattas av direktivet och som försäkringsdistributörer ger till kunder ska vara saklig och tydlig och inte får vara vilseledande. Detta gäller också marknadsföringsmaterial som klart och tydligt ska kunna identifieras som marknadsföringsmaterial (artikel 17.2). Kunder ska ges relevant information om en försäkringsprodukt på ett förståeligt sätt (artikel 20.1 första stycket och artikel 20.4).

Enligt direktivet ska omfattande information lämnas om bl.a. försäkringsföretaget, försäkringsförmedlaren, försäkringsförmedlarens ställning, register, arvoden, försäkringar och försäkringsvillkor samt förfaranden för tvistlösning (artikel 18). Flera av de skyldigheter att lämna information som tillämpas på försäkringsdistribution har preciserats i fråga om detaljerna, och preciseringarna gäller i synnerhet vissa beroendeförhållanden (artikel 19.1 led a—c) samt art och storlek av de utgifter och arvoden som kunden betalar (artikel 19.1 led d och e samt artiklarna 19.2—19.5).

Enligt direktivet ska försäkringsförmedlare och försäkringsföretag i god tid innan ett försäkringsavtal ingås lämna kunderna information om sin identitet och om huruvida de tillhandahåller rådgivning om de försäkringsprodukter som erbjuds samt om förfarandena för tvistlösning. En försäkringsförmedlare ska enligt direktivet lämna sina kunder närmare information om det register där försäkringsförmedlaren finns med och om för vems räkning försäkringsförmedlaren agerar (artikel 18). Dessutom ska försäkringsförmedlaren informera kunden om ägarandelar, de eventuella försäkringsföretag den representerar och grunderna för hur arvodet fastställs (artikel 19.1). Denna information syftar till att i förekommande fall visa förhållandet mellan försäkringsföretaget och förmedlaren samt den typ av ersättning som förmedlaren får. I regel ska all information lämnas kostnadsfritt på papper eller andra varaktiga medium (artikel 23.1). Information får i allmänhet lämnas till kunden på en webbplats, om informationen riktas till kunden personligen eller det är ändamålsenligt att lämna informationen på en webbplats, kunden har gått med på förfarandet och kunden har underrättats om adressen till en webbplats där kunden kan få tillträde till informationen under en så lång period som kunden rimligen kan förväntas behöva den (artikel 23.2 led b och artikel 23.5).

När en försäkringsdistributör tillhandahåller en skadeförsäkring ska distributören ge kunden relevant information på ett standardiserat produktfaktablad. Faktabladet ska upprättas av utvecklaren av skadeförsäkringsprodukten, dvs. i praktiken ett försäkringsföretag, men utvecklaren kan också vara en annan aktör, såsom en försäkringsförmedlare. Kommissionen utfärdar dessutom närmare bestämmelser om formatet för det standardiserade produktfaktabladet och dess innehåll samt om sättet på vilket kraven som gäller lämnande av information ska meddelas (artikel 20.5—20.9).

I artikel 183 i Solvens II-direktivet finns dessutom bestämmelser om den allmänna information som ska lämnas om skadeförsäkring och i artikel 184 om ytterligare information beträffande

fande skadeförsäkring som erbjuds med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster (artikel 20.4). Bestämmelser om den information om livförsäkringar som försäkringsbolaget ska lämna till försäkringstagaren innan ett livförsäkringsavtal ingås samt om uppsägningstiden finns i artiklarna 185 och 186 i Solvens II-direktivet.

Enligt direktivet får medlemsstaterna behålla eller anta striktare bestämmelser avseende informationskraven, förutsatt att dessa bestämmelser överensstämmer med unionsrätten. Medlemsstaterna ska informera Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten och kommissionen om dessa nationella bestämmelser samt förplikta de behöriga myndigheterna att på lämpligt sätt offentliggöra information om huruvida och hur respektive medlemsstat har valt att tillämpa striktare bestämmelser enligt denna punkt (artikel 22.2 första och andra stycket).

2.2.9 Korsförsäljning

I direktivet finns det nya bestämmelser om så kallad korsförsäljning. Enligt direktivet kan korsförsäljning innebära fördelar för kunderna, men kan också medföra att kundernas intressen inte beaktas i tillräcklig mån (skäl 53 i ingressen till direktivet).

När en försäkringsprodukt erbjuds tillsammans med en annan, underordnad produkt eller tjänst som inte är en försäkring — som en del av ett paket eller av ett och samma avtal — ska försäkringsdistributören informera kunden om huruvida det är möjligt att köpa försäkringen och de underordnade produkterna eller tjänsterna separat. Kunden ska ges en adekvat beskrivning av de olika beståndsdelarna i paketet samt en utredning med uppgifter om kostnader och avgifter för försäkringen och respektive produkt eller tjänst (artikel 24.1). Direktivet förhindrar inte försäljning av paketerbjudanden där försäkringspaketet består av försäkringar som täcker flera olika risker (artikel 24.5). Om risken eller försäkringsskyddet i ett avtal eller paket som erbjuds en kund skiljer sig från den risk eller det försäkringsskydd som beståndsdelarna medför var för sig, ska försäkringsdistributören ge en adekvat beskrivning av de olika beståndsdelarna i avtalet eller paketet och av det sätt på vilket deras inbördes samspel medför ändringar av risken eller försäkringsskyddet (artikel 24.2).

Om en försäkring är underordnad en vara eller en tjänst som inte är en försäkring — som en del av ett paket eller av ett och samma avtal — ska försäkringsdistributören erbjuda kunden möjligheten att köpa varan eller tjänsten som är huvudprodukt separat. Denna bestämmelse ska inte tillämpas om en försäkringsprodukt är underordnad en investeringstjänst eller investeringsverksamhet som definieras i direktivet om investeringstjänster 2014/65/EU, ett kreditavtal som omfattas av tillämpningsområdet för direktivet om bostadsfastighet 2014/17/EU eller i samband med ett betalkonto enligt definitionen i direktivet om betalkonto 2014/92/EU (artikel 24.3). I direktivet anges inga precisa gränser eller villkor för fastställande av överordnade eller underordnade varor eller tjänster.

Medlemsstaterna får behålla eller anta ytterligare, striktare bestämmelser eller ingripa från fall till fall för att förbjuda försäljning av försäkringar tillsammans med sidotjänster eller sidoprodukter som inte är försäkringar — som en del av ett paket eller av ett och samma avtal — om de kan visa att sådan verksamhet är negativ för konsumenterna (artikel 24.7).

2.2.10 Processen för att godkänna försäkringar

I direktivet finns bestämmelser om produkttillsyn av försäkringar samt processen för att godkänna försäkringar. Bestämmelserna om krav på produkttillsyn är nya jämfört med försäkringsförmedlingsdirektivet. Avsikten är att på marknaden för försäkringstjänster införa en enhetlig praxis för att se till att försäkringar tillgodoser den fastställda målmarknadens behov.

RP 172/2017 rd

Direktivets bestämmelser om krav på produkttillsyn får dock inte begränsa utvecklandet av nya försäkringar och inte heller variationen i de nuvarande förfarandena (skäl 55 i ingressen till direktivet).

Försäkringsgivare ska ha processer för att godkänna nya försäkringar och betydande ändringar av befintliga försäkringar innan försäkringsprodukter marknadsförs eller distribueras till kunder. Dessa processer ska skötas, upprätthållas och ses över regelbundet (artikel 25.1 första stycket). Processen för att godkänna försäkringar ska inbegripa att fastställa en målmarknad för varje produkt, att säkerställa att det gjorts en bedömning av alla relevanta risker, att se till att den avsedda distributionsstrategin är förenlig med den fastställda målmarknaden samt att vidta rimliga åtgärder för att se till att försäkringen distribueras till den fastställda målmarknaden (artikel 25.1 tredje stycket).

Godkännandeprocessen tillämpas i princip på försäkringsföretag. Om en försäkringsförmedlare utvecklar försäkringar för försäljning till kunder gäller motsvarande krav för förmedlaren (artikel 25.1 första stycket).

En försäkringsdistributör som inte själv utvecklar försäkringar ska i vilket fall som helst känna till processerna för att godkänna produkterna och förstå egenskaperna och de fastställda målmarknaderna för produkterna när den lämnar rådgivning, dvs. ger en personlig rekommendation (artikel 25.1 sjätte stycket).

2.2.11 Ytterligare krav som gäller skyldigheten att lämna information om försäkringsbaserade investeringsprodukter

Direktivet utgör en del av en större EU-lagstiftningshelhet som syftar till att förbättra kundskyddet på försäkringsmarknaden i synnerhet när det gäller försäkringsbaserade investeringsprodukter. Det centrala syftet med investeringsprodukter är sparande medan syftet med riskförsäkringar är att trygga den försäkrades eller ersättningstagarens ställning i samband med skador som det inte med säkerhet kan sägas om eller när de inträffar. De särskilda bestämmelserna om försäkringsbaserade investeringsprodukter är i hög grad förenliga med motsvarande bestämmelser i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU (nedan *MiFID II-direktivet*). Avsteg från bestämmelserna i MiFID II-direktivet har gjorts i direktivet om försäkringsdistribution i det fallet att bestämmelserna i MiFID II-direktivet inte är motiverade på grund av de övriga bestämmelserna om försäkringar eller på grund av särdragen hos försäkringar. I direktivet om försäkringsdistribution har också bestämmelserna om administrativa påföljder och sanktioner preciserats så att de är förenliga med motsvarande bestämmelser i särskilt MiFID II-direktivet samt Priip-förordningen. Det finns ett behov av att skapa jämlika verksamhetsförutsättningar och ett konsekvent investerarskydd för tillhandahållande av olika investeringsprodukter på den finansiella marknaden inom EU (skäl 56 i ingressen till direktivet).

För distributörer av försäkringsbaserade investeringsprodukter, dvs. försäkringsföretag och försäkringsförmedlare (artikel 26), fastställs i kapitel VI i direktivet ytterligare krav som gäller bl.a. skyldigheterna att utreda och lämna information. Detta beror på att investeringsprodukter ofta är mer komplexa än andra försäkringsprodukter och nya produkter fortlöpande utvecklas för marknaden. Strävan med de ytterligare kraven är att säkerställa att försäkringsdistributörer som säljer och tillhandahåller försäkringsbaserade investeringsprodukter har lämplig kunskap om de investeringsprodukter som tillhandahålls och kompetens att tillhandahålla dem. Försäkringsdistributörer ska även ge sina kunder behövlig information om dessa produkter. Eftersom köp av investeringsprodukter är förenat med betydande risker har kunderna ett stort behov av

att kunna lita på den information som ges och kvaliteten på den erhållna bedömningen liksom att informationen har getts med beaktande av kundens intressen.

Kundens försäkringsbehov ska alltid utredas. Kunder eller presumtiva kunder kan erbjudas försäkringsbaserade investeringsprodukter utan rådgivning, dvs. utan att en personlig rekommendation ges, eller med rådgivning. Rådgivningen kan basera sig på en opartisk analys, men rådgivning kan också ges utan en analys. Arten och omfattningen av de upplysningar som begärs av kunderna har i viss mån samband med huruvida kunden ges rådgivning eller inte. Om rådgivning inte ges, ska försäkringsförmedlaren eller försäkringsföretaget begära att kunden eller den presumtiva kunden lämnar upplysningar om sin kunskap och erfarenhet på det investeringsområde som är relevant för den erbjudna eller efterfrågade produkten eller tjänsten (artikel 30.2 första stycket). Om rådgivning ges, ska försäkringsförmedlaren eller försäkringsföretaget utöver de upplysningar som nämns ovan också begära att kunden eller den presumtiva kunden lämnar upplysningar om sin finansiella ställning, inbegripet sin förmåga att bära förluster, samt sina investeringsmål, inbegripet sin risktolerans (artikel 30.1 första stycket).

Kunder ska tillhandahållas viss grundläggande information om försäkringsbaserade investeringsprodukter, såsom distributionen av försäkringsbaserade investeringsprodukter samt alla kostnader och tillhörande avgifter (artikel 29.1 första stycket). Informationen om alla kostnader och avgifter, inbegripet kostnader och avgifter för rådgivning eller service, ska räknas samman så att kunden kan förstå den totala kostnaden liksom den kumulativa verkan på investeringens avkastning. På kundens begäran ska en uppdelning av kostnaderna och avgifterna per post ges. Sådan information ska också ges till kunden åtminstone årligen under investeringens hela livscykel (artikel 29.1 andra stycket). Kunden ska också ges vägledning om och varningar för de risker som är förknippade med investeringar i de försäkringsbaserade investeringsprodukterna eller särskilda föreslagna placeringsstrategier (artikel 29.1 första stycket led b). Arten och omfattningen av den information som kunder ska ges om försäkringsbaserade investeringsprodukter har dock i viss mån samband med huruvida kunden ges rådgivning eller inte. Om rådgivning inte ges, bedömer försäkringsgivaren om en försäkringsbaserad investeringsprodukt och eventuella andra tjänster är ändamålsenliga för kunden. Om rådgivning ges, bedömer försäkringsgivaren dessutom om den försäkringsbaserade investeringsprodukten och eventuella andra tjänster är lämpliga för kunden (artiklarna 30.1 och 30.2). När rådgivning ges ska kunden informeras om t.ex. huruvida försäkringsförmedlaren eller försäkringsföretaget kommer att ge kunden en regelbunden bedömning av lämpligheten hos den försäkringsbaserade investeringsprodukt som rekommenderats kunden (artikel 29.1 första stycket led a). Medlemsstaterna får ålägga försäkringsdistributörerna strängare krav med avseende på de frågor som omfattas av artikel 29 (artikel 29.3).

I vissa fall som anges i direktivet får medlemsstaterna tillåta att det för vissa försäkringsbaserade investeringsprodukter med kundens samtycke inte görs en bedömning av ändamålsenlighet (engl. execution only-försäkringsbaserade investeringsprodukter, artikel 30.3).

2.2.12 Förebyggande och hantering av intressekonflikter

I synnerhet vid tillhandahållande av placeringsförsäkringar kan det uppkomma situationer där det för en försäkringsdistributör är förmånligt att agera på ett sätt som innebär att storleken på försäkringsdistributörens arvode eller andra ersättning stiger. Försäkringsdistributören kan handla på detta sätt oberoende av om erbjudandet till kunden är förenligt med kundens intressen. En sådan situation kan uppkomma när försäkringsdistributörens penningarvode är direkt bundet till försäkringspremiens belopp eller t.ex. till storleken på det investeringsobjekts åtgärdsarvode som är bundet till placeringsförsäkringen.

Direktivet syftar till att förebygga intressekonflikter med hjälp av transparenta bestämmelser om lämnande av information som gäller information om arten av de arvoden och andra incitament som en försäkringsgivare, försäkringsförmedlare, sidoverksam försäkringsförmedlare eller anställd får för ett erbjudet avtal. Vid behov ska en försäkringsförmedlare lämna information också om ersättningsbeloppet. Kunder ska innan avtal ingås på ett tydligt sätt informeras om vem försäkringsförmedlaren representerar och vilken form av ersättning förmedlaren får om försäkringsavtalet ingås. Också försäkringsgivaren ska ge kunden information om vilken art av ersättning försäkringsgivaren eller dess anställda får för att tillhandahålla eller sälja försäkringsprodukter (artikel 19.1 led d och e, artiklarna 19.2—19.5, artikel 21 och artikel 29.1).

I direktivet anges det dessutom uttryckligen att medlemsstaterna får förbjuda erbjudande eller mottagande av arvoden från tredjepart eller begränsa mottagande eller erbjudande av arvoden i samband med distribution av försäkringar eller försäkringsrådgivning som gäller placeringsförsäkringar eller ytterligare begränsa erbjudandet eller mottagandet av dem (artiklarna 22.3 och 29.3). I direktivet förbjuds således inte försäkringsgivare eller andra att betala försäkringsmäklare arvoden för kundernas räkning, utan medlemsstaterna ges till denna del nationell prövningsrätt.

Direktivet innehåller bestämmelser som syftar till att främja identifiering och förebyggande av intressekonflikter för försäkringsförmedlare och delvis också för försäkringsföretagens anställda. Försäkringsdistributörer eller företag som hör till samma grupp bedriver ofta samtidigt annan affärsverksamhet, vilket kan öka risken för intressekonflikter när det gäller dess kunders intressen och parterna i olika affärsverksamheter. Avsikten med direktivet är att säkerställa att eventuella intressekonflikter inte leder till en situation där tjänster erbjuds i strid med kundernas intressen. Detta gäller särskilt tillhandahållande av försäkringsbaserade investeringsprodukter.

I fråga om försäkringsförmedlare eller försäkringsföretag som bedriver distribution av försäkringsbaserade investeringsprodukter har det i direktivet fastställts vissa ytterligare krav. En försäkringsförmedlare eller ett försäkringsföretag som bedriver denna verksamhet ska för att identifiera och förhindra intressekonflikter som inverkar negativt på deras kunders intressen ordna förfaranden som med tanke på arten och omfattningen av affärsverksamheten samt de erbjudna försäkringsprodukterna är effektiva och ändamålsenliga. Det är motiverat att regelbundet bedöma förfarandena på nytt och upprätthålla en god nivå på dem (artiklarna 27 och 28.1).

Om de förfaranden som försäkringsdistributören infört för att förhindra och hantera intressekonflikter inte räcker till för att rimligen kunna förhindra att kundernas intressen skadas, ska försäkringsdistributören dessutom klart och tydligt informera kunden om intressekonflikternas allmänna karaktär eller ursprung i god tid innan ett försäkringsavtal ingås (artikel 28.2). I direktivet finns närmare bestämmelser om sättet på vilket denna information ska ges (artikel 28.3).

Vid distribution av försäkringar eller försäkringsbaserade investeringsprodukter får de arvoden som betalas till försäkringsdistributören eller vilken som helst annan part inte försämra kvaliteten på den service som kunden ges och inte heller försämra förutsättningarna att fullgöra skyldigheterna att agera hederligt, rättvist och professionellt i enlighet med kundernas bästa intresse (artiklarna 17.3 och 29.2).

2.2.13 Myndigheternas befogenheter samt påföljder och andra åtgärder

Enligt direktivet ska medlemsstaterna utse de behöriga myndigheter som har befogenhet att se till att detta direktiv genomförs. En medlemsstat får utse en eller flera behöriga tillsynsmyndigheter.

digheter. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om detta och om en eventuell ansvarsuppdelning mellan tillsynsmyndigheterna (artikel 12.1). De behöriga myndigheterna i de olika medlemsstaterna ska samarbeta sinsemellan och utbyta all relevant information om försäkrings- och återförsäkringsdistributörer (artikel 13.1). Detta gäller särskilt information om god vandel samt yrkeskunskapen och yrkeskompetensen hos försäkrings- och återförsäkringsdistributörer (artikel 13.2). Syftet är att säkerställa att direktivet tillämpas på ett korrekt sätt. I direktivet föreskrivs det också om de behöriga myndigheternas rätt att vidta tillsynsåtgärder och påföra administrativa sanktioner samt utbyta information om dem med andra behöriga myndigheter (artikel 12.3 och artiklarna 31—36).

De behöriga myndigheterna får enligt direktivet avtala om överföring av försäkringsförmedlares eller sidoverksamma försäkringsförmedlares tillsynsuppgifter. Om det huvudsakliga verksamhetsstället för en försäkrings- eller återförsäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare ligger i en annan medlemsstat än hemmedlemsstaten kan den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten komma överens med hemmedlemsstatens behöriga myndighet om att den ska agera som behörig myndighet i hemmedlemsstaten i fråga om bestämmelserna i kapitlen IV, V, VI och VII i direktivet. Om en sådan överenskommelse nås ska hemmedlemsstatens behöriga myndighet utan dröjsmål informera försäkrings- eller återförsäkringsförmedlaren eller försäkringsförmedlaren som bedriver förmedling som sidoverksamhet samt Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten om detta (artikel 7.1).

I direktivet finns det bestämmelser om administrativa sanktioner och andra avskräckande åtgärder och dessa bestämmelser är förenliga med bestämmelserna på annat håll inom försäkrings- och finansbranschen. Administrativa sanktioner och beslut om dem kan också på vissa villkor offentliggöras (artikel 32). Medlemsstaterna har getts möjlighet att utöver administrativa sanktioner påföra straffrättsliga påföljder för samma överträdelse förutsatt att de behöriga myndigheternas möjligheter till samarbete och annat utbyte av information bevaras (artiklarna 31.1, 31.2 och 31.6). De behöriga myndigheterna ska ges befogenheter att påföra tillräckligt stora ekonomiska sanktioner för överträdelser (artikel 33.1 led e och f samt artikel 33.4). Dessutom ska medlemsstaterna etablera effektiva system för att möjliggöra rapportering av överträdelser till de behöriga myndigheterna (artikel 35).

2.2.14 Slutbestämmelser

I slutet av direktivet finns bestämmelser om tillämpning av bestämmelserna om skydd av personuppgifter, utövande av delegeringen, översyn och utvärdering, övergångsperiod samt ikraftträdande.

2.3 Huvudpunkterna i kommissionens förordningar

2.3.1 Allmänt

Kommissionen har för avsikt att komplettera bestämmelserna i direktivet genom två delegerade förordningar på lägre nivå som antas av kommissionen. I direktivet finns det bestämmelser om kommissionens befogenhet att utfärda närmare bestämmelser om produkttillsyn av försäkringar (artikel 25.2), hantering av intressekonflikter (artikel 28.4), ersättningar (artikel 29.4) samt bedömning av ändamålsenlighet och lämplighet (artikel 30.6). Kommissionens första delegerade förordning ska antas om produkttillsyn som gäller alla försäkringar. Kommissionens andra delegerade förordning ska antas om hantering av intressekonflikter, ersättningar och bedömning av ändamålsenlighet och lämplighet som gäller försäkringsbaserade investeringsprodukter.

Kommissionens delegerade förordningar antas sannolikt hösten 2017. De kommer åtminstone till största delen att basera sig på Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndighetens tekniska anvisning som har överlämnats till kommissionen i februari 2017 (European Insurance and Occupational Pensions Authority: Technical Advice on possible delegated acts concerning the Insurance Distribution Directive, EIOPA 17/048, daterad den 1 februari 2017). Avsikten med bestämmelserna är att säkerställa att den inre marknaden för konsumenter är transparent, enkel, tillgänglig och rättvis. Till följd av detta syftar bestämmelserna som gäller produkttillsyn å ena sidan till att skapa ramar för bättre hantering av försäkringar som erbjuds konsumenterna samt att göra dessa försäkringar lämpligare och tillgängligare för konsumenterna. Å andra sidan syftar bestämmelserna som gäller hantering av intressekonflikter, ersättningar och bedömning av ändamålsenlighet och lämplighet till att skapa ramar för ändamålsenliga erbjudandepraxis för försäkringsgivare och försäkringsförmedlare så att konsumenternas behov och krav samt typen av kund beaktas i rekommendationerna till konsumenterna. Dessutom fästs uppmärksamhet vid att om distribution av försäkringsbaserade investeringsprodukter så långt som möjligt ska stadgas på samma sätt som om distribution av andra investeringsprodukter när det inte finns väsentliga skillnader i ordalydelse i de olika direktiven.

2.3.2 Produkthanteringssystem

Produkthanteringssystemen och de nya bestämmelserna om dem har en central ställning med tanke på kundskyddet. Med hjälp av systemen säkerställs det att en försäkring motsvarar målmarknadens behov under försäkringens livscykel och således minskas möjligheterna att försäkringen säljs på fel grunder. Systemen kompletterar bestämmelserna om distributionsförfarandet och om lämnande av information. I bestämmelserna görs det en indelning i enlighet med om det är fråga om ett system som har inrättats av en försäkringsdistributör som utvecklar försäkringar eller av en försäkringsdistributör som inte deltar i utvecklingsprocessen eller av en försäkringsdistributör som hör till båda dessa grupper. I båda fallen ska företagets ledning se till att det inrättas tillräckligt med system och svara för inrättandet, användningen och upprätthållandet av dem.

Uppgifterna för en försäkringsdistributör som utvecklar försäkringar delas in i olika faser. I den inledande fasen är uppgiften att utreda den målmarknad som den planerade försäkringen är lämplig och inte lämplig för. Efter detta ska utvecklaren bedöma hur försäkringen fungerar på marknaden i olika situationer eller scenarier. I samband med detta ska försäkringens egenskaper granskas på nytt med beaktande av om försäkringen kan orsaka kunderna skada i olika situationer. Vid behov ska dess egenskaper ändras och de skadliga egenskaperna minimeras. Till slut ska försäkringsutvecklaren utreda distributionskanalerna och att de fungerar i enlighet med utvecklarens produkthanteringssystem samt ge försäkringsdistributörerna information om försäkring och processerna för att godkänna den.

Den som utvecklar en försäkring ska inrätta, använda och upprätthålla produkthanteringssystem för försäkringen. I samband med detta utvecklas ändamålsenliga åtgärder och förfaranden som syftar till att planera, övervaka och omvärdera förfarandena för distribution av försäkringen till kunder samt för att ingripa i sådan försäkringsdistribution som orsakar olägenheter för kunderna. Produkthanteringssystemet ska dokumenteras i ett skriftligt dokument som utöver för de anställda är tillgängligt också för tillsynsmyndigheten på begäran. Produkthanteringssystemet ska vara tillräckligt omfattande med tanke på försäkringens risker och komplexitet samt med tanke på affärsverksamhetens art, omfattning och komplexitet.

Syftet med det produkthanteringssystem som försäkringsutvecklaren inrättar är att minska eller avlägsna olägenheter för kunderna samt stödja identifiering och hantering av intressekonflikter. Syftet är också att säkerställa att försäkringarna motsvarar kundernas behov och krav

med beaktande av kundernas ekonomiska situation, mål samt kunskap om och erfarenhet av investeringsbranschen i fråga.

I bestämmelserna anges det i detalj när en viss aktör ska anses vara en sådan försäkringsutvecklare som avses i direktivet. I fråga om tillämpningen det centrala är att man fattar beslut i förfarandet för planering och utvecklande av en försäkring. Denna roll inbegriper att fatta beslut om försäkringens viktigaste egenskaper, såsom försäkringens omfattning, kostnader, risker, målmarknader, ersättningar och garantirätter. Att anpassa en försäkring till en enskild kunds behov anses vanligen inte som utveckling av en försäkring. Trots att en försäkringsförmedlare ska anses vara försäkringsutvecklaren svarar försäkringsgivaren dock för de skyldigheter gentemot kunden som följer av försäkringsavtalet, och försäkringsgivaren ska vid sidan av den eventuella försäkringsförmedlaren anses vara försäkringsutvecklaren med tanke på upprätthållandet av produkthanteringssystemen.

Försäkringsutvecklaren ska i tillräcklig detalj fastställa målmarknaden för en försäkring och kundgrupperna som försäkringen är lämplig eller inte lämplig för. När den fastställda målmarknaden definieras ska det göras en abstrakt generalisering av vissa av kundernas egenskaper, vilket avviker från skyldigheten att beakta kundens individuella försäkringsbehov och försäkringskrav samt att utföra en individuell bedömning av ändamålsenlighet och lämplighet. Den som utvecklar en försäkring ska beakta den planerade försäkringens särdrag. När försäkringar utvecklas för lämpliga målmarknader ska också egenskaperna hos kunder som är typiska för dessa målmarknader beaktas, såsom kundernas försäkringsbehov, sysselsättningsläge, ekonomiska situation, investeringsmål, erfarenheter av investering och den information som kunderna har tillgång till.

De anställda som deltar i planeringen av en försäkring ska ha den utbildning, den kunskap, de färdigheter och det specialkunnande som behövs så att försäkringens egenskaper motsvarar den fastställda målmarknadens egenskaper och mål samt är förenliga med kundernas intressen under försäkringens livscykel. En försäkring, i synnerhet en försäkringsbaserad investeringsprodukt, ska testas med hjälp av ett tillräckligt antal varierande hypoteser i olika situationer eller scenarier innan den marknadsförs eller försäkringens centrala egenskaper ändras. En försäkring får inte marknadsföras om det visar sig att försäkringen inte motsvarar de fastställda målmarknadernas egenskaper eller mål eller inte är förenlig med kundernas intressen.

En försäkring och marknadsföringen av den ska regelbundet övervakas och bedömas på nytt. Den som utvecklat en försäkring ska försöka reda ut om det finns faktorer som väsentligt kan påverka försäkringens centrala egenskaper, försäkringsskydd eller garantier, inklusive risker eller förväntningarna på avkastning. Det ska utredas om försäkringen ska distribueras till den fastställda målgruppen eller också utanför den. Likaså ska det bedömas om försäkringen är förenlig med kundernas ovannämnda egenskaper, försäkringsbehov och försäkringskrav samt ekonomiska omständigheter. Hur ofta en ny bedömning görs beror på försäkringsdistributören och försäkringen och det kan inte fastställas generellt.

Om det under en försäkrings livscykel upptäcks att omständigheter i anslutning till försäkringen kan medföra risker som kan skada kunderna ska den som utvecklat försäkringen vidta ändamålsenliga åtgärder för att minska riskerna och förebygga olägenheterna. Försäkringsutvecklaren ska också underrätta försäkringsdistributörerna och kunderna om de korrigerande åtgärderna. Åtgärderna beror på försäkringsdistributören och försäkringen och de kan inte fastställas generellt. Som exempel kan nämnas att informera kunderna, försäkringsdistributörerna eller tillsynsmyndigheten om händelser och deras inverkan på försäkringen, att ändra försäkringen, att ändra förfarandet för godkännande eller distribution av försäkringen, att föreslå en ny försäkring för kunden, att ändra målmarknaden eller att avsluta försäkringsdistributionen.

Försäkringsutvecklaren ska med omsorg välja de distributionskanaler som är lämpliga med tanke på försäkringens målmarknad. När valet görs ska försäkringens egenskaper beaktas. Försäkringsdistributören ska också ha tillräckliga kunskaper, färdigheter och specialkunskaper för att förstå försäkringens centrala egenskaper och målmarknaden. En försäkringsdistributör ska ges all relevant information, som dessutom ska vara aktuell och tydlig, om försäkringens centrala egenskaper, såsom om risker, kostnader, eventuella olägenheter och intressekonflikter samt om processen för att godkänna försäkringen och om målmarknaden och distributionsstrategin. Försäkringsutvecklaren ska genom skäliga åtgärder övervaka att distributionskanalerna fungerar i enlighet med målen för försäkringsutvecklarens produkthanteringssystem. Övervakningsskyldigheten omfattar dock inte mer än att övervaka att detta krav uppfylls. Försäkringsutvecklaren ska regelbundet kontrollera huruvida försäkringen erbjuds målgruppen eller inte. Vid behov ska korrigerande åtgärder vidtas gentemot försäkringsdistributören. I sista hand kan det bli fråga om att avsluta samarbetet med försäkringsdistributören.

En försäkringsdistributör som inte deltar i utvecklandet av försäkringar ska vidta ändamålsenliga åtgärder och skapa ändamålsenliga system för distribution av försäkringarna och för att få information av försäkringsutvecklaren. Systemen ska dokumenteras i ett skriftligt dokument som utöver för de anställda är tillgängligt också för tillsynsmyndigheten på begäran. Systemen ska vara tillräckliga med tanke på försäkringarnas risker och komplexitet samt affärsverksamhetens art, omfattning och komplexitet.

Försäkringsdistributören ska få all relevant information om en försäkring av den som utvecklat försäkringen samt utarbeta en distributionsstrategi och distributionskanaler. Syftet med systemen är att minska eller avlägsna olägenheter för kunderna samt stödja identifiering och hantering av intressekonflikter. Syftet är också att säkerställa att försäkringarna är förenliga med kundernas behov och krav med beaktande av deras ekonomiska situation, mål samt kunskaper om och erfarenheter av investeringsbranschen i fråga. Försäkringsdistributören ska bedöma risken för intressekonflikter i anslutning till en försäkring och vidta behövliga åtgärder för att minska intressekonflikter. Försäkringsdistributören ska agera i enlighet med kundens intressen. Om en försäkring t.ex. inte medför något mervärde för kunden utan endast arvoden för försäkringsdistributören ska en sådan försäkring inte distribueras till kunden.

Försäkringsdistributören får i princip inte agera i strid med distributionsstrategin eller distribuera försäkringar till andra målmarknader än den målmarknad som har fastställts av försäkringsutvecklaren. Försäkringsdistributören kan ha en distributionsstrategi med tanke på exceptionella situationer i vilka distribution till andra kunder än kunder som hör till målgruppen är möjlig. I detta fall ska försäkringsdistributören kunna försäkra sig om att försäkringen motsvarar en sådan kunds behov och krav. I fråga om försäkringsbaserade investeringsprodukter ska försäkringsdistributören dessutom försäkra sig om att en sådan investeringsprodukt är lämplig för kunden.

Försäkringsdistributören ska regelbundet kontrollera sina system på nytt så att de hålls uppdaterade. En omständighet som ska redas ut särskilt är om en försäkring fortfarande distribueras till den fastställda målmarknaden eller till kunder utanför den. Distributionsstrategin ska ändras vid behov.

Försäkringsdistributören ska hålla kontakt med försäkringsutvecklaren. På begäran av försäkringsutvecklaren ska försäkringsdistributören lämna försäkringsutvecklaren försäljningsuppgifterna om försäkringen och vid behov uppgifter om den översyn av systemen som försäkringsdistributören utfört. Försäkringsdistributören ska också underrätta försäkringsutvecklaren om eventuella problem som distributören observerat och som kan orsaka olägenheter för kunderna på den fastställda målmarknaden. Försäkringsdistributören ska likaså underrätta försäkringsutvecklaren om att en försäkring eller annan tjänst inte längre motsvarar den fastställda

målmarknadens egenskaper. I detta fall ska försäkringsdistributören också uppdatera distributionsstrategin.

2.3.3 Hantering av intressekonflikter

Försäkringsgivare och försäkringsförmedlare ska regelbundet och systematiskt bedöma om anställda eller andra personer som direkt deltar i försäkringsdistributionen eller indirekt övervakar dem har ett sådant intresse i försäkringsdistributionen som strider mot kundens intressen och som eventuellt medför olägenheter för kunden. Försäkringsgivare och försäkringsförmedlare ska också identifiera intressekonflikter mellan olika kunder. I bestämmelserna definieras ett försäkringsföretags eller en försäkringsförmedlares intressekonflikt som ett mål som avviker från kundens intresse och som eventuellt påverkar slutresultatet av försäkringsdistributionen. Intressekonflikter som observerats i praktiken ska dokumenteras. De ska rapporteras skriftligen och tillräckligt ofta till försäkringsgivarens eller försäkringsförmedlarens ledning. De brister som vid de regelbundna översynerna observerats i förfarandena för hantering av intressekonflikter ska rättas till.

Åtminstone följande situationer ska beaktas:

- försäkringsförmedlaren, försäkringsgivaren eller anställda eller andra personer som direkt deltar i försäkringsdistributionen eller indirekt övervakar dem sannolikt får ekonomisk vinst eller undviker ekonomisk förlust på bekostnad av kunden,
- försäkringsförmedlaren, försäkringsgivaren eller anställda eller andra personer som direkt deltar i försäkringsdistributionen eller indirekt övervakar dem har ett ekonomiskt eller någon annan form av incitament för att favorisera en viss kund eller kundgrupp på bekostnad av en annan kund,
- försäkringsgivaren, en anställd som ansvarar för eller deltar i distributionen av försäkringsbaserade investeringsprodukter eller försäkringsförmedlaren på ett väsentligt sätt anses delaktig i förvaltningen eller utvecklandet av dessa investeringsprodukter, särskilt om de kan påverka prissättningen eller distributionskostnaderna.

Försäkringsförmedlare och försäkringsgivare ska skapa, genomföra och upprätthålla effektiva skriftliga riktlinjer för identifiering och förebyggande av intressekonflikter med beaktande av affärsverksamhetens art, omfattning och komplexitet. Den eventuella gruppstrukturen och affärsverksamheten vid de andra företagen inom en grupp ska också beaktas. I riktlinjerna ska omständigheter eller faktorer som leder eller kan leda till sådana intressekonflikter som orsakar olägenhet för en eller flera kunder identifieras.

Förfaranden för förebyggande eller hantering av intressekonflikter och de olägenheter för kunderna som intressekonflikter medför ska också fastställas i riktlinjerna. Ett sådant förfarande är t.ex. att man effektivt förhindrar eller övervakar informationsutbytet mellan personer som deltar i verksamheter som ger upphov till intressekonflikter, om informationsutbytet kan skada en eller flera kunders intressen. Det kan också vara fråga om särskild övervakning av dem som företräder eller utför tjänster för sådana kunder, vars intressen strider mot varandra. Intressekonflikter kan förebyggas också så att man förhindrar eller slopar utbetalningar, inbegripet arvoden, till verksamheter eller personer som representerar sinsemellan motstridiga intressen. Den metod som avses här inbegriper också att möjligheterna för vilken som helst person att utöva osakligt inflytande på en person som deltar i försäkringsdistributionen förhindras eller begränsas. På samma sätt ska den försäkringsdistribution som bedrivs av en person som deltar i försäkringsdistributionen förhindras eller övervakas, om verksamheten kan ha en negativ inverkan på en effektiv hantering av intressekonflikter. Förteckningen är inte uttömmande.

Försäkringsföretaget eller försäkringsförmedlaren kan vidta andra behövliga åtgärder, om de ovannämnda åtgärderna inte är tillräckliga för att identifiera, förebygga och hantera intressekonflikter. Att i enlighet med artikel 28.2 i direktivet informera kunden om intressekonflikternas allmänna karaktär eller ursprung är en åtgärd som tillgrips i sista hand när andra effektiva åtgärder i anslutning till företagsstrukturen och förvaltningen inte räcker till för att förhindra att kundernas intressen skadas. Intressekonflikter ska i första hand lösas på något annat sätt.

2.3.4 Arvoden och andra ersättningar

Ersättning definieras i artikel 29.2 i direktivet i enlighet med ersättningens delar. Delarna i direktivets bestämmelse är arvode, provision, eller en icke-monetär ersättning. Ersättningsystemet definieras som en grupp regler som styr utbetalningen av ersättningar.

Ersättningar eller ersättningsystem har skadliga konsekvenser för kunderna, om deras karaktär eller omfattning sporrar till försäkringsdistribution som inte är förenlig med kundernas intressen. Försäkringsgivarna och försäkringsförmedlarna ska bedöma alla centrala faktorer som ökar eller minskar sannolikheten för olägenheter som har en negativ inverkan på kvaliteten på den tjänst som erbjuds kunden, t.ex. om

- ersättningen eller ersättningsystemet uppmuntrar försäkringsgivaren eller försäkringsförmedlaren att erbjuda eller rekommendera kunden en viss försäkring eller tjänst, trots att försäkringsgivaren eller försäkringsförmedlaren från första början kunde rekommendera en annan tillgänglig försäkring eller tjänst som bättre motsvarar kundens behov och krav,

- ersättningen eller ersättningsystemet baserar sig enbart eller i huvudsak på kvantitativa kommersiella kriterier och beaktar inte kvalitativa kriterier som gäller tillämpliga bestämmelser, rättvis behandling av kunden eller kundservicens kvalitet,

- ersättningens värde står inte i proportion till värdet på den erbjudna försäkringen eller tjänsten,

- ersättningsystemet i enskilda fall eller över huvud taget inte har någon ändamålsenlig mekanism för återbetalning, om försäkringen upphör eller avslutas i ett tidigt skede, vilket kan innebära att ersättningen i sin helhet eller huvudsakligen betalas i förväg,

- betalningen av ersättning sker till fullt belopp eller i huvudsak när försäkringsavtalet tecknas eller betalningen av ersättning sker under försäkringsavtalets hela giltighetstid,

- ersättningsystemet innehåller en godtycklig föränderlig tröskel eller värdehöjare vars villkor uppfylls när ett försäljningsmål som baserar sig på försäljningens volym eller värde nås.

Försäkringsgivarnas eller försäkringsförmedlarnas ledning ska godkänna ersättningsystemen. Försäkringsgivarna och försäkringsförmedlarna ska skapa, genomföra, upprätthålla och regelbundet omvärdera tillräckliga administrativa system och förfaranden. Med hjälp av dem ska det fortgående kunna bedömas om och säkerställas att en typisk ersättning för en viss försäkring eller ersättning i enlighet med ersättningsystemet inte har en negativ inverkan på kvaliteten på den tjänst som erbjuds kunden och inte hindrar försäkringsgivaren eller försäkringsförmedlaren från att agera hederligt, rättvist, professionellt och i enlighet med kundens intressen.

2.3.5 Bedömning av ändamålsenlighet och lämplighet vid distribution av försäkringsbaserade investeringsprodukter

För bedömning av ändamålsenlighet och lämplighet ska följande behövliga information om kundens kunskaper om och erfarenheter av investeringar begäras i den mån informationen är relevant för en viss kund eller en viss försäkring eller tjänst:

- de tjänster, transaktioner, försäkringsbaserade investeringsprodukter eller finansiella instrument som kunden känner till,
- kundens tidigare transaktioner som gäller försäkringsbaserade investeringsprodukter eller finansiella instrument samt under vilka perioder transaktionerna genomförts,
- kundens utbildningsnivå samt nuvarande eller relevant tidigare yrke.

Vid bedömningen av ändamålsenlighet bedöms det om kunden har tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att förstå försäkringens risker.

I samband med bedömningen av lämplighet ska försäkringsgivaren eller försäkringsförmedlaren informera kunden om att begäran om information möjliggör agerande i enlighet med kundens intressen. För bedömningen av lämplighet fastställer försäkringsgivaren eller försäkringsförmedlaren i närmare detalj vilken information som ska begäras av kunden. En del av informationen har kunnat fås redan i samband med bedömningen av försäkringsbehovet. Försäkringsgivaren eller försäkringsförmedlaren ska skapa sig en bild av kundens centrala egenskaper och mål för att skäligen kunna bedöma om den personliga rekommendationen motsvarar

- kundens investeringsmål inbegripet kundens risktolerans,
- kundens finansiella ställning inbegripet kundens förmåga att bära förluster,
- kundens behövliga kunskaper om och erfarenheter av försäkringen eller tjänsten i fråga inom investeringsbranschen.

I fråga om informationen om investeringsmålen ska det redas ut för en hur lång tidsperiod kunden tänker göra en investering. Andra faktorer som ska redas ut är kundens avsikt med investeringen, kundens beredskap att ta risker och kundens riskprofil. I fråga om informationen om kundens ekonomiska situation ska det redas ut åtminstone om kunden har regelbundna inkomstkällor och hur omfattande de är, förmögenhet inbegripet tillgångar som lätt kan omvandlas till pengar (engl. liquid), investeringar och fast egendom samt regelbundna ekonomiska ansvar.

I fråga om gruppförsäkringar ska försäkringsgivaren eller försäkringsförmedlaren fastställa riktlinjer för vem bedömningen av lämplighet riktar sig till, vem det ska begäras information av och i övrigt hur detta ska genomföras i praktiken. Riktlinjerna ska dokumenteras och bevaras.

Försäkringsgivaren eller försäkringsförmedlaren har rätt att lita på att den information som kunden lämnat är riktig, om inte givaren eller förmedlaren vet eller borde veta att den information som kunden lämnat är uppenbart felaktig eller vilseledande, såsom föråldrad, inexact eller ofullständig. Försäkringsgivaren eller försäkringsförmedlaren ska genom skäliga åtgärder sträva efter att säkerställa att den information som kunden lämnat är tillförlitlig, t.ex. genom att:

RP 172/2017 rd

- se till att kunden är medveten om betydelsen av uppdaterad och exakt information,
- se till att alla verktyg som används, såsom verktyg för riskprofilering av kunder eller verktyg för bedömning av kunskaper och färdigheter, är lämpliga för sitt syfte, och att aktivt sträva efter att minska verktygens begränsningar,
- se till att de frågor som ställs till kunderna är förståeliga, och svaren på frågorna korrekt beskriver kundens behov och mål,
- sträva efter att säkerställa att den information som kunden lämnat är konsekvent, t.ex. genom att bedöma om informationen innehåller uppenbara felaktigheter.

Om försäkringsgivaren eller försäkringsförmedlaren inte får den information som behövs för bedömningen av lämplighet ska givaren eller förmedlaren inte göra en lämplighetsbedömning av en försäkringsbaserad investeringsprodukt.

I det fallet att försäkringsgivaren eller försäkringsförmedlaren gör en lämplighetsbedömning ska den inte rekommendera en försäkring, om ingen av försäkringarna är lämplig för kunden.

Om försäkringsgivaren eller försäkringsförmedlaren tillhandahåller en personlig rekommendation som innehållsmässigt innebär att kundens nuvarande investeringar byts ut mot andra investeringsobjekt i anslutning till försäkringen, ska försäkringsgivaren eller försäkringsförmedlaren reda ut kostnaderna för och nyttan av bytet. I detta fall ska det i skäligen utsträckning kunna visas att nyttan av bytet är större än kostnaderna.

När en personlig rekommendation tillhandahålls kunden innehåller rekommendationen ett utlåtande om vad som har rekommenderats, varför denna rekommendation har valts och på vilket sätt rekommendationen lämpar sig för kunden, inbegripet på vilket sätt rekommendationen motsvarar kundens investeringsmål, ekonomiska situation och kunskaper om och erfarenheter av investeringsområdet. Vid lämplighetsbedömningen ska försäkringsgivaren och försäkringsförmedlaren upplysa kunden om huruvida arrangemangen enligt rekommendationen sannolikt behöver omvärderas regelbundet. Om försäkringsgivaren eller försäkringsförmedlaren tillhandahåller kunden en regelbunden bedömning av lämpligheten minst årligen, kan senare rapporter gälla endast förändringar i kundens omständigheter eller ändringar i investeringsobjekten i anslutning till tjänsten eller försäkringen. Kunden ska informeras om de villkor som ska uppfyllas för att en regelbunden bedömning ska ges samt om bedömningens omfattning och på vilket sätt den lämnas på ett varaktigt medium. Om man har förbundit sig att lämna in en regelbunden rapport ska en rapport lämnas in minst en gång per år. I den regelbundna rapporten ska kunden ges information om de transaktioner som utförts för kundens räkning under rapporteringsperioden samt kostnaderna för dem och värdet på investeringsobjekten i anslutning till försäkringen.

Det finns separata uttryckliga och detaljerade bestämmelser om rapportering av resultaten av bedömningen av ändamålsenlighet och lämplighet.

Försäkringsgivaren eller försäkringsförmedlaren ska hålla ett arkiv över den information som kunden lämnat i de fall där det krävs att försäkringsgivaren eller försäkringsförmedlaren gör en bedömning av ändamålsenlighet eller lämplighet. Det har utfärdats uttryckliga detaljerade bestämmelser om på vilket sätt arkiveringen ska utföras och om dokumentens form.

2.3.6 Icke-komplexa försäkringsbaserade investeringsprodukter

I bestämmelserna fastställs det på allmän nivå vilken form av försäkringsbaserad investeringsprodukt som i den betydelse som avses i direktivet ska anses som icke-komplex (engl. non-complex). Följande villkor ska vara uppfyllda:

- det minsta förfallo- eller återköpsvärde som garanteras genom avtalet uppgår till minst beloppet av de premier som kunden betalat för avtalet minus behövliga kostnader,
- produkten inbegriper inte en bestämmelse, ett villkor eller en tröskel som anger att försäkringsgivaren i väsentlig grad kan ändra den försäkringsbaserade investeringsproduktens karaktär, risk eller avkastningsprofil,
- det finns optioner att överlåta eller på annat sätt realisera produkten till ett värde som vid ifrågavarande tidpunkt är tillgängligt för kunden,
- produkten inbegriper inga direkta eller indirekta avgifter som inte står i proportion till de kostnader som försäkringsgivaren orsakas av överlåtelse eller realisering av den försäkringsbaserade investeringsprodukten och således har en oskäligen negativ inverkan på kundens option att överlåta eller på annat sätt realisera produkten trots att det tekniskt sett finns möjlighet till detta,
- produkten inbegriper inte på något annat sätt en struktur som gör det svårt för kunden att förstå riskerna.

Den 11 oktober 2017 har Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten dessutom godkänt riktlinjer för fastställning av försäkringsbaserade investeringsprodukter (EIOPA BoS 17/204: Final Report on Guidelines under the Insurance Distribution Directive on Insurance-based investment products that incorporate a structure which makes it difficult for the customer to understand the risks involved, på engelska, Tillgänglig: https://eiopa.europa.eu/Publications/Reports/Final_Report_IDD_guidelines_execution_only.pdf, hänvisat 15 oktober 2017).

3 Nuläge och bedömning av nuläget

3.1 Allmänt

Bestämmelser om försäkringsbolagens och försäkringsföreningarnas verksamhet finns i försäkringsbolagslagen (521/2008), lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995), lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997) och lagen om försäkringsföreningar (1250/1987). Utöver bolagsrättsliga bestämmelser finns det i 31 kap. i försäkringsbolagslagen bestämmelser om bl.a. försäkringsbolags marknadsföring och om skyldigheterna för försäkringsbolags ombud samt om sekretess.

Den gällande lagen om försäkringsförmedling (570/2005) trädde i kraft den 1 september 2005. Lagen tillämpas på försäkringsmäklare och ombud. I lagen finns bestämmelser om bl.a. lagens tillämpningsområde och definitioner (1 kap.), försäkringsmäklares och ombuds rätt att bedriva försäkringsförmedling, registrering samt krav på tillförlitlighet och yrkeskompetens (2 kap.), informationsskyldighet (3 kap.), verksamhet (4 kap.), etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) (5 kap.), tillsyn och skadeståndsansvar (7 kap.) samt tystnadsplikt (8 kap.). Syftet med lagen var i första hand att genomföra försäkringsförmedlingsdirektivet. Lagen innehåller dessutom vissa nationella till-

äggsbestämmelser. Genom lagen om försäkringsförmedling upphävdes den tidigare lagen om försäkringsmäklare (251/1993).

Lagen om försäkringsavtal (543/1994) trädde i kraft den 1 juli 1995. Bestämmelserna i lagen om försäkringsavtal är av tvingande karaktär till fördel för en konsument och en sådan annan fysisk eller juridisk person som kan jämföras med en konsument, med beaktande av arten och omfattningen av sin näringsverksamhet eller annan verksamhet samt förhållandena i övrigt, samt en annan försäkrad eller ersättningsberättigad än försäkringstagaren. Bestämmelser om försäkringsgivarens skyldighet att ge information om en erbjuden försäkring finns i 2 kap. i lagen om försäkringsavtal. Eftersom ombud agerar på försäkringsgivarens ansvar gäller informationsbestämmelserna i lagen om försäkringsavtal också ombud.

Lagen om försäkringsavtal gäller i princip alla försäkringar utom lagstadgade försäkringar. I fråga om lagstadgade försäkringar tillämpas lagen om försäkringsavtal på patientförsäkring och miljöskadeförsäkring, till de delar det inte föreskrivs något annat i de lagar som gäller dessa försäkringar, samt på trafikförsäkring i fråga om de bestämmelser som nämns uttryckligen i lagen om försäkringsavtal. Trafikförsäkringslagen (460/2016), patientskadlagen (585/1986), lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare (276/2009), lagen om ersättning för miljöskador (737/1994) och andra lagar som gäller lagstadgade försäkringar innehåller inga bestämmelser om försäkringsgivarens informationsskyldigheter eller några andra sådana bestämmelser som direktivet gäller. Lagen om försäkringsavtal tillämpas inte på återförsäkring.

I Finland är det Finansinspektionen som utövar tillsyn över försäkringsbranschen. Omfattande bestämmelser om Finansinspektionens behörighet, tillsynsåtgärder, administrativa påföljder och samarbete med andra behöriga myndigheter inom EES-området och tredjeländer finns i lagen om Finansinspektionen (878/2008). Konsumentombudsmannen som finns vid Konkurrens- och konsumentverket är behörig i konsumentärenden som är av betydelse med tanke på direktivet. De viktigaste bestämmelserna som gäller konsumentombudsmannens behörighet finns i konsumentskyddslagen (38/1978) och lagen om Konkurrens- och konsumentverket (661/2012). Finansinspektionen och konsumentombudsmannen har delvis parallell behörighet.

3.2 Lagen om försäkringsförmedling

3.2.1 Tillämpningsområdet för och definitionerna i lagen om försäkringsförmedling

Lagen om försäkringsförmedling tillämpas på fysiska personer och sammanslutningar som mot ersättning bereder och ingår försäkringsavtal samt bistår vid förvaltning och fullgörande av försäkringsavtal. Lagen om försäkringsförmedling tillämpas dock inte på verksamhet som bedrivs av försäkringsgivaren eller av en anställd hos denne, utredning och värdering av skador samt ersättningsverksamhet för försäkringsgivarens räkning och tillhandahållande av information om försäkringar i enstaka fall inom ramen för annan rörelse (1 §). Lagen gäller direktförsäkring och i huvudsak också försäkringsförmedling som gäller återförsäkring. Lagens tillämpningsområde omfattar inte försäkringsförmedling som gäller mycket småskalig och begränsad försäkringsverksamhet som uppfyller vissa kriterier (2 §). Med undantag för de allra minsta aktörerna gäller lagen således alla försäkringsförmedlare, dvs. också de försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som sidoverksamhet och som avses i direktivet om försäkringsdistribution.

Utöver definitionen av försäkringsförmedling innehåller lagen uttryckliga definitioner endast av begreppen ombud, försäkringsmäklare och försäkringsförmedlare. Med ombud avses en fysisk eller juridisk person som bedriver försäkringsförmedling för försäkringsgivarens räkning och på dennes ansvar. Med försäkringsmäklare avses en fysisk eller juridisk person som be-

driver försäkringsförmedling med stöd av ett uppdragsavtal med en annan kund än en försäkringsgivare som bedriver direktförsäkring. Med försäkringsförmedlare avses försäkringsmäklare och ombud (3 §). I Finland delas försäkringsförmedlare således in i ombud som bedriver verksamhet för en eller flera försäkringsgivares räkning och på deras ansvar och i försäkringsmäklare som agerar för en kunds räkning.

3.2.2 Rätt att bedriva försäkringsförmedling samt förutsättningar för registrering

I lagen om försäkringsförmedling anges det att försäkringsförmedling i Finland får bedrivas endast av en försäkringsförmedlare som är införd i Finansinspektionens register (*försäkringsförmedlarregistret*) eller som är registrerad i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland (5 §).

Förutsättningarna för registrering är olika beroende på om den som ansöker om registrering är en fysisk person eller en juridisk person. Allmänna förutsättningar är att personen har hemort i eller är bosatt i Finland, har behörighet att vidta rättshandlingar och bedriva affärsverksamhet samt har yrkeskompetens. I fråga om juridiska personer som bedriver försäkringsförmedling ska dessutom minst hälften av de anställda som deltar direkt i bedrivandet av försäkringsförmedling som huvudsaklig rörelse ha registrerats som försäkringsförmedlare. Det krävs även att ett tillräckligt antal till ledningen för den juridiska personen hörande personer har registrerats som försäkringsförmedlare. Av de registrerade försäkringsförmedlarna ska en utses till ansvarig föreståndare för rörelsen, och denna är skyldig att se till att försäkringsförmedling bedrivs på ett korrekt sätt. Försäkringsmäklarna är självständiga i förhållande till försäkringsgivarna, dvs. försäkringsbolag, försäkringsföreningar eller motsvarande utländska försäkringsföretag. En försäkringsmäklare får inte stå i ett på ägande grundat förhållande eller ett arbets- eller ombudsförhållande till en försäkringsgivare eller i ett sådant på avtal grundat förhållande eller något annat beroendeförhållande som är ägnat att påverka försäkringsmäklarens verksamhet i strid med kundens intressen. Försäkringsmäklare ska ha en i lagen avsedd ansvarsförsäkring (6, 7 och 28 §). Finansinspektionen ska registrera en försäkringsmäklare eller ett ombud, om mäklaren eller ombudet uppfyller de förutsättningar för registrering som anges i lagen.

I 8 § i lagen om försäkringsförmedling föreskrivs det om anteckningar i försäkringsförmedlarregistret. Finansinspektionen registrerar inte enskilda arbetstagare, såsom de i direktivet om försäkringsdistribution avsedda fysiska personer som arbetar som sidoverksammas försäkringsförmedlare. I försäkringsförmedlarregistret ska bl.a. följande uppgifter antecknas:

- för en fysisk person som har registrerats som försäkringsförmedlare personens fullständiga namn, nationalitet, boningsort och adressen till det driftställe från vilket försäkringsförmedlingen bedrivs,
- för en juridisk person som har registrerats som försäkringsförmedlare personens firma och hemort liksom adressen till det driftställe från vilket försäkringsförmedlingen bedrivs,
- den ansvariga föreståndarens fullständiga namn, nationalitet och boningsort, och
- uppgifter om de stater där försäkringsförmedlaren ämnar bedriva försäkringsförmedling med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster samt försäkringsförmedlarens kontaktinformation i dessa stater.

Med stöd av 2 kap. 13 § 1 mom. i försäkringsbolagslagen föreskrivs det i 9 § 1 mom. 10—12 punkten i handelsregisterlagen (129/1979) också om uppgifter som gäller försäkringsbolagsledning.

3.2.3 Friheten att tillhandahålla tjänster och etableringsfriheten samt de nationella bestämmelser som behövs med tanke på allmänintresset

En försäkringsförmedlare som är registrerad i Finland får med stöd av etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster bedriva affärsverksamhet i andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet utan en ny registrering. För att verksamheten ska kunna inledas krävs det att Finansinspektionen gör en anmälan till den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten. Till den anmälan som ska göras till Finansinspektionen ska det fogas endast en utredning om försäkringsförmedlaren kontaktuppgifter i staten i fråga. Försäkringsförmedlaren kan inleda försäkringsförmedling inom en månad från den dag då försäkringsförmedlaren fick information om att Finansinspektionen gjort en anmälan till myndigheten i värdmedlemsstaten eller omedelbart, om den aktuella myndigheten inte önskar information om försäkringsförmedlaren anmälan (31 §).

På motsvarande sätt får en försäkringsförmedlare som är registrerad i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet bedriva verksamhet i Finland en månad efter den dag då EES-försäkringsförmedlaren av den behöriga myndigheten i den stat där förmedlaren är registrerad underrättades om att myndigheten har meddelat Finansinspektionen att försäkringsförmedling kommer att inledas. En EES-försäkringsförmedlare registreras inte i Finansinspektionens försäkringsförmedlarregister (32 § 1 och 2 mom.). Finansinspektionen kan informera en försäkringsförmedlare som med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster bedriver försäkringsförmedling i Finland om de villkor som påkallas av allmänt intresse och enligt vilka försäkringsförmedling ska bedrivas i Finland (32 § 3 mom.).

3.2.4 Yrkeskompetens och tillförlitlighet

Försäkringsmäklare och ombud ska uppfylla kraven på yrkeskompetens och tillförlitlighet (11 och 12 §) för att Finansinspektionen ska få anteckna försäkringsförmedlaren i försäkringsförmedlarregistret (5 §, 6 § 1 mom. 3 punkten och 2 mom. 1 punkten samt 7 § 1 mom. 4 och 5 punkten och 2 mom. 1 punkten). Försäkringsförmedlare ska uppfylla yrkeskraven också under sin verksamhetstid.

En försäkringsförmedlare ska vara tillförlitlig. En försäkringsförmedlare anses vara tillförlitlig, om han eller hon inte under de fem senaste åren har dömts till fängelsestraff eller under de tre senaste åren till bötesstraff för ett brott som visar att han eller hon är uppenbart olämplig som försäkringsförmedlare. En person betraktas dock inte som tillförlitlig, om han eller hon i övrigt genom sin tidigare verksamhet har visat sig uppenbart olämplig som försäkringsförmedlare (11 §). Kravet på tillförlitlighet gäller både fysiska personer som är försäkringsmäklare och fysiska personer som är ombud, men inte direkt juridiska personer. I fråga om juridiska personer ska dock minst hälften av de personer som deltar direkt i bedrivandet av försäkringsförmedling som huvudsaklig rörelse och det antal personer som hör till den juridiska personens ledning och som Finansinspektionen anser tillräckligt uppfylla kraven (7 § 1 mom. 4 och 5 punkten samt 2 mom. 1 punkten).

Rättsregistercentralen är registeransvarig för straffregistret och bötesregistret och sköter verkställighetsuppgifter som gäller böter, förverkandepåföljder, avgifter och fordringar. De uppgifter som Finansinspektionen behöver för bedömning av tillförlitlighet får den med stöd av lagen om försäkringsförmedling samt 4 a § 1 mom. 2 punkten i straffregisterlagen (770/1993) och 50 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002) ur de straff- och bötesregister som förs av Rättsregistercentralen. Med stöd av den gällande lagen kan uppgifter lämnas ut för bedömning av tillförlitlighet endast till myndigheter, dvs. i praktiken till Finansinspektionen.

En fysisk person som har registrerats som försäkringsmäklare ska ha yrkeskompetens som har visats genom försäkringsmäklarexamen som ordnas av försäkringsförmedlingsnämnden som tillsätts av social- och hälsovårdsministeriet. Den som har avlagt examen ska i synnerhet känna till dels den lagstiftning som behövs i försäkringsförmedling, dels god försäkringsmäklarsed. Försäkringsmäklare ska också behärska de praktiska åtgärder som skötseln av ett uppdrag kräver (12 § 2 mom.). Försäkringsförmedlingsdirektivet innehåller inga krav på en examen, utan det är fråga om ett nationellt krav. Det har dock ansetts nödvändigt att kompetens visas genom en examen för att det ska kunna säkerställas att den försäkringsförmedling som försäkringsmäklare bedriver självständigt och oberoende av försäkringsbolag är ändamålsenlig och håller hög kvalitet. Det krävs också att examen avlagts av hälften av de personer som är anställda hos juridiska personer som är registrerade som försäkringsmäklare och som direkt deltar i bedrivandet av försäkringsförmedling. Som försäkringsmäklare har också registrerats de personer som ansågs uppfylla kraven på yrkeskompetens utifrån sin erfarenhet innan det egentliga kravet på en examen infördes.

Av ombud krävs ingen examen eftersom ombud handlar på försäkringsgivarens ansvar. Det har således ansetts självklart att försäkringsgivaren utbildar sina ombud i den utsträckning försäkringsgivarna anser att det är nödvändigt. Ombud ska dock ha sådan yrkeskompetens som är tillräcklig med hänsyn till verksamhetens art och omfattning. Ombud ska i synnerhet känna till de försäkringar som tillhandahålls av den försäkringsgivare de representerar och den lagstiftning som behövs i försäkringsförmedling samt god försäkringssed. Ett ombud ska också behärska de praktiska åtgärder som bedrivandet av verksamheten kräver (12 § 1 mom.). Finansinspektionen har krävt att försäkringsgivare ska visa upp ett intyg på att ett ombud har getts utbildning innan ombudet registreras.

Enligt lagen om försäkringsförmedling ska den ansvariga föreståndaren sörja för att kraven på yrkeskompetens uppfylls och att även andra personer som deltar i bedrivandet av försäkringsförmedling har den tillräckliga yrkeskunskap som uppgiften kräver (13 §). I lagen anges dock inga krav på att den ansvariga föreståndaren ska ha yrkeskompetens eller vara tillförlitlig.

3.2.5 Klagomål och tvistlösning

Ett ombud ska innan ett försäkringsavtal ingås och en försäkringsmäklare innan ett uppdragsavtal ingås ge kunden information om åtminstone förfarandena, inklusive förfaranden utanför domstol, genom vilka kunden och övriga parter kan framställa klagomål mot försäkringsförmedlaren. Motsvarande information ska vid behov ges om försäkringsavtalet eller uppdragsavtalet ändras eller förnyas (19 § 5 punkten).

Bestämmelser om det domstolsförfarande som gäller försäkringsförmedlares verksamhet finns i 10 kap. i rättegångsbalken (4/1734). Sådana tvistlösningsorgan utanför domstolar som i Finland är verksamma inom försäkringsbranschen är i första hand konsumenttvistenämnden, trafikskadenämnden och FINE (Försäkrings- och finansrådgivningen samt Försäkringsnämnden, Banknämnden och Värdepappersnämnden). Andra relevanta organ är t.ex. Ålands konsumenttvistenämnd och försäkringsbolagens interna tvistlösningsorgan. Tvistlösningsorganerna utanför domstolar tar inte ut avgifter, och i ett normalt fall vid nämnden använder sökanden av en uppgörelse inte en advokat eller ett rättegångsbiträde med tillstånd. Domstolar tar ut rättegångsavgifter, och förfarandet förutsätter ofta att en advokat eller ett rättegångsbiträde används.

Tvistlösningsorganen har dock i någon mån olika behörighet. Till exempel om kunden är någon annan än en konsument kan försäkringsmäklarens förfaranden inte bedömas av något annat organ än FINE som ett ärende som gäller försäkringsmäklarens obligatoriska ansvarsförsäk-

ring. Konsumenttvistenämnden behandlar inte ansvarsförsäkringar där det inte är fråga om konsumentfrågor.

3.2.6 Försäkringsmäklares oberoende och professionalism

I 4 kap. i den gällande lagen om försäkringsförmedling finns det bestämmelser om försäkringsmäklarens verksamhet. Om ombuds verksamhet stadgas det annanstans i lagstiftningen. Försäkringsmäklaren ska utföra sina uppgifter med yrkeskunskap och omsorg samt i all sin verksamhet iaktta god försäkringsmäklarsed (24 §). För ombud gäller på motsvarande sätt skyldigheten enligt försäkringsbolagslagen att iaktta god försäkringsred, vilket inbegriper skyldighet att utföra sina uppgifter med yrkeskunskap och omsorg. Den ansvariga föreståndaren för försäkringsförmedlare som bedriver verksamhet i form av juridiska personer ska sörja för att försäkringsmäklare iakttar god försäkringsmäklarsed och ombud god försäkringsred och att verksamheten även i övrigt bedrivs lagenligt (13 §).

Utgångspunkten med verksamheten som försäkringsmäklare är att försäkringsmäklaren agerar på uppdrag av kunden i enlighet med kundens intressen. Försäkringsmäklaren företräder kunden, dvs. sin uppdragsgivare i förhållande till försäkringsgivarna. Kunden ska kunna lita på att försäkringsmäklaren beaktar kundens intressen i sin verksamhet. Den grundläggande skillnaden jämfört med ombudsverksamheten är att en försäkringsmäklare oberoende av försäkringsbolagen rekommenderar kunden den på marknaden tillgängliga försäkringslösning som är bäst med tanke på kundens behov, medan däremot ett ombud representerar en eller flera försäkringsgivare gentemot försäkringstagaren. Ett ombud strävar efter att sälja försäkringstagaren endast sina egna tjänster och de försäkringar som tillhandahålls av de försäkringsgivare som ombudet representerar.

När en kund anlitar en försäkringsmäklares tjänster i stället för en försäkringsgivares eller ett ombuds tjänster är den väsentliga nyttan eller fördelen för kunden att försäkringsmäklaren när den företräder kunden inte enligt ett avtal eller faktiskt beroendeförhållande är skyldig att beakta försäkringsgivarnas intressen mer än kunden själv är skyldig att göra det. Mot kundens intressen strider med andra ord sådana förhållanden mellan försäkringsmäklare och försäkringsgivare som grundar sig på ett avtal eller faktiskt beroendeförhållande och som med tanke på kunden har en ofördelaktig inverkan på försäkringsmäklarens rekommendationer. Ett avtal eller faktiskt beroendeförhållande strider mot kundens intressen också när avtalet på grund av försäkringsmäklarens egna fördelar uppmuntrar försäkringsmäklaren att styra sin kund att bli kund hos en viss försäkringsgivare trots att det inte är förenligt med kundens behov.

Försäkringsmäklaren ska göra upp ett skriftligt uppdragsavtal med kunden. Av uppdragsavtalet ska framgå uppdragets innehåll, avtalets giltighetstid och grunderna för bestämmande av det arvode som kunden betalar försäkringsmäklaren och, om möjligt, arvodets belopp. Den skriftliga formen är tvingande till fördel för kunden så att försäkringsmäklaren inte får åberopa ett avtalsvillkor som inte har tagits in i uppdragsavtalet eller i något annat skriftligt avtal (23 §). Försäkringsmäklaren ska i den omfattning som avtalats i uppdragsavtalet föreslå hur kundens försäkringsbehov ska täckas (24 §), dvs. rekommendera att en viss försäkring eller vissa försäkringar tecknas, vilket utgör sådan rådgivning som avses i direktivet.

Försäkringsmäklaren får ta emot arvode endast från uppdragsgivaren (26 §). Tidigare var det med stöd av lagen om försäkringsmäklare tillåtet att ta emot arvode från tredje part, men försäkringsmäklaren skulle meddela kunden om försäkringsgivaren betalar ett arvode för försäkringsförmedlingen, samt på begäran av kunden uppge också arvodets belopp. Praxisen där arvode betalades av försäkringsgivaren, dvs. en instans i förhållande till vilken försäkringsmäklaren ska vara självständig och oberoende, ansågs med beaktande av försäkringsmäklarverksamhetens karaktär icke-önskvärd. Det var alltså först i lagen om försäkringsförmedling som

försäkringsmäklare förbjöds att ta emot arvode från andra än uppdragsgivaren. I lagen föreskrivs det inte uttryckligen om ombuds mottagande av arvoden eller lämnande av information om detta till kunden.

3.2.7 Utredning av kundens försäkringsbehov

I den omfattning som uppdragsavtalet anger ska försäkringsmäklaren klarlägga kundens behov av försäkringsskydd och utgående från detta föreslå hur försäkringsbehovet ska täckas på ett sätt som motsvarar kundens intressen (24 §). På motsvarande sätt ska ombud med stöd av 5 § i lagen om försäkringsavtal ge försäkringssökanden den information som behövs för bedömning av försäkringsbehovet.

3.2.8 Informationsskyldigheter

I lagen om försäkringsförmedling finns det detaljerade bestämmelser om försäkringsmäklares informationsskyldighet. Bestämmelser om försäkringsgivares och i huvudsak också ombuds upplysningsplikt finns i lagen om försäkringsavtal, som det redogörs för nedan i avsnitt 3.3. På försäkringsmäklares och ombuds distansförsäljning av försäkringar till konsumenter tillämpas dessutom bestämmelserna om informationsskyldigheten i 6 a kap. i konsumentskyddslagen.

Försäkringsförmedlaren ska i sin marknadsföring ge all sådan information om sina tjänster och erbjudna försäkringar som kan ha betydelse när kunden ska fatta beslut om dessa tjänster eller försäkringar. Försäkringsförmedlaren får inte i sin marknadsföring lämna osann eller vilseledande information eller i övrigt använda något förfarande som är otillbörligt från kundens synpunkt. Ett ombud får inte heller använda något förfarande som strider mot god försäkrings sed och en försäkringsmäklare får på motsvarande sätt inte använda något förfarande som strider mot god försäkringsmäklarsed. Bestämmelser om förfaranden som från konsumentens synpunkt är otillbörliga eller strider mot god sed finns även i 2 kap. i konsumentskyddslagen. Att i marknadsföringen inte lämna information som är relevant för kundens finansiella säkerhet ska alltid anses vara otillbörligt (22 § 1—3 mom.).

Ombud ska i sin verksamhet klart informera kunden om att de uttryckligen är ombud (21 § samt 31 kap. 3 § 1 mom. i försäkringsbolagslagen). På motsvarande sätt ska en försäkringsmäklare i sin verksamhet klart föra fram att han eller hon uttryckligen är försäkringsmäklare (27 § 2 mom.). Av marknadsföringen ska det framgå om försäkringsförmedlaren är ett ombud eller en försäkringsmäklare. Ombud ska i sin marknadsföring dessutom uppge vilka försäkringsgivare de representerar. Försäkringsmäklaren får inte i sin marknadsföring uppge att denne representerar en viss försäkringsgivare (22 § 4 mom.).

Informationsskyldigheten innan ett uppdrags- eller försäkringsavtal ingås gäller försäkringsförmedlaren. Försäkringsförmedlaren ska ge kunden viss information om sig själv samt om förfarandena genom vilka kunden kan framställa klagomål mot försäkringsförmedlaren (19 §).

Försäkringsmäklaren ska se till att kunden får all den information som behövs för bedömningen av kundens försäkringsbehov och för valet av försäkring innan ett försäkringsavtal ingås. Sådan information är t.ex. information om till buds stående försäkringsformer, försäkringspremier och försäkringsvillkor, väsentliga begränsningar i försäkringsskyddet samt eventuellt om investeringsobjekt. Den information som ska ges till kunden ska bygga på en opartisk analys av tillräckligt många av de försäkringar som är tillgängliga på marknaden (25 §). I fråga om ombud föreskrivs det om information om försäkringar i lagen om försäkringsavtal.

I lagen föreskrivs det också om på vilket sätt information ska ges. Den information som anges i lagen ska ges skriftligt eller elektroniskt i en form som är varaktig, klar och korrekt samt så att informationen är lättillgänglig för kunden (20 §). I fråga om ombud föreskrivs det om lämnande av information i lagen om försäkringsavtal.

3.2.9 Korsförsäljning

Lagstiftningen innehåller inga specialbestämmelser om bindningsförfaranden eller samerbjudanden som gäller försäkringar. Med stöd av de allmänna bestämmelserna i 22 och 25 § i lagen om försäkringsförmedling ska försäkringsmäklare ge den i lagen avsedda informationen om dessa erbjudanden. På motsvarande sätt ska ombud ge den i 22 § i lagen om försäkringsförmedling och i lagen om försäkringsavtal avsedda informationen om dessa erbjudanden.

När försäkringar erbjuds konsumenter tillämpas bestämmelserna om samerbjudanden och tilläggsförmåner i 2 kap. 12 § i konsumentskyddslagen. Enligt dessa bestämmelser ska erbjudandets innehåll och värde klart uppges vid marknadsföringen, om det vid marknadsföring bjuds ut konsumtionsnyttigheter till ett gemensamt pris eller utlovas att den som köper en konsumtionsnyttighet får en annan konsumtionsnyttighet till ett nedsatt pris eller får någon annan särskild förmån. I fråga om nyttigheter som bjuds ut till gemensamt pris ska dessutom uppges deras priser var för sig, om inte priset på en nyttighet är lägre än tio euro när den skaffas separat. Dessutom ska vid marknadsföringen uppges villkoren för utnyttjande av erbjudandet, i synnerhet hur länge erbjudandet gäller och begränsningarna i fråga om mängd samt andra begränsningar.

3.2.10 Processen för att godkänna försäkringsprodukter

I lagstiftningen finns det inga uttryckliga bestämmelser om processen för att godkänna försäkringsprodukter. I Finland utvecklas försäkringsprodukter nästan utan undantag av endast försäkringsbolag. I Finland är försäkringsföreningar eller försäkringsförmedlare inte centrala produktutvecklare.

3.2.11 Ytterligare krav för försäkringsbaserade investeringsprodukter

I lagen finns det inga uttryckliga bestämmelser om försäkringsbaserade investeringsprodukter eller placeringsförsäkringar. Försäkringsförmedlaren ska med stöd av 24 § i lagen om försäkringsförmedling och lagen om försäkringsavtal klarlägga kundens behov av försäkringsskydd. Försäkringsmäklare ska ge den information om placeringsförsäkringar som avses i 22 och 25 § i lagen om försäkringsförmedling och ombud ska ge den information som avses i lagen om försäkringsavtal.

3.2.12 Förebyggande och hantering av intressekonflikter

I lagen anges en allmän princip enligt vilken försäkringsmäklaren är skyldig att utföra sina uppgifter med omsorg samt att iaktta kundens intressen (24 §). I lagen om försäkringsförmedling finns det dock inga uttryckliga bestämmelser om förebyggande eller hantering av intressekonflikter med undantag för 26 § enligt vilken försäkringsmäklaren får ta emot arvode endast från uppdragsgivaren. I fråga om försäkringsbolag och ombud föreskrivs det i 6 kap. 17 § 3 mom. i försäkringsbolagslagen endast på allmän nivå om att ersättningssystemet ska administreras på så sätt att intressekonflikter kan undvikas.

3.2.13 Försäkringsmäklares avskiljande av tillgångar samt ansvarsförsäkring

Försäkringsmäklaren är skyldig att hålla tillgångar som han eller hon innehar och som hör till kunden eller försäkringsgivaren på bankkonto avskilda från sina egna tillgångar. Försäkringsmäklaren ska också utan dröjsmål vidarebefordra dem till mottagaren (29 § 1 mom.). Det anges dessutom särskilt att försäkringsmäklaren inte får ta emot, inneha eller förmedla tillgångar som hör till kunden eller dennes försäkringsgivare, om kunden är en konsument eller en näringsidkare som kan jämföras med en konsument, utom när förvaringen eller överföringen av tillgångarna annars orsakar kunden oskäligt besvär (29 § 2 mom.).

Avsikten med bestämmelserna är att trygga kundtillgångar som tillhör särskilt kunder i konsumentställning så att de inte blandas med försäkringsmäklarens egna tillgångar och således inte kan användas för betalningar till försäkringsmäklarens borgenärer vid eventuella förfaranden i anslutning till betalningssvårigheter, i synnerhet konkurs och utsökning.

Enligt lagen om försäkringsförmedling är en försäkringsmäklare skyldig att för ersättning av skador som försäkringsmäklaren är ansvarig för enligt denna lag ha en ansvarsförsäkring som är godkänd av Finansinspektionen och giltig inom hela Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Ansvarsförsäkringens belopp ska uppgå till minst 1 250 600 euro per skada och till sammanlagt 1 876 000 euro per år för alla skador. Dessutom krävs det att ansvarsförsäkringen uppfyller vissa andra kvalitativa villkor. Försäkringsmäklaren ska underrätta Finansinspektionen om ändringar i ansvarsförsäkringen samt skador som ersatts på grundval av ansvarsförsäkringen (28 §).

3.2.14 Tillsyn

Försäkringsförmedlarna övervakas av Finansinspektionen (37 §). Finansinspektionen får förbjuda försäkringsförmedling om den bedrivs i strid med lagen om försäkringsförmedling utan att ha registrerats eller utan att tillsynsmyndigheten i en EES-stat har gjort en anmälan till Finansinspektionen. Förbudet kan även meddelas att gälla en anställd hos den som bedriver försäkringsförmedling eller någon annan som handlar för dennes räkning (38 § 1 mom.). Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om bl.a. förfarandet för registrering av försäkringsförmedlare (43 §).

Om en försäkringsförmedlare i något väsentligt avseende har försummat att iaktta sina skyldigheter enligt lagen om försäkringsförmedling och försummelseerna eller felen inte har avhjälpats inom en skälig tid som Finansinspektionen bestämt, kan Finansinspektionen förbjuda försäkringsförmedlaren att fortsätta med sin verksamhet tills felen eller försummelseerna har avhjälpats eller, om försummelseerna eller felen är grova, avföra försäkringsförmedlaren ur registret (38 § 4 mom.). Finansinspektionen ska ur registret avföra en försäkringsförmedlare som i väsentligt avseende försummar att iaktta bestämmelserna i lagen och inte avhjälpas fel eller försummelser inom en av Finansinspektionen utsatt tid (10 §).

I lagen om Finansinspektionen föreskrivs det dessutom om bl.a. tillsyn över försäkringsgivare (4 § 2 mom. 2, 3 och 10 punkten i den lagen), Finansinspektionens allmänna tillsynsbefogenheter (3 kap.) samt tillgängliga administrativa påföljder (4 kap.).

I enlighet med vad som konstateras ovan i avsnitt 3.1 övervakar konsumentombudsmannen också att konsumentskyddet iakttas vid försäkringsdistribution. Om konsumentombudsmannen observerar att en näringsidkare vidtagit en lagstridig åtgärd ska konsumentombudsmannen enligt 9 § i lagen om Konkurrens- och konsumentverket genom samråd försöka förmå näringsidkaren att frivilligt avstå från åtgärden. Vid behov får konsumentombudsmannen förbjuda det lagstridiga förfarandet och förena förbudet med vite eller föra ärendet till marknads-

domstolen för meddelande av förbud. Konsumentombudsmannen får meddela förbud i de ärenden som inte har avsevärd betydelse för tillämpning av lag eller i övrigt. Med stöd av 11 § 1 punkten i lagen om Konkurrens- och konsumentverket ska konsumentombudsmannen höra Finansinspektionen innan konsumentombudsmannen meddelar ett förbud, om ärendet gäller ett av Finansinspektionens tillsynsobjekt, ett utländskt tillsynsobjekt eller dess filial eller en utländsk försäkringsmäklare enligt 45 § i lagen om Finansinspektionen. Ett förbud förfaller, om näringsidkaren motsätter sig förbudet, och då ska konsumentombudsmannen föra ärendet till marknadsdomstolen för avgörande. Beslut om utdömmande av vite fattas alltid av marknadsdomstolen.

Med stöd av 8 § i lagen om Konkurrens- och konsumentverket har konsumentombudsmannen dessutom rätt att utföra inspektioner i näringsidkares lokaler, om detta är behövligt för att utreda en sådan överträdelse inom gemenskapen som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 om samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheter som ansvarar för konsumentskyddslagstiftningen ("förordningen om konsumentskyddssamarbete"), eller för att få en sådan överträdelse att upphöra. Inspektioner får dock inte utföras i lokaler som används för permanent boende.

3.2.15 Skadestånd

I lagen om försäkringsförmedling föreskrivs det om försäkringsmäklarens och den ansvariga föreståndarens skadeståndsansvar. Försäkringsmäklaren är skyldig att ersätta skada som hans eller hennes förfarande i strid med denna lag eller uppdragsavtalet orsakat kunden eller någon annan vars rätt uppdraget eller försäkringen gäller. Till denna del är bevisbördan omvänd, eftersom försäkringsmäklare dock kan befrias från ansvar, om de visar att de handlat med yrkeskunskap och omsorg (40 § 1 mom.). Försäkringsmäklare är också skyldiga att ersätta skada som orsakas av att de har underlåtit att ge kunden behövlig information om försäkringen eller har gett kunden vilseledande eller felaktig information om den (40 § 2 mom.). Ersättning kan i andra hand krävas av den ansvariga föreståndaren, om denna uppsåtligt eller av grov oaktsamhet har åsidosatt en skyldighet enligt lagen (41 § 1 mom.).

På överträdelse eller försummelse av 31 kap. 1 och 3 § i försäkringsbolagslagen tillämpas bestämmelserna om skadestånd i 28 kap. i försäkringsbolagslagen.

På överträdelse eller försummelse av 12 kap. 2 § i lagen om försäkringsföreningar tillämpas bestämmelserna om skadestånd i 15 kap. i lagen om försäkringsföreningar.

3.2.16 Försäkringsförmedlingsnämnden

Social- och hälsovårdsministeriet tillsätter en försäkringsförmedlingsnämnd som har till uppgift att minst två gånger om året ordna en sådan försäkringsmäklarexamen som krävs för registrering som försäkringsmäklare. Till försäkringsförmedlingsnämnden hör en ordförande, en vice ordförande och mellan tre och sex ledamöter och för var och en av dem utses en ersättare (14 §). Social- och hälsovårdsministeriet svarar för kostnaderna för nämndens verksamhet.

Försäkringsmäklarexamen består av en allmän examensdel samt, beroende på om avsikten är att bedriva förmedling av livförsäkringar eller förmedling av skadeförsäkringar, en examensdel som gäller livförsäkring eller en examensdel som gäller skadeförsäkring. Om verksamheten omfattar båda försäkringsgrenarna ska försäkringsmäklaren avlägga alla examensdelar. För deltagande i försäkringsmäklarexamen får det tas ut en avgift som högst får motsvara kostnaderna för anordnandet av examen (16 §). Bestämmelser om avgiften finns i social- och hälsovårdsministeriets förordning om social- och hälsovårdsministeriets avgiftsbelagda prestationer (1578/2015), som utfärdats med stöd av 8 § i lagen om grunderna för avgifter till staten

(150/1992). I nuläget är avgiften 150 euro för en examensdel, dvs. priset för hela examen uppgår till minst 300 euro. Priset för alla examensdelar är 450 euro.

3.3 Lagen om försäkringsavtal

I lagen om försäkringsavtal finns det bestämmelser om den information som försäkringsgivaren och likaså ombud ska ge försäkringstagaren innan ett försäkringsavtal ingås. Enligt lagen ska försäkringsgivaren innan ett försäkringsavtal ingås ge försäkrings sökanden den information som behövs för bedömning av försäkringsbehovet och för valet av försäkring, såsom information om försäkringsformerna, premierna och försäkringsvillkoren. När informationen ges ska väsentliga begränsningar i försäkringsskyddet också beaktas. Dessutom ska uppmärksamhet fästas vid omständigheter som är väsentliga för valet av investeringsobjekt och som eventuellt hänför sig till försäkringen, varvid den sökandes tidigare erfarenhet av placering och syfte med placeringen ska beaktas särskilt (5 § 1 mom.). Bestämmelserna gäller också samerbjudanden. Information behöver inte ges, om den sökande inte önskar sådan eller om det skulle medföra oskäligt besvär (5 § 2 mom.). Vid försäkringsgivares och ombuds distansförsäljning av försäkringar ska konsumenten dessutom få den förhandsinformation som avses i 6 a kap. i konsumentskyddslagen (5 § 3 mom.).

Efter det att ett försäkringsavtal ingåtts ska försäkringsgivaren utan obefogat dröjsmål till försäkringstagaren överlämna en handling som upptar avtalets viktigaste innehåll (*försäkringsbrev*), samt försäkringsvillkoren. Vid distansförsäljning av försäkringar till en konsument ska dock 6 a kap. 11 § i konsumentskyddslagen tillämpas (6 § 1 mom.). Om försäkringsgivaren enligt försäkringsvillkoren har rätt att under försäkringens avtalade giltighetstid (*försäkringsperiod*) ändra premien eller andra avtalsvillkor för en personförsäkring, ska en anteckning om detta tas in i försäkringsbrevet (6 § 2 mom.).

Försäkringsgivaren ska årligen lämna försäkringstagaren ett meddelande med upplysningar om försäkringsbeloppet och om andra sådana omständigheter beträffande försäkringen som är av uppenbar betydelse för försäkringstagaren. Bestämmelser om de upplysningar som ska ges i det årliga meddelandet finns också i 26 och 27 §. Efter ett skadefall ska försäkringsgivaren lämna behövliga upplysningar till den som har rätt att kräva en prestation av försäkringsgivaren (7 §).

Av beslut med anledning av en ersättningsansökan och av andra beslut som gäller försäkring ska, såvida det inte med hänsyn till förhållandena är uppenbart onödigt, framgå om och på vilket sätt ärendet kan hänskjutas till domstol, konsumentklagonämnden eller något annat motsvarande organ (8 §).

Om försäkringsgivaren eller dennes representant vid marknadsföringen har underlåtit att ge behövlig information om försäkringen eller har gett felaktiga eller vilseledande uppgifter, anses försäkringsavtalet vara i kraft med det innehåll som försäkringstagaren hade skäl att sluta sig till utgående från den information han eller hon fått (9 § 1 mom.).

Enligt lagen om försäkringsavtal får det genom förordning av justitieministeriet utfärdas närmare bestämmelser om hur de uppgifter som nämns i artiklarna 183—185 i Solvens II-direktivet ska lämnas (9 a § 1 mom.). Justitieministeriets förordning om information om livförsäkring (177/2011, sådan den lyder ändrad genom förordning 391/2015) har utfärdats med stöd av detta bemyndigande. I förordningen preciseras det vilken information som ska lämnas om försäkringsgivaren och en livförsäkring innan ett avtal ingås och under avtalets giltighetstid samt på vilket sätt informationen ska lämnas.

Enligt lagen om försäkringsavtal får Finansinspektionen meddela föreskrifter om hur kostnaderna för och intäkterna av sparlivförsäkringar och pensionsförsäkringar ska räknas och meddelas (9 a § 2 mom.). Med stöd av detta bemyndigande har Finansinspektionen meddelat närmare föreskrifter om presenterande av kostnader och intäkter i avtal om långsiktigt sparande och i försäkringar (Föreskrifter och anvisningar 10/2012). Föreskrifterna gäller skyldigheten att lämna information innan ett avtal ingås och under pågående avtalsförhållande.

3.4 Lagen om Finansinspektionen

I 4 § 2 mom. 2, 3 och 10 punkten i lagen om Finansinspektionen definieras som auktoriserade tillsynsobjekt försäkringsbolag, arbetspensionsförsäkringsbolag och filialer till försäkringsbolag från tredjeländ. I 3 mom. i paragrafen jämställs med auktoriserade tillsynsobjekt vid tillämpningen av 3 kap. i lagen om Finansinspektionen bl.a. försäkringsföreningar enligt lagen om försäkringsföreningar, försäkringsbolags och försäkringsföreningars holdingföretag samt konglomerats holdingsammanslutningar enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat (699/2004). Enligt 5 § 17 punkten hör försäkringsförmedlare och utländska försäkringsförmedlare till gruppen, dvs. kategorin, andra finansmarknadsaktörer.

I 3 kap. i lagen om Finansinspektionen finns det bestämmelser om Finansinspektionens tillsynsbefogenheter. Finansinspektionen har bl.a. rätt att få uppgifter av försäkringsgivare och försäkringsförmedlare (18, 19 och 21 §), granska försäkringsgivare och försäkringsförmedlare (24 §) samt meddela försäkringsgivare och försäkringsförmedlare verkställighetsförbud och rättelseuppmaning samt förelägga dem vite (33 och 33 a §).

I 4 kap. i lagen om Finansinspektionen föreskrivs det om administrativa påföljder och förfarandena i anslutning till dem. Finansinspektionen ska ålägga den att betala ordningsavgift som uppsåtligen eller av oaktsamhet bl.a. försummar att iaktta eller bryter mot skyldigheten att lämna Finansinspektionen uppgifter enligt 18 § 2 eller 3 mom. eller annan information som enligt bestämmelser eller föreskrifter regelbundet ska ges in till Finansinspektionen för att den ska kunna fullgöra sina lagstadgade uppgifter (38 § 1 mom. 1 punkten). Beloppet av ordningsavgiften baseras på en samlad bedömning. Beloppet ska bestämmas med beaktande av förfarandets art, omfattning och varaktighet. För juridiska personer är ordningsavgiften minst 5 000 och högst 100 000 euro. För fysiska personer är ordningsavgiften minst 500 och högst 10 000 euro (38 § 2 mom.). Trots att det i lagen om Finansinspektionen finns bestämmelser om förfarandena i anslutning till påförande av påföljdsavgift gäller dessa bestämmelser inte försäkringsdistributörer till den del det är fråga om den verksamhet som avses i direktivet om försäkringsdistribution.

Finansinspektionen ska meddela tillsynsobjekt och andra finansmarknadsaktörer en offentlig varning om de uppsåtligen eller av oaktsamhet handlar i strid med andra bestämmelser om finansmarknaden än de som avses i 38 § 1 mom. eller 40 § 1 eller 2 mom. eller i strid med föreskrifter som meddelats med stöd av de bestämmelserna. Ett tillsynsobjekt ska också meddelas en offentlig varning om tillsynsobjektet uppsåtligen eller av oaktsamhet handlar i strid med villkoren i sitt verksamhetstillstånd eller i strid med de stadgar som gäller verksamheten (39 § 1 mom.).

Ordningsavgift kan påföras eller offentlig varning meddelas under förutsättning att ärendet betraktas som en helhet inte ger anledning till strängare åtgärder (38 § 5 mom. och 39 § 2 mom.).

Bestämmelser om offentliggörande av administrativa påföljder och andra beslut finns i 43 §. I 44 a § föreskrivs det dessutom om den information om påföljder och andra beslut som ska lämnas till de europeiska tillsynsmyndigheterna, inbegripet Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten.

Finansinspektionen ska delta i det nationella samarbetet mellan myndigheter och det internationella tillsynssamarbetet (3 § 3 mom. 6 punkten och 50 §). Finansinspektionen ska också utbyta information som gäller tillsynen med inhemska och utländska tillsynsmyndigheter (52 §).

Finansinspektionen och den behöriga myndigheten i en annan EES-stat får på vissa villkor avtala om överföring av inspektionsuppgifter (67 § 1, 4, 7 och 8 mom.).

Finansinspektionen upprätthåller ett system genom vilket den kan ta emot rapporter om misstänkta missbruk som har samband med bestämmelserna om finansmarknaden. Personuppgifter om rapportören och den som är föremål för rapporten samt information om rapporten ska hållas hemliga, om ingenting annat föreskrivs särskilt. I rapporteringsförfarandet ska med iakttagande av personuppgiftslagen (523/1999) ingå lämpliga och tillräckliga åtgärder för att ordna en korrekt behandling av rapporterna, skydda rapportören och den som är föremål för rapporten, vilka står i arbetsavtalsförhållande, och säkerställa skyddet av personuppgifterna för rapportören och den som är föremål för rapporten. Rapporteringsförfarandet ska dessutom innehålla anvisningar som tryggar skyddet av identiteten för rapportören och den som är föremål för rapporten, om det inte för utredande av en överträdelse eller annars till följd av myndigheternas rätt till information föreskrivs något annat i lag (71 a § 1 och 2 mom.).

3.5 Praxis

3.5.1 Det samhälleliga läget: försäkringsmarknaden, utbudet av försäkringstjänster och finanskrisen

Europeiska kommissionen har bedömt att den totala omfattningen av de europeiska försäkringsmarknaderna mätt i försäkringspremier uppgår till cirka 1 200 miljarder euro. Kommissionen har konstaterat att försäkringsmarknadens storlek, struktur och betydelse varierar från en medlemsstat till en annan. Kommissionen har slagit fast att i bl.a. Storbritannien, Irland, Polen, Tyskland, Österrike och Italien samt Nederländerna, Belgien och Luxemburg är marknaden försäkringsförmedlarcentrerad. Kommissionen har också slagit fast att marknaden i Frankrike, Spanien och Finland är försäkringsgivarcentrerad. De flesta av de europeiska försäkringsförmedlarna (cirka 95 procent av företagen) är mikroföretag eller små eller medelstora företag. Försäkringsförmedlarna konkurrerar med bl.a. försäkringsföretagen, kreditinstituten och internetoperatörerna. (Europeiska kommissionen: Impact assessment accompanying the document Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on Insurance Mediation, SWD (2012) 191 final, på engelska, 3.7.2012). Försäkringsmarknaden i Finland kan karakteriseras som försäkringsgivarcentrerad i förhållande till de nordiska och europeiska försäkringsmarknaderna. Endast cirka 10 procent av försäkringarna skaffas genom försäkringsmäklare som representerar försäkringstagaren. I Finland är stora internationella försäkringsmäklarbolag och inhemska aktörer verksamma och de befattar sig främst med skadeförsäkringar. I Finland är försäkringsmäklarnas kunder främst offentliga samfund samt stora och medelstora företag. I Europa är försäkringsmäklarnas tjänsteutbud mer omfattande och mångsidigare än i Finland.

På försäkringsmarknaden kan problem ha samband med både försäkringsgivarnas och försäkringsförmedlarnas förfaranden. Försäkringar kan vara förenade med komplicerade villkor. Försäkringsgivarna erbjuder inte nödvändigtvis alltid själv aktivt försäkringstagaren den lösning som ligger i kundens bästa intresse. Försäkringsgivarens intresse strider på kort sikt mot försäkringstagarnas intressen.

På den europeiska marknaden kan det dock också för försäkringsförmedlaren föreligga en intressekonflikt med beaktande av vilken typ av arvode försäkringsförmedlaren får och vem som betalar försäkringsförmedlarens arvode. Ibland betalar kunden direkt till försäkringsförmedla-

ren (engl. a fee), ibland får försäkringsförmedlaren ersättning av den försäkringsgivare vars försäkringar försäkringsförmedlaren tillhandahåller (engl. a commission). I Finland är det dock nuförtiden enligt lag förbjudet för försäkringsmäklare att ta emot arvode från andra än uppdragsgivaren. Enligt kommissionen är det på den europeiska marknaden ofta svårt för en kund att veta på vilken grund försäkringsförmedlaren får ersättning eller vilket försäkringsförmedlarens förhållande är till försäkringsgivaren. Detta kan vara skadligt för kunden på två sätt; försäkringsförmedlarna erbjuder nästan undantagslöst försäkringar som tillhandahålls av den försäkringsgivare som betalar arvode eller kunden får rekommendationer av försäkringsförmedlaren som inte överensstämmer med kundens intressen. I försäkringsförmedlingsdirektivet finns inga bestämmelser om detta. Enligt kommissionen finns det i nuläget endast i sex medlemsstater, dvs. Storbritannien, Nederländerna, Frankrike, Finland, Sverige och Danmark, sådana nationella bestämmelser om lämnande av information och om arvoden som är trängare än bestämmelserna i försäkringsförmedlingsdirektivet. (Europeiska kommissionen: Impact assessment accompanying the document Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on Insurance Mediation, SWD (2012) 191 final, på engelska, 3.7.2012).

Den så kallade finanskrisen som började 2008 i Förenta staterna och Europa ledde enligt EU-kommissionens bedömning till en allvarlig avsaknad av förtroende bland konsumenterna. På grund av dålig insyn, låg riskmedvetenhet och dålig hantering av intressekonflikter har konsumenterna i hela EU köpt investerings- och försäkringsprodukter som inte passar dem. Lagstiftningen har enligt kommissionen inte heller anpassats till de allt mer komplexa finansiella tjänsterna. Korrigeringen av bristerna kräver dock på medellång och lång sikt starka, välreglerade återförsäljningsmarknader som sätter konsumenternas intressen i centrum. På grund av detta har kommissionen föreslagit bl.a. direktivet om försäkringsdistribution som en del av ett lagstiftningspaket som syftar till att skärpa kraven till förmån för konsumenterna (Europeiska kommissionen, pressmeddelande den 3 juli 2012, IP/12/736).

I Finland har de problem som beskrivs i kommissionens konsekvensbedömning inte kunnat undvikas. Före ikraftträdandet av den gällande lagen om försäkringsförmedling förekom det också i Finland allvarliga intressekonflikter i anslutning till försäkringsmäklarnas arvoden och problem i deras förfaranden. Dessa problem ledde till bestämmelserna om reglering av försäkringsmäklarnas arvoden i den gällande lagen om försäkringsförmedling. Enstaka problemfall har dock framkommit även under den gällande lagen.

Också efter ingången av 2000-talet har det observerats problem vid försäljningen av placementsförsäkringar och investeringsprodukter. Vid den granskning av bankernas och investeringstjänstföretagens investeringsrådgivning som Finansinspektionen utförde 2015—2016 låg fokus på att reda ut hur icke-professionella kunder över 70 år hade sålts placeringsfonder och strukturella finansiella instrument. Det var inte fråga om försäkringsdistribution eller verksamhet som omfattas av försäkringslagstiftningen. Placeringsförsäkringar kan dock förenas med investeringsobjekten i fråga. Vid granskningen upptäcktes flera försummelser av lagen om investeringstjänster (747/2012) och av Finansinspektionens föreskrifter. Finansinspektionen meddelade i mars 2017 offentliga varningar och påförde påföljdsavgifter för försummelser av bolagens skyldighet att skaffa tillräckligt med information om kunden och säkerställa att transaktionerna är lämpliga för kunden innan investeringsrådgivning erbjuds. Dessutom hade de bolag som blev föremål för administrativa påföljder inte dokumenterat fullgörandet av sin utredningsskyldighet så att det med hjälp av informationen skulle ha gått att i efterhand reda ut situationen. Bolagen hade genom detta förfarande äventyrat funktionaliteten och effektiviteten i Finansinspektionens tillsyn. Ett bolag hade dessutom i sin investeringsrådgivning inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att identifiera och förebygga intressekonflikter. Offentliga varningar meddelades för försummelser av utredningsskyldigheten och skyldigheten att göra lämplighetsbedömningar. Påföljdsavgifter påfördes däremot för försummelser av dokumenteringskyldigheten och för underlåtelse att identifiera och förebygga intressekonflikter.

Ibland kan tvister som gäller försäkringar inte lösas mellan försäkringsgivaren och kunden utan tvistlösning. FINE kontaktades 2016 något över 6 500 gånger i försäkringsärenden. Av dessa fall gällde cirka 5 400 rådgivning och något över 1 100 tvistemål. I fråga om tvistemål, i uppskattningsvis 100-150 mål gällde det viktiga frågan skyldigheten att lämna information. Tre fjärdedelar av fallen gällde skade- och ersättningsärenden, t.ex. frågor om försäkringars ersättningsbegränsningar och beloppet av den ersättning som betalas. Antalet ärenden som gäller försäkringspremier och uppsägning av försäkringar ökade. Största delen av de försäkringar som FINE fick frågor om var hemförsäkringar, privatolycksfallsförsäkringar, sjukkostnadsförsäkringar, ansvarsförsäkringar och försäkringar för motorfordon.

Under beredningen har det uppskattats att de mål som FINE behandlat tas sällan vidare till tingsrätt för behandling, endast i enstaka fall per år. Tingsrätterna behandlar dock i viss mån andra ärenden som gäller försäkringar. Enligt en förfrågan som gjorts till de största tingsrätterna, under de senaste åren i Helsingfors tingsrätt har det anhängiggjorts 10-30 mål som gäller försäkring eller försäkringsersättning per år, i andra stora tingsrätter några mål per år. Antagligen i andra tingsrätter anhängiggörs det sällan mål som gäller försäkring eller försäkringsersättning. Det kan uppskattas att det anhängiggörs i Finlands tingsrätter några tiotals mål som gäller försäkring eller försäkringsersättning per år.

3.5.2 God försäkringssed och god försäkringsmäklarsed

Försäkringsbolagens, ombudens och försäkringsmäklarnas verksamhet styrs utöver av lagstiftningen också av de goda seder och praxis som är etablerade inom branschen och vars efterlevnad Finansinspektionen övervakar. Målet för tillsynen över marknaden och förfarandena är att öka förtroendet för den verksamhet som bedrivs på marknaden och de tjänsteleverantörer som är aktiva på marknaden. Seder och praxis som är etablerade inom försäkringsbranschen kallas allmänt för god försäkringssed eller god försäkringsmäklarsed. I regel övervakas efterlevnaden av goda seder på en allmänare kundnivå. God sed kan dock bli aktuellt också i fråga om enskilda kunder när deras ersättningskrav bedöms i domstolar eller tvistlösningsförfaranden utanför domstol. Innehållet i god sed kan påverka tolkningen av lag eller avtalsvillkor eller komplettera annan reglering när lag eller avtalsvillkor inte ger ett direkt svar på en fråga.

FINE:s Försäkringsnämnd (VKL) har meddelat flera sådana avgöranden i tvistemål mellan kunder och försäkringsbolag utifrån vilka det går att bilda sig en uppfattning om de principer för god försäkringssed som är etablerade inom branschen och således är bindande för försäkringsbolagen. Enligt Försäkringsnämndens avgörandepraxis har god försäkringssed kompletterat försäkringsbolagets informations- och utredningsskyldighet vid försäljning av försäkringar och under pågående avtalsförhållanden. Försäkringsnämnden har t.ex. ansett att det strider mot god försäkringssed att sälja en försäkring som gäller egendom vars ersättningsbelopp har nollställts t.ex. på grund av åldersavdrag redan när försäkringen säljs (VKL 848/03) eller som inte erbjuder ett faktiskt försäkringsskydd t.ex. på grund av försäkringsobjektet och de försäkringsvillkor som ska tillämpas (VKL 682/06). God försäkringssed kräver också att försäkringsbolaget svarar snabbt på kundens försäkringsansökan och förfrågningar under pågående avtalsförhållande så att kunden vet om försäkringen är i kraft och så att avtalsförhållandet förblir överskådligt. Om försäkringsbolaget inte meddelar kunden att det inte godkänner försäkringsansökan kan försäkringsbolaget på vissa villkor bli skadeståndsskyldig gentemot kunden (VKL 101/07). Att inte svara på kundens förfrågningar under ett pågående avtalsförhållande kan påverka tolkningen av avtalsvillkoren eller huruvida ett avtal fortfarande är i kraft (VKL 204/14).

3.5.3 Försäkringsbolag

Enligt Finansinspektionens uppgifter var sammanlagt 44 försäkringsbolag verksamma i Finland 2017. Av försäkringsbolagen bedriver 44 förmedling av skadeförsäkringar och 13 förmedling av livförsäkringar. Det finns åtta arbetspensionsförsäkringsbolag och sex av dem bedriver verksamhet i form av ett ömsesidigt arbetspensionsförsäkringsbolag. År 2017 finns det sex verksamma försäkringsföreningar och de bedriver alla endast förmedling av försäkringar för fiskeredskap.

Enligt de uppgifter som 2016 samlats in av Finansbranschens Centralförbunds medlemsföretag har försäkringsbolagens totala antal anställda hållit sig på en relativt jämn nivå sedan utgången av 1980-talet. I september 2016 arbetade cirka 9 500 personer i de företag inom försäkringsbranschen som är medlemmar i Arbetsgivarna för servicebranscherna Palta rf, och cirka 8 200 av dessa personer arbetade på kontor och cirka 1 300 i s.k. fältarbete. Av de anställda inom försäkringsbranschen arbetade cirka 7,1 procent i ledningen, 5,9 procent som chefer inom marknadsföring och försäljning samt 21,6 procent i andra uppgifter inom marknadsföring och försäljning.

Försäkringsbranschens anställda i kontorsarbete kan delas in i grupper på följande sätt:

	Kvinnor %	Män %
Ledningsnivå	39,4	60,6
Chefs-/sakkunnignivå	51,9	48,1
Genomförande nivå	80,0	20,0
Sammanlagt	68,8	31,2

Försäkringsbranschens anställda i fältarbete kan delas in i grupper på följande sätt:

	Kvinnor %	Män %
Ledningsnivå	30,7	69,3
Chefs-/sakkunnignivå	33,1	66,9
Genomförande nivå	27,6	72,4
Sammanlagt	29,7	70,3

Försäkringsbolagens marknad kan på allmän nivå delas in i tre delar, dvs. skadeförsäkrings-, livförsäkrings- och arbetspensionsförsäkringsmarknaden, och av dessa tre marknader är arbetspensionsförsäkringsmarknaden helt och hållet nationell. Försäkringsmarknaden i Finland är på samma sätt som i de övriga nordiska länderna mycket koncentrerad. Enligt statistik från Finansbranschens Centralförbund utgör de fyra största liv- och skadeförsäkringsbolagens eller företagsgruppernas andel av premieinkomsten cirka 90 procent. Också arbetspensionsförsäk-

RP 172/2017 rd

ringsverksamheten är koncentrerad eftersom de tre största bolagens andel av premieinkomsten uppgår till sammanlagt cirka 90 procent.

Det är utmärkande för skadeförsäkringsmarknadens struktur i Finland att andelen premier som samlas in från lagstadgade försäkringar utgör en stor andel av hela premieinkomsten inom branschen. Den lagstadgade pensionsförsäkringens andel av hela försäkringspremieinkomsten har under de senaste åren uppgått till cirka 70 procent. Också de lagstadgade försäkringarnas andel av premieinkomsten från skadeförsäkring, och som under de senaste åren har uppgått till cirka 50 procent, är större än i de andra EU-länderna.

Försäkringspremier för förmedlade försäkringar (mn euro)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Lagstadgad pensionsförsäkring	977	1 107	1 063	1 019	1 044	1 067
Livförsäkring	66	83	87	70	107	87
Skadeförsäkring	207	238	277	250	260	285
Lagstadgad olycksfallsförsäkring	104	136	166	112	116	118
Sammanlagt	1 354	1 565	1 592	1 450	1 526	1 557

3.5.4 Ombud

År 2016 fanns det 6 579 ombud i Finansinspektionens försäkringsförmedlarregister. Dessa kan delas in i grupper enligt följande:

Ombudsbolag som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet	602
Ombudsbolag som bedriver förmedling som sidoverksamhet	1 610
Anställda hos ombudsbolag som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet	746
Anställda hos ombudsbolag som bedriver förmedling som sidoverksamhet	1 646
Privata näringsidkare	1 975

Spektrumet av företag och fysiska personer som bedriver verksamhet som ombud är stort. Stora företag som arbetar som försäkringsbolagens ombud är t.ex. banker. Den största enskilda gruppen ombudssammanslutningar är bilfirmor, och deras betydelse är särskilt stor när det gäller trafik- och bilförsäkringar. Dessutom kan också bl.a. bilbesiktningskontor, fackföreningsrörelser, idrottsföreningar och resebyråer vara ombud.

3.5.5 Försäkringsmäklare

Före försäkringsavtal ingås hör det ofta till försäkringsmäklarens uppgift att kartlägga försäkringstagarens risker, planera det behövliga försäkringsskyddet och skaffa det för sin kunds räkning. Efter det att försäkringsavtal har ingåtts inbegriper försäkringsmäklarens uppdrag också vanligen all förvaltning i anslutning till försäkringarna, bistånd vid skadefall samt i synnerhet rådgivningstjänster i anslutning till riskhantering. Genom sin sakkunskap kan försäkringsmäklarna förbättra sina kunders förhandlingskraft i förhållande till försäkringsgivarna både när en försäkring tecknas och när bistånd ges vid skadefall. Försäkringsmäklarnas verksamhet inverkar på försäkringsmarknaden i högre grad än på mäklarens enskilda kunder. Försäkringsmäklarna ökar konkurrensen mellan försäkringsgivarna. Försäkringsmäklarna kan också facilitera att försäkringstagare får tillgång till nya försäkringslösningar samt internationella försäkringsgivare.

I Finland började försäkringsmäklarverksamheten öka i början av 1990-talet. Verksamheten ökade kraftigt i slutet av 1990-talet ända till början av 2000-talet. Efter det har ökningen av verksamheten jämnats ut.

Före utgången av 2016 hade sammanlagt 199 personer avlagt försäkringsmäklarexamen i Finland. Det har avlagts 163 stycken examensdelar för skadeförsäkring och 67 stycken examensdelar för livförsäkring. Således kan man sluta sig till att 31 personer har avlagt båda examensdelarna. År 2017 (2015) antecknades det i Finansinspektionens försäkringsförmedlarregister 243 (224) personer som arbetar som försäkringsmäklare. Skillnaden mellan antalet avlagda försäkringsmäklarexamen och antalet personer som registrerats som försäkringsmäklare kan delvis förklaras med att i samband med ikraftträdandet av den gällande lagen om försäkringsförmedling registrerades personer som försäkringsmäklare också på basis av erfarenhet och inte enbart på basis av avlagd försäkringsmäklarexamen. Antalet registrerade har varit relativt stabilt under perioden 2006—2015 och antalet har som högst varit 224 personer och som lägst 199 personer.

Antalet anställda hos försäkringsmäklarföretagen ökade mellan 1995 och 2002 från 75 anställda till cirka 500 anställda. Sedan 2002 har dock antalet anställda hos försäkringsmäklarföretagen minskat så att det som lägst uppgick till 323 anställda 2010. Från och med 2010 har antalet anställda som helhet ökat med några tiotals personer. Minskningen av antalet anställda gällde i huvudsak de övriga anställda, som 2002 uppgick till 247 personer och 2015 till 151 personer.

År 2016 fanns det 76 försäkringsmäklarföretag i Finansinspektionens försäkringsförmedlarregister och de kan delas in i grupper i enlighet med tabellen nedan.

Livförsäkringar	4
Skadeförsäkringar	13
Liv- och skadeförsäkringar	59

Enligt uppgifter från Finlands Försäkringsmäklarförbund rf är försäkringsmäklarnas verksamhet starkt koncentrerad så att de 10 största företagens andel 2014 av omsättningen inom hela branschen var cirka 97 procent. Av dessa hade endast de två största en omsättning på mer än 10 miljoner euro.

Enligt Finansinspektionens uppgifter uppgick de försäkringar som förmedlats av försäkringsmäklare till en andel på 6,3—8,2 procent av hela försäkringspremieinkomsten i Finland 2011—2015. De förmedlade försäkringarnas andel av försäkringspremieinkomsten varierar enligt försäkringsgren. I fråga om den lagstadgade olycksfallsförsäkringen har den andel som de försäkringar som förmedlats av försäkringsmäklare utgör uppgått till 18,0—26,9 procent, i fråga om andra skadeförsäkringar till 5,7—7,4 procent och i fråga om livförsäkringar till 1,4—2,6 procent av försäkringspremieinkomsten 2011—2015.

Enligt Finansinspektionens uppgifter uppgick 2015 försäkringspremierna för förmedlade försäkringar till sådana försäkringsbolag som har sin hemvist i Finland till sammanlagt 304 miljoner euro, exklusive de lagstadgade försäkringarna, och försäkringspremierna till utländska försäkringsanstalter, inbegripet deras filialer i Finland, till 69 miljoner euro. År 2015 gällde cirka en åttondel (13 procent) av de försäkringspremier för skadeförsäkringar som förmedlats av försäkringsmäklare sådana försäkringar som erbjudits av utländska försäkringsanstalter. De utländska försäkringarna utgjorde cirka en procent av livförsäkringarna.

Förbudet enligt lagen om försäkringsförmedling mot att ta emot arvode påverkade försäkringsmäklarföretagens verksamhet i Finland. I synnerhet detta påverkade livförsäkringsmarknaden. Förmedling av försäkringsprodukter med investeringsinslag till konsumentkunder upphörde i praktiken helt och hållet och det största försäkringsmäklarföretag som bedrev denna verksamhet omvandlades till ett ombudsbolag. Detta innebar i praktiken att konsumentkunderna inte var beredda att betala ett arvode direkt till försäkringsmäklare. Samtidigt upphörde dessutom tillväxten av den relativa andel av den försäkringsverksamhet som försäkringsmäklarna bedrivit med skadeförsäkringar och arbetspensionsförsäkringar.

Enligt Finansinspektionens uppgifter uppgick försäkringsmäklarnas arvoden från uppdragsgivare till cirka 41 miljoner euro 2015. År 2015 ingicks cirka 3 000 nya uppdragsavtal och de gällande uppdragsavtalen uppgick till 21 000. Försäkringsmäklarföretagens totala omsättning uppgick 2015 till cirka 50 miljoner euro, vilket innebär att arvodena utgjorde cirka 80 procent av omsättningen.

Enligt Finansinspektionens uppgifter uppgick de totala kostnaderna för försäkringsmäklarnas verksamhet till cirka 43 miljoner euro 2015. Största delen av dessa kostnader var personalkostnader. (Finansinspektionen 2016: Tillgänglig: <http://www.finanssivalvonta.fi/se/Statistik/Forsakringssektorn/Forsakringsmaklare/Pages/Default.aspx>, hänvisat 5.7.2017).

3.5.6 Informationssamhället: webbsidor och mobiltjänster

Försäkringsmarknaden blir elektronisk som en del av utvecklingen av informationssamhället. Efter genomförandet av försäkringsförmedlingsdirektivet har elektroniska försäkringstjänster och andra elektroniska finanstjänster som baserar sig på internet och olika former av mobil utrustning blivit vanligare och användningen av dessa tjänster utvidgats. I Finland kan största delen av alla försäkringar köpas via elektroniska tjänster någon annanstans än på ett försäkringsbolags kontor. Under de senaste åren har försäkringsbolagen dessutom styrt kunderna till elektroniska tjänster genom att minska antalet fasta driftställen.

Enligt den försäkringsutredning som Finansbranschens Centralförbund låtit utföra 2016 anses det att i Finland är försäkringsbolagens nättjänster tämligen omfattande och lättanvända. Däremot kan upp till 60 procent av de svarande inte alls ta ställning till de mobila tjänster som försäkringsbolagen erbjuder. Nästan 60 procent av de svarande sköter oftast sina försäkringsärenden via datorn på internet, vilket är en klart större andel än 2014. Av svarandena uppger 16 procent dock att de oftast sköter ärenden via mobilen på internet. I de yngre åldersgrupperna är det vanligare att sköta sina ärenden via mobilen på internet än i den äldsta åldersgruppen. Endast 10 procent av svarandena sköter aldrig försäkringsärenden på internet. En femtedel av svarandena sköter oftast försäkringsärenden på ett försäkringsbolags kontor och nästan hälften av svarandena sköter ibland försäkringsärenden på ett bolags kontor. Antalet har inte ändrats nämnvärt sedan 2014. Ju äldre svaranden är desto större är sannolikheten att svaranden sköter ärenden på ett försäkringsbolags kontor. En tredjedel av svarandena sköter inte alls försäkringsärenden på ett kontor. Ersättningsansökningar gjordes oftast på nätet, i 66 procent av fallen via datorn och i 7 procent via mobilen. Däremot hade ingen av svarandena ännu gjort en ersättningsansökan via en smarttelefon-applikation. Endast var tionde svarande ansökte om ersättning på ett kontor. Också antalet webbplatsbaserade tjänster för att jämföra försäkringar har ökat de senaste åren.

Webbsidor som gäller marknadsföring eller distribution av försäkringar kan grovt delas in i två grupper. Den första gruppen består av jämförelsesidor som innehåller direkta länkar till eller reklamer (inbegripet så kallade banners) för sidor som försäkringsbolag eller försäkringsförmedlare driver och där det är möjligt att ingå ett försäkringsavtal (grupp 1, jämförelsesidor). Det finns inte många sidor av denna typ. Sådan verksamhet är den försäkringsdistribution som avses i direktivet.

Den andra gruppen består av sidor som kombinerar saktexter och jämförelser. I allmänhet koncentrerar sig dessa sidor utöver på annan framställning också på vissa typer av försäkringar som intresserar skrivaren eller målgruppen, t.ex. olika fordonsförsäkringar, försäkringar för hobbyverksamhet eller personförsäkringar. En del av dessa sidor har direkta eller indirekta länkar till eller reklamer för sidor som drivs av försäkringsbolag eller försäkringsförmedlare eller jämförelsesidor där det är möjligt att ingå ett försäkringsavtal (grupp 2a, kommersiella kombinerade sidor, t.ex. bloggar). Det finns många sidor av denna typ. Sådan verksamhet är den försäkringsdistribution som avses i direktivet. En del av de kombinerade sidorna har inga länkar eller reklamer (grupp 2b, icke-kommersiella kombinerade sidor). Det finns också många sidor av denna typ. Denna verksamhet utgör inte den försäkringsdistribution som avses i direktivet.

Dessutom finns det sidor som inte har länkar till eller reklamer för sidor som drivs av försäkringsbolag eller försäkringsförmedlare. Dessa sidor utgör i regel artiklar i etablerade medier och artiklarnas tyngdpunkt ligger på informativ journalism. Det finns många sidor av denna typ. Denna verksamhet kan inte anses utgöra den försäkringsdistribution som avses i direktivet.

3.5.7 Företag

Företag utgör en betydande del av försäkringsgivarnas, försäkringsförmedlarnas och de sidoverksamma försäkringsförmedlarnas kundkrets. I synnerhet de stora och medelstora företagen i Finland är försäkringsmäklarnas uppdragsgivare. De små företagen använder i allmänhet försäkringsbolags, ombuds och sidoverksamma försäkringsförmedlares tjänster samt i någon mån försäkringsmäklares tjänster. Också bostadsaktiebolag och fastighetsaktiebolag använder i någon mån försäkringsbolags, ombuds, försäkringsmäklares och sidoverksamma försäkringsförmedlares tjänster.

Enligt Patent- och registerstyrelsens handelsregister fanns det vid utgången av 2016 i Finland cirka 600 000 samfund som bedrev företagsverksamhet (se bilaga 3). Största delen av dessa var publika aktiebolag (242), privata aktiebolag (cirka 268 100), privata näringsidkare (cirka 203 500), kommanditbolag (cirka 29 300), öppna bolag (cirka 10 500), andelslag (cirka 4 300) och filialer (cirka 1 200). Av dessa företag bedrev uppskattningsvis cirka hälften aktiv affärsverksamhet.

Av statistikcentralens företagsstatistik framgår det att cirka 365 000 företag har lämnat in sina bokslutsuppgifter om den räkenskapsperiod som upphörde 2015 och den statistik som offentliggjorts senast är från detta år. Största delen av företagen är privata näringsidkare och deras andel var något mer än 45 procent, även om andelen sjönk. Aktiebolagens andel fortsatte att växa, och den var cirka 39 procent. Öppna bolags och kommanditbolags andel fortsatte att sjunka. (Statistikcentralen 2016: Finlands officiella statistik (FOS): Struktur- och bokslutsstatistik över företag (e-publikation). Helsingfors. Tillgänglig: http://www.stat.fi/til/yrti/2015/yrti_2015_2016-12-16_tie_001_sv.html, hänvisat 5.7.2017).

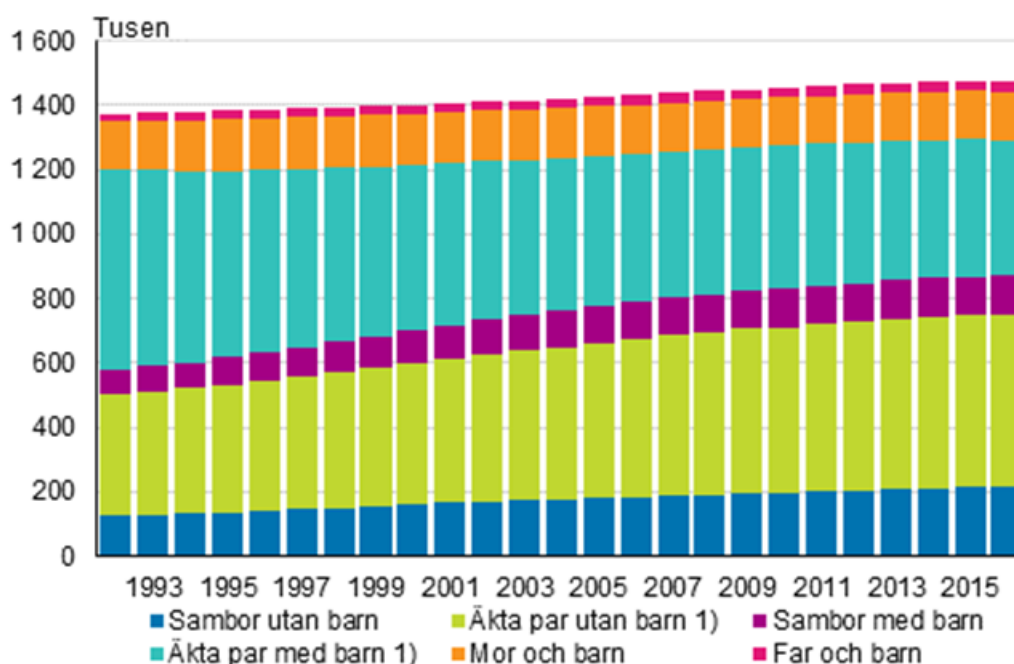
Enligt den statistik som baserar sig på statistikcentralens bokslutsuppgifter sysselsätter cirka 95 procent av de verksamma företagen mindre än 10 personer. I Finland finns det endast cirka 1 400 företag som sysselsätter minst 100 personer (se bilaga 4).

3.5.8 Hushåll, bostadsaktiebolag och försäkringar

Hushåll, familjer och bostadsaktiebolag utgör en viktig del av aktörerna som ingår försäkringsavtal. Försäkringsbehoven varierar enligt bl.a. hushållens storlek, personernas ålder och boendeform.

Enligt Institutet för hälsa och välfärds uppgifter uppgick finländarna vid utgången av 2016 till sammanlagt 5 503 297 personer. Det fanns 2 790 970 kvinnor och 2 712 327 män (Tillgänglig: www.sotkanet.fi, hänvisat 5.7.2017). Av dem var 20,6 procent i åldern 0—17 år och 59,6 procent i åldern 18—64 år. Antalet personer över 65 år uppgick till 19,8 procent. Enligt statistikcentralens befolkningsprognos kommer andelen personer över 65 år att stiga till 26 procent före 2030 och till 29 procent före 2060. Den demografiska försörjningskvoten, dvs. antalet barn och pensionärer per hundra personer i yrkesverksam ålder, kommer att stiga inom den närmaste framtiden. (Statistikcentralen 2015: Finlands officiella statistik (FOS): Befolkningsprognos (e-publikation). Helsingfors. Tillgänglig: http://www.stat.fi/til/vaenn/2015/vaenn_2015_2015-10-30_tie_001_sv.html, hänvisat 5.7.2017).

Enligt statistikcentralens uppgifter fanns det i Finland vid utgången av 2016 1 476 000 familjer. Antalet familjer har hela tiden ökat, men efter 2013 har den årliga ökningen av antalet familjer minskat i betydande grad. År 2016 ökade antalet familjer med bara 200 familjer. Familjernas genomsnittliga storlek var 2,8 personer. Ännu 1990 bestod familjerna av i genomsnitt tre personer. Till familjerna hörde 74 procent av befolkningen, dvs. 4 073 000 personer. Andelen personer som hör till familjer har minskat i jämn takt. Ännu 1990 hörde 82 procent av befolkningen till familjer. De ensamboende uppgick till 1 131 000 personer, och antalet ökar eftersom de föregående år var 19 100 färre till antalet. Det finns inga uppgifter om cirka 300 000 finländares boendeförhållanden. (Statistikcentralen 2016: Finlands officiella statistik (FOS): Familjer (e-publikation). Helsingfors. Tillgänglig: http://www.stat.fi/til/perh/2016/perh_2016_2017-05-26_tie_001_sv.html, hänvisat 5.7.2017).

1) Inkluderar registrerade partnerskap från och med 2002.

Tabell. Familjer efter typ åren 1992—2016, statistikcentralen 2016: Finlands officiella statistik (FOS): Familjer (e-publikation). Helsingfors. Tillgänglig: http://www.stat.fi/til/perh/2016/perh_2016_2017-05-26_tie_001_sv.html, hänvisat 5.7.2017.

Vid utgången av 2016 utgjordes 64 procent av familjerna av äkta par, 23 procent av sambor och 12 procent av ensamstående föräldrar. Det fanns 2 700 familjer som bestod av registrerade par av samma kön. Till en barnfamilj hör minst ett barn under 18 år. Antalet barnfamiljer minskade till 570 000. Antalet har under de senaste tio åren minskat med i genomsnitt 2 000 familjer per år. Till barnfamiljerna hörde 39 procent av befolkningen. I barnfamiljerna fanns det sammanlagt 1 051 000 minderåriga barn. Familjerna med ett barn uppgick till 43 procent, familjerna med två barn till 39 procent och familjerna med tre barn till 13 procent. I fem procent av barnfamiljerna fanns det minst fyra barn under 18 år. Det genomsnittliga antalet barn var 1,85. (Statistikcentralen 2016: Finlands officiella statistik (FOS): Familjer (e-publikation). Helsingfors. Tillgänglig: http://www.stat.fi/til/perh/2016/perh_2016_2017-05-26_tie_001_sv.html, hänvisat 5.7.2017).

Vid utgången av 2016 fanns det i Finland enligt Patent- och registerstyrelsens uppgifter 87 981 bostadsaktiebolag (se bilaga 3). Enligt Finlands Disponentförbund rf sköts cirka 55 000 bostadsaktiebolag av professionella disponentbyråer. En disponentbyrå sörjer vanligtvis för tiotals eller hundratals bostadsaktiebolags försäkringsskydd. Enligt statistikcentralens uppgifter betalade man i bostadsaktiebolagen för försäkringen i genomsnitt på följande sätt 2015, enligt typen av husbolag och året då byggnaden färdigställdes:

RP 172/2017 rd

cent/ m ² / månad	alla	-1959	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–
alla bo- stads- aktie- bolag	13	13	12	14	15	13	8
bolag i fler vå- nings- hus	10	13	11	10	10	9	7
bolag i radhus	16	21	18	18	18	16	11

Tabell. Statistikcentralen: Finlands officiella statistik (FOS): Bostadsaktiebolagens ekonomi (e-publikation). Helsingfors. Tillgänglig: http://www.stat.fi/til/asyta/2015/asyta_2015_2016-09-12_tie_001_sv.html, hänvisat 5.7.2017.

Av tabellen kan man sluta sig till att priset på försäkringen påverkas bl.a. av byggåret. Det verkar som om att ju nyare den byggnad som är försäkrad är, desto lägre är försäkringspremien per kvadratmeter. Detta är naturligt eftersom behovet av reparationer och ersättning vanligen är mindre i nya byggnader än i äldre byggnader. Det verkar också som om att försäkringspremierna för bolag i flervåningshus är lägre än i bolag i radhus. Bolag i flervåningshus är vanligen större när det gäller lägenheternas storlek och antalet boende, vilket innebär att ansvaret fördelas på ett större antal personer än i bolag i radhus. Det är oklart vilken inverkan anlitande av en viss grupp (kategori) av försäkringsdistributörer har på beloppet av ett bostadsaktiebolags försäkringspremie.

Enligt statistikcentralen har försäkringskostnaderna för ägarboende stigit något åren 2015 och 2016. År 2015 var den årliga förändringen i prisindexet + 4,8 procent. I jämförelse med 2010 (siffran 100) bör det beaktas att 2015 var indexet 136,6. År 2016 fortsatte försäkringspremierna att stiga i någon mån. I tabellen nedan anges i den vänstra kolumnen indexets värde och i den högra kolumnen indexets årliga förändring i procent

O.1.2.2. Försäkringar som gäller bostäder	första kvartalet	139,0	1,6
	andra kvartalet	139,2	2,2
	tredje kvartalet	139,2	1,9
	fjärde kvartalet	139,2	1,8
	Hela året	139,2	1,9

Tabell. Statistikcentralen: Finlands officiella statistik (FOS): Prisindex för ägarboende (e-publikation). Fjärde kvartalet 2016, Bifogad tabell 1. Boendekostnader för ägarboende 2010=100. Helsingfors. Tillgänglig: http://www.stat.fi/til/oahi/2016/04/oahi_2016_04_2017-04-03_tau_001_fi.html (bara finska och engelska), hänvisat 5.7.2017.

3.6 Bedömning av nuläget

3.6.1 Allmänt

Nivån på det konsumentskydd och andra kundskydd som de gällande lagarna erbjuder uppskattas i Finland ligga på en relativt hög nivå sett ur ett europeiskt perspektiv. I den gällande lagstiftningen har det inte konstaterats några väsentliga problem i anslutning till nivån på skyddet. De ändringar som måste göras i lagstiftningen beror främst på direktivet och dessa ändringar beräknas dock förbättra kundskyddet särskilt i fråga om placeringsförsäkringar. Dessutom ger bestämmelser som är precisare än tidigare tillsynsmyndigheterna bättre möjligheter att ingripa i lagstridiga förfaranden.

Avsikten med direktivet är att förbättra skyddet för i synnerhet kunderna i konsumentställning. Direktivet dock varken begränsar möjligheterna eller ger möjligheter att på nationell nivå lätta upp regleringen ens i fråga om de största företagen, såvida det inte är fråga om skadeförsäkring som gäller stora risker eller i fråga om placeringsförsäkringar är fråga om professionella kunder. Direktivet möjliggör inte heller att på nationell nivå beakta att en del av bestämmelserna lämpar sig mycket dåligt för de lagstadgade skadeförsäkringar som är obligatoriska och där innehållet i försäkringsskyddet anges i lag. I direktivet görs det inte heller i tillräcklig grad skillnad mellan om det är fråga om försäkringar som tecknats för placering av tillgångar eller sparande eller försäkringar som tecknats för oförutsebara skaderisker. Dessutom gäller direktivet i omfattande grad återförsäkringar mellan två försäkringsbolag. Alla de brister som nämns ovan begränsar delvis i onödan det nationella handlingsutrymmet. De orsakar också extra förpliktelser som beror på bestämmelserna utan att bestämmelserna kan anses förbättra kundskyddet eller verksamheten på försäkringsmarknaden i övrigt.

Direktivet om försäkringsdistribution är betydligt mer omfattande och detaljerat än försäkringsförmedlingsdirektivet. Till följd av detta förutsätter också det nationella genomförandet av direktivet om försäkringsdistribution att den gällande lagstiftningen ändras och preciseras i betydande grad. Det är behövligt att föreskriva om försäkringsdistribution i en ny lag och i denna lag ska den lagstiftning som behövs för genomförandet av direktivet samlas i så heltäckande grad som möjligt. Närmare nationella bestämmelser får utfärdas genom förordning. Den gällande lagen om försäkringsförmedling kan upphävas. Det kan i fortsättningen i lagen om försäkringsdistribution föreskrivas om de omständigheter som gäller försäkringsbolags marknadsföring och ombuds verksamhet och som anges i 31 kap. 1 och 3 § i försäkringsbolagslagen.

Informationsskyldigheten som gäller försäkringar ingår i flera andra lagar, t.ex. lagen om försäkringsavtal och konsumentskyddslagen. Bestämmelserna om tillräckliga administrativa påföljder och förfarandena i anslutning till dem behöver preciseras i lagen om Finansinspektionen. Bestämmelserna i dessa lagar kompletterar den föreslagna lagen om försäkringsdistribution. Dessutom ska det i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar samt i lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare tas in en bestämmelse som innehåller en hänvisning till vissa bestämmelser i lagen om försäkringsavtal.

3.6.2 Lagens tillämpningsområde och definitioner

Direktivet tillämpas på inledande och bedrivande av försäkrings- och återförsäkringsdistribution inom Europeiska unionen. Den föreslagna lagen om försäkringsdistribution behöver tillämpas endast på försäkringsdistribution i Finland samt de förfaranden som ska iakttas i samband med bedrivande av verksamhet inom EES-området. I nationell lag får det också tas in bestämmelser om ett tillämpningsområde för försäkringsdistribution som är mer omfattande än i direktivet, men detta behövs inte. Således tillämpas på den försäkrings- eller återförsäkringsdistribution som en i Finland registrerad försäkringsförmedlare bedriver i ett tredjeland lagstiftningen i landet i fråga. Vilken stats lag som tillämpas på försäkringsdistributionen fastställs i enlighet med internationella privaträttsliga bestämmelser och principer.

Definitionerna av försäkringsdistribution och återförsäkringsdistribution enligt direktivet om försäkringsdistribution är delvis mer omfattande än definitionerna av försäkringsförmedling och återförsäkringsförmedling enligt försäkringsförmedlingsdirektivet. Definitionen av försäkringsdistribution enligt det nya direktivet omfattar uttryckligen bl.a. distribution av en försäkring via datanät eller andra tekniska applikationer samt verksamheten på jämförelsesidor. I den gällande lagen finns det inga uttryckliga bestämmelser om verksamheten på dessa webbsidor, men en del av sidorna har omfattats av den gällande lagens tillämpningsområde genom de allmänna bestämmelserna om tillämpningsområdet. I den föreslagna lagen om försäkringsdistribution måste bestämmelserna preciseras och försäkringsdistribution delvis definieras på nytt.

Direktivet tillämpas utöver på försäkringsförmedlare också till många delar på försäkringsbolag som direktförsäljer försäkringsprodukter och deras anställda samt på försäkringsförmedlare som bedriver mer än obetydlig förmedling av försäkringar som sidoverksamhet. I den gällande lagen om försäkringsförmedling eller i lagen om försäkringsavtal finns det inga uttryckliga bestämmelser om försäkringsförmedling som bedrivs som sidoverksamhet och som vanligen till sin omfattning är mindre än försäkringsförmedling som bedrivs som huvudsaklig verksamhet, men större än den mycket småskaliga försäkringsförmedling som avses i 2 § i lagen om försäkringsförmedling. Försäkringsförmedling som bedrivs som sidoverksamhet är till sin karaktär inte huvudsaklig verksamhet, utan den kompletterar tillhandahållandet av varor eller andra tjänster. Bestämmelserna måste förtydligas till följd av direktivet. Vissa sidoverksamma försäkringsförmedlare omfattas i huvudsak inte av direktivets tillämpningsområde när både de försäkrade riskerna och försäkringspremierna är små. Dessa omständigheter måste beaktas i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution. Bestämmelserna i lagen om försäkringsavtal som gäller försäkringsgivarens skyldighet att lämna information tillämpas också på ombud. Lagen gäller på samma sätt såväl ombud som sidoverksamma ombud. I detta avseende är det inte motiverat att försämra kundskydd.

Dessutom tillämpas direktivet endast delvis på professionella kunder, återförsäkring och distribution av försäkringar för stora risker. Till denna del kan bestämmelserna i direktivet anses vara motiverade, och det är inte behövligt att nationellt avvika från direktivets tillämpningsområde.

Direktivet tillämpas främst på de försäkringsgivare som Solvens II-direktivet tillämpas på. Solvens II-direktivet gäller i Finland inte arbetspensionsförsäkringsbolag enligt lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag, vilket innebär att direktivet om försäkringsdistribution inte tillämpas på arbetspensionsförsäkringsbolag. Pensionsförsäkringar enligt lagen om pension för arbetstagare får inte distribueras av andra försäkringsbolag än arbetspensionsförsäkringsbolag. Således tillämpas inte heller de avtalsrättsliga bestämmelser som ingår i direktivet, dvs. till exempel bestämmelserna om informationskyldigheten med undantag för de uppgifter som ska lämnas om försäkringsförmedlaren, inte på tillhandahållande arbetspensionsförsäkringar. I

direktivet stadgas det inte heller om privaträttsliga ansvarsfrågor mellan arbetspensionsförsäkringsbolag och försäkringsförmedlare. Däremot tillämpas de näringsrättsliga bestämmelserna om försäkringsförmedlare, dvs. bestämmelserna om registrering, yrkesmässiga krav och i huvudsak också om tillsyn, på försäkringsförmedlare även till den del de förmedlar arbetspensionsförsäkringar. De anställda som deltar i försäkringsförmedlars försäkringsdistribution ska ha tillräcklig yrkeskompetens för att distribuera arbetspensionsförsäkringar, om de distribuerar dessa försäkringar. I praktiken ska arbetspensionsförsäkringsbolagen ge försäkringsförmedlarna utbildning och ett intyg på att förmedlarna fått utbildning. I enlighet med den nationella lagstiftningen är det i fråga om försäkringsmäklare försäkringsmäklaren själv och i fråga om ombud ett eller flera arbetspensionsförsäkringsbolag som svarar för yrkeskompetensen och att de andra förutsättningarna för registrering uppfylls.

Direktivet innehåller flera definitioner som inte ingår i den gällande lagen. Bestämmelserna behöver ses över till dessa delar i lagen om försäkringsdistribution och till mindre delar i lagen om försäkringsavtal.

3.6.3 Rätt att bedriva försäkringsdistribution samt registrering

Enligt direktivet kräver försäkringsdistribution registrering i det register som förs av den medlemsstat där försäkringsförmedlaren är bosatt eller har sitt säte. Förutsättningarna för registrering anges i direktivet och de gäller försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet, dvs. i Finland innebär detta ombud och försäkringsmäklare. Alla personer som deltar i den försäkringsdistribution som bedrivs av försäkringsgivare samt försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet ska ha yrkeskompetens, men endast en del av dessa personer behöver registreras. Det nationella kravet enligt den gällande lagen om försäkringsförmedling på att minst 50 procent av de personer som deltar i bedrivandet av försäkringsförmedling i anställning hos en försäkringsförmedlare som är en juridisk person ska ha registrerats som försäkringsmäklare eller ombud kan i detta sammanhang lättas upp eftersom det i övrigt finns heltäckande bestämmelser om kraven på yrkeskompetens hos och ersättningsansvar för försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet.

För att en försäkringsförmedlare ska anses vara sidoverksam ska den försäkring som förmedlaren tillhandahåller komplettera försäkringsförmedlarens huvudsakliga produkt eller en annan tjänst än en försäkring. Det har ansetts möjligt att tolkningsproblem kan uppstå i fråga om huruvida en försäkring är en huvudsaklig produkt eller kompletterar en annan tjänst eller inte. Det har också ansetts möjligt att försäkringsförmedlare som i nuläget anses vara sidoverksamma försäkringsförmedlare och som inte omfattas av registreringsskyldigheten på 50 procent enligt den gällande lagen inte längre betraktas som sidoverksamma. I detta fall kan registreringsskyldigheten öka den administrativa bördan och regelbördan för försäkringsförmedlare som anses vara sidoverksamma samt minska incitamenten för etablering inom branschen samt inledande och bedrivande av försäkringsverksamhet. Det har till och med föreslagits att det i fråga om försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet kunde räcka med endast en registrerad person som har avlagt examen eller fått utbildning, under förutsättning att denna person svarar för alla arbetstagare som deltar i försäkringsdistributionen. Men trots att också enbart en persons yrkeskompetens har betydelse i små försäkringsförmedlarföretag som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet, skulle det strida mot accentueringen av kraven på yrkeskompetens i direktivet att sänka kravet på andelen registrerade personer som avlagt examen eller fått utbildning till den lägsta möjliga nivån.

I enlighet med den nationella lagstiftningen motsvarar den information som ska antecknas i försäkringsförmedlarregistret i huvudsak artikel 3.1 åttonde stycket i direktivet. Enligt det stycket omfattar registren namnen på de fysiska personer i försäkrings- eller återförsäkringsdistributörernas ledning som ansvarar för försäkrings- eller återförsäkringsdistributionen. Bestämmelsen i direktivet gäller försäkringsdistributörer. De nationella bestämmelserna ska utöver försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet gälla också försäkringsgivare. I direktivet eller lagen finns det dock inga bestämmelser om den information om försäkringsgivarna som ska registreras i försäkringsförmedlarregistret. I Finland svarar försäkringsgivarnas styrelsemedlemmar för ett företags verksamhet, också försäkringsdistributionen. Således kan det anses att det redan föreskrivs om registrering av den information om försäkringsgivarnas ledning som avses i direktivet eftersom handelsregisterlagen tillämpas på registrering av försäkringsbolag med stöd av 2 kap. 13 § 1 mom. i försäkringsbolagslagen, och enligt 9 § 1 mom. 10—12 punkten i handelsregisterlagen ska medlemmar och suppleanter i bolagets ledning registreras. Information om i Finland registrerade försäkringsbolags och återförsäkringsbolags styrelsemedlemmar kan fås ur handelsregistret och av Finansinspektionen.

3.6.4 Friheten att tillhandahålla tjänster och etableringsfriheten samt de nationella bestämmelser som behövs med tanke på allmänintresset

Bestämmelserna enligt lagen om försäkringsförmedling är inte tillräckliga för att genomföra direktivets nya bestämmelser om försäkringsdistribution som bedrivs med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster. Bestämmelserna i direktivet är på många sätt mer detaljerade än bestämmelserna i den gällande lagen. Bestämmelserna i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution behöver preciseras till följd av direktivet.

I försäkringsförmedlingsdirektivet och lagen om försäkringsförmedling har det fastställts en tidsfrist på en månad från det att en försäkringsförmedlare har underrättats om att den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten har gjort en anmälan om att den fått den behövliga informationen innan försäkringsförmedling får inledas i en annan EES-stat. I försäkringsförmedlingsdirektivet anges det dock inte en tidsfrist för den i hemmedlemsstaten behöriga myndighetens egen behandling eller vad som händer om hemmedlemsstaten inte över huvud taget lämnar information till den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten. Med stöd av försäkringsförmedlingsdirektivet kan den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten åtminstone i princip fördröja att en försäkringsförmedlare inleder verksamhet i en annan EES-medlemsstat. I Finland förekommer detta problem inte eftersom det i 23 § 1 mom. i förvaltningslagen (434/2003) anges att ett ärende ska behandlas utan ogrundat dröjsmål, och denna skyldighet gäller också Finansinspektionen. Också till denna del behöver bestämmelserna preciseras.

3.6.5 Yrkeskompetens och god vandel

I direktivet föreskrivs det uttryckligen om medlemsstaternas skyldighet att säkerställa att de personer som deltar i försäkringsdistribution har lämplig kunskap och kompetens och att denna kunskap och kompetens kan kontrolleras effektivt. På grund av detta behöver de nationella bestämmelserna preciseras till dessa delar. Också faktumet att det ska säkerställas att försäkringsdistributörer behandlas lika talar för att de nationella bestämmelserna om yrkeskompetens och god vandel bör motsvara minimikraven i direktivet så långt det är möjligt.

I fråga om de arbetstagare som bedriver försäkringsdistributionsverksamhet i anställning hos försäkringsmäklare eller ombud som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet uppfyller bestämmelserna i den gällande lagen kraven i direktivet. Däremot finns det i lagen om försäkringsförmedling inga uttryckliga bestämmelser om yrkeskom-

petensen hos försäkringsgivares anställda. Således uppfyller den gällande lagstiftningen inte till denna del kraven i direktivet.

Enligt direktivet krävs det att den person som ansvarar för en försäkringsdistributörs försäkringsdistribution har yrkeskompetens. I lagen om försäkringsförmedling finns det dock inga bestämmelser om den ansvariga föreståndarens yrkeskompetens. Enligt direktivet ska de personer i ledningen som ansvarar för försäkrings- eller återförsäkringsdistribution ha god vandel. I den gällande lagen om försäkringsförmedling föreskrivs det inte om att försäkringsförmedlarens företagsledning ska ha god vandel. Detta avviker från de övriga gemenskapslagarna som gäller finans- och försäkringsbranschen. Av denna orsak är det följdriktigt att det föreskrivs om detta också i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution.

Kraven i direktivet uppfylls inte såtillvida att det i lagen om försäkringsförmedling inte föreskrivs om krav på fortgående upprätthållande av yrkeskunskapen, interna förfaranden som gäller yrkeskompetensen, utvärderingssystem och utseende av en övervakande funktion.

Enligt direktivet får medlemsstaterna kräva att ett framgångsrikt fullgörande av den erforderade fortbildningen och yrkesutvecklingen ska styrkas genom ett intyg. Eftersom försäkringsbolagen inte svarar för yrkeskompetensen hos försäkringsmäklare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet är det motiverat att också i fortsättningen kräva att de som registreras som försäkringsmäklare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet har avlagt försäkringsmäklarexamen. I fråga om ombud som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet svarar försäkringsbolagen för att kraven på ombuds yrkeskompetens uppfylls. I praktiken har Finansinspektionen under den tid som den gällande lagen har varit i kraft krävt att ombud ska visa upp ett intyg som försäkringsbolaget utfärdat på att de fått utbildning. Förfarandet kan fortgå. Om ett ombud som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet inte ser till att kraven på utbildning eller de andra villkoren för registrering i försäkringsförmedlarregistret fortgående uppfylls, kan ombudet i sista hand avföras ur försäkringsförmedlarregistret.

3.6.6 Klagomål och tvistlösning

Informationsskyldigheter som gäller klagomål och tvistlösning ska preciseras i fråga om försäkringsgivare. I övrigt uppfyller bestämmelserna i den nationella lagstiftningen kraven enligt artiklarna 14 och 15 i direktivet.

3.6.7 Försäkringsmäklares oberoende och professionalism

Avsikten är att försäkringsmäklarnas oberoende i förhållande till försäkringsgivarna ska tryggas utöver genom det oberoende som förutsätts i definitionen av försäkringsmäklare också genom det förbud mot att ta emot arvode som avses i 26 § i lagen om försäkringsförmedling. Dessutom har försäkringsmäklares oberoende betonats i förarbetena till den lagen.

I 24 § i lagen om försäkringsförmedling anges krav som gäller försäkringsmäklares yrkesmässiga verksamhet. Försäkringsbolag och ombud ska med stöd av försäkringsbolagslagen handla omsorgsfullt och iaktta god försäkringssed. Bestämmelserna uppfyller minimikraven i direktivet, men bestämmelserna om förfarandet ska förtydligas ytterligare till följd av direktivet.

Kraven i direktivet uppfylls inte såtillvida att det i lagen om försäkringsförmedling och lagen om försäkringsavtal inte uttryckligen föreskrivs om rådgivning eller bedömning av en försäkrings ändamålsenlighet eller lämplighet eller om att en sådan bedömning inte behöver göras.

Kraven i förhållande till den gällande lagen om försäkringsförmedling och lagen om försäkringsavtal behöver preciseras.

3.6.8 Utredning av kundens försäkringsbehov

Enligt 24 § i lagen om försäkringsförmedling och 5 § i lagen om försäkringsavtal ska också kundens försäkringsbehov klarläggas. Till dessa delar uppfyller bestämmelserna minimikraven i direktivet, men bestämmelserna om förfarandet kan dock förtydligas ytterligare till följd av direktivet.

3.6.9 Krav på lämnande av information

Bestämmelserna enligt den gällande lagen om försäkringsförmedling och lagen om försäkringsavtal motsvarar i fråga om de allmänna principerna direktivets krav som gäller informationsskyldigheter. I lagen om försäkringsförmedling och lagen om försäkringsavtal föreskrivs det dock inte uttryckligen om informationsskyldigheterna som gäller olika tjänster i samband med försäkringsförmedling eller de arvoden eller andra vederlag som anställda hos en försäkringsdistributör eller försäkringsgivare får för försäkringsförmedling. I lagarna stadgas det inte heller omfattande om lämnande av information till kunden om omständigheter i anslutning till placeringsförsäkringar.

I lagen om försäkringsförmedling och lagen om försäkringsavtal behöver bestämmelserna om marknadsföringsmaterial och förhandsuppgifter preciseras. I lagarna måste det tas in bestämmelser om lämnande av information i samband med olika tjänster, i synnerhet i samband med bedömningen av en placeringsförsäkrings ändamålsenlighet och lämplighet. I lagarna behövs det också en precisering av innehållet i de uppgifter som ska lämnas efter det att ett avtal har ingåtts.

I direktivet finns det detaljerade bestämmelser om lämnande av information till en kund på papper, något annat varaktigt medium eller en webbplats. De bestämmelser om lämnande av information till kunderna som finns i den gällande lagen om försäkringsförmedling och lagen om försäkringsavtal måste preciseras så att de motsvarar direktivet. Detta gäller särskilt lämnande av information i elektronisk form samt standardiserade produktfaktblad för skadeförsäkringar. I fråga om placeringsförsäkringar gäller detta varningar och information om intressekonflikter.

3.6.10 Bindningsförfaranden och samerbjudanden

I den gällande lagen om försäkringsförmedling, lagen om försäkringsavtal och konsumentskyddslagen stadgas det endast allmänna bestämmelser om den korsförsäljning som avses i direktivet, dvs. bindningsförfaranden och samerbjudanden. Bestämmelserna om bindningsförfaranden och samerbjudanden ska ses över.

3.6.11 Processen för att godkänna försäkringar

I den gällande lagen finns det inga sådana bestämmelser om processen för att godkänna försäkringar som förutsätts i direktivet. Bestämmelser om processerna för att godkänna nya försäkringar eller betydande ändringar av befintliga försäkringar behöver tas in i lagen för att direktivet ska kunna genomföras.

3.6.12 Förebyggande och hantering av intressekonflikter

Det finns betydande skillnader i affärsmodellerna för försäkringsverksamhetens olika delområden, vilket påverkar uppkomsten av intressekonflikter mellan försäkringsdistributörer och kunder eller inbördes intressekonflikter mellan kunder. Intressekonflikter uppkommer med största sannolikhet i samband med distributionen av placeringsförsäkringar.

I fråga om andra försäkringar än placeringsförsäkringar är det försäkringsgivaren som bär skaderisken. I detta fall har försäkringsgivaren som mål och det ligger också i försäkringsgivarens intresse att erbjuda försäkringar till så små affärskostnader som möjligt, och av kunden tas det inte heller i övrigt ut separata förvaltningskostnader. Oftast är detta också förenligt med kundens intressen eftersom låga affärskostnader på en marknad där det råder konkurrens är ägnade att sänka priset på försäkringar. I fråga om placeringsförsäkringar är det däremot vanligen kunden som bär placeringsrisken, vilket innebär att försäkringsgivarens intäkter utgörs av de kostnader för förvaltning av en försäkring som tas ut av kunden. Ju större förvaltningskostnaderna är, desto lönsammare är verksamheten för försäkringsgivaren. Detta är dock vanligen inte förenligt med kundens intressen eftersom höga förvaltningskostnader minskar intäkterna från placeringsförsäkringen.

I den gällande lagen om försäkringsförmedling och lagen om försäkringsavtal anges det med undantag för försäkringsmäklare inte uttryckligen att försäkringsbolag eller deras ombud är skyldiga att uppge de arvoden eller ersättningar som de eller deras anställda får om ett försäkringsavtal ingås eller hur dessa arvoden eller ersättningar fastställs. Bestämmelserna behöver ses över till följd av direktivet.

I den gällande lagen finns det inte heller några bestämmelser om förebyggande och hantering av intressekonflikter eller upprätthållande av tjänsternas kvalitet i överensstämmelse med direktivet.

Betalning av arvode eller vederlag utgör vanligen en stark bindning mellan den som betalar arvodet och den som får arvodet. Denna betalning kan utgöra en intressekonflikt om den som betalar arvodet inte är kunden. När den gällande lagen om försäkringsförmedling stiftades var strävan att göra en tydlig skillnad på försäkringsmäklares verksamhet och ombuds verksamhet. På samma sätt var strävan att säkerställa försäkringsmäklares oberoende i förhållande till försäkringsbolag genom att förbjuda försäkringsmäklare att ta emot arvode från andra än uppdragsgivare. Detta innebar att försäkringsmäklare inte längre fick ta emot arvode från försäkringsbolag.

I direktivet har det sedermera uttryckligen tillåtits att medlemsstaterna får förbjuda försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet att ta emot arvode eller annat vederlag från andra än uppdragsgivaren. Ärendet är således inte längre förenat med det tolkningsproblem som det tidigare direktivet gav upphov till och som gällde om en nationell reglering av denna typ var tillåten enligt direktivet. Att mottagande av arvode begränsas så att det gäller endast t.ex. konsumentkunder ansågs när den gällande lagen stiftades inte säkerställa försäkringsmäklarens eller försäkringsmäklarföretagens oberoende i förhållande till försäkringsbolagen. Denna synvinkel talar för att det gällande förbud mot att ta emot arvode som gäller försäkringsmäklare ska bevaras i sin nuvarande omfattning. I lagstiftningen i Finland skyddas dock vanligen inte stora företag i avtalsförhållanden.

Problemet med den gällande regleringen har ansetts vara att förbudet i praktiken kan kringgås när en försäkringstagare tecknar en försäkring hos ett försäkringsbolag som är verksamt utomlands och via en försäkringsmäklare som är verksam utomlands. Eftersom Finansinspektionen inte övervakar utländska försäkringsbolags eller försäkringsmäklares verksamhet utomlands är

det i dessa fall svårt för Finansinspektionen att övervaka förbudet mot att ta emot arvode. Det har ansetts att det förbud mot att ta emot arvode som gäller finländska försäkringsmäklare har en negativ inverkan på viljan att bli försäkringsmäklare, och förbudet kan i någon mån ha minskat konkurrensen på försäkringsmarknaden i Finland.

Under beredningen har det gjorts en bedömning av möjligheten att ändra bestämmelserna om att försäkringsmäklare inte får ta emot arvode så att bestämmelserna ska tillämpas endast i avtalsförhållanden mellan försäkringsmäklare och konsumentkunder eller slopas helt och hållet. Som ett alternativ har det föreslagits att försäkringsmäklare får avtala om arvoden endast med uppdragsgivaren och att avtal mellan försäkringsbolag eller tjänsteleverantörer som erbjuder investeringsobjekt som kan fogas till de placeringsförsäkringar som försäkringsbolaget tillhandahåller, såsom fondbolag, och försäkringsmäklare inte är tillåtna. I detta fall ska kunden när den betalar försäkringspremien till försäkringsbolaget betala också den del av arvodet som tillfaller försäkringsmäklaren och som försäkringsbolaget administrativt sett redovisar till försäkringsmäklaren. Som motivering till detta alternativ har nämnts att redovisningen av försäkringsmäklarens arvode genom försäkringsbolaget inte i betydande grad minskar försäkringsmäklarens oberoende i förhållande till uppdragsgivaren eftersom kunden har avtalat om och också alltid känner till arvodets belopp eller åtminstone grunderna för hur det fastställs. I detta fall är försäkringsmäklarens arvode också i princip lika stort oberoende av vilken av försäkringsbolagets produkter försäkringstagaren till slut beslutar sig för. Som ett alternativ har även beaktats att förbudet mot att ta emot arvode inte ska tillämpas om försäkringsmäklarens uppdragsgivare är en professionell kund som avses i direktivet eller det är fråga om försäkringar mot sådana stora risker som avses i direktivet och som definieras i försäkringsbolagslagen.

Om förbudet mot att ta emot arvode upphävs är det efter ändringen sannolikt att det mellan uppdragsgivare och försäkringsmäklare uppkommer sådana avtalsförbindelser eller andra förbindelser som äventyrar försäkringsmäklarens oberoende och således inte är förenliga med kundens intressen. Det faktum att försäkringsmäklarens arvode betalas eller redovisas av försäkringsbolag, som försäkringsmäklare inte får vara beroende av, är också principiellt sett problematiskt. Förbudet mot att ta emot arvode utgör det bästa sättet att säkerställa försäkringsmäklarens oberoende. Eftersom försäkringsmäklare och ombud har olika roller och uppgifter kan skillnaderna i bestämmelserna om arvoden inte anses stå i strid med principen om likabehandling av dessa aktörer.

Intrassekonflikter uppkommer med största sannolikhet i samband med placeringsförsäkringar där tjänsteleverantörerna har ett företagsekonomiskt mål att maximera sin avkastning genom att erbjuda försäkringsprodukter där intäkterna i form av de kostnader som tas ut av försäkringsbolagets kunder är så höga som möjligt. På grund av detta har som ett alternativ nämnts också att det skilt för varje uppdrag ska föreskrivas om förbud mot att ta emot arvode och att bestämmelserna i övrigt ska motsvara bestämmelserna i MiFID II-direktivet. I detta fall ska förbudet mot att ta emot arvode bevaras endast i fråga om placeringsförsäkringar. Bestämmelserna skulle då vara av samma typ som i MiFID II-direktivet enligt vilket det är förbjudet att ta emot arvode från andra än uppdragsgivare när det är fråga om oberoende tjänsteleverantörer. Sådana bestämmelser är ägnade att medföra en situation som är mer oklar än i nuläget i fråga om olika aktörers roll i försäkringsmarknaden.

3.6.13 Försäkringsmäklarens avskiljande av tillgångar samt ansvarsförsäkring

Under beredningen har det gjorts en bedömning av hur nödvändigt förbud för försäkringsmäklare att ta emot, inneha och överföra tillgångar är och hur det kunde mildras. Det alternativ som lades fram först var att 29 § 2 mom. i den gällande lagen om försäkringsförmedling inte alls skulle tas in i den nya lagen eller att det skulle ändras så att det tillämpas endast på konsumenter och inte på näringsidkare som kan jämföras med konsumenter. Detta alternativ har

motiverats med att bestämmelsen således stämmer överens med den andra lagstiftningen om hantering av kundtillgångar, såsom bl.a. lagarna som gäller investeringstjänster, fastighetsförmedlare, advokater, handelsrepresentanter och försäljare samt gräsrotsfinansiering. I alla dessa lagar ingår endast krav på att kundens tillgångar ska hållas avskilda från egna tillgångar, och det är inte motiverat att bestämmelserna som gäller försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet har ett annat innehåll. I EU-lagstiftningen föreskrivs det med undantag för investeringstjänster inte om de andra förmedlare eller branscher som nämns ovan. En annan motivering är att vissa kunder, såsom bostads- eller fastighetsbolag vill att det skickas bara en räkning för försäkringen och att det belopp som antecknats på räkningen ska betalas till försäkringsmäklarens konto. En lösning som stämmer överens med de gällande bestämmelserna har allmänt ansetts behövlig också i fortsättningen med tanke på konsumentskyddet. Bestämmelserna behövs för att skydda konsumenternas kundtillgångar under den tid verksamheten pågår och vid konkurser. Bestämmelserna är också ägnade att säkerställa att försäkringsmäklare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet är oberoende. Däremot anses bestämmelserna inte längre nödvändiga i fråga om näringsidkare som kan jämföras med konsumenter.

Under beredningen har det inte heller framkommit omständigheter på basis av vilka det är motiverat att ändra bestämmelserna om försäkringsmäklarens ansvarsförsäkring enligt 28 § i den gällande lagen till den del kraven i direktivet preciseras genom dem. I den gällande lagen föreskrivs det inte om beloppet av ansvarsförsäkringen för en sidoverksam försäkringsmäklare. Under beredningen har det bedömts huruvida det för sidoverksamma försäkringsmäklare ska fastställas ett fast belopp för ansvarsförsäkringen eller någon annan likvärdig säkerhet eller en fast beräkningsgrund. Ett fast belopp eller en fast beräkningsgrund har å ena sidan ansetts som ett förutsebart regleringssätt, men å andra sidan som ett föga flexibelt regleringssätt. Frågor som gäller behörighets- och författningsnivån i anslutning till fastställande av beloppet av ansvarsförsäkringen eller någon annan likvärdig säkerhet har också bedömts under beredningen. Det har ansetts motiverat att Finansinspektionen fastställer beloppet av ansvarsförsäkringen eller någon annan likvärdig säkerhet för en sidoverksam försäkringsmäklare. På så sätt kan Finansinspektionen i enskilda fall beakta arten och omfattningen av en sidoverksam försäkringsmäklarens verksamhet, vilka kan variera i betydande grad i fråga om en enskild sidoverksam försäkringsmäklare.

3.6.14 Tillsyn

Bestämmelserna i den gällande lagen om Finansinspektionen motsvarar i huvudsak det behov av reglering som följer av direktivet. Det finns dock skäl att ställvis precisera bestämmelserna. Finansinspektionen har med stöd av lagen inte t.ex. befogenhet att påföra försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet påföljdsavgifter.

Finansinspektionen har till uppgift att säkerställa att försäkringsgivarna och försäkringsmäklarna som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet iakttar förbudet mot att ta emot arvode. Företag som är verksamma i Finland eller personer som är bosatta i Finland kan genom en försäkringsmäklare som är verksam utomlands teckna en försäkring hos ett försäkringsbolag som är verksamt utomlands. Enligt direktivet ska alla försäkringsmäklare, också de som bedriver verksamhet i Finland med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster eller etableringsfriheten, följa en medlemsstats striktare krav när försäkringsmäklarna ingår försäkringsavtal med kunder som har sin vanliga vistelseort eller sitt etableringsställe i den medlemsstaten. Trots detta kan det uppkomma situationer där Finansinspektionen inte systematiskt kan få information om dessa företags eller personers verksamhet, och således inte har ett effektivt sätt att övervaka att förbudet mot att ta emot arvode iakttas. Svå-

righeten att övervaka att lagen följs är dock inte en grund för att försvaga en viktig del av kundskyddet med tanke på i synnerhet konsumentkunderna.

3.6.15 Skadestånd

Bestämmelserna om skadeståndsansvar i lagen om försäkringsförmedling, försäkringsbolagslagen och lagen om försäkringsföreningar har inte varit förenade med några särskilda problem. De eventuella ändringsbehoven är nationella. I den föreslagna lagen om försäkringsdistribution föreskrivs det delvis på motsvarande sätt som i försäkringsbolagslagen om bl.a. iakttagande av god försäkringssed och marknadsföring. I fråga om dessa omständigheter och vissa nya omständigheter som ska föreskrivas i lag är det behövt att föreskriva om kunders eller andra skadelidandes rätt att kräva skadestånd. Det har bedömts vara motiverat att bestämmelserna om skadestånd som gäller försäkringsmäklare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet kvarstår oförändrade.

3.6.16 Slutbestämmelser

I lagen behövs bestämmelser om bl.a. en övergångsperiod som gäller försäkringsförmedlars yrkeskompetens och om lagens ikraftträdande i enlighet med direktivet.

3.6.17 Annan EU-lagstiftnings inverkan på informationsskyldigheten

I artiklarna 185 och 186 i Solvens II-direktivet föreskrivs det om den information som ett försäkringsbolag ska lämna till försäkringstagaren innan ett livförsäkringsavtal ingås. Bestämmelser om detta finns i lagen om försäkringsavtal, konsumentskyddslagen och justitieministeriets förordning om information om livförsäkring (177/2011). Dessutom har Finansinspektionen meddelat närmare föreskrifter om presenterande av kostnader och intäkter (Föreskrifter och anvisningar 10/2012 Presenterande av kostnader och intäkter i avtal om långsiktigt sparande och i försäkringar). Bestämmelserna gäller försäkringsgivare innan ett livförsäkringsavtal ingås och efter det att ett försäkringsavtal ingåtts.

Bestämmelser om lämnande av information om Priip-produkter till icke-professionella investerare finns utöver i direktivet också i Priip-förordningen. I Priip-förordningen fastställs enhetliga regler om formatet för och innehållet i det faktablad som produktutvecklare ska utarbeta. I Priip-förordningen föreskrivs det också om lämnande av faktablad innan produkterna tillhandahålls icke-professionella investerare. Priip-förordningen tillämpas på aktörer som utvecklar paketerade produkter samt aktörer som ger råd om eller säljer dem. Faktabladet ska utgöra informationsunderlag före ingående av avtal. Alla faktablad ska se ut på samma sätt och innehållet i dem ska fokusera på basfakta som ges i en form som är lätt att förstå.

4 Målsättning och de viktigaste förslagen

4.1 Förslagen om genomförande av direktivet

4.1.1 Allmänt

I propositionen viktiga förslag ur Finlands synpunkt är grundläggande bestämmelser om rätt att distribuera försäkringar, bestämmelser som bibehåller kundskyddet eller förbättrar detta i vissa riktade frågor, bestämmelser om yrkeskompetens och god vandel samt bestämmelser som säkerställer försäkringsmäklars oberoende.

I propositionen föreslås att det stiftas en ny lag om försäkringsdistribution. Lagen ska tillämpas på försäkringsgivare, försäkringsförmedlare, dvs. ombud och försäkringsmäklare, och si-

doverksamma försäkringsförmedlare samt vissa sidoverksamma försäkringsförmedlare. I den föreslagna lagen om försäkringsdistribution ska samlas de näringsrättsliga bestämmelser som gäller försäkringsdistributörer och som gäller i synnerhet inledande och bedrivande av försäkringsdistribution samt etablering i en annan medlemsstat eller strävan till sådan etablering. Bestämmelserna i 31 kap. 1 och 3 § i försäkringsbolagslagen överförs till sitt innehåll till den föreslagna lagen om försäkringsdistribution. De nämnda bestämmelserna i försäkringsbolagslagen upphävs, och de hänvisningar till försäkringsbolagslagen som finns i lagen om försäkringsföreningar ändras.

I propositionen föreslås det att de bestämmelser i lagen om försäkringsavtal och konsumentskyddslagen som ska tillämpas på försäkringsgivare samt ombud som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet ska kvarstå. Bestämmelserna i lagen om försäkringsavtal preciseras dock så att de motsvarar kraven enligt direktivet. Informationsskyldigheterna enligt direktivet är dock både innehållsmässigt och i fråga om personkretsen mer omfattande än tillämpningsområdena för och bestämmelserna i lagen om försäkringsavtal och konsumentskyddslagen. Det är därför inte möjligt att förverkliga genomförandet av direktivets bestämmelser om informationsskyldigheten enbart genom att ändra lagen om försäkringsavtal eller konsumentskyddslagen. Bestämmelser om informationsskyldigheterna enligt direktivet ska därför i fråga om försäkringsmäklare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet tas in i den nya lagen om försäkringsdistribution. På försäkringar enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om olycksfalls- och pensionskydd för idrottsutövare tillämpas inte lagen om försäkringsavtal, och därför föreslås det i de nämnda lagarna att det hänvisas till vissa av de bestämmelser i lagen om försäkringsavtal som gäller försäkringsbolags upplysningsplikt.

Det föreslås att det i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution uttryckligen ska föreskrivas om tillsyn över försäkringsdistribution. Bestämmelserna kompletterar de allmänna bestämmelserna om behörighet och administrativa påföljder i lagen om Finansinspektionen och dessa bestämmelser behöver till vissa delar ändras och preciseras. Finansinspektionen ska ha tillräcklig behörighet att övervaka försäkringsdistributörer och att ålägga dem administrativa påföljder.

I direktivet fastställs en miniminivå för bestämmelserna och direktivet hindrar således inte medlemsstaterna från att behålla eller införa strängare bestämmelser än i direktivet för att skydda kunderna. Det ska dock finnas grundade skäl för nya nationella bestämmelser som är strängare än kraven i direktivet eftersom målet för direktivet är att harmonisera medlemsstaternas nationella lagstiftning och nationella tilläggsbestämmelser kan försvaga finländska företags verksamhetsförutsättningar i förhållande till utländska företag eller försäkringsförmedlare. Också behovet av de gällande nationella tilläggsbestämmelserna och deras verkningar måste bedömas med beaktande av detta. När det är fråga om gällande nationella bestämmelser som fastställts för att skydda konsumenterna ska det dock finnas mycket vägande skäl för att försämra nivån på konsumentskyddet.

I försäkringsbolagslagen och lagen om utländska försäkringsbolag föreslås det också vissa bestämmelser som preciserar genomförandet av Solvens II-direktivet.

4.1.2 Tillämpningsområdet för och definitionerna i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution

I lagen om försäkringsdistribution ska begreppet försäkringsdistribution definieras i enlighet med direktivet. Lagens funktionella tillämpningsområde styrs av definitionen av försäkringsdistribution. Det är nödvändigt att definitionen utformas så att utöver traditionella kundmöten

omfattar definitionen också nya typer av situationer där försäkringar distribueras via datanät och olika tekniska anordningar och applikationer.

Efter ikraftträdandet av lagen om försäkringsdistribution kommer de webbsidor som hör till grupperna 1 och 2a som beskrivs ovan i avsnitt 3.5.6 i princip att omfattas av den nya lagens tillämpningsområde och registreringskyldighet. Dessa webbsidor uppfyller definitionen av försäkringsdistribution i direktivet, dvs. sidorna uppfyller kraven på möjlighet att ingå avtal samt på grund av reklamerna uppfyller sidorna också kraven på vederlag. Bestämmelserna i direktivet är tvingande. Således kan man i fortsättningen inte undvika att omfattas av definitionen av försäkringsdistribution så att man på en webbsida försöker minska eller undvika skadeståndsansvaret genom en klausul om ansvarsbegränsning enligt vilken en webbsida inte svarar för den information som finns på sidan. Om dessa webbsidor länkar till eller reklamer för webbsidor som möjliggör att avtal ingås med försäkringsbolag eller försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet, t.ex. en nätbutikens första sida, inte avlägsnas före lagen träder i kraft, är de som driver dessa webbsidor skyldiga att registrera sig i det försäkringsförmedlarregister som förs av Finansinspektionen. Den som driver en webbsida ska också uppfylla de övriga krav som anges i lagen och som gäller inledande och bedrivande av försäkringsdistribution.

Den personkrets om omfattas av den föreslagna lagen om försäkringsdistribution föreslås i huvudsak vara detsamma som i direktivet. Den föreslagna lagen om försäkringsdistribution ska utöver på försäkringsförmedlare tillämpas också på försäkrings- och återförsäkringsföretag samt i noggrannare än i nuläget också på sidoverksamma försäkringsförmedlare. I lagen ska det i direktivet fastställda tillämpningsområdet för sidoverksamma försäkringsförmedlars verksamhet inte utvidgas från vad som krävs i direktivet. I fråga om vissa sidoverksamma försäkringsförmedlare är behovet av kundskydd inte särskilt stort så det är inte heller i fråga om dem motiverat att tillämpningsområdet för den föreslagna lagen om försäkringsdistribution är nationellt mer omfattande än vad som krävs i direktivet. Vid utformningen av bestämmelserna har ett mål varit konsekvens inom lagen och i förhållande till de andra tillämpliga lagarna. Därför har det under beredningen inte ansetts ändamålsenligt att direktivets svårtolkade bestämmelsespecifika tillämpningsområde till alla delar iaktas till punkt och pricka. Vid beredningen av lagen har det således i vissa bestämmelser gjorts avsteg från den personkrets som omfattas av direktivet.

Det föreslås att lagen om försäkringsdistribution ska tillämpas på så kallade professionella kunder, återförsäkring och försäkringar mot stora risker endast till de delar som krävs i direktivet. I fråga om försäkringsbaserade investeringsprodukter gäller informationsskyldigheterna enligt direktivet endast delvis professionella kunder. Försäkringsdistributörernas informationsskyldigheter beträffande placeringsförsäkringar gentemot professionella kunder föreslås således vara mindre stränga än gentemot andra kunder. Direktivet tillämpas också endast delvis på återförsäkring och distribution av skadeförsäkringar för stora risker. Vid återförsäkring är det fråga om försäkringsavtal mellan försäkringsbolag och stora risker gäller endast stora företagskunders skadeförsäkringar. Också till de delar som nämns ovan kan bestämmelserna i direktivet anses vara tillräckliga och det behövs inga nationella tilläggsbestämmelser.

Definitionerna i direktivet behöver i huvudsak tas in i den nationella lagstiftningen. I direktivet definieras försäkringsförmedlare, men inte försäkringsmäklare eller ombud. I den gällande lagen om försäkringsförmedling görs det en tydlig skillnad på försäkringsmäklare och ombud. Försäkringsmäklare handlar på uppdrag av sina kunder och får inte stå i beroendeförhållande till försäkringsbolag. Ombud däremot representerar försäkringsbolag och står alltså i beroendeförhållande till ett eller flera försäkringsbolag. Det är motiverat att indelningen i försäkringsmäklare och ombud kvarstår också i fortsättningen på grund av ombuds och försäkrings-

mäklares olika roller och uppgifter. Detta kräver också att de nationella definitionerna av försäkringsförmedlare och ombud kvarstår i lagen.

Upplysningsplikten enligt den gällande lagen om försäkringsavtal tillämpas på placeringsförsäkringar i större utsträckning än enbart på de försäkringsbaserade investeringsprodukter som avses i direktivet. Lagen om försäkringsavtal omfattar alla försäkringsprodukter som nationellt anses vara placeringsförsäkringar. Det i lagen om försäkringsavtal avsedda begreppet placeringsförsäkring omfattar således också så kallade individuella pensionsförsäkringsavtal. Om tillämpningsområdet för lagen om försäkringsavtal inskränks till endast försäkringsbaserade investeringsprodukter enligt direktivet försämrar det finländska kundskyddet. Det finns ingen orsak att ändra på det gällande rättsläget. Därför är det motiverat att det i lagen om försäkringsavtal och den föreslagna lagen om försäkringsdistribution tas in en definition av placeringsförsäkring som är mer omfattande än definitionen av försäkringsbaserad investeringsprodukt i direktivet.

Kommissionen har för avsikt att hösten 2017 anta två delegerade förordningar som baserar sig på direktivet och som gäller försäkringsbaserade investeringsprodukter (se avsnitt 2.3). Om kommissionens delegerade förordning om försäkringsbaserade investeringsprodukter inte innehåller den definition av försäkringsbaserad investeringsprodukt som avses i direktivet är det nödvändigt att ta in definitionen av försäkringsbaserad investeringsprodukt i både lagen om försäkringsavtal och den föreslagna lagen om försäkringsdistribution. Också Priip-förordningen gäller försäkringsbaserade investeringsprodukter. Bestämmelserna i den gäller dock inte individuella pensionsförsäkringar.

Med avvikelse från den gällande lagen om försäkringsförmedling föreslås det i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution inga uttryckliga bestämmelser om den ansvariga föreståndaren eftersom det inte föreskrivs om en sådan person i direktivet. Den ansvariga föreståndaren har vanligen varit en av ett företags arbetstagare. Till denna del ska det beaktas att det i annan lagstiftning i tillräcklig grad föreskrivs om det skadeståndsansvar mellan företag och arbetstagare som följer av de åtgärder som vidtas av en försäkringsförmedlars arbetstagare.

4.1.3 Rätt att bedriva försäkringsdistribution samt registrering

Det är behövligt att i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution precisera registreringskraven för försäkringsförmedlare så att kraven motsvarar direktivet. Dessutom ska det i lagen om försäkringsdistribution föreskrivas uttryckligen om registrering av sidoverksamma försäkringsförmedlare samt om förutsättningarna för registrering av dem. Det föreslås att vissa sidoverksamma försäkringsförmedlare inte ska registreras i försäkringsförmedlarregistret.

Dessa förslag motsvarar i huvudsak vad som i den gällande lagen om försäkringsförmedling föreskrivs om förutsättningarna för registrering. I fråga om personer som deltar i försäkringsdistribution som bedrivs av försäkringsförmedlare som är juridiska personer föreslås det dock att de registrerade försäkringsförmedlarnas andel minskas från 50 procent till 30 procent. Kravet ska enligt förslaget inte tillämpas på sidoverksamma försäkringsförmedlare. Detta krav förekommer inte i direktivet. En hög gräns har under beredningen ansetts utgöra ett hinder för tillväxt särskilt för små försäkringsförmedlare. En måttlig sänkning av andelen har däremot inte bedömts medföra någon väsentlig olägenhet med tanke på kundskyddet. Det är tillräckligt att det i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution i övrigt finns mer precisa bestämmelser om fastställandet av yrkeskompetensen hos försäkringsmäklare och ombud som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet och hos deras anställda som deltar i försäkringsdistribution samt om uppföljningen av denna yrkeskompetens.

4.1.4 Etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster

Jämfört med lagen om försäkringsförmedling ska bestämmelserna om försäkringsförmedling med stöd av etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster kompletteras och preciseras i väsentlig grad. Detta gäller den information som ska lämnas samt rapporteringsförfarandet mellan Finansinspektionen och den behöriga myndigheten i en annan EES-stat. Det ska särskilt preciseras i vilket fall en finländsk försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare får inleda verksamhet i en annan EES-stat eller en aktör i en annan EES-stat får inleda verksamhet i Finland.

I lagen ska det föreskrivas om rapportörens möjligheter att söka ändring. Enligt direktivet har den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten en månad på sig att ge den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten den informationen om försäkringsdistribution som lämnats av försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren. Om rapporten avvisas eller informationen inte ges ska det gå att söka ändring i myndighetens beslut.

Försäkringsdistribution får med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster inledas genast när försäkringsförmedlaren har underrättats av den behöriga myndigheten i sin hemmedlemsstat om att den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten har tagit emot informationen. I fråga om verksamhet som inleds med stöd av etableringsfriheten avviker däremot förfarandet mellan de behöriga myndigheterna till sin struktur något från det tidigare förfarandet.

Enligt ordalydelsen i lagen om försäkringsförmedling berättigar men förpliktar inte bestämmelserna Finansinspektionen att informera försäkringsförmedlare om bestämmelser om allmänt intresse och enligt vilka försäkringsförmedling ska bedrivas i Finland. Enligt den föreslagna lagen om försäkringsdistribution ska den behöriga myndigheten vara förpliktad att lämna denna information.

4.1.5 Krav på yrkeskompetens och godandel

Bestämmelserna enligt lagen om försäkringsförmedling behöver kompletteras med bestämmelser om att alla personer som ansvarar för försäkringsdistribution samt försäkringsförmedlares företagsledning ska ha yrkeskompetens och godandel. Kraven ska ställas i relation till uppgifternas art och omfattning.

I den föreslagna lagen om försäkringsdistribution föreslås det att försäkringsdistributörer, personer som deltar i försäkringsdistribution och personer som ansvarar för försäkringsdistributionen ska ha tillräcklig yrkeskompetens med tanke på arten och omfattningen av arbetsuppgifterna. En försäkringsdistributör ska fastställa kraven på den yrkeskompetens som krävs för de arbetsuppgifter som utförs av respektive arbetstagare som deltar i försäkringsdistributionen. Bestämmelserna är behövliga för att de personer som deltar i försäkringsdistributionen ska kunna utföra sina uppgifter och i praktiken sköta sina skyldigheter på ett ändamålsenligt sätt. Tillräckliga kunskaper och färdigheter bidrar till att främja försäkringsdistribution som motsvarar kundens försäkringsbehov samt till att förbättra kundupplevelsen.

I lagen om försäkringsdistribution föreslås bestämmelser om fortlöpande upprätthållande av kraven på yrkeskompetens. I fråga om personer som bedriver försäkringsdistribution som huvudsaklig verksamhet betraktas det krav som anges i direktivet på minst 15 timmars årlig yrkesutbildning och utvecklande som tillräckligt. Det ska inte föreskrivas närmare om den fortlöpande utbildningens innehåll utan det är i sista hand arbetsgivaren för personen som bedriver försäkringsdistribution som avgör innehållet. Utbildningen och utvecklandet kan innefatta deltagande i olika yrkesutbildningar och kurser, men också ett bolags interna utvecklingsverksamhet och mentorering. För sidoverksamma försäkringsförmedlare behöver det inte faststäl-

las ett krav på ett fast antal timmar fortlöpande utbildning, utan yrkeskompetensen ska upprätthållas på det sätt som uppgifternas art och omfattning kräver.

4.1.6 Försäkringsmäklares oberoende och professionalism

I den föreslagna lagen om försäkringsdistribution ska det uttryckligen föreskrivas om att försäkringsdistributören ska agera hederligt, opartiskt och professionellt samt i enlighet med sina kunders intressen. Dessutom är det behövt att fastställa att försäkringsdistributören eller någon annan part inte får erbjuda vederlag på ett sådant sätt som uppmuntrar försäkringsdistributören eller dess anställda att rekommendera en kund en viss försäkringsprodukt trots att försäkringsdistributören kunde erbjuda kunden en annan försäkringsprodukt som bättre motsvarar kundens behov.

I propositionen ingår inte de i artikel 22.2 tredje stycket i direktivet avsedda bestämmelserna om att det är obligatorisk att tillhandahålla en personlig rekommendation vid försäkringsdistribution. En opartisk analys och personlig rekommendation ges om det inte uttryckligen avtalats om något annat mellan försäkringsmäklaren och kunden. I enlighet med principen för avtalsfriheten ges försäkringsmäklare och kunder möjlighet att avtala om uppdragsförhållandets innehåll.

4.1.7 Utredning av kundens försäkringsbehov

I den föreslagna lagen om försäkringsdistribution och lagen om försäkringsavtal ska det föreskrivas om skyldigheten att klarlägga kundens försäkringsbehov. Nuförtiden förpliktar lagen om försäkringsavtal försäkringsgivare endast att ge försäkringssökanden den information som behövs för bedömning av försäkringsbehovet. I lagarna ska det stadgas i detalj om den information som ska begäras i samband med distribution av placeringsförsäkringar.

Med tanke på framtidens digitala försäljningsförfaranden har strävan varit att bestämmelser om utredning av kundens försäkringsbehov samt bedömningen av ändamålsenlighet och lämplighet ska utformas så att de är så teknikneutrala som möjligt. De elektroniska kanalerna för försäljning av försäkringar är redan långt utvecklade. Det är sannolikt att utvecklingen av e-tjänster fortgår så att man av kunderna lättare och tillförlitligare kan få den information som behövs för utredning av försäkringsbehovet också i det fallet att kunden sköter sina ärenden med försäkringsdistributören på internet via datorn eller en mobiltjänst.

4.1.8 Kraven på lämnande av information i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution och lagen om försäkringsavtal

I lagen om försäkringsavtal är det även i fortsättningen motiverat att föreskriva om den information som försäkringsgivare och ombud som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet ska ge sina kunder. Eftersom lagen om försäkringsavtal inte gäller försäkringsmäklare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet och som företräder kunder ska bestämmelserna om deras skyldighet att ge information ha samma innehåll som bestämmelserna i lagen om försäkringsdistribution.

Bestämmelserna i den gällande lagen om försäkringsförmedling ska preciseras i fråga om marknadsföring. I den föreslagna lagen om försäkringsdistribution ska det föreskrivas om att all information som ges ska vara saklig och tydlig och inte får vara vilseledande. Marknadsföringsmaterial ska kunna identifieras som marknadsföring.

I direktivet föreskrivs det om vilken information försäkringsdistributören ska ge sina kunder bl.a. om försäkringsgivaren, försäkringsförmedlaren och den sidoverksamma försäkringsför-

medlaren. Dessutom finns det i direktivet allmänna bestämmelser om den information som ska ges om de försäkringar och tjänster som erbjuds. Direktivet innehåller också mer detaljerade bestämmelser än tidigare om den information som ska ges om försäkringsbaserade investeringsprodukter. I den föreslagna lagen om försäkringsdistribution och lagen om försäkringsavtal ska det föreskrivas noggrannare om de angelägenheter som avses i direktivet, i synnerhet i fråga om den information som ska lämnas om placeringsförsäkringar.

I den föreslagna lagen om försäkringsdistribution måste det också i mer detalj än i nuläget föreskrivas om bl.a. att kunden i god tid innan ett avtal ingås ska informeras om de arvoden som försäkringsdistributören eller dess arbetstagare får på basis av försäkringsdistributionen. Dessutom är det behövt att i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution och lagen om försäkringsavtal föreskriva om informationen om de tjänster som ges i samband med distributionen av olika försäkringar och som gäller rådgivning och bedömning av försäkringars ändamålsenlighet och lämplighet.

I den föreslagna lagen om försäkringsdistribution och i lagen om försäkringsavtal och vid behov i statsrådets förordning ska det föreskrivas om ett standardfaktablad som innehåller information om en skadeförsäkringsprodukt. Det ska också göras en precisering av bestämmelserna om på vilket sätt information ska lämnas till kunden.

4.1.9 Korsförsäljning

Bestämmelserna om bindningsförfaranden och samerbjudanden ska överensstämma med direktivet. Bestämmelserna är nya med undantag för de allmänna bestämmelserna om konsumentköp.

I den föreslagna lagen om försäkringsdistribution ska det fastställas att en konsument eller en därmed jämförbar näringsidkare eller utövare av annan verksamhet också ska kunna köpa en försäkring och en produkt eller annan tjänst än en försäkring separat. I fråga om andra fall än de som avses ovan ska försäkringsdistributören meddela om det är möjligt att köpa försäkringen och den underordnade produkten eller den andra underordnade tjänsten separat. Försäkringsdistributören ska ge tillräcklig information om de olika delarna och kostnaderna för dem, när separat köp är möjligt. Det har inte ansetts nödvändigt att i bestämmelserna till alla delar bevara indelningen i huvudprodukter och underordnade produkter enligt direktivet. En sådan indelning har ansetts vara invecklad och otydlig.

I fråga om en konsument eller den som kan jämföras med en konsument skulle bestämmelsen förbjuda att vid tillhandahållande av en vara eller en tjänst som inte är en försäkring binda eventuella köp av försäkringar enbart till försäkringar som tillhandahålls av en viss försäkringsgivare, eller vid tillhandahållande av en försäkring binda eventuella köp av andra nyttigheter till en viss leverantörs vara eller tjänst som inte är en försäkring. Ett sådant förfarande typiskt begränsar till kundens nackdel kundens möjligheter att välja försäkringsdistributör eller en annan leverantör, försvårar fri prisbildning och på lång sikt gör konkurrensen svårare. Detta i sin tur är ägnat till att öka kundens kostnader för att ingå avtal och affärskostnader samt till att minska bytet av försäkringsgivare. (ref. Richard Posner 2007: *Economic Analysis of Law*, 7th Edition, Wolters Kluwer for Aspen Publishers, s. 328—330). Detta i sin tur kan leda till att priserna för försäkringarna stiger och minskar den nytta som försäkringstagarna får. Jämförelsen av olika försäkringsgivares långvariga försäkringar, försäkringsvillkor och kostnader är förhållandevis komplicerad. Försäkringsavtalen är typiskt långvariga. Försäljning där köparen, för att kunna köpa en viss produkt, samtidigt måste köpa en annan produkt, dvs. bindningsförfarande, med rabatter och gottgörelser skulle försvåra jämförelsen av olika försäkringar ännu mera. (ref. Matti Kari, Ilkka Kiema, Petri Kuoppamäki ja Eero Lehto 2017: *Kanta-asiakasjärjestelmät ja kuluttajat*, Palkansaajien tutkimuslaitos, Raportteja 32, på finska,

tillgänglig: <http://www.labour.fi/tutkimusjulkaisut/raportteja/raportteja-32/>, hänvisat 16 oktober 2017).

Enbart en tillräcklig konkurrens kan garantera att en konsument eller en som kan jämföras med en konsument har tillgång till ett tillräckligt utbud av olika alternativ till ett skäligt pris. Betydelsen av bindningar ökar då säljaren har en stark eller även dominerande ställning. I detta fall finns inte ett tillräckligt utbud av alternativ och konsumenten kan tvingas köpa, i tillägg till den produkt som han eller hon värdesätter, en produkt som han eller hon inte värdesätter lika högt och som han eller hon skulle låta bli att köpa utan bindning. Bindning riktar sig även mot konkurrenter. Ett företag i stark eller dominerande ställning stärker sin egen ställning och försvagar konkurrenternas ställning på en marknad där nyttigheter är bundna. Förutsättningen är dock att företagets dominans på marknaden för bindande produkter är tillräckligt stark. (ref. Petri Kuoppamäki 2012: Uusi kilpailuoikeus, Sanoma Pro, s. 255, på finska)

En strikt förhållning till att binda samman försäkringar och produkter eller andra tjänster på starkt koncentrerade marknader såsom i Finland är befogad, eftersom företag med en stor marknadsandel skulle ha en stark förhandlingsposition, goda förutsättningar för att förankra och bibehålla kunder, utesluta konkurrenter från marknaden eller åtminstone försvåra dem från att etablera sig på marknaden, samt att bibehålla effektivitetsfördelarna hos sig själv. De negativa konsekvenserna av bindning och sammanbuntning för konsumenterna på den finska marknaden har behandlats i forskningslitteraturen (ref. Matti Kari, Ilkka Kiema, Petri Kuoppamäki ja Eero Lehto 2017: Kanta-asiakasjärjestelmät ja kuluttajat, Palkansaajien tutkimuslaitos, Raportteja 32, på finska, tillgänglig: <http://www.labour.fi/tutkimusjulkaisut/raportteja/raportteja-32/>, hänvisat 16 oktober 2017). Enligt konsumentmyndigheterna har man fått indicier för de negativa effekterna av bindningsavtal även i praktiken.

4.1.10 Processen för att godkänna försäkringsprodukter

Bestämmelserna om processen för att godkänna försäkringsprodukter ska överensstämma med direktivet. Bestämmelserna är helt och hållet nya. Det är fråga om försäkringsutvecklarens inre process för godkännande.

I den föreslagna lagen om försäkringsdistribution ska det föreskrivas om att försäkringsgivarna och de försäkringsförmedlare som utvecklar försäkringar ska ha processer för att godkänna nya försäkringar och väsentliga ändringar av befintliga försäkringar. Dessa processer ska skötas, upprätthållas och ses över regelbundet för att en försäkring får erbjudas kunder. Dessutom ska det i lagen föreskrivas om att försäkringsdistributörer som inte själva utvecklar försäkringar alltid ska känna till processerna för att godkänna produkterna, produkternas egenskaper och de fastställda målmarknaderna när de distribuerar försäkringar. Dessa försäkringsdistributörer ska ha system för att kunna ta emot denna information.

Bestämmelserna är speciellt viktiga i fråga om placeringsförsäkringar där försäkringarna kan vara mycket olika beroende på om de erbjuds professionella kunder eller andra kundgrupper. Till exempel försäkringar som innehåller så kallad hävstångseffekt, kreditrisker eller derivat är sådana att de inte passar för alla kundgrupper.

I fråga om t.ex. standardförsäkringar som tecknas för typiska skaderisker bestämmer däremot lagen, försäkringstagarens ställning eller försäkringsbehov för det mesta direkt målmarknaden. Sådana marknader är t.ex. marknaderna för frivilliga bilförsäkringar och i synnerhet obligatorisk trafikförsäkring samt obligatorisk försäkring för olycksfall i arbetet och yrkessjukdom. I dessa fall är försäkringstagarna de som äger eller innehar motorfordon samt arbetsgivarna.

Också i övrigt är det uppenbart att det vid utvecklande av försäkringar som anges i lag eller icke-komplexa försäkringar inte kan krävas att de ska genomgå en lika grundlig process för produkthantering som vid utvecklande av komplexa försäkringar.

4.1.11 Förebyggande och hantering av intressekonflikter

Bestämmelserna om förebyggande och hantering av intressekonflikter ska överensstämma med direktivet. Bestämmelserna är helt och hållet nya.

Till följd av de informationsskyldigheter som ingår i direktivet och som gäller arvoden eller andra vederlag till försäkringsdistributörens eller försäkringsgivarens arbetstagare är det behövt att precisera den föreslagna lagen om försäkringsdistribution så att det öppet informeras om de arvoden och vederlag som betalas på basis av avtal. Målet är att göra kraven för olika aktörer mer jämlika. Strävan med detta är också att uppnå målet att försäkringsmäklare ska vara oberoende samt att ombuds och försäkringsbolags arvoden och vederlag ska vara transparenta. Detta innebär att försäkringsmäklarnas relativa konkurrenssituation i Finland förbättras i förhållande till ombud och försäkringsförmedlare i andra EES-stater.

I den föreslagna lagen om försäkringsdistribution ska det tas in en allmän bestämmelse om förebyggande och hantering av intressekonflikter samt upprätthållande av tjänsternas kvalitet i överensstämmelse med direktivet. Om intressekonflikter inte kan undvikas ska kunden informeras om intressekonfliktens karaktär före försäkringsavtalet ingås. Bestämmelserna om intressekonflikter är särskilt behövliga i fråga om placeringsförsäkringar där de kostnader som är anslutna till försäkringen och som således betalas av försäkringstagaren utgör en betydande del av tjänsteleverantörernas intäkter.

4.1.12 Försäkringsmäklares arvoden

Enligt propositionen får en försäkringsmäklare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet ta emot arvode endast från uppdragsgivaren. Förslaget som gäller försäkringsmäklares arvoden motsvarar 26 § i den gällande lagen om försäkringsförmedling. En lösning som stämmer överens med de gällande bestämmelserna har ansetts behövt också i fortsättningen med tanke på försäkringsmäklares oberoende och kundskyddet. Att slopa bestämmelserna skulle utgöra en tydlig ändring av Finlands tidigare riktlinjer som betonar kundskyddet, och en ändring skulle kräva mer vägande skäl än de skäl som läggs fram. I lösningen beaktas också det faktum att försäkringsmäklarnas konkurrenssituation i förhållande till ombud som representerar en eller flera försäkringsgivare förbättras när ombudens arvoden och andra vederlag blir mer transparenta till följd av direktivet.

4.1.13 Försäkringsmäklares avskiljande av tillgångar

Med undantag för vissa situationer som ska anses oskäligen med tanke på kunden får enligt propositionen en försäkringsmäklare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet inte ta emot, inneha eller förmedla tillgångar som hör till kunden eller dennes försäkringsgivare, om kunden är en konsument. I propositionen föreslås inte ett liknande förbud för en sådan näringsidkare eller annan utövare av verksamhet som med hänsyn till arten och omfattningen av dennes näringsverksamhet eller andra verksamhet samt förhållandena i övrigt kan jämföras med en konsument. De sistnämnda grupperna har vid den fortsatta beredningen inte bedömts vara i behov av skydd. Enligt propositionen ska försäkringsmäklare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet också hålla medel som de innehar och som hör till kunden eller försäkringsgivaren och som är avsedda för försäkringspremier på ett separat bankkonto avskilda från sina egna tillgångar både i den praktiska verksamheten och i bokföringen. Förslaget som gäller försäkringsmäkla-

res avskiljande av tillgångar motsvarar i huvudsak 29 § i den gällande lagen om försäkringsförmedling. I propositionen beaktas bestämmelserna om advokaters skyldighet att hålla kundmedel åtskilda.

4.1.14 Tillsyn

Enligt direktivet ska den behöriga myndigheten vara behörig att ålägga administrativa påföljder för åtminstone de gärningar och försummelser som anges närmare i direktivet. Lagen om försäkringsdistribution och lagen om Finansinspektionen ska kompletteras så att administrativa påföljder i fortsättningen kan påföras för de gärningar eller försummelser som anges närmare i lagen. I bestämmelserna kan också den utveckling som skett i den övriga lagstiftningen om finanssektorn och som gäller tillsyn och administrativa påföljder beaktas. Till följd av lagändringarna och det ökade antalet uppgifter ska det också i lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift (879/2008) göras behövliga ändringar, såsom att ta in sidoverksamma försäkringsförmedlare i förteckningen över avgiftsskyldiga.

Bestämmelserna om tillsyn och administrativa påföljder syftar till att reformera försäkringsdistributörernas lagstadgade förfaranden på försäkringsmarknaden. Tydliga bestämmelser ger också Finansinspektionen medel att på ett ändamålsenligt sätt ingripa i de lagstridiga förfarandena som den observerar. Bestämmelserna syftar således till att förbättra kundskyddet och mer allmänt taget till att förbättra förtroendet för försäkringsdistributörernas verksamhet.

4.1.15 Skadestånd

I den föreslagna lagen om försäkringsdistribution föreskrivs det om den marknadsföring som försäkringsgivare och ombud bedriver, och bestämmelser om detta finns i den gällande försäkringsbolagslagen och lagen om försäkringsföreningar. Enligt de nämnda lagarna är påföljden för överträdelse av bestämmelserna om marknadsföring att ledningen blir skadeståndsansvarig. Det är motiverat att även bestämmelserna om marknadsföring och skadestånd i försäkringsbolagslagen och lagen om försäkringsföreningar överförs till den föreslagna lagen om försäkringsdistribution. Då framgår av samma lag både skyldigheter av försäkringsgivare och de eventuella påföljderna av försummelserna att iaktta bestämmelserna. I den föreslagna lagen om försäkringsdistribution ska skadeståndsskyldigheten omfatta överträdelse av vissa andra bestämmelser i lagen än bestämmelserna om informationsskyldigheten. Sådana är t.ex. överträdelse eller försummelser av skyldigheterna som gäller god försäkringssed och intressekonflikter. Det är dock motiverat att skadeståndsansvaret för försäkringsmäklare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet förblir oförändrat.

4.1.16 Tillhandahållande av icke-komplexa försäkringsbaserade investeringsprodukter utan bedömning av ändamålsenlighet

Enligt artikel 30.3 i direktivet har medlemsstaterna möjlighet att tillåta att vissa försäkringsbaserade investeringsprodukter tillhandahålls så att försäkringsdistributören inte bedömer placeringsförsäkringens ändamålsenlighet för kunden (så kallad execution only-placeringsförsäkring). Under beredningen i arbetsgruppen har det inte klarnat hur den försäkring som avses i bestämmelsen i direktivet egentligen kan se ut. I Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndighetens samrådsdokument har det lagts fram vissa allmänna exempel på tillräckligt enkla försäkringsbaserade investeringsprodukter som eventuellt uppfyller kraven i direktivet (Consultation Paper on the proposal for Guidelines under the Insurance Distribution Directive on insurance-based investment products that incorporate a structure which makes it difficult for the customer to understand the risks involved, EIOPA-CP-17/001, daterat den 2 februari 2017, på engelska). I samrådsdokumentet betonas helhetsbedömningen av varje enskild investeringsprodukt i överensstämmelse med direktivet, kommissionens delegerade för-

ordning och Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndighetens anvisning. Det krävs också att en produkt som anses vara icke-komplex att produktens struktur inte får vara sådan att den gör det svårare för kunden att förstå riskerna i anslutning till investeringsprodukten. Under beredningen har aktörerna inom försäkringsbranschen ansett att det på marknaden i Finland eventuellt kan börja erbjudas enskilda placeringsförsäkringar, såsom kapitaliseringsavtal med en på förhand fastställd fast ränta på kapital, som uppfyller de krav som enligt direktivet och bestämmelser på lägre nivå gäller för icke-komplexa försäkringsbaserade investeringsprodukter. Det har under beredningen konstaterats att det är sannolikt att medlemsstatsoptionen införs i vissa andra EU-medlemsstater och att det i dessa stater utvecklas produkter som lämpar sig för dessa marknader.

Under beredningen har möjligheten bedömts att i den nationella lagen ta in en bestämmelse som motsvarar artikel 30.3 i direktivet. Motiveringen har varit att med hjälp av dessa produkter kan självständiga och kostnadsmedvetna kunder erbjudas nya tjänster och att det inte är motiverat att begränsa tjänsterna som riktar sig till sådana kunder. Det har påpekats att bestämmelserna i direktivet och författningar på lägre nivå är tillräckliga med tanke på kundskyddet. Som ett faktum som talar för utnyttjandet av medlemsstatsoptionen som gäller execution only-placeringsförsäkringar har det också nämnts att det av kunden ska begäras information om försäkringsbehovet och att kunden ska ges behövlig information.

I slutrapporten från den arbetsgrupp som berett lagstiftningen föreslogs det inte att denna möjlighet ska utnyttjas i Finland. Under beredningen har avvikande synpunkter framförts i synnerhet om en enkel försäkringsbaserad investeringsprodukts struktur. Vid arbetsgruppens beredning bedömdes det att också en icke-komplex försäkringsbaserad investeringsprodukt som avses i bestämmelserna i direktivet utöver de valda investeringsobjekten är förenad med ett försäkringsavtal som ändrar placeringens rättsliga form. Försäkringstagaren äger då inte investeringsobjekten utan de ägs av försäkringsbolaget. Försäkringstagaren har dock möjlighet att genom försäkringsavtalet administrera de tillgångar som avtalet omfattar. Detta är ägnat att göra förfarandet till en svärgestaltad helhet i synnerhet för konsumentkunder och kunder som kan jämföras med dem. På grund av att produkten är försäkringsbaserad är det inte fråga om en investeringsprodukt som kan jämföras med en placeringsfond eller en motsvarande icke-komplex investeringsprodukt. Av denna orsak tillämpas på dessa försäkringsbaserade investeringsprodukter inte nödvändigtvis t.ex. samma obligationsrättsliga, sakrättsliga och skatterättsliga bestämmelser som på en placeringsfond eller en motsvarande icke-komplex investeringsprodukt i olika situationer.

Under den fortsatta beredningen har det inte framkommit skäl på grund av vilka det skulle vara motiverat att komma till en annan slutsats än arbetsgruppen föreslagit. Det finns inte anledning att till kundernas nackdel vika från den standardnivå av kundskydd som föreskrivs i direktivet. Om optionen blev använd, kunden skulle inte ges en varning om att sluta ett sådant försäkringsavtal som inte är ändamålsenlig för denne med hänsyn till dennes erfarenhet av och kunskaper om investeringsområdet för försäkringen i fråga. Skador som kunden lider på grundval av att ta en försäkring som inte är ändamålsenlig för denne kan vara betydligt större än fördelar på grundval av att kostnaderna sjunker för att försäkringsgivare inte är skyldig att bedöma ändamålsenlighet av försäkringen till kunden.

Att introducera försäkringsbaserade investeringsprodukter på den finska marknaden kräver inte ett marknadsföringsprospekt eller att placeringsförsäkringen godkänns på förhand av Finansinspektionen. Med undantag för försäkringsgivarens produkthanteringssystem och Finansinspektionens tillsyn över förfarandena ansågs det inte finnas några garantier för att en icke-komplex försäkringsbaserad investeringsprodukts innehåll och målmarknad inte ändras. Detta innebär också att det gällande konsumentskyddet försvagas eftersom det finns risk för att placeringsförsäkringar, vars risker och struktur är svåra att gestalta, och där tillhandahåll-

landet är förenat med starka incitament att medvetet sälja investeringsprodukter till konsumentkunder som är i svag ställning och kunder som kan jämföras med dem utan en tillräcklig bedömning av produkternas ändamålsenlighet. Dessa placeringsförsäkringar ansågs vid beredningen i arbetsgruppen inte vara lämpliga för konsumentkunder utan en bedömning av ändamålsenlighet. Under beredningen diskuterades det huruvida en sådan placeringsförsäkring kan lämpa sig för en kund som kan jämföras med en konsument utan en bedömning av ändamålsenlighet, t.ex. för bostads- eller fastighetsaktiebolag. På samma grunder som i fråga om konsumenter kom man i bedömningen vid beredningen i arbetsgruppen fram till att de försäkringsbaserade investeringsprodukter som avses i artikel 30.3 i direktivet inte får erbjudas denna typ av kunder utan en bedömning av ändamålsenlighet. Att tillhandahålla en försäkringsbaserad investeringsprodukt som avses i direktivet till en professionell kund utan en bedömning av ändamålsenlighet och lämplighet var enligt arbetsgruppen tillåtet.

4.2 De bestämmelser i direktivet som inte förutsätter ändringar i den nationella lagstiftningen

Enligt artikel 1.6 första stycket i direktivet ska direktivet inte tillämpas på försäkrings- och återförsäkringsdistributionsverksamhet som utövas för risker och åtaganden utanför unionen. Syftet med förslaget är dock inte att det ska utfärdas särskilda bestämmelser som överensstämmer med artikel 1.6 i direktivet. Bestämmelserna i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution ska således tillämpas på försäkringsdistribution när det gäller risker och förpliktelser både i Finland och i EES-stater. Enligt artikel 1.6 andra stycket i direktivet påverkar direktivet inte heller en medlemsstats lagstiftning om försäkrings- och återförsäkringsdistributionsverksamhet som utövas av försäkrings- och återförsäkringsföretag eller förmedlare som är etablerade i tredjeland och som är verksamma på medlemsstatens territorium med stöd av principen om friheten att tillhandahålla tjänster. Detta förutsätter att det kan garanteras att samtliga personer som utövar eller har rätt att utöva försäkrings- och återförsäkringsdistributionsverksamhet på den marknaden behandlas lika. I den föreslagna lagen om försäkringsdistribution finns det inga uttryckliga bestämmelser om aktörer som är etablerade i tredjeland, med undantag för den särskilda bestämmelsen om återförsäkringsförmedlare i tredjeland. De direktförsäkringsföretag i tredjeland som erbjuder direktförsäkringar får således inte fritt erbjuda sina tjänster i Finland, om inte något annat följer av internationella avtal som är bindande för Finland. Enligt lagen om utländska försäkringsbolag krävs det dock inte att återförsäkringsföretag i tredjeland har en filial i Finland, vilket innebär att återförsäkringsföretag i tredjeland fritt får erbjuda återförsäkringsavtal i Finland på samma villkor som återförsäkringsföretag i EES-stater. Med stöd av principen enligt artikel 1.6 andra stycket i direktivet ska återförsäkringsförmedlare från tredjeland kunna inleda och bedriva återförsäkringsdistribution på samma villkor som återförsäkringsföretag i tredjeland. Det kan således inte heller av återförsäkringsförmedlare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet i tredjeland krävas att de ska upprätta en filial i Finland.

Enligt artikel 1.6 tredje stycket i direktivet föreskriver direktivet inte försäkrings- eller återförsäkringsdistributionsverksamhet i tredjeland. I lagstiftningen i Finland kan det inte föreskrivas om förutsättningarna för försäkringsdistributionsverksamhet i tredjeland. Detta gäller den försäkringsdistribution som bedrivs inom ett tredjeland samt den försäkringsdistribution som bedrivs från ett visst tredjeland till ett annat tredjeland.

Medlemsstaterna ska enligt artikel 1.6 fjärde stycket i direktivet underrätta kommissionen om alla svårigheter av allmän natur som deras försäkrings- eller återförsäkringsdistributörer möter vid etablering eller bedrivande av försäkrings- eller återförsäkringsdistributionsverksamhet i tredjeländer. I den föreslagna lagen om försäkringsdistribution behöver det inte tas in uttryckliga bestämmelser om detta. Med stöd av samarbets- och lojalitetsskyldigheten enligt artikel

4.3 i fördraget om Europeiska unionen underrättar social- och hälsovårdsministeriet eller statsrådet vid behov kommissionen.

Med avvikelse från direktivet föreslås det inte att begreppet huvudsakligt verksamhetsställe som definieras i artikel 2.1 led 14 och som avser den plats där den huvudsakliga verksamheten bedrivs ska definieras i lagen. Nämda definition gäller i Finland också utan en uttrycklig bestämmelse. I direktivet används definitionen innehållsmässigt endast i artikel 7.1. Trots att definitionen i direktivet inte används i den föreslagna lagen har ärendet beaktats på behörigt sätt i lagens innehållsmässiga bestämmelser (69 § 1 mom.). I lagen föreslås inte heller en definition av begreppet rådgivning som definieras i artikel 2.1 led 15 i direktivet och som avser tillhandahållande av en personlig rekommendation till en kund, antingen på dennes begäran eller på initiativ av försäkringsdistributören, i fråga om ett eller flera försäkringsavtal. Nämda definition gäller i Finland också utan en uttrycklig bestämmelse. I de materiella bestämmelserna i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution används begreppet personlig rekommendation och det begreppet förekommer som sådant i allmänspråket och är tillräckligt tydligt. Vid försäkringsdistribution gäller en personlig rekommendation i praktiken alltid ett visst försäkringsavtal eller vissa försäkringsavtal som är begränsade till sitt antal. I överensstämmelse med avtalsförberedelsernas och avtalsförhandlingarnas art kan initiativ till en personlig rekommendation tas av kunden eller försäkringsdistributören.

I propositionen föreslås inga bestämmelser om de medlemsstatsoptioner som gäller registrering och som avses i artikel 3.1 tredje, fjärde, femte och sjätte stycket i direktivet.

Uttryckliga bestämmelser om de omständigheter som avses i artikel 5.1 fjärde stycket och artikel 8.3 andra stycket i direktivet finns inte i propositionen. Med stöd av dessa artiklar får den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten eller värdmedlemsstaten i vissa situationer hänskjuta ärendet till Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten och begära dess biträde i enlighet med artikel 19 i förordning (EU) nr 1094/2010. I detta fall kan Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten agera i överensstämmelse med de befogenheter myndigheten tilldelats genom den artikeln. I fråga om andra aktörer på finansmarknaden som inte omfattas av den tillsyn som Finansinspektionen utövar samt i fråga om utländska EES-filialer föreskrivs det om detta i 50 b § i lagen om Finansinspektionen, och bestämmelserna i den paragrafen uppfyller kraven i direktivet.

Sådana medlemsstatsoptioner som avses i artikel 3.1 tredje stycket och artikel 10.3 andra stycket i direktivet föreslås inte i propositionen och enligt dessa optioner får försäkringsdistributören kontrollera att försäkrings- eller återförsäkringsförmedlars vandel är god. I den föreslagna lagen om försäkringsdistribution föreskrivs det inte heller om den utredning av en arbetstagares goda vandel som utförs av försäkringsdistributören.

I artikel 14 i direktivet föreskrivs det om förfaranden med hjälp av vilka kunder och andra berörda parter samt särskilt konsumentorganisationer kan anföra klagomål mot försäkrings- och återförsäkringsdistributörer. I artikel 15 i direktivet hänvisas det till medlemsstaternas domstolsförfaranden och förfaranden för ändringssökande utanför domstol. Bestämmelser om detta finns i den nationella lagstiftningen eller i separata föreskrifter som ingår i tvistlösningsorganens stadgar och de uppfyller kraven i direktivet. I Finland är särskilt konsumenttvistenämnden och FINE behöriga att behandla tvistemål som gäller försäkringar (se avsnitt 3.2.5 ovan). Propositionen innehåller inga nya förslag som gäller dessa artiklar.

I propositionen föreslås inga bestämmelser om en medlemsstatsoption som motsvarar artikel 29.3 andra stycket i direktivet och enligt vilken de arvoden, provisioner eller icke-monetära ersättningar som försäkringsdistributören återbetalats från t.ex. placeringsfonder ska återlämnas till kunden eller räknas av mot de arvoden som kunden betalar.

På fondförsäkringar som ofta har samband med investeringar i placeringsfonder tillämpas i regel inte den skälighetsprincip som avses i 13 kap. 2 § i försäkringsbolagslagen och enligt den principen får försäkringstagarna gottskrivas med en del av det överskott som försäkringarna genererar, om det har avtalats om detta förfarande i försäkringsavtalet. En del av försäkringsdistributörernas verksamhet och prissättning kan basera sig på de arvoden som återbetalas från placeringsfonder, och då har kunderna på motsvarande sätt kunnat erbjudas försäkringar till förmånliga priser. Att ändra på det rådande sakläget utan ändamålsenliga övergångsbestämmelser påverkar innehållet i de gällande avtalen. Ändringen kan också påverka prissättningen av de avtal som ingås efter ikraftträdandet av lagen på ett sätt som inte kan förutses på förhand. Det är inte behövligt att i fråga om placeringsförsäkring förplikta försäkringsbolag att för kunden i detalj öppna upp grunderna för sitt eget intjänande. Det finns dock inget som hindrar försäkringsbolag från att i sin egen avtalspraxis och prissättning frivilligt förbinda sig till det förfarande som avses i den nämnda artikeln i direktivet.

I direktivet anges det också att kraven i lagstiftningen om skydd av personuppgifter ska följas. Bestämmelser om dessa krav finns både i den nationella lagstiftningen och i EU-lagstiftningen och bestämmelserna uppfyller kraven i direktivet.

I artikel 43 i direktivet upphävs kapitel III A i direktivet om försäkringsförmedling från och med den 23 februari 2016. Det var ursprungligen meningen att bestämmelserna i kapitlet i fråga skulle tas in i lagstiftningen i samband med det nationella genomförandet av MiFID II-direktivet. Kapitlet i fråga har dock som sådant inte ens hunnit genomföras nationellt i Finland, vilket är ett resultat av att genomförandet och tillämpningen av MiFID II-bestämmelserna skjutits upp. Eftersom bestämmelserna i kapitel III A i direktivet om försäkringsförmedling inte har hunnit införlivas i den nationella lagstiftningen före de upphävts i direktivet i fråga finns det inga bestämmelser i den nationella lagstiftningen som behöver upphävas.

De bestämmelser i direktivet enligt vilka kommissionen och Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten är skyldiga att vidta åtgärder och utfärda bestämmelser förutsätter ingen nationell reglering.

4.3 Medlemsstatsoptionerna i direktivet samt nationella bestämmelser som är strängare än direktivet

Vissa bestämmelser i direktivet lämnar rum för tolkning. Viktiga nationella skyldigheter eller bestämmelser som gäller försäkringsdistributörer och som med stöd av medlemsstatsoptionen eller i övrigt är eller kan vara strängare än enligt direktivet eller som det inte alls föreskrivs om i direktivet är i propositionen

- skyldigheten för den som vill bli försäkringsförmedlare att till försäkringsförmedlarregistret lämna uppgifter om 30 procent av den personal som deltar i försäkringsdistribution (bibehåller nuläget dock något lindrat, nästan oförändrat),

- de krav som gäller den som vill bli försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare och enligt vilka sökanden inte får vara minderårig, ha förordnats en intressebevakare eller ha meddelats näringsförbud (bibehåller nuläget),

- regleringen av villkoren för försäkringsmäklares och sidoverksamma försäkringsmäklares ansvarsförsäkring i fråga om annat än beloppen och täckningen av EES-området samt skyldigheten att lämna uppgifter om ansvarsförsäkringen till försäkringsförmedlarregistret (bibehåller nuläget dock något lindrat, nästan oförändrat),

RP 172/2017 rd

- utredning av att försäkringsförmedlares och sidoverksamma försäkringsförmedlares ledning har god vandel och lämnande av information om detta till försäkringsförmedlarregistret (ett nytt krav som motsvarar reglering i fråga om aktörer annanstans i finans- och försäkringssektorn),
- förbudet för försäkringsförmedlare eller sidoverksamma försäkringsförmedlare att vara mellanhand för någon annan (bibehåller nuläget som motsvarar reglering i fråga om aktörer i andra näringar),
- avslag på en registreringsansökan eller återkallande av registrering på grund av överträdelser eller försummelser av ovannämnda skyldigheter, vid behov efter den skäligen tidsfrist som Finansinspektionen fastställt för att rätta till situationen (bibehåller nuläget),
- Finansinspektionens skyldighet att hålla vissa uppgifter i försäkringsförmedlarregistret tillgängliga (bibehåller nuläget),
- bedömningen av god vandel i exceptionella fall också på grund av en persons andra gärningar eller försummelser än enbart de gärningar eller försummelser som framgår av uppgifterna i brotts- och straffregistren; bedömning av att personer som äger en andel av försäkringsförmedlarens eget kapital till en viss storlek har god vandel (bibehåller nuläget),
- skyldigheten för försäkringsgivare samt ombud som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet att känna till och iaktta god försäkringssed samt för försäkringsmäklare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet att känna till och iaktta god försäkringsmäklarsed (bibehåller nuläget),
- försäkringsdistributörers skyldighet att med tanke på kundens ekonomiska säkerhet lämna kunden behövliga uppgifter samt lämna information om företrädande av försäkringsgivaren, samt utländska försäkringsdistributörers skyldighet att lämna av information om bl.a. sin kategori och verksamhet i Finland (bibehåller nuläget),
- försäkringsdistributörers skyldighet att informera kunden om begränsningar av försäkrings-skyddet (bibehåller nuläget) samt i fråga om placeringsförsäkringar kostnadernas inverkan på kapitaltillväxten (ett nytt krav som förbättrar kundskyddet),
- sidoverksamma försäkringsförmedlares skyldighet att innan ett avtal ingås lämna kunden information om de ersättningar som förmedlaren får på basis av ingåendet av försäkringsavtalet (ett nytt krav som förbättrar kundskyddet och gäller olika aktörer jämlikt),
- förbudet mot bindningsförfarande vid konsumentköp till den del en försäkring tillhandahålls som huvudprodukt (uttrycklig option, ett nytt krav som förbättrar kundskyddet),
- försäkringsdistributörens skyldighet att informera kunden om att en personlig rekommendation inte kan ges om kunden inte lämnar tillräckliga upplysningar (ett nytt krav som förbättrar kundskyddet),
- försäkringsmäklares och sidoverksamma försäkringsmäklares skyldighet att upprätta ett skriftligt uppdragsavtal, förbudet mot att ta emot arvoden från andra än uppdragsgivare (uttrycklig option, bibehåller nuläget), förbudet mot att ta emot och inneha konsumenters kundtillgångar (bibehåller nuläget),

RP 172/2017 rd

- utvidgning av tillämpningsområdet för påförande av påföljdsavgift och meddelande av offentlig varning så att det gäller andra försäkringsdistributörer än sådana som erbjuder placementsförsäkringar (uttrycklig option),
- skadeståndsbestämmelserna som gäller försäkringsdistributörer (bibehåller nuläget),
- bestämmelserna som gäller Finansinspektionens tillsynsavgift (bibehåller nuläget),
- bestämmelserna som gäller försäkringsförmedlingsnämnden samt försäkringsmäklarprov och försäkringsmäklarexamen (bibehåller nuläget),
- skyldigheten för försäkringsmäklare att lämna in berättelsen över rörelse samt bokslutet och verksamhetsberättelsen till Finansinspektionen (ett nytt krav som motsvarar Finansinspektionens tillsynspraxis).

Försäkringsdistributörernas administrativa börda och regelbörda ökas främst av utredningen, lämnandet och vid behov uppdateringen av uppgifterna i anslutning till registrering samt lämnandet av uppgifter och handlingar för tillsynen. Finansinspektionens tillsynsavgift ökar också regelbördan. Dessa kostnader är till sin karaktär fortgående och företagsvis tämligen lika stora från år till år. Skyldigheterna är inte helt nya.

I övrigt inbegriper kraven de nödvändiga och skäligen krav som fastställts för att säkerställa och övervaka tillförlitligheten i försäkringsdistributörens verksamhet eller för att skydda den svagare parten i handelstransaktioner. Dessa kostnader är till sin karaktär fortgående och företagsvis tämligen lika stora från år till år. Skyldigheterna är inte helt nya. Däremot är strävan att genom nya tillsynsmetoder och administrativa påföljder se till att Finansinspektionen har tillräckliga och proportionerliga befogenheter att ingripa om den observerar överträdelser eller försummelser.

I försäkringsdistributörernas dagliga arbete med kunder förutsätts det i någon mån att utrednings- och informationsskyldigheter som är eller kan vara noggrannare stadgade än i direktivet iakttas. Kraven motsvarar nuläget. Dessa uppgifter kan anses överensstämma redan med de allmänna bestämmelserna i lagen om försäkringsförmedling och lagen om försäkringsavtal samt den preciserade principen om att verksamhet ska bedrivas i enlighet med kundens intresse. Skyldigheterna i fråga är nödvändiga och i enlighet med principen om kundens intresse. Dessa kostnader är till sin karaktär fortgående och föränderliga, och deras belopp varierar enligt cyklerna i affärsverksamheten i väsentlig grad mer än myndighetskostnaderna som medför en regelbörda och kostnaderna för ordnande av verksamheten.

Försäkringsdistributörer undviker genom att sköta sina uppgifter omsorgsfullt både skadeståndsskyldigheten och administrativa påföljder och därför ökar skyldigheten och påföljderna till denna del endast undantagsvis kostnaderna till följd av regleringen och också i detta fall endast av grundad anledning. Genom att agera på detta sätt undviks också skador för kunderna samt den förtroendekris som orsakas av kundernas bristande förtroende för försäkringsbranschen, och kostnaderna för detta är omöjliga att bedöma.

5 Propositionens konsekvenser

5.1 Konsekvensbedömning vid beredningen samt sammandrag

Konsekvensbedömningen har i huvudsak utförts på basis av de uppgifter som levererats av medlemmarna i den arbetsgrupp som dryftat försäkringsdistribution. I arbetsgruppen deltog medlemmar i de mest centrala intressentgrupperna och de representerade marknadsparterna,

myndigheterna och tvistlösningsorganen utanför domstolar när det gäller försäkringsdistribution. Under beredningen i arbetsgruppen har medlemmarna ofta ombetts leverera uppgifter från de centrala parterna inom den instans de företräder samt ekonomiska bedömningar av konsekvenserna i anslutning till den egna verksamheten och marknaden. I bedömningarna har man uppmanats att beakta å ena sidan en situation där nuläget inte ändras och å andra sidan en ny situation som motsvarar arbetsgruppens förslag. Under beredningen i arbetsgruppen har parterna lämnat in preliminära svar som det redogörs för i arbetsgruppens slutrapport.

Till den del det är fråga om ett sådant enskilt företags eller en sådan enskild företagsgrupps icke offentliggjorda eller konfidentiella ekonomiska uppgifter som regleringen riktar sig till har uppgifterna förmedlats till social- och hälsovårdsministeriet och presenterats på allmän nivå så att det inte framgår vilka uppgifter som ett enskilt företag eller en enskild företagsgrupp har lämnat in.

De olika intressentgrupperna har under remissbehandlingen reserverats tillfälle att yttra sig om arbetsgruppens slutrapport inbegripet den konsekvensbedömning som ingår i slutrapporten. Allmänt taget har de konsekvenser som redan tagits in i arbetsgruppens slutrapport inte behövt ändras så de har tagits in i propositionen. Under remissbehandlingen har dock vissa remissinstanser i detalj fört fram sin uppfattning om vilka konsekvenser de ändringar som föreslås i arbetsgruppens slutrapport har för intressentgruppens verksamhet eller marknadsföring i allmänhet. Dessa utlåtanden har beaktats när propositionen utarbetats.

Utarbetandet av konsekvensbedömningar har under beredningen i väsentlig grad försvårats av att inom EU består regleringshelheten i fråga av många nivåer. Man har inte i detalj känt till innehållet i Europeiska kommissionens och Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndighetens rättsakter och riktlinjer på lägre nivå, vilket också har minskat förutsägbarheten i regelverket. Delvis antas de senare hösten 2017. Detaljerna i de nationella författningarna och EU-rättsakterna har dock med tanke på de företag som propositionens konsekvenser riktar sig till en betydande inverkan på hur service-, produkthanterings-, informations- och dokumenteringssystemen ska ändras och utvecklas. Dokumenteringssystemen gäller uppgifter om utbildning och avtal. Efter det att författningarna har utfärdats måste ändringarna genomföras snabbt, vilket kan medföra att kostnaderna ökar. Den reform som gäller investeringstjänster och som är under beredning samtidigt kan ha synergifördelar som innebär att kostnaderna till följd av författningarna kan minska om kreditinstitut, värdepappersföretag eller försäkringsdistributörer bedriver verksamhet som i båda lagstiftningarna förutsätter liknande datasystem. Bland annat på grund av dessa orsaker förekommer det oklarheter i fråga om antalet bedömningar som lämnats in under beredningen.

Under beredningen har tjänstemännen också gjort egna kontrollberäkningar av de fortgående föränderliga kostnaderna i anslutning till propositionen med hjälp av vilka strävan har varit att säkerställa storleksklassen av de bedömningar som förmedlats till social- och hälsovårdsministeriet. Vid denna granskning har man som hjälp använt de statistikuppgifter som är allmänt tillgängliga i Patent- och registerstyrelsens handelsregister eller hos statistikcentralen, Institutet för hälsa och välfärd, Finans Finland FA rf och Finansinspektionen. I kontrollberäkningarna har man bedömt antalet personer som påverkas av propositionen och antalet timmar som används till en åtgärd samt med hjälp av en viss uppskattad standardkostnad beräknat priset på de arbetstimmar som fås fram på detta sätt. Allmänt taget ger en sådan metod endast en rätt grov bedömning av propositionens konsekvenser eftersom det inom ramen för den tid som står till förfogande och de uppgifter som är allmänt tillgängliga inte är möjligt och inte heller ändamålsenligt att göra modellen lika noggrann som i den interna beräkningen vid de företag som påverkas av propositionen. Det kan allmänt konstateras att på grund av att metoden är mycket generell har kontrollberäkningarna gett upphov till siffror som i någon mån men inte i väsentlig grad är högre än i de bedömningar som lämnats in. Det har dock inte ansetts ända-

RP 172/2017 rd

målsenligt att ta in resultaten av kontrollberäkningarna i propositionen eftersom storleksklassen av kostnaderna har motsvarat storleksklassen i de bedömningar som lämnats in till ministeriet.

De centrala resultaten av propositionens konsekvensbedömning är kort sagt följande:

- den finländska försäkringsmarknadens struktur och konkursläge ändras inte väsentligt,
- försäkringsdistributörer orsakas tilläggskostnader av engångsnatur på grund av anpassningen till de ändrade bestämmelserna, i synnerhet investeringar i och uppdateringar av service-, produkthanterings-, informations- och dokumenteringssystem, fastän bakgrunden till detta delvis också är utvecklingen av digitaliseringen som är mer drivande än propositionen och oberoende av den och som påverkar särskilt ungas jämförelser av produkter och köpbeteenden; servicenätverket kommer sannolikt att krympa i fortsättningen också i fråga om försäkringsdistribution; de nya systemkostnaderna är fasta kostnader och de belastar relativt sett små försäkringsmäklar- och ombuds företag mer än stora försäkringsbolag eller försäkringsgrupper,
- försäkringsdistributörer kan med beaktande av det totala beloppet av de nuvarande affärskostnaderna orsakas fortgående föränderliga tilläggskostnader som högst kan anses vara ringa för fullgörande av informationsskyldigheterna i fråga om i synnerhet placeringsförsäkringar samt upprätthållande av yrkeskompetensen och användning och förvaltning av produkthandlingssystemen,
- inbegripet privatpersoner, hushållen och företagen, kundernas förtroende för försäkringsmarknaden och försäkringsdistributörer är ägnad att förbättra när de får mer information om sina försäkringar,
- i propositionen försvagas inte kundernas rätt att få sitt ärende avgjort av ett tvistlösningsorgan eller en domstol,
- propositionen kan ha obetydliga konsekvenser som stöder utvecklingen av informationssamhället,
- propositionen har ingen inverkan på de offentliga finanserna, skatterna, avgifterna eller företagsstöden och inverkar inte heller väsentligt på myndighetskostnaderna,
- propositionen beräknas inte ha någon direkt inverkan på miljön, medborgarnas ställning, det civila samhället, brottsbekämpningen, säkerheten i samhället, rättsskyddet, social- och hälso-tjänsterna, jämlikheten, barn, jämställdheten mellan könen, regionutvecklingen, sysselsättningen och inte heller arbetslivet, däremot kan propositionen ha obetydliga indirekta konsekvenser som stöder medborgarnas ställning, arbetslivet och fortlöpande utbildning samt brottsbekämpningen.

5.2 Konsekvenser för de offentliga finanserna och myndigheterna

5.2.1 Konsekvenser för de offentliga finanserna

Propositionen varken belastar eller på ett betydande sätt förbättrar saldot i de offentliga finanserna på ett sätt som avviker från nuläget. Propositionen innehåller inga ändringar i lagstiftningen som gäller skatter, avgifter och företagsstöd. Propositionen inverkar inte på den offentliga finansieringens hållbarhet eller finansieringssystemets funktionalitet, inkomsterna eller utgifterna i de offentliga finanserna, produktiviteten, främjande av den eller sysselsättningen och inte heller på de offentliga tjänsternas eller den sociala trygghetens omfattning.

Propositionen har ingen betydande inverkan på de olika aktörerna inom den offentliga sektorn och inte heller på de allmännyttiga samfundens verksamhet eller deras tjänsteproduktion, t.ex. allmänna rådgivningstjänster som gäller försäkringar. I propositionen föreslås inget stöd till produktionen av tjänster så propositionen snedvrider inte heller till denna del tjänstemarknaden.

Propositionen väntas inte heller inverka på de offentliga samfundens försäkringsbehov eller val av försäkringar på ett sätt som avviker från nuläget.

Propositionen gäller inte direkt arbetspensionsförsäkringsbolag som bedriver lagstadgad arbetspensionsförsäkringsverksamhet. Däremot gäller propositionen försäkringsförmedlare som förmedlar arbetspensionsförsäkringsbolagens försäkringar. Indirekt gäller propositionen således också arbetspensionsförsäkringsbolag till vissa delar som gäller utbildning av ombud och ombuds skadeståndsansvar. Ombud ges utbildning redan i nuläget, vilket innebär att propositionen inte i sig ändrar på gällande praxis. Försäkringsbranschens intressentgrupper har under remissbehandlingen bedömt att den utbildning som ges i nuläget redan motsvarar minimikraven på fortlöpande utbildning. Det bara föreslås att det i lagen ska tas in närmare bestämmelser om detta. Arbetspensionsförsäkringsbolagens skadeståndsansvar för ombuds förfaranden realiserar i praktiken mycket sällan, om någonsin.

I propositionen ändras inte myndigheternas inbördes uppgifter eller befogenheter. I propositionen föreslås det inga ändringar av ansvaret för kommunernas eller statens uppgifter eller deras inbördes finansieringsförhållanden. I propositionen föreslås inga tilläggsuppgifter för kommunerna eller de inrättningar som kommunerna ansvarar för. I propositionen föreslås det inte heller att uppgifter överförs från myndigheterna till den privata sektorn.

5.2.2 Finansinspektionen

Antalet bestämmelser enligt direktivet och att de är så detaljerade medför att Finansinspektionens registrerings- och tillsynsuppgifter ökar i någon mån, vilket således innebär att arbetsmängden ökar. Den information som de som ska registreras och Finansinspektionen ska klarlägga med tanke på registreringen gäller bl.a. ägarna och ledningen samt deras yrkeskompetens och godaandel. Dessutom utvidgas uppgiftsområdet för Finansinspektionens tillsyn i någon mån när det i lagen preciseras hur tillsynen ska tillämpas på den marknadsföring som bedrivs på internet av försäkringsdistributörer, försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare. Detta ökar Finansinspektionens arbetsmängd när det gäller både registrering och senare övervakning av verksamheten.

Till följd av att Finansinspektionens registrerings- och tillsynsuppgifter samt andra uppgifter ökar, kommer Finansinspektionens arbetsmängd att öka med uppskattningsvis ett eller högst två årsverken, vilket innebär tilläggskostnader på cirka 100 000—200 000 euro. Bikostnaderna ingår i bedömningen. Finansinspektionen finansierar sin verksamhet i huvudsak med avgifter som tas ut av dem som övervakas och registreras samt av andra, alltså inte med medel ur statsbudgeten. Propositionen innehåller inget förslag som gäller en personalökning, utan ärendet får avgöras av Finansinspektionen.

Dessutom behöver Finansinspektionen uppdatera sina datasystem till den nivå som krävs i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution. Kostnaderna av engångsnatur för uppdateringarna beräknas uppgå till cirka 20 000 euro. Finansinspektionen kan på kort sikt behöva fatta investeringsbeslut om dessa system. I denna proposition föreslås det dock inte att dessa beslut ska fattas. De mer detaljerade och också i övrigt precisare bestämmelserna om förfarandena och skyldigheterna att dokumentera enskilda kundmöten beräknas förbättra Finansinspektionens möjligheter att ingripa i lagstridig verksamhet eller andra missförhållanden. De nya be-

stämmelserna är således ägnade att effektivisera tillsynen över försäkringsdistributörernas verksamhet och brottsbekämpningen.

I propositionen föreslås det inte att Finansinspektionens informations-, utrednings- och rapporteringsskyldigheter ska utvidgas från nuläget.

5.2.3 Konsumentombudsmannen

De lagförslag som ingår i propositionen medför inga nya uppgifter för konsumentombudsmannen. Konsumentombudsmannens riktlinjer och ställningstaganden behöver dock uppdateras till följd av de nya bestämmelserna och näringsidkarna måste vid behov ges råd om innehållet i de nya bestämmelserna. Det bedöms dock att till följd av lagförslagen ökar arbetsmängden inte i den mån att det skulle behövas nya resurser.

5.2.4 Försäkringsförmedlingsnämnden

I fråga om försäkringsförmedlingsnämndens verksamhet motsvarar bestämmelserna i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution till sitt innehåll bestämmelserna i den gällande lagen om försäkringsförmedling. Försäkringsförmedlingsnämndens grundläggande uppgifter och sammansättning ändras således inte. I fortsättningen ska i stället för 50 procent, som i nuläget, minst 30 procent av de personer som deltar i försäkringsdistribution i anställning hos en försäkringsmäklare som är en juridisk person registreras som försäkringsmäklare. På grund av detta kan antalet personer som deltar i försäkringsmäklarexamen minska något, vilket på motsvarande sätt minskar nämndens arbetsmängd.

5.2.5 Rättsregistercentralen

Uppgifter ur bötes- och straffregistren överlämnas i nuläget av Rättsregistercentralen till Finansinspektionen i ett manuellt förfarande. Finansinspektionens begäran om uppgifter tas vid Rättsregistercentralen emot i huvudsak per e-post, behandlas manuellt och skickas tillbaka per e-post. Manuellt arbete görs vid båda myndigheterna. År 2016 överlämnade Rättsregistercentralen uppgifter ur bötes- och straffregistren till Finansinspektionen cirka 900 gånger. Det är möjligt att antalet stiger på grund av att god vandel av försäkringsgivarnas anställda ska granskas.

Utbytet av information mellan myndigheterna kan göras elektroniskt. Rättsregistercentralen har offentliggjort ett frågegränssnitt avsett för myndigheter i statens centraliserade meddelandeförmedlingstjänst (VIA). Med hjälp av gränssnittet är det möjligt att genomföra förfrågningar i straff- och bötesregistersystemen och få svar direkt till det system som gör förfrågan. Att göra förfrågningarna elektroniska är ändamålsenligt särskilt i det fallet att antalet förfrågningar ökar jämfört med nuläget.

Om överföringen av uppgifter mellan Rättsregistercentralen och Finansinspektionen blir elektronisk förorsakar öppnandet av nya datakommunikationsförbindelser kostnader, och anslag för ändringarna måste säkerställas. Kostnaderna för Rättsregistercentralen för byggande av en ny förbindelse i VIA-tjänsten uppgår till uppskattningsvis 10 000—20 000 euro, om det inte behöver göras några ändringar i de faktiska källsystemen. Kostnaden är villkorlig och den ska vid behov genomföras utan en tilläggsbudget. I propositionen föreslås inga separata förberedelser för kostnaden. Ärendet har ingen ekonomiskt eller principiellt märkbar betydelse för statsfinanserna.

5.3 Konsekvenser för försäkringstagarna

5.3.1 Allmänt

Propositionens konsekvenser är med tanke på försäkringkunderna (bl.a. privatpersoner, hushåll, företag, samfund, kommuner, samkommuner, staten, affärsverk) i huvudsak indirekta. Ändringen av försäkringsdistributörernas förfaranden och fullgörande av informationsskyldigheterna i köpsituationen kan också inverka på kundens val av försäkring.

Redan med stöd av den gällande lagen har det krävts att försäkringsgivare ska utföra sina uppgifter med yrkeskunskap och omsorg och att försäkringsförmedlare ska vara tillförlitliga och ha yrkeskompetens. Till följd av de föreslagna bestämmelserna föreskrivs det tydligare om i vilken mån de olika försäkringsdistributörerna ska upprätthålla sin yrkeskompetens, och detta syftar till att förbättra försäkringsdistributörernas yrkesskicklighet och kundservicen.

Med stöd av den gällande lagen ska en försäkringsdistributör utföra sina uppgifter med yrkeskunskap och omsorg samt klarlägga kundens behov av försäkringsskydd. Dessutom ska försäkringsgivaren och försäkringsförmedlarna med stöd av de gällande lagarna ge försäkrings sökanden den information som behövs för bedömning av försäkringsbehovet och för valet av försäkring. Sådan behövlig information är information om försäkringsformer, försäkringspremier och försäkringsvillkor. Under en försäkrings giltighetstid ska försäkringsgivaren och ombudet lämna försäkringstagaren den information som är av uppenbar betydelse för försäkringstagaren. Som en följd av de föreslagna bestämmelserna ska försäkringsdistributörerna på ett noggrannare reglerat sätt begära information av kunden och ge kunden information, och detta gäller i synnerhet bestämmelserna om placeringsförsäkringar. Situationen i fråga om en kunds andra befintliga försäkringar ska utredas på samma sätt som i nuläget (se RP 114/1993 rd, s. 26/II). Utredningen är ägnad att minska onödig överlappande försäljning av försäkringar. Om försäkringsdistributören ger en personlig rekommendation ska försäkringsdistributören noggrannare motivera varför just den rekommenderade försäkringen och tilläggstjänsterna bäst uppfyller kundens försäkringsbehov. På detta sätt preciseras det vad som avses med behövlig information i olika situationer.

Efter utredningen av försäkringsbehovet ska försäkringsdistributören för en kund som överväger att teckna en placeringsförsäkring bedöma om försäkringen eller de anknutna eventuella tilläggstjänsterna är ändamålsenliga för kunden. Således ska försäkringsdistributören för kunden motivera varför försäkringsdistributören anser att försäkringen och de eventuella tilläggstjänsterna uppfyller kundens försäkringsbehov. När en personlig rekommendation ges i fråga om en placeringsförsäkring ska det av kunden begäras i någon mån mer bakgrundsinformation och på motsvarande sätt ska kunden ges mer information. Kunden ska varnas för de risker som är förknippade med placeringsförsäkringar, anknutna investeringsobjekt eller investeringsstrategin och ges handledning i hanteringen av dem. Om kunden inte ger försäkringsdistributören tillräckligt med information ska kunden varnas för att placeringsförsäkringens ändamålsenlighet eller lämplighet inte kan bedömas. Varningar hindrar inte i sig en kund från att köpa en försäkring och eventuella tilläggstjänster eller en försäkringsdistributör från att sälja dem.

Ändringarna medför troligen att kunden får mer information om försäkringar, eventuella tilläggstjänster och eventuella investeringsobjekt som är anknutna till placeringsförsäkringar. Kunden kan också få varningar om riskfyllda och för kunden olämpliga försäkringar. Den ökade informationen är ägnad att indirekt leda till att försäkringar som är bättre och lämpligare med tanke på kunden väljs.

De nya skyldigheter som fastställs i och med propositionen kan medföra en press på att höja priserna på försäkringar men den anses dock obetydlig. Huruvida priserna stiger över huvud

taget är dock mycket osäkert. Propositionen torde dock inte på ett märkbart sätt inverka på de relativa priserna, särskilt i fråga om placeringsförsäkringarna. Avsikten är att i fråga om placeringsförsäkringar samtidigt och på samma sätt föreskriva också om investeringstjänster och de produkter som erbjuds i samband med dem. Skadeförsäkringar är däremot svåra att ersätta med produkter eller tjänster inom en annan bransch. Det är inte att vänta att priserna på försäkringar på grund av ändringarna enligt propositionen höjs så att kunderna måste anpassa sin konsumtion eller sina investeringar och i betydande grad helt och hållet låter bli att förvärva det skydd de behöver.

De föreslagna ändringarna kan anses förbättra kundskyddet i synnerhet i fråga om placeringsförsäkringar. Kraven på att ett faktablad ska tillhandahållas i vissa situationer medför att formen på, presentationen av och innehållet i denna behövliga information blir enhetligare. Ändringarna är ägnade att minska kundernas besvikelse i efterhand som har samband med risk- eller placeringsförsäkringar som valts på basis av osaklig information. Den ökade informationen kan förändra kundens beteende från vad det skulle ha varit utan den information som ska ges till följd av ändringarna.

Dokumenteringsskyldigheterna i anslutning till informationsskyldigheten syftar till att minska antalet tvistemål mellan tjänsteleverantörer och kunder i och med att den innebär att tvisterna om vad kunden har informerats om blir färre. Detta medför direkta fördelar för parterna i en tvist också om tvistlösningen påskyndas. Detta förtydligar kundens ställning, också om det redan under den gällande lagens giltighetstid har varit möjligt att ingripa i de problem som observerats.

Avsikten är att de föreslagna bestämmelserna ska medföra att kunderna upplever att de får professionell service i enlighet med sina intressen. Strävan har också varit att bestämmelserna ska vara teknikneutrala så att kunderna i framtiden i enlighet med sina egna behov kan välja om de använder helt och hållet digitala tjänster. Bestämmelserna tryggar dock också t.ex. kundens rätt att få uppgifter om sina försäkringar på papper. Detta leder sannolikt till att kunderna i större utsträckning kan lita på försäkringsdistributörens yrkeskompetens och den information som försäkringsdistributören ger samt att försäkringsdistributören agerar i enlighet med kundens intressen. För att säkerställa detta behövs det en ändamålsenlig tillsyn.

De föreslagna bestämmelserna om produkthantering beräknas i synnerhet när det gäller placeringsförsäkringar främja att försäkringar erbjuds rätt målgrupp och att de nya produkter som utvecklas också i övrigt motsvarar kundernas behov och överensstämmer med kundernas intressen. På motsvarande sätt beräknas arvodenas större transparens och bestämmelserna som syftar till att förhindra användning av avgiftsstrukturer och incitament som har en negativ inverkan på kvaliteten på servicen till kunderna minska antalet intressekonflikter mellan försäkringsdistributörer och kunder i synnerhet när det gäller placeringsförsäkringar.

Förtroendet för försäkringsdistributörer är ägnat att förbättra den allmänna ekonomiska aktiviteten. I företagen kan resurser riktas till den faktiska affärsverksamheten. Kundernas ökade kunskap och försäkringsdistributörernas varningar kan dock medföra en minskning av försäljningen av sådana försäkringar som försäkringsdistributören tidigare har erbjudit på basis av eventuellt osakliga rekommendationer. Det är dock omöjligt att bedöma de indirekta eller direkta konsekvensernas totala antal.

5.3.2 Konsekvenserna för ställningen för företag som är försäkringstagare

Det kan bedömas att propositionen inte på ett betydande sätt ändrar de befintliga försäkringsmarknadsstrukturerna i Finland. Skiljelinjerna för försäkringsdistributörernas kundkretsar kvarstår i huvudsak oförändrade.

På basis av de uppgifter som fåtts under beredningen har det bedömts att i nuläget är mikro- och småföretagen i huvudsak kunder hos försäkringsgivarna antingen direkt eller via ombud. Det är möjligt att dessa företag sköter sina riskhanterings- och försäkringsärenden i någon mån också med hjälp av andra tjänsteleverantörer, såsom advokat-, revision- eller konsultföretag.

I nuläget använder medelstora och stora företag, större bostads- och fastighetsaktiebolag samt andra större aktörer försäkringsmäklares tjänster. Försäkringsmäklarnas tjänster accentueras när en kundspecifik helhetslösning planeras, konkurrensutsätts och anpassas för en kund. Försäkringsmäklarnas utbud är kraftigt koncentrerat till Södra Finland och de stora städerna. Försäkringsmäklarnas tjänster används också när man har företagsverksamhet utomlands. Under beredningen har det dessutom bedömts att det av den risk som kunden står inför krävs att den är mer än obetydlig för att försäkringsmäklarens sakkunskap och utläggning av skötseln av ärendena ska vara förmånligt för kunden. Dessa omständigheter ställer villkor på försäkringsmäklarverksamheten och dess möjligheter till tillväxt.

Det bör dock frågas om en mindre sträng reglering av försäkringsmäklarverksamheten kan medföra en mer konkurrenskraftig försäkringsmarknad. Det är i första hand fråga om en ökning av efterfrågan som sker genom en utvidgning av kundkretsen så att den omfattar privatpersoner, dvs. konsumenter samt mikro- och småföretag. Att riskerna ska vara av en viss storlek medför att användning av försäkringsmäklares riskhanterings- och försäkringstjänster som gäller skadeförsäkringar kan innebära en fördel för den förhållandevis lilla gruppen av nya kunder. Grovt sett kan det bedömas att några tusen eventuellt har fördel av detta, högst några tiotusentals förmögna privatkunder och mikro- eller småföretag. Dessa kunders kunskap om risker och beredskap förbättras eventuellt. Dessa kunders konsumtion ändras eventuellt så att i stället för att direkt anlita en försäkringsgivare som i nuläget använder de en försäkringsmäklares tjänster.

Vid utvidgningen av efterfrågan på försäkringsmäklartjänster har det dock bedömts vara i huvudsak fråga om placeringsförsäkringar för vars del det också är fråga om kundernas fortlöpande försäkringspremier och försäkringsmäklarnas arvoden. Dessa nya kunders investeringar på kapitalmarknaden ökar eventuellt från nuläget på kort eller medellång sikt grovt räknat med sammanlagt några tiotals eller högst hundratals miljoner euro. Situationen kan jämföras med 2002 då det ännu var tillåtet för försäkringsmäklare att ta emot arvoden från försäkringsgivare. De livförsäkringspremier som försäkringsmäklarna förmedlades uppgick då till sammanlagt cirka 295 miljoner euro och andelen av livförsäkringarna till cirka 4,5 procent (RP 220/2004 rd, s. 8/I) medan motsvarande siffror 2015 var cirka 87 miljoner euro och cirka 1,5 procent. En del av den kapitalbildning som uppkommer på detta sätt styrs sannolikt till finansiering av inhemska företag, en del till utlandet. Således ska den eventuella ökningen med beaktande av de finländska företagens finansiering och kapitalmarknaden som helhet inte anses vara särskilt betydande. Det var dock just på grund av problemen i anslutning till liv- och pensionsförsäkringarna som förbudet mot att ta emot arvode togs in i den gällande lagen om försäkringsförmedling. Det bör anses som en eventuell utveckling av försäkringsmarknaden att också problemen återkommer om förbudet mot att ta emot arvode mildras eller upphävs helt.

5.3.3 Konsekvenser för ställningen för olika befolkningsgrupper och hushåll som är försäkringstagare

Avsikten med propositionen är att upprätthålla och förbättra kundskyddet oberoende av arten av den erbjudna försäkringen så att kunden får tillförlitlig service när den erbjuds försäkringar.

Propositionen har inga betydande direkta konsekvenser för olika befolkningsgruppers och hushållens relativa ställning, och syftet med propositionen är inte heller sådana ändringar eller

ändringar av konsumentbeteendet. Propositionens konsekvenser blir ringa särskilt på grund av att den försäkringsgren som är socialt och ekonomiskt betydande med tanke på fysiska personer, dvs. den lagstadgade arbetspensionsförsäkringen, inte omfattas av propositionens omedelbara tillämpningsområde. Trots att de arbetspensionsförsäkringsbolag som erbjuder lagstadgad arbetspensionsförsäkring inte omfattas av bestämmelserna omfattas dock försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare som förmedlare dessa försäkringar av bestämmelserna, vilket kan ha indirekta konsekvenser också för arbetspensionsförsäkringsbolagen. Dessa försäkringars innehåll är lagstadgat och således är försäkringen likadan för alla, och i fråga om informationsskyldigheterna som gäller försäkringarna finns det inga särskilda nationella behov av reglering.

Individens och hushålls frivilliga försäkringar samt lagstadgade trafik-, arbetsolycksfalls- och yrkesförsäkringar omfattas av bestämmelserna i propositionen. Deras omfattning är med beaktande av försäkringsansvarets totala belopp betydande i Finland. Ändringarna i propositionen förbättrar i någon mån dessa försäkringars kundens kunskapsmässiga ställning. Dessa försäkringars innehåll är dock delvis lagstadgat och således är försäkringen likadan för alla, och i fråga om informationsskyldigheterna som gäller försäkringarna finns det inga särskilda nationella behov av reglering.

I fråga om placeringsförsäkringar är det främst personer i samhällets övre medelklass och i de högsta inkomstklasserna som har frivilliga placeringsförsäkringar inklusive frivilliga pensionsförsäkringar. Ändringarna i propositionen förbättrar relativt sett mest dessa försäkringars kundens kunskapsmässiga ställning.

Propositionen väntas inte heller inverka på de övriga grundläggande rättigheterna, såsom sociala rättigheter, barns eller ungas utbildning, primärvården (klientavgifter), säkerheten, kulturella och språkliga rättigheter eller beskattningen (inkomstöverföringar).

De föreslagna ändringarna har inga konsekvenser för hushållens inkomster eller deras utgifter som är avdragbara vid beskattningen. Ändringarna har en inverkan, som högst kan betraktas som obetydlig, på prissättningen av frivilliga försäkringar och placeringsförsäkringar och på så sätt på konsumtionsstrukturen och inflationen. Huruvida priserna på dessa försäkringar över huvud taget stiger är dock förenat med betydande osäkerhet.

5.4 Konsekvenser för försäkringgivarna och försäkringsförmedlarna

5.4.1 Allmänt

Propositionen har direkta konsekvenser för försäkringsdistributörerna. Försäkringsdistributören ska ordna sin försäkringsdistribution på det sätt som förutsätts i författningarna. Anpassningen till de föreslagna ändringarna orsakar direkta tilläggskostnader samt i fortsättningen tilläggskostnader som beror på distributionsförfarandet och upprätthållandet av yrkeskompetensen. Detta gäller i synnerhet placeringsförsäkringar och behovet av reglering enligt propositionen har främst samband med dessa försäkringars ofta komplexa försäkringsvillkor, de arvoden som betalas för dem och de intressekonflikter som förekommer i samband med dem.

Propositionen påverkar försäkringsförmedlarnas egna förfaranden för registrering och tillsyns-anmälan. Ändringarna är ägnade att öka regelbördan och den administrativa bördan för försäkringsgivare, försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare. Under remissbehandlingen har Finansinspektionen bedömt att dess administrativa uppgifter som beror på propositionen ökar med högst två årsverken, alltså med högst cirka 3 500 arbetstimmar. Med betoning på de cirka 100 största företag som övervakas och registrerats betyder detta högst 35 timmar per företag. Detta tyder på en administrativ tilläggskostnad på högst några tusentals

euro om året per sådant företag. Eftersom en del av kostnaderna inte är beroende av aktörens storlek är de kostnader som uppkommer i förhållande till affärsverksamhetens omfattning högre för mindre aktörer. Regelbördan är i den inledande fasen delvis av engångsnatur, men i fråga om olika omständigheter i anslutning till begäran om och lämnande av olika kunduppgifter är bördan fortgående såsom i nuläget.

Finlands Försäkringsmäklarförbund rf samt försäkringsbolagens representanter har under beredningen i sin bedömning av de administrativa kostnaderna fäst uppmärksamhet vid att det i nuläget endast har funnits utkast till lagförslagen och att detaljer om EU-bestämmelserna på lägre nivå ännu inte har varit kända. Detta har i viss mån försvårat bedömningen av de ekonomiska konsekvenserna.

Det är dock sannolikt att de kortsiktiga fasta tilläggskostnaderna realiserar. Finansinspektionen utövar tillsyn över försäkringsdistributörer. Finansinspektionen har tillräckligt omfattande möjligheter att vidta åtgärder och befogenheter, om bestämmelserna i den nationella lagstiftningen inte iakttas. På motsvarande sätt kan konsumenter och andra kunder få sina tvistemål som gäller försäkringsärenden behandlade av ett tvistlösningsorgan eller en domstol. Det är sannolikt att de fasta kostnader av engångsnatur som är en följd av ändringarna i enlighet med propositionen realiserar när försäkringsdistributörerna skaffar, ändrar och uppdaterar sina produktthanterings-, information- och dokumenteringssystem på det föreskrivna sättet. Kostnadernas belopp är dock i viss mån oklart.

De fortlöpande och föränderliga tilläggskostnaderna på medellång och lång sikt är dock i större grad oklara. Kvaliteten på och omfattningen av de tilläggskostnader som orsakas av ändringen av försäkringsdistributörernas förfaranden för erbjudande av tjänster är oklara. Det är oklart i vilken mån och inom vilken tidtabell ändringarna i förfarandena riktar sig å ena sidan till det fält- och kontorsarbete som utförs med kunderna och å andra sidan till webbtjänsterna. Det är möjligt att ändringarna som ska göras i webbtjänsterna kan genomföras snabbare och i större utsträckning än i fält- och kontorsarbetet med kunderna.

5.4.2 Liv- och skadeförsäkringsbolagen och deras ombud

Propositionen påverkar distributionen av placeringsförsäkringar mer än distributionen av risklivförsäkringar eller skadeförsäkringar. Detta beror på att enligt förslaget är bestämmelserna om distributionen av placeringsförsäkringar betydligt mer detaljerade än bestämmelserna om andra försäkringar. Således är konsekvenserna för livförsäkringsbolagens verksamhet betydligt större än konsekvenserna för skadeförsäkringsbolagens verksamhet.

Förslagen väntas inte påverka antalet liv- eller skadeförsäkringsbolag som är verksamma i Finland eller antalet ombud som de anlitar eller på ett betydande sätt påverka antalet anställda vid bolagen, bolagens struktur eller könsfördelning. Inom försäkringsbranschen finns det cirka 9 500 arbetstagare. I Finland kan försäkringsmarknaden i grunden anses vara nationell, dvs. största delen av försäkringspremieinkomsten utgörs av finländska försäkringsbolags försäkringsdistribution. Försäkringsbolagens marknadsandelar har varit mycket stabila och marknadsandelarna har ändrats långsamt när företagsarrangemangens verkningar utsluts. Det kan antas att denna propositions konsekvenser inte i betydande grad ändrar marknadsandelarna för de försäkringsbolag som är verksamma i Finland.

Det har uppskattats att av de finländska försäkringsbolagens anställda har i stora drag en fjärdedel, dvs. cirka 2 500 personer, uppgifter som gäller försäkringsdistribution. De ombud i anställning hos företag som bedriver försäkringsdistribution som huvudsaklig verksamhet, ombud i anställning hos företag som bedriver förmedling som sidoverksamhet och enskilda näringsidkare uppgår till sammanlagt 4 367 personer. De personer som deltar i försäkringsdistri-

butionen i försäkringsföretag samt personer som är ombud ska upprätthålla sin yrkeskompetens, vilket innebär minst 15 timmars utbildning per år, dvs. i praktiken minst två hela utbildningsdagar eller flera kortare perioder. Eftersom minimiantalet utbildningstimmar som krävs i lagen är ganska lågt beräknas försäkringsgivarna redan i nuläget ge sina arbetstagare och ombud utbildning som motsvarar det minimiantal timmar som avses i den nya lagen. Kravet beräknas inte i betydande grad öka den mängd utbildning som erbjuds personer som bedriver försäkringsdistribution jämfört med nuläget.

Största delen av de fortlöpande kostnader som direktivet orsakar uppkommer sannolikt när försäkringar erbjuds vid personliga möten. Den försäljning av försäkringar som sker via internet är standardiserad och skalbar med låga marginalkostnader. För sådan försäljning av försäkringar som kan genomföras via internet är kostnaderna således i huvudsak av engångsnatur. Dessutom innebär de föreslagna ändringarna att försäkringsgivarens administrativa förfaranden för försäkringsdistribution och behov av att ändra sina datasystem ökar, t.ex. i fråga om dokumenteringen. De kostnader för att uppdatera datasystem som dessa krav medför är främst av engångsnatur också om det kan förekomma underhållskostnader.

De sammanräknade affärskostnaderna i skadeförsäkringsbolagens resultaträkning uppgick 2015 till cirka 850 miljoner euro, och av detta uppgick försäkringsförmedlarnas arvoden för direktförsäkring till cirka 140 miljoner euro och de övriga utgifterna för anskaffning av försäkringar uppgick till 278 miljoner euro. Grovt taget har hälften av affärskostnaderna således samband med försäljning och marknadsföring av försäkringar. De sammanräknade affärskostnaderna i livförsäkringsbolagens resultaträkning uppgick 2015 till något under 320 miljoner euro, och av detta uppgick arvodena för direktförsäkring till 114 miljoner euro och de övriga utgifterna för anskaffning av försäkringar uppgick till cirka 60 miljoner euro. Kostnaderna för försäljning och marknadsföring uppgick således också i fråga om livförsäkringsverksamheten till cirka hälften. Det bör delvis också beaktas att fördelningen av affärskostnaderna beror på hur de kostnader som datasystemen orsakar, t.ex. kostnader för utvecklande och upprätthållande av webbsidor, har riktats till olika verksamheter. I fråga om livförsäkringsverksamheten är det värt att notera att försäkringsgivarna har överfört försäkringsdistributionen nästan helt till försäkringsprodukter där försäkringstagaren bär placeringsrisken. Nyförsäljningen av sparlivförsäkringar består i huvudsak av fondförsäkringar.

Finansbranschens Centralförbund och OP Gruppen har under beredningen bedömt kostnaderna. Uppskattningarna om kostnaderna för livförsäkringsbolagen varierar avsevärt. Till följd av lagändringarna uppgår kostnaderna av engångsnatur för de stora livförsäkringsbolagen till uppskattningsvis cirka 300 000—5 000 000 euro. I de mindre livförsäkringsbolagen uppgår kostnaderna till uppskattningsvis cirka 100 000—300 000 euro. Gemensamt för uppskattningen är att utgifterna är ett resultat av främst fullgörande av informationsskyldigheterna, kostnader för administration och datasystem samt uppfyllande och uppföljning av kraven på yrkeskompetens och utbildning. Livförsäkringsbolagens fortlöpande kostnader har i stora försäkringsbolag beräknats uppgå till cirka 500 000 euro per år, i mindre försäkringsbolag beräknas kostnaderna inte vara lika stora. Kostnaderna är ett resultat av skapande av administrativa system och datasystem, upprätthållande av yrkesskicklighet samt uppfyllande och uppföljning av kraven på fortlöpande utbildning. Det har bedömts att upprätthållandet av yrkesskickligheten och uppfyllandet av kraven på fortlöpande utbildning orsakar relativt sett mindre kostnader i de försäkringsbolag som i större utsträckning använder sina interna distributionskanaler. Som andra omständigheter som orsakar kostnader har nämnts uppgifterna i anslutning till produktanteringssystemen och ändringarna i kundmaterialet, vilket har beräknats föranleda kostnader på cirka 10 000—100 000 euro per år. Uppskattningen av kostnaderna försvåras av att det samtidigt planeras systemförändringar också till följd av andra pågående författningsändringar inom finanssektorn.

I fråga om de stora skadeförsäkringsbolagen uppgår utgifterna av engångsnatur för fullgörande av informationsskyldigheterna och kostnaderna för administrativa system och datasystem till uppskattningsvis cirka 500 000—1 000 000 euro, och i fråga om medelstora bolag är utgifterna något mindre. Uppfyllande och uppföljning av kraven på yrkeskompetens och utbildning har uppskattats medföra utgifter av engångsnatur på cirka 100 000—500 000 euro. De fortlöpande utgifterna uppskattas ge upphov till årliga kostnader på sammanlagt cirka 500 000 euro som beror på bl.a. upprätthållande av yrkeskompetensen, upprätthållande av informationen i standardformulär om skadeförsäkring och fullgörande av andra informationskyldigheter samt uppföljning av systemen för hantering av intressekonflikter och arvoden. Till följd av arbetsgruppens slutrapport bedömdes också uppföljningen av godandel förorsaka kostnader, men detta föreslås inte i propositionen.

Dessutom har det bedömts att fullgörande av de skyldigheter att klarlägga, lämna information och dokumentera som är mer omfattande än i nuläget kan leda till att kundbesöken och efterarbetet i anslutning till dem tar mera tid.

Kostnaderna är således inte anmärkningsvärt stora i förhållande till det totala beloppet av försäkringsbolagens affärskostnader. Att de krav på lämnande av information som gäller finanssektorns olika sektorer harmoniseras i högre grad kan dock möjliggöra att synergier mellan datasystemen för olika produkter utnyttjas och på så sätt sänka de totala kostnaderna för ändringarna i finansvaruhusens datasystem. Också ombuden ska på motsvarande sätt uppdatera sina administrativa system och datasystem. I förhållande till omsättningen utgör kostnaderna en större belastning för dessa företag än för försäkringsbolagen med beaktande av att det är fråga om i huvudsak små och medelstora företag. I fråga om ombud riktas kostnaderna i sista hand riktas till försäkringsbolagen via de försäljningsprovisioner som de betalar ombuden.

Liksom ovan har konstaterats har propositionen ingen direkt inverkan på arbetspensionsförsäkringsbolagen. Enligt propositionen ska bestämmelserna om registrering av, yrkesmässiga krav på och i huvudsak också om tillsyn över försäkringsförmedlare, tillämpas på försäkringsförmedlare även till den del de förmedlar arbetspensionsförsäkringar. De anställda som deltar i försäkringsförmedlars försäkringsdistribution ska ha tillräcklig yrkeskompetens för att distribuera arbetspensionsförsäkringar, om de distribuerar dessa försäkringar. Arbetspensionsförsäkringsbolagen ska se till att ombud har tillräcklig yrkeskompetens, delta i upprätthållande och utvecklandet av kompetensen samt bedömningen av och tillsynen över den. Arbetspensionsbolag utbildar ombuden och ger ombuden ett intyg över utbildningen. Ändringarna som gäller ombud ökar således indirekt också arbetspensionsförsäkringsbolagens regelbörda. I sista hand riktar sig kostnaderna i fråga om ombud till arbetspensionsförsäkringsbolagen via de arvoden som de betalar till ombuden.

5.4.3 Försäkringsmäklare

I Finland kan försäkringsmäklares yrkeskompetens visas endast i form av den examen som försäkringsförmedlingsnämnden ordnar. Detta leder till att nya försäkringsmäklare kan godkännas endast i den mån som examina avläggs med godkänt vitsord. De försäkringsmäklarfirmor som är verksamma i Finland och internationella företags dotterbolag eller filialer i Finland är relativt små i jämförelse med försäkringsbolagen och ombudsfirmorna. Förslagen väntas inte påverka antalet försäkringsmäklarfirmor eller försäkringsmäklare. Förslagen väntas inte heller på ett avgörande sätt påverka antalet övriga anställda hos firmorna eller firmornas struktur. Propositionen är dock ägnad att underlätta tillväxten i små försäkringsmäklarfirmor. Enligt den gällande lagen ska minst hälften (50 procent) av de anställda vara registrerade försäkringsmäklare. Enligt propositionen ska denna andel minska till 30 procent. De föreslagna lagändringarna beräknas inte på ett betydande sätt påverka antalet personer som avlägger försäkringsmäklarexamen, trots att sänkningen av kravet till 30 procent i någon mån kan minska

behovet för personer i anställning hos försäkringsförmedlare att avlägga försäkringsmäklarexamen.

Den försäkringsrörelse som bedrivs av försäkringsmäklare beror å ena sidan på försäkringsmäklarnas relativa konkurrenssituation i förhållande till ombud och å andra sidan på antalet försäkringsmäklare. Med tanke på det rådande sakläget kommer försäkringsmäklarnas ställning i förhållande till ombuden att förbättras när transparensen i ombudens arvoden förbättras. Försäkringsgivarnas val av vilka distributionskanaler de vill använda påverkar ombudens och försäkringsmäklarnas ställning. Det är sannolikt att försäkringsgivarna också i fortsättningen fokuserar på försäkringsdistribution via elektroniska distributionskanaler, vilket minskar den försäkringsdistribution som sker genom försäkringsmäklare och ombud. Försäkringsdistribution som sker via elektroniska distributionskanaler lämpar sig bra för standardiserade försäkringslösningar som riktar sig till konsumenter samt små och medelstora företag. Stora och medelstora företags försäkringslösningar är åtminstone delvis individuellt skräddarsydda, och därför behövs de sakkunnigtjänster som erbjuds av ombuds, försäkringsmäklares och försäkringsgivares egen personal också i fortsättningen.

När det är fråga om placeringsförsäkringar där avsikten utöver att erhålla ett försäkringskydd också är investering och sparande, ska den information som ska ges om dessa ges på ett mer enhetligt sätt än tidigare jämfört med den information som ska ges om andra investeringsprodukter. I och med ändringarna kan det antas att mängden information som ska ges om försäkringar ökar och att informationen ges allt mer som formlösa handlingar, såsom i form av ett faktablad. Vissa ändringar i datasystem kan utgöra en förutsättning för att denna formlösa information ska kunna lämnas, och därför kan detta orsaka tilläggskostnader också för försäkringsmäklarna.

I propositionen föreslås det ändringar som medför att försäkringsmäklarnas administrativa system för försäkringsdistribution blir fler till antalet, såsom arrangemangen för informationsförvaltning, hantering av intressekonflikter och eventuellt produkthantering av försäkringsprodukter. De kostnader för ändring och uppdatering av system och utvecklande av tilläggsregister som uppfyllandet av dessa krav orsakar, såsom kostnader för utbildningskort och intressekonflikter, är främst av engångsnatur, också om det kan förekomma underhållskostnader. Dessutom kan de krav som gäller försäkringsbolagen indirekt orsaka mer arbete av engångsnatur för försäkringsmäklarna t.ex. till följd av försäkringsbolagens systemförändringar.

På motsvarande sätt som ovan i fråga om försäkringsbolagen bedömer Finlands Försäkringsmäklarförbund rf att också försäkringsmäklarna orsakas årliga kostnader till följd av de ökade kraven på personalens yrkeskompetens och utbildning. Vid de 76 försäkringsmäklarföretag som bedriver försäkringsdistribution finns det 243 anställda som är registrerade försäkringsmäklare. Dessutom kan det vid dessa företag finnas andra personer som deltar i försäkringsdistributionen. Kraven på att försäkringsmäklare ska rapportera till tillsynsmyndigheterna blir också fler till antalet, vilket beräknas medföra att myndighetstillsynen ökar och att tillsynsavgifterna stiger. Finlands Försäkringsmäklarförbund anser det möjligt att försäkringsmäklarna blir tvungna att ändra också på uppdragsavtalen och utveckla sätten att dokumentera möten och korrespondens med kunder.

Finlands Försäkringsmäklarförbund har under beredningen konstaterat att dess medlemsföretag har olika uppfattning om de ändringar som lagändringarna orsakar. Ändringarna kommer sannolikt att relativt sett belasta små företag mera och de små företagens administrativa kostnader har beräknats stiga med 10—15 procent från de nuvarande kostnaderna. Finlands Försäkringsmäklarförbund anser att kostnadsökningen för dessa företag kan orsaka att deras resultat blir uppskattningsvis till och med 30—50 procent lägre. I de stora försäkringsmäklarföretagen har de administrativa kostnaderna beräknats stiga med cirka tre procent från de nuva-

rande kostnaderna. Finlands Försäkringsmäklarförbund beräknar att i genomsnitt uppgår ökningen av de nuvarande kostnaderna till cirka 5—7 procent, dvs. 2—3 miljoner euro.

Försäkringsmäklarna har särskilt varit av den åsikten att den gällande nationella lagstiftningen och propositionen ställer hinder för försäkringsmäklarnas riktning av tjänster till i synnerhet privatkunder och småföretag. Liksom ovan är det främst fråga om liv- och placeringsförsäkringar. I de andra jämförelseländerna finns inga motsvarande begränsningar som motsvarar lagstiftningen i Finland, vilket försvagar de finländska försäkringsmäklarnas internationella konkurrenssituation. Enligt detta synsätt tjänar propositionen inte den finländska försäkringsmarknadens och de finländska försäkringskundernas bästa eftersom den hindrar utvecklingen av försäkringsmarknaden genom sina rigida bestämmelser.

Vid beredningen har det bedömts att de rigida bestämmelser som det hänvisas till gäller förbudet för försäkringsmäklare att ta emot arvode och förbudet mot att förmedla kundtillgångar. Enligt direktivet är det uttryckligen tillåtet för medlemsstaterna att införa förbud mot att ta emot arvode (artikel 22.3 och artikel 29.3 första stycket i direktivet). En medlemsstat ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att förhindra överföring av kundtillgångar (artikel 10.6 första stycket i direktivet). Medlemsstaternas åtgärder behöver inte nödvändigtvis omfatta endast de metoder som avses i artikel 10.6 andra stycket i direktivet eftersom det är fråga om ett minimidirektiv och huvudförpliktelsen enligt första stycket preciseras på ett icke uttömmande sätt i andra stycket. Propositionens tvingande bestämmelser om allmänt intresse ska tillämpas på både finländska och utländska försäkringsdistributörer när de erbjuder sina tjänster i Finland till kunder som har sin bostadsort eller sitt säte i Finland. Bestämmelserna gäller alla försäkringsdistributörer på samma villkor. Bestämmelserna varken förhindrar eller begränsar dock tillträdet till den finska marknaden eller behandlar försäkringsmäklare som presenterar sig för kunden som oberoende, på ett orättvist eller diskriminerande sätt i förhållande till försäkringsgivare eller ombud i en annan ställning som presenterar sig för kunden som icke-oberoende.

De bestämmelser som utfärdats för att skydda kunden minskar eventuellt försäkringsmäklarnas ekonomiska incitament att vara verksamma i Finland i vissa försäkrings- eller kundkategorier. De eventuella konsekvenserna av att förbuden mot att ta emot arvode och att överföra tillgångar upphävs ska som helhet betraktat inte anses betydande, även om de kan ha betydelse med tanke på enskilda försäkringsmäklare eller försäkringsmäklarföretag. Vid beredningen har det grovt sett bedömts att upphävandet av förbuden eventuellt på kort eller medellång sikt ökar (siffrorna för 2002, se RP 220/2004 rd, s 8/1)

- förmedlingen av liv- och pensionsförsäkringar med några tiotals eller högst hundratals miljoner euro (2002 cirka 295 miljoner euro, 2015 cirka 87 miljoner euro),

- försäkringsmäklarnas arvoden med några miljoner euro (2002 cirka 15,5 miljoner euro, 2015 uppgifter inte allmänt tillgängliga), och

- sysselsättningen med eventuellt några tiotals eller högst några hundratals personer (2002 cirka 500, år 2015 375).

Förbuden mot att ta emot arvode och att överföra tillgångar har dock sin bakgrund i händelser i anslutning till försäkringsmäklarnas tidigare förfaranden, och det kan fortfarande inte uteslutas att dessa förfaranden eventuellt upprepas. På samma sätt som i den gällande lagen har det i propositionen ansetts att tryggnad av försäkringsmäklares oberoende är viktigare än en ökad konkurrens till följd av att förbudet för försäkringsmäklare att ta emot arvode eller att överföra tillgångar upphävs. Vid beredningen har det inte framkommit en lösning som är mindre ingripande och säkerställer försäkringsmäklarnas oberoende och som också har ett brett stöd bland

kunderna. Det är inte heller fråga om nya skyldigheter, utan i Finland har man redan i omfattande grad anpassat sig till dessa skyldigheter.

I fråga om andra registreringspraxis närmar sig de krav som fastställts för försäkringsföretag, försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare varandra. För försäkringsgivare och försäkringsförmedlare gäller också enhetliga krav på yrkeskompetens och god vandel, krav på datasystem och krav på förfaranden i anslutning till tjänster. Avsikten är att den information som ska ges om försäkringar och försäkringstjänster och prissättningen av dem vid marknadsföring och möten med kunder ska öka och samordnas, vilket torde förbättra jämförbarheten och öka konkurrensen mellan aktörerna inom branschen. De krav som anges i lagstiftningen blir dock i sig något strängare i och med de nya bestämmelserna. Detta kan försämra möjligheterna till inträde på försäkringsmarknaden, om inte inträdet på marknaden sker i en viss försäkrings- eller kundkategori till en början främst med hjälp av elektroniska tjänster.

5.5 Konsekvenser för samhällsekonomin

Propositionen har inga betydande samhällspolitiska mål.

Propositionen inverkar på försäkringsdistributörernas investeringar på kort sikt. Propositionen inverkar dock inte inom hela samhällsekonomin i betydande grad på varken konsumtionen, produktionen, importen, exporten, inflationen eller sysselsättningen.

Strävan har vid beredningen varit att bedöma variationsintervallet för de ekonomiska riskerna med hjälp av de uppgifter som lämnats av de försäkringsdistributörer som påverkas av propositionen. De sammanräknade konsekvenserna för många små försäkringsmäklar- och ombuds-företag samt några tiotals medelstora och stora försäkringsmäklar-företag, ombuds-företag och försäkringsgivare uppgår på kort sikt till några tiotals miljoner euro. De fortlöpande föränderliga kostnaderna är för dessa företag några miljoner euro per år. Det är dock svårt att med säkerhet fastställa kostnadernas belopp. Kostnadsbelastningen riktar sig naturligtvis mest till små och mindre försäkringsmäklar- och ombuds-företag. I fråga om dessa kostnader och bokföringsmässiga avskrivningar av fast egendom bör det dock beaktas att i beskattningen av företagen i fråga är investeringar i huvudsak eller helt och hållet avdragbara, vilket minskar kostnadsbelastningen för företagen. När det gäller hela försäkringsbranschen och framför allt inom samhällsekonomin är det inte fråga om en proposition som innebär en betydande ekonomisk belastning.

Å ena sidan ska försäkringsdistributörerna ändra sina förfaranden för erbjudande av tjänster samt investera på kort sikt. Å andra sidan är en viktig förutsättning för att företagen inom försäkrings- och finansieringsbranschen ska vara ekonomiskt framgångsrika att kunderna har förtroende för dem. Den bild som kunderna har till följd av händelserna i Finland vid ingången av millennieskiftet och finanskrisen kan förbättras endast genom att de olika parterna vidtar aktiva åtgärder och på lång sikt.

Försäkringsdistributörerna strävar efter en målinriktad framgångsrik försäljning av sina tjänster och försäkringar till kunderna, medan kunderna igen har som mål att köpa dem så förmånligt som möjligt och i enlighet med sina egna behov. Försäkringsdistributörernas och kundernas intressen är i detta avseende motsatta på kort sikt. Också kunden ska uppleva att den har mervärde av att anlita en försäkringsdistributörs tjänster eller det skydd eller den förmån som försäkringen medför.

I propositionen har man försökt balansera de förväntningar som de olika parterna ställer på varandra samt de rättigheter och skyldigheter som parterna har. De ändringar som proposit-

ionen innebär är inte så oskäligen att de hindrar att försäkringsdistribution inleds eller verksamhet bedrivs, trots att de höjer tröskeln för i synnerhet små företag att komma in i försäkringsbranschen eller bedriva verksamhet. De ändringar som propositionen innebär är däremot avsedda att förbättra kundernas förtroende för försäkringsdistributörernas verksamhet på lång sikt. Fördelarna är i sig beroende av att försäkringsdistributörernas beteende är korrekt och i enlighet med kundens intresse, att kunden får en positiv kundupplevelse och att försäkringsdistributörerna har ett gott rykte på försäkringsmarknaden. Kundernas förtroende för att det egna försäkringsskyddet är tillräckligt och proportionerligt samt att stabiliteten och välfärden är kontinuerlig skapar förutsättningar för annan företagsamhet som har en ekonomiskt, socialt och samhälleligt stadig bas, annan marknadsverksamhet och ekonomisk tillväxt. Propositionens totala nytta på lång sikt kan skönjas, men förverkligandet av den och dess belopp är dock ännu oklara.

5.6 Samhälleliga konsekvenser

De samhälleliga konsekvenser som granskas här är ofta kopplade till de grundläggande rättigheterna, såsom skyddet för privatlivet och näringsfriheten. Till dessa delar behandlas ärendena närmare också i propositionens motivering till lagstiftningsordningen. I det följande granskas propositionens eventuella indirekta konsekvenser för samhällets olika delområden.

5.6.1 Konsekvenser för medborgarnas ställning i samhället och för det civila samhällets verksamhet

De val som behandlas i propositionen kan påverka medborgarnas värderingar och attityder. Bakgrunden till propositionen är händelserna i Finland i början av 2000-talet samt finanskrisen som kom senare och detta medförde att EU-medlemsstaternas medborgares förtroende för aktörerna inom finans- och försäkringsbranschen sjönk kraftigt. Vid beredningen har det bedömts att orsaken till medborgarnas misstroende dels är en känsla av orättvisa och dels obalansen mellan personkretsen av gärningsmän samt gärningarnas följder och personkretsen av dem som konsekvenserna riktat sig mot.

Det finns ett behov av att genom lagstiftning förbättra den informationsmässiga jämlikheten mellan parterna inom finans- och försäkringsbranschen. I fråga om i synnerhet placeringsförsäkringar kan försäkringsvillkoren vara svåra att förstå och överraskande. Bestämmelser i propositionen är i fråga om försäkringsdistributörens utrednings- och informationsskyldigheter tvingande till skydd för kunden. Strävan är att på så sätt i första hand skydda den informationsmässigt svagare parten i en transaktion och denna part är vanligen en konsument eller en annan kund. På basis av den erhållna informationen kan kunden på en bättre informationsmässig grund än tidigare besluta om sina egna förmögenhetsförhållanden. Med stöd av informationen kan kunden också bedöma om det försäkringsskydd han eller hon får eller placeringsförsäkringens förhållande mellan insättning och avkastning är på en tillräckligt god nivå. På basis av informationen kan kunden också bedöma den totala kostnad som kunden ska betala samt försäkringsdistributörens incitament att erbjuda försäkringarna i fråga. Kunden kan också jämföra de försäkringsalternativ som olika aktörer har i utbudet med hjälp av vilket kunden i allmänhet kan göra inbesparingar. Genom att konkurrensutsätta försäkringsdistributörer kan inbesparingar vara tiotals procent av den tidigare försäkringsavgift, i synnerhet på kort sikt, då olika förmåner som erbjuds till en ny kund iakttas. Normalt på medellång och lång sikt jämnar inbesparingar ut. Bestämmelserna i propositionen tillämpas dock i fråga om skadeförsäkringar inte på försäkrare av de stora risker som avses i försäkringsbolagslagen, i fråga om placeringsförsäkringar inte på de professionella kunder som avses i lagen om investeringstjänster, och inte heller på återförsäkrare. Dessa aktörer anses inte vara i behov av särskilt skydd.

Bestämmelserna behövs för att på förhand betona ett ärligt, hederligt och professionellt erbjudandeförfarande som beaktar kundens intresse samt för att i efterhand försnabba att nå ett rättvist slutresultat.

Ovan har det uppskattats att det anhängiggörs i Finlands tingsrätter några tiotals omfattande tvistemål (exempelvis 40-50) som gäller försäkring eller försäkringsersättning per år. Det kan också uppskattas att ett omfattande tvistemål kostar kunden cirka 10 000 - 20 000 euro i rättegångsavgifter- och advokatskostnader. Således skulle rättsmålen kosta kunderna totalt (50 fall x 10 000 eller 20 000 € =) 500 000—1 000 000 euro per år. Endast en liten del av kostnader angår frågor som gäller denna proposition. Relevanta kostnaderna kan uppskattas vara 10 procent av alla kostnader, dvs. cirka 50 000—100 000 euro per år. Propositionen underlättar kundernas situation något i att antalet tvistemål kommer att minska hos FINE och tingsrätter då försäkringsdistributör inte alltid kan pröva genom dokumentering att den uppfyllt sina informationsskyldigheter. En motsvarande tendens blev synlig hos FINE då Europa Parlamentets och Rådets direktiv 2004/39/EG om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG (MiFID-direktivet) genomfördes. Kunderna torde spara uppskattningsvis sammanlagt cirka 10 000—30 000 euro per år. Beloppet är dock mycket osäkert.

I propositionen kan man genom dessa åtgärder skapa förutsättningar också för annan ekonomisk aktivitet. Propositionen beräknas inte ha en negativ inverkan på kundernas vilja att teckna försäkringar, utan indirekt snarare öka förtroendet för aktörerna inom finans- och försäkringsbranschen. Detta förbättrar indirekt också möjligheterna att utveckla organisations- och föreningsverksamheten, vilket upprätthåller eller förbättrar det civila samhällets verksamhetsförutsättningar.

5.6.2 Konsekvenser för sysselsättningen och arbetslivet

I nuläget finns det cirka 250 försäkringsmäklare och försäkringsmäklarföretagen sysselsätter högst cirka 400 personer.

Försäkringsgivarna sysselsätter uppskattningsvis cirka 9 500 personer av vilka cirka 2 500 personer arbetar med uppgifter som gäller försäkringsdistribution.

Antalet ombud och sidoverksamma ombud som arbetar med uppgifter som gäller försäkringsdistribution uppgår till uppskattningsvis cirka 10 000 personer.

Propositionen gäller således uppskattningsvis högst cirka 15 000 personer. I propositionen krävs det noggrannare än i nuläget att dessa personer ska ha en viss yrkeskompetens och god vandel. Kraven på att dessa personer ska ha utbildning höjer i viss mån tröskeln för att kunna börja jobba och fortsätta att jobba med uppgifter som gäller försäkringsdistribution. Med beaktande av det relativt sett ringa antalet personer som propositionen gäller har propositionen som helhet inte någon betydande inverkan på arbetslivet eller sysselsättningen. En större inverkan än propositionen har ändringen av sätten på vilka försäkringar erbjuds till följd av den ökade efterfrågan på och det ökade utbudet av elektroniska tjänster, och denna utveckling fortgår oberoende av propositionen. Att tjänsterna blir elektroniska torde också i viss mån ändra de i yrket behövliga tekniska informations- och kompetenskraven på vad ett personligt möte med en kund förutsätter. Att tjänsterna blir elektroniska torde också minska antalet kontor särskilt utanför stadsregionerna.

I propositionen föreslås det att det gällande förbudet för försäkringsmäklare att ta emot arvode hålls i kraft trots att denna lösning kan minska aktiviteten på försäkringsmarknaden samt anta-

let anställda hos försäkringsmäklarföretagen med några tiotals eller högst hundratals personer, jämfört med den eventuella situationen utan förbudet. I fråga om försäkringsgivare och ombud finns det inget sådant förbud. Gemensamt för alla försäkringsdistributörer är att det i propositionen förutsätts att kunden informeras om arten av det arvode som den person som deltar i försäkringsdistributionen får. Informationsskyldigheten gäller det arvode som fås på basis av ett ingått avtal, inte t.ex. månadslön. Bestämmelsen eller motiveringen till bestämmelsen varken ändrar eller begränsar i sig arbetstagarens och försäkringsdistributörens möjligheter att avtala om lönebildning, dvs. främst om en fast lön och ett föränderligt arvode som ska betalas på basis av vissa villkor, trots att det i motiveringen till bestämmelsen har fästs uppmärksamhet vid att arvodet borde grunda sig på också andra aspekter än enbart eller i huvudsak kvantitativa aspekter.

Propositionen har inga konsekvenser för omständigheter som gäller anställningsvillkor, arbetarskydd, arbetstid eller anställningstrygghet.

5.6.3 Konsekvenser för brottsbekämpning och säkerhet

Säkerhet kan definieras som medborgarnas förtroende för att spelreglerna för samhället och till samhället anknutna samfund iakttas och att man ingriper i störningssituationer.

Avsikten med propositionen är att hålla kvar de tidigare bestämmelser som fungerat bra samt att precisera andra bestämmelser som har samband med observerade problem.

Avsikten är att minska möjligheterna att bryta mot bestämmelserna och att göra det mindre lockande att bryta mot bestämmelserna. I och med de ökade bestämmelserna minskas tillfällena och incitamenten att förfara på ett inkorrekt sätt. Avsikten är framför allt att förbättra ställningen för den informationsmässigt svagare parten, dvs. kunden.

Avsikten är också att säkerställa att tillsynsmyndigheterna har tillräckliga metoder att ingripa i problem. På så sätt kan man höja risken för att åka fast och förbättra kundernas möjligheter att få sin sak avgjord i tvistlösningsförfaranden eller domstolar.

5.6.4 Konsekvenser för informationssamhället

Till följd av propositionen måste försäkringsdistributörerna utveckla sina förfaranden för att erbjuda tjänster samt sina informations-, produkthanterings- och dokumenteringssystem. I princip kan systemen enligt propositionen genomföras endast i pappersform, men för verksamhetens effektivitets skull genomförs systemen i elektronisk form i så stor omfattning som möjligt.

Indirekt stöder propositionen informationssamhällets grundläggande strukturer och utvecklingen av dem. Propositionen överensstämmer med den nationella informationssamhällsstrategin. Det bör också beaktas att med undantag för äldre personer så väntar man också på att elektroniska tjänster ska införas. Både efterfrågan på och utbudet av elektroniska tjänster sporrar till produktutveckling och införande av elektroniska tjänster. Det ger också medborgarna ökade möjligheter att delta på försäkringsmarknaden med hjälp av informationsteknik. Försäkringsdistributörerna ska dock även i fortsättningen se till att äldre personer och andra kunder som inte omfattas av de elektroniska tjänsterna har tillgång till försäkringstjänster och att dessa tjänster är tillgängliga. Enligt propositionen har kunden alltid i sista hand möjlighet att få försäkringshandlingarna i pappersform.

5.6.5 Övriga samhällseliga konsekvenser

Utöver de konsekvenser som beskrivs ovan beräknas propositionen inte ha några väsentliga direkta konsekvenser för miljön, medborgarnas ställning, det civila samhället, social- och hälso-tjänsterna, jämlikheten, barn, jämställdheten mellan könen eller regionutvecklingen.

5.7 Eventuella negativa sidoeffekter

Under beredningen i arbetsgruppen och remissbehandlingen har det i vissa ställningstaganden bedömts att den skyldighet för försäkringsdistributörer att reda ut kundens försäkringsbehov som föreslås i propositionen eventuellt går för långt, dvs. att den information som begärs av kunden är för detaljerad. Det har uttryckts oro för att ändringarna försvagar försäkringsdistributörernas möjligheter att utveckla elektroniska tjänster. Likaså har man också varit orolig för att kunder ska ges alltför mycket information om försäkringar och med dem eventuellt anknutna tilläggstjänster eller investeringsobjekt. Som en lösning på en överdriven utrednings- och informationsskyldighet har det föreslagits att bestämmelserna i lagen och detaljmotiveringen till dem ska skrivas så att de exakt motsvarar direktivet. Som en lösning har det också föreslagits att kunden inte ska frågas om t.ex. det befintliga försäkringsskydd som kunden har och som eventuellt täcker försäkringsbehovet eftersom det är speciellt svårt att reda ut detta med hjälp av elektroniska tjänster (försäkringsgivarna).

Under beredningen har det ansetts att godkännande av dessa förslag skulle innebära att konsument- och kundskyddet enligt den gällande lagstiftningen försvagas. I Finland har det förutsetts att man av kunden begär och till kunden ger den information som behövs för att en försäkring ska kunna väljas. Begäran om information har inbegripit också kundens övriga försäkringar för att man ska kunna undvika att ett överlappande försäkringsskydd erbjuds (RP 114/1993 rd, s. 8/1). En lösning av denna typ som försvagar kundens ställning jämfört med nuläget överensstämmer inte heller med kundens intressen och målet med att utreda kundens försäkringsbehov.

Under beredningen i arbetsgruppen och remissbehandlingen har det också bedömts att på grund av förbudet mot korsförsäljning vid konsumentköp blir samerbjudanden av försäkringar och andra produkter eller tjänster omöjliga. Som en lösning på svårigheten i fråga om samerbjudanden av försäkringar och andra produkter eller tjänster har det föreslagits att bestämmelserna i lagen och detaljmotiveringen till dem ska skrivas exakt på samma sätt som i direktivet (försäkringsgivarna).

Under beredningen har det ansetts att godkännande av dessa förslag skulle innebära att utöver nyttiga kombinationer godkänner man i lagstiftningen också att genom en minskad konkurrens ska sammankoppling av försäkringar och produkter eller tjänster kunna strida mot konsumentens intresse. Arbetsgruppens förslag har preciserats så att det i större utsträckning överensstämmer med direktivet, men det i propositionen föreskrivs stränga villkor för samerbjudanden.

Under beredningen i arbetsgruppen och remissbehandlingen har man varit orolig för att konkurrensen på den finska försäkringsmarknaden som har en oligopolistisk struktur inte ökar, priserna på försäkringar inte sjunker eller att priserna stiger. Det har också bedömts att de tjänster som är tillgängliga på den internationella marknaden inte kan införas på försäkringsmarknaden i Finland. Det har ansetts möjligt att man i större utsträckning börjar förmedla utländska försäkrings- och återförsäkringsföretags försäkringar, vilket försvårar skötseln av Finansinspektionens tillsynsuppgifter. Som en lösning på minskningen av antalet försäkringsmarknader som har en oligopolistisk struktur har det föreslagits åtgärder som ökar incitamenten för att jobba som försäkringsmäklare och antalet försäkringsmäklare. I praktiken har som

en lösning föreslagits att incitamenten för att bedriva försäkringsmäklarverksamhet i kundgrupperna små företag samt konsument- och privatkunder ska ökas. Som en lösning har föreslagits transparens i fråga om försäkringsmäklararvoden och uppdragsspecifika förbud mot att ta emot arvoden på samma sätt som i lagstiftningen om investeringstjänster eller till och med att förbudet upphävs helt och hållet (försäkringsmäklarna).

Under beredningen har det ansetts att detta skulle innebära att försäkringsmäklares oberoende enligt den gällande lagstiftningen försvagas. Under beredningen har det bedömts att godkännande av dessa förslag skulle innebära att konsument- och kundskyddet enligt den gällande lagstiftningen försvagas.

Det förbud som planerades under beredningen i arbetsgruppen och remissbehandlingen och som gäller erbjudande av vissa icke-komplexa placeringsförsäkringar utan en bedömning av ändamålsenlighet eller lämplighet har dock kritiserats för att de tjänstemöjligheter som direktivet tillåter inte kan införas fullt ut, de finländska försäkringsdistributörernas relativa konkurrensställning i förhållande till utländska distributörer försvagas och handeln överförs till utländska handelsplatser (försäkringsgivarna och försäkringsmäklarna).

Under beredningen i arbetsgruppen har det ansetts att vissa investeringsobjekt som ingår i placeringsförsäkringarna till sin struktur är jämförelsevis komplexa samt att de anknutna avtals- och skattepåföljderna kan vara överraskande. I princip skulle godkännande av dessa förslag innebära att konsument- och kundskyddet enligt den gällande lagstiftningen försvagas. Vid den fortsatta beredningen har det dock i fråga om vissa icke-komplexa försäkringsbaserade investeringsprodukter framgått att avsikten är att det i kommissionens delegerade förordning uttryckligen ska föreskrivas om att en sådan placeringsförsäkring i praktiken ska vara kapitalskyddad, vilket minskar möjligheten för att kunden drabbas av förluster. En placeringsförsäkring av denna typ ska också vara sådan att försäkringsgivaren eller någon annan tjänsteleverantör inte i väsentlig grad kan ändra en icke-komplex försäkringsbaserad investeringsprodukt eller dess investeringsobjekts profil. Vid den fortsatta beredningen har arbetsgruppens syn på frågan bedömts också med tanke på dessa synpunkter. Slutsatsen har dock varit att produkter av detta slag skulle utforma endast en liten del av placeringsförsäkringar. Bedömningen av arbetsgruppen har dock inte ändrats, även om försäljningen av sådana produkter torde underlätta i någon mån erbjudandet av placeringsförsäkringarna i fråga och i någon mån sätta fart på försäljningen av placeringsförsäkringar. Antalet sålda försäkringar eller värdet på försäljningen är omöjligt att bedöma eftersom placeringsförsäkringarna i fråga konkurrerar med befintliga investeringsprodukter på marknaden. Konkurrensen och marknaden påverkas av många andra omständigheter än endast investeringsprodukternas egenskaper.

Det har inte lagts fram några bevis för att de negativa konsekvenser som beskrivs ovan kommer att förverkligas, och det är osäkert om de kommer att förverkligas. De eventuella konsekvenserna tar sig uttryck som ett resultat av utvecklingen på lång sikt. Valet av en enskild försäkring påverkas utöver av bestämmelserna om erbjudande av försäkringar också av många andra omständigheter som inverkar på marknadsmiljön och utbudet av och efterfrågan på försäkringar, såsom finländska privatpersoners ekonomiska och sociala situation samt företagens verksamhet, export och riktning av finansiering till utlandet. Dessutom påverkas både privatpersoners och företags beslut om val av försäkring i väsentlig grad av den nationella och internationella beskattningen. Utöver andra omständigheter påverkar dessa ekonomiska omständigheter tillsammans efterfrågan och utbudet på försäkringsmarknaden i Finland.

6 Beredningen av propositionen

6.1 Arbetsgruppen

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 29 februari 2016 en arbetsgrupp med uppgift att bereda förslag till de bestämmelser som krävs för att genomföra direktivet nationellt samt de eventuella andra behov av lagändringar som framkommer under beredningen. Arbetsgruppen utarbetade sitt förslag till lagändringar i form av en regeringsproposition.

Arbetsgruppens ordförande och sekreterare kom från social- och hälsovårdsministeriet. Justitieministeriet, Finansinspektionen, Finansbranschens Centralförbund (från och med den 1 januari 2017 Finans Finland FA rf), Finlands Försäkringsmäklarförbund och FINE:s Försäkrings- och finansrådgivning bidrog med en medlem till arbetsgruppen. Dessutom hade arbetsgruppen sedan den 1 januari 2017 en permanent rådgivare som representerade OP Gruppen. Under beredningen i arbetsgruppen hörde man dessutom Försäkringsmannaförbundet FMF rf, Arbetsgivarna för servicebranscherna PALTA rf, finansministeriet och Konkurrens- och konsumentverket. Arbetsgruppen överlämnade sin slutrapport till social- och hälsovårdsministeriet den 31 mars 2017.

6.2 Remissbehandling

Arbetsgruppens slutrapport som innehöll utkast till lag och förordningar sändes den 20 april 2017 på remiss till sammanlagt 39 aktörer. Arbetsgruppens slutrapport och de övriga handlingar som gäller projektet har funnits tillgängliga på social- och hälsovårdsministeriets webbplats från och med den 20 april 2017. Tidsfristen för lämnande av utlåtande var 12 juni 2017. Social- och hälsovårdsministeriet förlängde remisstiden för justitieministeriet, Finansinspektionen, dataombudsmannen, Trafikförsäkringscentralen (TFC), Resebyråbranschens förbund i Finland rf och Finlands Försäkringsmäklarförbund rf. Utlåtanden från de andra som nämns ovan har tagits emot den 16 juni 2017 och Finlands Försäkringsmäklarförbund rf:s utlåtande den 22 juni 2017. Sammanlagt lämnades det in 28 utlåtanden. Av de aktörer som fått begäran om utlåtande lämnade 27 ett utlåtande, och dessutom lämnades ett utlåtande av AIG Europe Limited filial i Finland (AIG). Löntagarnas centralorganisationer Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Tjänstemännacentralorganisationen STTK rf och Akava rf lämnade ett gemensamt utlåtande där de hänvisade till utlåtandena från Försäkringsmannaförbundet (FMF) rf, Arbetspensionsförsäkrarna TELA rf och Olycksfallsförsäkringscentralen TVK. Finlands Bank, Patent- och registerstyrelsen samt Finlands Aktuarieförening rf meddelade i sina utlåtanden att de inte hade något att anföra om propositionen.

På ett allmänt plan ansågs i flera av remissyttrandena (Finans Finland, Arbetsgivarna för servicebrancherna (PALTA), Olycksfallsförsäkringscentralen TVK, TFC, Finlands Näringsliv EK; Löntagarcentralorganisationerna Akava, FFC och STTK hänvisar till utlåtandet från Olycksfallsförsäkringscentralen TVK) att tidsfristen för genomförandet av de nödvändiga lagförslagen är strikt eller utmanande. I remissyttrandena konstaterades att försäkringsdistributörerna har endast ett fåtal månader tid att verkställa de ändringar som lagstiftningen förutsätter. En del av dem som gett utlåtande föreslog till och med att den nationella ikraftträdelsetidpunkten för lagstiftningen ska skjutas upp. Vid den fortsatta beredningen har det dock konstaterats att det inte kan föreslås att det nationella ikraftträdandet och genomförandet av författningarna senareläggs.

I flera utlåtanden (arbets- och näringsministeriet, Finans Finland, OP Gruppen (OP), PALTA, FMF, TFC, Finlands Näringsliv EK, Finlands Försäkringsmäklarförbund, Företagarna i Finland rf; FFC, STTK och Akava hänvisade till utlåtandet från FMF) fäste man allmänt eller bestämmelsespecifikt uppmärksamhet vid de nationella bestämmelser som är strängare än direk-

tivet och deras konsekvenser. Arbets- och näringsministeriet, Konkurrens- och konsumentverket (KKV) (från konsumentsynpunkt) och Konsumentförbundet förhöll sig i princip positivt till dessa förslag. I övrigt förhöll man sig allmänt taget negativt till förslagen i fråga, men i fråga om förbudet för försäkringsmäklare att ta emot arvode delade sig synsätten främst i enlighet med den inbördes konkurrensen mellan företagen inom försäkringsbranschen (se: nedan 44 §). Enligt arbets- och näringsministeriets uppfattning innehåller den föreslagna lagen inte i betydande utsträckning sådana nationella bestämmelser som medför kostnader för företagen. Arbets- och näringsministeriet framförde att de nationella bestämmelser som är strängare än i direktivet och deras eventuella belopp i euro borde specificeras närmare i motiveringen till propositionen. I övrigt konstaterades det i utlåtandena att de kostnader som regleringen förorsakar försämrar verksamhets- och konkurrensförutsättningarna för företagen inom försäkringsbranschen och indirekt för kundföretagen, eller till och med äventyrar dem särskilt i förhållande till utländska konkurrenter. Bestämmelserna ansågs också försämma branschens möjligheter att utveckla sin verksamhet. I en del av utlåtandena konstaterades det att bestämmelserna är ägnade att öka skyldigheterna i fråga om informationssystem, utredning, lämnande av information, dokumentering och rapportering. I utlåtandena ansågs det möjligt att kostnaderna för reformen överförs till priserna på försäkringar och att konsumenterna betalar för dem. Vid den fortsatta beredningen har den allmänna motiveringen kompletterats så att de centrala punkterna i dessa nationella skyldigheter och deras konsekvenser har förts fram tydligare än tidigare. Skyldigheterna har i huvudsak också vid den fortsatta beredningen bedömts vara motiverade och inga väsentliga ändringar i sak har gjorts i anslutning till dem.

I några utlåtanden (justitieministeriet, Finans Finland, TFC, OP, Arbetspensionsförsäkrarna TELA; FFC, STTK och Akava hänvisade till utlåtandet från TELA) fäste man uppmärksamhet vid att lagförslagen inte till alla delar är tydliga eller konsekventa. I en del av utlåtandena ansågs otydligheten bero på att direktivet är svårtolkat och på att det finns bestämmelser på flera nivåer. Justitieministeriet betonade att man vid den fortsatta beredningen utförligt bör beakta att bestämmelserna och motiveringarna är tydliga. Vid den fortsatta beredningen har man strävat efter att beakta att bestämmelserna och motiveringarna är tydliga. Motiverade uttalanden har beaktats vid den fortsatta beredningen på så sätt att propositionens struktur har ändrats så att flera bestämmelser har delats in i delar. Flera bestämmelser i förslaget har preciserats. De långa meningarna i motiveringarna har förkortats och innehållet har gjorts tydligare än tidigare.

Till följd av utlåtandena har också bedömningen av propositionens konsekvenser kompletterats till de delar som gäller Rättsregistercentralen, hushållen och bostadsaktiebolagen. Också konsekvensbedömningarna som gäller samhällsekonomin och samhället har i väsentlig grad utvidgats. Dessutom har motiveringarna som gäller grundlagen och lagstiftningsordningen i väsentlig grad kompletterats utifrån utlåtandena från dataombudsmannens byrå och justitieministeriet.

I ett antal yttranden lyfte man fram speciella konsekvenser för verksamheten hos dem som bedriver försäkringsdistribution och som är föremål för vissa bestämmelser (bl.a. AIG i fråga om registrering av ombud, Resebyråbranschens förbund i Finland i fråga om vissa försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som sidverksamhet) eller bestämmelsernas inverkan på verksamheten hos en viss kundgrupp (bl.a. Fastighetsförbundet i fråga om bostadsaktiebolagen och Disponentförbundet i fråga om disponenterna).

Utlåtandena om *specifika bestämmelser* gällde i huvudsak den föreslagna lagen om försäkringsdistribution och de anslutna förordningarna samt de ändringar som föreslås i lagen om försäkringsavtal. Enstaka iakttagelser om de övriga lagändringarna fördes också fram.

I fråga om *den föreslagna lagen om försäkringsdistribution* var de mest centrala bestämmelse-specifika frågor som behandlades i utlåtandena (inom parentes paragrafnummer i arbetsgrup-pens lagproposition):

- tillämpningsområdet (1—3 §)
- lämnande av straff- och bötesregisteruppgifter om en person som deltar i försäkringsdistri-bution till den försäkringsdistributör som är arbetsgivare för granskning av godandel (14 § och 64 §)
- yrkeskompetensen (15—17 §)
- belöningsystemet (21, 28 och 44 §)
- förbudet mot korsförsäljning (30 §)
- skadeståndsskyldigheten och de administrativa påföljderna (59, 62 och 63 §).

I fråga om bestämmelserna om tillämpningsområdet för den föreslagna lagen om försäkrings-distribution beaktades i utlåtandena definitionen av försäkringsdistribution och motiveringen till den (justitieministeriet), lagens tillämpning på gruppförsäkringar (OP) samt lagens till-lämpning på arbetspensionsförsäkringsbolagen (Arbetspensionsförsäkrarna TELA; FFC, STTK och Akava hänvisade till utlåtandet från TELA). Dessutom fäste Resebyråbranschens förbund i Finland i fråga om motiveringen till 3 § om vissa sidoverksamma försäkringsför-medlare uppmärksamhet vid skyldigheterna för försäkringsgivaren och en viss sidoverksam försäkringsförmedlare som avses i förslaget att ordna verksamhet i olika situationer som om-fattas av tillämpningsområdet. Den allmänna motiveringen och detaljmotiveringen i anslut-ning till bestämmelserna om tillämpningsområdet har preciserats till följd av utlåtandena.

Justitieministeriet, dataombudsmannen, Rättsregistercentralen, PALTA, FMF och arbets- och näringsministeriet yttrade sig om förslaget om lämnande av uppgifter ur straff- och bötesre-gistren till arbetsgivare. FFC, STTK och Akava hänvisade till utlåtandet från FMF. Enligt Rättsregistercentralens utlåtande kan man enligt 4 a § 1 mom. 2 punkten i straffregisterlagen (770/1993) och enligt propositionen enbart lämna uppgifter till Finansinspektionen för att be-döma godandel. En privatperson kan få sitt straffregisterutdrag för att visas upp enbart på basen av straffregisterlagens 6 §, till exempel för att utreda straffregistret hos personer som arbetar med barn enligt 2 § i lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (504/2002). Rättsregistercentralen kan inte ge ett straffregisterutdrag till en privat-person att företes till en försäkringsdistributör enligt gällande lag och förslaget. Tillika ansåg justitieministeriet och dataombudsmannen att förslaget inte är möjligt att genomföra. Om detta skulle bli möjligt ansåg PALTA och FMF att motiveringarna till lagsförslagets 14 § ska preci-seras. Arbets- och näringsministeriet föreslog en bestämmelse för utländska personer (64 §) och vissa preciseringar till detaljmotiveringarna. Det förslag som fanns i arbetsgruppens slut-rapport och enligt vilket arbetsgivaren får granska straff- och bötesregisteruppgifterna för en person som deltar i försäkringsdistribution har strukits och förslaget har inte beretts ytterli-gare. Rättsregistercentralen lämnar också i fortsättningen sådana uppgifter direkt till Finansin-spektionen.

Finans Finland, Arbetspensionsförsäkrarna TELA, AIG, FMF, PALTA och TFC yttrade sig om krav på yrkeskompetens. FFC, STTK och Akava hänvisade till utlåtandena från FMF och TELA.

Finans Finland, OP, PALTA, FMF och Finlands Näringsliv EK yttrade sig om ersättningen till en person som deltar i försäkringsdistribution och om intressekonflikt (21 och 28 §). FFC, STTK och Akava hänvisade till utlåtandet från FMF. Finans Finland och OP konstaterade att avsikten med 21 § är att förbjuda sådana ersättningssystem som står i strid med vad som är förmånligt för kunden. Finans Finland och OP företräder uppfattningen att motiveringarna i 2 mom. är striktare än vad direktivet förutsätter. Enligt Finans Finland och Finlands Näringsliv EK ska olika belöningssystem tillåtas om de inte är i strid med vad som är förmånligt för kunden. De föreslår att motiveringarna ändras så att de motsvarar MiFID II-direktivet. TFC är enig med det som Finans Finland yttrat. Enligt PALTA och FMF är det vedertagen kutym att man företagsspecifikt kommer överens om hur försäljningsprioriteringarna och produkternas särdrag ska beaktas på bästa sätt. Till följd av utlåtandena har detaljmotiveringen till paragrafen preciserats.

Remissinstanserna hade olika åsikter om regleringen av försäkringsmäklares arvoden (44 §). Finans Finland, Finlands Näringsliv EK, Arbetspensionsförsäkrarna TELÅ, Olycksfallsförsäkringscentralen TVK, Försäkrings- och finansrådgivningen FINE samt Konsumentförbundet och KKV (från konsumentsynpunkt) understödde att förbudet för försäkringsmäklare att ta emot arvode enligt den gällande lagen bibehålls. TFC är enig med vad Finans Finland yttrat. FFC, STTK och Akava hänvisade till utlåtandena från TELÅ och Olycksfallsförsäkringscentralen TVK. Flera av dem som gett utlåtande ansåg att oberoende av försäkringsmäklare ska säkras genom förbud att ta emot arvode. Finansinspektionen och KKV (från konkurrenssynpunkt) ansåg att det är motiverat att förbudet mot att ta emot arvode mildras och motiverade detta bl.a. med transparens och överensstämmelse med MiFID II-direktivet. Att förbudet mot att ta emot arvode upphävs understöddes dessutom av Finlands Försäkringsmäklarförbund, AIG och, om det inte finns några tilläggsriterier för att hålla kvar förbudet, av Företagarna i Finland. Arbetsgruppens förslag har inte ändrats till denna del.

I fråga om bestämmelsen om förbud mot korsförsäljning (30 §) yttrade sig KKV, Finans Finland, OP, Finlands Näringsliv EK och Konsumentförbundet. TFC är enig med vad Finans Finland yttrat. KKV föreslår att bindning av försäkringsprodukter till bankprodukter ska förbjudas i lag också då det genomförs på något annat sätt än genom faktiskt bindningsförfarande t.ex. genom olika slag av rabattsystem. KKV har i sin utredningsverksamhet fått antydningar om att bindning av bank- och försäkringsprodukter till varandra genom rabattsystem kan försvåra verksamheten på marknaden till skada för konsumenterna. Ur konsumentsynpunkt understöder KKV dessutom att man i bestämmelserna för tydlighetens skull och med tanke på konsumentskyddet inte har gjort den indelning i huvud- och biprodukter som görs i direktivet och som medför oklarheter, utan i fråga om försäkringar är korsförsäljning alltid förbjudet. Enligt Konsumentförbundet stärker förslaget kundens ställning. Finans Finland, OP och Finlands Näringsliv EK ansåg att ordalydelsen i arbetsgruppens förslag är strängare än vad som är tillåtet i direktivet. Det är fråga om onödig tilläggsreglering från vilken man bör avstå. Enligt Finans Finland, OP och Finlands Näringsliv EK saknar motiveringen till propositionen information om olägenheter som förorsakas konsumenterna. OP hänvisar till att det blir svårare att utveckla tjänsterna. Förbudet mot bindningsförfarande vid konsumentköp har i sak bevarats i den omfattning som tillåts i direktivet. Om en försäkringsprodukt däremot tillhandahålls som huvudprodukt vid annat köp än konsumentköp ska kunden enligt propositionen informeras om huruvida det är möjligt att köpa den separat. Om en försäkringsprodukt är en underordnad produkt vid annat köp än konsumentköp gäller förbudet mot bindningsförfarande i den omfattning som föreskrivs i direktivet. I fall som gäller förbud mot bindningsförfarande ska kunden lämnas den information som anges i direktivet.

Finlands Försäkringsmäklarförbund, Företagarna i Finland och Disponentförbundet understödde att det sak vara tillåtet att användas en faktura för att betala försäkringspremien och försäkringsmäklarens arvode så att försäkringsbolaget redovisar försäkringsmäklarens arvode

till försäkringsmäklaren i enlighet med vad som avtalats mellan försäkringsmäklaren och uppdragsgivaren (46 §). Detta förslag skulle innebära att förbudet för försäkringsmäklare att ta emot, inneha och överföra kundtillgångar mildras i fråga om främst andra än konsumenter. Vid den fortsatta beredningen har propositionen ändrats så att det är möjligt för försäkringsmäklare att överföra kundtillgångar i fråga om sådana små och medelstora företag eller andra verksamhetsutövare som kan jämföras med konsumenter. Enligt propositionen är det fortfarande förbjudet för försäkringsmäklare att ta emot, inneha och överföra kundtillgångar som gäller konsumenter.

Justitieministeriet, finansministeriet, Finansinspektionen, Finans Finland, Arbetspensionsförsäkrarna TELA, TFC och Finlands Näringsliv EK yttrade sig om administrativa påföljder (59 §). FFC, STTK och Akava hänvisade till utlåtandet från TELA. Justitieministeriet, finansministeriet och Finansinspektionen fäste uppmärksamhet vid motiveringarnas tillräcklighet och formuleringar. Finans Finland, TFC och Finland Näringsliv EK ansåg att det inte anförts tillräckliga skäl i motiveringarna för att utvidga tillämpningsområdet utöver det som föreskrivs i direktivet. Propositionen har preciserats. Paragraferna och motiveringarna som gäller bestämmande av de administrativa påföljder som hör till Finansinspektionens befogenheter har preciserats till följd av justitieministeriets, finansministeriets och Finansinspektionens utlåtanden. Påförande av påföljdsavgift för andra överträdelser och försummelser än sådana som gäller placeringsförsäkringar har vid den fortsatta beredningen fortfarande ansetts motiverat för att Finansinspektionen ska ha en proportionerlig och tillräcklig befogenhet att vid behov med administrativa påföljder ingripa i observerade problem. Enbart ett åläggande om att upphöra med förfarandet är inte nödvändigtvis tillräckligt och strykande ur registret kan beroende på situationen var en alltför långtgående åtgärd.

Finans Finland, OP, Arbetspensionsförsäkrarna TELA, TFC och Finlands Näringsliv EK samt justitieministeriet och Försäkrings- och finansrådgivningen FINE yttrade sig om skadeståndsbestämmelserna. Justitieministeriet och Försäkrings- och finansrådgivningen FINE fäste uppmärksamhet vid ordalydelsen av bestämmelsen om försäkringsmäklarens skadeståndsansvar samt dess motiveringar (62 §). Försäkrings- och finansrådgivningen FINE ansåg att skador som ersätts personer som inte omfattas av avtalet är betydligt mer långtgående och de tillämpliga situationerna är mera omfattande än vad som är gängse praxis. Finans Finland, OP, Arbetspensionsförsäkrarna TELA, EK, TFC och Försäkrings- och finansrådgivningen FINE ansåg att bestämmelsen om försäkringsbolags skadeståndsansvar (63 §) är onödigt eftersom saken är reglerad i den allmänt tillämpliga skadeståndslagen. FFC, STTK och Akava hänvisade till utlåtandet från TELA. Den bestämmelsen om skadestånd som gäller försäkringsmäklare i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution och motiveringen till den bestämmelsen har inte ändrats i väsentlig grad till följd av utlåtandena. Däremot hålls bestämmelsen om skadestånd som gäller försäkringsgivare kvar i propositionen, men dess tillämpningsområde har i väsentlig grad preciserats och avgränsats. Dessutom har motiveringen till den på motsvarande sätt preciserats.

I fråga om bristerna och behovet att revidera ändringsförslagen i lagen om försäkringsavtal yttrade sig i huvudsak KKV, Finans Finland, OP, TFC och Försäkrings- och finansrådgivningen FINE. KKV fäste uppmärksamhet vid behovet att utreda försäkringsbehovet omfattande och sättet på vilka informationen tillhandahålls samt terminologin. Försäkrings- och finansrådgivningen FINE ansåg det viktigt att påföljden för att man underlåter sig att utreda försäkringsbehovet förtydligas i motiveringarna. Konsumentförbundet anser att bestämmelserna om informationsplikt stärker kundens ställning. Å andra sidan ansåg speciellt OP att ändringsförslagen i försäkringsavtalslagen går för långt och att det är fråga om en nationell tilläggsreglering. TFC understödde inte att försäkringsavtalslagens bestämmelser om utrednings- och informationskyldighet ska tillämpas på trafikförsäkring. Enligt TFC är minsta kravet att delmotiveringarna till dessa delar preciseras. TFC fäste även uppmärksamhet vid att informat-

ion tillhandahålls företrädesvis i digital form. Till följd av utlåtandena har det endast gjorts tekniska preciseringar i bestämmelserna som gäller innehållet i försäkringsdistributörernas utrednings- och informationsskyldigheter. Skyldigheterna enligt den gällande lagen har inte gjorts mindre strikta för att bevara nivån på kundskyddet. Detaljmotiveringen till paragraferna har preciserats till följd av utlåtandena. Strävan har varit att i lagen och utkastet till statsrådets förordning precisera bestämmelserna om sättet på vilket den information som ska lämnas till kunden ska lämnas så att bestämmelserna i högre grad än tidigare motsvarar direktivet.

I vissa utlåtanden lyfte man fram tillhandahållande av vissa typer av placeringsförsäkringar utan en bedömning av ändamålsenlighet och lämplighet (den s.k. execution only-medlemsstatsoptionen). Införandet av optionen föreslås inte i propositionen.

6.3 Laggranskning och rådet för bedömning av lagstiftningen

Propositionen har lämnats till laggranskningsenheten vid justitieministeriets lagberedningsavdelning för granskning den 24 juli 2017. Laggranskningens ändringsförslag har beaktats om inte det funnits sakliga skäl att avvika från förslagen.

Propositionen har lämnats till rådet för bedömning av lagstiftningen som finns vid statsrådets kansli för bedömning den 24 juli 2017. Enligt rådet för bedömning av lagstiftningen har det i utkastet till regeringens proposition beskrivits utförligt direktivet om försäkringsdistribution och det nationella genomförandet av direktivet. Nuläget, målgrupperna, målen och de föreslagna åtgärderna har i regel beskrivits på behörigt sätt. Konsekvenserna av propositionen har i regel bedömts väl. I utkastet till proposition har man på ett föredömligt sätt med öppenhet och transparens redogjort för hur konsekvensbedömningen har gjorts och vilka informationskällor som har använts. Också bedömningsmetoden är föredömlig. Sammanfattningen av konsekvensbedömningen ger en allmän uppfattning av konsekvenserna. Det ges en god beskrivning av konsekvenserna för företagen, både i siffror och i fråga om konsekvensernas art. I utkastet till proposition anges på behörigt sätt de nationella bestämmelser som är strängare än kraven enligt direktivet.

Rådet för bedömning av lagstiftningen ansåg att de största bristerna och vad som behövde förbättras i propositionsutkastet var följande:

i) Nyttan för försäkringskunderna beskrivs mångsidigt på en allmän nivå, men det ges få exempel på konkret nytta. I utkastet borde ingå dels en beskrivning av de kostnader som konsumenterna för närvarande föranleds av tvistemål m.m., dels en beskrivning av den potentiella nytta som konsumenterna kan få genom den nya lagen.

ii) I den nationella lagstiftningen föreslås bestämmelser som är strängare än kraven enligt direktivet. Till vissa delar har behovet av sådan reglering motiverats på ett adekvat sätt, men det är inte till alla delar klart varför en strängare reglering är ändamålsenlig.

iii) Utifrån utkastet till proposition är det rätt svårt att gestalta vilka frågor som ur Finlands synvinkel är viktiga och vilka som är av underordnad betydelse. De mest väsentliga förslagen borde lyftas fram bättre i utkastet.

Rådet för bedömning av lagstiftningen rekommenderade att utkastet till regeringsproposition kompletteras innan regeringspropositionen överlämnas. Regeringens proposition har kompletterats i enlighet med rådets rekommendationer.

7 Samband med andra propositioner

Samtidigt med denna proposition behandlas i riksdagen regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om investeringstjänster och till vissa lagar som har samband med den. Den överlämnas hösten 2017. I den nämnda regeringspropositionen föreslås det att samma bestämmelser i 5, 40 och 41 i lagen om Finansinspektionen ska ändras som i denna proposition.

MiFID II-direktivet och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 600/2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 (nedan *MiFIR-förordningen*) har publicerats i Europeiska unionens officiella tidning den 12 juni 2014. Ursprungligen skulle MiFID II-direktivet genomföras nationellt före den 3 juli 2016 och tillämpas från och med den 3 januari 2017. Sommaren 2016 beslutades det dock att tillämpningen av MiFID II-direktivet och MiFIR-förordningen ska skjutas upp med ett år. I bestämmelserna i MiFID II-direktivet och MiFIR-förordningen ändras de gällande kraven som gäller auktorisering för tillhandahållande av investeringstjänster samt organisering av verksamheten. Avsikten är att förbättra investerarskyddet.

Det nationella genomförandet av MiFID II-direktivet pågår. Till de delar det i de nya bestämmelserna föreskrivs om ärenden som till sitt innehåll motsvarar ärendena i direktivet om försäkringsdistribution har man vid den fortsatta beredningen av bestämmelserna i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution och lagen om försäkringsavtal försökt beakta formuleringarna som gäller värdepappersföretag.

Gemensamt för dessa EU-rättsakter och direktivet om försäkringsdistribution är att kraven i dem gäller t.ex. verksamhetsutövarnas skyldighet att agera hederligt, rättvist och professionellt och i enlighet med sina kunders bästa intresse, system för att upptäcka och ingripa i intressekonflikter, produkthanteringssystem, oberoende investeringsrådgivning och användning av incitament samt utvidgning av skyldigheten att lämna information. Också för dem som arbetar med kundtjänst i försäkringsföretag och i värdepappersföretag fastställs det första gången på författningsnivå krav på kompetens och erfarenhet.

Också kraven som gäller den behöriga myndighetens behörighet ska ändras på samma sätt som i direktivet om försäkringsdistribution. I sista hand kan den behöriga myndigheten under vissa förutsättningar återkalla ett värdepappersföretags auktorisering.

Europeiska unionens allmänna dataskyddsförordning (EU) 2016/679 börjar tillämpas från och med den 25 maj 2018. Samtidigt som denna proposition kommer riksdagen att behandla också en proposition som gäller det nationella genomförandet av dataskyddsdirektivet (EU) 2016/680. Den överlämnas sannolikt hösten 2017. Direktivet ska genomföras nationellt före den 6 maj 2018. Det kan hända att det i denna proposition och i propositionen som gäller det nationella genomförandet av dataskyddsdirektivet föreslås att samma paragrafer ändras. Eventuellt måste också hänvisningarna i denna lag till den allmänna dataskyddsförordning eller de nationella lagarna ses över.

8 Andra ärende som tagits upp under beredningen

Under lagberedningen utreddes möjligheterna att överföra anordnandet av försäkringsmäklar-examen från social- och hälsovårdsministeriet. Eventuella examensanordnare kunde enligt utredningen vara Centralhandelskammaren och FINVA Finansutbildning Ab. Det är rätt få personer som avlägger försäkringsmäklarexamen per år. Det är därför uppenbart att aktörer som verkar på kommersiella grunder inte är beredda att förbinda sig att ordna denna examen. Där-

RP 172/2017 rd

för beslutades det att social- och hälsovårdsministeriet också i fortsättningen ska svara för anordnande av försäkringsmäklarexamen och ingen ändring föreslås jämfört med nuläget.

Under lagberedningen bedömdes behovet av att ändra det ersättningsansvar som följer av de skyldigheter för parterna i avtalsförhållanden att lämna information som avses i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution och 9 § i lagen om försäkringsavtal. Ändringar jämfört med nuläget föreslås dock inte till dessa delar eftersom det är fråga om preciseringar av skyldigheterna att lämna information. Sålunda finns det inget skäl att ändra påföljderna för försummelser av skyldigheten att lämna information.

Under lagberedningen har kommissionen överlämnat en formell underrättelse till Finland om vissa punkter som gäller genomförandet av Solvens II-direktivet. Största delen av punkterna i kommissionens underrättelse gäller definitionerna enligt Solvens II -direktivet. Finland har överlämnat ett svar till kommissionen den 14 augusti 2017. Vid den fortsatta beredningen har propositionen kompletterats i fråga om försäkringsbolagslagen och lagen om utländska försäkringsbolag. I denna proposition har man preciserat i synnerhet de bestämmelser som tydligast har varit i behov av precisering.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om försäkringsdistribution

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Tillämpningsområde. Enligt paragrafen ska lagen tillämpas på inledande och bedrivande av försäkringsdistribution. I enlighet med internationella privaträttsliga bestämmelser och principer ska lagen tillämpas på distribution av försäkringar på Finlands territorium och vid behov i EES-området eller i tredjeländer. I lagen ingår ingen allmän paragraf om det områdesvisa tillämpningsområdet, utan detta framgår närmare av andra paragrafer i lagen.

Enligt artikel 1.2 i direktivet gäller direktivet fysiska eller juridiska personer som är etablerade i en medlemsstat eller som önskar etablera sig där för att inleda och bedriva distribution av försäkrings- och återförsäkringsprodukter. I paragrafen föreskrivs det emellertid inte på allmän nivå vilken personkrets som omfattas av lagen, utan detta framgår närmare av andra paragrafer i lagen.

På samma sätt som den gällande lagen ska lagen tillämpas på inledande och bedrivande av försäkringsdistribution som sker genom en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare. Med avvikelse från den gällande lagen ska denna lag i princip också tillämpas på försäkringsgivare som inleder och bedriver försäkringsdistribution. Lagen ska således tillämpas på i 5 § 1 mom. 1 punkten avsedda försäkringsgivare, i 5 § 1 mom. 2 punkten avsedda försäkringsmäklare, i 5 § 1 mom. 3 punkten avsedda ombud och i 5 § 1 mom. 5 punkten avsedda sidoverksamma försäkringsförmedlare. Den sistnämnda kategorin inkluderar sidoverksamma försäkringsmäklare och sidoverksamma ombud. Dessutom ska vissa bestämmelser i lagen tillämpas på så kallade vissa sidoverksamma försäkringsförmedlare som bedriver försäkringsdistribution i liten skala, enligt vad som närmare bestäms i lagens 4 §. Med undantag av försäkringsgivare kan de övriga aktörer som avses i denna lag vara fysiska personer eller juridiska personer.

Bestämmelserna om inledande och bedrivande av försäkringsdistribution ska i regel också tillämpas på inledande och bedrivande av återförsäkringsdistribution. I fråga om återförsäkringsdistribution har det emellertid gjorts vissa undantag från tillämpningsområdet. Bestämmelser om dessa undantag finns i det föreslagna i 3 § 1 mom. och i lagen om försäkringsavtal. Om förutsättningar för att bedriva återförsäkringsverksamhet stadgas det också i andra lagar, i synnerhet i lagen om försäkringsbolag och lagen om utländska försäkringsbolag. Dessutom föreslås bestämmelser om andra begränsningar i lagens tillämpningsområde i 3 § 2 mom. (stora risker) och i 4 § (vissa sidoverksamma försäkringsförmedlare).

Genom 1 § genomförs artikel 1.1 och 1.2 i direktivet.

2 §. Försäkringsdistribution. I 1 mom. föreslås en definition av i lagen avsedd försäkringsdistribution. Verksamheten ska betraktas som försäkringsdistribution, om aktören bedriver en eller flera av de verksamheter som nämns nedan. Med försäkringsdistribution avses förberedande arbete innan försäkringsavtal ingås samt andra förberedande åtgärder i samband med ingående av försäkringsavtal. Med försäkringsdistribution ska även avses att man ger personliga rekommendationer om försäkringsavtal, vilket i direktivet benämns rådgivning. Rådgiv-

ningen om försäkringsavtal kan också avse försäljning av försäkringar eller av investeringsobjekt som är anknutna till placeringsförsäkringar. Med försäkringsdistribution ska även avses lämnande av annan information om försäkringsavtal.

Vidare ska med försäkringsdistribution avses verksamhet som består i att ingå försäkringsavtal och bistå vid förvaltning och fullgörande av försäkringsavtal. Detta ska i synnerhet gälla verksamhet som består i att bistå vid ersättningsanspråk. Exempelvis en advokat eller ett rättegångsbiträde med tillstånd, som med stöd av ett bemyndigande av försäkringstagaren inom ramen för skötseln av sitt huvudsakliga uppdrag gör en ersättningsansökan i ett ärende som gäller en rättsskyddsförsäkring, anses dock inte bedriva i lagen avsedd försäkringsdistribution. Dessa bedriver huvudsakligen annan verksamhet än försäkringsdistribution, och verksamheten syftar inte till att bistå kunden med att ingå eller fullgöra ett försäkrings- eller återförsäkringsavtal. Verksamhet som biträde för en försäkringstagare vid rättegång och de uppgifter som direkt hänför sig till detta bör särskiljas från sådant bistående som omfattas av den föreslagna lagen.

Försäkringsdistribution kan exempelvis bestå i att klarlägga kundens försäkringsbehov, lägga fram och jämföra olika försäkringslösningar samt att lämna anbud som avser försäkringsavtal. Varken i direktivet eller i lagen krävs det att ett uttryckligt ombuds- eller mäklaravtal ska ha ingåtts mellan den person som använder webbplatsen eller mediet för försäkringsdistribution och försäkringsgivaren eller kunden. Ett försäkringsförhållande mellan en kund och en försäkringsförmedlare uppstår därmed allt lättare och tydligare genom olika e-tjänster. I enlighet med direktivet kommer således definitionen av försäkringsdistribution att också omfatta personer vars affärsverksamhet består i att

- ge information om ett eller flera försäkringsavtal utifrån kriterier som en kund valt ut på en webbplats eller via andra medier,

- rangordna försäkringar eller

- ge rabatt på försäkringspremier,

när kunden direkt eller indirekt kan ingå försäkringsavtal på en webbplats eller via andra medier.

Det föreslås tydligare bestämmelser än tidigare om att en person som använder en webbplats eller något annat medium för försäkringsdistribution kan komma att omfattas av lagen om den uppfyller två villkor: dels att på personens webbplats eller via ett annat medium jämförs eller marknadsförs försäkringar, försäkringsförmedlingstjänster eller försäkringsdistributörer mot vederlag, dels att webbplatsen eller mediet gör det möjligt att ingå försäkringsavtal direkt eller indirekt så att försäkringstagarens uppgifter via en länk överförs direkt till den webbsida där avtalet kan ingås. Utgångspunkten är att marknadsföringen på webbsidan eller via mediet sker mot vederlag, om inte personen visar något annat. Huruvida personen i detta fall jämförs med ett ombud eller en försäkringsmäklare beror på den försäkringsdistributör, den försäkring eller den försäkringsförmedlingstjänst som marknadsförs. I samband med att lagen träder i kraft är det befogat att personer som använder en sådan webbplats eller ett sådant annat medium uppmärksammar att adekvata ombuds- eller mäklaravtal har ingåtts. Alternativt ska möjligheten att ingå försäkringsavtal begränsas exempelvis genom att avlägsna länken till den webbsida som möjliggör ingående av avtal.

Definitionen i lagen täcker också återförsäkringsdistribution enligt direktivet. Även om det inte föreslås någon uttrycklig bestämmelse om det omfattar definitionen verksamheten vid

återförsäkringsföretag också när återförsäkringsföretaget bedriver verksamheten utan att ha en återförsäkringsförmedlare.

Med avvikelse från definitionen av försäkringsförmedling i 1 § 2 mom. i den gällande lagen krävs det enligt den allmänna definitionen av försäkringsdistribution inte att verksamheten ska ske mot vederlag. Enligt definitionerna av försäkringsmäklare, ombud och sidoverksamma försäkringsförmedlare ska det emellertid också i fortsättningen förutsättas att verksamheten sker mot vederlag.

Av åtgärderna i samband med försäkringsdistribution följer i enlighet med 6 § skyldighet att registrera sig i det koncessionsregister eller försäkringsförmedlarregister som förs av Finansinspektionen. Det enda undantaget är i 4 § avsedda vissa försäkringsförmedlare som i liten skala bedriver förmedling som sidoverksamhet och på vilka lagen i regel inte ska tillämpas. Försäkringsdistribution får bedrivas av registrerade fysiska personer samt juridiska personer och fysiska personer som är anställda hos dem. Av detta följer att en försäkringsdistributör inte i strid med registreringsplikten får överföra uppgifter som ska betraktas som försäkringsdistribution till att skötas av en icke-registrerad aktör.

I momentet genomförs artikel 2.1.1 och 2.1.2 i direktivet.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om undantag från definitionen av försäkringsdistribution. Enligt 1 punkten ska lämnande av information om försäkringar i enstaka fall inom ramen för annan affärs- eller yrkesverksamhet inte betraktas som försäkringsdistribution, om verksamheten inte syftar till att bistå kunden med att ingå eller fullgöra ett försäkringsavtal. Bestämmelsen täcker situationer där den som lämnar information är någon annan affärs- eller yrkesutövare som inte genomför några som helst andra åtgärder för att bistå kunden med att ingå eller tillämpa ett försäkringsavtal, eller genomför endast smärre åtgärder som inte syftar till att bistå kunden med att ingå eller tillämpa ett försäkringsavtal. Bestämmelsen tillämpas på försäkringsavtal och återförsäkringsavtal. Sådan information får lämnas av exempelvis revisorer, skatterådgivare och advokater samt av rättegångsbiträden med tillstånd. Bestämmelsen motsvarar 1 § 3 mom. 2 punkten i lagen om försäkringsförmedling. I punkten genomförs artikel 2.2 a i direktivet.

Enligt 2 punkten ska försäkringsgivares yrkesmässiga handläggning av ansökningar om ersättning eller försäkringsgivares eller eventuella andra aktörers utredning av skador eller expertbedömning i ersättningsärenden inte betraktas som försäkringsdistribution. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak 1 § 3 mom. 3 punkten i lagen om försäkringsförmedling. I punkten genomförs artikel 2.2 b i direktivet.

I 3 punkten föreslås som ett nytt undantag en bestämmelse om att rådgivning som ges till samfund och konsumenter av andra än försäkringsdistributörer eller vissa sidoverksamma försäkringsförmedlare inte ska betraktas som försäkringsdistribution. I direktivet finns ingen uttrycklig bestämmelse om detta, men enligt skäl 12 i ingressen till direktivet är frågan om huruvida försäkringsavtal kan ingås direkt eller indirekt ett centralt villkor vid tillämpningen av direktivet. Enligt texten i skälet bör direktivet inte tillämpas på webbplatser som förvaltas av offentliga myndigheter eller konsumentorganisationer, som inte avser att ingå något avtal utan bara jämför försäkringsprodukter som finns att tillgå på marknaden. För tydlighetens skull föreslås i den nationella lagen en uttrycklig bestämmelse om saken. Enligt skäl 13 i ingressen till direktivet ska direktivet inte heller tillämpas på verksamhet som består i att enbart lägga fram data om presumtiva försäkringstagare för försäkrings- eller återförsäkringsförmedlare eller försäkrings- eller återförsäkringsföretag, eller information om försäkrings- eller återförsäkringsprodukter, försäkrings- eller återförsäkringsförmedlare eller försäkrings- eller återförsäkringsföretag för presumtiva försäkringstagare. Det rör sig om lämnande av sådan information

av allmän karaktär som inte direkt syftar till att ingå försäkringsavtal. Om avsikten däremot är att teckna en försäkring, ska detta ske utifrån förhandlingar mellan försäkringstagaren och försäkringsdistributören. Ett ytterligare villkor är att den som lämnar informationen inte genomför andra åtgärder för att bistå kunden med att ingå eller fullgöra ett försäkrings- eller återförsäkringsavtal. I 3 punkten genomförs artikel 2.2 c och 2.2 d i direktivet.

3 §. Begränsning av tillämpning på återförsäkring och försäkring mot stora risker. Syftet med paragrafen är att på ett förtydligande sätt sammanställa vilka bestämmelser som inte ska tillämpas på återförsäkring eller på distribution av försäkringar mot stora risker. Utöver distribution av direktförsäkring gäller direktivet om försäkringsdistribution till vissa delar återförsäkringsdistribution och distribution av skadeförsäkringar mot stora risker. I direktivet räknas emellertid inte på ett konsekvent eller heltäckande sätt upp vilka artiklar som inte ska tillämpas på återförsäkringar eller på försäkringsavtal som avser stora risker. I fråga om återförsäkringsavtal samt försäkringsavtal som avser stora risker är vardera avtalsparten professionella aktörer. Därför är det inte nödvändigt att de omfattas av alla de bestämmelser som skyddar försäkringstagare.

I 1 mom. föreslås en förteckning över de bestämmelser som inte ska tillämpas på återförsäkringsdistribution. Bestämmelserna finns i 4, 32—60, 74, 75 och 78 § i lagförslaget. Bestämmelserna i 4 § gäller distribution av försäkringar i begränsad och liten skala, och paragrafen är därför till karaktären sådan att den inte lämpar sig för återförsäkringar. I de hänvisade bestämmelserna ska det i huvudsak föreskrivas om informationsskyldighet för återförsäkringsdistributörer och om förfarandena gentemot kunden eller tillsynsmyndigheten, dvs. Finansinspektionen. Bestämmelserna ska dessutom gälla avskiljande av kundtillgångar och till vissa delar skadeståndsansvar. Lagen ska inte heller tillämpas på försäkringsdistribution som bedrivs i Finland från en stat utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om verksamheten enbart avser återförsäkring och om den övervakas i tredjelandet på ett sätt som åtminstone motsvarar eller kan jämföras med kraven enligt denna lag.

I den inhemska försäkringslagstiftningen har man hittills inte ansett det vara nödvändigt att reglera återförsäkringsverksamhet på motsvarande sätt som direktförsäkringsverksamhet. På återförsäkringsverksamhet har tillämpats de allmänna bestämmelserna och principerna om avtalsrätt och de bestämmelser som gäller näringsutövande i övrigt. Ett återförsäkringsförhållande gäller inte direkt vanliga försäkringskunder, och ett försäkringsföretag som är försäkringstagare i ett återförsäkringsavtal har inte ansetts behöva något särskilt skydd i detta hänseende. På det sätt som anges i momentet lämnas således återförsäkringsdistribution utanför lagens tillämpningsområde, eftersom den till dessa delar är tillåten enligt direktivet.

I 2 mom. föreslås på motsvarande sätt en förteckning över de bestämmelser som inte ska tillämpas på distribution av försäkring mot stora risker. Bestämmelserna finns i 4, 32, 33, 36—38 §, 39 § 2 mom., 42 och 43 §, 57 § 2 mom. och 78 § i förslaget. Bestämmelserna i 4 § gäller distribution av försäkringar i begränsad och liten skala, och paragrafen är därför till karaktären sådan att den inte lämpar sig för försäkring mot stora risker. I de hänvisade bestämmelserna ska det i huvudsak föreskrivas om informationsskyldighet för försäkringsdistributörer och om kraven på produkthantering.

Bestämmelsen baserar sig på artikel 22.1 första stycket i direktivet, enligt vilket den information som avses i artiklarna 18, 19 och 20 inte behöver lämnas när försäkringsdistributören bedriver distributionsverksamhet med anknytning till försäkringar mot stora risker. Enligt artikel 25.4 i direktivet tillämpas inte heller kraven på produkthantering på försäkringar mot stora risker.

4 §. Begränsning av tillämpning på vissa sidoverksamma försäkringsförmedlare. I paragrafen föreslås det att flera bestämmelser i lagen inte ska tillämpas på aktörer

- vars huvudsakliga yrkesverksamhet är något annat än försäkringsdistribution och
- som i liten skala bedriver försäkringsdistribution som avser snävt avgränsade försäkringskategorier.

I praktiken rör det sig alltid om distribution av direktförsäkringar. I paragrafen avsedda så kallade vissa sidoverksamma försäkringsförmedlare ska i regel inte omfattas av bestämmelserna i lagen, och de bör särskiljas från vanliga sidoverksamma försäkringsförmedlare, på vilka lagen i regel ska tillämpas i sin helhet.

I 1 mom. ges bestämmelser om hur lagen, med de begränsningar som föreskrivs i 2 mom., ska tillämpas på vissa sidoverksamma försäkringsförmedlare då betingelser som avses i 1 mom. uppfylls. Vissa sidoverksamma försäkringsförmedlare får endast distribuera försäkringar som uppfyller alla tre i momentet avsedda villkor. För det första förutsätts det att den försäkringspremie som betalats på basis av försäkringsavtalet uppgår till högst 600 euro, beräknat proportionellt på pro rata basis och på årsbasis. Alternativt, där varaktigheten för en resa eller annan tjänst som avses i 3 punkten är högst tre månader, får försäkringspremien per försäkrad person uppgå till högst 200 euro. Det senare beloppet är ett fast belopp. Genom punkten genomförs artikel 1.3 b och 1.3 c i direktivet.

Det andra villkoret är att försäkringen kompletterar en vara eller tjänst som tillhandahålls av den sidoverksamma försäkringsförmedlaren i fråga. Villkoret motsvarar till sitt innehåll inledningsfrasen till artikel 1.3 a i direktivet.

Det tredje villkoret är att försäkringen endast täcker risken för fel, förlust av eller skada på en vara, risken i anknytning till en icke-utnyttjad tjänst som tillhandahålls eller risken i samband med en bokad resa. I bestämmelsen avses med skada utöver att en vara eller ett resgodts går sönder (eng. breakdown) också att det uppstår en skada på varan eller resgodset (eng. damage). Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll leden i och ii i artikel 1.3 a i direktivet. Till den del som det rör sig om fel hos en vara är bestämmelsen emellertid mer omfattande än leden i direktivet. Också den föreslagna skadan på resgodts har större omfattning än i direktivet, som täcker skada på resgodts men inte att resgodset går sönder. I bestämmelsen handlar det om försäkring för en risk i anknytning till en nytting som den varu- eller tjänsteleverantör i fråga tillhandahåller.

Av definitionen av en sidoverksam försäkringsförmedlare följer att försäkringsavtalet i regel inte får gälla en livförsäkring eller ansvarsförsäkring. Försäkringsavtalet får dock gälla livsförsäkrings- eller ansvarsförsäkringsskydd, om det är komplement till det huvudsakliga försäkringsskyddet för ovan nämnda risk i samband med en bokad resa. I det kompletterande reseskyddet kan det röra sig om exempelvis skada på eller förlust av resgodts och annan risk i samband med en resa som bokats hos den berörda distributören.

I paragrafen avsedd försäkringsdistribution som bedrivs som sidoverksamhet i liten skala och som inte ska omfattas av lagen bedrivs i praktiken exempelvis av resebyråer, glasögonförsäljare och affärer som säljer mobiltelefoner och vitvaror, om de som sidotjänst säljer försäkringar i anknytning till varorna eller tjänsterna. Däremot blir lagen tillämplig på bilaffärernas verksamhet, eftersom de säljer trafikförsäkringar, som enligt Solvens II-direktivet är ansvarsförsäkringar för motorfordon. Bilhandlare uppfyller vanligtvis kännetecknen för en vanlig sidoverksam försäkringsförmedlare.

I praktiken är det möjligt att det utöver sådana försäkringar som uppfyller villkoren i paragrafen också kommer att distribueras sådana försäkringar som inte uppfyller alla villkor. För närvarande tillhandahålls exempelvis också sådana reseförsäkringar som inte i fråga om priset uppfyller alla villkor enligt 1 mom. De är närmast avsedda som ett extra skydd för dem som köper dyra resepaket, och inbegriper t.ex. ett mer omfattande avbeställningsskydd än vanliga reseförsäkringar. Försäljningen av försäkringar som inte uppfyller villkoren i 1 mom. kan vara ringa jämfört med försäljningen av försäkringar som inte omfattas av tillämpningsområdet för lagen. Också i det fallet betraktas ett bolag, företag eller en förmedlare som tillhandahåller sådana försäkringar som en vanlig sidoverksam försäkringsförmedlare och omfattas av bestämmelserna om sidoverksamma försäkringsförmedlare, exempelvis bestämmelserna om registreringsplikt, organisering av verksamheten och utrednings- och informationsskyldighet.

I 2 mom. förtecknas de bestämmelser som ska tillämpas på vissa sidoverksamma försäkringsförmedlare. Tillämpliga bestämmelser är endast 6, 30, 32—35, 40 och 41 §, 78 § 2 mom. och 79—81 §. I fråga om vissa sidoverksamma ombud tillämpas lagen om försäkringsavtal. Det bör särskilt beaktas att vissa sidoverksamma försäkringsförmedlare med stöd av bestämmelsen i 6 § inte omfattas av skyldigheten att registrera sig i Finansinspektionens försäkringsförmedlarregister. Bestämmelserna baserar sig på kraven i artikel 1.4 i direktivet.

Lagens utgångspunkt är att vissa sidoverksamma försäkringsförmedlare som avses i paragrafen för egen del ska ansvara för att de uppfyller kraven enligt lagen. Med stöd av 3 mom. ska försäkringsgivaren eller försäkringsförmedlaren se till att kraven enligt 2 mom. uppfylls om försäkringsdistributionen bedrivs via en i paragrafen avsedd viss sidoverksam försäkringsförmedlare (artikel 1.4 i direktivet). Bestämmelsen är ett förtydligande. Försäkringsgivaren ansvarar emellertid under alla omständigheter för att försäkringstagaren får förhandsinformation om försäkringen i enlighet med lagen om försäkringsavtal. Försäkringsgivaren eller försäkringsförmedlaren ska till de vissa sidoverksamma försäkringsförmedlare som den anlitar ge den information som ska lämnas till kunden innan ett försäkringsavtal ingås. Innan ett försäkringsavtal ingås ska kunden dessutom ges ett standardiserat faktablad om skadeförsäkring. Försäkringsgivaren eller försäkringsförmedlaren ska vid behov också sörja för utbildning eller på något annat lämpligt sätt lämna information om försäkringen så att de vissa sidoverksamma försäkringsförmedlare som den anlitar har tillgång till informationen. Om en viss sidoverksam försäkringsförmedlare försummar att iaktta sina skyldigheter enligt lagen, ska försäkringsgivaren eller försäkringsförmedlaren bedöma huruvida den fortfarande kan anlita den vissa sidoverksamma försäkringsförmedlaren. Vid behov ska försäkringsgivaren eller försäkringsförmedlaren vidta åtgärder för att kraven ska uppfyllas eller för att säga upp avtalet.

5 §. Definitioner. I paragrafen definieras de centrala begreppen i lagen. I direktivet om försäkringsdistribution finns det fler definitioner än i direktivet om försäkringsförmedling. Helt nya i direktivet är definitionerna av sidoverksamma försäkringsförmedlare, vederlag, filialer och nära förbindelser. I den nationella lagen föreslås utöver dessa också vissa definitioner som funnits redan i direktivet om försäkringsförmedling men inte i den nationella lagen.

Enligt 1 mom. 1 punkten avses med försäkringsgivare försäkringsbolag med undantag av arbetspensionsförsäkringsbolag enligt lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag. Med försäkringsgivare ska också avses återförsäkringsbolag, utländska försäkringsbolag samt försäkringsföreningar, med hänvisning till definitionerna i de speciallagar som gäller dem. I bestämmelsen avsedda försäkringsbolag och återförsäkringsbolag motsvarar definitionerna av försäkringsföretag och återförsäkringsföretag i Solvens II-direktivet. I bestämmelsen beaktas också i Finland registrerade försäkringsföreningar samt utländska direktförsäkringsföretag och återförsäkringsföretag. I bestämmelsen genomförs artikel 2.1.6 och 2.1.7 i direktivet.

Enligt 2 punkten avses med försäkringsmäklare en fysisk eller juridisk person som inte är försäkringsgivare eller dennes anställda och som mot vederlag inleder eller bedriver direktförsäkringsdistribution med stöd av ett uppdragsavtal med en annan kund än en direktförsäkringsgivare eller som mot vederlag inleder eller bedriver återförsäkringsdistribution. Definitionen av försäkringsmäklare är nationell. Den skiljer åt verksamheten som försäkringsmäklare och verksamheten som ombud på så sätt att samma person inte kan ha båda rollerna. Försäkringsdistribution har behandlats i 2 §.

I den nationella definitionen har beaktats de omständigheter som framgår av artikel 2.1.3 i direktivet och som gäller försäkringsförmedlare som bedriver direktförsäkringsdistribution. Enligt definitionen i direktivet avses med försäkringsförmedlare varje fysisk eller juridisk person — utom försäkrings- eller återförsäkringsföretag eller deras anställda och utom försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som sidoverksamhet — som mot ersättning inleder eller bedriver försäkringsdistribution. I den nationella definitionen har även beaktats de omständigheter som framgår av artikel 2.1.5 och som gäller försäkringsförmedlare som bedriver återförsäkringsdistribution. Enligt definitionen i direktivet avses med återförsäkringsförmedlare varje fysisk eller juridisk person — utom återförsäkringsföretag eller deras anställda — som mot ersättning inleder eller bedriver försäkringsdistribution.

Liksom i den gällande lagen definieras i förslaget försäkringsmäklare utifrån ett uppdragsavtalsförhållande. Försäkringsmäklarens uppdragsgivare är i praktiken en försäkringstagare eller en person som i övrigt har behov av försäkringsmäklartjänster. Försäkringsmäklaren företräder sin kund och sköter på kundens uppdrag dennes ärenden exempelvis med försäkringsgivaren.

En central förutsättning för registrering och verksamhet som försäkringsmäklare är enligt 8 § 1 mom. 1 punkten och 8 § 2 mom. att försäkringsmäklaren inte står i ett sådant beroendeförhållande till försäkringsgivaren som är ägnat att påverka försäkringsmäklarens verksamhet i strid med kundens intressen. Separata bestämmelser om intressekonflikter vid distribution av placeringsförsäkringar föreslås i 6 kap. En försäkringsgivare som bedriver direktförsäkring får inte vara uppdragsgivare för en försäkringsmäklare. Medan en försäkringsmäklarens uppdragsgivare per definition är en annan kund än en försäkringsgivare som bedriver direktförsäkring, kan en försäkringsgivare som bedriver återförsäkring däremot vara uppdragsgivare för en försäkringsmäklare. Det är nödvändigt att öppna för möjligheten att ingå uppdragsavtal med en försäkringsgivare som bedriver återförsäkring, för att inte försäkringsmäklarens verksamhetsmöjligheter onödigt ska begränsas.

Definitionen av försäkringsmäklare motsvarar i huvudsak 3 § 2 punkten i lagen om försäkringsförmedling.

I 3 punkten definieras ombud som en fysisk eller juridisk person som inte är försäkringsgivare eller dennes anställda och som mot vederlag inleder eller bedriver försäkringsdistribution för försäkringsgivarens räkning och på dennes ansvar. Med ombud avses också en fysisk eller juridisk person som inte själv är en sådan försäkringsgivare eller dennes anställd som bedriver återförsäkring, och som mot vederlag inleder eller bedriver återförsäkringsdistribution för återförsäkringsgivarens räkning och på dennes ansvar. Definitionen av ombud är nationell. Den skiljer åt verksamheten som försäkringsmäklare och verksamheten som ombud på så sätt att samma person inte kan ha båda rollerna. Den föreslagna definitionen omfattar också sådan ombudsverksamhet som avser återförsäkring.

Ett ombud får vara ombud för en eller flera försäkringsgivare. Ombudet representerar alltid försäkringsgivaren. Ombudet bör ha ett giltigt ombudsavtal som ingåtts med försäkringsgivaren och enligt vilket ombudet handlar för försäkringsgivarens räkning och på dennes ansvar.

Liksom i fråga om definitionen av försäkringsmäklare har också i definitionen av ombud beaktats bestämmelserna i artikel 2.1.3 och 2.1.5 i direktivet. Definitionen ska tolkas så att ett direktförsäkringsföretag får vara ombud för ett återförsäkringsföretag. Definitionen av ombud motsvarar i huvudsak 3 § 1 punkten i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

Enligt 4 punkten avses med försäkringsförmedlare försäkringsmäklare och ombud. I direktivet ges en definition av försäkringsförmedlare, men dessa uppdelas inte i försäkringsmäklare och ombud. Definitionen av försäkringsförmedlare i direktivet täcker i finländsk lagstiftning såväl försäkringsmäklare som ombud. En i Finland registrerad, i direktivet avsedd försäkringsförmedlare är antingen försäkringsmäklare eller ombud. En i Finland registrerad försäkringsförmedlare får inte samtidigt vara ombud och försäkringsmäklare.

Definitionen av försäkringsförmedlare baserar sig på artikel 2.1.3 och 2.1.5 i direktivet. Till denna del framgår innehållet i definitionen av försäkringsförmedlare av definitionen av försäkringsmäklare i 2 punkten och av ombud i 3 punkten ovan. Den föreslagna definitionen av försäkringsförmedlare omfattar också sådan försäkringsmäklarverksamhet och ombudsverksamhet som avser återförsäkring. Definitionen av försäkringsförmedlare motsvarar i huvudsak 3 § 3 punkten i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

För att lagen ska vara tydlig och för att undvika tolkningsproblem bör det beaktas att försäkringsförmedlare enligt lagen avser andra än sidoverksamma försäkringsförmedlare och vissa sidoverksamma försäkringsförmedlare. Bestämmelser om detta föreslås i 2 mom.

I 5 punkten definieras begreppet sidoverksam försäkringsförmedlare. Definitionen är ny. Med hjälp av definitionen delas de nuvarande försäkringsförmedlarna enligt den nya lagen in i försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet och försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som sidoverksamhet. Med stöd av bestämmelsen kan ett kreditinstitut enligt kreditinstitutslagen (610/2014) eller ett värdepappersföretag enligt lagen om investeringstjänster (747/2012) inte vara en i denna lag avsedd sidoverksam försäkringsförmedlare. Inte heller ett sådant finansiellt institut i en EES-stat som motsvarar ovan nämnda finansiella institut kan vara en sidoverksam försäkringsförmedlare. Med undantag av ovan nämnda finansiella institut avses med sidoverksamma försäkringsförmedlare varje fysisk eller juridisk person

- vars huvudsakliga yrkesverksamhet är något annat än försäkringsdistribution och

- som mot vederlag börjar distribuera eller distribuerar endast sådana försäkringar som kompletterar en vara eller en tjänst. Det förutsätts också att dessa försäkringar inte täcker livförsäkrings- eller ansvarsförsäkringsrisker, utom när sådant skydd kompletterar den vara eller tjänst som förmedlaren tillhandahåller som huvudsaklig yrkesverksamhet.

Som en sidoverksam försäkringsförmedlare betraktas en aktör som uppfyller samtliga ovan nämnda villkor. Bestämmelsen motsvarar artikel 2.1.4 i direktivet.

I vissa bestämmelser i lagen används begreppet sidoverksam försäkringsmäklare. Med detta begrepp avses en sådan förmedlare som bedriver den i 2 punkten avsedda verksamheten på ett sidoverksamt sätt. Dessutom används i vissa bestämmelser i lagen begreppet sidoverksam ombud. Med detta begrepp avses en sådan förmedlare som bedriver den i 3 punkten avsedda verksamheten på ett sidoverksamt sätt.

Enligt definitionen i 6 punkten avses med försäkringsdistributör en försäkringsgivare, en försäkringsförmedlare samt en sidoverksam försäkringsförmedlare. Bestämmelsen motsvarar artikel 2.1.8 i direktivet.

I 7 *punkten* definieras en person som deltar i försäkringsdistribution. Med detta ska avses en fysisk person som är anställd hos en försäkringsgivare, försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare och som direkt deltar i försäkringsdistribution. Ur definitionssynpunkt har det ingen betydelse hurdant uppdragsförhållande eller hurdan ställning anställningen baserar sig på. Definitionen kan täcka exempelvis en person i ledningen för försäkringsdistributören eller en person som är anställd i arbetsavtalsförhållande eller som arbetar som hyrd arbetskraft hos försäkringsdistributören. Med en fysisk person som deltar i försäkringsdistribution ska avses en person vars uppgifter i anslutning till skötseln av kundens uppdrag eller i övrigt till förvaltningen av kundförhållandet kräver kännedom om försäkringsprodukterna. Definitionen är nationell.

I 8 *punkten* definieras vederlag som lön, arvode eller annan ekonomisk förmån. Med annan ekonomisk förmån enligt bestämmelsen avses provisioner, debiteringar, andra avgifter, ekonomisk fördel av alla slag samt andra förmåner eller incitament i pengar eller med förmögenhetsvärde som erbjuds eller lämnas i samband med försäkringsdistribution. I förslaget används begreppet vederlag som skiljer sig tydligare från begreppet ersättning som används i direktivet. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll bestämmelsen i artikel 2.1.9 i direktivet.

Definitionen har nära samband med leden i—iv i artikel 19.1 e, där ersättning enligt direktivet delas in i arvode, dvs. att ersättning betalas direkt av kunden, provision, dvs. att ersättningen ingår i försäkringspremien samt i andra typer av ersättning, inbegripet ekonomiska ersättningar av alla slag, som erbjuds eller utbetalas med avseende på försäkringsdistributionsverksamhet.

Med varaktig form enligt 9 *punkten* avses varje sätt som gör det möjligt för kunden att bevara information som riktas till kunden personligen och som tillåter oförändrad återgivning av den bevarade informationen så att den är tillgänglig för användning i framtiden under en tid som är lämplig för informationens syfte. Vid definitionen av varaktig form bör hänsyn tas till Europeiska unionens domstols tolkning om att vissa webbplatser ska klassificeras som varaktiga medier, när webbplatsen ger användaren möjlighet att bevara information som är riktad till honom eller henne personligen, på ett sätt som är tillgängligt för användning i framtiden under en tid som är lämplig för informationens syfte och som tillåter oförändrad återgivning av den bevarade informationen. Dessutom måste det vara omöjligt för tjänstleverantören eller någon annan näringsidkare som fått i uppdrag att administrera webbplatsen att ensidigt ändra dess innehåll (Europeiska unionens domstols dom i mål C-375/15 BAWAG PSK Bank für Arbeit und Wirtschaft und Österreichische Postsparkasse AG mot Verein für Konsumenteninformation, meddelad 25.2.2017, punkterna 40—44). Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll bestämmelsen i artikel 2.1.18 i direktivet.

Med stöd av 10 *punkten* definieras en EES-stat som en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Bestämmelsen är nationell.

Enligt 11 *punkten* avses med tredjeland en annan stat än en EES-stat. Bestämmelsen är nationell.

I 12 *punkten* definieras begreppet placeringsförsäkring. Definitionen baserar sig på begreppet livförsäkring som vedertaget omfattar de försäkringar som avses i 13—20 § i lagen om försäkringsklasser (526/2008). Den föreslagna definitionen gäller dock inte vissa försäkringar som betraktas som livförsäkringar.

Definitionen placeringsförsäkring innefattar försäkringsbaserade investeringsprodukter enligt artikel 2.1.17 i direktivet, som definieras i 21 punkten i momentet, och i den nämnda punkten avsedda individuella finska pensionsprodukter. På motsvarande sätt som i direktivet betraktas

inte som placeringsförsäkringar sådana livförsäkringar där ersättning enligt avtalet endast betalas ut vid dödsfall eller vid arbetsförmåga till följd av skada, sjukdom eller funktionsnedsättning, eller officiellt erkända tjänstepensionssystem som omfattas av tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut eller för Solvens II-direktivet och inte heller pensionsförsäkringar som betraktas som gruppförsäkringar.

I definitionen av placeringsförsäkringar enligt lagen har man beaktat en omständighet som framgår av definitionen av försäkringsbaserade investeringsprodukter i direktivet, nämligen att alla placeringsförsäkringar som i praktiken tillhandahålls i Finland, dvs. pensionsförsäkringar och andra sparlivförsäkringar, har ett förfallo- eller återköpsvärde och som innebär att förfallo- eller återköpsvärdet helt eller delvis är direkt eller indirekt exponerat mot marknadsvolatilitet. Utanför definitionen lämnas dessutom försäkringar enligt 21 punkten underpunkterna a, b och d. Däremot ingår de försäkringar som avses i 21 punkten underpunkterna c och e i definitionen av placeringsförsäkring enligt lagförslaget.

Bestämmelsen är nationell, och den motsvarar definitionen av placeringsförsäkring i lagförslag 5.

Med stöd av *13 punkten* definieras som professionell kund en sådan professionell kund som avses i 1 kap. 18 § i lagen om investeringstjänster. Bestämmelsen är nödvändig eftersom alla bestämmelser om informationsskyldighet i lagförslaget inte ska tillämpas på professionella kunder.

Enligt *14 punkten* ska med nära bindningar avses betydande bindningar enligt 1 kap. 10 § i försäkringsbolagslagen. I artikel 2.1.13 i direktivet hänvisas det till nära bindningar, som definieras i artikel 13.17 i Solvens II-direktivet och som har genomförts i ovan nämnda paragraf i försäkringsbolagslagen. Enligt 1 kap. 10 § i försäkringsbolagslagen uppstår betydande bindningar när en fysisk eller juridisk person direkt eller indirekt innehar minst 20 procent av röstetalet, aktiekapitalet eller därmed jämförbara kapitalandelar i en sammanslutning eller rätt att direkt eller indirekt utse eller avsätta minst en femtedel av medlemmarna i en juridisk persons styrelse eller i ett därmed jämförbart organ eller av medlemmarna i ett organ som har denna rätt, och rätten att utse och avsätta baserar sig på samma omständigheter som det ovan nämnda röstetalet. Betydande bindningar kan också uppstå genom sådant bestämmande inflytande som avses i 1 kap. 5 § i bokföringslagen (1336/1997).

Med stöd av *15 punkten* avses med hemmedlemsstat den EES-stat där en försäkringsförmedlare som är en fysisk person har sin hemvist eller den EES-stat där en försäkringsförmedlare som är en juridisk person har sitt stadgeenliga säte, eller, om denna enligt nationell rätt inte har något stadgeenligt säte, den EES-stat där dess huvudkontor finns. I enlighet med lagens systematik omfattar definitionen också återförsäkringsförmedlare. Dessutom omfattar definitionen sidoverksamma försäkringsförmedlare. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll bestämmelsen i artikel 2.1.10 i direktivet.

Enligt *16 punkten* avses med värdmedlemsstat den EES-stat som inte är försäkringsförmedlarens hemmedlemsstat och där försäkringsförmedlaren har ett fast driftställe eller verksamhetsställe eller bedriver försäkringsdistribution. I enlighet med lagens systematik omfattar definitionen också återförsäkringsförmedlare. Dessutom omfattar definitionen sidoverksamma försäkringsförmedlare. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll bestämmelsen i artikel 2.1.11 i direktivet.

Enligt *17 punkten* avses med filial en försäkringsförmedlares agentur eller filial som ligger i en annan EES-stat än försäkringsförmedlarens hemmedlemsstat. I enlighet med lagens syste-

RP 172/2017 rd

matik omfattar definitionen också återförsäkringsförmedlare. Dessutom omfattar definitionen sidoverksamma försäkringsförmedlare. Bestämmelsen motsvarar artikel 2.1.12 i direktivet.

Med stöd av *18 punkten* definieras stor risk som en stor risk enligt 31 kap. 4 § 2 mom. i försäkringsbolagslagen. I artikel 2.1.16 i direktivet hänvisas det till stora risker som definieras i artikel 13.27 i Solvens II-direktivet och som har definierats i ovan nämnda bestämmelse i försäkringsbolagslagen. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll bestämmelsen i artikel 2.1.16 i direktivet.

Med stöd av *19 punkten* avses med direktivet Europaparlamentets och rådets direktiv 2016/97/EU om försäkringsdistribution. Bestämmelsen är nationell.

Med stöd av *20 punkten* avses med Solvens II-direktivet Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II). Bestämmelsen är nationell.

I *21 punkten* definieras begreppet försäkringsbaserad investeringsprodukt. I lagen används fortfarande i huvudsak begreppet placeringsförsäkring enligt 12 punkten. Försäkringsbaserad investeringsprodukt definieras emellertid i lagen, eftersom begreppet används i kommissionens delegerade förordning om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/97 vad gäller informationskrav och uppföranderegler för distribution av försäkringsbaserade investeringsprodukter, i vilken begreppet emellertid inte definieras.

Med försäkringsbaserad investeringsprodukt ska i enlighet med artikel 2.1.17 i direktivet avses en investeringsprodukt med ett förfallo- eller återköpsvärde och vars förfallo- eller återköpsvärde helt eller delvis är direkt eller indirekt exponerat mot marknadsvolatilitet, förutom följande försäkringsprodukter

- a) skadeförsäkringsprodukter enligt förteckningen i bilaga I till Solvens II-direktivet 2009/138/EG (skadeförsäkringsklasser),
- b) livförsäkringsavtal där ersättning enligt avtalet endast betalas ut vid dödsfall eller på grund av arbetsförmåga som beror på en olycka, sjukdom eller funktionsnedsättning,
- c) pensionsprodukter som enligt nationell rätt erkänts ha som främsta syfte att ge investeraren inkomst vid pensionering och berättigar investeraren till vissa ersättningar,
- d) officiellt erkända tjänstepensionssystem som omfattas av tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets direktiv om verksamhet och tillsyn i över tjänstepensionsinstitut som bedriver tilläggs pensionsverksamhet 2003/41/EG eller de tjänstepensioner som hör till tillämpningsområdet för Solvens II-direktivet 2009/138/EG,
- e) individuella pensionsprodukter för vilka ett finansiellt bidrag från arbetsgivaren krävs enligt nationell rätt och där arbetsgivaren eller arbetstagaren inte kan välja pensionsprodukt eller vem som tillhandahåller pensionsprodukten.

Bestämmelsen motsvarar artikel 2.1.17 i direktivet.

I *2 mom.* föreslås en bestämmelse som kompletterar bestämmelsen i 1 mom. 2 och 3 punkten om att en försäkringsmäklare eller ett ombud som bedriver distribution av direktförsäkring som huvudsaklig verksamhet per definition inte kan vara en i 1 mom. 5 punkten avsedd sidoverksam försäkringsförmedlare. Detta följer redan av det faktum att en försäkringsförmedlares huvudsakliga professionella verksamhet består i att distribuera försäkringar, medan en sido-

verksam försäkringsförmedlares huvudsakliga professionella verksamhet består i något annat än att distribuera försäkringar. Bestämmelsen är närmast lagteknisk och syftar till att säkerställa att direktivet genomförs på behörigt sätt.

Bestämmelsen föranleds av skillnaderna i definitionen av en försäkringsförmedlare och en återförsäkringsförmedlare i direktivet. Enligt artikel 2.1.3 kan en försäkringsförmedlare — med vilket i direktivet avses en försäkringsförmedlare som bedriver distribution av direktförsäkringar — inte vara en i direktivet avsedd försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som sidoverksamhet. I fråga om återförsäkringsförmedlare som avses i artikel 2.1.5 i direktivet gäller inget sådant krav. För att de gemensamma elementen i definitionerna ska kunna slås ihop i den nationella lagen i en enda definition av en försäkringsförmedlare, som innefattar både förmedlare som bedriver direktförsäkring och förmedlare som bedriver återförsäkring, bör den åtskillnad som görs i direktivet beaktas.

2 kap. **Registrering av försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare samt försäkringsförmedlarregistret**

6 §. *Rätt att bedriva försäkringsdistribution i Finland.* Enligt artikel 3.1.första stycket i direktivet om försäkringsdistribution ska den som bedriver försäkrings- och återförsäkringsdistribution och distribution av försäkringar som sidoverksamhet registreras i sin hemmedlemsstat vid en behörig myndighet. I enlighet med direktivet föreslås i paragrafen bestämmelser om vem eller vad som får bedriva försäkringsdistribution i Finland.

I 1 mom. 1 a punkten föreslås bestämmelser om rätten att bedriva verksamhet som försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare. Försäkringsdistribution får i Finland för det första bedrivas av fysiska eller juridiska personer som Finansinspektionen har registrerat som försäkringsförmedlare, dvs. som ombud eller försäkringsmäklare, eller som sidoverksamma försäkringsförmedlare i försäkringsförmedlarregistret. På de villkor som anges i lagen får också anställda hos försäkringsförmedlare eller sidoverksamma försäkringsförmedlare bedriva försäkringsdistribution.

Med stöd av 1 mom. 1 b punkten får försäkringsdistribution bedrivas i Finland av fysiska eller juridiska personer som är registrerade i en annan EES-stat än i Finland. Med registrering avses registrering enligt direktivet. Dessutom förutsätts det att personerna i fråga har underrättat den behöriga myndigheten i den berörda EES-staten om att de inleder försäkringsdistribution i Finland. Det förutsätts också att personerna i fråga uppfyller de övriga kraven på förfaringsätt i 4 kap. Bestämmelser om anmälningsförfarandet mellan de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna föreslås i 4 kap. i denna lag och bestämmelser om samarbetskyldighet i samband därmed också i lagen om Finansinspektionen. En försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare som är registrerad i en medlemsstat får bedriva försäkringsdistribution i en annan medlemsstat med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster (artikel 4 och artikel 6 i direktivet). En försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare som är registrerad i en annan EES-stat och som bedriver försäkringsdistribution i Finland registreras inte i försäkringsförmedlarregistret i Finland. Finansinspektionen får emellertid på basis av anmälningsförfarandet mellan de behöriga myndigheterna information om förmedlare som har för avsikt att bedriva försäkringsdistribution i Finland.

Enligt 2 punkten i momentet får i 4 § avsedda så kallade vissa sidoverksamma försäkringsförmedlare bedriva försäkringsdistribution i Finland. Varken dessa förmedlare eller deras anställda omfattas emellertid av registreringsplikt, eftersom något sådant inte regleras i bestämmelsen. Bestämmelsen baserar sig på artikel 1.3 i direktivet.

I 3 punkten i momentet ingår bestämmelser om försäkringsgivares rätt att bedriva försäkringsdistribution i Finland. Försäkrings- och återförsäkringsföretag och deras anställda får bedriva försäkringsdistribution utan att vara registrerade i försäkringsförmedlarregistret. I 2 mom. hänvisas det till den speciallagstiftning som gäller försäkringssammanslutningar och som tillämpas på försäkringsgivare. I speciallagstiftningen finns bestämmelser om distribution av försäkringar som en del av affärsverksamheten. Försäkringsgivare som har sitt säte i Finland registreras i det koncessionsregister som förs av Finansinspektionen. Därför föreslås inte i lagen några bestämmelser om skyldighet för försäkringsgivare att registrera sig i försäkringsförmedlarregistret, trots att det med stöd av direktivet kunde utgöra ett villkor.

Det bör särskilt beaktas att ett försäkringsbolag också framöver får bedriva anknytande verksamhet enligt 2 kap. 16 § i försäkringsbolagslagen. Dessutom får ett försäkringsbolag med stöd av 31 kap. 2 § i den lagen också framöver vara representant för en annan försäkringsgivare. I det sistnämnda fallet ska försäkringsbolaget emellertid ge kunden klar och tydlig information om vilket företags produkter eller tjänster det är fråga om. Försäkringsbolaget ska också informera kunden om att bolaget inte bedriver verksamheten för egen räkning eller är part i det avtal som eventuellt ingås om den produkt eller tjänst som är föremål för förhandlingar.

Genom 1 och 2 mom. genomförs artikel 3.1 första stycket och 3.1 andra stycket i direktivet.

Enligt 3 mom. får återförsäkringsdistribution även bedrivas av återförsäkringsförmedlare eller sidoverksamma återförsäkringsförmedlare vars hemmedlemsstat inte är en EES-stat. Finland ska garantera att samtliga personer som utövar eller har rätt att utöva försäkrings- och återförsäkringsdistributionsverksamhet på den finska marknaden behandlas lika. I fråga om ett återförsäkringsföretag från tredjeland förutsätts det inte att företaget etablerar en filial i Finland. Därför kan det inte heller krävas av tredjeländers återförsäkringsförmedlare som bedriver verksamheten som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet. Förslaget grundar sig på artikel 1.6 andra stycket i direktivet.

7 §. Ansökan om registrering. Enligt paragrafen ska en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare innan den inleder försäkringsdistribution i Finland ansöka hos Finansinspektionen om upptagning i försäkringsförmedlarregistret. I ansökan ska meddelas åtminstone de uppgifter som avses i 8, 9 och 13 §. Uppgifterna ska lämnas i fråga om den juridiska eller fysiska person som söker registrering. En försäkringsförmedlare eller en sidoverksam försäkringsförmedlare som är en juridisk person och som söker registrering ska dessutom lämna uppgifter om de personer som deltar i försäkringsdistribution hos försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren för vilka registrering söks. Uttryckliga bestämmelser om saken utfärdas i 8 och 9 §.

På motsvarande sätt som i artikel 3.2 andra stycket i direktivet föreskrivs i paragrafen också att ansökan kan göras via försäkringsförmedlarregistret, dvs. blanketten kan fyllas i och sändas på elektronisk väg direkt till det försäkringsförmedlarregister som förs av Finansinspektionen. En ansökningsblankett i pappersform kan givetvis fortfarande användas.

I bestämmelsen betonas också sökandens ärlighet. Uppgifterna får inte vara felaktiga eller vilseledande. Bestämmelsen motsvarar i praktiken gällande praxis, även om några uttryckliga bestämmelser om saken inte finns i den gällande lagen. Det som är nytt är att det tydligare än hittills ska föreskrivas om eventuella påföljder av överträdelser eller försummelser av skyldigheten att vara ärlig. Bestämmelser om avslag på en ansökan som görs utifrån felaktiga eller vilseledande uppgifter föreslås i 10 §, och bestämmelser om avförande från försäkringsförmedlarregistret i 73 § 1 mom. 2 punkten.

Enligt artikel 3.2 första stycket i direktivet får medlemsstaterna upprätta fler än ett register för försäkrings- och återförsäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare, förutsatt att de fastställer kriterier för registrering av förmedlarna. Med stöd av artikel 3.3 ska medlemsstaten då inrätta ett enda informationsställe som gör det möjligt att snabbt och enkelt få tillgång till upplysningar från dessa register, vilka ska upprättas på elektronisk väg och hållas uppdaterade. Det informationsstället ska även innehålla upplysningar om de behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten. I Finland är det bara Finansinspektionen som för register, och avsikten är inte att föreskriva om flera register som ska föras i Finland. På motsvarande sätt som det enda informationsstället ger Finansinspektionen vid behov ytterligare information om registret.

8 §. Förutsättningar för registrering av försäkringsmäklare. I 6 och 7 § i den gällande lagen om försäkringsförmedling föreskrivs det om förutsättningarna för registrering av fysiska och juridiska personer. De föreslagna 8 och 9 § avviker från uppdelningen enligt den gällande lagen genom att det i förslaget inte längre ställs separata krav på fysiska personer och juridiska personer. I propositionen föreslås separata bestämmelser om kraven på registrering av försäkringsmäklare och sidoverksamma försäkringsmäklare och kraven på registrering av ombud och sidoverksamma ombud. Vardera kan vara antingen fysiska eller juridiska personer.

Enligt artikel 3.1 första stycket i direktivet om försäkringsdistribution ska försäkrings- och återförsäkringsförmedlare samt försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som sidoverksamhet registreras i sin hemmedlemsstat vid en behörig myndighet. I direktivet finns inga heltäckande bestämmelser om enskilda krav på de uppgifter som ska antecknas i registret. Bestämmelserna är i stor utsträckning nationella och preciserar de tvingande kraven enligt direktivet. I fråga om försäkringsmäklare och sidoverksamma försäkringsmäklare är det endast punkterna 4—7 och 9—11 i 1 mom. som baserar sig på direktivet. Kraven motsvarar delvis gällande lag, men helt nya krav föreslås i 6, 7 och 9—11 punkten i momentet.

I paragrafen föreslås bestämmelser om de förutsättningar som den som ansöker om registrering som försäkringsmäklare eller som sidoverksam försäkringsmäklare ska uppfylla för att bli registrerad av Finansinspektionen och få inleda försäkringsdistribution. I paragrafens 1 mom. föreslås bestämmelser som gäller försäkringsmäklare och i paragrafens 2 mom. anges de bestämmelser i 1 mom. som gäller sidoverksamma försäkringsmäklare, 1—6 och 9—11 punkten. Finansinspektionen ska registrera sökanden som försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare om denne uppfyller kraven i paragrafen. Finansinspektionen får inte tillämpa ändamålsenlighetsprövning när den fattar beslut om registrering, även om det från fall till fall kan finnas ett visst tolkningsutrymme i synnerhet vid prövningen av sökandens godaandel.

I 1 mom. 1 punkten föreslås en bestämmelse om att den som ska registreras som försäkringsmäklare inte får stå i anställnings- eller ombudsförhållande till försäkringsgivaren eller i ett sådant på avtal eller ägande grundat förhållande eller annat beroendeförhållande till dem som är ägnat att påverka försäkringsmäklarens verksamhet i strid med kundens intressen. Bestämmelsen är avgörande med tanke på särskiljandet av verksamhet som försäkringsmäklare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller sidoverksamhet och verksamhet som ombud som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller sidoverksamhet. Separata bestämmelser om intressekonflikter samt förebyggande av och handlingssätt vid intressekonflikter vid distribution av placeringsförsäkringar föreslås i 6 kap. Det som sägs om en försäkringsmäklares beroendeförhållanden i motiveringen till denna punkt ska på motsvarande sätt tillämpas på en sidoverksam försäkringsmäklare.

Ett osakligt beroendeförhållande kan vara av ekonomisk eller faktisk karaktär. Det kan t.ex. yttra sig i att merparten av de förmedlade försäkringarna är försäkringar som tillhandahålls av

en viss försäkringsgivare eller sammanslutning av försäkringsgivare utan godtagbart skäl. Det kan också yttra sig i att ekonomiskt betydande kunskaper och färdigheter i anslutning till försäkringsverksamhet, t.ex. datorprogram eller andra program eller förfaranden, överförs från försäkringsgivaren till försäkringsmäklaren.

Förbjudna beroendeförhållanden mellan försäkringsmäklaren och försäkringsgivaren är sådana som är ägnade att påverka försäkringsmäklarens verksamhet i strid med kundens intressen. Det har ingen betydelse om det i ett enskilt fall råder ett sådant beroendeförhållande mellan försäkringsmäklaren och försäkringsgivaren som i praktiken påverkar försäkringsmäklarens verksamhet osakligt. Det räcker att förhållandet enligt en allmän bedömning kan öka eller främja möjligheten att försäkringsmäklarens verksamhet styrs av ett motiv som strider mot kundens intressen. När gränsen mellan förbjudet och tillåtet bedöms bör man i synnerhet beakta att försäkringsmäklarens och ombudets verksamhet hålls klart åtskilda i lagen.

I det följande ges exempel på tillåtna respektive förbjudna förhållanden mellan försäkringsmäklaren och försäkringsgivaren.

Syftet med försäkringsmäklarens verksamhet får inte vara att gynna en viss eller vissa försäkringsgivares rörelse, utan sådana förhållanden till försäkringsgivaren ska vara förbjudna. En försäkringsmäklare får inte ingå avtal med försäkringsgivaren om försäkringsförmedling eller annat fortlöpande samarbete. Exempelvis marknadsföring betraktas som förbjudet samarbete. Försäkringsmäklarens verksamhet får inte heller omfatta avtal om ensamåterförsäljning eller andra avtal som i strid med kundens intresse uppmuntrar försäkringsmäklaren att erbjuda sin kund produkter som tillhandahålls av en viss försäkringsgivare.

Försäkringsmäklaren kan med försäkringsgivaren ingå avtal om hur skötseln av uppgifter som bygger på ett avtal mellan försäkringsgivaren och försäkringstagaren ska fördelas mellan försäkringsgivaren och försäkringsmäklaren. Uttryckliga bestämmelser om deltagande i produktutveckling och om produkthanteringssystem föreslås i 42 §. Väsentligt för tillåtna avtals- och andra förhållanden mellan försäkringsgivaren och försäkringsmäklaren är att försäkringsmäklaren i dessa uttryckligen handlar enligt kundens behov.

Förslaget motsvarar till sitt innehåll 6 § 2 mom. 2 punkten och 7 § 2 mom. 2 punkten i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

Med stöd av 1 mom. 2 punkten ska som försäkringsmäklare eller med stöd av 2 mom. som sidoverksam försäkringsmäklare registreras en sökande som är en juridisk person som är införd i det handelsregister som avses handelsregisterlagen eller i något annat motsvarande officiellt register i Finland. En sökande som är en juridisk person ska ha sitt säte i Finland. Med säte ska avses det säte som antecknats i det officiella registret, eller, om sätet inte framgår av registret, i den juridiska personens bolagsordning eller stadgar. Enligt direktivet är hemmedlemsstaten för en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare och som är en juridisk person den medlemsstat där förmedlarens säte är beläget, eller, om förmedlaren enligt nationell rätt inte har något säte, den medlemsstat där förmedlarens huvudkontor är beläget. I punkten föreskrivs det också att en sökande som är en fysisk person ska vara bosatt i Finland, dvs. ha sin hemvist där. Med hemvist ska avses hemkommunen enligt lagen om hemkommun (201/1994) eller, om sökanden inte har en sådan hemkommun, den plats där sökanden stadigvarande bor. Bestämmelsen baserar sig på artikel 2.1.10 i direktivet, enligt vilken hemmedlemsstaten för en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare och som är en fysisk person är den medlemsstat där förmedlaren har sin hemvist.

Enligt 3 punkten får sökanden inte vara försatt i konkurs. I fråga om fysiska personer förutsätts det dessutom att sökanden har uppnått myndighetsåldern. De fysiska personerna får inte

heller ha förordnats en intressebevakare eller inte fått sin handlingsbehörighet begränsad. Sökanden får således inte exempelvis stå under intressebevakning enligt lagen om förmyndarverksamhet (442/1999). En situation som också är förbjuden med stöd av bestämmelsen är en situation där en sökande som står under intressebevakning inte har fått sin handlingsbehörighet begränsad, men en intressebevakare har förordnats för sökanden och sökanden har bevarat sin handlingsbehörighet tillsammans med intressebevakaren. Sökanden får inte heller omfattas av näringsförbud enligt lagen om näringsförbud (1059/1985). Finansinspektionen har för skötseln av sina tillsynsuppgifter rätt att med hjälp av en teknisk anslutning få uppgifter ur det näringsförbudsregister som avses i lagen om näringsförbud. Att sökanden är handlingsbehörig och förfogar över sin egendom och inte omfattas av näringsförbud kan visas genom Finansinspektionens egna utredningar eller genom intyg av andra myndigheter. Bestämmelsen tillämpas på sidoverksamma försäkringsmäklare med stöd av 2 mom.

I 4 punkten föreslås en bestämmelse om att de personer hos sökanden som avses i 17 § 1 och 2 mom. ska ha god vandel enligt 16 §. Med stöd av 2 mom. tillämpas 17 § 1 mom. också på sidoverksamma försäkringsmäklare. Till den del det gäller personer som avses i 17 § 1 mom., grundar sig kravet på artikel 3.4 fjärde stycket och artikel 10.3 i direktivet. Det ska läggas märke till att 17 § 2 mom. gäller försäkringsförmedlare, dvs. i detta sammanhang försäkringsmäklare, och det tillämpas inte på sidoverksamma försäkringsmäklare. Till denna del är bestämmelsen nationell, men på motsvarande sätt har det stadgats i fråga om krav på försäkringsbolags koncession i 2 kap. 6 § 2 mom. 2 punkten, 6 kap. 4 § 3 mom. och 6 kap. 5 § 1 mom. i försäkringsbolagslagen samt i annan lagstiftning som gäller finans- och försäkringsbranschen.

Det föreslås i 5 punkten en bestämmelse om att personer i ledningen hos en juridisk person som är sökande som avses i 19 § 2 mom. ska ha den yrkeskompetens som anges i 18 §. Bestämmelsen tillämpas på sidoverksamma försäkringsmäklare med stöd av 2 mom. Kravet grundar sig på artikel 3.4 fjärde stycket och artikel 10.1 i direktivet. Dessutom ingår i punkten bestämmelser om de förutsättningarna för registrering av övriga personer än personer i ledningen. Av försäkringsmäklare och sidoverksamma försäkringsmäklare krävs försäkringsmäklarexamen som bevis för att kraven uppfylls. Försäkringsmäklarexamina beviljas av försäkringsförmedlingsnämnden, som tillsätts av social- och hälsovårdsministeriet. Utöver den allmänna delen kan man i examen avlägga en separat del som gäller liv- eller skadeförsäkring. Examinanden kan då om den så önskar specialisera sig på försäkringsdistribution som avser endast den ena försäkringsgrenen. Det är också möjligt att avlägga vardera examensdelen. I fråga om försäkringsmäklarexamen är bestämmelsen nationell och motsvarar 12 § 2 mom. i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

I 6 punkten föreslås en bestämmelse om att sökanden ska ha en ansvarsförsäkring eller en likvärdig säkerhet enligt 58 §. Bestämmelsen tillämpas på sidoverksamma försäkringsmäklare med stöd av 2 mom. Bestämmelsen grundar sig på artikel 3.4 fjärde stycket och artikel 10.4 och 10.5 i direktivet. Förslaget motsvarar till sitt innehåll 6 § 2 mom. 3 punkten och 7 § 2 mom. 3 punkten i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

I punkten föreslås dessutom som en ny förutsättning för registrering att sökanden ska ha ett system enligt 59 § för att hålla kundmedlen åtskilda. Bestämmelsen grundar sig på artikel 3.4 fjärde stycket och artikel 10.6 i direktivet.

Som en ny förutsättning för registrering föreslås i 7 punkten att den som söker registrering som försäkringsmäklare ska iaktta de interna rutiner och förfaranden och ha de bedömningssystem som avses i 21 § 2 mom. samt ha en plan för ett arkiv som avses i 78 § 1 mom. I det hänvisade 21 § 2 mom. bestäms det om den funktion, de interna förfaranden och de bedömningssystem som försäkringsförmedlare och försäkringsgivare ska ta fram för att bedöma och

kontrollera att kraven på yrkeskompetens uppfylls. I det hänvisade 78 § 1 mom. bestäms det om ett arkiv för att bevara handlingar som gäller yrkeskompetens och god vandel. Eftersom försäkringsdistributionen inte ännu har inletts när registreringsansökan lämnas, bör den som söker registrering som försäkringsmäklare i fråga om arkivet åtminstone ha en enligt Finansinspektionens uppfattning trovärdig och genomförbar plan och tillräckliga resurser för att verkställa dessa krav när verksamheten inleds efter registreringen. I fråga om försäkringsförmedlare är kraven nationella, även om det finns motsvarande bestämmelser om försäkringsgivare. Kraven på försäkringsgivare grundar sig på artikel 3.4 fjärde stycket och artikel 10.8 i direktivet. Bestämmelsen ska inte tillämpas på den som söker registrering som sidoverksam försäkringsmäklare.

Om den som söker registrering som försäkringsmäklare är en juridisk person, krävs det enligt 8 punkten att minst 30 procent av hos sökanden anställda personer som deltar i försäkringsdistribution registreras som försäkringsmäklare. Förslaget avviker i fråga om procentsatsen från 7 § 1 mom. 5 punkten och 7 § 2 mom. 1 punkten i den gällande lagen om försäkringsförmedling, med stöd av vilka minst hälften av de personer som deltar direkt i bedrivandet av försäkringsförmedling i anställning hos en juridisk person ska ha registrerats som försäkringsförmedlare. För att säkerställa kundskyddet och en effektiv tillsyn är det nödvändigt och tillräckligt att minst 30 procent av sådana personer är registrerade. Som ett nytt krav föreslås det att en sökande som är ett företag ska lämna uppgifter till försäkringsförmedlarregistret om de anställda som ska registreras. Detta avser att klargöra att det inte rör sig om en skyldighet som arbetstagaren själv ska ansvara för. Punkten ska inte tillämpas på dem som söker registrering som sidoverksam försäkringsmäklare.

Enligt 9 punkten är en ny förutsättning för registrering att det i ansökan om registrering ska meddelas namn, personbeteckning eller födelsetid eller det företags- och organisationsnummer som avses i företags- och organisationsdatalagen (244/2001) och bostadsort eller säte för de aktieägare eller medlemmar som äger minst en tiondel av försäkringsförmedlaren samt hur stora dessa innehav är. Huruvida aktieägaren eller medlemmen är en fysisk eller juridisk person har ingen betydelse med tanke på tillämpningen av bestämmelsen. Bestämmelsen tillämpas på sidoverksamma försäkringsmäklare med stöd av 2 mom. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll led a i första stycket i artikel 3.6 i direktivet. Med stöd av ledet utgör uppgifter om identiteten avseende sådana personer och om storleken på deras innehav en förutsättning för registreringen. Av bestämmelsen följer att försäkringsmäklare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet är skyldiga att i skäligen utsträckning ha kännedom om sina ägare och om ägarstrukturen.

Enligt 10 punkten är en ny förutsättning för registrering att det i ansökan om registrering ska meddelas namn, personbeteckning eller födelsetid eller företags- och organisationsnummer och bostadsort eller säte för de fysiska och juridiska personer som har bestämmande inflytande enligt 1 kap. 5 § i bokföringslagen eller nära förbindelser, dvs. betydande bindningar enligt 1 kap. 10 § i försäkringsbolagslagen, med försäkringsförmedlaren. Bestämmelsen tillämpas på sidoverksamma försäkringsmäklare med stöd av 2 mom. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll led b i första stycket i artikel 3.6 i direktivet. Med stöd av ledet utgör uppgifter om identiteten avseende personer som har nära förbindelser med förmedlaren en förutsättning för registrering.

Enligt 11 punkten är en ny förutsättning för registrering att det i ansökan om registrering har meddelats att de andelar som avses i 9 punkten eller nära bindningar som avses i 10 punkten som ska anmälas inte hindrar Finansinspektionens eller övriga behöriga myndigheters effektiva skötsel av tillsynsuppgifterna. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll led a i första stycket i artikel 3.6 i direktivet.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om de krav som gäller sidoverksamma försäkringsmäklare och som har beskrivits ovan.

Enligt 3 mom. krävs inte en ansvarsförsäkring eller likvärdig säkerhet, ett system för att hålla kundmedel åtskilda, interna rutiner och förfaranden samt bedömningssystem enligt 21 § 2 mom. eller en plan för ett arkiv enligt 78 § 1 mom. i det fall att en fysisk person som är försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare bedriver försäkringsdistribution enbart för en i 1 mom. avsedd juridisk persons räkning. Bestämmelsen följer av att en juridisk person är skyldig att teckna en ansvarsförsäkring eller ställa en likvärdig säkerhet och göra andra arrangemang enligt ovan i enlighet med lagen.

I 4 mom. föreslås ett bemyndigande för Finansinspektionen att meddela närmare föreskrifter om de uppgifter och handlingar som behövs för att verifiera förutsättningarna för registrering. Sådana är t.ex. handlingar som visar att försäkringsmäklare eller sidoverksamma försäkringsmäklare har yrkeskompetens eller en ansvarsförsäkring eller likvärdig säkerhet.

Utan att det anges i en uttrycklig bestämmelse gäller i enlighet med artikel 3.4 femte stycket i direktivet att Finansinspektionens uppgift är att regelbundet kontrollera att registreringen för försäkringsmäklare och sidoverksamma försäkringsmäklare är i kraft. För skötseln av denna uppgift kan Finansinspektionen få uppgifter, begära uppgifter eller i övrigt regelbundet eller i samband med fortgående övervakning kontrollera de uppgifter som utgör förutsättning för registrering.

9 §. Förutsättningar för registrering av ombud. I paragrafen föreslås bestämmelser om de förutsättningar som måste vara uppfyllda för att en fysisk eller juridisk person ska kunna registreras som ombud eller sidoverksam ombud av Finansinspektionen och för att de registrerade ska få inleda bedriva försäkringsdistribution. I paragrafens 1 mom. föreslås bestämmelser som gäller ombud och i paragrafens 2 mom. anges de bestämmelser i 1 mom. som gäller sidoverksamma ombud, 1—4 och 7—9 punkten. Finansinspektionen får inte tillämpa ändamålsenlighetsprövning när den fattar beslut om registrering, även om det från fall till fall kan finnas ett visst tolkningsutrymme i synnerhet vid prövningen av sökandens godaandel. En registrering får exempelvis inte avslås med motiveringen att det redan finns ett tillräckligt antal ombud i Finland. Om förutsättningarna uppfylls, ska Finansinspektionen registrera den som begär det som ombud eller som sidoverksam ombud.

Med stöd av 1 mom. ska ett ombud eller sidoverksam ombud uppfylla motsvarande förutsättningar som de som anges i 8 § 1 mom. 2—5 och 7—11 punkten i fråga om försäkringsmäklare eller sidoverksamma försäkringsmäklare. Sålunda meddelar det sökande företaget bland annat uppgifterna i fråga om de registrerade arbetstagarna till försäkringsförmedlarregistret. I 4 punkten i momentet förutsätts det dock inte att personer i ombudets ledning för att uppfylla kravet på yrkeskompetens har avlagt en försäkringsmäklarexamen, utan en utredning om annan tillräcklig utbildning är behövlig. Till denna del hänvisas det till detaljmotiveringar ovan i 8 § där frågorna har redan behandlats.

Till denna del motsvarar 1—4 punkten i det föreslagna momentet 6 § 1 mom. och 7 § 1 mom. 1 och 3 punkten i den gällande lagen om försäkringsförmedling. Det föreslagna momentets 5 och 7—9 punkt innehåller helt nya bestämmelser.

När det gäller 1 mom. 6 punkten bör det beaktas att om den som söker registrering som ombud är en juridisk person, ska minst 30 procent av de personer i anställning hos den juridiska personen som direkt deltar i distributionen av försäkringar registreras som ombud. Den bestämmelsen gäller över huvud taget inte den som söker registrering som sidoverksam ombud. I förslaget har det beaktats att sidoverksamma ombud i allmänhet är små aktörer, som i regel

endast bedriver distribution av relativt enkla försäkringar. I fråga om dem skulle kravet på 50 procent därför vara rätt strängt.

I paragrafens 2 mom. ingår bestämmelser som gäller sidoverksamma ombud och som har beskrivits ovan.

Enligt 3 mom. ska det inte krävas att, en person som fungerar som ombud, och som bedriver försäkringsdistribution uteslutande för en juridisk persons räkning som avses i 1 mom., omfattas av bestämmelserna i 21 § 2 mom. som avser interna rutiner, förfaranden och bedömnings-system eller en plan för ett arkiv enligt 78 § 1 mom. Bestämmelsen följer av att en juridisk person är skyldig att göra sådana arrangemang i enlighet med lagen.

I 4 mom. föreslås bestämmelser om undantag från bestämmelsen i 1 mom. 6 punkten. Det som föreskrivs i den nämnda bestämmelsen ska inte tillämpas på sådana kreditinstitut enligt kreditinstitutslagen och värdepappersföretag enligt lagen om investeringstjänster som bedriver ombudsverksamhet. Kravet enligt den gällande lagen om försäkringsförmedling på att minst hälften av dem som är anställda hos ombuden ska registreras i försäkringsförmedlarregistret gäller inte dessa aktörer. När det gäller kreditinstitut och värdepappersföretag finns det tillräckliga bestämmelser om kraven på organisering av verksamheten, yrkeskompetens och registrering i kreditinstitutslagen och i lagen om investeringstjänster. Kreditinstitut och värdepappersföretag tillhandahåller finansiella instrument. Om de uppfyller förutsättningarna för tillhandahållande av finansiella instrument uppfyller de också förutsättningarna för förmedling av försäkringar som sidoverksamhet. I sista hand är det försäkringsgivaren som är ansvarig gentemot kunden för fel som ett ombud med distribution som huvudsaklig verksamhet eller sidoverksamhet har begått i samband med försäkringsdistribution. Förslaget avviker i fråga om procentsatsen från 7 § 1 mom. 5 punkten i den gällande lagen om försäkringsförmedling, med stöd av vilken minst hälften av de personer som deltar direkt i bedrivandet av försäkringsförmedling i anställning hos en juridisk person som verkar som ombud ska ha registrerats som försäkringsförmedlare.

I 5 mom. föreslås ett bemyndigande för Finansinspektionen att meddela närmare föreskrifter om de uppgifter och handlingar som behövs för att verifiera förutsättningarna för registrering. Sådana är t.ex. handlingar som visar yrkeskompetensen.

I förslaget ingår ingen bestämmelse motsvarande 7 § 1 mom. 2 punkten i den gällande lagen om att den juridiska personen enligt lag och sin bolagsordning eller sina stadgar ska ha rätt att bedriva försäkringsförmedling som sin näring. Utan att detta anges i en uttrycklig bestämmelse är det klart att en juridisk person får börja bedriva ombudsverksamhet endast om det är tillåtet enligt lag och enligt den juridiska personens bolagsordning eller stadgar. Detta kan framgå av en uttrycklig bestämmelse i bolagsordningen eller stadgarna. Att ombudsverksamheten registreras som den juridiska personens verksamhetsområde medför dock inte i sig registreringsplikt, om den juridiska personen inte de facto bedriver sådan verksamhet. Rätten att bedriva ombudsverksamhet kan också framgå av det allmänna verksamhetsområdet. Verksamhetsområdet kan också exempelvis i den speciallagstiftning som gäller den juridiska personen begränsas så att ombudsverksamhet inte tillåts.

I förslaget ingår ingen bestämmelse som motsvarar 7 § 1 mom. 4 punkten i den gällande lagen om försäkringsförmedling. I förslaget utfärdas uttryckliga bestämmelser om antalet registrerade ombud. Med avvikelse från den gällande lagen binds antalet inte till ett sådant antal till ledningen hörande personer som Finansinspektionen med beaktande av arten och omfattningen av den juridiska personens rörelse anser vara tillräckligt. Detta minskar Finansinspektionens prövningsrätt vid registreringen.

Enligt definitionen i den föreslagna 5 § 1 mom. 3 punkten handlar ombudet för försäkringsgivarens räkning och på dennes ansvar. Av detta följer att registrering som ombud inte är möjligt om inte den som söker registrering har ett giltigt ombudsavtal med försäkringsgivaren. Definitionen av ett ombud anger i sig att ombudet bör ha ett giltigt ombudsavtal med försäkringsgivaren. Något avtal krävs emellertid inte av en fysisk person, om den juridiska personen hos vilken den fysiska personen är anställd har ett avtal. Personer som hör till ledningen för eller är anställda hos en juridisk person som har registrerats som ombud får endast registreras som ombud, eftersom de alltid företräder försäkringsgivaren.

På motsvarande sätt som i fråga om försäkringsmäklare ska dessutom Finansinspektionen regelbundet kontrollera att registreringen för ett ombud och ett sidoverksam ombud är i kraft. För skötseln av denna uppgift kan Finansinspektionen få uppgifter, begära uppgifter eller i övrigt regelbundet eller i samband med fortgående övervakning kontrollera de uppgifter som utgör förutsättning för registrering.

10 §. Avslag på ansökan om registrering. I paragrafen föreslås bestämmelser om Finansinspektionens rätt och skyldighet att vägra registrering av en sökande i en situation där sökanden inte ännu är registrerad. Bestämmelser om förutsättningarna för avförande ur registret efter att försäkringsdistribution har inletts föreslås i 73 §.

Enligt 1 mom. kan Finansinspektionen avslå en registreringsansökan, om de uppgifter som getts i ansökan är felaktiga eller vilseledande och de brister som uppdagats i dem inte har rättats inom en av Finansinspektionen utsatt rimlig tidsfrist. Finansinspektionen bör i första hand sträva efter att få korrekta och tillräckligt fullständiga uppgifter av sökanden för avgörandet av registreringsansökan. Den tidsfrist som ges beror på arten och omfattningen av de uppgifter som saknas. Bestämmelsen är konsekvent i förhållande till 73 § 1 mom. 2 punkten, enligt vilken en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare ska avföras ur försäkringsförmedlarregistret om man upptäcker att registreringen har gjorts på grundval av felaktiga eller vilseledande uppgifter. Ansökan kan således avslås på samma grunder redan innan registreringen görs. Bestämmelsen är nationell.

Enligt den första meningen i 2 mom. ska Finansinspektionen vägra registrering om någon av de förutsättningar som anges i 8 eller 9 § inte uppfylls. Finansinspektionen kan ge sökanden en skälig tidsfrist för att rätta fel eller brister i ansökan.

Enligt den andra meningen i 2 mom. finns det en ny, särskild grund för vägran av registrering som hänför sig till tredjeländer. En förutsättning för vägran är för det första att en eller flera fysiska eller juridiska personer i tredjeländet har i 1 kap. 10 § i försäkringsbolagslagen avsedda betydande bindningar till eller bestämmande inflytande över försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren. För det andra förutsätts det att Finansinspektionen hindras från att på ett effektivt sätt utföra sina tillsynsuppgifter på grund av tredjelands lagstiftning eller svårigheter med att verkställa den lagstiftningen, när lagstiftningen eller verkställigheten reglerar en fysisk eller juridisk person som via nära bindningar eller bestämmande inflytande är anknyten till försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren. Finansinspektionen ska då vägra registrering. Som grund för vägran räcker någon sådan omständighet som anknyter till tredjeländets lagstiftning eller verkställigheten av den som de facto äventyrar Finansinspektionens möjligheter att effektivt övervaka den registrerade. Som exempel kan anges en situation med anknytning till en företagsgrupp där man på grund av den komplexa gruppstrukturen inte kan få information om vilken aktör inom gruppen som är det faktiska tillsynsobjektet. Förslaget motsvarar till sitt innehåll artikel 3.6 och 3.7 i direktivet.

Enligt 3 mom. ska Finansinspektionen också vägra registrering då det med hänsyn till omständigheterna är uppenbart att sökanden har för avsikt att bedriva försäkringsdistribution såsom mellanhand för någon annan. Bestämmelsen behövs för att förhindra att ett förbud som meddelats för en viss aktör kringgås genom konstlade företagsupplägg eller motsvarande funktionella arrangemang. Bestämmelsen är nationell. Motsvarande eller liknande bestämmelser som förbjuder verksamhet som mellanhand finns i flera lagar på det näringsrättsliga området, exempelvis i försäkringsbolagslagen, lagen om försäkringsföreningar, lagen om gräsrotsfinansiering (734/2016), lagen om näringsförbud, lagen om fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler (1075/2000), lagen om förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom (852/2016) och i lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare (853/2016).

11 §. *Behandlingstiden för ansökan om registrering.* Paragrafen är ny. I paragrafen föreslås bestämmelser om att Finansinspektionen ska behandla en i 7 § avsedd ansökan om registrering inom tre månader efter det att ansökan och samtliga uppgifter som behövs för att behandla den har lämnats till Finansinspektionen. Bestämmelsen gäller registreringsansökningar som avser försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet.

Utöver den föreslagna bestämmelsen om tidsfristen ska på behandlingen av ansökningar tillämpas 23 § 1 mom. i förvaltningslagen, enligt vilken ett ärende ska behandlas utan ogrundat dröjsmål. Med stöd av 2 mom. i den paragrafen har sökanden dessutom rätt att på begäran av Finansinspektionen få en uppskattning om när ett beslut kommer att ges. Finansinspektionen ska svara på förfrågningar om hur behandlingen framskrider. Dessutom ska enligt första meningen i 54 § 1 mom. i förvaltningslagen en myndighet, dvs. Finansinspektionen, utan dröjsmål delge sitt beslut till en part och till andra kända som har rätt att begära omprövning av beslutet eller att överklaga det genom besvär. Genom den föreslagna paragrafen och genom bestämmelserna i förvaltningslagen genomförs artikel 3.5 i direktivet.

12 §. *Försäkringsförmedlarregister.* I 1 mom. föreslås bestämmelser om Finansinspektionens skyldighet att föra och uppdatera ett elektroniskt försäkringsförmedlarregister. Försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare ska antecknas i ett och samma register. Försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare kan vid behov utifrån sina egenskaper delas upp i olika kategorier i registret, men det finns inget behov att skapa separata register i detta syfte.

Registret ska vara elektroniskt. Det ska vara lättillgängligt och medge att registreringsblanketten fylls i och sänds direkt online. Registret bör vara så aktuellt som möjligt. Detta är nödvändigt för att olika intressentgrupper ska få tillförlitlig information. Bestämmelsen skapar också en grund för att Finansinspektionen i enlighet med sina skyldigheter regelbunden ska kunna kontrollera att registreringar är i kraft och att villkoren är uppfyllda. Bestämmelsen baserar sig på artikel 3.2 andra stycket och artikel 3.4 femte stycket i direktivet. Bestämmelser om avförande ur registret i enlighet med artikel 3.4 sjätte stycket i direktivet föreslås i 61 §.

I 2 mom. föreslås dessutom att Finansinspektionen ska se till att dess webbplats, och därmed försäkringsförmedlarregistret, är länkad till det centrala elektroniska register som förs av Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten. Bestämmelsen behövs för att finländare via länkarna på Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndighetens webbplats ska kunna ta del av sådana registeruppgifter om fysiska och juridiska personer som bedriver försäkringsdistribution i de övriga medlemsstaterna som är offentligt tillgängliga. På motsvarande sätt ska man i de övriga staterna kunna ta del av sådana registeruppgifter i det försäkringsförmedlarregister som förs av Finansinspektionen som är offentligt tillgängliga. I Finland har riksdagens grundlagsutskott emellertid ansett att det med avseende på skyddet för privatli-

vet och personuppgifter är av relevans att det i ett webbaserat personregister inte går att söka uppgifter på stora grupper utan till exempel bara genom enskild sökning (GrUU 32/2008 rd, s. 7, GrUU 17/2016 rd, s. 6). Länkningen syftar således inte till att personuppgifter eller andra uppgifter separat lämnas ut ur det försäkringsförmedlarregister som förs av Finansinspektionen till det centrala elektroniska register som förs av Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten. Kravet på länkning grundar sig på den tredje meningen i artikel 3.4 första stycket i direktivet. Enligt direktivet ska det centrala elektroniska register som förs av Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten vara tillgängligt från de nationella behöriga myndigheternas webbplatser. I den föreslagna bestämmelsen används begreppet ”länkad till” i stället för ”tillgänglig från”, eftersom det i sista hand är Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten och inte Finansinspektionen som ska svara för tillgängligheten, det tekniska genomförandet och förvaltningen.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om att Finansinspektionen har rätt att ändra uppgifter i försäkringsförmedlarregistret och i det register som förs av Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten. Om Finansinspektionen upptäcker att uppgifter uppenbarligen och väsentligt är felaktiga, får Finansinspektionen antingen avföra sådana uppgifter eller göra en anteckning om att de är felaktiga. Finansinspektionen får också rätta till en felaktig uppgift om den har en klar uppfattning om vad den korrekta uppgiften är. En sådan uppgift är exempelvis uppgiften om en ansvarig person i registret när det är allmänt känt att personen inte längre arbetar hos försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren. Bestämmelsen grundar sig på den andra meningen i artikel 3.4 andra stycket i direktivet. I överensstämmelse med den tredje meningen i artikel 3.4 andra stycket i direktivet, EU:s dataskyddslagstiftning och 11 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, nedan offentlighetslagen), ska en person vars personuppgifter lagrats i registret och byts ut ha rätt att få åtkomst till sådana lagrade uppgifter och rätt att på lämpligt sätt informeras.

13 §. *Uppgifter som ska föras in i försäkringsförmedlarregistret.* I paragrafen föreslås bestämmelser om innehållet i det försäkringsförmedlarregister som förs av Finansinspektionen. I 1 mom. stadgas det om uppgifter som gäller försäkringsförmedlare och i 2 mom. uppgifter om sidoverksamma försäkringsförmedlare. Bestämmelserna, med undantag av 6 punkten i 1 mom., gäller försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet.

Med stöd av 1 mom. 1 punkten ska i registret i fråga om en fysisk person som har registrerats som försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare antecknas namn, personbeteckning, födelsetid, firma eller bifirma eller i fråga om en näringsidkare företags- och organisationsnummer, firma eller bifirma samt bostadsort och adressen till det driftställe där försäkringsförmedlingen huvudsakligen bedrivs. Med avvikelse från 8 § 1 mom. 1 punkten i den gällande lagen om försäkringsförmedling förutsätts det i förslaget att i registret antecknas personbeteckning eller födelsetid eller i fråga om enskilda näringsidkare företags- och organisationsnummer, men uppgift om nationalitet ska inte längre behöva antecknas. Bestämmelsen är nationell.

Med stöd av 2 punkten ska i registret i fråga om en juridisk person som har registrerats som försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare antecknas firma, företags- och organisationsnummer, säte och adressen till det driftställe där försäkringsförmedlingen huvudsakligen bedrivs. Med avvikelse från 8 § 1 mom. 2 punkten i den gällande lagen om försäkringsförmedling förutsätts det i förslaget att i registret antecknas företags- och organisationsnumret, men den ansvariga föreståndarens fullständiga namn, nationalitet och bostadsort ska inte längre behöva antecknas. Bestämmelsen är nationell.

Med stöd av 3 punkten ska i registret antecknas namnen och personbeteckningarna på de personer i ledningen för den juridiska person som registrerats som försäkringsförmedlare eller sidoverksamma försäkringsförmedlare samt andra personer som ansvarar för försäkringsdistributionen. I praktiken gäller det verkställande direktören och hans eller hennes ställföreträdare, styrelse-medlemmarna och deras suppleanter, de personer som är medlemmar i ett organ som kan jämföras med styrelsen och deras suppleanter, de ansvariga bolagsmännen samt övriga personer som ansvarar för försäkringsdistributionen. Det räcker med att personen innehar en ansvarsfull ställning. Ledningen behöver inte själv delta i försäkringsdistribution. Bestämmelsen gäller fysiska personer. I Finland kan en juridisk person inte vara medlem i förvaltningsorganet för en annan juridisk person eller ha några andra ansvarsuppgifter hos en annan juridisk person. Bestämmelsen är ny, och motsvarar i fråga om försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare artikel 3.1 åttonde stycket i direktivet.

Enligt 4 punkten ska i registret antecknas uppgift om huruvida försäkringsförmedlaren är verksam som försäkringsmäklare eller som ombud. I registret ska också antecknas uppgift om huruvida försäkringsdistributionen bedrivs som huvudsaklig verksamhet eller sidoverksamhet. Bestämmelser om de uppgifter som ska antecknas i fråga om de aktörer som ett ombud eller ett sidoverksamt ombud representerar föreslås i 7 punkten. Bestämmelsen är nationell, och motsvarar till sitt innehåll 8 § 1 mom. 3 punkten i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

Med stöd av 5 punkten ska i försäkringsförmedlarregistret antecknas uppgift om huruvida försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren förmedlar livförsäkringar eller skadeförsäkringar eller båda. Med livförsäkring avses en försäkring som hör till en livförsäkringsklass som avses i 13—20 § i lagen om försäkringsklasser. Med skadeförsäkring avses en försäkring som hör till en skadeförsäkringsklass som avses i 2—12 § i den lagen. En försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare ska i ansökan om registrering uppge vilka försäkringar verksamheten omfattar. Finansinspektionen har då möjlighet att kontrollera om försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren har den yrkeskompetens som behövs för att distribuera just dessa försäkringar.

En försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare kan specialisera sig på enbart liv- eller skadeförsäkringar. För livförsäkringar och skadeförsäkringar krävs olika yrkeskompetens, och ett krav på yrkeskompetens i fråga om vardera försäkringsformen kan bli för strängt. T.ex. den som bedriver förmedling av livförsäkringar ska känna till familje- och arvsrätt och skattelagstiftning på ett annat sätt än den som är specialiserad på skadeförsäkringar. Därför är det nödvändigt att det också av försäkringsförmedlarregistret klart framgår om försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren är specialiserad på vissa försäkringar. Försäkringsdistribution som bedrivs av en juridisk person kan gälla vardera försäkringsgrenen, om det bland de anställda finns fysiska personer som har registrerats för att bedriva försäkringsdistribution som avser livförsäkringar eller skadeförsäkringar eller båda. I den sektorspecifika regleringen kan emellertid möjligheten att bedriva försäkringsdistribution ha begränsats.

I registret ska också antecknas om försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren förmedlar penningmedel eller andra medel som hör till kunden eller försäkringsgivaren. Försäkringsmäklaren ska enligt 59 § hålla sådana medel skilda från sina egna tillgångar. På basis av registeranteckningen har Finansinspektionen information om vilka försäkringsmäklare som förmedlar medel. På så sätt är det lättare att övervaka att medlen hålls åtskilda.

Bestämmelserna i 5 punkten är nationella och motsvarar bestämmelserna i 8 § 1 mom. 4 punkten i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

RP 172/2017 rd

Med stöd av 6 punkten ska i försäkringsförmedlarregistret som en ny uppgift antecknas huruvida försäkringsförmedlaren bedriver återförsäkringsförmedling. Bestämmelsen behövs eftersom kraven på yrkeskompetens kan vara olika i fråga om återförsäkringar än i fråga om livförsäkringar och skadeförsäkringar. Bestämmelsen är nationell. Den tillämpas inte på sidoverksamma försäkringsmäklare.

Med stöd av 7 punkten ska i försäkringsförmedlarregistret antecknas firman för de försäkringsgivare som representeras av ett ombud eller ett sidoverksamt ombud. Försäkringsdistribution får bedrivas för den försäkringsgivares räkning för vilken ombudet har antecknats i försäkringsförmedlarregistret som ombud eller som sidoverksamt ombud. Om ett ombud eller sidoverksamt ombud arbetar för flera försäkringsgivares räkning, ska i försäkringsförmedlarregistret finnas anteckning om dem alla. Bestämmelsen är nationell, och motsvarar till sitt innehåll 8 § 1 mom. 3 punkten i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

Med stöd av 8 punkten ska i försäkringsförmedlarregistret antecknas den som har beviljat ansvarsförsäringen eller den som ställer en annan likvärdig säkerhet åt försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren samt beloppet av ansvarsförsäringen eller säkerheten. Bestämmelsen är nationell, och motsvarar i fråga om ansvarsförsäkringar till sitt innehåll 8 § 1 mom. 5 punkten i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

Med stöd av 9 punkten ska i försäkringsförmedlarregistret antecknas de stater där försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren har för avsikt att bedriva försäkringsförmedling med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster samt kontaktinformationen i dessa stater. Enligt den föreslagna 22 § ska en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare underrätta Finansinspektionen om sin avsikt att inleda försäkringsförmedling med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Underrättelsen ska innehålla uppgift om försäkringsförmedlarens kontaktuppgifter i den staten. Om inga sådana kontaktuppgifter finns, behöver de givetvis inte anmälas. Detta kan vara fallet om försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren agerar med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster. Bestämmelsen motsvarar artikel 3.1 nionde stycket i direktivet. Bestämmelsen motsvarar också 8 § 1 mom. 6 punkten i lagen om försäkringsförmedling.

Med stöd av 10 punkten ska i registret som ny information, i fråga om de aktieägare eller medlemmar som äger minst en tiondel av försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren, antecknas namn, personbeteckning eller födelsetid eller företags- och organisationsnummer och bostadsort eller säte samt hur stora deras innehav är. Huruvida aktieägaren eller medlemmen är en fysisk eller juridisk person har ingen betydelse med tanke på tillämpningen av bestämmelsen. Bestämmelsen motsvarar led a i det första stycket i artikel 3.6 i direktivet.

Med stöd av 11 punkten ska i registret som ny information, i fråga om de fysiska och juridiska personer som har bestämmande inflytande enligt 1 kap. 5 § i bokföringslagen över försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren eller nära bindningar, dvs. i 1 kap. 10 § i försäkringsbolagslagen avsedda betydande bindningar, till försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren antecknas namn, personbeteckning eller födelsetid eller företags- och organisationsnummer och bostadsort eller säte. Bestämmelsen motsvarar led b i det första stycket i artikel 3.6 i direktivet.

Enligt 12 punkten ska i registret antecknas sådana uppmaningar och förbud som har förenats med vite enligt 33 a § i lagen om Finansinspektionen. Med stöd av bestämmelsen ska i försäkringsförmedlarregistret även antecknas om en registrerad har meddelats förbud enligt 70 § att bedriva försäkringsdistribution. Bestämmelsen tillämpas på försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare.

verksamma försäkringsförmedlare. Bestämmelsen är nationell, och motsvarar 8 § 1 mom. 7 punkten och till innehållet 8 § 2 mom. i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

Enligt 13 punkten ska i registret antecknas registreringsdagen liksom även eventuellt avförande ur registret samt orsaken till det och tidpunkten. Bestämmelsen tillämpas på försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare. Bestämmelsen är nationell, och motsvarar 8 § 1 mom. 8 punkten i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om de bestämmelser i 1 mom. som ska tillämpas på motsvarande sätt på en sidoverksam försäkringsförmedlare, en sidoverksam försäkringsmäklare och på ett sidoverksam ombud. Tillämpliga bestämmelser är 1 mom. 1—5 och 7—11 punkten. Dessutom tillämpas på sidoverksamma försäkringsförmedlare 1 mom. 12 och 13 punkten.

Enligt 3 mom. ska en anteckning som avses i 1 mom. 12 punkten avföras ur registret när tre år har förflutit från utgången av det år då uppmaningen gavs eller förbudet meddelades. Bestämmelsen är nationell, och motsvarar 8 § 3 mom. i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

14 §. Anmälan om ändringar i uppgifter. Enligt 1 mom. ska försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren utan dröjsmål underrätta Finansinspektionen om ändringar i de uppgifter som antecknats i registret samt om att rörelsen upphör. Enligt momentet ska Finansinspektionen underrättas också om att en förutsättning för registrering inte längre uppfylls. En sådan situation kan föreligga exempelvis när försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren inte längre har god vandel i enlighet med 16 § eller inte längre uppfyller kraven på yrkeskompetens enligt 18 §. Förslaget motsvarar artikel 3.6 andra stycket i direktivet. Paragrafen motsvarar 9 § i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

Enligt 2 mom. ska försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren senast en månad i förväg underrätta Finansinspektionen om ändringar som görs i uppgifter som gäller sådan verksamhet som förmedlaren bedriver i en annan EES-stat än Finland. Närmare bestämmelser om de uppgifter som avses i bestämmelsen föreslås i 13 § och i 22 §. Bestämmelsen tillämpas på ändringar i de uppgifter som lämnas med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster och i de uppgifter som lämnas med stöd av etableringsfriheten. Bestämmelsen behövs eftersom Finansinspektionen å sin sida behöver underrätta den behöriga myndigheten i den mottagande EES-staten om ändringen så snabbt som möjligt och senast en månad efter det att Finansinspektionen själv har fått informationen. Ytterligare bestämmelser om informationsutbyte finns i 52 § i lagen om Finansinspektionen. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll artiklarna 4.3 och 6.4 i direktivet. Bestämmelsen motsvarar 8 § 1 mom. 6 punkten och 9 § i den gällande lagen om försäkringsförmedling, till den del som gäller kontaktinformationen. Till övriga delar är de krav som gäller skyldigheter och förfaranden nya.

15 §. Utlämnande av uppgifter ur försäkringsförmedlarregistret samt uppgifters tillgänglighet. Paragrafen är ny. Den har nära samband med driften av det av Finansinspektionen upprättade elektroniska registersystem som avses i 12 §. En försäkringsförmedlare eller en sidoverksam försäkringsförmedlare ska ge kunden information om det register som försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren har införts i. Bestämmelser om detta föreslås i 33 § 1 mom. 3 punkten.

I 1 mom. föreslås bestämmelser om att uppgifter i försäkringsförmedlarregistret i regel är offentliga. Den som använder en kundtjänst kan söka uppgifter som med stöd av 3 mom. antecknats i registret genom enkel sökning på företags- och organisationsnummer, namn, firma eller bifirma. Användaren kan också söka uppgifter på grundval av näringsverksamheten så att den får en förteckning över samtliga anmälningspliktiga som registrerats på grundval av en

viss näringsverksamhet. Med indelningen enligt näringsverksamhet avses i bestämmelsen försäkringsmäklarverksamhet eller verksamhet som ombud. Via kundtjänsten kan man inte söka information om uppgifter som antecknats i registret med stöd av bestämmelsen om god vandel. Förslaget motsvarar till sin ordalydelse 5 kap. 7 § 1 mom. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

I offentlighetslagen föreskrivs det om de allmänna förutsättningarna för handlingars offentlighet. Enligt den offentlighetsprincip som ingår i offentlighetslagens 1 § är myndighetshandlingar offentliga, om inte något annat föreskrivs i offentlighetslagen eller någon annan lag. Bestämmelsen gäller vid sidan av andra myndigheter också Finansinspektionen. I 11 § i offentlighetslagen finns heltäckande bestämmelser om en parts principiella rätt att ta del av handlingar och om begränsningar i rätten att få information. I 11 § i offentlighetslagen uppfylls kravet i den sista meningen i artikel 3.4 andra stycket i direktivet på att registrerade personer vars personuppgifter lagras i registret och utbyts ska ha rätt till åtkomst till sådana lagrade uppgifter och ha rätt att på lämpligt sätt informeras. I 11 § i offentlighetslagen uppfylls också i sak kravet i artikel 37.1 i direktivet på att medlemsstaterna ska tillämpa direktiv 95/46/EG på den behandling av personuppgifter som utförs i medlemsstaterna i enlighet med direktivet. På behandling av personuppgifter tillämpas från och med maj 2018 EU:s förnyade allmänna lagstiftning om dataskydd.

Enligt 16 § 3 mom. i offentlighetslagen får, om inte något annat särskilt bestäms i lag, personuppgifter lämnas ut ur en myndighets personregister i form av en kopia eller en utskrift eller i elektronisk form om mottagaren enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter har rätt att registrera och använda sådana personuppgifter. För direktmarknadsföring och för opinions- eller marknadsundersökningar får personuppgifter dock lämnas ut endast om det särskilt föreskrivs eller om den registrerade har samtyckt till detta.

Enligt 22 § i offentlighetslagen ska en myndighetshandling sekretessbeläggas, om det i offentlighetslagen eller någon annan lag föreskrivs eller en myndighet med stöd av lag har föreskrivit att den ska vara sekretessbelagd eller om handlingen innehåller uppgifter för vilka tystnadsplikt föreskrivs genom lag. En sekretessbelagd myndighetshandling eller en kopia eller utskrift av en sådan handling får inte visas för eller lämnas ut till utomstående eller med hjälp av teknisk anslutning eller på något annat sätt visas för eller lämnas ut till utomstående.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om sätten att lämna ut personuppgifter som avviker från bestämmelserna i 16 § 3 mom. i offentlighetslagen. Det villkor som ingår i 16 § 3 mom. i offentlighetslagen kan inte tillämpas på uppgifter som hålls allmänt tillgängliga i ett elektroniskt datanät. Enligt momentet får trots bestämmelserna i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet uppgifter om fysiska personers namn eller födelsetid lämnas ut i form av utskrifter, genom teknisk anslutning eller göras allmänt tillgängliga i ett elektroniskt datanät. Med stöd av paragrafen är uppgifterna i registret därmed allmänt tillgängliga på Finansinspektionens webbplats. Personuppgifter ska i ett elektroniskt datanät emellertid endast kunna sökas som enskilda sökningar. För att uppgifter om personbeteckningens slutled ska lämnas ut ur registret krävs det att den som ber om uppgifterna ger Finansinspektionen en utredning om att de skyddas på behörigt sätt. På skyddet för personuppgifter tillämpas personuppgiftslagen som en allmän lag, och offentlighetslagen som stiftades samtidigt som personuppgiftslagen. Tillsammans bildar de en helhet som reglerar skyddet för personuppgifter. Den registeransvarige omfattas av skyldigheten att skydda uppgifterna i personregistret på behörigt sätt i enlighet med dataskyddslagstiftningen, oberoende av hur utlämnandet i elektronisk form tekniskt genomförs. För att öppna en teknisk förbindelse till försäkringsförmedlarregistret eller i övrigt för att lämna ut uppgifter elektroniskt krävs ett beslut av Finansinspektionen om utlämnande av uppgifter.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om uppgifter som Finansinspektionen ska hålla allmänt tillgängliga i ett elektroniskt datanät. Skyldigheten att hålla uppgifter allmänt tillgängliga i ett elektroniskt datanät gäller endast en del av de uppgifter som ska föras in i registret, exempelvis näringsidkarens namn och uppgift om den högsta ledningen, uppgift om den försäkringsdistribution som bedrivs och om huruvida försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren förmedlar penningmedel eller andra medel som hör till kunden eller försäkringsgivaren. Med tanke på kundernas rättssäkerhet anses det också vara viktigt att Finansinspektionen i ett elektroniskt datanät även tillhandahåller uppgifter om offentliga varningar, andra administrativa påföljder samt förbud som har förenats med vite och som meddelats försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren. Också uppgifter om registrering eller eventuellt avförande ur registret och om orsakerna till det är relevanta för kunden. Bestämmelserna är nationella. Regleringen är nationell. Punkterna i momentet motsvarar i huvudsak till sitt innehåll bestämmelserna om bostadsegendom i 10 § 2 mom. i lagen om förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom. I bestämmelserna har man emellertid tagit hänsyn till särdragen i försäkringsdistributionsverksamheten.

3 kap. **God vandel och yrkeskompetens**

16 §. God vandel. I paragrafen föreslås bestämmelser om vad begreppet god vandel innefattar. Enligt 1 mom. ska utgångsmässigt den anses ha god vandel som inte genom en lagakraftvunnen dom har dömts till fängelsestraff under de senaste fem åren eller till bötesstraff under de senaste tre åren för ett brott som kan anses visa att han eller hon är uppenbart olämplig att bedriva försäkringsdistribution. Vid prövningen ska hänsyn tas till allvarliga egendomsbrott eller ekonomiska brott. Tidsfristerna ska beräknas från tidpunkten för lämnande av en registreringsansökan enligt 8 eller 9 § eller en annan granskning som Finansinspektionen genomfört bakåt till den tidpunkt då en eventuell dom vann laga kraft. Om domen inte ännu har vunnit laga kraft, genomförs granskningen bakåt till den tidpunkt då domen meddelades. Domen ska dateras, och med meddelande av dom avses i bestämmelsen den ifrågavarande dateringen.

En person kan anses sakna god vandel i synnerhet på grund av sådana lagstridiga handlingar genom vilka han eller hon eftersträvat ekonomisk vinning på en annans bekostnad. Gärningar och försummelser bedöms som en helhet. Brott som beaktas kan vara t.ex. stöld, grov stöld, snatteri, förskingring och grov förskingring enligt 28 kap. 1—5 § i strafflagen samt rån och utpressning enligt 31 kap. i strafflagen. Det kan också röra sig om skattebedrägeri och grovt skattebedrägeri enligt strafflagens 29 kap. 1—4 § och olika slags straffbara bedrägerier enligt den lagens 29 kap. 4 a—4 c och 5—7 § samt 36 kap. Näringsbrott som beaktas är exempelvis gärningar och försummelser som är straffbara enligt 30 kap. 1—3, 4—7, 7 a, 8, 8 a, 9, 9 a, 10 och 10 a § i strafflagen. En person som bedriver försäkringsdistribution kan inte heller anses ha god vandel om han eller hon har gjort sig skyldig till betalningsmedelsbrott som är straffbara enligt 37 kap. i strafflagen. Brott i anslutning till försummelse av rörelseskyldigheter, t.ex. brott mot associationslagstiftningen eller värdepappersmarknadslagstiftningen eller ovannämnda bokförings- eller revisionsbrott, kan i allmänhet anses vara sådana som visar att en person är uppenbart olämplig för en position som kräver god vandel, i synnerhet lednings- eller chefsuppgifter.

Med stöd av momentet ska i regel endast beaktas domar som vunnit laga kraft. Även om en person inte skulle ha dömts genom en lagakraftvunnen dom kan man emellertid med stöd den andra meningen i momentet i undantagsfall, med beaktande av de föreliggande omständigheterna, också på basis av en icke lagakraftvunnen dom eller av andra tungt vägande skäl anse att personen är uppenbart olämplig för uppdraget. När en persons olämplighet bedöms bör man även uppmärksamma om han eller hon på grund av osaklig verksamhet tidigare har strukits ur försäkringsförmedlarregistret eller ur ett liknande register, eller om försäkringsförmedlaren skulle ha kunnat strykas ur registret, om det inte hade gjorts av någon annan orsak, t.ex. kon-

kurs. Också en begränsning eller ett förbud att verka i den berörda branschen som meddelats av en utländsk behörig myndighet kan beaktas. När man beaktar dessa orsaker måste man från fall till fall bedöma graden av olämplighet och under hur lång tidsperiod registreringen kan förvägras på basis av olämplighet.

I paragrafens 2 mom. ingår en referens till bestämmelser som gäller näringsförbud. En person kan ha meddelats näringsförbud enligt lagen om näringsförbud (1059/1985). Försummelser i anslutning till en lagstadgad skyldighet såsom skatteskyldigheten eller bokföringen kan ha lett till förbudet. Meddelande av näringsförbud förutsätter inte att ett straff har dömts ut för en straffbar gärning eller försummelse. Om näringsförbudet fortfarande är i kraft, kan personen i fråga inte anses ha godandel på det sätt som avses i paragrafen och han eller hon får därmed inte bedriva försäkringsdistribution. Genom andelsprövning strävar man efter att på förhand säkerställa att försäkringsdistributionen bedrivs på ett korrekt sätt. Samtidigt bör man se till att näringsfriheten inte begränsas i onödan.

Finansinspektionens uppgift är att pröva om brottet eller brotten eller förfarandet i övrigt som helhet betraktat är sådant att det med beaktande av alla bidragande omständigheter visar att personen är uppenbart olämplig som försäkringsdistributör. En enskild gärning eller försummelse av ringa betydelse leder inte till att personens goda anseende går förlorat, men upprepade ringa gärningar eller försummelser kan leda till att personen inte längre anses ha godandel. Kravet på godandel bör prövas uttryckligen med hänsyn till skötseln av uppgifterna. I regel förutsätts en försäkringsdistributör inte vidta aktiva åtgärder för att granska godandel hos en anställd eftersom försäkringsdistributören i allmänhet inte har rimliga och effektiva medel för att säkerställa att den information om godandel som t.ex. den anställda själv har gett är riktig.

17 §. Personer med godandel. I paragrafen föreslås bestämmelser om dem som kravet på godandel gäller. I 1 mom. föreslås bestämmelser om att sådana personer hos försäkringsgivaren och hos i försäkringsförmedlarregistret införda försäkringsförmedlare som deltar i försäkringsdistribution och personer som ansvarar för försäkringsdistribution men inte direkt deltar i den ska ha godandel. Med personer som ansvarar för försäkringsdistribution avses i bestämmelsen t.ex. försäljningschefer eller personer i motsvarande ställning. Till denna del motsvarar bestämmelsen artikel 10.3 första stycket och artikel 10.3 tredje stycket andra meningen i direktivet. Dessutom ska godandel utgöra ett krav för sådana personer hos en sidoverksam försäkringsförmedlare som ansvarar för försäkringsdistribution. Till denna del motsvarar bestämmelsen artikel 10.3 fjärde stycket i direktivet.

Bestämmelserna i 1 mom. och 16 § motsvarar till sitt innehåll 11 § i lagen om försäkringsförmedling och artikel 10.3 första stycket i direktivet.

Nytt är att det i 2 mom. föreslås bestämmelser om godandel i fråga om försäkringsförmedlarens ledning och dem som innehar en viss ägarandel i försäkringsförmedlaren. Om försäkringsförmedlaren är en juridisk person, ska försäkringsförmedlarens ledning och den som antingen direkt eller indirekt innehar minst en tiondel av aktiebolagets aktier eller av det röstetal som aktierna medför, eller, om det är fråga om en annan sammanslutning än ett aktiebolag, som har motsvarande äganderätt eller bestämmande inflytande, ha godandel. Med ledning avses i bestämmelsen verkställande direktören eller dennes ställföreträdare samt medlemmar och suppleanter i styrelsen, förvaltningsrådet och jämförbara organ. I fråga om bolagsformen är försäkringsförmedlare ofta vanliga öppna bolag, kommanditbolag eller aktiebolag eller andelslag. Bestämmelsen behövs, eftersom det inte i den allmänna associationslagstiftningen har föreskrivits om några särskilda krav på godandel och eftersom de särskilda kraven på gott anseende i försäkringsbolagslagen således inte tillämpas på försäkringsförmedlars ledning. Momentet tillämpas inte på sidoverksamma försäkringsförmedlare.

Kretsen av personer som avses i bestämmelsen är vidsträckt. I fråga om ett företags ägare och ledning är kravet på god vandel emellertid inte exceptionellt, eftersom god vandel krävs av företagsledningen och personer i den verkställande ledningen i kreditinstitut och värdepappersföretag, och bestämmelserna tillämpas därutöver också på holdingföretag för kreditinstitut och värdepappersföretag. På motsvarande sätt har det i fråga om försäkringsbolag föreskrivits om krav på gott anseende när det gäller bolagsledningen och de personer som svarar för de centrala funktionerna. Vad som i försäkringsbolagslagen föreskrivs om styrelseledamöter i försäkringsbolag tillämpas också på styrelseledamöter i försäkringsholdingsammanslutningar. I fråga om övriga företag inom finansierings- och försäkringsbranschen har det ansetts motiverat att på ett övergripande sätt reglera ägarna och ledningen, eftersom de centrala målen för regleringen och Finansinspektionen är att kundernas och allmänhetens förtroende för finans- och försäkringsmarknadernas funktion upprätthålls. Kraven på att ägarna och högsta ledningen ska vara tillförlitliga är en central del av den reglering som upprätthåller detta förtroende. Om det bland ledning eller betydande ägare finns personer vilkas goda rykte eller tillförlitlighet i övrigt har blivit allvarligt lidande av uppgifter och händelser som kommit ut i offentligheten, kan följden vara den att allmänhetens förtroende försvagas inte bara mot företaget i fråga utan också i större utsträckning mot hela branschen (regeringens proposition 32/2012 rd). Det som sägs ovan kan också tillämpas på företag och personer som bedriver försäkringsdistribution. Bestämmelsen är nationell.

I 3 mom. beaktas det att bestämmelser om vandelsprövning finns i flera författningar som gäller finansierings- och försäkringsbranschen. Utan någon bestämmelse i den föreslagna lagen skulle således vandelsprövning behöva göras flera gånger, och eventuellt med stöd av flera författningar. Därför föreslås det att om man redan med stöd av någon annan författning som gäller företag i finansierings- eller försäkringsbranschen kontrollerar att de personer som avses i 1 och 2 mom. har god vandel, behöver personernas goda vandel inte kontrolleras på nytt med stöd av den föreslagna lagen i samband med införande i försäkringsförmedlarregistret eller i något annat sammanhang. En vandelsprövning som gjorts med stöd av någon annan relevant författning kan beaktas vid vandelsprövning enligt denna lag. Bestämmelsen är på så sätt symmetrisk att god vandel som konstaterats med stöd av någon annan lag kan räknas till fördel, och förlorande av god vandel som konstaterats med stöd av någon annan lag kan räknas till nackdel för den berörda personen. Omständigheter som konstaterats med stöd av någon annan författning bör emellertid alltid bedömas med hänsyn till skötseln av uppdraget att förmedla försäkringar. Bestämmelsen är nationell, och den syftar till att minska onödig regelbörda för försäkringsdistributörerna.

Exempelvis försäkringsdistribution i ett försäkringsbolag är en sådan central funktion som avses i 6 kap. 9 § i försäkringsbolagslagen. Enligt 1 mom. i den paragrafen ska de som svarar för dessa centrala funktioner ha gott anseende och den yrkeskompetens och erfarenhet som uppgiften kräver. Dessutom kan med stöd av hänvisningsbestämmelsen i 2 mom. i den paragrafen i försäkringsbolagslagen en person som svarar för en central funktion inte vara en juridisk person eller en minderårig, eller en person för vilken har förordnats en intressebevakare eller vars handlingsbehörighet har begränsats, eller en person som är försatt i konkurs eller som har meddelats näringsförbud. Kravet på god vandel i fråga om försäkringsgivare och holdingsammanslutningars högsta ledning prövas således utifrån bestämmelserna i försäkringsbolagslagen. Därmed finns det inget behov av att till denna del tillämpa bestämmelsen om god vandel i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution. Däremot prövas kravet på god vandel enligt den föreslagna lagen i fråga om sådana personer hos försäkringsdistributören som direkt deltar i försäkringsdistribution eller ansvarar för försäkringsdistributionen utan att direkt delta i den och vars goda vandel inte prövas med stöd av någon annan lag, exempelvis försäkringsbolagslagen, kreditinstitutslagen eller lagen om investeringstjänster.

Kravet på god vandel ska alltid uppfyllas för att om den berörda personen ska kunna sköta uppgifter inom försäkringsdistribution. Finansinspektionen kontrollerar utifrån sina befogenheter och med hjälp av tekniska hjälpmedel att kraven på god vandel uppfylls i fråga om försäkringsdistributörer som bedriver verksamhet på den finländska marknaden. Med stöd av 4 a § i straffregisterlagen (770/1993) kan uppgifter ur straffregistret lämnas till Finansinspektionen för att utreda om en person är tillförlitlig. Med tillförlitlighet enligt straffregisterlagen och lagen om försäkringsförmedling avses samma sak som god vandel enligt den föreslagna lagen om försäkringsdistribution. Finansinspektionen har dessutom rätt att ur det bötesregister som avses i 46 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002) få sådana uppgifter som behövs för att det ska kunna utredas om en försäkringsdistributör har god vandel enligt lagen. Till denna del föreslås inga försämringar i fråga om möjligheterna att utreda god vandel: uppgifter ur straff- och bötesregistret får lämnas ut till Finansinspektionen också för att utreda om en person har i denna lag avsedd god vandel. I 76 § föreslås bestämmelser om utlämnande av information.

18 §. Yrkeskompetens. I paragrafen föreslås bestämmelser om vad yrkeskompetens ska innebära. Enligt 1 mom. ska en person med yrkeskompetens ha tillräcklig kännedom om de försäkringar som han eller hon förmedlar och om den lagstiftning som är relevant med tanke på försäkringsdistribution. Ombud och sidoverksamma ombud ska därtill ha kännedom om god försäkringssed. På motsvarande sätt ska försäkringsmäklare och sidoverksamma försäkringsmäklare därtill ha kännedom om god försäkringsmäklarsed. God försäkringsmäklarsed innefattar bl.a. att en försäkringsmäklare ska vara opartisk i förhållande till försäkringsgivaren och ha beredskap att presentera olika försäkringsgivares försäkringar i större omfattning än ett ombud. Nedan i samband med 30 § redogörs det närmare för god försäkringsmäklarsed och god försäkringssed. Förslaget motsvarar till denna del till innehållet 12 § i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

I 2 mom. föreslås ett bemyndigande för social- och hälsovårdsministeriet att utfärda förordning. Genom förordning ska det få utfärdas närmare bestämmelser om minimikraven på yrkeskompetens och erfarenhet i fråga om skade-, liv- och placeringsförsäkringar. Minimikraven förtecknas i bilaga I till direktivet. Enligt artikel 10.2 sjätte stycket i direktivet ska försäkrings- och återförsäkringsförmedlare uppvisa överensstämmelse med de relevanta yrkeskunskaps- och kompetenskraven som föreskrivs i bilaga I.

19 §. Personer med yrkeskompetens. I paragrafen föreslås bestämmelser om dem som kravet på yrkeskompetens gäller. Enligt 1 mom. krävs yrkeskompetens av personer som deltar i försäkringsdistribution. Det nya är att yrkeskompetens också ska krävas av personer som ansvarar för försäkringsdistribution men inte direkt deltar i den. Liksom ovan ska med personer som ansvarar för försäkringsdistribution avses t.ex. försäljningschefer eller personer i motsvarande ställning. Om en fysisk person har registrerats som ombud eller försäkringsmäklare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller sidoverksamhet, eller en juridisk person bedriver verksamhet i liten skala och endast har en enda anställd som deltar i försäkringsdistribution, gäller bestämmelsen en sådan försäkringsdistributör.

En i bestämmelsen avsedd person ska ha sådan yrkeskompetens och kunskap som behövs med tanke på arten och omfattningen av arbetsuppgifterna. Innehållet i de försäkringar som försäkringsgivare, ombud och försäkringsmäklare eller sidoverksamma försäkringsförmedlare förmedlar, liksom verksamhetens omfattning, kan variera betydligt. För att en försäkringsgivare, försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare ska kunna sköta sin uppgift på behörigt sätt bör de personer som deltar i försäkringsdistribution fortlöpande ha sådana kunskaper och färdigheter som är tillräckliga med hänsyn till verksamheten. En försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet och som förmedlar flera olika slags försäkringar kan förutsättas ha mer omfattande kunskaper och färdigheter än exempelvis

en sidoverksam försäkringsförmedlare som förmedlar standardförsäkringar som sidotjänst. Ombud som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet ska, utöver att de ska ha utbildning på området, dessutom upprätthålla sin yrkeskompetens i den omfattning som uppgifterna kräver. Trots gemensam examen ska också försäkringsmäklare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet upprätthålla sin yrkeskunskap i den omfattning som uppgifterna kräver (Om upprätthållande och utvecklande av yrkeskompetensen dessutom: 20 §). Bestämmelserna i 1 mom. motsvarar artikel 10.1, artikel 10.2 fjärde stycket första meningen och artikel 10.2 femte stycket i direktivet.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om krav på yrkeskompetens i fråga om en försäkringsförmedlare som är en juridisk person. Med ledning avses i bestämmelsen verkställande direktören eller dennes ställföreträdare samt medlemmar och suppleanter i styrelsen, förvaltningsrådet och jämförbara organ. I ledningen ska det kollektivt finnas en tillräcklig yrkeskompetens och kunskap för att bedriva försäkringsdistribution. Kravet gäller inte varje enskild medlem i ledningen. Bestämmelsen behövs för en ändamålsenlig arbetsfördelning. Målet är att de viktigaste frågorna i anslutning till försäljning eller marknadsföring blir beaktade i beslutsfattandet. Bestämmelsen tillämpas inte på sidoverksamma försäkringsförmedlare.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om skyldighet för försäkringsgivare att försäkra sig om att kraven på tillräcklig yrkeskompetens och kunskap uppfylls. Försäkringsgivaren ansvarar för den verksamhet som ombud och sidoverksamma ombud bedriver. I praktiken ska försäkringsgivaren genom sådana åtgärder som den anser vara behövliga försäkra sig om att ett ombud eller sidoverksamt ombud har tillräckliga kunskaper och färdigheter för att bedriva verksamheten. Försäkringsgivaren kan exempelvis genom enkäter, prov eller intervjuer kontrollera att ombudens kompetens och kunskaper motsvarar kraven i 18 §. Det ligger i försäkringsgivarens intresse att vid behov erbjuda utbildning för ombud och sidoverksamma ombud. En förutsättning för registrering som ombud eller sidoverksamt ombud är yrkeskompetens. Yrkeskompetensen kan bäst visas genom ett intyg från försäkringsgivaren över den utbildning som ombudet eller det sidoverksamma ombudet har och över att ombudet eller det sidoverksamma ombudet har kompetens att arbeta för försäkringsgivarens räkning. Finansinspektionen har i praktiken förutsatt ett intyg som försäkringsgivaren gett över utbildning. I fråga om ombud som företräder många olika försäkringsgivare har intyg i praktiken krävts av varje företrädd försäkringsgivare, eftersom de försäkringar som olika försäkringsgivare förmedlar skiljer sig från varandra. Med stöd av bestämmelsen kan man fortsätta denna praxis. Till denna del motsvarar förslaget 12 § 1 mom. i den gällande lagen om försäkringsförmedling. Bestämmelsen motsvarar artikel 10.2 sjätte stycket i direktivet.

20 §. Upprätthållande och utvecklande av yrkeskompetensen. Paragrafen är ny. I paragrafen föreslås bestämmelser om skyldighet för personer som deltar i distributionen av försäkringsdistributörens försäkringar och för personer som ansvarar för försäkringsdistribution att ständigt uppfylla de föreskrivna kraven och att upprätthålla och utveckla tillräcklig yrkeskompetens med hänsyn till arten och omfattningen av arbetsuppgifterna. Försäkringsdistributörerna bär det huvudsakliga ansvaret för att tillhandahålla och ordna tillräcklig utbildning för sin personal med tanke på upprätthållande och utvecklande av yrkeskompetensen. Samtidigt har personer som deltar i försäkringsdistribution och personer som ansvarar för försäkringsdistribution ett eget ansvar för att delta i sådan utbildning som är tillräcklig för att upprätthålla yrkeskompetensen. Dessa personer ska upprätthålla en tillräcklig prestationsnivå som motsvarar deras roll, de försäkringar som tillhandahålls och den relevanta marknaden. Av personer som distribuerar komplexa försäkringar krävs mer omfattande upprätthållande av yrkeskompetensen och kunskaperna än av personer som distribuerar enkla försäkringar. Av personer som deltar i försäkringsdistribution som huvudsaklig verksamhet krävs mer omfattande upprätthållande och utveckling av yrkeskompetensen och kunskaperna än av personer som bedriver försäkringsdistribution som sidoverksamhet. Minst 15 timmars yrkesutbildning och utvecklande

varje år betraktas som tillräckligt med hänsyn till upprätthållandet och utvecklandet av yrkeskompetensen hos en person som deltar i försäkringsdistribution hos en försäkringsgivare eller försäkringsmedlare. Kravet kan uppfyllas exempelvis genom avläggande av olika yrkeskurser, genom intern utveckling och genom mentorskap. Beroende på uppgiften och de försäkringar som tillhandahålls kan kravet i praktiken vara strängare, med beaktande av personens ställning, arten av försäkringar som erbjuds samt arten och omfattningen av försäkringsdistributörens rörelse. Påbyggnadsutbildning kan behövas också om arbetstagarens arbetsuppgifter blir mer krävande eller annars ändras väsentligt. För sidoverksamma försäkringsförmedlare föreskrivs i paragrafen inget fast timantal avseende kravet på kontinuerlig utbildning, utan yrkeskompetensen ska upprätthållas och utvecklas på det sätt som uppgiften och de försäkringar som tillhandahålls kräver. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll artikel 10.2 första och andra stycket samt artikel 10.2 fjärde stycket första meningen i direktivet.

21 §. Bedömningen av och tillsynen över yrkeskompetensen. Paragrafen är ny. I 1 mom. föreslås bestämmelser om att försäkringsdistributören ska fastställa kraven på yrkeskompetens i de arbetsuppgifter som utförs av de personer som deltar i försäkringsdistribution. I krävande uppgifter kan kraven vara högre än de som anges i social- och hälsovårdsministeriets förordning. Vilka krav på yrkeskompetens som gäller för varje arbetsuppgift beror bl.a. på försäkringsdistributionsrörelsen och dess omfattning, arten av de försäkringar som tillhandahålls och antalet olika försäkringsgrenar. Bestämmelsen baserar sig på artikel 10.2 i direktivet.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om den funktion, de interna rutiner (eng. policies), förfaranden (eng. procedures) och bedömningssystem som försäkringsförmedlare och försäkringsgivare ska ta fram för att bedöma och kontrollera att kraven på yrkeskompetens uppfylls. Med hjälp av systemen säkerställs och övervakas det att kraven på yrkeskompetens uppfylls på behörigt sätt. Rutinerna och förfarandena samt bedömningssystemen ska de facto tillämpas och de ska regelbundet ses över. Försäkringsförmedlarna och försäkringsgivarna ansvarar för införandet och driften av kontrollsystemet. I bestämmelsen åläggs försäkringsförmedlare och försäkringsgivare endast att ta fram en funktion för skötseln av de uppgifter som avses i kapitlet. Bestämmelsen ålägger dem inte att inrätta en ny funktion i detta syfte, utan uppgifterna kan anförtros exempelvis funktionen för kontroll av regelefterlevnad (compliancefunktionen). I fråga om försäkringsgivare preciseras i bestämmelsen de allmänna kraven på organiseringen av förvaltningen.

Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll artikel 10.2 andra stycket i direktivet, till den del som hemmedlemsstaterna för att uppfylla kraven på fortlöpande fortbildning och yrkesutveckling ska införa och offentliggöra processer för att på ett ändamålsenligt sätt kontrollera och bedöma kunskapen och kompetensen hos försäkrings- och återförsäkringsförmedlare, anställda hos försäkrings- och återförsäkringsföretag och anställda hos försäkrings- och återförsäkringsförmedlare. Bestämmelsen motsvarar också första och andra stycket i artikel 10.8 i direktivet.

4 kap. **Etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster för försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare**

22 §. Underrättelse om avsikt att distribuera försäkringar i en annan EES-stat. I paragrafen föreslås bestämmelser om den underrättelse som ligger till grund för att en i Finland registrerad försäkringsförmedlare och sidoverksam försäkringsförmedlare ska kunna inleda försäkringsdistribution i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

I paragrafen föreslås bestämmelser om skyldighet för försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare som är registrerade i försäkringsförmedlarregistret i Finland att underrätta Finansinspektionen om de har för avsikt att distribuera försäkringar i en annan stat

inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland och om de uppgifter som ska ges i underrättelsen. Bestämmelsen tillämpas såväl på försäkringsdistribution som bedrivs med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster som på försäkringsdistribution som bedrivs med stöd av etableringsfriheten.

Underrättelsen ska lämnas innan försäkringsdistributionen inleds. Om avsikten är att inleda försäkringsdistribution för första gången ska en underrättelse lämnas separat för varje EES-stat. Om alla föreskrivna uppgifter inte finns med i underrättelsen ska Finansinspektionen fastställa en skälig tidsfrist för komplettering av uppgifterna.

Med stöd av 1 mom. ska till den underrättelse som ska lämnas till Finansinspektionen bifogas kontakt- och registeruppgifter för försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren, exempelvis namn, adress och ett eventuellt företags- och organisationsnummer (1 punkten). Uppgifterna gäller företag som är registrerade i Finland, eftersom sådana uppgifter i regel inte kan fås i fråga om värdmedlemsstaten innan verksamheten utomlands har inletts.

En ny bestämmelse är att försäkringsförmedlaren och den sidoverksamma försäkringsförmedlaren ska lämna uppgifter om gruppen (2 punkten). I bestämmelsen avses med grupp den kategori till vilken försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren hör. I praktiken innebär det uppgift om huruvida förmedlaren är ett ombud eller en försäkringsmäklare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet. Ett ombud och ett sidoverksam ombud ska dessutom i underrättelsen ange vilka försäkringsgivare ombudet företräder (5 punkten). Med försäkringsgivare avses direktförsäkrings- eller återförsäkringsgivare. En försäkringsförmedlare och en sidoverksam försäkringsförmedlare kan också lämna uppgifter om finans- eller försäkringsgrupperingar eller andra koncerner som förmedlaren hör till eller företräder.

En försäkringsförmedlare och en sidoverksam försäkringsförmedlare ska ange den medlemsstat eller de medlemsstater där försäkringsdistribution ska bedrivas (3 punkten). Dessutom ska det anges vilka försäkringar försäkringsförmedlaren och den sidoverksamma försäkringsförmedlaren distribuerar. Uppgifterna kan ges enligt försäkringsklass (4 punkten).

I 2 mom. föreslås bestämmelser om ytterligare uppgifter om en filial eller ett fast driftställe. Utöver de uppgifter som anges i 1 mom. ska i fråga om en filial eller ett fast driftställe i utlandet dessutom anges en adress i värdmedlemsstaten där Finansinspektionen, andra behöriga myndigheter, kunder och andra parter kan erhålla dokument, samt som en ny uppgift namnet på den person som ska ansvara för ledningen av filialen eller det fasta driftstället. Ett fast driftställe behandlas i paragrafen på samma sätt som en filial, om inte driftstället inrättas i någon annan företagsform i värdmedlemsstaten.

Paragrafen motsvarar artiklarna 4.1 och 6.1 i direktivet.

23 §. Skyldighet att sända uppgifter till de behöriga myndigheterna i värdmedlemsstaten. Enligt 1 mom. ska Finansinspektionen inom en månad från mottagandet av de uppgifter som avses i 22 § sända uppgifterna till de behöriga myndigheterna i värdmedlemsstaten eller värdmedlemsstaterna. Den reglering som gäller filialer eller fasta driftställen har preciserats betydligt i förhållande till 31 § 2 mom. i lagen om försäkringsförmedling. I fråga om dessa ska Finansinspektionen innan underrättelsen sänds över kontrollera och försäkra sig om att försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren har en adekvat organisatorisk struktur och ekonomisk ställning. Finansinspektionen ska bedöma om dessa omständigheter är adekvata med hänsyn till den planerade försäkrings- eller återförsäkringsdistributionen.

en. Uppgifterna får sändas över till de behöriga myndigheterna i värdmedlemsstaterna endast om Finansinspektionen inte har skäl att ifrågasätta dessa omständigheter.

Enligt direktivet ska värdmedlemsstatens behöriga myndighet utan dröjsmål underrätta Finansinspektionen om att uppgifterna har mottagits. Finansinspektionen ska å sin sida skriftligen informera försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren om att uppgifterna har mottagits av den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten.

Bestämmelsen motsvarar artiklarna 4.2 och 6.2 första stycket i direktivet.

Med stöd av 2 mom. ska Finansinspektionen inom en månad från mottagande av samtliga i 22 § avsedda uppgifter fatta ett motiverat beslut om att sända eller inte sända uppgifterna. I 45 § i förvaltningslagen finns bestämmelser om myndigheters skyldighet att motivera beslut och om de faktorer som ska framgå av motiveringen. Det som är nytt är den föreslagna bestämmelsen i 2 mom. om förfarandet i det fall att Finansinspektionen uttryckligen vägrar sända över den i 22 § avsedda underrättelsen om etablering av filial eller fast driftställe till den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten. Avsikten är att försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren ska få söka ändring i ett avslagsbeslut genom besvär. Enligt 54 § 1 mom. första meningen i förvaltningslagen ska en myndighet utan dröjsmål delge sitt beslut till en part och även andra kända som har rätt att begära omprövning av beslutet eller att överklaga det genom besvär. Bestämmelser med huvudsakligen motsvarande innehåll finns i 3 kap. 3 § 3 mom. i försäkringsbolagslagen.

Nytt är också att det i 3 mom. föreslås bestämmelser om en situation där Finansinspektionen annars av oaktsamhet inte inom utsatt tid sänder över de i 22 § avsedda uppgifterna. Också i denna situation ska en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare ha besvärsmöjlighet. Besvären anses då gälla Finansinspektionens avslagsbeslut. Besvär ska få anföras tills Finansinspektionen har fattat beslut om att sända uppgifterna till den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten. Finansinspektionen ska informera besvärsmyndigheten om att beslut om att sända uppgifter har meddelats i det ärende som besvären gäller, när beslutet har meddelats efter den tidsfrist på en månad som avses i paragrafen.

I 82 § föreslås en bestämmelse om att en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare får överklaga ett beslut genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). I lagen finns inga bestämmelser om användning av ett omprövningsförfarande. Närmare bestämmelser om detta finns i 73 § 1 mom. i lagen om Finansinspektionen.

Både den föreslagna paragrafen och bestämmelsen i förvaltningslagen motsvarar till sitt innehåll artikel 6.3 i direktivet.

24 §. Rätt att inleda försäkringsdistribution i en EES-stat med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster. Med stöd av 1 mom. får en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster inleda affärsverksamhet i den meddelade värdmedlemsstaten, när förmedlaren av Finansinspektionen har tagit emot en underrättelse enligt 23 § 1 mom. om att uppgifterna har tagits emot av den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten. Samtidigt ska Finansinspektionen underrätta förmedlaren om den centrala kontaktpunkten i värdmedlemsstaten där EES-staten offentliggör de nationella bestämmelserna om allmänt intresse som försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren ska iaktta för att få inleda affärsverksamhet i värdmedlemsstaten.

Enligt 2 mom. är en förutsättning för att en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare ska få bedriva försäkringsdistribution att den iakttar de bestämmelser om all-

mänt intresse, som offentliggjorts i den centrala kontaktpunkten, som gäller i värdmedlemsstaten. Bestämmelserna om allmänt intresse ska iakttas efter det att försäkringsdistributionen har inletts. Som en tillräcklig åtgärd med tanke på skyldigheten att informera om bestämmelserna om allmänt intresse kan anses exempelvis att Finansinspektionen och Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten på sina webbplatser tillhandahåller hyperlänkar till den behöriga myndighetens webbplats. Finansinspektionen kan också lämna kontaktinformation till den centrala kontaktpunkten för den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten.

Paragrafen motsvarar artikel 4.2 i direktivet.

25 §. *Rätt att inleda försäkringsdistribution i en EES-stat med stöd av etableringsfriheten.* Den reglering som gäller filialer eller fasta driftställen har preciserats i väsentlig grad i förhållande till 31 § 3 mom. i lagen om försäkringsförmedling. Enligt 1 mom. får en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare med stöd av etableringsfriheten inleda sin affärsverksamhet i den meddelade värdmedlemsstaten när förmedlaren av Finansinspektionen har fått en i 23 § 1 mom. avsedd information om att uppgifterna om etablering har mottagits av den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten, och inom den utsatta tidsfristen har informerats av Finansinspektionen om de bestämmelser om allmänt intresse som ska iakttas i värdmedlemsstaten. Liksom i 24 § ska Finansinspektionen förmedla de uppgifter som avses här.

Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll också andra stycket i artikel 6.2 i direktivet, där det sägs att värdmedlemsstatens behöriga myndighet en månad efter mottagandet av de uppgifter som avses i första stycket i artikel 6.2, på de sätt som avses i artikel 11.3 och 11.4, ska underrätta hemmedlemsstatens behöriga myndighet om de rättsliga bestämmelser som avses i artikel 11.1 och som är tillämpliga i värdmedlemsstaten. Den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten ska underrätta försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren om detta och om att förmedlaren får inleda verksamhet i värdmedlemsstaten, förutsatt att verksamheten är förenlig med dessa rättsliga bestämmelser.

Bestämmelsen i 2 mom. motsvarar till sitt innehåll också tredje stycket i artikel 6.2 i direktivet, där det sägs att om ingen underrättelse mottas inom den period som anges i andra stycket får försäkrings- eller återförsäkringsförmedlare eller försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som sidoverksamhet etablera filialen och inleda verksamhet.

Enligt bestämmelsen i 3 mom. krävs det för att en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare ska få bedriva försäkringsdistribution att den iakttar de bestämmelser om allmänt intresse som gäller i värdmedlemsstaten.

26 §. *Förfarandet då en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare från en annan EES-stat inleder försäkringsdistribution i Finland.* I kapitlet föreslås även bestämmelser om motparten för det som föreslås i de föregående paragraferna, dvs. om rätten för en i en annan EES-stat, dvs. hemmedlemsstat, registrerad försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare att inleda försäkringsdistribution i Finland med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster eller etableringsfriheten. I kapitlet föreslås inga bestämmelser om etablering av ett fast driftställe som motsvarar en filial, när det rör sig om utnyttjande av etableringsfriheten. Kapitlets 26—28 § motsvarar delvis 32 § i den gällande lagen om försäkringsförmedling. Den reglering som gäller filialer har preciserats betydligt.

I 1 mom. i paragrafen föreslås bestämmelser om Finansinspektionens skyldighet att utan dröjsmål underrätta den behöriga myndigheten i den andra EES-stat om att Finansinspektionen har tagit emot samtliga uppgifter motsvarande det som föreslås i 22 § om inledande av försäkringsdistribution i Finland och som den behöriga myndigheten har lämnat. Med stöd av

2 mom. i fråga om etablering av filialer ska Finansinspektionen dessutom informera om de bestämmelser om allmänt intresse vars efterlevnad utgör en förutsättning för etableringen och försäkringsdistribution i Finland. Som bestämmelser om allmänt intresse ska betraktas bl.a. den lagstiftning som tillämpas på försäkringsdistribution samt Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar grupperade enligt rättsområde. När det gäller skyldigheten att informera om bestämmelserna om allmänt intresse ska det anses vara tillräckligt att Finansinspektionen exempelvis på sin webbplats tillhandahåller uttrycklig information om eller hyperlänkar till tillämpliga bestämmelser och föreskrifter. Denna information ska lämnas inom en månad från det att Finansinspektionen tog emot informationen av den behöriga myndigheten i den andra EES-staten. Bestämmelserna motsvarar den första meningen i artikel 4.2 och den första meningen i första stycket samt andra stycket i artikel 6.2 i direktivet.

27 §. Rätt att inleda försäkringsdistribution i Finland med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster. En försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare som registrerats i en annan EES-stat, dvs. hemmedlemsstat, med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster får enligt 1 mom. inleda försäkringsdistributionen i Finland omedelbart efter det att den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten har informerat förmedlaren om att Finansinspektionen har tagit emot underrättelsen om inledande av verksamhet i Finland. Finansinspektionen för i praktiken en förteckning eller ett register över sådana försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare som är verksamma i Finland med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster. Enligt 2 mom. är en ny förutsättning för att en utländsk försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare ska få inleda försäkringsdistribution att den iakttar de bestämmelser om allmänt intresse som gäller i Finland. Bestämmelsen motsvarar artikel 4.2 i direktivet.

28 §. Rätt att inleda försäkringsdistribution i Finland med stöd av etableringsfriheten. Försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren får enligt 1 mom. inleda försäkringsdistribution i Finland genom en filial så snart förmedlaren har fått den ovan avsedda informationen av den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten. Enligt 2 mom. är en ny förutsättning för att en utländsk försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare ska få inleda försäkringsdistribution att den iakttar de bestämmelser om allmänt intresse som gäller i Finland. En uttrycklig bestämmelse om offentliggörande av de nationella bestämmelserna föreslås i 77 §. Bestämmelsen motsvarar artikel 6.2 i direktivet.

29 §. Finansinspektionens anmälningsskyldighet till Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten. Paragrafen är ny. I paragrafen föreslås bestämmelser om att Finansinspektionen ska underrätta Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten om sådana finländska försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare som har anmält att de har för avsikt att bedriva försäkringsdistribution i en annan EES-stat än Finland med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster. Underrättelsen ska lämnas utan dröjsmål. Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten inrättar ett elektroniskt register över försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare som bedriver gränsöverskridande försäkringsdistribution. I detta syfte ska Finansinspektionen lämna de uppgifter som avses i 22 § till Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten. Bestämmelsen motsvarar första stycket i artikel 3.4 i direktivet.

5 kap. Uppföranderegler samt informationsskyldighet

30 §. Försäkringsdistributörens verksamhet och prioritering av kundens intresse. I 1 mom. föreslås med tanke på kundskyddet en allmän bestämmelse om försäkringsdistributörens verksamhet, enligt vilken försäkringsdistributören i de uppdrag som uppdragsgivaren eller kunden gett ska handla hederligt, opartiskt, professionellt och omsorgsfullt. Försäkringsdistributören

RP 172/2017 rd

ska i all sin verksamhet handla på ett sätt som är förenligt med kundernas intressen. Med undantag för omsorgsplikten motsvarar bestämmelsen artikel 17.1 i direktivet.

Kravet på hederlighet innebär att försäkringsdistributören inte får ge sina kunder felaktig eller missvisande information. Den information som försäkringsdistributören ger ska vara saklig och tydlig.

Kravet på opartiskhet innebär att kunderna ska behandlas på ett rättvist och icke diskriminerande sätt.

Kravet på professionalitet, dvs. yrkesskicklighet, avser framför allt sådana tekniska kunskaper, färdigheter och annan motsvarande beredskap som krävs för att utföra tjänsterna. Sakkunskap är ur kundens synvinkel en av försäkringsdistributörens viktigaste egenskaper, eftersom försäkringsdistributörens uppgift är att ge kunden råd i försäkringsfrågor. Råden kan gälla juridiska, tekniska eller ekonomiska frågor i anslutning till försäkringsärenden. I yrkesskickligheten ingår t.ex. att försäkringsdistributören känner till de försäkringar och lagstiftningsområden som blir aktuella vid försäkringsdistribution. Också god kännedom om riskerna för kunden och om riskhantering hör till yrkesskickligheten.

Genom kravet på omsorgsfullhet betonas det att ett uppdrag i varje enskilt fall ska utföras klanderfritt så som man skäligen kan kräva av en professionell försäkringsdistributör. Bestämmelsen är också avsedd som en yrkesetisk anvisning för försäkringsdistributörer.

I momentet föreslås det också bestämmelser om att försäkringsgivare, ombud och sidoverksamma ombud ska iaktta god försäkringssed. Försäkringsmäklare och sidoverksamma försäkringsmäklare ska iaktta god försäkringsmäklarsed. Till dessa delar är bestämmelsen nationell.

God försäkringssed och försäkringsmäklarsed kräver t.ex. att försäkringsdistributören säkerställer att den information den ger är korrekt. Försäkringsdistributören ska i synnerhet utreda kundens behov av försäkringsskydd i den omfattning som lagen föreskriver, och till den del som går utöver de lagstadgade kraven, i den omfattning som överenskommits i avtalet. Försäkringsdistributören ska på det sätt som uppdraget kräver t.ex. ha kännedom om särdragen i den rörelse som en företagskund driver och sätta sig in i kundens förhållanden. För att göra exempelvis en teknisk riskanalys krävs god kännedom om den aktuella branschen och en omsorgsfull bedömning av situationen som helhet. Det är inte förenligt med god försäkringssed eller god försäkringsmäklarsed att ta emot ett uppdrag som försäkringsdistributören inte har specialsakkunskap för, eller att överlåta ett sådant uppdrag på oerfarna personer. På basis av en omsorgsfull utredning av försäkringsbehovet ska försäkringsdistributören ge kunden de uppgifter om de försäkringsförmedlingstjänster och försäkringar som distributören tillhandahåller som kunden behöver för att fatta beslut om försäkringarna. Om sådant har överenskommits ska försäkringsdistributören kunna lägga fram sitt förslag till hur försäkringsbehovet ska täckas på det sätt som bäst beaktar kundens intressen. Vid bedömningen av huruvida verksamheten är förenlig med god försäkringssed eller god försäkringsmäklarsed kan man också beakta rättspraxis, Finansinspektionens och konsumentombudsmannens anvisningar och riktlinjer, avgörandep Praxis vid nämnderna i försäkringsbranschen, exempelvis Försäkringsnämnden och Konsumenttvistenämnden, samt uppförandekodex för branschen.

Det ligger i kundens intresse att få en försäkring som motsvarar hans eller hennes försäkringsbehov. Detta bör vara försäkringsdistributionens syfte. Därför föreslås i 2 mom. en ny bestämmelse om att belöningsätt som är oförenliga med kundens intresse är förbjudna. Belöningen kan gälla försäkringsdistributören själv eller en anställd hos distributören. Enligt momentet får en försäkringsdistributör inte ta emot belöning som motverkar kravet på att handla i överensstämmelse med kundernas intressen. Andra får inte belöna försäkringsdistributörerna

för sådana förfaranden. Om försäkringsmäklares förbud att motta arvode finns dessutom bestämmelser i 57 §.

En försäkringsdistributör får inte heller premiera eller bedöma sina anställdas, ombuds eller andra personers prestationer på ett sätt som motverkar kravet på att handla i överensstämmelse med kundernas intressen. Försäkringsdistributören får inte uppmuntra sina anställda, ombud eller andra personer till förfaranden som strider mot kundens intresse eller belöna dem för sådana förfaranden, eller ge positiv respons på sådana förfaranden eller arbetsprestationer. Försäkringsdistributören får inte införa försäljningsmål eller betala ersättning eller införa andra arrangemang som verbalt eller ekonomiskt kan uppmuntra försäkringsdistributören, dennes anställda, ombud eller andra personer att rekommendera en kund andra försäkringar än sådana som motsvarar kundens behov och krav. Ett sådant belöningssystem kan vara exempelvis att det för försäkringsdistributören eller dess anställda i fråga om en viss typ av försäkring har ställts upp ett försäljningsmål som försäkringsdistributören eller dess anställda försöker nå trots att produkten eller tjänsten enligt den behovsutredning som gjorts uppenbarligen inte är något som kunden behöver. Därför kan ett arvode som är bundet enbart eller i huvudsak till kvantitativa kriterier, såsom storleken på försäkringspremien för en försäkring som sålts eller tillhandahållits eller beloppet av en placeringsförsäkring, grundlöst uppmuntra distributören att rekommendera kunden ett försäkringsskydd som är onödigt omfattande eller som helt överlappar med ett annat skydd, eller i övrigt ett försäkringsskydd eller en placeringsförsäkring där försäljarens eller försäkringsdistributörens arvode är maximalt i förhållande till arbetsmängden. Faktorer som påverkar lörens eller arvodets storlek kan vara exempelvis den arbetsmängd som avsätts för försäkringsdistributionen, hur effektivt arbetsuppgifterna sköts och den yrkeskunskap som krävs för arbetet. Utöver kvantitativa kriterier kan också kvalitativa kriterier som t.ex. kundbelåtenhet kan beaktas. Belöningssystem ska som helhet uppmuntra till det att kundens intresse prioriteras och att intressekonflikterna undvikas. Försäkringsgivarna ska också ta i hänsyn bestämmelser om styrdokument för ersättningar i enlighet med Solvens II-direktivet och med stöd av den antagna kommissionens delegerade förordning 2015/35 samt bestämmelser i kommissionens delegerade förordning om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/97 vad gäller informationskrav och uppföranderegler för distribution av försäkringsbaserade investeringsprodukter. Avsikten med bestämmelsen är inte i sig att begränsa möjligheten att ingå avtal med enskilda arbetstagare eller företag i syfte att beakta försäljningsprioriteringar och särdragen hos olika försäkringar. Bestämmelsen motsvarar artikel 17.3 i direktivet.

31 §. *Anlitande av en registrerad försäkringsförmedlare.* Paragrafen är ny. Paragrafen avser reglering av försäkringsdistributörernas underleveranser och sammanlänkade tjänster när tjänsterna hänför sig till försäkringsdistribution. I paragrafen föreslås bestämmelser om skyldighet för en försäkringsdistributör att endast anlita registrerade försäkringsförmedlare eller sidoverksamma försäkringsförmedlare, eller registrerade eller icke registrerade vissa sidoverksamma försäkringsförmedlare som avses i 4 § 1 mom., i det fall att försäkringsdistributören använder tjänster som tillhandahålls av en annan försäkringsförmedlare, en sidoverksam försäkringsförmedlare eller en viss sidoverksam försäkringsförmedlare. I Finland kan en försäkringsgivare emellertid inte vara uppdragsgivare för en försäkringsmäklare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet vid tillämpningen av paragrafen. Bestämmelsen motsvarar till innehållet artikel 16 i direktivet. På nationell nivå har man genom begreppet försäkringsdistributör utvidgat bestämmelsen till att utöver försäkringsgivare och försäkringsförmedlare enligt direktivet också gälla sidoverksamma försäkringsförmedlare, om dessa för sin försäkringsdistribution anlitar en annan i paragrafen avsedd försäkringsförmedlare, inklusive en annan sidoverksam försäkringsförmedlare.

32 §. *Information om försäkringsgivare.* Bestämmelserna om informationsskyldighet särskiljs i förslaget mer noggrant än i den gällande lagen. I denna paragraf föreslås uttryckliga be-

stämmelser om information som ska ges till kunden om försäkringsgivare, medan det i 33 § föreslås bestämmelser om information som ska ges om försäkringsförmedlare. Informationen ska ges i god tid innan avtalet ingås. Bestämmelserna kompletterar bestämmelserna om upplysningsplikt i lagen om försäkringsavtal.

Enligt *1 punkten* ska en försäkringsgivare ge kunden information om försäkringsgivarens firma, kontaktuppgifter och besöksadressen för driftstället. Enligt bestämmelsen ska försäkringsgivaren även ange att den är verksam som försäkringsgivare, vilket i regel framgår redan av försäkringsföretagets firma. Informationen ska ges om det finns en möjlighet att frågan är oklar för kunden. Om det är möjligt att samtidigt ge företags- och organisationsnumret, exempelvis i samband med skriftligt marknadsföringsmaterial eller skriftlig dokumentation eller genom ett visitkort, är det befogat att göra det. Bestämmelsen motsvarar artikel 18 b led i i direktivet.

Med stöd av *2 punkten* ska en försäkringsgivare ge kunden information om huruvida försäkringsgivaren ger personliga rekommendationer om de försäkringar som den distribuerar. Med detta avses om det över huvud taget är möjligt att få personliga rekommendationer av försäkringsgivaren. Oavsett om försäkringsgivaren ger eller inte ger personliga rekommendationer ska den alltså informera om detta. Bestämmelsen motsvarar artikel 18 b led ii i direktivet.

Enligt *3 punkten* ska en försäkringsgivare lämna information om de förfaranden genom vilka kunder och andra berörda parter kan anmäla klagomål om försäkringsgivaren. Skyldigheten att lämna information gäller domstolsförfaranden samt förfaranden utanför domstol. Bestämmelsen motsvarar artikel 18 b led iii i direktivet.

Syftet med punkten är att säkerställa att kunden får information om tvistlösningsförfaranden utanför domstol. Sådana tvistlösningsorgan utanför domstolar som är verksamma inom försäkringsbranschen är i Finland konsumenttvistenämnden, FINE (Försäkrings- och finansrådgivningen samt Försäkringsnämnden, Banknämnden och Värdepappersnämnden), patientskadestämnden och Miljöförsäkringsnämnden. Andra relevanta organ är Ålands konsumenttvistenämnd på Åland. I ett första steg har kunden också tillgång till försäkringsgivarnas interna tvistlösningsorgan. Genom bestämmelsen genomförs artikel 14 och 15 i direktivet.

33 §. Information om försäkringsförmedlare. I 1 mom. föreslås bestämmelser om uppgifter som en försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som sin huvudsakliga verksamhet ska åtminstone lämna till kunden om sig själv. I 2 mom. föreslås på motsvarande sätt bestämmelser om uppgifter som en sidoverksam försäkringsförmedlare ska lämna. De uppgifter som avses i paragrafen ska lämnas i god tid före ingående av ett uppdragsavtal med en försäkringsmäklare eller ett försäkringsavtal med ett ombud. Bestämmelserna kompletterar bestämmelserna om upplysningsplikt i lagen om försäkringsavtal.

Enligt 1 mom. *1 punkten* ska en försäkringsförmedlare ge information om sitt namn eller firma, sina kontaktuppgifter och besöksadressen för sitt driftställe. Om det är möjligt att samtidigt ge företags- och organisationsnumret är det befogat att göra det. Bestämmelsen motsvarar artikel 18 a led i i direktivet. Bestämmelsen motsvarar 19 § 1 punkten i lagen om försäkringsförmedling.

Enligt *2 punkten* ska försäkringsförmedlaren informera om huruvida den är försäkringsmäklare eller som ombud. Bestämmelsen motsvarar artikel 18 a led i i direktivet, enligt vilket en försäkringsförmedlare ska föra fram att den är en försäkringsförmedlare. I Finland ska förmedlaren i samband med att försäkringar tillhandahålls också ange huruvida den agerar som försäkringsmäklare för kundens räkning eller som ombud i försäkringsgivarens namn och för dennes räkning. Till den del som information om skillnaderna mellan en försäkringsmäklare

och ett ombud är bestämmelsen nationell och följer av den indelning i olika grupper av försäkringsförmedlare som görs i Finland. Bestämmelsen motsvarar emellertid till sitt innehåll artikel 18 a led v i direktivet. I fråga om ombud för en försäkringsgivare motsvarar bestämmelsen gällande 31 kap. 3 § 1 mom. i försäkringsbolagslagen, vilket moment föreslås bli upphävt. Bestämmelsen motsvarar också till sitt innehåll 21 § och 27 § 2 mom. i lagen om försäkringsförmedling.

Enligt 3 punkten ska en försäkringsförmedlare informera om i vilket försäkringsförmedlarregister förmedlaren har införts och hur registreringen kan kontrolleras. Bestämmelsen motsvarar artikel 18 a led iv i direktivet. Bestämmelsen motsvarar 19 § 2 punkten i lagen om försäkringsförmedling.

I 4 punkten föreslås en uttrycklig bestämmelse om att en försäkringsförmedlare ska informera om huruvida den ger personliga rekommendationer om de försäkringar som den distribuerar. Med detta avses om det över huvud taget är möjligt att få personliga rekommendationer av försäkringsförmedlaren. Oavsett om försäkringsförmedlaren ger eller inte ger personliga rekommendationer ska den alltså informera om detta. Bestämmelsen motsvarar artikel 18 a led ii i direktivet.

I 5 punkten föreslås en uttrycklig bestämmelse om att en försäkringsmäklare ska informera om huruvida den ger personliga rekommendationer som bygger på en opartisk analys av de försäkringar som den distribuerar. Med detta avses om det över huvud taget är möjligt att få en opartisk analys av försäkringsmäklaren. Utgångspunkten för lagen är att den personliga rekommendation som försäkringsmäklaren ger ska basera sig på en opartisk analys, om inte något annat uttryckligen avtalas med kunden. Således ska försäkringsmäklaren informera om att den ger personliga rekommendationer som bygger på en opartisk analys eller, om det uttryckligen avtalas om detta, att den inte alls ger sådana rekommendationer. Regleringen avviker från 25 § 2 mom. i lagen om försäkringsförmedling genom att försäkringsmäklare enligt en tvingande bestämmelse i den gällande lagen måste ge sådan information om försäkringen som bygger på en opartisk analys. Förslaget motsvarar artikel 19.1 c led i i direktivet. Enligt finländsk etablerad lagstiftningssystematik kan ett ombud eller ett sidoverksam ombud inte ge en opartisk analys, eftersom ett ombud har bindningar till en eller flera försäkringsgivare.

Enligt 6 punkten ska en försäkringsförmedlare informera om att den enligt avtal är förpliktad att representera en eller flera försäkringsgivare. Om försäkringsförmedlaren har en sådan skyldighet betraktas den enligt finländsk etablerad lagstiftningssystematik som ett ombud eller sidoverksam ombud, och ska i så fall ange namnen på de försäkringsgivare som den representerar. Bestämmelsen motsvarar artikel 19.1 c led ii i direktivet. På motsvarande sätt ska en försäkringsförmedlare eller en sidoverksam försäkringsförmedlare meddela kunden om denne agerar för en annan persons räkning och på en annan persons ansvar på det sätt som avses i 31 §.

Tillämpningsområdet för bestämmelsen innefattar också skyldighet för en försäkringsförmedlare att i förekommande fall informera om att den inte avtalsenligt är förpliktad att bedriva försäkringsdistributionsverksamhet uteslutande med en eller flera försäkringsgivare. Enligt finländsk etablerad lagstiftningssystematik kan en sådan situation gälla både ett ombud och en försäkringsmäklare. Om en försäkringsförmedlare i en sådan situation inte heller ger personliga rekommendationer som bygger på en opartisk, individuell analys, ska försäkringsförmedlaren ange namnen på de försäkringsgivare med vilka den får bedriva och bedriver verksamhet. Till denna del motsvarar bestämmelsen artikel 19.1 c led iii i direktivet.

Det är möjligt att ett sådant ombud eller en sådan försäkringsmäklare som bedriver verksamhet i Finland och som är registrerad i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbets-

området bedriver en verksamhet som i vissa avseenden skiljer sig från vad som avses med verksamhet som ombud och försäkringsmäklare bedriver i Finland. En försäkringsförmedlare kan också i sin hemstat vara registrerad som försäkringsförmedlare under en helt annan beteckning. Det är viktigt att den finländska kunden får rätt bild av de tjänster som försäkringsförmedlaren tillhandahåller i Finland och av förmedlarens bindningar i förhållande till försäkringsgivarna. Därför ska med stöd av 1 mom. 2 och 4—6 punkten en försäkringsförmedlare som registrerats i någon annan EES-stat än Finland ge rätt bild av sina försäkringsdistributionstjänster. Försäkringsförmedlaren ska uppge vem eller vad den representerar eller för vems räkning den handlar, vilka försäkringsgivares produkter försäkringsdistributionen uteslutande gäller och huruvida försäkringsförmedlaren ger personliga rekommendationer som bygger på en opartisk analys. Informationen ska lämnas i synnerhet om det finns en risk för att kunden kan få en felaktig uppfattning om EES-försäkringsförmedlarens verksamhet. Detta är fallet t.ex. om en EES-försäkringsförmedlare som verkar under beteckningen försäkringsmäklare kan ha bindningar till försäkringsgivarna på ett sätt som inte är möjligt för en försäkringsmäklare som är registrerad i Finland.

Enligt 7 punkten ska en försäkringsförmedlare informera om huruvida den direkt eller indirekt innehar minst en tiondel av en viss försäkringsgivares röstetal eller kapital eller har bestämmande inflytande eller nära bindningar enligt 1 kap. 5 § i bokföringslagen, dvs. betydande bindningar enligt 1 kap. 10 § i försäkringsbolagslagen, i förhållande till försäkringsgivaren. Bestämmelsen motsvarar 19 § 3 punkten i lagen om försäkringsförmedling. På motsvarande sätt föreslås i 8 punkten en bestämmelse om att försäkringsförmedlaren om den är en juridisk person ska informera om huruvida en viss försäkringsgivare eller dess moderföretag, direkt eller indirekt, innehar minst en tiondel av försäkringsförmedlarens röstetal eller kapital eller huruvida försäkringsgivaren har bestämmande inflytande enligt 1 kap. 5 § i bokföringslagen eller nära bindningar, dvs. betydande bindningar enligt 1 kap. 10 § i försäkringsbolagslagen, i förhållande till försäkringsförmedlaren. Bestämmelserna behövs för att kunden ska kunna bedöma en försäkringsmäklares oberoende eller ett ombuds bindningar i förhållande till försäkringsgivaren. I Finland kan en försäkringsmäklare inte stå i ett i bestämmelsen avsett beroendeförhållande till en försäkringsgivare. Bestämmelserna motsvarar artikel 19.1 a och b i direktivet. Bestämmelsen motsvarar 19 § 4 punkten i lagen om försäkringsförmedling.

Med stöd av 9 punkten ska en försäkringsförmedlare lämna information om de förfaranden genom vilka kunder och andra berörda parter kan anmäla klagomål om försäkringsförmedlaren. Skyldigheten att lämna information gäller domstolsförfaranden samt förfaranden utanför domstol. Bestämmelsen motsvarar artikel 18 a led iii i direktivet. Bestämmelsen motsvarar 19 § 5 punkten i lagen om försäkringsförmedling. Genom bestämmelsen genomförs artikel 14 och 15 i direktivet. I motiveringen till 32 § 3 mom. redogörs det för de förfaranden som tillämpas i Finland.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om skyldighet för sidoverksamma försäkringsförmedlare att ge kunder information enligt 1 mom. 1—3, 6 och 9 punkten. Med undantag för informationen om de försäkringsgivare som en sidoverksam försäkringsförmedlare företräder och om detaljerna om arvodet motsvarar bestämmelsen artikel 21 i direktivet. Bestämmelsen behövs eftersom det på grund av direktivet är nödvändigt att föreskriva bestämmelser om verksamhet av försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare på olika sätt och i rätt proportion.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om skyldighet för en försäkringsförmedlare att ge information motsvarande 1 mom. och för en sidoverksam försäkringsförmedlare att ge information motsvarande 2 mom. om arbetspensionsförsäkring och arbetspensionsförsäkringsbolag. Bestämmelsen är nationell.

34 §. Marknadsföring. Begreppet marknadsföring enligt paragrafen bör i enlighet med finländsk praxis förstås i vid bemärkelse, och det innefattar den information som ska ges innan avtal ingås. I paragrafen föreslås bestämmelser om den information som försäkringsgivare, ombud och försäkringsmäklare ska ge i sin marknadsföring till allmänheten och om hur informationen ska presenteras. I fråga om försäkringsförmedlare tillämpas bestämmelsen på försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet och på sidoverksamma försäkringsförmedlare.

I 1 mom. föreslås bestämmelser om den information som en försäkringsdistributör ska ge i sin marknadsföring. Fokus ska ligga på sådan information som kan ha betydelse när kunden ska fatta beslut om försäkringar och andra nyttigheter. Information ska ges till de kunder som hör till målgruppen för marknadsföringen i tillräcklig omfattning och på ett begripligt sätt, så att kundens uppmärksamhet inte primärt fästs vid ovidkommande detaljer i försäkringen och så att kunden inte exempelvis ges en felaktig eller missvisande bild av vad försäkringen täcker.

Enligt bestämmelsen ska försäkringsgivaren i sin marknadsföring ge kunden nödvändig information om försäkringar och andra nyttigheter som försäkringsgivaren tillhandahåller. Nyttigheterna beskrivs närmare nedan. Till denna del motsvarar bestämmelsen till sitt innehåll gällande 31 kap. 1 § 1 mom. i försäkringsbolagslagen. Det momentet föreslås bli upphävt. På motsvarande sätt ska ett ombud som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet ge nödvändig information om de nyttigheter som närmare beskrivs nedan och en försäkringsmäklare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet ge nödvändig information om sina försäkringsförmedlingstjänster. Till denna del motsvarar förslaget till sitt innehåll gällande 22 § 1 mom. i lagen om försäkringsförmedling.

En försäkringsgivare ska i första hand marknadsföra sina egna försäkringar och eventuellt andra, egna tjänster till kunderna. Ett ombud agerar för en försäkringsgivares räkning och på dennes ansvar. Ett ombud får därmed marknadsföra sina egna försäkringsförmedlingstjänster och eventuella andra, egna tjänster samt försäkringar som tillhandahålls av en viss försäkringsgivare, med dennes samtycke. I fråga om ombud tillämpas bestämmelsen således på marknadsföring av ombudets egna tjänster, på marknadsföring av försäkringar på allmän nivå samt på marknadsföring av vissa försäkringsgivares försäkringar.

Försäkringsmäklare ska i första hand marknadsföra sina egna tjänster till kunderna, och avsikten är att bestämmelserna om marknadsföring uttryckligen ska gälla denna marknadsföring. Bestämmelsen ska också tillämpas på försäkringsmäklares allmänna marknadsföring av försäkringar. Ett framgångsrikt bedrivande av försäkringsmäklarverksamhet bygger på förmedling av försäkringar. Sålunda marknadsför försäkringsmäklare i praktiken även försäkringar och inte bara sina egna tjänster. Försäkringsmäklares marknadsföring av försäkringar begränsas dock av att försäkringsmäklaren handlar på uppdrag av en kund, och försäkringsmäklaren får inte vara ombud för en försäkringsgivare. Försäkringsmäklaren får sålunda inte marknadsföra försäkringar som tillhandahålls av en viss försäkringsgivare eller vissa försäkringsgivare, eftersom det då är fråga om ombudsverksamhet. Om försäkringsmäklaren rent allmänt marknadsför t.ex. livförsäkringar som investeringsobjekt, ska de bestämmelser som föreslås gälla även sådan marknadsföring.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om hur den information som avses i 1 mom. ska lämnas. Enligt momentet ska marknadskommunikationen alltid klart och tydligt kunna identifieras som marknadskommunikation. Kravet kan uppfyllas exempelvis genom att ange att ett dokument eller en visuell framställning är en reklam, en broschyr eller ett kommersiellt samarbete, eller på något motsvarande sätt.

Enligt momentet ska den information som ges vara saklig, exakt och tydlig. Med saklighet avses i synnerhet att marknadsföringen i fråga om sakliga påståenden baserar sig på kontrollerbara fakta. Fakta och föreställningar bör hållas klart åtskilda. Med exakthet avses språklig exakthet, dock med beaktande att den information som ges ska vara begriplig för kunden. Försäkringsdistributören får inte heller vid marknadsföringen lämna osann eller vilseledande information. Vid marknadsföringen får inte ges felaktig information, eller information som i sig är riktig men som är bristfällig i fråga om någon väsentlig detalj och som ger kunden en felaktig bild av den försäkring eller den andra nyttighet som marknadsförs. Den information till kunden som de i momentet föreskrivna kraven gäller kan ingå i muntlig eller audiovisuell marknadsföring eller i marknadsföringsdokument. Avsikten är dessutom att genom förordning av statsrådet föreskriva om särskilda krav på upprättande av faktablad för skadeförsäkringsuppgifter, om uppgifterna i och utformningen av faktabladet samt hur det ska lämnas till kunden.

Försäkringsdistributören får inte heller i övrigt använda sig av ett förfarande som är otillbörligt från kundsynpunkt eller oförenligt med god försäkringssed eller god försäkringsmäklarsed. Bestämmelser om otillbörligt förfarande vid marknadsföring finns också i lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet (1061/1978), och bestämmelser om förfaranden som är otillbörliga från kundsynpunkt eller strider mot god sed dessutom i 2 kap. i konsumentskyddslagen, i synnerhet i 2 kap. 2, 3, 6 och 9 §. Bestämmelser om prisinformation i fråga om konsumenttjänster finns i förordningen om prisinformation vid marknadsföring av konsumtionsnyttigheter (553/2013). Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll artikel 17.2 i direktivet. I fråga om momentets tredje och fjärde mening motsvarar bestämmelsen också 31 § 1 § 2 mom. i den gällande försäkringsbolagslagen, vilket moment föreslås bli upphävt, samt 22 § 2 mom. i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

Enligt 3 mom. ska marknadsföring som inte innehåller den information som är relevant för kundens finansiella säkerhet alltid anses vara otillbörlig. Bestämmelsen är nationell och kompletterar direktivet. Bestämmelsen motsvarar gällande 31 kap. 1 § 3 mom. i försäkringsbolagslagen, vilket moment föreslås bli upphävt, samt 22 § 2 mom. i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

I 4 mom. föreslås bestämmelser om att ett ombud eller ett sidoverksam ombud i sin marknadsföring ska uppge vilka försäkringsgivare det representerar, och vid marknadsföringen av en enskild försäkring vilken försäkringsgivares försäkring det är fråga om. Kunden får på detta sätt information om vilka försäkringsgivare ombudet eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren representerar. Bestämmelsen motsvarar gällande 31 kap. 3 § 2 mom., vilket moment föreslås bli upphävt, och den första meningen i 22 § 4 mom. i den gällande lagen om försäkringsförmedling. Bestämmelsen motsvarar också de krav som anges i 33 § 1 och 2 mom. i förslaget.

Enligt momentet får en försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare inte i sin marknadsföring uppge att den representerar en viss försäkringsgivare. Bestämmelsen motsvarar den andra meningen i 22 § 4 mom. i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

I momentet ingår också en hänvisning till bestämmelser om försäkringsgivares, ombuds och sidoverksam ombuds upplysningsplikt i försäkringsavtalslagen och försäkringsbolagslagen som kompletterar bestämmelserna i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution. Till denna del är bestämmelsen förtydligande.

Paragrafens 5 mom., som gäller marknadsföring som en försäkringsdistributör från en annan EES-stat bedriver i Finland, motsvarar 22 § 5 mom. i den gällande lagen om försäkringsför-

medling. Bestämmelser om informationsskyldighet för finländska försäkringsdistributörer med motsvarande innehåll föreslås i 33 och 34 § samt i 36 § 1 och 4 mom.

35 §. Försäkringsmäklarens skyldighet att klarlägga kundens behov av försäkring. I paragrafen föreslås bestämmelser om en försäkringsmäklares eller sidoverksam försäkringsmäklares skyldighet att begära upplysningar av kunden i syfte att klarlägga kundens behov av försäkring. Paragrafen föreslås gälla alla försäkringar. Bestämmelser om en försäkringsmäklares utredningsskyldighet i fråga om en kunds behov av placeringsförsäkringar föreslås i 47 §, som kompletterar bestämmelserna i denna paragraf.

I syfte att klarlägga försäkringsbehovet ska en försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare begära upplysningar av kunden om dennes behov av och krav på försäkring. I vilken omfattning försäkringsbehovet klarläggs beror på uppdragsavtalet mellan kunden och försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren. Uppgifterna kan begäras personligen eller via en webbtjänst. Närmare bestämmelser om innehållet i de begärda upplysningarna föreslås inte i paragrafen.

Försäkringar är till den grad olika till betydelsen och innehållet att man inte kan ställa några specifika krav till denna del. T.ex. i fråga om lagstadgade försäkringar, exempelvis trafikförsäkring, krävs det mindre information för att klarlägga försäkringsbehovet än i fråga om frivilliga försäkringar. En konsument eller annan jämförbar aktör förmår som kund i regel endast uttrycka sitt försäkringsbehov på allmän nivå, exempelvis behovet att försäkra sin stadigvarande bostad eller fritidsbostad, sin bil eller sitt sällskapsdjur eller att försäkra sig för olycksfall, sjukdom, invaliditet, arbetslöshet eller dödsfall som drabbar kunden själv eller en anhörig. Utifrån sådan allmän information från kunden bör försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren kunna ställa kompletterande frågor för att närmare klarlägga kundens försäkringsbehov.

När det gäller placeringsförsäkringar är det väsentliga med tanke på klarläggandet av försäkringsbehovet att mäklaren får tillräcklig information om kundens investeringsmål, exempelvis investeringstiden och den eftersträlvade nivån på avkastningen i förhållande till risknivån. I samband med 47 § redogörs närmare för den information som ska bes för bedömningen av om placeringsförsäkringen är ändamålsenlig och lämplig för kunden.

Försäkringsbehovet påverkas också väsentligt av andra försäkringar som kunden har. Något försäkringsbehov finns givetvis inte om kunden redan har en försäkring som täcker risken i fråga. Därför bör kunden på en allmän nivå också tillfrågas om sådana. Utöver försäkringar som kunden själv har tecknat kan också eventuella gruppförsäkringar som kunden omfattas av ha relevans. Det är också skäl att fråga kunden om andra typiska försäkringar som kan vara av betydelse vid klarläggandet av försäkringsbehovet. Om obligatoriska, lagstadgade olycksfallsförsäkringar erbjuds en företagskund, kan det vara skäl att utreda om kunden eller dennes anställda har tecknat frivilliga olycksfallsförsäkringar eller behöver sådana. Om en företagskund är intresserad av tilläggskydd, bör försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren t.ex. utreda om en frivillig olycksfallsförsäkring enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller någon annan frivillig personförsäkring bättre skulle motsvara kundens behov.

I fråga om försäkringsmäklare och sidoverksamma försäkringsmäklare motsvarar bestämmelsen till sitt innehåll artikel 20.1 första stycket samt artikel 30.1 första stycket och artikel 30.2 första stycket i direktivet. I fråga om försäkringsmäklare och sidoverksamma försäkringsmäklare motsvarar paragrafen till sitt innehåll även artikel 24.6 i direktivet. Enligt den bestämmelsen ska medlemsstaterna, i de fall som avses i artikel 24.1 och 24.3 som gäller korsförsäljning,

se till att försäkringsdistributören specificerar kundens krav och behov med avseende på försäkringsprodukter som utgör en del av det övergripande paketet eller av ett och samma avtal.

Paragrafen motsvarar 4 b § 1 mom. i lagförslag 5, i vilken det föreslås bestämmelser om skyldighet för försäkringsgivaren, dess ombud och ett sidoverksam ombud att klarlägga kundens behov av placeringsförsäkring.

36 §. Försäkringsmäklarens informationsskyldighet. I paragrafen föreslås bestämmelser om skyldighet för en försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare att ge kunden information innan ett försäkringsavtal ingås. Informationen ska ge oavsett om en personlig rekommendation ges eller inte. Informationen ska också ges oberoende av om försäkringen utgör en del av ett mer övergripande produkt- eller tjänstepaket eller inte. Syftet är att säkerställa att uppdragsgivaren får den information om försäkringen den behöver oavsett om den tar kontakt med försäkringsgivaren direkt eller via ett ombud eller en försäkringsmäklare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet.

Enligt *1 mom.* ska försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren uttryckligen ge information om de försäkringar som de olika försäkringsgivarna tillhandahåller som täcker det fastställda försäkringsbehovet. Det centrala innehållet i informationsskyldigheten är i sig oförändrat. Till informationsskyldigheten för en försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare hör uppgift om vilka försäkringsformer olika försäkringsgivaren tillhandahåller samt om försäkringspremierna och försäkringsvillkoren. Förteckningen är inte uttömmande, eftersom även annan behövlig information ska lämnas enligt bestämmelsen. Viktig information är också till exempel försäkringsomkostnaderna, eventuella påföljder om kunden avbryter försäkringen och eventuella påföljder vid avvikelser från betalningsplanen. Den som överväger att teckna försäkring ska ges tillräcklig och opartisk information, och i tillräckligt begriplig form, för att den ska kunna bedöma försäkringens ändamålsenlighet, jämföra olika alternativ och få rätt uppfattning om hur täckande försäkringsskyddet är (RP 220/2004 rd, s.38). Annan viktig information är kostnaderna i samband med beskattning och eventuella översyner av avtalen. Till denna del motsvarar bestämmelsen artikel 20.1 första och andra stycket samt artikel 20.4 i direktivet. I fråga om den grundläggande information om placeringsförsäkringar som ska ges till kunder och presumtiva kunder, exempelvis om försäkringsformerna och tjänsterna och deras kostnader samt tillhörande avgifter, motsvarar bestämmelsen även artikel 29.1 första stycket i direktivet.

Också skyldigheten att fästa uppmärksamhet vid väsentliga begränsningar i försäkringsskyddet kvarstår oförändrad. Med begränsningar i försäkringsskyddet avses sådana skador som särskilt nämns som begränsningar i försäkringsvillkoren och inte är ersättningsgilla. Med begränsningar i försäkringsskyddet avses också andra villkor som i praktiken innebär att försäkringsskyddet begränsas jämfört med vad försäkringssökanden i allmänhet kan förvänta sig av den aktuella försäkringen. Bestämmelsen är nationell till den del som gäller väsentliga begränsningar i försäkringsskyddet.

Med stöd av artikel 20.4 i direktivet och den nationella lagstiftningen ska på den information om skadeförsäkring som en försäkringsgivare ska ge en fysisk person dessutom tillämpas bestämmelserna i artikel 183 i Solvens II-direktivet, om risken är belägen i Finland, samt bestämmelserna i artikel 184 i det direktivet. Med stöd av artikel 183 i Solvens II-direktivet ska försäkringstagaren informeras om vilken lag som ska tillämpas på avtalet, i det fall att parterna inte fritt kan välja vilken lag som tillämpas, eller att parterna fritt kan välja vilken lag som tillämpas och vilken lag försäkringsgivaren föreslår. Med stöd av ovannämnda artikel 184.1 ska när en skadeförsäkring erbjuds med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster försäkringstagaren, innan något åtagande görs, underrättas om i vilken medlemsstat huvudkontoret eller, i tillämpliga fall, var filialen med vilken avtalet ska ingås är belägen.

Detta ska emellertid inte tillämpas på skadeförsäkring som avser i försäkringsbolagslagens 31 kap. 4 § avsedda stora risker.

Om en försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare inte själv lämnar informationen enligt 1 mom., bör han eller hon försäkra sig om att uppdragsgivaren får motsvarande information direkt av försäkringsgivaren. Försäkringsmäklare eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren ska således tillsammans med försäkringsgivaren komma överens om vem som ska ge försäkringstagaren behövlig information.

I fråga om försäkringsmäklare och sidoverksamma försäkringsmäklare motsvarar momentet till sitt innehåll första och andra stycket i artikel 20.1 i direktivet. Med undantag av de bestämmelser som gäller opartiskhet i fråga om den information som försäkringsmäklaren eller sidoverksamma försäkringsmäklare ger, motsvarar paragrafens 1 mom. också 5 § 1 mom. i lagförslag 5, i vilket moment det föreslås bestämmelser om informationsskyldighet för försäkringsgivare, ombud och sidoverksamma ombud.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om kravet enligt artiklarna 20.4 och 29.1 tredje stycket i direktivet på att informationen ska lämnas i begriplig form. Till denna del ändras inte innehållet i regleringen, även om ett sådant krav inte uttryckligen anges i den gällande lagen. I momentet förutsätts det också att komplexiteten hos den försäkring som erbjuds ska beaktas när informationen lämnas. Eftersom informationsskyldigheten redan med stöd av de gällande bestämmelserna bl.a. fastställs utifrån försäkringens betydelse, innehåll och de situationer där de tas (RP 114/1993 rd s. 26), har det redan enligt gällande lag krävts att försäkringens komplexitet beaktas.

Hänsyn kan också tas till att kunden hör till en viss kundgrupp som försäkringsdistributören har fastställt. Kundgrupperna kan fastställas exempelvis på basis av de tjänster som kunder eller på basis av generella egenskaper hos kunderna, t.ex. i olika grupp-försäkringar. En kundgrupps egenskaper kan också fastställas utifrån de villkor som används för att fastställa en specifik målgrupp i produkthanteringssystemen för försäkringarna.

När informationen lämnas bör det beaktas huruvida kunden är en konsument eller en person som i enlighet med 3 § 2 mom. i lagen om försäkringsavtal kan jämföras med en konsument eller någon annan person. Informationsskyldigheten accentueras när kunden är en konsument eller en person som kan jämföras med en konsument. Informationsskyldigheten för en försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare får desto större tyngd ju mer oerfaren kunden är och ju mer komplex försäkringen är. Ju mer svårbegriplig försäkringen är, desto utförligare och mer begripligt måste kunden informeras om den. Exempelvis en livförsäkring eller en placeringsförsäkring kan innefatta flera olika potentiella händelseförlopp, antaganden om intäcks- eller kostnadskalkylerna eller frågor som anknyter till beskattning vars konsekvenser måste klarläggas för kunden i större utsträckning än om det rörde sig om en vanlig skadeförsäkring. I synnerhet när information ges till en konsument eller till en person som kan jämföras med en konsument bör man i högre grad än t.ex. i fråga om en professionell kund bemöda sig om att informationen ges i klar och begriplig form. Om kunden är någon annan än en sådan person kan den ha mindre behov av information, vilket kan beaktas när informationen ges. Detta kan gälla i synnerhet i de fall som nämns i skäl 51 i ingressen till direktivet, t.ex. vid försäkring mot industriella eller kommersiella risker.

I fråga om försäkringsmäklare och sidoverksamma försäkringsmäklare motsvarar bestämmelsen till sitt innehåll artikel 20.2 i direktivet, enligt vilken de uppgifter som avses i artikel 20.1 i direktivet ska anpassas till den föreslagna försäkringsproduktens komplexitet och typen av kund. I fråga om försäkringar som erbjuds tillsammans med en annan produkt eller tjänst, dvs. paketerade försäkringar, motsvarar bestämmelsen artikel 20.4 i direktivet, enligt vilken försäk-

ringsdistributören utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 183 och 184 i direktiv 2009/138/EG innan ett avtal ingås, oavsett om rådgivning lämnas och oberoende av huruvida försäkringsprodukten är en del av ett paket enligt artikel 24 i direktivet, ska ge kunden relevant information om försäkringsprodukten på ett förståeligt sätt så att denne kan fatta ett välgrundat beslut, samtidigt som försäkringsdistributören beaktar försäkringsproduktens komplexitet och typen av kund. Till denna del motsvarar bestämmelsen till sitt innehåll 25 § 1 mom. i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

I 3 mom. föreslås en hänvisning till den ytterligare information som ska lämnas vid distansförsäljning av försäkringsförmedlingstjänster och försäkringar. Informationen innefattar den förhandsinformation som avses i 6 a kap. i konsumentskyddslagen. Informationen ska lämnas i varaktig form. Närmare bestämmelser om detta föreslås i 39 §.

Utgångspunkten för 4 mom. och för den verksamhet hos en försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare som är oberoende av försäkringsbolagen är att den information som avses i 1 mom. och som ska ges till kunden ska bygga på en opartisk analys av tillräckligt många av de försäkringar som är tillgängliga på marknaden.

Bestämmelsen förpliktar i princip en försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare att klargöra egenskaperna hos flera försäkringar som är tillgängliga på marknaden och att informera kunden om de väsentliga skillnaderna mellan dem. Försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren ska på ett tillräckligt täckande sätt ta med olika försäkringsgivares alternativ på försäkringsmarknaden i den opartiska analysen. Antalet försäkringar som ska jämföras beror på antalet tillgängliga försäkringar och på vad som avtalas i uppdragsavtalet. Bestämmelsen är dispositiv, eftersom en försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare uttryckligen kan avtala med kunden om att en opartisk analys inte ska göras eller om att analysen ska begränsas till exempelvis försäkringar som tillhandahålls av vissa försäkringsgivare som kunden har valt. I uppdragsavtalet kan man givetvis även i detalj komma överens om vilka försäkringsgivares försäkringar försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren ska jämföra.

Om en opartisk analys görs, ska den göras för varje uppdragsgivare i enlighet med vad som antecknats i uppdragsavtalet. T.ex. vid försäkring av industririsker är uppdragsgivarens behov av försäkringsskydd ofta till den grad individuellt att en opartisk analys ska göras särskilt för varje uppdrag. Däremot är t.ex. vissa försäkringar som är riktade till konsumenter tämligen standardenligt utformade. Trots detta kan även i konsumentförsäkringar detaljer och priser variera betydligt beroende på det objekt som ska försäkras. Försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren kan i sin opartiska analys använda en redan tidigare gjord jämförelse av dessa försäkringsprodukter, om uppgifterna inte har förändrats sedan dess. Även då ska mäklaren dock se till att kundens individuella behov av försäkringsskydd och prisuppgifterna för produkterna beaktas.

Momentet avspeglar artikel 20.3 i direktivet, men med avvikelse från direktivet ska enligt bestämmelsen den opartiska analysen inte utan undantag kopplas till en personlig rekommendation. Enligt den föreslagna bestämmelsen är det möjligt att försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren, trots att den gör en opartisk jämförelse med stöd av detta moment, ändå inte är skyldig att ge kunden en personlig rekommendation om valet av försäkring. Den personliga rekommendationen ska bygga på en opartisk analys, utom i det fall att parterna i uppdragsavtalet uttryckligen har kommit överens om att en opartisk analys inte ska göras. Beroende på uppdragsavtalet med kunden kan en försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare även efter att ha gjort analysen och gett kunden informationen låta kunden ensam avgöra vilken försäkring som bäst passar kunden.

Med avvikelse från 25 § 3 mom. i den gällande lagen om försäkringsförmedling föreslås i denna lag inga bestämmelser om undantag från informationsskyldigheten. Försäkringsdistributören ska ge den information som avses i paragrafen på eget initiativ.

37 §. Försäkringsmäklares personliga rekommendationer. I paragrafen föreslås mer exakta bestämmelser än i den gällande lagen om det tillhandahållande av personliga rekommendationer om försäkringar som i direktivet kallas rådgivning. Att enbart ge information om olika försäkringar utgör inte personliga rekommendationer. På det sätt som anges i avsnitt 4.1.6 i den allmänna motiveringen tillämpar Finland inte möjligheten enligt artikel 22.2 tredje stycket i direktivet att föreskriva om skyldighet för försäkringsdistributörer att tillhandahålla denna tjänst. Personliga rekommendationer om försäkringar ges med stöd av finsk lag enligt överenskommelse mellan parterna, och en avgift kan tas ut för dem på avtalat sätt. Det bör emellertid beaktas att det för uppfyllandet av de lagstadgade informationsskyldigheterna inte får tas ut någon avgift av en konsument eller av någon som kan jämföras med en konsument, exempelvis så att konsumenten eller den därmed jämförbara personen får den uppfattningen att den måste avtala om en personlig rekommendation för att få tillräcklig och adekvat information om olika alternativ.

Enligt 1 mom. ska en försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare ge kunden en personlig rekommendation om valet av en viss försäkring eller av vissa försäkringar, om parterna inte uttryckligen kommit överens om något annat. Enligt momentet ska försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren som ger personliga rekommendationer samtidigt redogöra för kunden varför den försäkring eller de försäkringar som rekommenderas täcker kundens försäkringsbehov på bästa sätt. Rekommendationen ska utgå från kundens personliga omständigheter. Om inte något annat uttryckligen avtalas i uppdragsavtalet, ska den personliga rekommendationen bygga på en opartisk analys. En opartisk analys lägger en god grund för att försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren utifrån professionella kriterier kan ge kunden en personlig rekommendation om ett försäkringsavtal som på behörigt sätt motsvarar kundens behov. Även när en opartisk analys inte görs är det förenligt med god försäkringsmäklarsed att försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren, om kunden vill ha en försäkring som uppenbarligen inte motsvarar hans eller hennes intressen, också ger kunden sin motiverade uppfattning om andra, ur kundens synvinkel bättre alternativ. Med beaktande av de viktigaste kriterierna för kundens val av försäkring kan försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren i förekommande fall ta upp försäkringar som t.ex. har ett större skydd, lägre omkostnader eller en bättre balans mellan risk och avkastning. Bestämmelsen behövs för att säkerställa att den personliga rekommendationen är opartisk och att kundens intressen tillvaratas. Uppdragsgivaren måste utifrån den principiellt opartiska analysen kunna bedöma vad försäkringsmäklarens eller den sidoverksamma försäkringsmäklarens förslag till hur försäkringsbehovet ska täckas grundar sig på, och kunna bedöma varför mäklaren har ansett att förslaget på bästa sätt täcker uppdragsgivarens försäkringsbehov. Bestämmelsen grundar sig på artikel 20.1 tredje stycket och artikel 20.3 i direktivet.

I vissa fall är det emellertid med stöd av lagen obligatoriskt att ge en personlig rekommendation. Enligt 2 mom. gäller detta när ett försäkringsavtal ingås med en person som har sin vanliga vistelseort ort eller sitt fasta driftställe i en annan EES-stat än Finland, och det enligt den berörda EES-statens lagstiftning är obligatoriskt att ge en personlig rekommendation. Bestämmelsen baserar sig på artikel 29.3 femte stycket i direktivet.

Om parterna inte uttryckligen har kommit överens om att en personlig rekommendation ska ges, eller om det enligt den berörda EES-statens lagstiftning är obligatoriskt med sådan rådgivning, ska bestämmelserna i den föreslagna paragrafen tillämpas.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse för den händelse att kunden trots försäkringsmäklarens eller den sidoverksamma försäkringsmäklarens begäran inte lämnar tillräckliga upplysningar för att mäklaren ska kunna rekommendera kunden att välja en viss försäkring eller vissa försäkringar. Det som är nytt är att försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren i det fallet inte får ge någon rekommendation och ska informera kunden om detta. Kravet på att tjänster ska tillhandahållas professionellt och omsorgsfullt måste anses förutsätta att den rekommendation som ges bygger på tillräckliga uppgifter om kundens personliga omständigheter. Med tanke på rättsskyddet för såväl kunden som försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren anses det vara motiverat att utfärda uttryckliga bestämmelser om saken. Bestämmelsen är nationell, men en anknytande bestämmelser finns i tredje stycket i artikel 30.2 i direktivet.

38 §. Information om vederlag. Bestämmelserna om vederlag syftar till att kunden ska ha bättre möjlighet att bedöma de totala kostnaderna av försäkringen för kunden och vilka incitament ett ombud, ett sidoverksamt ombud och en anställd hos försäkringsgivaren har att erbjuda kunden vissa försäkringar, samt att bedöma i vilken utsträckning kundens intresse i praktiken tillvaratas vid försäkringsdistributionen. Den information om vederlag som avses i paragrafen ska lämnas i god tid innan ett uppdragsavtal eller försäkringsavtal ingås. Kunden ska ännu ha möjlighet att låta bli att ingå avtalet när den får informationen.

Enligt definitionen i den föreslagna 5 § 1 mom. 8 punkten avses med vederlag lön, arvode eller annan ekonomisk förmån. Definitionen omfattar också kombinationer av olika delar av vederlag. I 1 mom. föreslås bestämmelser om skyldighet för försäkringsgivare, ombud och sidoverksamma ombud att ge kunden information om det vederlag som försäkringsgivaren eller ombudet som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet får för att tillhandahålla försäkringen eller med stöd av avtalet. I fråga om försäkringsgivare och ombud som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet är bestämmelserna mer exakta än tidigare. Bestämmelser om motsvarande informationsskyldighet för försäkringsmäklare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet föreslås i 2 mom. i denna paragraf och i 57 §. I fråga om försäkringsmäklare motsvarar bestämmelserna i huvudsak 23 § 2 mom. i lagen om försäkringsförmedling.

Enligt 1 mom. ska försäkringsgivaren ge kunden information om vilken art av vederlag den eller dess anställda tar emot för att tillhandahålla eller sälja försäkringar. I fråga om försäkringsgivares anställda hänför sig informationsskyldigheten till den andel som betalas på basis av ingångna försäkringsavtal. Bestämmelsen innebär dock inte att kunden ska informeras om t.ex. den fasta månadslönen för en anställd hos försäkringsgivaren. På motsvarande sätt ska ett ombud eller sidoverksamt ombud ge kunden information om arten av det vederlag den tar emot för att tillhandahålla eller sälja försäkringar. Bestämmelsen innebär inte heller att en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare behöver ge information om det vederlag försäkringsgivarens anställda tar emot eller tvärtom, eftersom den informationen ofta inte finns att få. Bestämmelsen ålägger inte att ange vederlags belopp utan endast dess art. Kunden informeras således om att den anställde får ett arvode för varje såld försäkring och att beloppet av arvodet baserar sig på antalet sålda försäkringar och varierar enligt försäkringsgrenen. Beloppet kan också basera sig på att målet för en bestämd tidsperiod överskrids. I det fallet fastställs beloppet först efter att försäkringarna har erbjudits. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll artikel 19.1 d, artikel 19.1 e leden i—iv och artikel 19.4 i direktivet.

Enligt 2 mom. ska försäkringsdistributören, dvs. en försäkringsgivare, en försäkringsförmedlare och en sidoverksam försäkringsförmedlare, ge kunden information om vederlag som försäkringsförmedlaren, den sidoverksamma försäkringsförmedlaren eller försäkringsgivarens anställda tar emot för sådana betalningar utöver fortlöpande försäkringspremier eller tidsbestämda betalningar som kunden är skyldig att betala på basis av tillhandahållande eller avtal. I

fråga om försäkringsgivare samt ombud och försäkringsmäklare motsvarar bestämmelsen artikel 19.3 och 19.5 i direktivet.

39 §. *Lämnande av information i varaktig form eller på en webbplats.* Bestämmelserna om lämnande av information föreslås i paragrafen bli preciserade i förhållande till den gällande lagen. Syftet med de föreslagna bestämmelserna är att föreskriva om lämnandet av informationen på motsvarande sätt som i direktivet. I direktivet finns allmänna bestämmelser om lämnande av information, men i direktivet har det gjorts vissa avvikelser från dem. I fråga om telefondistribution och det standardiserade faktablad som ska ges i fråga om skadeförsäkring föreslås tvingande bestämmelser om att informationen ska lämnas i varaktig form. I 6 kap. föreslås särskilda bestämmelser om hur information om placeringsförsäkringar ska lämnas. Med avvikelse från bestämmelserna i 20 § 1 mom. i den gällande lagen om försäkringsförmedling tillåts i flera av de föreslagna bestämmelserna användning av en webbplats, under vissa villkor. Däremot föreslås med avvikelse från i 20 § 2 mom. i den gällande lagen inga bestämmelser om lämnande av muntlig information, eftersom några uttryckliga bestämmelser om saken inte längre finns i direktivet.

Enligt *1 mom.* ska den allmänna informationen och informationen om vederlag (32, 33 och 38 §), den information som ges i syfte att beakta kundens försäkringsbehov samt information om försäkringar (35, 36 och 37 §) i fråga om försäkringsgivare och sidoverksamma försäkringsförmedlare i regel lämnas i pappersform eller i någon annan varaktig form eller på en webbplats. Det är meningen att närmare föreskriva i förordning av statsrådet om vilket sätt att lämna information som ska användas i förekommande fall samt om allmänna krav på lämnandet av informationen. I momentet ingår ett bemyndigande för statsrådet att genom förordning utfärda hur informationen ska lämnas. Begreppet varaktig form definieras i 5 § 1 mom. 9 punkten. En webbplats uppfyller inte alltid definitionen för varaktig form, men är ett acceptabelt sätt att lämna den information som avses i kapitlet, såvida det inte i lagen uttryckligen föreskrivs att endast pappersform eller någon annan varaktig form ska användas. Sådana tvingande bestämmelser om lämnande i varaktig form finns exempelvis i 2 mom. i denna paragraf och i 6 a kap. 11 § i konsumentskyddslagen, som det hänvisas till i föreslagna 36 § 3 mom. och 39 § 4 mom. I momentet genomförs artikel 23.1–23.2 och 23.4–23.6 i direktivet till vissa delar. Bestämmelsen tillämpas inte på marknadsföringen (34 §).

I *2 mom.* föreslås särskilda bestämmelser om de skadeförsäkringar som avses i bilaga I till Solvens II-direktivet. Med avvikelse från andra försäkringar ska i fråga om skadeförsäkringar ges ett standardformulär eller ett faktablad med de uppgifter som avses i artikel 20.8 i direktivet om försäkringsdistribution. Avsikten är att närmare bestämmelser om språket i formuläret samt om andra detaljer som gäller formuläret ska utfärdas genom förordning av statsrådet. I momentet ingår ett bemyndigande om detta. Dessutom föreslås i momentet en informativ hänvisning till kommissionens tekniska tillsynsstandarder, där det enligt artikel 20.9 i direktivet finns bestämmelser om det standardiserade presentationsformatet för formuläret och närmare uppgifter om presentationen av uppgifterna i formuläret.

Standardformuläret ska enligt momentet lämnas i pappersform eller i någon annan varaktig form. Informationen kan lämnas på en webbplats endast om lämnandet av information på detta sätt uppfyller villkoren för lämnande av information enligt definitionen av begreppet varaktig form i 5 § 1 mom. 9 punkten. I momentet genomförs artikel 20.5–20.9 i direktivet till vissa delar.

Enligt *3 mom.* ska kunden alltid ha rätt att på begäran i pappersform få den information som ges innan avtalet ingås. För tydlighetens skull ska i momentet dessutom föreskrivas att också lämnande av information på papper ska vara gratis för kunden. I momentet genomförs artikel 23.3 i direktivet till vissa delar.

I 4 mom. föreslås en hänvisning till 6 a kap. 11 § 2 mom. i konsumentskyddslagen, där det föreskrivs om telefonförsäljning av finansiella tjänster och finansiella instrument när avtalet på begäran av konsumenten ingås med hjälp av ett sådant medel för distanskommunikation att informationen inte kan tillställas i varaktig form innan avtalet ingås. Med stöd av bestämmelsen jämföras därmed också tillhandahållande av försäkringsförmedlingstjänster och försäkringar med finansiella tjänster. Det ska läggas märke till att, bestämmelserna i den nämnda paragrafen i lagen om försäkringsavtal med stöd av det förslagna momentet ska tillämpas också i det fall att försäkringar erbjuds till andra kunder än konsumenter genom telefonförsäljning. I fråga om konsumenter är bestämmelsen till sin karaktär informativ. I momentet genomförs artikel 23.7 i direktivet i fråga om försäkringsmäklare och sidoverksamma försäkringsmäklare. En motsvarande bestämmelse som gäller försäkringsgivare, ombud och sidoverksamma ombud finns i 5 § 4 mom. i lagförslag 5.

40 §. Förbud mot bindningsförfarande vid konsumentköp. Paragrafen är ny. I paragrafen föreslås bestämmelser om situationer där en försäkring och en vara eller tjänst som inte är en försäkring erbjuds till en konsument eller till en annan fysisk person, eller till en juridisk person som med beaktande av arten och omfattningen av näringsverksamheten eller annan verksamhet samt förhållandena i övrigt i sin egenskap av försäkringsgivarens avtalspart kan jämföras med en konsument.

I 1 mom. föreslås bestämmelser om situationer där en försäkring erbjuds tillsammans med en vara eller tjänst som inte är en försäkring. En försäkringsdistributör får samtidigt i samma försäkringspaket erbjuda en försäkring och en vara eller tjänst som inte är en försäkring. Vara kan vara t.ex. en smartklocka och en tjänst som inte är en försäkring kan vara exempelvis en riskhanteringstjänst. Med stöd av momentets första mening ska den berörda konsumenten eller den som kan jämföras med konsumenten emellertid aktivt informeras om alternativet att det är möjligt att köpa försäkringen och varan eller tjänsten som inte är en försäkring separat. Personen kan därmed köpa en försäkring av försäkringsdistributören samt t.ex. smartklockan eller riskhanteringstjänsten av någon annan leverantör. Det är upp till personen att bedöma huruvida försäkringsdistributörens erbjudande av en försäkring tillsammans med en vara eller tjänst som inte är en försäkring är mer fördelaktigt, ger större mervärde eller i övrigt är mer lättillgängligt jämfört med det alternativ att personen skulle köpa försäkringen och varan eller tjänsten som inte är en försäkring separat.

Enligt momentets andra mening får ett villkor för erbjudandet inte vara att konsumenten eller den som ska jämföras med en konsument vid tillhandahållandet av en vara eller en annan tjänst än försäkring ingår ett försäkringsavtal med en viss försäkringsgivare eller vid försäkringsdistribution ett avtal med en viss varuleverantör eller tjänsteleverantör. I överensstämmelse med förbudet mot bindningsförfarande förbjuds i bestämmelsen sådana erbjudanden av en viss försäkringsdistributör eller en viss annan distributör där det inte ges några alternativ. Ett villkor för erbjudandet får således inte vara att konsumenten eller den som kan jämföras med en konsument köper en försäkring som avser en vara eller en tjänst så att personen inte ens erbjuds en möjlighet att teckna någon annan försäkring än den som en viss försäkringsgivare tillhandahåller. På motsvarande sätt får ett villkor för beviljande av en försäkring inte vara att konsumenten eller den som kan jämföras med en konsument utöver försäkringen köper en vara eller tjänst av en viss varuleverantör eller tjänsteleverantör så att personen inte ens erbjuds en möjlighet att köpa en vara eller tjänst som tillhandahålls av någon annan än en viss leverantör.

I vissa fall kan tjänsteleverantören med fog kräva att kunden försäkras den vara eller tjänst den köper eller hyr. Det är således tillåtet för t.ex. en tillhandahållare av lagertjänster att kräva att hyresgästen försäkras den egendom den förvarar i lagret, under förutsättning att kunden kan teckna försäkringen hos en valbar försäkringsgivare och inte enbart hos en viss försäkringsgi-

vare. Tjänsteleverantören kan också kräva att försäkringen har vissa egenskaper, t.ex. låg självrisk eller tillräcklig täckning eller att ersättningen särskilt gäller vissa skador. Kraven måste gå att motivera med sakargument. En vara eller annan tjänst kan ingå i ett paket eller i en och samma avtalshelhet.

Försäkringsbolagen har rätt att besluta om vilka slags risker de försäkrar och om hur försäkringarna ska prissättas så att de motsvarar risken. Bestämmelserna om förbud mot bindningsförfarande gäller därmed inte situationer där försäkringsbolaget förutsätter att försäkringsobjektet har vissa egenskaper eller omfattas av vissa skyddsåtgärder. Försäkringsbolaget har således rätt att kräva att exempelvis en fastighet som försäkras har en viss typ av låsanordningar eller att det är försett med ett automatiskt släckningssystem.

Bestämmelsen baserar sig på artikel 24.1, 24.3 första meningen och artikel 27.7 i direktivet.

Enligt 2 mom. ska bestämmelsen i 1 mom. inte tillämpas på distribution av försäkringar som erbjuds tillsammans med sådana investeringstjänster som avses i 1 kap. 11 § i lagen om investeringstjänster, konsumentkrediter som avses i 7 kap. 1 § i konsumentskyddslagen eller betalkonton som avses i 8 § 5 punkten i betaltjänstlagen. I de nämnda lagarna har det uttryckligen föreskrivits om tillhandahållandet av underordnade nyttigheter såsom försäkring. Bestämmelsen baserar sig på den andra meningen i artikel 24.3 i direktivet. Enligt 7 kap. 13 a § i konsumentskyddslagen är det förbjudet att binda ett kreditanbud till en annan finansiell tjänst eller tjänst av annat slag eller ett finansiellt instrument. Ett villkor för ett kreditanbud får således inte vara att konsumenten också ingår ett avtal om någon annan finansiell tjänst eller tjänst av annat slag eller ett finansiellt instrument som erbjuds av kreditgivaren själv eller av någon annan näringsidkare som samarbetar med kreditgivaren. Finansiella tjänster som avses i den nämnda paragrafen i konsumentskyddslagen är bl.a. försäkringar (regeringens proposition 77/2016 rd, s. 47).

Enligt 3 mom. ska dessutom skillnaderna i de centrala villkoren för olika köpesätt förklaras för konsumenten eller den som kan jämföras med en konsument, som ska ges en adekvat beskrivning av de olika beståndsdelarna i avtalet eller paketet och separata uppgifter om kostnaderna för respektive beståndsdel och hur de debiteras samt om det sätt på vilket deras inbördes samspel medför ändringar av risken eller försäkringsskyddet.

Momentet motsvarar i stora drag förbudet mot bindningsförfaranden enligt 7 kap. 13 a § i konsumentskyddslagen och bestämmelserna om samerbjudanden i 2 kap. 12 § 1 punkten i den lagen. När en försäkring erbjuds till en konsument tillsammans med en annan vara eller tjänst, tillämpas utöver den föreslagna paragrafen också bestämmelsen i konsumentskyddslagens 2 kap. 12 § 2 punkt. Enligt den punkten ska konsumenten också upplysas om villkoren för utnyttjande av erbjudandet, såsom hur länge erbjudandet gäller.

Paragrafens 2 och 3 mom. baserar sig på artikel 24.1 och andra meningen i artikel 24.3 i direktivet.

Även om det inte särskilt föreskrivs om detta i lagen, ska 2 och 3 mom. inte tillämpas på distribution av försäkringsprodukter som täcker flera olika risker. Bestämmelserna gäller erbjudande av en försäkring och en vara eller annan tjänst som inte är en försäkring, inte försäljning av två eller flera olika försäkringsgrenar. Till denna del bygger bestämmelsen på artikel 24.5 i direktivet, enligt vilken artikel 24 inte förhindrar distribution av sådana försäkringsprodukter som täcker olika slags risker (allskydds-försäkringar).

Enligt artikel 24.6 ska i de fall som avses i punkterna 1 och 3 medlemsstaterna se till att försäkringsdistributören specificerar kundens krav och behov med avseende på försäkringspro-

dukter som utgör en del av det övergripande paketet eller av ett och samma avtal. Eftersom bestämmelser om detta föreslås i lagens 35 § och i 4 b § i lagen om försäkringsavtal, föreslås i denna paragraf ingen uttrycklig bestämmelse om saken.

Enligt artikel 24.7 får medlemsstaterna behålla eller anta ytterligare, striktare bestämmelser eller ingripa från fall till fall för att förbjuda försäljning av försäkringar tillsammans med sidotjänster eller sidoprodukter som inte är försäkringar, som en del av ett paket eller av ett och samma avtal, om de kan visa att sådan verksamhet är negativ för konsumenterna.

I fråga om en konsument eller den som kan jämföras med en konsument, bestämmelsen förbjuder att vid tillhandahållande av en vara eller en tjänst som inte är en försäkring binda eventuella köp av försäkringar enbart till försäkringar som tillhandahålls av en viss försäkringsgivare, eller vid tillhandahållande av en försäkring binda eventuella köp av andra nyttigheter till en viss leverantörs vara eller tjänst som inte är en försäkring. Ett sådant förfarande typiskt begränsar till kundens nackdel kundens möjligheter att välja försäkringsdistributör eller en annan leverantör, försvårar fri prisbildning, på lång sikt gör konkurrensen svårare, ökar kundens kostnader och minskar byte av försäkringsgivare. Detta i sin tur kan leda till att priserna för försäkringarna stiger och minskar den nytta som försäkringstagarna får. Jämförelsen av olika försäkringsgivares långvariga försäkringar, försäkringsvillkor och kostnader är förhållandevis komplicerad. Försäkringsavtalen är typiskt långvariga. Bindningsförfarande med rabatter och gottgörelser skulle försvåra jämförelsen av olika försäkringar ännu mera. Enligt konsumentmyndigheterna har man fått indicier för de negativa effekterna av bindningsavtal även i praktiken.

41 §. *Samerbjudanden och förbud mot bindningsförfarande av försäkringar som underordnade produkter vid andra köp än konsumentköp.* Paragrafen är ny. I paragrafen föreslås bestämmelser om situationer där en försäkring och en vara eller tjänst som inte är en försäkring erbjuds till någon annan kund än en konsument eller den som kan jämföras med en konsument.

I 1 mom. föreslås bestämmelser om situationer där försäkringen är huvudprodukten och varan eller tjänsten som inte är en försäkring är en underordnad produkt. I ett sådant fall ska försäkringsdistributören informera kunden om huruvida de olika beståndsdelarna kan köpas separat. Om det är möjligt att köpa beståndsdelarna separat ska den information som anges i 3 mom. lämnas. Det bör beaktas att förbudet mot bindningsförfarande enbart gäller konsumenter eller de som kan jämföras med konsumenter. Bestämmelsen baserar sig på artikel 24.1 i direktivet.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om situationer där försäkringen är den underordnade produkten och varan eller tjänsten som inte är en försäkring är huvudprodukten. I ett sådant fall ska kunden ges möjlighet att köpa varan eller tjänsten separat. Bestämmelserna i detta moment ska dock inte tillämpas på försäkringar som erbjuds tillsammans med investeringstjänster som avses i 1 kap. 11 § i lagen om investeringstjänster, konsumentkrediter som avses i 7 kap. 1 § i konsumentkyddslagen eller betalkonton som avses i 8 § 5 punkten i betaltjänstlagen. I de nämnda lagarna har det uttryckligen föreskrivits om tillhandahållandet av underordnade nyttigheter såsom försäkringar. Om det är möjligt att köpa försäkringen och varan eller tjänsten som inte är en försäkring separat ska den information som anges i 3 mom. lämnas. Bestämmelsen baserar sig på artikel 24.3 i direktivet.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om den information som ska ges till kunden i det fall att det är möjligt att köpa de olika beståndsdelarna separat. I det fallet ska kunden ges en adekvat beskrivning av de olika beståndsdelarna i avtalet eller paketet samt uppgifter om kostnaderna för respektive beståndsdel och om det sätt på vilket deras inbördes samspel medför ändringar av

riskerna eller försäkringsskyddet. Bestämmelsen motsvarar 40 § 3 mom. andra meningen. Bestämmelsen baserar sig på den andra meningen i artikel 24.3 i direktivet.

Liksom i 40 § och även om det inte särskilt föreskrivs om detta i lagen ska paragrafen inte heller tillämpas på distribution av sådana försäkringsprodukter som täcker flera olika risker. Bestämmelsen gäller erbjudande av en försäkring och en vara eller annan tjänst som inte är en försäkring, inte försäljning av två eller flera olika försäkringsgrenar. Till denna del bygger bestämmelsen på artikel 24.5 i direktivet, enligt vilken artikel 24 inte förhindrar distribution av sådana försäkringsprodukter som täcker olika slags risker.

Enligt artikel 24.6 i direktivet i de fall som avses i punkterna 1 och 3 ska medlemsstaterna se till att försäkringsdistributören specificerar kundens krav och behov med avseende på försäkringsprodukter som utgör en del av det övergripande paketet eller av ett och samma avtal. Eftersom bestämmelser om detta föreslås i lagens 35 § och i 4 b § i lagen om försäkringsavtal, föreslås i denna paragraf ingen uttrycklig bestämmelse om saken.

42 §. Produkthanteringssystem. Paragrafen är ny. I paragrafen föreslås bestämmelser om krav på företagets interna förvaltning av utvecklings- och godkännandeförfarandena i fråga om försäkringsgivare eller sådana försäkringsförmedlare som utvecklar försäkringar. Av definitionen av en försäkringsgivare följer att bestämmelserna om produkthanteringssystem inte gäller arbetspensionsförsäkringsbolag.

Paragrafen syftar till att förbättra kundskyddet och stärka kundernas förtroende för nya försäkringar, för förändringar i dem och rent allmänt för försäkringsmarknaderna. Bestämmelser om de system som ska upprätthållas i fråga om försäkringsförmedlare eller sidoverksamma försäkringsförmedlare som inte själva utvecklar försäkringar föreslås i 43 §.

I 1 mom. ställs det krav på att försäkringsgivaren ska tillämpa ett produkthanteringssystem, som i bestämmelsen kallas ett förfarande för godkännande av försäkringar. Förfarandet ska ses över och utvecklas regelbundet. Förfarandet ska tillämpas innan försäkringar marknadsförs eller tillhandahålls för kunder. Förfarandet ska vara proportionerligt i förhållande till de försäkringar som distribueras eller marknadsförs. Vid översynen ska uppmärksamhet ägnas åt att förfarandet är proportionerligt och ändamålsenligt med hänsyn till verksamhetens art, omfattning och karaktär.

I punkterna under momentet föreslås bestämmelser om de uppgifter som försäkringsgivaren ska utföra inom ramen för godkännandeförfarandet. Enligt 1 mom. ska i enlighet med godkännandeförfarandet godkännas nya försäkringar eller betydande förändringar av befintliga försäkringar. I fråga om försäkringsgivare motsvarar momentets inledande stycke och 1 punkt första och andra stycket i artikel 25.1 i direktivet. I fråga om försäkringsförmedlare som utvecklar försäkringar föreslås bestämmelser om saken i 4 mom.

I 1 mom. föreslås vidare bestämmelser om att det vid förfarandet för godkännande av produkter ska fastställas en specificerad målmarknad för varje försäkring (2 punkten) och bedömas de relevanta riskerna för varje målmarknad (3 punkten). Dessutom ska för varje målmarknad utarbetas en distributionsstrategi (4 punkten). Om en planerad produkt ska marknadsföras och erbjudas kunderna, ska det dessutom utarbetas en plan och genomföras skäligen åtgärder för att säkerställa att produkten distribueras uttryckligen på de målmarknader som fastställts för den. Bestämmelserna motsvarar artikel 25.1 tredje stycket i direktivet.

Enligt 2 mom. ska försäkringsgivaren förstå de försäkringar som den marknadsför eller distribuerar. Försäkringsgivaren ska regelbundet se över försäkringarna, i regel en gång i året och vid behov oftare om det finns särskilda skäl till det. Vid bedömningen ska alla sådana händel-

ser som kan påverka de eventuella riskerna på den specificerade målmarknaden beaktas. Det bör också bedömas huruvida försäkringen fortfarande är förenlig med behoven hos kunderna på den specificerade målmarknaden samt huruvida distributionsstrategin fortfarande är ändamålsenlig. Bestämmelsen motsvarar artikel 25.1 fjärde stycket i direktivet.

Försäkringsgivaren bör därmed fastställa de grunder utifrån vilka försäkringens egenskaper, risker, nyttor och nackdelar med avseende på den specificerade målmarknaden ska bedömas. Försäkringsgivaren ska också bland sina anställda anvisa personer som får föreslå nya produkter eller ändringar i befintliga produkter samt personer som godkänner eller förkastar förslagen. Det är motiverat att samma person inte både föreslår och godkänner produkter.

Med stöd av 3 mom. ska en försäkringsgivare ge sina anställda och ombud, försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare tillräcklig information om försäkringarna, förfarandet för godkännande samt de specificerade målmarknaderna. I fråga om försäkringsgivare motsvarar bestämmelsen artikel 25.1 femte stycket i direktivet.

Enligt 4 mom. ska på försäkringsförmedlare som utvecklar försäkringar tillämpas bestämmelserna i paragrafens 1—3 mom. För en sådan försäkringsförmedlare gäller därmed samma krav som för en försäkringsgivare. Om en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare inte utvecklar försäkringar, behöver den inte ha ett produkthanteringssystem enligt denna paragraf utan det räcker med att den uppfyller systemkraven enligt 43 §.

I 5 mom. föreslås en informativ hänvisning till kommissionens delegerade förordning om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/97 vad gäller produkttillsyns- och styrningskrav för försäkringsföretag och försäkringsdistributörer, där det finns närmare bestämmelser om iakttagande av de principer som gäller godkännandeförfarandet som kompletterar bestämmelserna i den föreslagna lagen. När tillämpningsvillkoren för förordningen uppfylls är kommissionens delegerade förordning direkt tillämplig lagstiftning som gäller försäkringsgivare och andra aktörer som utvecklar försäkringar.

Utan att detta anges i en uttrycklig bestämmelse är det uppenbart att bestämmelserna i paragrafen inte begränsar tillämpningsområdet för de övriga bestämmelserna om förfaranden i den föreslagna lagen. Till denna del motsvarar bestämmelsen artikel 25.3 i direktivet.

Sådana bestämmelser om begränsning av tillämpningsområdet i fråga om stora risker som överensstämmer med artikel 25.4 i direktivet föreslås i 3 § 2 mom.

43 §. Distribution av försäkringar som utvecklats av någon annan. Paragrafen är ny. En försäkringsdistributör som inte själv utvecklar en försäkring har enligt den föreslagna paragrafen skyldighet att se till att den får den information som avses i 42 § 3 mom. och bekantar sig med den. Försäkringsdistributören har då också skyldighet att skaffa sig kännedom om försäkringens särdrag och om de specificerade målmarknaderna. Bestämmelsen motsvarar artikel 25.1 sjätte stycket i direktivet.

Eftersom arbetspensionsförsäkringsbolag inte har något produkthanteringssystem omfattas de inte heller av någon skyldighet att redogöra för ett sådant för en i paragrafen avsedd försäkringsdistributör som inte själv utvecklar försäkringar. Innehållet i en lagstadgad arbetspensionsförsäkring grundar sig på lag. Arbetspensionsbolagen utbildar sina ombud om innehållet i arbetspensionsförsäkringar. Ett ombud ska också i övrigt ha kännedom om den relevanta lagstiftningen, arbetspensionsförsäkringens särdrag och målmarknaderna på motsvarande sätt som föreskrivs i denna lag.

6 kap. Tilläggskrav för placeringsförsäkringar

Allmänt. Såsom det redan konstaterats är begreppet placeringsförsäkring enligt definitionen i 5 § 1 mom. 12 punkten mera omfattande än begreppet försäkringsbaserad investeringsprodukt enligt 21 punkten i det nämnda momentet.

I 6 kap. föreslås nya och mer exakta bestämmelser om distribution av placeringsförsäkringar som kompletterar bestämmelserna i 5 kap. Till exempel ska en försäkringsdistributör som distribuerar placeringsförsäkringar i enlighet med 30 § 1 mom. handla hederligt, jämligt, professionellt och omsorgsfullt i enlighet med sina kunders bästa intresse. Försäkringsgivare och ombud ska dessutom iaktta god försäkringssed och försäkringsmäklare god försäkringsmäklarsed. Dessutom ska de iaktta nedanstående bestämmelser om förebyggande och förhindrande av intressekonflikter som särskilt gäller placeringsförsäkringar. Dessa krav motsvarar tillsammans till sitt innehåll artikel 17.1 och artiklarna 26—28 i direktivet. Bestämmelserna i 6 kap. ska tillämpas på distributörer av placeringsförsäkringar. Förhållandet mellan bestämmelserna i kapitlet och lagens övriga bestämmelser samt tillämpningsområdet för bestämmelserna i kapitlet baserar sig på artikel 26 i direktivet.

Bestämmelserna i 6 kap. grundar sig på att placeringsförsäkringar har vissa egenskaper som gör att den som tecknar en placeringsförsäkring ofta behöver ges mera omfattande information än i fråga om vanliga riskförsäkringar. Placeringsförsäkringar är till sin beskaffenhet ofta sådana att de består av en riskförsäkring och en investeringsprodukt. Ett exempel på ett sådant arrangemang, som innefattar både försäkringsskydd för eventuella försäkringsfall som drabbar personens hälsotillstånd och till försäkringen anknutna finansiella instrument där kapitaltillväxten inte är kopplad till personens hälsotillstånd, är fondanknutna försäkringar. Riskförsäkringsskyddet är dock inte en oundgänglig del av en placeringsförsäkring. Kapitaliseringsavtal avviker från ovannämnda fondanknutna försäkringar genom att det i ett kapitaliseringsavtal inte finns någon försäkrad, och därmed inte heller någon försäkringsrisk som anknyter till en enskild person. De investeringsprodukter eller investeringstjänster som anknyts till försäkringarna är ofta i MiFID II-direktivet avsedda investeringsprodukter eller investeringstjänster.

44 §. Organisatoriska och administrativa system för att förebygga intressekonflikter. Distribution av placeringsförsäkringar involverar ofta två eller flera tjänsteleverantörer: försäkringsgivaren som tillhandahåller och bär försäkringsrisken, och den eller de som distribuerar det finansiella instrument som anknyts till försäkringen. Av denna anledning uppkommer det sannolikt oftare intressekonflikter i samband med distribution av placeringsförsäkringar än i samband med distribution av en enskild tjänst eller ett enskilt finansiellt instrument. Intressekonflikterna kan gälla ett arvode eller en provision eller någon annan förmån som vilken som helst part har betalat i samband med arrangemanget. Vederlaget kan till exempel hänföra sig till att försäkringsgivaren för en fondanknuten försäkring av fondbolagen får mängdrabatter eller arvoden eller provisioner eller andra förmåner för teckning, förvaltning eller inlösen av fondandelar som anknyter till ifrågavarande försäkringsgivares försäkringar. Då återgår en del av de arvoden, provisioner eller andra förmåner som fakturerats kunden till försäkringsgivaren. I paragrafen föreslås ingen bestämmelse om skyldighet att återbära ett arvode till kunden.

Enligt 1 mom. ska en försäkringsgivare och försäkringsförmedlare i syfte att förebygga eventuella intressekonflikter vid distribution av placeringsförsäkringar tillämpa sådana organisatoriska och administrativa system för att identifiera, förebygga och förhindra intressekonflikter som är lämpliga med hänsyn till de erbjudna försäkringarna och anknutna investeringsprodukterna och tjänsterna. Systemen ska vara proportionerliga med tanke på affärsverksamheten, de försäkringar som säljs samt typen av försäkringsgivare eller försäkringsförmedlare.

Med stöd av 2 mom. är syftet med de organisatoriska och administrativa systemen att hjälpa försäkringsgivaren och försäkringsförmedlaren att identifiera, förebygga och förhindra intressekonflikter som kan uppkomma mellan försäkringsgivare och försäkringsförmedlare, andra tjänsteleverantörer och kunder eller bara mellan kunder vid försäkringsdistribution. Distributörer av placerings- och försäkringstjänster har ett incitament att distribuera sådana tjänster där vinsten är störst. Med tanke på förebyggandet av intressekonflikter är det därmed av central betydelse att prissättningen inom hela servicekedjan är transparent vid distributionen av tjänsten och under dess livscykel. Kunden ska på ett förståeligt sätt kunna få information om de avgifter som tas ut i alla delar av servicekedjan.

Enligt momentet ska behövliga åtgärder för att identifiera, förebygga och förhindra intressekonflikter vidtas med hjälp av de organisatoriska och administrativa systemen. Systemen ska de facto upprätthållas och tillämpas. Det ligger i kundens intresse att den köpta tjänsten motsvarar kundens försäkringsbehov till den del som den avser både riskskydd och sparande och investeringar. Det centrala när de gäller investeringar är att kartlägga kundens vilja och förmåga att bära investeringsrisker. Till detta hör bland annat att kartlägga hur stor del av det kapital som investerats i placeringsförsäkringen kunden är beredd att förlora. I 47—51 § föreslås närmare bestämmelser om beaktandet av dessa faktorer.

Åtgärderna för att förebygga intressekonflikter gäller personer som deltar i försäkringsdistribution, de personer eller den ledning som ansvarar för försäkringsdistribution eller andra personer som på grund av bestämmande inflytande har bindningar direkt eller indirekt till försäkringsgivaren eller försäkringsförmedlaren. Med personer som deltar i försäkringsdistribution avses i praktiken de anställda och med personer som ansvarar för försäkringsdistribution till exempel chefer inom försäljningen. Med ledning avses verkställande direktör, medlemmar i styrelsen eller förvaltningsrådet samt deras suppleanter.

Paragrafens 1 mom. baserar sig till innehållet på artikel 27 och 28.1 i direktivet.

45 §. Förfarandet vid intressekonflikter. I 1 mom. åläggs distributörer av placeringsförsäkringar, i praktiken i direktivet avsedda försäkringsgivare och försäkringsförmedlare, att vid intressekonflikter handla så att intressekonflikten inte får en negativ inverkan på eller ventyrar skyldigheten att bedriva verksamheten på ett professionellt sätt och i enlighet med kundens intresse. Bestämmelsen innefattar en handlingskyldighet i samband med distribution av placeringsförsäkringar enligt vilken försäkringsgivaren och försäkringsförmedlaren i praktiken ska vidta alla rimliga förebyggande och korrigerande åtgärder för att säkerställa att det inte uppkommer intressekonflikter som strider mot kundens intresse eller medför skada för kunden. Den föreslagna bestämmelsen baserar sig på artikel 27 i direktivet.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om att kunden ska informeras om en intressekonflikt. I praktiken är det inte möjligt att helt och hållet undvika intressekonflikter. När en intressekonflikt har identifierats, och den inte har kunnat förebyggas genom organisatoriska och administrativa förfaranden enligt 44 §, ska en försäkringsmäklare innan uppdragsavtal ingås och en försäkringsgivare och ett ombud innan ett försäkringsavtal ingås informera kunden om den allmänna arten av och anledningen till intressekonflikten. Informationen ska ges kunden i god tid så att kunden har en faktisk möjlighet att bedöma situationen och vid behov låta bli att ingå avtalet. Ombud och försäkringsgivare har en snävare informationsskyldighet än försäkringsmäklare genom att deras informationsskyldighet inte kan utsträckas till andra produkter än den egna koncernens eller de egna intressentgruppernas produkter. Däremot är ett ombud som representerar flera företag i regel skyldigt att granska intressekonfliktsituationer i ett bredare perspektiv än ett ombud som representerar endast en försäkringsgivare. Bestämmelsen är baserad på artikel 28.2 i direktivet.

I momentet föreslås det vidare att information om intressekonflikten ska ges till kunden i begriplig form. Med begriplighet avses tydlighet och att saken framställs så att anmälan innehåller tillräckligt detaljerad information med beaktande av den information som kunden redan har. På basis av informationen ska kunden kunna fatta ett välgrundat beslut om huruvida han eller hon trots intressekonflikten vill ingå försäkringsavtal eller avtal om försäkringsmäklartjänster. Informationen ska lämnas till kunden i pappersform eller i någon annan varaktig form, dvs. informationen får inte lämnas till kunden via en sådan webbplats som inte uppfyller kraven på varaktig form. Bestämmelsen baserar sig på artikel 28.3 i direktivet.

I 3 mom. föreslås en informativ bestämmelse om att bestämmelser om bestämning av typer av intressekonflikter och om övriga åtgärder vid intressekonflikter även finns i Europeiska kommissionens delegerade förordning om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/97 vad gäller informationskrav och uppföranderegler för distribution av försäkringsbaserade investeringsprodukter. Bemyndigandet för kommissionens delegerade förordning finns i artikel 28.4 i direktivet.

46 §. Tryggandet av tjänstekvaliteten i samband med incitament. I paragrafen åläggs de som distribuerar placeringsförsäkringar, i praktiken i direktivet avsedda försäkringsgivare eller försäkringsförmedlare, att handla på ett hederligt, opartiskt, professionellt och omsorgsfullt sätt och i enlighet med kundens intresse i samband med att de får eller erbjuder incitament. Med incitament avses i paragrafen arvoden och provisioner samt icke-monetära förmåner.

Bestämmelserna i paragrafen ålägger dem som distribuerar placeringsförsäkringar att tillämpa ett ändamålsenligt system för hantering av intressekonflikter, upprätthålla tjänstekvaliteten och handla på ett professionellt sätt och i enlighet med kundens intresse även när de betalar eller ger incitament till andra parter än kunden eller kundens representant eller tar emot incitament av dessa parter. Paragrafens centrala innehåll är att den som distribuerar placeringsförsäkringar i alla situationer ska prioritera kundens bästa intresse och säkerställa tjänstekvaliteten oberoende av incitament.

Paragrafens 1 mom. tillämpas för det första i situationer där den som distribuerar placeringsförsäkringar i pengar betalar eller erbjuder något annat incitament till någon annan part än kunden eller kundens representant, dvs. i Finland försäkringsmäklaren, när det är fråga om distribution av placeringsförsäkringar eller andra sidotjänster.

För det andra tillämpas momentet i situationer där någon annan part än kunden eller dennes representant dvs. i Finland försäkringsmäklaren, i pengar betalar eller erbjuder något annat incitament till den som distribuerar placeringsförsäkringar, när det är fråga om distribution av placeringsförsäkringar eller andra sidotjänster.

Incitament som den som distribuerar placeringsförsäkringar tar emot av utomstående eller erbjuder till utomstående får inte påverka distributörens verksamhet så att kvaliteten på den tjänst som erbjuds kunden försämras. Sådana incitament får inte heller negativt påverka distributörens förutsättningar att bedriva verksamheten på ett professionellt sätt och i enlighet med kundens intresse. Endast då tjänstekvaliteten säkerställs och verksamheten fortfarande bedrivs på ett professionellt sätt och i enlighet med kundens intresse kan distributören anses ha uppfyllt sina skyldigheter enligt 30, 44 och 45 §. Den föreslagna bestämmelsen baserar sig på artikel 29.2 i direktivet.

Med sidotjänster avses i praktiken samma som sidotjänster enligt avsnitt B i bilaga I till MiFID II -direktivet. Till den del som dessa tjänster anknyter till placeringsförsäkringsdistributörens verksamhet eller till verksamheten hos någon som är nära anknuten till distributören, kan i den föreslagna bestämmelsen avsedda sidotjänster närmast vara förvaring och förvalt-

ning av finansiella instrument för kundernas räkning, kredit- eller långgivning samt genomförande av olika investeringsundersökningar och finansiella analyser samt givande av rekommendationer. Förteckningen är inte uttömmande.

Med stöd av bestämmelsen är det förbjudet att erbjuda kunden en sådan placeringsförsäkring som enligt bedömningar vid tidpunkten för erbjudandet för kundens del leder till något annat slutresultat än det som är det bästa för kunden i den situationen. Ett ombud som representerar en viss eller vissa försäkringsgivare är skyldig att erbjuda kunden den placeringsförsäkring som bland de olika lösningar som de representerade försäkringsgivarna erbjuder är den bästa för kunden, också med hänsyn till kostnaderna för de tjänster och investeringsobjekt som anknyter till försäkringen. Ombudet får till exempel inte ge en personlig rekommendation om en sådan placeringsförsäkring som maximerar beloppet av ombudets personliga incitament, om den inte samtidigt är den bästa lösningen med tanke på kundens försäkringsbehov.

En försäkringsmäklare representerar sin kund, och på motsvarande sätt ska försäkringsmäklaren erbjuda den placeringsförsäkring som är bäst för kunden. På motsvarande sätt får försäkringsmäklaren t.ex. inte ge en personlig rekommendation om en sådan placeringsförsäkring som maximerar beloppet av mäklarens personliga incitament, om den inte samtidigt är den bästa lösningen med tanke på kundens försäkringsbehov. I 57 § föreslås uttryckliga bestämmelser om rätten för en försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare att ta ut arvode endast från sin uppdragsgivare. Paragrafen ska också tillämpas på uppdrag som avser placeringsförsäkringar.

I 2 mom. föreslås en informativ hänvisning till kommissionens delegerade förordning om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/97 vad gäller informationskrav och uppföranderegler för distribution av försäkringsbaserade investeringsprodukter, i vilken det finns närmare bestämmelser om bedömning av negativa verkningar av incitament och av iakttagandet av kraven på professionalitet i fråga om försäkringsgivare och försäkringsförmedlare. Bemyndigandet för kommissionens delegerade förordning finns i artikel 29.4 och 29.5 i direktivet.

47 §. Begäran av upplysningar av kunden vid distribution av placeringsförsäkringar. Bestämmelserna i paragrafen kompletterar den allmänna bestämmelsen om klarläggande av kundens behov av försäkring i 35 §. Enligt paragrafen ska vid distribution av placeringsförsäkringar dessutom begäras upplysningar av kunden om dennes erfarenheter och kunskaper om investeringsområdet för den berörda försäkringen. Upplysningarna behövs för att fastställa kundens behov av försäkring. Av relevans med tanke på investeringserfarenheten är såväl erfarenhet av försäkringsbaserade investeringar som erfarenhet av den typ av finansiella instrument eller andra investeringsobjekt till vilka försäkringstagaren på grundval av försäkringen kan styra försäkringspremierna. En annan relevant faktor är också huruvida kunden har upprepade erfarenheter av de berörda finansiella tjänsterna eller finansiella instrumenten, eller endast enstaka erfarenheter. Av relevans med tanke på kunskaperna är utöver kundens faktiska kunskaper om den berörda finansiella tjänsten eller finansiella instrumentet också kundens utbildning och yrke. Med kund avses i paragrafen också en potentiell framtida kund.

Om försäkringsmäklaren och kunden inte uttryckligen har avtalat om något annat, ges kunden en personlig rekommendation om valet av en placeringsförsäkring eller vissa placeringsförsäkringar, och av kunden ska begäras upplysningar också om hans eller hennes ekonomiska situation. Det väsentliga är att klarlägga inte bara kundens risktolerans och förmåga att bära förluster utan också sådana andra faktorer som gäller den ekonomiska situationen som kan ha betydelse vid bedömning av vilken eller vilka placeringsförsäkringar som är lämpliga för kunden.

Försäkringsmäklaren har i princip rätt att lita på att de upplysningar som kunden lämnar är korrekta och att kundens försäkringsbehov kan fastställas utifrån upplysningarna. Undantagen utgörs av de fall där försäkringsmäklaren vet eller borde veta att upplysningarna är uppenbart felaktiga eller bristfälliga till exempel på grund av att de är motstridiga. Då är försäkringsmäklaren skyldig att begära ytterligare upplysningar av kunden eller, om detta inte är möjligt på grund av att försäkringen snabbt behöver sättas i kraft, att varna kunden om att fastställandet av försäkringsbehovet baserar sig på upplysningar som kan vara felaktiga eller bristfälliga.

I paragrafen genomförs i fråga om försäkringsmäklares utredningsskyldighet artikel 30.1 första stycket och artikel 30.2 första stycket i direktivet. Paragrafen motsvarar 4 b § 2 mom. i lagförslag 5, i vilket moment det föreslås bestämmelser om skyldighet för försäkringsgivaren och ombud för försäkringsgivaren att klarlägga motsvarande uppgifter.

48 §. *Försäkringsmäklarens informationsskyldighet vid distribution av placeringsförsäkringar.* Bestämmelserna i paragrafen kompletterar den allmänna bestämmelsen om informationskyldighet i 36 §. Syftet med paragrafen är att säkerställa att det inte säljs sådana placeringsförsäkringar och sidotjänster till kunden i fråga om vilka kunden inte har förstått riskerna och utgifterna. Med tilläggstjänster avses i paragrafen bland annat i 40 och 41 § avsedda produkter och andra tjänster än försäkringar och som erbjuds som en del av ett paket eller ett avtal. Informationen ska ges i god tid före ingåendet av ett avtal om placeringsförsäkring så, att kunden har en faktisk möjlighet att bedöma situationen och vid behov att låta bli att ingå avtalet.

I 1 mom. föreslås bestämmelser om särskild informationsskyldighet i fråga om placeringsförsäkringar. En försäkringsmäklare ska bedöma de upplysningar som har inhämtats från kunden, särskilt de som gäller kundens erfarenheter och kunskaper om investeringar samt investeringsmålen. På basis av informationen ska försäkringsmäklaren för det första fästa kundens uppmärksamhet vid omständigheter som är väsentliga för valet mellan olika placeringsförsäkringar och investeringsobjekt som hänför till dessa, med beaktande av de upplysningar som fås av kunden. Sådana väsentliga omständigheter som ska beaktas kan till exempel anknyta till investeringsobjekten, avkastningen och till villkoren för placeringsförsäkringen, till exempel villkor om avtalets upphörande. Momentet motsvarar till denna del i huvudsak 25 § 1 mom. i gällande lagen om försäkringsförmedling. Bestämmelsen baserar sig på det inledande stycket till artikel 29.1 första stycket i direktivet samt på artikel 30.2 första stycket.

I 2 mom. föreslås uttryckliga bestämmelser om information om kostnader och risker. De kostnader som föranleds av en placeringsförsäkring kan exempelvis hänföra sig till avgifter för tillhandahållande eller förvaltning av försäkringen, exempelvis premiekostnader och skötselkostnader. Kundens ska ges nödvändiga uppgifter också om de utgifter som tas ut för distributionen av försäkringen. De utgifter som tas för investeringsobjekt kan variera till exempel beroende på om det under investeringstiden görs ändringar i investeringsportföljens sammansättning eller inte, och om ändringar görs, hur ofta och av vem de görs. Annan viktig information är kostnaderna i samband med beskattning och eventuella översyner av avtalen. Till denna del baserar sig bestämmelsen på inledningsfrasen i artikel 29.1 första stycket, enligt vilket kunder eller presumtiva kunder i god tid innan ett avtal ingås tillhandahållas lämplig information avseende distributionen av försäkringsbaserade investeringsprodukter samt avseende alla kostnader och tillhörande avgifter, dock utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 18 samt 19.1 och 19.2.

Det som är nytt på lagnivå är att uppgifterna om de avgifter som tas ut för tillhandahållandet av placeringsförsäkringen och de investeringsobjekt som hänför sig till den ska räknas samman så att kunden får en uppfattning om den totala kostnaden för försäkringen och om den kumulativa verkan på försäkringens avkastning och på kapitaltillväxten. I den mån det är möjligt ska uppgifterna ges i penningbelopp, men om det inte är möjligt ska kunden informeras

om grunderna för hur kostnaderna bestäms. På begäran av kunden ska kostnaderna specificeras, till exempel genom dokumentation eller i samband med ett personligt kundmöte. Kravet är dock inte helt nytt till innehållet, eftersom Finansinspektionen redan med stöd av den gällande lagen har utfärdat föreskrifter och anvisningar 10/2012 om presenterade av kostnader och intäkter i avtal om långsiktigt sparande och i försäkringar. Syftet med föreskrifterna är att säkerställa att tillsynsobjektens kunder, inklusive försäkringsmäklares kunder, ges tillräcklig och väsentlig information om kostnader och intäkter för att de ska kunna fatta beslut om finansiella produkter och tjänster.

Det som är nytt är skyldighet att lämna information om hur kostnader av försäkringen påverkar ackumulation av kapitalet. Bestämmelsen är nationell. Kostnadsstrukturen i placeringsförsäkringar är ofta komplicerad. I avtalspraxis har man ibland från det kapital på vilket avkastningen av placeringsförsäkringen beräknas dragit av beloppet av kostnaderna för tillhandahållandet av placeringsförsäkringen eller andra motsvarande kostnader. Tidigare har det dock inte krävts att kunden ska informeras om hur kostnaderna påverkar kapitaltillväxten. Det bör beaktas att det normala vid pensionssparande är att försäkringskapitalet tryggas genom en dödsfallsförsäkring. Som det försäkringskapital utifrån vilket pensionen bestäms kvarstår då ett belopp som minskats med kostnaden för livförsäkringen och med omkostnadsbelastningen inom pensionsförsäkringen. Omkostnadsbelastningen inom pensionsförsäkringen kan tas ut på försäkringspremien, på pensionsbesparingarna i form av skötselarvode, i form av åtgärdsarvoden i samband med omfördelning av pensionsbesparingar och i form av åtgärdsarvoden i samband med utbetalning av pension. Tidigare har det på marknaden funnits pensionsförsäkringar där omkostnadsbelastningen i huvudsak har fördelats på försäkringspremien, och där man utlovat en med hänsyn till den rådande räntenivån relativt hög fast avkastning, exempelvis 4,5 procent. Om det på pensionsförsäkringspremien inom ålderspensionen skulle tas ut 20 procent i livförsäkringspremier och belastningsavgifter, skulle det ta mer än fem år innan en försäkringspremie har betalats som pensionsbesparing — även med en ränta på 4,5 procent på pensionsbesparingen. Nyare försäkringsprodukter har i regel en mer komplex belastningsstruktur än den som beskrivs ovan. Därför är det svårare att bedöma vilka effekter belastningen, eller tjänsteleverantörens kumulativa avgifter under avtalstiden, kommer att ha på kapitaltillväxten. Det har bedömts motiverat att nationellt ställa det nämnda kravet på att lämna ytterligare information, eftersom det ur försäkringssökandes synpunkt vanligtvis är mer åskådligt att jämföra ackumulationen av kapital i alternativ som denne erbjuds hos olika tjänstdistributörer än avkastningen som är mer abstrakt. Kunder ska förklaras hur kostnaderna ska tas ut.

Bestämmelsen baserar sig på artikel 29.1 första stycket c i direktivet, enligt vilket det av den information som avses i bestämmelsen ska framgå åtminstone det att vid lämnande av informationen om samtliga kostnader och tillhörande avgifter ska det lämnas information om distributionen av den försäkringsbaserade investeringsprodukten, inbegripet eventuell kostnad för rådgivning, kostnaden för den försäkringsbaserade investeringsprodukt som rekommenderas eller marknadsförs till kunden och information om hur kunden får betala för den, inbegripet eventuella tredjepartsbetalningar.

Bestämmelsen baserar sig också på artikel 29.1 andra stycket, enligt vilket informationen om alla kostnader och avgifter, inbegripet kostnader och avgifter som har samband med distributionen av den försäkringsbaserade investeringsprodukten, som inte orsakas av förekomsten av underliggande marknadsrisk, ska räknas samman så att kunden kan förstå den totala kostnaden liksom den kumulativa verkan på investeringens avkastning. Sådan information ska i förekommande fall ges till kunden regelbundet, och åtminstone årligen, under investeringens hela livscykel.

Enligt det föreslagna momentet ska kunden även varnas för de risker som är förknippade med försäkringen eller anknutna investeringsobjekt eller den föreslagna investeringsstrategin.

Också enligt de gällande bestämmelserna ska kunden varnas om de risker som är förknippade med försäkringen och de anknutna investeringsobjekten. Det nya är att skyldigheten även gäller den föreslagna investeringsstrategin. Om avsikten till exempel är att kunden på en gång eller inom en kort tid placerar en betydande summa medel i en försäkring, ska det varnas om den risk som är förknippad med en sådan investeringsstrategi. På motsvarande sätt ska kunden varnas om en investeringsstrategi där de tillgångar som ska placeras inte i tillräcklig utsträckning sprids på olika investeringsobjekt.

Det räcker dock inte endast med att varna om den risk som är förknippad med investeringsstrategin, utan kunden ska även informeras om hur riskerna kan kontrolleras på ett ändamålsenligt sätt med hänsyn till investeringsmålen. Till exempel i ovannämnda situationer ska kunden informeras om att risken i allmänhet minskas av att investeringar görs under en längre tidsperiod och av att de riktas till olika slags investeringsobjekt som just inte korrelerar sinsemellan. Försäkringsmäklaren ska således varna och råda kunden om de risker som anknyter till försäkringen, de investeringsprodukter som hänför sig till den eller om investeringsstrategin. Till denna del baserar sig bestämmelsen på artikel 29.1 första stycket b i direktivet.

Såsom det anges i den föreslagna 36 § ska den information som ges till kunden ges i begriplig form. För försäkringsmäklare föreslås det inte i lagen någon skyldighet att lämna de uppgifter som avses i denna paragraf i standardiserad form. Försäkringsmäklare ska emellertid iakttä bestämmelserna i Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar (Föreskrifter och anvisningar 10/2012 om presenterade av kostnader och intäkter i avtal om långsiktigt sparande och i försäkringar). I paragrafen föreslås inga uttryckliga bestämmelser om formen för informationen. Förslaget motsvarar till innehållet i artikel 29.1 tredje stycket i direktivet.

I 3 mom. föreslås en informativ hänvisning till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare. Förordningen träder i kraft den 1 januari 2018. Det är skäl att konstatera att innan ett livförsäkringsavtal ingås ska kunden dessutom ges motsvarande uppgifter som anges i artiklarna 185 och 186 i Solvens II-direktivet som till dessa delar har genomförts i justitieministeriets förordning om information om livförsäkring (177/2011). Närmare bestämmelser om saken finns också i Finansinspektionens föreskrifter (Föreskrifter och anvisningar 10/2012 om presenterade av kostnader och intäkter i avtal om långsiktigt sparande och i försäkringar).

Enligt 4 mom. får Finansinspektionen utfärda föreskrifter om hur utgifter, avkastning och inbesparing för placeringsförsäkringar ska beräknas och om sättet att lämna dessa uppgifter. Finansinspektionen kan också utfärda närmare föreskrifter om de uppgifter som ska ges om utvecklingen för det återköpsvärde för en livförsäkring som baseras på de betalade försäkringspremierna och om försäkringsersättningarnas belopp som betalas ut vid skadefall.

Genom paragrafen genomförs artikel 29.1 i direktivet i fråga om försäkringsmäklare. Paragrafen motsvarar 5 § 2 mom. i lagförslag 5, i vilket moment det föreslås bestämmelser om försäkringsgivarens och dess ombuds informationsskyldighet i fråga om placeringsförsäkringar.

49 §. Ändamålsenlighetsbedömning. Enligt 1 mom. ska försäkringsmäklaren utifrån de upplysningar som inhämtats av kunden bedöma huruvida den planerade placeringsförsäkringen och eventuella anknutna tilläggstjänster är ändamålsenliga för kunden. Vid bedömningen ska beaktas de upplysningar som inhämtats om kundens erfarenhet av och kunskaper om investeringsområdet för den berörda försäkringen. Med tilläggstjänster avses i 1 mom. bl.a. i 40 och 41 § avsedda produkter och tjänster som inte är försäkringar och som erbjuds som en del av ett paket eller avtal. En sådan tjänst kan vara till exempel en kredit som erbjuds för att finansiera placeringen. Om en planerad placeringsförsäkring ensam för sig eller tillsammans med till-

äggstjänster är komplex eller är förknippad med en hög risk, ska den inte anses vara ändamålsenlig för en kund som har ringa erfarenhet av eller kunskaper om investeringar. Ju mer komplex och riskfylld en planerad försäkring eller tjänstehelhet är, desto mer erfarenhet av och kunskaper om investeringar ska en försäkringssökande ha för att försäkringen och eventuella tilläggstjänster ska kunna bedömas vara ändamålsenliga. Detta är fallet särskilt när den tilläggstjänst som anknyter till en planerad placeringsförsäkring avser kreditgivning i syfte att finansiera investeringen eller en del av den. Bestämmelsen baserar sig också på artikel 30.2 första stycket i direktivet.

Om försäkringsmäklaren bedömer att placeringsförsäkringen och eventuella anknutna tilläggstjänster inte är ändamålsenliga för kunden ska försäkringsmäklaren varna kunden om det. När försäkringsmäklaren varnar kunden ska han eller hon säkerställa att kunden förstår att försäkringen inte är ändamålsenlig för kunden med beaktande av de risker eller den utgiftsstruktur som är förknippade med produkten. Det räcker inte med endast ett meddelande om att produkten kan vara förknippad med risker. För försäkringsmäklare föreslås det inte i lagen någon skyldighet att lämna de uppgifter som avses paragrafen i standardiserad form. Försäkringsmäklare ska emellertid iaktta bestämmelserna i Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar (Föreskrifter och anvisningar 10/2012 om presenterade av kostnader och intäkter i avtal om långsiktigt sparande och i försäkringar). Till denna del baserar sig bestämmelsen på artikel 30.2 andra stycket. I lagförslaget föreslås det inte i sig att det ska vara förbjudet att erbjuda en försäkring i sådana fall där försäkringsmäklaren konstaterar att den planerade försäkringen och eventuella anknutna tilläggstjänster inte är ändamålsenliga för kunden. Med stöd av den föreslagna 30 § bör det dock bedömas huruvida det med beaktande av omständigheterna i det enskilda fallet är förenligt med god försäkringsmäklarsed att erbjuda försäkringen och eventuella anknutna tilläggstjänster.

I praktiken kan det också vara möjligt att kunden inte ger tillräckliga upplysningar för att försäkringsmäklaren ska kunna bedöma ändamålsenligheten hos försäkringen och eventuella anknutna tilläggstjänster. Då ska försäkringsmäklaren enligt momentet varna kunden om att det inte går att bedöma om försäkringen och de eventuella anknutna tilläggstjänsterna är ändamålsenliga för kunden. Varningen ska ges i en tydlig och begriplig form. Det finns inget hinder för att ge varningen i standardiserad form, men då ska man t.ex. med hjälp av markering se till att varningen urskiljs från annan information. Till denna del baserar sig bestämmelsen på artikel 30.2 tredje stycket i direktivet.

Bestämmelserna i 1 mom. motsvarar 5 c § 1 mom. i lagförslag 5, i vilket momentet föreslås bestämmelser om försäkringsgivarens och dess ombuds skyldighet att göra en ändamålsenlighetsbedömning.

I 2 mom. föreslås en informativ hänvisning till kommissionens delegerade förordning om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/97 vad gäller informationskrav och uppföranderegler för distribution av försäkringsbaserade investeringsprodukter, där det utfärdas närmare bestämmelser om ändamålsenlighetsbedömning.

50 §. Personlig rekommendation och lämplighetsbedömning. I 1 mom. föreslås bestämmelser om kompletterande krav på försäkringsmäklarens utrednings- och informationskyldighet när en personlig rekommendation ges. En personlig rekommendation ges för val av en viss placeringsförsäkring eller vissa placeringsförsäkringar, om inte försäkringsmäklaren och kunden uttryckligen avtalat om något annat. Rekommendationen ska bygga på en opartisk analys, om inte något annat uttryckligen avtalats med kunden.

Försäkringsmäklaren ska, när han eller hon ger en personlig rekommendation, begära upplysningar av kunden om kundens erfarenhet av och kunskaper om investeringsområdet för för-

säkringar i fråga, mål med investeringen och ekonomiska situation, inklusive risktoleransen och förmågan att bära förluster. Försäkringsmäklaren ska klarlägga kundens ekonomiska situation så att det utifrån utredningen går att bedöma hurdan investeringsförlust kunden kan bära med beaktande av dennes övriga förmögenhet och eventuella risker som är förknippade med övrig egendom. Dessutom ska försäkringsmäklaren fästa kundens uppmärksamhet vid utgifterna för placeringsförsäkringen eller de anknutna investeringsobjekten och i vilken proportion utgifterna står till den eftersträlvade avkastningen, den summa som investeras och kundens förmögenhet. Försäkringsmäklaren ska rekommendera kunden sådana placeringsförsäkringar och eventuella anknutna tilläggstjänster som i sin helhet är lämpliga för kunden. Med tilläggstjänster avses bl.a. i 40 och 41 § avsedda produkter och tjänster som inte är försäkringar och som erbjuds som en del av ett paket eller avtal.

Momentet motsvarar 5 c § 2 mom. i lagförslag 5, i vilket moment det föreslås bestämmelser om försäkringsgivarens och dess ombuds skyldighet att göra en lämplighetsbedömning. Momentet baserar sig huvudsakligen på artikel 30.1 i direktivet. Den bestämmelse om skyldighet att varna kunden som ingår i momentet är nationell, och det föreslås att den stiftas av samma orsaker och under samma förutsättningar som den motsvarande bestämmelsen i 49 §.

Med stöd av 2 mom. ska försäkringsmäklaren uttala sig om placeringsförsäkringens lämplighet för kunden. I momentet avses med rekommendation ett uttalande om lämpligheten. I momentet föreslås bestämmelser om vad rekommendationen ska innehålla och hur den ska ges. I rekommendationen ska åtminstone ingå det förslag som har lagts fram samt framgå hur den rekommenderade placeringsförsäkringen motsvarar kundens förväntningar, investeringsmål och ekonomiska situation. Med stöd av vad som föreslås bli föreskrivet i 37 § ska försäkringsmäklaren i samband med att den ger en personlig rekommendation samtidigt redogöra för kunden varför den placeringsförsäkring eller de tilläggstjänster som rekommenderas bäst motsvarar kundens behov av försäkring, dvs. varför just de lämpar sig bäst för kunden bland de alternativ som lagts fram.

I fråga om försäkringsgivaren och ombud föreslås bestämmelser om saken i 5 c § 3 mom. i lagförslag 5. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll artikel 20.1 tredje stycket och artikel 30.5 andra stycket i direktivet.

Rekommendationen ska lämnas till kunden innan försäkringsavtalet ingås, på papper eller i någon annan varaktig form på det sätt som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet. Rekommendationen kan dock i ett första steg också lämnas på annat sätt än i varaktig form, om avtalet ingås med hjälp av en sådan teknik för distanskommunikation att rekommendationen inte kan lämnas i en varaktig form innan avtalet ingås. Då förutsätts det dessutom att

- kunden har gett sitt samtycke till att rekommendationen ges i varaktig form utan obefogat dröjsmål efter att avtalet har ingåtts och att

- kunden inte har önskat senarelägga ingåendet av avtalet trots att försäkringsmäklaren har erbjudit denna möjlighet.

Ett typiskt fall där undantaget kan tillämpas är telefonförsäljning. I detta fall är det inte möjligt att lämna rekommendationen i varaktig form om kunden vill teckna avtalet under telefonsamtalets gång. Till denna del motsvarar förslaget till innehållet artikel 30.5 tredje stycket i direktivet. Dessutom ska kunden enligt 51 § informeras om huruvida försäkringsmäklaren kommer att ge en regelbunden bedömning av den berörda placeringsförsäkringens lämplighet för kunden. Till denna del motsvarar bestämmelsen artikel 29.1 första stycket a i direktivet.

I 3 mom. föreslås en informativ hänvisning till kommissionens delegerade förordning om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/97 vad gäller informationskrav och uppföranderegler för distribution av försäkringsbaserade investeringsprodukter, där det utfärdas närmare bestämmelser om lämplighetsbedömning.

51 §. Regelbunden lämplighetsbedömning. Med stöd av paragrafen kan en försäkringsmäklare förbinda sig att lämna kunden en regelbunden uppdaterad bedömning av lämplighet av placeringsförsäkringen. Om försäkringsmäklaren har förbundit sig att regelbundet bedöma huruvida en tecknad placeringsförsäkring med anknutna tilläggstjänster är lämplig för försäkringstagaren, ska de bedömningar som ges vara aktuella och åtminstone visa hur försäkringen och de anknutna tilläggstjänsterna motsvarar försäkringstagarens förväntningar, investeringsmål och ekonomiska situation vid tidpunkten för bedömningen. För att förutsättningarna enligt momentet ska uppfyllas, ska försäkringsmäklaren ha aktuella uppgifter om försäkringstagarens förväntningar, investeringsmål och ekonomiska situation vid tidpunkten i fråga.

Regelbundna lämplighetsbedömningar ska ges i pappersform eller i någon annan varaktig form; med stöd av bestämmelsen får bedömningar således inte ges via en sådan webbplats som inte uppfyller kraven på varaktig form. På lämnandet av sådana bedömningar till kunden tillämpas bestämmelserna i den statsrådsförordning som avses i 39 § till den del som de avser lämnandet av uppgifter i pappersform eller någon annan varaktig form.

I fråga om försäkringsgivaren och ombud föreslås bestämmelser om saken i 7 § 2 mom. i lagförslag 5. Bestämmelsen baserar sig i fråga om försäkringsmäklare på artikel 30.5 fjärde stycket i direktivet.

52 §. Sammanfattning av de tjänster som tillhandahållits. Enligt paragrafen ska försäkringsmäklaren ge kunden en sammanfattning av de tjänster som försäkringsmäklaren tillhandahållit. Sammanfattningen ska ges efter att uppdragsavtalet ingåtts. Bestämmelsen omfattar också regelbundna rapporter eller sammanfattningar som gäller tjänsterna, om försäkringsmäklaren har förbundit sig till att lämna sådana. En regelbunden sammanfattning kan vara exempelvis en handling som motsvarar ett årligt meddelande enligt lagen om försäkringsavtal. Det bör särskilt noteras att det i sammanfattningarna ska ges information om kostnaderna för de transaktioner och tjänster som har utförts för kundens räkning, om transaktionerna och tjänsterna utförs av någon annan än kunden själv, till exempel av en portföljförvaltare.

I sammanfattningarna ska placeringsförsäkringens typ, komplexitet och arten av den tjänst som erbjuds kunden beaktas. På det sätt som anges ovan i 36 § ska de uppgifter som lämnas i sammanfattningarna ges i begriplig form och med fokus på väsentliga uppgifter. Vid lämnande av uppgifterna har även det betydelse, huruvida kunden är en konsument eller en jämförbar person eller någon annan person. Ju mer komplex placeringsförsäkring det rör sig om, desto mer ska försäkringsmäklaren inrikta sig på att uttrycka saker på ett tydligt sätt särskilt när det gäller konsumentkunder eller kunder som kan jämföras med konsumenter.

Sammanfattningarna kan ges som separata handlingar eller kombineras med andra handlingar som ges. De ska dock ges i pappersform eller i någon annan varaktig form; med stöd av bestämmelsen får dessa rapporter således inte ges via en sådan webbplats som inte uppfyller kraven på varaktig form. På lämnandet av sådana rapporter till kunden tillämpas bestämmelserna i den statsrådsförordning som avses i 39 § till den del som de avser lämnande av uppgifter i pappersform eller i någon annan varaktig form. Bestämmelsen baserar sig på artikel 30.5 första stycket i direktivet.

53 §. Sättet att lämna informationen. Enligt paragrafen ska den information som avses i kapitlet i regel lämnas i pappersform, i någon annan varaktig form eller på en webbplats. Avsik-

ten är att genom förordning av statsrådet ge närmare bestämmelser om sättet att lämna information som ska användas i ett visst fall samt om allmänna krav på lämnandet. Bestämmelser om användning av pappersform eller någon annan varaktig form ingår i 45 § 2 mom. i fråga om information om intressekonflikter, i 50 och 51 § i fråga om lämplighetsbedömning och i 52 § i fråga om sammanfattningen av de tjänster som tillhandahållits.

54 §. Undantag vid lämnande av information till professionella kunder. I paragrafen föreslås bestämmelser om undantag beträffande skyldigheten att begära in upplysningar och lämna information i fråga om sådana professionella kunder som avses i 1 kap. 18 § i lagen om investeringstjänster. Professionella kunder har inte ett motsvarande behov av skydd som andra kunder hos distributörer av placeringsförsäkringar. Enligt paragrafen behöver de uppgifter som avses i 47 § inte begäras. Det är dock skäl att notera att bestämmelserna i 35 § också gäller professionella kunder. Undantaget gäller därmed inte gäller skyldigheten enligt nämnda paragraf att begära upplysningar om kundens behov och förväntningar med avseende på försäkring och fastställa försäkringsbehovet med beaktande av upplysningar som fåtts. Den information som avses i 45 § och 48—52 § behöver inte ges till professionella kunder. Information behöver inte heller lämnas till professionella kunder på det sätt som stadgas i 53 §. Paragrafen motsvarar artikel 22.1 andra stycket i direktivet.

7 kap. **Försäkringsmäklarens verksamhet**

55 §. Användning av benämningen försäkringsmäklare. Enligt 1 mom. har endast en registrerad försäkringsmäklare och sidoverksam försäkringsmäklare rätt att i sin firma eller annars som beteckning för sin verksamhet, t.ex. vid marknadsföring, använda benämningen försäkringsmäklare. På finska är det nödvändigt att begränsa användningen av benämningen vakuutusvälittäjä för att undvika oklarheter, eftersom benämningen sedan 1994 endast har kunnat användas av en registrerad försäkringsmäklare (vakuutusvälittäjä). ”Vakuutusvälittäjä” har redan tidigare jämförts med ”vakuutusmeklari”. Ensamrätten gäller också utländska former av dessa benämningar.

Med registrerade försäkringsmäklare avses försäkringsmäklare och sidoverksamma försäkringsmäklare som antecknats i registret över försäkringsförmedlare och i 26 § avsedda försäkringsförmedlare som registrerats i någon annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som bedriver försäkringsdistribution i Finland. Bestämmelsen är nationell, och den motsvarar 27 § 1 mom. i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

Enligt 2 mom. ska en försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare i sin verksamhet klart föra fram att den uttryckligen är verksam som försäkringsmäklare. En försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare får inte heller på ett vilseledande sätt använda benämningen försäkringsförmedlare i sin marknadsföring eller annan verksamhet på ett sådant sätt att det är oklart för kunden huruvida försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren är verksam som försäkringsmäklare eller som ombud. Om en försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare använder benämningen försäkringsförmedlare, ska det tydligt föras fram att det uttryckligen är fråga om en försäkringsmäklare.

Ställningen för en försäkringsförmedlare som registrerats i någon annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som är verksam som försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare i Finland kan till vissa delar avvika från ställningen för en försäkringsmäklare som antecknats i registret över försäkringsförmedlare i Finland. En sådan i en annan EES-stat registrerad försäkringsförmedlare ska i sin marknadsföring framhålla även nämnda skillnader, om de kan ha relevans när kunden fattar beslut om tjänsterna eller försäkringarna i fråga. Bestämmelsen är nationell, och den motsvarar 27 § 2 mom. i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

56 §. Uppdragsavtal. Enligt 1 mom. ska uppdragsavtalet mellan kunden och försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren göras upp skriftligen och ett exemplar av avtalet ska ges till kunden. Ett avtal som ska vara skriftligt får också göras i elektronisk form under förutsättning att det elektroniska avtalet uppfyller kraven i 181 § 1 mom. i informations-samhällsbalken (917/2014).

Försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren får inte åberopa ett avtalsvillkor som inte har antecknats i uppdragsavtalet eller i något annat skriftligt avtal. Också ett muntligt avtal är bindande, men en försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare får inte åberopa ett muntligt avtalsvillkor och det binder således inte uppdragsgivaren.

Bestämmelsen är nödvändig för att skydda försäkringsmäklarens eller den sidoverksamma försäkringsmäklares ställning. I ett skriftligt avtal kan en uppdragsgivare alltid kontrollera vad som har avtalats. Likaså blir det lättare att skaffa bevis om avtalets uppkomst och innehåll vid en intressekonflikt.

I 2 mom. anges minimikraven på ett uppdragsavtal. För det första ska uppdragets innehåll framgå av avtalet. Av avtalet ska framgå de uppgifter som försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren utför. Det ska också framgå i vilken omfattning uppgifterna utförs. I avtalet kan också fastställas t.ex. vilka försäkringar uppdraget avser, i vilken omfattning uppdragsgivarens behov av försäkringsskydd klarläggs samt i vilken mån en försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare i förvaltningen av ingångna försäkringsavtal. En försäkringsmäklare eller en sidoverksam försäkringsmäklare ska alltid handla i enlighet med kundens intresse. Om det inte finns något behov av försäkringsskydd, eller om någon annan investeringsprodukt än en placeringsförsäkring passar kundens behov bättre, kan rekommendationen vara ett konstaterande av detta.

Av avtalet ska också framgå dess giltighetstid dvs. huruvida avtalet ingås för skötseln av en viss uppgift eller om det gäller tillsvidare. Av uppdragsavtalet ska dessutom framgå grunderna för bestämmande av försäkringsmäklarens eller den sidoverksamma försäkringsmäklarens arvode. Information om arvodet ska ges enligt 57 §.

Ett oskäligt uppdragsavtal kan jämkas med stöd av den allmänna jämkningsbestämmelsen i 36 § i lagen om rättshandlingar på förmögenhetsrättens område (228/1929, rättshandlingslagen) eller med stöd av 4 kap. 1 § i konsumentskyddslagen. Avvikelse från god försäkringsmäklarsed kan leda till att åberopande av avtalet strider mot tro och heder, vilket med stöd av 33 § i rättshandlingslagen kan leda till avtalets ogiltighet.

Paragrafen är nationell och motsvarar huvudsakligen 23 § i den gällande lagen.

57 §. Försäkringsmäklarens arvode. Enligt 1 mom. får en försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare ta emot arvode endast från uppdragsgivaren. Försäkringsmäklarens arvode ska betalas av den som försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren representerar och i vars intresse försäkringsmäklaren är skyldig att handla. Bestämmelsen överensstämmer med kravet på att en försäkringsmäklare och sidoverksam försäkringsmäklare ska vara oberoende, framför allt i förhållande till försäkringsgivaren men också i förhållande till andra aktörer som inte representerar försäkringsmäklarens eller den sidoverksamma försäkringsmäklarens kund. En försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare får därmed inte heller ta emot arvode av ett fondbolag när försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren förmedlar placeringsförsäkringar med anknutna investeringsfondandelar. Principen har inte ändrats, eftersom man genom bestämmelsen har strävat efter att säkerställa försäkringsmäklarens och sidoverksamma försäkringsmäklarens oberoende ställning. Direktivet kräver inte något förbud för försäkringsmäklare som bedriver förmedling

som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet att ta emot arvode på det sätt som anges ovan. I artikel 22.3 och 29.3 möjliggörs emellertid nationella bestämmelser som är strängare än direktivet.

Bestämmelsen ska också på ett tvingande sätt tillämpas på utländska försäkringsförmedlare som är verksamma som försäkringsmäklare eller sidoverksamma försäkringsmäklare, när de med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster eller etableringsfriheten erbjuder försäkringar till kunder som har sin vanliga vistelseort eller sitt driftställe i Finland. Till denna del motsvarar bestämmelsen i fråga om alla försäkringar artikel 22.3 och i fråga om försäkringsbaserade investeringsprodukter artikel 29.3 femte stycket enligt vilket de strängare kraven i en medlemsstat som avses i denna punkt ska följas av alla försäkringsförmedlare eller försäkringsföretag, däribland sådana som är verksamma inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster eller etableringsfriheten, när försäkringsavtal ingås med kunder som har sin hemvist eller sitt etableringsställe i den medlemsstaten.

I 2 mom. föreslås uttryckliga bestämmelser om skyldighet för en försäkringsmäklare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet att informera om arvodet eller annan ersättning. Enligt definitionen i den föreslagna 5 § 1 mom. 8 punkten avses med vederlag lön, arvode eller annan ekonomisk förmån. De uppgifter om vederlag som avses i momentet ska ges i god tid innan uppdragsavtalet eller försäkringsavtalet ingås. Kunden ska ännu ha möjlighet att låta bli att ingå avtalet när den får informationen. Försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren ska för det första ge information om arten av arvodet eller ett annat vederlag. Bestämmelsen täcker också kombinationer av olika delar av en ersättning. Till denna del motsvarar bestämmelsen artikel 19.1 d och e i direktivet.

Försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren ska dessutom ge information om beloppet av arvodet eller ett annat vederlag eller, om det inte är möjligt att uppge beloppet, om metoden för att beräkna beloppet. Kravet preciserar informationen om arvodets eller vederlagets art. Bestämmelsen motsvarar artikel 19.2 i direktivet.

Med stöd av 36 § 4 mom. kan försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren och kunden uttryckligen komma överens om att mäklaren i det ifrågasvarande fallet inte ger en personlig rekommendation som bygger på en opartisk analys. Således kan utgifterna i samband med erbjudande av en försäkring vara olika t.ex. beroende på om kunden ges en personlig rekommendation eller inte eller om den personliga rekommendationen bygger på en opartisk analys eller inte.

Arvodet kan bestämmas till exempel som en procentandel av försäkringspremierna, av försäkringsersättningarna eller en kombination av dem, av den besparing som kunden kumulerar av försäkringspremierna, enligt försäkringsmäklarens eller den sidoverksamma försäkringsmäklarens arbetstimmar eller som en fast årsersättning. Också något annat sätt som kunden och försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren anser vara lämpligt kan komma i fråga, om det kan anses vara förenligt med kundens intresse. Enbart ett konstaterande av att kunden betalar försäkringsmäklarens eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren arvode utgör inte en grund för bestämmande av arvodet.

Av uppdragsavtalet ska vidare om möjligt framgå beloppet av det arvode som kunden betalar till försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren. Av avtalet ska framgå exempelvis det timarvode eller den ersättning som kunden betalar som engångsersättning eller i flera rater. Det är till exempel omöjligt att i uppdragsavtalet ange beloppet av arvodet, om arvodet baserar sig på de försäkringspremier som kunden betalar och som inte är kända vid tidpunkten för ingäendet av uppdragsavtalet.

Syftet med preciseringen av arvodet och dess grunder är att kunden ska ha en så klar bild som möjligt av hur försäkringsmäklarens eller den sidoverksamma försäkringsmäklarens arvode bestäms, och av hur mycket arvode kunden betalar. Av detta följer att kunden tydligt ska kunna se arvodets belopp också i det skede som den betalar arvodet. Till exempel ska både försäkringsmäklarens eller den sidoverksamma försäkringsmäklarens arvode och beloppet på den försäkringspremie som går till försäkringsgivaren synas i fakturan, fastän kunden skulle betala hela summan till försäkringsmäklaren på samma faktura.

58 §. Ansvarsförsäkring. Enligt 1 mom. ska en försäkringsmäklare ha en ansvarsförsäkring eller med stöd av 5 mom. en likvärdig säkerhet som är godkänd av Finansinspektionen. För att den ska motsvara en ansvarsförsäkring ska den likvärdiga säkerheten vara en banksättning, bankgaranti eller en försäkring som lämpar sig för ändamålet och som är i kraft i syfte att trygga försäkringsmäklarens ekonomiska ställning. Försäkringen eller den likvärdiga säkerheten ska täcka skadeståndsansvar för professionellt fel i fråga om sådana skador som försäkringsmäklaren eller sidoverksamma försäkringsmäklaren enligt denna lag ansvarar för.

I fråga om en försäkringsmäklare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet ska beloppet av ansvarsförsäkringen eller den likvärdiga säkerheten uppgå till minst 1 250 000 euro per skada och till sammanlagt 1 850 000 euro per år för alla skador. De föreslagna beloppen avviker från 28 § 1 mom. i den gällande lagen om försäkringsförmedling, vars justerade ansvarsförsäkringsbelopp trädde i kraft i december 2013. Enligt den gällande bestämmelsen ska beloppet uppgå till minst 1 250 600 euro per skada och till sammanlagt 1 876 000 euro per år för alla skador. I 4 mom. föreslås bestämmelser om justering av beloppen.

I fråga om sidoverksamma försäkringsmäklare ska beloppet på ansvarsförsäkring eller annan likvärdig säkerhet stå i rimlig proportion till arten och omfattningen av den affärsverksamhet som avser försäkringsdistribution. De erbjudna tjänsternas art och kvalitet samt antalet försäkringsklasser som är företrädda är således av relevans med tanke på tillämpningen av bestämmelsen. Finansinspektionen fastställer ansvarsförsäkringens eller den likvärdiga säkerhetens belopp från fall till fall. Vid fastställandet av en ansvarsförsäkring eller annan likvärdig säkerhet kan Finansinspektionen även beakta Europeiska kommissionens och Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndighetens fastställandeprinciper.

Av ombud förutsätts inte någon ansvarsförsäkring eller annan likvärdig säkerhet, eftersom ombud handlar för försäkringsgivarens räkning och på dennes ansvar. Då svarar försäkringsgivaren för verksamheten hos och professionella fel som orsakas av ett ombud som bedriver verksamheten som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet. När det gäller ett ombud som representerar flera försäkringsgivare kan ansvaret fördela sig mellan de försäkringsgivare som är parter i fallet, i enlighet med allmänna privaträttsliga bestämmelser.

I fråga om försäkringsmäklare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet och i fråga om ombud som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet baserar sig regleringen på artikel 10.4, och i fråga om sidoverksamma försäkringsmäklare på artikel 10.5 i direktivet.

I 2 mom. föreslås närmare bestämmelser om egenskaperna hos ansvarsförsäkringen eller den likvärdiga säkerheten. Enligt 1 punkten ska försäkringsmäklarens ansvarsförsäkring eller likvärdiga säkerhet gälla inom hela Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Kravet tillämpas inte på sidoverksamma försäkringsmäklare, utan på dem tillämpas bestämmelserna i 1 mom. om att ansvarsförsäkringen eller den likvärdiga säkerheten ska stå i rimlig proportion till arten och omfattningen av den affärsverksamhet som avser försäkringsdistribution. Paragrafen baserar sig på artikel 10.4 i direktivet. Punkterna 2—5 i momentet tillämpas både på försäkringsmäklare och på sidoverksamma försäkringsmäklare. Andra bestämmelser än sådana som gäl-

ler regional giltighet är nationella krav, och de motsvarar till sitt innehåll i huvudsak 28 § 2 mom. i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

Med stöd av 3 mom. ska försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren senast en månad innan den nya försäkringen börjar löpa lämna en utredning till Finansinspektionen om villkoren för och beloppet av försäkringen eller en likvärdig säkerhet. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll 28 § 3 mom. i den gällande lagen om försäkringsförmedling. Bestämmelsen är nationell.

I 4 mom. föreslås en informativ bestämmelse om justering av minimibeloppen av ansvarsförsäkringar och andra likvärdiga säkerheter. Vid justeringen beaktas ändringar i penningvärdet. Justeringarna görs i de tekniska standarder för tillsyn som avses i artikel 10.7 i direktivet och som bereds av Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten och antas av Europeiska kommissionen. Med avvikelse från det gällande nationella lagstiftningsförfarandet görs justeringarna i fortsättningen med stöd av direkt tillämpliga EU-bestämmelser.

Med avvikelse från den gällande 28 § i lagen om försäkringsförmedling föreslås i paragrafen ingen bestämmelse om att försäkringsgivaren utan dröjsmål ska underrätta Finansinspektionen, om de motiverade ersättningsanspråk som anförts hos försäkringsgivaren under en försäkringsperiod omfattar minst hälften av försäkringsbeloppet för försäkringsperioden. I paragrafen föreslås inte heller någon bestämmelse om att försäkringsmäklaren utan dröjsmål ska underrätta Finansinspektionen om varje skada som ersatts på grundval av ansvarsförsäkringen och om skadans storlek samt om byte av försäkringsgivare. Det har inte ansetts finnas något särskilt behov för dessa bestämmelser, eftersom dessa faktorer inte ändrar en försäkringsgivares, försäkringsmäklares eller sidoverksam försäkringsmäklares skyldighet att upprätthålla en tillräcklig skydds nivå.

I 5 mom. ingår det en hänvisning till bestämmelser som tillämpas på andra likvärdiga säkerheter och den som tillhandahåller den. Dessutom innehåller momentet bestämmelser som tillämpas på sidoverksamma försäkringsmäklare, och dessa omfattar alla bestämmelser utom den som gäller beloppet i euro på försäkringsmäklarens ansvarsförsäkring och 2 mom. 1 punkten. Således behöver den ansvarsförsäkringen eller likvärdiga säkerheten som en sidoverksam försäkringsmäklare har inte gälla det hela EES-området.

59 §. Avskilda tillgångar. I paragrafen föreslås bestämmelser om behandlingen av kundmedel hos en försäkringsmäklare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet. Kundmedlen är kundens medel som en försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare har fått i sin besittning i verksamheten, och som är avsedda att användas för insättning för kundens räkning, för betalning till en tredje person i ett visst kunduppdrag eller i övrigt för att användas. På motsvarande sätt kan det vara fråga om ersättningar eller återbärningar av försäkringspremier från en tredje person, exempelvis försäkringsgivaren, som ska redovisas för kundens räkning och till kunden. Sådana medel tillhör kunden vars medel ska bibehållas i enlighet med kundens bästa intressen och användas i enlighet med uppdraget.

Enligt 1 mom. ska en försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare hålla medel som den innehar och som hör till kunden eller försäkringsgivaren på bankkonto avskilda från de bankkonton som används för skötseln av annan betalningstrafik inom affärsverksamheten. Det som är nytt är att bankkontot ska vara i ett kreditinstitut i en EES-stat. Penningmedlen ska sättas in på ett särskilt konto som är öppnat endast för kundmedel i ett kreditinstitut så att penningmedlen kan separeras från försäkringsmäklarens eller den sidoverksamma försäkringsmäklarens medel. I praktiken insätts eller styrs inga andra medel än kundmedel till dessa kundmedelkonton.

Ett nytt krav är också att försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren med stöd av momentet ska ordna sin bokföring så att kundmedlen alltid är tillräckligt åtskilda från försäkringsmäklarens eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren egna medel. Den cirkulering av försäkringsgivarens och den försäkrades medel som är nödvändigt för att förmedla betalnings- och ersättningstrafiken via försäkringsmäklarens eller den sidoverksamma försäkringsmäklarens konton ska ordnas så att medlen överförs till mottagaren så fort som möjligt. Med stöd av bestämmelsen ska också försäkringsmäklarens och den sidoverksamma försäkringsmäklarens bokföring ordnas så att det kan visas att mäklaren har hanterat kundmedel åtskilt från sina egna medel eller företagets medel. I utmätnings- och konkursituationer ska bokföringen ge en tillförlitlig grund för att skilja åt kundmedlen och försäkringsmäklarens eller den sidoverksamma försäkringsmäklarens eller ett sådant konkursbos medel. Dessutom ska bokföringen ge försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren en tillförlitlig grund att uppfylla sin redovisningsskyldighet gentemot kunden eller försäkringsgivaren. På ordnandet av bokföringen av kundmedel kan tillämpas bokföringsnämndens utlåtande om advokaters bokföring av kundmedel (nummer 837 av den 28.4.1986).

Enligt 4 kap. 9 § 1 mom. i utsökningsbalken (705/2007) får egendom som tillhör en utomstående inte utmätas, utom om den enligt utsökningsgrunden svarar för sökandens fordran eller hör till ett av gäldenären utmätt föremål som beståndsdel eller tillhör. Kundmedel kan endast i undantagsfall svara för en försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklarens fordran i förhållande till borgenärerna. Kundmedel är således inte medel som tillhör försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren, och de får inte utmätas för en försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklarens skuld, om kundmedlen hållits åtskilda på ett tillförlitligt sätt.

Enligt huvudregeln i 5 kap. 3 § 1 mom. i konkurslagen (120/2004) kan i konkursboet endast ingå egendom som kan utmätas. Kundmedel hör således enligt huvudregeln inte heller till konkursboet för en försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare. Enligt 5 kap. 6 § första meningen i konkurslagen ingår dessutom egendom som tillhör en utomstående och som gäldenären har i sin besittning inte i konkursboet, om den kan avskiljas från gäldenärens egendom. Denna egendom ska överlåtas till ägaren eller till någon som denne bestämt. Bestämmelsen förklarar allmänna sakrättsliga principer.

Om gäldenärens, dvs. försäkringsmäklarens eller den sidoverksamma försäkringsmäklarens, och en utomståendes, dvs. kundens, egendom har blandats samman, går den inte längre att individualisera. Sammanblandning kan ske på många olika sätt. Egendom som tillhör en utomstående kan ha fogats till gäldenärens egendom såsom en del av den, eller det kan vara fråga om ett föremål som inte kan avskiljas från gäldenärens övriga egendom av samma slag. Särskilt när det gäller penningmedel kan frågan om huruvida egendomen kan individualiseras ha praktisk betydelse. Om gäldenären inte har hållit en utomståendes medel åtskilda från sina övriga medel, kan medlen ofta inte avskiljas från gäldenärens övriga medel. I vissa fall kan dock till exempel medel som en utomstående betalat in på gäldenärens bankkonto individualiseras. Om egendomen inte kan avskiljas från gäldenärens övriga egendom, måste den utomstående ofta nöja sig med en utdelning som räknas på basis av värdet på egendomen. Ett konkursbo ska se till att utomståendes egendom hålls åtskild. Om konkursboet försummar att hålla egendomen åtskild, kan konkursboet bli skyldigt att ersätta en skada som orsakats en utomstående till följd av detta. Till boförvaltarens skyldigheter hör att förhindra sammanblandning av gäldenärens och utomståendes egendom. (Regeringens proposition 26/2003, s. 73—78).

I artikel 10.6 andra stycket i direktivet finns det närmare bestämmelser om åtgärder som är tillåtna för genomförande av bestämmelsen i första stycket. I fråga om försäkringsmäklare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet har Finland genomfört det stycket i enlighet med det förfarande som avses artikel 10.6 andra stycket led c.

Kundmedel ska hållas på separata bankkonton och utan dröjsmål överföras till mottagaren via separata kundkonton. Bestämmelserna om behandlingen av kundmedel under sedvanlig affärsverksamhet och i konkurssituationer har utfärdats på ett sådant sätt att bestämmelserna motsvarar syftet enligt artikel 10.6 i direktivet.

I Finland anses det redan enligt gällande lagstiftning att försäkringspremier som betalats till ett ombud har betalats till försäkringsgivaren. Därför är det inte nödvändigt att i denna lag föreskriva om överföring av medel mellan kunden och försäkringsgivaren genom ett ombud.

Enligt 2 mom. får en försäkringsmäklare inte ta emot, inneha eller förmedla tillgångar som hör till kunden eller dennes försäkringsgivare, om kunden är en konsument. Det är nödvändigt att begränsa överföringen av medel mellan en konsument och en försäkringsgivare, försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare och även i övrigt begränsa möjligheten att inneha medel som hör till en konsument eller en person som kan jämföras med en konsument, eftersom det inte föreslås exempelvis någon separat säkerhet för att säkerställa att en försäkringsmäcklares eller sidoverksam försäkringsmäcklares egna medel och kundens medel hålls åtskilda.

Försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren får dock ta emot, inneha eller förmedla sådana medel som hör till kunden eller dennes försäkringsgivare undantagsvis om förvaringen eller överföringen av medlen annars orsakar konsumenten oskäligt besvär. Oskäligt besvär kan till exempel orsakas av att konsumenten ska betala en större summa till en utländsk försäkringsgivare, och de utgifter som finansiella institut tar ut för gränsöverskridande kontoöverföringar skulle bli stora i förhållande till försäkringspremien. Oskäligt besvär är exempelvis inte att konsumenten betalar försäkringsmäcklares eller den sidoverksamma försäkringsmäcklares arvode och försäkringspremien till försäkringsgivaren på olika konton.

Bestämmelserna är nödvändiga för att skydda kundernas och särskilt konsumenternas medel från blandas samman med medel som hör till försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren. En försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare är skyldig att konkret hålla kundmedlen åtskilda från sina egna medel och företagets medel.

Bestämmelsen baserar sig på artikel 10.6 första stycket i direktivet, enligt vilket medlemsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att skydda kunderna mot en försäkrings- eller återförsäkringsförmedlares eller en sidoverksam försäkringsförmedlares oförmåga att överföra premien till försäkringsföretaget eller att överföra ersättningsbeloppet eller en återbetalning av premien till den försäkrade. Bestämmelsen motsvarar också i huvudsak 29 § 2 mom. i lagen om försäkringsförmedling, dock ändrad så att ordalydelsen i förslaget är snävare och gäller endast konsumenter. Under beredningen har det framkommit att de personkretsar som omfattas av skydd enligt lagen inte anser sig behöva något skydd, med undantag för konsumenterna.

60 §. Berättelse över rörelse samt bokslut och verksamhetsberättelse. Enligt paragrafen är en fysisk eller juridisk person som är verksam som försäkringsmäklare skyldig att årligen lämna Finansinspektionen en berättelse över sin rörelse. Berättelsen över rörelsen kompletterar uppgifterna i bokslutet och i en eventuell verksamhetsberättelse, vilka också ska lämnas till Finansinspektionen. Paragrafen gäller inte sidoverksamma försäkringsmäklare.

En försäkringsmäcklares berättelse över rörelse enligt Finansinspektionens gällande föreskrifter och anvisningar 2/2011 (Försäkringsmarknadssammanslutningars inlämning av handlingar för tillsyn till Finansinspektionen) innehåller delvis samma uppgifter som en försäkringsmäklare vanligtvis lämnar till kunden. Sådana uppgifter är försäkringsmäcklares kontaktuppgifter och arten av försäkringsförmedling grupperad åtminstone i livförsäkring och skadeförsäkring. I berättelsen över rörelse ska också anges vissa uppgifter som under vissa förutsättningar även

framgår ur försäkringsmäklarens bokslut, såsom omsättningen och hur den fördelas enligt verksamhetsområde, antalet anställda samt beloppet av eventuellt skadestånd som betalats. Finansinspektionen har hittills inte utfärdat närmare bestämmelser om grunderna för fördelningen enligt verksamhetsområde. Offentliga uppgifter som lämnas med stöd av aktiebolagslagen är också uppgifter om en försäkringsmäklarens ägare och ändringar av ägarerna.

Enligt Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar ska i berättelsen över rörelse också ges uppgifter om målgrupperna för marknadsföringen, om ansvarsförsäkring, åtskiljande av medel och kontonumren till kundmedelkontona samt de personer som har att använda kundmedelkontona.

Enligt Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar ska berättelsen över rörelse lämnas i maskinläsbar form för varje kalenderår senast den 30 april det följande året. (Föreskrifter och anvisningar 1/2011 Försäkringsmarknadssammanslutningars överföring av elektroniska tillsynsuppgifter till Finansinspektionen)

Enligt förslaget ska en försäkringsmäklare också lämna sitt bokslut till Finansinspektionen. Detta motsvarar Finansinspektionens gällande praxis. Bokslutet behövs för att bekräfta att de uppgifter som anges i berättelsen om rörelse är korrekta och för att bedöma försäkringsmäklarens ekonomiska situation. En försäkringsmäklare som inte uppfyller kraven enligt definitionen av mikroföretag, små företag eller företag av allmänt intresse enligt bokföringslagen ska göra upp en verksamhetsberättelse som avses i bokföringslagens 3 kap. 1 § 3 mom. Då ska försäkringsmäklare också lämna sin verksamhetsberättelse till Finansinspektionen. I verksamhetsberättelsen ska beskrivas bland annat utvecklingen och resultatet av verksamheten, den ekonomiska situationen samt de mest relevanta riskerna och osäkerhetsfaktorerna, nyckeltal för personal och miljökonsekvenser, uppgifter om väsentliga händelser som inträffat efter räkenskapsperioden, och en uppskattning av den sannolika framtida utvecklingen.

Enligt 2 mom. kan Finansinspektionen utfärda närmare föreskrifter om de uppgifter som ska ges i berättelsen över rörelsen och i fråga om förfaringsätt. Bemyndigandet gäller sålunda till exempel innehållet i uppgifterna, tidpunkten då berättelsen ska levereras, hur ofta berättelsen ska tillhandhållas och leveranssätten i övrigt.

Enligt 56 § i den gällande lagen om försäkringsförmedling har Finansinspektionen utfärdat vissa enskilda föreskrifter om innehållet i rörelseberättelsen samt om sätten och tidpunkterna då berättelsen ska tillhandahållas inspektionen. Föreskrifterna ingår i Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar 2/2011 i dokumentet Dnro 6/101/2011, ikraftträdelsepunkt 1.4.2011.

Bestämmelsen är nationell. Med undantag av bestämmelserna om bokslut och verksamhetsberättelse motsvarar paragrafen i sak 30 § i den gällande lagen.

8 kap. Försäkringsförmedlingsnämnden

61 §. Tillsättande av nämnden samt dess ledamöter och beslutförhet. Enligt 1 mom. tillsätter social- och hälsovårdsministeriet enligt bokföringslagen för tre år i sänder, med uppgift att minst två gånger om året ordna de försäkringsmäklarexamina som är en förutsättning för registrering som försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare. Försäkringsförmedlingsnämnden beviljar också försäkringsmäklarexamen åt den som avlagt godkänd försäkringsmäklarexamen. Vem som helst kan avlägga försäkringsmäklarexamen, dvs. också andra än sådana som ämnar bli försäkringsmäklare eller sidoverksamma försäkringsmäklare. Förslaget motsvarar till sitt innehåll 14 § 1 mom. i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

Enligt 2 mom. hör till försäkringsförmedlingsnämnden en ordförande, en vice ordförande och minst tre och högst sex andra ledamöter, och alla dessa har en personlig ersättare. Ordföranden och vice ordföranden ska ha avlagt någon annan högre högskoleexamen i juridik än juris magisterexamen i internationell och komparativ rätt, och de får inte kunna anses representera försäkringsmäklare eller försäkringsgivare. Kravet gäller även deras ersättare. Åtminstone en av de övriga ledamöterna och dennes ersättare ska representera försäkringsmäklare eller sidoverksamma försäkringsmäklare. Förslaget motsvarar till sitt innehåll 14 § 2 mom. i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om försäkringsförmedlingsnämndens beslutförhet och förfarandet vid omröstning. Förslaget motsvarar till sitt innehåll 14 § 3 mom. i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

62 §. Anordnande av försäkringsmäklarexamen. Enligt 1 mom. ska försäkringsförmedlingsnämnden minst två månader innan försäkringsmäklarexamen ordnas fastställa examenskraven, dvs. en förteckning över lagstiftning, litteratur och annat material som frågorna i försäkringsmäklarexamen baserar sig på. Förslaget motsvarar till sitt innehåll 15 § 1 mom. i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

Enligt 2 mom. ska en annons om försäkringsmäklarexamen senast 30 dagar innan examen anordnas publiceras i en tidning som utkommer i hela landet samt på social- och hälsovårdsministeriets webbplats. Annonsen ska innehålla anvisningar om anmälning till och deltagande i försäkringsmäklarexamen samt information om var examensmaterialet finns tillgängligt. Med avvikelser från gällande 15 § 2 mom. i lagen om försäkringsförmedling meddelades det inte längre om examen i officiella tidningen och inte heller i tre tidningar med allmän spridning. Till övriga delar motsvarar förslaget nämnda 15 § 2 mom.

63 §. Försäkringsförmedlingsnämndens kostnader och examensavgifterna. Enligt 1 mom. svarar social- och hälsovårdsministeriet för kostnaderna för försäkringsförmedlingsnämndens verksamhet och fastställer grunderna för ordförandens och ledamöternas arvoden. I 2 mom. föreslås också bestämmelser om ministeriets rätt att ut en avgift för deltagande i och beviljande av försäkringsmäklarexamen. Avgifterna kan tas ut med iakttagande av principen om bestämmande av avgifter för offentligt prestationer enligt 6 § 1 mom. i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) (självkostnadsvärde). Liksom för närvarande är avsikten den att närmare bestämmelser om beloppet av avgiften för examensdelarna ska utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Förslaget motsvarar till sitt innehåll 16 § i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

64 §. Tjänsteansvar. Eftersom försäkringsförmedlingsnämndens uppgift är av myndighetsnatur, föreslås i 1 mom. en bestämmelse om att på ledamöter och anställda i försäkringsförmedlingsnämnden tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utför uppgifter som hänför sig till nämndens verksamhet. Förslaget motsvarar till sitt innehåll 17 § 2 mom. i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

I 2 mom. föreslås en informativ hänvisning till skadeståndslagen, eftersom tjänsteansvar av hävd har ansetts omfatta både straffrättsligt och skadeståndsrättsligt ansvar.

65 §. Sökande av ändring i nämndens beslut. Enligt 1 mom. ska en part få begära omprövning av försäkringsförmedlingsnämnden i ett beslut som gäller försäkringsförmedlarexamen. Omprövningsbegäran ska framställas inom 30 dagar från delgivning av beslutet. Nämnden ska till sitt beslut foga en anvisning om hur man begär omprövning med behövliga råd för begäran om omprövning. Det är ändamålsenligt att använda ett förfarande med omprövning före be-

svär, eftersom eventuella fel eller brister som skett vid bedömningen av examen då kan rättas snabbare än genom ett besvär förfarande.

Enligt 2 mom. får i ett beslut som fattats med anledning av en begäran om omprövning ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen. Besvärsmöjligheten är viktig för att ett slutligt beslut i ärendet ska kunna fattas av en domstol som är oberoende och opartisk i förhållande till nämnden. Med stöd av 3 mom. förutsätter behandlingen av besvär vid högsta förvaltningsdomstolen besvärstillstånd.

Den föreslagna paragrafen motsvarar till sitt innehåll 18 § i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

9 kap. **Tillsyn, administrativa påföljder och skadeståndsansvar**

66 §. Tillsyn. I paragrafen föreslås bestämmelser om den myndighet som har allmän behörighet i Finland. Liksom inom den övriga tillsynen över finans- och försäkringsbranschen har Finansinspektionen med stöd av 1 mom. befogenhet att övervaka efterlevnaden av denna lag, på det sätt som närmare anges i den föreslagna lagen och i lagen om Finansinspektionen t.ex. i fråga om tillsynsåtgärder. Finansinspektionen är en offentlig myndighet som är oberoende av tillsynsobjekten. Finansinspektionen utövar tillsyn över försäkringsmarknaden, inklusive marknaden för sidotjänster som omfattar marknadsföring, distribution och försäljning av försäkring i Finland eller från Finland. Paragrafens 1 mom. baserar sig på artikel 1.5 och artikel 12 i direktivet.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om Finansinspektionens befogenhet att utöva tillsyn över en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare som är registrerad i en annan EES-stat och som bedriver försäkringsförmedling i Finland med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster eller som tillhandahåller försäkringar i Finland via en filial som är belägen i Finland. Om tillsynen över utländska försäkringsbolag och deras filial som är belägen i Finland har det föreskrivits särskilt i lagen om utländska försäkringsbolag och i lagen om Finansinspektionen. Det bör noteras att Finansinspektionen och de behöriga myndigheterna utöver de uppgifter som nämns i paragrafen också kan ingå avtal om att utföra tillsynsuppgifter som gäller yrkeskrav enligt 3 kap. Bestämmelser om detta föreslås i 69 §.

I 3 mom. föreslås en hänvisning till de lagar som tillämpas på den tillsyn som Finansinspektionen utövar. I denna lag föreslås bestämmelser bland annat om avslag på ansökan om registrering och om återkallande av registrering. Bestämmelser om Finansinspektionens utredningsbefogenheter finns ytterligare i 3 kap. i lagen om Finansinspektionen och bestämmelser om föreläggande, offentliggörande och verkställighet av administrativa påföljder och behandling av påföljdsärenden i marknadsdomstolen finns i den lagens 4 kap.

Finansinspektionens tillsynsåtgärder och bestämmelserna om administrativa påföljder tillämpas i sin helhet på alla överträdelser av de nationella bestämmelser som utfärdas för genomförande av direktivet. De tillsynsåtgärder och administrativa påföljder som hör till Finansinspektionen befogenheter kan med hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är anpassas enligt den rådande situationen. Finansinspektionen har tillräckliga befogenheter att genomföra tillsynsåtgärder och förelägga administrativa påföljder som är effektiva, proportionerliga och avskräckande.

I 39 § i lagen om Finansinspektionen finns det t.ex. bestämmelser om offentlig varning som Finansinspektionen meddelar. Enligt 1 mom. i den paragrafen ska Finansinspektionen meddela tillsynsobjekt och andra finansmarknadsaktörer offentlig varning om de uppsåtligt eller av oaksamhet handlar i strid med andra bestämmelser om finansmarknaden än de som avses i

38 § 1 mom. eller 40 § 1 eller 2 mom. i nämnda lag eller i strid med föreskrifter som utfärdats med stöd av de bestämmelserna. Ett tillsynsobjekt ska också meddelas offentlig varning om tillsynsobjektet uppsåtligt eller av oaktsamhet handlar i strid med villkoren i sitt verksamhetstillstånd eller i strid med de stadgar som gäller verksamheten. Enligt 39 § 2 mom. i lagen om Finansinspektionen kan en offentlig varning meddelas under förutsättning att ärendet bedömt som en helhet inte föranleder strängare åtgärder.

För att genomföra sina egna tillsynsuppgifter och bistå andra myndigheter i deras tillsynsuppgifter ska Finansinspektionen ha ett brett samarbete med andra finländska och utländska myndigheter. Allmänna bestämmelser om Finansinspektionens samarbetsplikt finns i 50 § i lagen om Finansinspektionen och i enskilda bestämmelser i den lagen. Till exempel ska Finansinspektionen med stöd av den föreslagna paragrafen och 44 a § i lagen om Finansinspektionen, i sådana fall som avses i de rättsakter från Europeiska unionen som gäller finansmarknaden, till den berörda europeiska tillsynsmyndigheten sända information som motsvarar de uppgifter som förutsätts enligt artikel 36 i direktivet.

Dessutom övervakar konsumentombudsmannen vid Konkurs- och konsumentverket försäkringsdistributionen ur konsumentskyddssynvinkel. I kapitel 3.1 och 3.2.14 i allmänna motiveringen redogörs det närmare för konsumentombudsmannen. Finansinspektionen och konsumentombudsmannen ska samarbeta på ett lämpligt sätt.

Dessutom ska finländska myndigheter i enlighet med artikel 13 i direktivet samarbeta på ett lämpligt sätt med EES-staternas och tredjeländers behöriga myndigheter samt utbyta all relevant information om försäkrings- och återförsäkringsdistributörer, dock vid behov med beaktande av bestämmelserna om dataskydd och sekretess särskilt i fråga om personuppgifter i direktivet, Solvens II-direktivet samt dataskyddsdirektivet och dataskyddsförordningen. Sådana uppgifter kan anknyta särskilt till faktorer som gäller god vandel samt yrkeskunskap och kompetens eller till administrativa tillsynsåtgärder, påföljder eller andra straff, som är sådana uppgifter som kan leda till att sådana försäkringsdistributörer avförs ut registret.

I paragrafen och i bestämmelserna i lagen om Finansinspektionen genomförs artiklarna 7.2, 12.3, 13, 31.1 samt artikel 33.1 e och 33.2 a i direktivet. Med stöd av den föreslagna lagen och 39 § i lagen om Finansinspektionen genomförs också artikel 33.2 a i direktivet (offentligt utlåtande) till den del som den bestämmelsen gäller personer som avses i artikel 33.1 e (försäkringsföretag eller försäkringsförmedlare som inte iakttar uppförandereglerna enligt kapitlen V och VI, när det gäller distribution av försäkringsbaserade investeringsprodukter). När det gäller de andra personer som kan komma i fråga med stöd av 39 § i lagen om Finansinspektionen kan bestämmelserna anses vara nationella, och de baserar sig på artikel 33.4 i direktivet.

67 §. *Tillsynen över efterlevnaden av lagstiftningen i en annan EES-stat.* Paragrafen tillämpas i situationer där den behöriga myndigheten i en annan EES-stat informerar Finansinspektionen om att en i Finland registreringspliktig försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare inte i sin verksamhet iakttar lagstiftningen i den berörda EES-staten vid distributionen av försäkringar där.

Finansinspektionen ska då bedöma de uppgifter som den fått av den behöriga myndigheten i den andra EES-staten. I egenskap av behörig myndighet i hemmedlemsstaten ska Finansinspektionen utan dröjsmål i förekommande fall vidta nödvändiga åtgärder för att rätta till situationen. Bestämmelser om Finansinspektionens befogenheter finns i denna lag och i 3 och 4 kap. i lagen om Finansinspektionen. Finansinspektionen ska underrätta den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten om de åtgärder som vidtagits.

I paragrafen genomförs artikel 5.1 andra stycket och artikel 8.2 andra meningen i direktivet. I fråga om andra finländska finansmarknadsaktörer utfärdas bestämmelser som i sak motsvarar detta i 57 § i lagen om Finansinspektionen.

68 §. *Finansinspektionens behörighet i fråga om en försäkringsförmedlare från en EES-stat.* I paragrafen föreslås bestämmelser om Finansinspektionens rätt att vidta tillsynsåtgärder i fråga om en sådan utländsk försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare från en EES-stat som i Finland bedriver försäkringsdistribution med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster eller etableringsfriheten. Bestämmelserna i 1—4 mom. tillämpas på en filial i Finland som drivs av en sådan aktör. Med stöd av 5 mom. tillämpas bestämmelserna på motsvarande sätt på försäkringsdistribution i Finland som bedrivs med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster.

Enligt 1 mom. ska Finansinspektionen i egenskap av behörig myndighet i värdmedlemsstaten informera den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten om Finansinspektionen har grundad anledning att misstänka att en i Finland verksam försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare från en EES-stat, eller en filial som drivs av en sådan, bryter mot eller försummar att iakttä bestämmelser om allmänt intresse eller de skyldigheter som föreskrivits för filialen enligt finsk lag eller föreskrifter och bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller stadgar som gäller filialens verksamhet. Hänvisningen till finsk lag omfattar de skyldigheter om vilka det föreskrivs i den föreslagna lagen och annanstans i finsk lag samt i EU-rättsakter som är bindande för Finland. Innan Finansinspektionen informerar hemstatens behöriga myndighet kan Finansinspektionen uppmana försäkringsförmedlaren, den sidoverksamma försäkringsförmedlaren eller filialen att fullgöra sina skyldigheter inom utsatt tid. I fråga om utländska EES-filialer utfärdas bestämmelser som i sak delvis motsvarar detta i 61 § 1 mom. i lagen om Finansinspektionen. Genom 1 mom. genomförs artikel 5.1 första stycket och artikel 8.2 första meningen i direktivet.

Med stöd av 2 mom. kan Finansinspektionen i egenskap av behörig myndighet i värdmedlemsstaten vidta nödvändiga och icke-diskriminerade åtgärder enligt den föreslagna lagen och lagen om Finansinspektionen. Innan Finansinspektionen vidtar åtgärderna ska den informera den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten om saken. Syftet med åtgärderna är att förhindra fortsatt lagstridig verksamhet och, om det är absolut nödvändigt, att hindra försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren från EES-staten eller dess filial från att fortsätta med ny affärsverksamhet i Finland. En förutsättning är att den berörda försäkringsförmedlaren eller sidoverksamma försäkringsförmedlaren eller dess filial fortsättningsvis i Finland handlar på ett sätt som tydligt och omfattande skadar konsumenternas intresse eller stör försäkrings- eller återförsäkringsmarknadens funktion. Finansinspektionen får vidta åtgärder fastän hemmedlemsstatens behöriga myndighet har vidtagit åtgärder, om de i praktiken inte har verkställts eller de har visat sig vara otillräckliga. De situationer som avses i momentet är inte brådskande situationer, varför parten ska ges tillfälle att höras innan ett åtgärdsbeslut fattas. Närmare bestämmelser om hörande av part finns i 34 § i förvaltningslagen. Bestämmelsen reflekterar 61 § 3 mom. i lagen om försäkringsförmedling. Genom paragrafens 2 mom. genomförs artikel 5.1 tredje stycket och artikel 8.3 första stycket i direktivet.

Med stöd av 3 mom. inverkar bestämmelserna i 1,2 och 4 mom. om förfarande för informerade och hörande inte på Finansinspektionens befogenhet att vidta de i 2 mom. avsedda åtgärderna i vissa brådskande situationer. Enligt 34 § 2 mom. 4 punkten i förvaltningslagen får ett ärende avgöras utan att en part hörs, om hörandet kan äventyra syftet med beslutet eller om det dröjsmål som hörandet medför i behandlingen av ärendet orsakar betydande skada för människors hälsa, den allmänna säkerheten eller miljön. Dessutom ska Finansinspektionens åtgärder vara absolut nödvändiga för att skydda finländska konsumenter eller annars behövliga för att avbryta ett förfarande som strider mot finländsk lag. Bestämmelsen täcker bestämmelser som

antagits med stöd av kapitel V och VI i direktivet eller administrativa föreskrifter, som det föreslås nationella bestämmelser om i 30—54, 57 och 78 § i förslaget.

I fråga om försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare täcker momentet också situationer där försäkringar tillhandahålls helt och hållet eller huvudsakligen i Finland, via en filial eller i enlighet med 5 mom. med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster från utlandet, när

– syftet är att kringgå de finländska bestämmelserna om allmänt intresse, konsumentskyddsbestämmelserna eller eventuella andra förpliktande bestämmelser och

– verksamheten allvarligt äventyrar den finländska försäkrings- eller återförsäkringsmarknadens smidiga funktion till den del som gäller konsumentskyddet.

I sådana situationer har Finansinspektionen befogenhet att vidta de åtgärder som avses i 2 mom. utan förfarandena för informering och hörande samt att i sista hand hindra den berörda försäkringsförmedlaren eller sidoverksamma försäkringsförmedlare dess filial från att inleda och fortsätta med ny affärsverksamhet i Finland. I fråga om försäkringsgivare tillämpas till denna del 61 § i lagen om Finansinspektionen. Bestämmelsen reflekterar 61 § 4 mom. i lagen om Finansinspektionen. I 3 mom. genomförs artikel 5.2, artikel 8.1 och 8.4 samt artikel 9.1 och artikel 9.2 första och andra meningen.

Enligt 4 mom. ska Finansinspektionen utan onödigt dröjsmål informera den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten, Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten och Europeiska kommissionen om åtgärder enligt paragrafen. I paragrafen föreslås bestämmelser om anmälan om åtgärder till sådana myndigheter som inte är parter i ärendet. Med stöd av förvaltningslagen ska Finansinspektionen i fråga om samtliga åtgärder som den vidtar i egenkap av behörig myndighet i värdmedlemsstaten lämna ett motiverat beslut till den berörda försäkringsförmedlaren eller sidoverksamma försäkringsförmedlaren eller filialen för en sådan. I 45 § i förvaltningslagen finns bestämmelser om myndigheters skyldighet att motivera beslut och om de faktorer som ska framgå av motiveringen. Enligt 54 § 1 mom. första meningen i förvaltningslagen ska en myndighet utan dröjsmål delge sitt beslut till en part och även andra kända som har rätt att begära omprövning av beslutet eller att överklaga det genom besvär. Bestämmelsen reflekterar 61 § 5 mom. i lagen om Finansinspektionen. I 4 mom. genomförs artikel 5.3 och artikel 8.5 i direktivet.

Med stöd av 5 mom. tillämpas bestämmelserna om försäkringsdistribution som bedrivs med stöd av etableringsfriheten på motsvarande sätt på försäkringsdistribution som bedrivs med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster.

69 §. Tillsynsmyndigheters avtal om överföring av tillsynsuppgifter. I paragrafen föreslås bestämmelser om situationer där det primära driftstället för en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare finns i en annan stat än registreringsstaten. I paragrafen föreslås en uttrycklig bestämmelse om Finansinspektionens befogenhet att ingå avtal om överföring av tillsynsuppgifter. I paragrafen avses med primärt driftställe ett ställe enligt artikel 2.1.14 i direktivet där den huvudsakliga verksamheten bedrivs.

Enligt 1 mom. kan Finansinspektionen, om det primära driftstället för en utländsk försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare från en EES-stat finns i Finland, ingå ett avtal med den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten om att Finansinspektionen utför sådana uppgifter som den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten ansvarar för. Uppgifterna kan gälla organisering av verksamheten, lämnande av information och distribution av place-ringsförsäkringar enligt vad som avtalas. Bestämmelser om uppgifterna finns i kapitlet IV—

VII i direktivet och i 16—21, 30—59 och 78 § i denna lag. Däremot kan avtalet inte gälla tillsyn över sådana tvingande bestämmelser som avser tillämpningsområdet för den lagstiftning som gäller försäkringsförmedlare eller sidoverksamma försäkringsförmedlare, registreringsförfarandet eller underrättelseförfarandet mellan EES-staterna. Bestämmelser om detta finns i kapitlen I—III i direktivet. Därför föreslås i momentet bestämmelser om att ett avtal om överföring av uppgifter som avses i kapitlen I—III i direktivet är ogiltigt.

I momentet föreskrivs det om de bestämmelser som ska tillämpas på Finansinspektionen när Finansinspektionen utför uppgifter på basis av ett avtal. I det fallet ska Finansinspektionen utföra uppgifterna i enlighet med finsk lag. Bestämmelser om befogenheterna finns i 68, 70 och 71 § i denna lag samt i lagen om Finansinspektionen. På Finansinspektionen tillämpas i synnerhet bestämmelserna om Finansinspektionens rätt att få uppgifter och granskningsrätt i 18, 19 och 23—25 § i lagen om Finansinspektionen. Finansinspektionens befogenheter omfattar också verkställighetsförbud och rättelseuppmaning enligt 33 § i den lagen, vilka kan förenas med vite enligt lagens 33 a §. Finansinspektionen har också enligt 34 § i lagen om Finansinspektionen rätt att anlita utomstående sakkunniga och befogenhet enligt lagens 38—44 a § att bestämma om administrativa påföljder. Bestämmelsen grundar sig delvis på artikel 7.2 andra stycket i direktivet.

Enligt momentet kan Finansinspektionen av den behöriga myndigheten i den andra EES-staten ta ut en ersättning för mottagande av uppdrag som den myndigheten ansvarar för. Enligt förslaget beslutar Finansinspektionens direktion om uttag av ersättning och om ersättningens belopp. Mottagandet av uppdrag baserar sig inte på samarbetsförpliktelser som följer av Europeiska unionens lagstiftning utan på separata avtal. I enlighet med 67 § 3 mom. i lagen om Finansinspektionen ska ersättning tas ut för mottagande av sådana uppdrag, om inte Finansinspektionens direktion av särskilda skäl beslutar något annat.

På motsvarande sätt kan enligt 2 mom. Finansinspektionen genom avtal överföra sina uppgifter till den behöriga myndigheten i en EES-stat som är värdmedlemsstat, om en i Finland registrerad försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare har sitt primära driftställe i ifrågavarande EES-stat. På motsvarande sätt som bestäms ovan kan avtalet inte gälla tillsyn över sådana tvingande bestämmelser som avser tillämpningsområdet för lagen, registreringsförfarandet eller underrättelseförfarandet mellan EES-staterna. Bestämmelser om dem utfärdas i Finland i kapitel 2 och 4 i den föreslagna lagen. För överlåtande av Finansinspektionens uppgifter på Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten eller den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten kan det betalas ersättning.

Enligt 3 mom. ska ingåendet av avtal motiveras, och avtalet ska främja en effektiv skötsel av tillsynsuppgifterna. Den försäkringsförmedlare eller sidoverksamma försäkringsförmedlare som är föremål för avtalet samt Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten och Europeiska kommissionen ska utan dröjsmål underrättas om avtalet. I 45 § i förvaltningslagen finns bestämmelser om myndigheters skyldighet att motivera beslut och om de faktorer som ska framgå av motiveringen. Enligt 54 § 1 mom. första meningen i förvaltningslagen ska en myndighet utan dröjsmål delge sitt beslut till en part och även andra kända som har rätt att begära omprövning av beslutet eller att överklaga det genom besvär. I paragrafens 1 och 2 mom. genomförs artikel 7.1 och delvis artikel 12.1 i direktivet. Bestämmelser med liknande innehåll som avser Finansinspektionens befogenhet att ingå avtal om överföring av tillsynsuppgifter i fråga om ett EES-tillsynsobjekt finns i 67 § 1 mom. i lagen om Finansinspektionen och bestämmelser som avser information till andra tillsynsmyndigheter och till kommissionen finns i 67 § 8 mom. i den lagen.

70 §. Förbud mot bedrivande av försäkringsdistribution. I 1 mom. föreslås bestämmelser om situationer där Finansinspektionen upptäcker att försäkringar distribueras i Finland utan regi-

strering eller utan det i 26—28 § avsedda underrättelseförfarandet mellan EES-staters behöriga myndigheter. I praktiken krävs då en registrering eller EES-underrättelse.

Med stöd av momentet har dock Finansinspektionen befogenhet att förbjuda försäkringsdistribution eller ett förfarande i anknytning till det, om verksamheten har bedrivits utan registrering. Samtidigt kan Finansinspektionen varna den berörda parten för att fortsätta med eller upprepa förfarandet. Det föreslås att bestämmelsen ska gälla oregistrerade fysiska och juridiska personer, till exempel försäkringsdistributörer som bedriver i lagen avsedd försäkringsdistribution via sina webbsidor, samt registrerade försäkringsdistributörer, främst försäkringsförmedlare eller sidoverksamma försäkringsförmedlare. Bestämmelsens tillämpningsområde när det gäller personkretsen baserar sig på artikel 33.1 a—d i direktivet. I fråga om dessa aktörer ska Finansinspektionen med stöd av artikel 33.3 a i direktivet bemyndigas att meddela ett föreläggande om att den ansvariga fysiska eller juridiska personen ska upphöra med sitt agerande och inte upprepa det.

Till den del som verksamhet har bedrivits utan registrering eller underrättelse till myndigheten i en annan EES-stat, motsvarar bestämmelsen till innehållet 38 § 1 mom. i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

Det som är nytt är Finansinspektionen även ska bemyndigas att förbjuda anlitaandet av en ovan avsedd oregistrerad person eller registrerad försäkringsdistributör som handlar i strid med bestämmelserna om registrering. Av särskilda skäl kan förbudet meddelas till den som agerar för den aktörs räkning som distribuerar försäkringar.

I 2 mom. föreslås ett bemyndigande för Finansinspektionen att förbjuda försäkringsdistribution även i andra fall än sådana som avses i 1 mom., om det har skett väsentliga överträdelser av eller försummelser att iaktta skyldigheterna enligt lagen. Samtidigt kan Finansinspektionen varna parten för att återinleda verksamheten eller upprepa överträdelsen eller försummelsen. I momentet avses särskilt överträdelse av bestämmelserna i 30—54, 57 och 78 § i den föreslagna lagen. Bestämmelsens tillämpningsområde baserar sig på artikel 33.1 e och f i direktivet. I enlighet med artikel 33.2 b och artikel 33.3 a i direktivet ska Finansinspektionen ha befogenhet att meddela ett föreläggande om att den ansvariga fysiska eller juridiska personen ska upphöra med sitt agerande och inte upprepa det.

Enligt momentet kan förbudet påföras för viss tid eller tills felet är rättat eller försummelsen avhjälpd. Bestämmelsen motsvarar till innehållet 38 § 4 mom. i den gällande lagen om försäkringsförmedling, ändrad så att bestämmelsen gäller försäkringsdistributörer, och så att det i den föreslagna paragrafen inte förutsätts att Finansinspektionen bestämmer en skälig tidsfrist för att förbud ska kunna meddelas. Finansinspektionen ska även i fortsättningen kunna bestämma en skälig tid för rättande av ett väsentligt lagstridigt förfarande innan den förbjuder försäkringsdistributionen, men enligt lagen finns det ingen absolut skyldighet till det.

I 3 mom. preciseras det dessutom för tydlighets skull att 33, 33 a, 34 och 35 a § i lagen om Finansinspektionen tillämpas på förbudet. Med stöd av de nämnda paragraferna bemyndigas Finansinspektionen att påföra en i paragrafen avsedd person eller försäkringsdistributör bland annat administrativa förelägganden, förena dem med vite och ansöka om säkringsåtgärder i vissa situationer.

I paragrafen begränsas inte tillämpningen av bestämmelserna i lagen om Finansinspektionen på tillsynsobjekt enligt definitionen i den lagen eller på andra finansmarknadsaktörer. Därmed tillämpas bl.a. de bestämmelser som nämns i 3 mom. på alla förbud som meddelas för personer som avses i denna paragraf.

71 §. Påföljdsavgift. I paragrafen föreslås bli föreskrivet om de bestämmelser för vilka Finansinspektionen vid överträdelse eller försummelse får påföra en påföljdsavgift med stöd av 40 § i lagen om Finansinspektionen. Påföljdsavgift är en allvarlig administrativ påföljd, där de överträdelser och försummelser på vilka påföljden tillämpas i princip betraktas som synnerligen klandervärda (RP 32/2012 rd., s. 85). I stället för att påföra en påföljdsavgift kan Finansinspektionen under de förutsättningar som anges i lag i exceptionella fall ge en offentlig varning, om det lagstridiga förfarandet exempelvis ska betraktas som ringa. Bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i de författningar som gäller andra sektorer inom finansmarknaden. Av bestämmelsen framgår att Finansinspektionen i princip har skyldighet att påföra en påföljdsavgift under de förutsättningar som anges i lag. I sin eventuella påföljdsprövning beaktar Finansinspektionen de rättsprinciper inom förvaltningen som avses i 6 § i förvaltningslagen samt bestämmelserna om att påföra och om att avstå från administrativ påföljd i lagen om Finansinspektionen.

I lagen måste det exakt och tydligt föreskrivas om grunderna för betalningsskyldigheten och avgiftens storlek, rättsskyddet för den betalningsskyldige och grunderna för verkställigheten av lagen. I 1 mom. 1 punkten föreslås detaljerade bestämmelser om Finansinspektionens befogenheter att påföra en försäkringsdistributör en påföljdsavgift för gärningar som avser förfaranden enligt 30—60 och 78 § eller för försummelser i samband med tillhandahållande av försäkringar. Till den del som det i bestämmelserna i 1 punkten handlar om skyldighet att informera kunden, tillämpas 35—37 § i den föreslagna lagen på försäkringsmäklare och sidoverksamma försäkringsmäklare och 47—53 § på försäkringsmäklare. För att försäkringsgivare och ombud ska beaktas föreslås i 1 punkten också en kompletterande hänvisning till motsvarande bestämmelser i lagen om försäkringsavtal som tillämpas på försäkringsgivare och ombud och som gäller informationsskyldighet i fråga om försäkringar. Finansinspektionen påför en påföljdsavgift även för brott mot eller försummelser av de bestämmelserna. I 41 § i lagen om Finansinspektionen finns noggrannare bestämmelser om påföljdernas maximibelopp. Bestämmelsen baserar sig på artikel 33.1 e och artikel 33.2 e och f i direktivet. I fråga om andra försäkringar än placeringsförsäkringar baserar sig bestämmelsen på artikel 33.4 i direktivet.

I 1 mom. 2—6 punkten föreslås detaljerade bestämmelser om Finansinspektionens befogenhet att påföra en försäkringsdistributör en påföljdsavgift för sådana gärningar eller försummelser som försummelse att iakttä registreringskyldighet, anlitanande av en oregistrerad försäkringsförmedlare, lämnande av felaktiga eller vilseledande uppgifter i ansökan om registrering samt försummelse att iakttä eller brott mot bestämmelser om upprätthållande, utvecklande, övervakning och säkerställning av yrkeskompetens.

Bestämmelser om de förfaranden som avses i 2—6 punkten finns i artikel 33.1 a—d och 33.1 f i direktivet. Med stöd av artikel 33.3 i direktivet ska för dessa brott eller försummelser kunna påföras ett föreläggande enligt vilket det krävs att den ansvariga fysiska eller juridiska personen upphör med gärningen eller försummelsen och inte upprepar detta agerande. Likaså ska Finansinspektionen ha befogenhet att återkalla en registrering av en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare. I direktivet förutsätts dock inte påförande av påföljdsavgift. Med stöd av artikel 33.4 i direktivet kan Finland ge Finansinspektionen befogenheter att bestämma ytterligare påföljder eller andra åtgärder samt administrativa ekonomiska sanktioner på en högre nivå än vad som föreskrivs i artikeln. Bestämmelserna behövs för att säkerställa att Finansinspektionen har tillräckliga befogenheter att påföra administrativa påföljder som är tillräckliga och står i rätt proportion till gärningen. Genom att bedriva verksamhet utan registrering eller tillräcklig yrkeskompetens, eller genom att bryta mot eller försumma uppföranderegler och informationsplikten vid distribution av andra försäkringar än placeringsförsäkringar, kan en aktör förfara på ett sätt som i väsentlig grad strider mot kundens intresse. Om Finansinspektionen saknade befogenheter att tilldela offentliga varningar eller påföra ekonomiska sanktioner, skulle som administrativa påföljder i enlighet med direktivet endast

kunna tillämpas åläggande att upphöra med förfarandet eller strykande ur försäkringsförmedlarregistret. Vid sidan av så lindriga eller så stränga tillsynsåtgärder är det motiverat att det i lagen också ska föreskrivas om sådana administrativa påföljder mellan dessa ytterligheter som är tillräckliga och står i rätt proportion till gärningen. Således föreslås det att Finansinspektionen bemyndigas att påföra påföljdsavgift för ovan nämnda gärningar eller försummelser. Bestämmelserna i 1 mom. 2—6 punkten baserar sig på genomförande av artikel 33.4 i direktivet. Regleringen är nationell. Med hänsyn till kundskyddet är det motiverat att kräva en hög efterlevnad i fråga om försäkringsgivare och försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet och i fråga om sidoverksamma försäkringsförmedlare.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om att i 40 § 1 mom. i lagen om Finansinspektionen avsedda bestämmelser för vilka det vid överträdelse får påföras påföljdsavgift är, utöver de som nämns i 1 mom., dessutom de närmare bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av de nämnda bestämmelser i lagen samt förordningar och beslut som kommissionen antagit med stöd av direktivet. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll 15 kap. 2 § 6 mom. i lagen om investeringstjänster.

Enligt artikel 3.4 i direktivet ska påföljdsavgift påföras vilken som helst fysisk person eller juridisk person som är ansvarig för överträdelser. Bestämmelser om detta finns i 40 § i lagen om Finansinspektionen.

72 §. Rapportering om överträdelser. I paragrafen föreslås bestämmelser om intern rapportering i fråga om juridiska personer som bedriver försäkringsdistribution. Förslaget baserar sig på 36 § i den gällande lagen om försäkringsförmedling. Jämfört med den gällande lagen kompletteras 1 mom. i den föreslagna paragrafen så att en juridisk person som bedriver försäkringsdistribution ska ha rutiner för att dess anställda internt genom en oberoende kanal ska kunna rapportera också överträdelser av den föreslagna lagen.

Det som är nytt är att det i 1 och 3 mom. utöver hänvisningar till personuppgiftslagen också föreslås hänvisningar till annan lagstiftning. Med detta avses särskilt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmänna dataskyddsförordningen). När förordningen börjar tillämpas innebär det att bestämmelserna i 3 mom. begränsar den rätt för en registrerad att få tillgång till uppgifter om sig själv som anges i artikel 15 i allmänna dataskyddsförordningen. Begränsningarna baserar sig på artikel 23.1 d och 23.1 g i allmänna dataskyddsförordningen och uppfyller förutsättningarna enligt artikel 23.2. i den förordningen. Med stöd av 71 a § i lagen om Finansinspektionen ska Finansinspektionen upprätthålla ett system genom vilket den kan ta emot rapporter om misstänkta missbruk som har samband med bestämmelserna om finansmarknaden. Från ingången av 2017 har den paragrafen ändrats så att Finansinspektionen måste kunna skydda en person som lämnar en rapport via dess eget system på samma sätt som när en försäkringsgivares eller försäkringsförmedlares interna system används. Finansinspektionen ska således vidta lämpliga och tillräckliga åtgärder för att ordna en korrekt behandling av rapporterna, skydda rapportören och säkerställa skyddet av personuppgifterna för rapportören och den som är föremål för rapporten med iakttagande av personuppgiftslagen.

I den föreslagna paragrafen och i den ändrade 71 a § i lagen om Finansinspektionen genomförs artikel 35.2 i direktivet.

73 §. Avförande ur försäkringsförmedlarregistret. Av artikel 3.4 fjärde stycket framgår det att förutsättningar för registrering och bedrivande av verksamhet är att de yrkeskrav som fastställs i artikel 10 i direktivet är uppfyllda. Om kraven inte längre uppfylls, ska försäkringsförmedlare och försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som sidoverksamhet enligt arti-

kel 3.4 sjätte stycket tas bort ur registret. I den föreslagna paragrafen finns utöver bestämmelser om grunder för avförande ur registret enligt direktivet även bestämmelser om vissa nationella grunder för avförande.

Enligt 1 mom. 1 punkten i paragrafen ska Finansinspektionen ur försäkringsförmedlarregistret avföra en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare som har avslutat sin verksamhet. Bestämmelsen motsvarar artikel 33.1 a och 33.3 b samt 10 § 1 mom. 1 punkten i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

Det nya är att Finansinspektionen enligt 2 punkten i momentet ur registret ska avföra en sådan försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare som har godkänts i registret på grundval av felaktiga eller vilseledande uppgifter som den gett. Ur registret ska avföras också en försäkringsmedlare eller sidoverksam försäkringsmedlare som på ett annat sätt har brutit mot eller underlåtit att följa den i 7 eller 14 § stadgade skyldigheten att lämna information. Bestämmelsen motsvarar artikel 33.1 c och 33.3 b i direktivet.

Enligt 3 punkten i momentet ska Finansinspektionen ur registret avföra en sådan försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare som inte längre uppfyller förutsättningarna för registrering enligt 8 och 9 §. Förutsättningarna för registrering ska uppfyllas också vid försäkringsdistribution. Bestämmelsen motsvarar artikel 3.4 sjätte stycket och artikel 33.1 d i direktivet samt 10 § 1 mom. 2 punkten i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

Nytt är också att enligt 4 punkten en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare som i strid med den föreslagna lagen anlitar en oregistrerad person i sin verksamhet ska strykas ur registret. Vid tillämpningen av bestämmelsen bör det beaktas att hos en försäkringsmäklare eller ett ombud som är en juridisk person ska minst 30 procent av de anställda personer som deltar i försäkringsdistribution registreras. Därför betonas i bestämmelsen verksamhet i strid med den föreslagna lagen, vilket här avser att den procentandel som föreskrivits i fråga om en juridisk person underskrids. Till denna del motsvarar bestämmelsen artikel 33.1 b och 33.3 b i direktivet. Dessutom ska ur registret avföras den som bedriver försäkringsdistribution såsom mellanhand för någon annan. I fråga om personer som fungerar som mellanhand är bestämmelsen nationell.

Enligt 5 punkten i momentet ska ur registret avföras den som i sin verksamhet har gjort sig skyldig till allvarliga överträdelser av eller upprepade försummelse att iaktta lagens bestämmelser. Också ett sådant tidsbestämt verksamhetsförbud enligt 70 § 2 mom. som tidigare har utfärdats för försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren kan beaktas. Finansinspektionen kan ur registret avföra en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare som på ett grovt sätt eller upprepat bryter mot eller försummar att iaktta sina skyldigheter. Bestämmelsen motsvarar till innehållet artikel 33.1 e och 33.1 f, 33.2 c och 33.3 b i direktivet samt 38 § 4 mom. i den gällande lagen om försäkringsförmedling.

I 6 punkten föreslås med stöd av 8 § 1 mom. 11 punkten och 9 § 1 mom. 9 punkten bestämmelser om brott mot eller försummelse av Finansinspektionens obehindrade tillsyn. Som en följd av detta ska Finansinspektionen avföra försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren ur försäkringsförmedlarregistret. Bestämmelsen är nationell, men med stöd av artikel 3.7 i direktivet ska registrering nekas om tillsynen hindras. Det är följdriktigt att en redan beviljad registrering också kan nekas senare, på samma grunder.

I 2 mom. föreslås vissa tidsmässiga begränsningar för avförande ur försäkringsförmedlarregistret. Bestämmelserna är nationella. Dessa begränsningar behövs för att förhindra att en försäkringsmedlares eller sidoverksam försäkringsförmedlares utövning av näringsverksamhet avbryts av en företagsekonomiskt sett ogrundad anledning, samt för att säkerställa en ända-

målsenlig skötsel av kundförhållandena. Efter avförande ur registret är försäkringsdistribution inte möjlig, och därför kan ett omedelbart avförande ur registret vara ofördelaktigt med tanke på kunderna. Finansinspektionen kan på ansökan av försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren i enskilda fall för en skälig tid bevilja undantag från följande krav:

- yrkeskompetensen enligt 18 § för en registrerad försäkringsmäklare, ett ombud eller en sidoverksam försäkringsförmedlare (8 § 1 mom. 5 punkten eller 9 § 1 mom. 4 punkten)
- en försäkringsmäklares eller ett ombuds interna rutiner och förfaranden och bedömningssystem enligt 21 § 2 mom. eller arkiv enligt 78 § 1 mom. (8 § 1 mom. 7 punkten eller 9 § 1 mom. 5 punkten), eller
- brist i fråga om beloppet av en försäkringsmäklares eller sidoverksam försäkringsmäklares ansvarsförsäkring eller annan likvärdig säkerhet (8 § 1 mom. 6 punkten).

Ett tidsbestämt undantag kan också beviljas försäkringsförmedlaren från uppfyllandet av kravet att 30 procent av de anställda personer som deltar i försäkringsdistribution hos en juridisk person som bedriver försäkringsdistribution ska registreras som försäkringsförmedlare (8 § 1 mom. 8 punkten eller 9 § 1 mom. 6 punkten). Ett tillstånd till undantag enligt punkten kan beviljas om underlåtelse att uppfylla kravet beror på en exceptionell ändring av affärsverksamheten och beviljandet av undantag är behövligt för en ändamålsenlig skötsel av försäkringsförmedlarens kundförhållanden. Beviljandet av undantag kan anknyta till exceptionella förhållanden som till sin natur kan vara oförutsebara händelser, till exempel en plötslig personalomsättning som är större än normalt. En försäkringsförmedlare ska givetvis organisera sin dagliga affärsverksamhet så att registreringsförutsättningarna uppfylls till exempel oberoende av den normala personalomsättningen.

Enligt 3 mom. ska Finansinspektionen beroende på fallet underrätta värdmedlemsstaten om att en i Finland registrerad försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare har avförts ur försäkringsförmedlarregistret. I praktiken underrättar Finansinspektionen den behöriga myndigheten i den EES-stat där försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren bedriver försäkringsdistribution om avförandet ur registret, om Finansinspektionen har underrättat myndigheten om inledande av försäkringsdistributionsverksamhet med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster i landet i fråga. Med behörig myndighet avses den myndighet eller det organ eller de myndigheter eller organ som medlemsstaten utser för att se till att direktivet genomförs i enlighet med artikel 12 i direktivet. I allmänhet torde den myndigheten vara samma myndighet som svarar för tillsynen över försäkringsdistributörer, även om detta inte direkt förutsätts i direktivet. Finansinspektionen ska anmäla avregistreringen inom 30 dagar. I bestämmelsen genomförs artikel 3.4 sjätte stycket i direktivet.

Med stöd av 4 mom. kan Finansinspektionen i samband med avförandet ur försäkringsförmedlarregistret i enskilda fall i syfte att tillvarata kundernas intressen meddela närmare föreskrifter om vilka åtgärder försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren ska vidta för att avsluta verksamheten.

74 §. Försäkringsmäklarens skadeståndsansvar. Det föreslås att i paragrafen ska kvarstå utgångspunkterna enligt den gällande lagen, dvs. att skadeståndsansvaret enligt den föreslagna lagen också gäller skador som uppkommit i avtalsförhållanden och att s.k. ren förmögenhets-skada som inte har samband med person- eller sakskador ska ersättas utan att det föreligger sådana synnerligen vägande skäl som avses i skadeståndslagen, samt att det i lagen också ska

föreskrivas om ersättning av skador som orsakats av företag (jfr regeringens proposition 32/2012 rd, s. 173).

Enligt 1 mom. är försäkringsmäklaren skyldig att ersätta skada som dennes förfarande i strid med den föreslagna lagen eller med uppdragsavtalet orsakat kunden eller någon annan vars rätt uppdraget eller försäkringen gäller.

En försäkringsmäklares brist på yrkeskompetens eller mäklarens vårdslöshet kan orsaka stor ekonomisk skada. Försäkringsmäklaren kan till exempel underlåta att försäkra mot en för försäkringstagaren eller en tredje part väsentlig risk, trots att försäkringsmäklaren enligt uppdragsavtalet är skyldig att sörja för kundens samlade försäkringsskydd. Eftersom försäkringstagaren eller den tredje parten då inte får någon försäkringsersättning vid en skada, är försäkringsmäklaren skyldig att i skadestånd betala ett belopp som motsvarar försäkringsersättningen. Försäkringsmäklarens kund och andra personer vars rätt uppdraget eller försäkringen gäller har rätt att få ersättning.

Försäkringsmäklaren kan i sin verksamhet även orsaka skada för försäkringsgivaren och för andra personer utanför uppdragsavtalet. Sådana kan vara till exempel inteckningshavare, retentionrättshavare eller panträttshavare, som inte får ersättning för förstörd och oförsäkrad egendom på grund av försäkringsmäklarens fel eller försummelse. Sådana personer kan också vara försäkrade, förmånstagare eller personer som inte i försäkringsavtalet har antecknats som försäkrade eller förmånstagare fastän försäkringsmäklaren och uppdragsgivaren har avtalat om detta. Sådana personer har samma rätt som uppdragsgivaren att få ersättning för all skada som orsakats dem.

Den skada som orsakas är i regel ren förmögenhetsskada. Av denna anledning föreslås att i lagen fortfarande ska finnas en bestämmelse enligt vilken den skadelidande har rätt till ersättning av den försäkringsmäklare som orsakat skadan genom en gärning som strider mot lagen. Bestämmelsen innebär sålunda att skadevållarens beteende både i och utanför ett avtalsförhållande kan bedömas med stöd av denna lag samt bestämmelser och föreskrifter som utfärdas med stöd av den och dessutom med stöd av kommissionens förordningar eller beslut i anslutning till lagens tillämpningsområde. Avsikten med den föreslagna paragrafen är dock inte att utesluta tillämpning av principerna om avtalsbaserat ansvar. Avtalsansvaret innebär att skada som åsamkats avtalsparter genom avtalsbrott ersätts. Det är då avgörande om skadan har orsakats genom ett förfarande som strider mot parternas avtalsenliga förpliktelser. Å andra sidan kan skada i ett avtalsförhållande också orsakas genom överträdelse av normer, varvid den föreslagna paragrafen kan tillämpas på ersättningsskyldigheten. Den allmänna principen för avtalsansvar är att skadevållaren för att slippa ansvar måste kunna visa att den har handlat omsorgsfullt. När det är fråga om ansvar för förmögenhetsskador utanför ett avtalsförhållande innebär bestämmelsen att en förutsättning för ersättning av s.k. ren förmögenhetsskada i detta sammanhang inte är att det föreligger synnerligen vägande skäl enligt skadeståndslagens 5 kap. 1 §, inte heller i det fall att den gärning som orsakat skadan inte har kriminaliserats i lagen (jfr regeringens proposition 32/2012 rd, s. 174)

I paragrafens 1 mom. är det fråga om avtalsbaserat ansvar i förhållandet mellan försäkringsmäklaren och uppdragsgivaren (uppdragsavtal) och om ansvar utanför avtalet i förhållandet mellan försäkringsmäklaren och någon annan skadelidande (bestämmelserna i försäkringsavtalet). Den skadelidande måste sålunda visa en skada som har ett tillräckligt orsakssamband med försäkringsmäklarens handlande. Försäkringsmäklaren befrias dock från skadeståndsansvar, om den visar att den agerat omsorgsfullt och med yrkeskunskap. Försäkringsmäklaren kan befrias från ansvar om den visar att skadan skett trots yrkeskunnigt och omsorgsfullt agerande.

Försäkringsmäklarens skadeståndsskyldighet kan utöver avtalsbrott även uppkomma på grund av överträdelse eller försummelse av lagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Skadeståndsskyldighet kan uppkomma till exempel till följd av att försäkringsmäklaren inte fyller sin informationsskyldighet gentemot uppdragsgivaren. Det kan ske till exempel om försäkringsmäklaren i strid med 36 § 1 mom. inte informerar uppdragsgivaren om av försäkringsgivaren angivna begränsningar i försäkringen, och uppdragsgivaren på grund av detta får en felaktig bild av försäkringsskyddets innehåll.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om att om försäkringsmäklaren har underlåtit att ge kunden behövlig information om försäkringen eller har gett kunden felaktig eller vilseledande information om den, ska försäkringsmäklaren ersätta skada som orsakas av att försäkringsavtalet inte har det innehåll som kunden hade skäl att sluta sig till utgående från erhållen information. Bestämmelsen motsvarar i fråga om försäkringsgivaren bestämmelserna i 9 § 1 mom. i lagen om försäkringsavtal. Bestämmelsen i 2 mom. behövs för att uppdragsgivarens ställning ska vara så enhetlig som möjligt oberoende av om den tar försäkringen direkt från försäkringsgivaren eller via en försäkringsmäklare. Om uppdragsgivaren till exempel inte har informerats om en väsentlig begränsning av försäkringsskyddet i försäkringsavtalet, är försäkringsmäklaren skyldig att ersätta en skada som uppkommer till följd av att avtalet inte har det innehåll som uppdragsgivaren hade skäl att anta, även om ingen försäkringsgivare skulle ha beviljat en försäkring som motsvarar uppdragsgivarens uppfattning.

Uppdragsgivarens skäligen uppfattning ska basera sig på objektiva kriterier. Utgångspunkten är en bedömning av vilken uppfattning en vanlig försäkringssökande med fog kan bilda sig i situationen i fråga. Uppdragsgivaren kan inte åberopa information som den vet är felaktig eller en uppfattning som beror på att den bekantat sig bristfälligt med den information som den fått. Vid bedömningen ska undantagsvis också subjektiva faktorer, till exempel uppdragsgivarens särskilda kännedom om försäkringsbranschen, kunna beaktas.

Paragrafens 2 mom. gäller endast det att uppdragsgivaren har fått en felaktig uppfattning om försäkringen på grund av försäkringsmäklarens förfarande. Däremot ingriper 2 mom. inte i försäkringsgivarens ansvar för bristfällig, felaktig eller vilseledande information som lämnats till försäkringssökanden.

Enligt förslaget ska ansvaret för bristfällig eller felaktig information inte förutsätta vållande från försäkringsmäklarens sida, utan avsikten är att skadeståndsansvar ska uppkomma även om ingen på försäkringsmäklarens sida har förfarit oaktsamt.

Enligt 3 mom. finns bestämmelser om jämkning av skadestånd och fördelning av skadeståndsansvaret mellan två eller flera skadeståndsskyldiga i 2 och 6 kap. i skadeståndslagen. Av bestämmelsen följer att inga andra bestämmelser i skadeståndslagen tillämpas. Således tillämpas inte exempelvis den i skadeståndslagen föreskrivna begränsning som gäller synnerligen vägande skäl att ersätta ren förmögenhetsskada.

Enligt 4 mom. är ett avtalsvillkor som till nackdel för kunden eller någon annan som enligt 1 mom. har rätt till skadestånd avviker från bestämmelserna i 1 eller 2 mom. utan verkan i förhållande till en konsument eller till en sådan näringsidkare eller den som utövar annan verksamhet som med hänsyn till arten och omfattningen av näringsverksamheten eller annan verksamhet samt förhållandena i övrigt kan jämföras med en konsument.

Försäkringsmäklaren kan inte genom avtal helt eller delvis frigöra sig från skadeståndsansvar enligt denna paragraf gentemot dessa parter. Ett sådant villkor är utan verkan, dvs. det behöver inte separat påpekas för försäkringsmäklaren, och ett lagstridigt villkor kan inte heller göras giltigt genom ett uttryckligt godkännande.

75 §. Försäkringsgivarens skadeståndsansvar. I den gällande lagen om försäkringsförmedling finns inga bestämmelser om försäkringsgivares lagstadgade skyldigheter utanför ett avtalsförhållande, utan sådana bestämmelser finns i försäkringsbolagslagen. Lagens tillämpningsområde föreslås bli utvidgat till att delvis också gälla försäkringsgivarens och dess ombuds verksamhet. Bestämmelserna gäller dels ordnande av den verksamhet som avser försäkringsdistribution, dels distribution av försäkringar. I lagen ska det föreskrivas särskilt om försäkringsgivarens skadeståndsskyldighet, eftersom den som lidit skada på grund av ett förfarande i strid med denna lag inte framöver kan kräva ersättning med stöd av bestämmelserna i försäkringsbolagslagen.

Enligt *1 mom.* är försäkringsgivaren skyldig att ersätta skada som försäkringsgivarens eller dess ombuds förfarande i strid med de lagrum som anges i momentet orsakat kunden eller någon annan vars rätt försäkringen gäller. De bestämmelser som skadeståndsskyldigheten gäller är 30, 34, 45 och 46 §.

I 30 § 1 mom. föreslås bestämmelser om försäkringsgivarens skyldighet att handla hederligt, opartiskt, professionellt och omsorgsfullt och på ett sätt som är förenligt med kundernas intressen, samt i enlighet med god försäkringssed. Enligt föreslagna 30 § 2 mom. får försäkringsgivaren inte ta emot belöning eller premiera eller bedöma förfaranden som inte överensstämmer med kundernas intressen. Motsvarande bestämmelser om hur man ska handla vid intressekonflikter i samband med distribution av placeringsförsäkringar föreslås i 45 §. Det rör sig om grundläggande skyldigheter som försäkringsgivare och ombud har gentemot sina kunder. Det är därför motiverat att överträdelser av och försummelser att iaktta de nämnda bestämmelserna medför att kunderna har rätt att få ersättning för den skada de lider.

I 34 § föreslås bestämmelser om försäkringsgivarens marknadsföring. Det föreslås att bestämmelser om försäkringsgivarens marknadsföring i fortsättningen ska finnas i denna lag i stället för i försäkringsbolagslagen. Därmed kan den till innehållet motsvarande bestämmelsen om ledningens skadeståndsskyldighet i försäkringsbolagslagen inte längre tillämpas på den marknadsföring om vilken det stadgas i den föreslagna lagen. Försäkringsgivarens marknadsföring kan riktas till en bred grupp av fysiska och juridiska personer som inte har avgränsats på förhand. Det är motiverat att till lagen fogas en fristående skadeståndsbestämmelse. Bestämmelsen omfattar kunderna eller dem som försäkringen avser. Dessa kan orsaka betydande skada genom försäkringsgivarens, ett ombuds eller ett sidoverksam ombuds marknadsföring, som exempelvis kan vara kränkande, nedsättande eller annars osaklig.

I 46 § föreslås bestämmelser om tryggande av tjänstekvaliteten i samband med incitament. Vederlag som placeringsförsäkringsdistributören får av utomstående eller som denne betalar till utomstående får inte påverka distributörens verksamhet så att kundens intressen eller professionaliteten i verksamheten äventyras, eller kvaliteten hos den tjänst som erbjuds kunden försvagas. Kunden kan orsakas skada exempelvis genom att han eller hon upprepade gånger i onödan är tvungen att besöka försäkringsgivaren av orsaker som beror på försäkringsgivaren.

I lagen föreslås vissa särskilda bestämmelser om försäkringsgivarens organisering av förfarandet för försäkringsdistribution. Bestämmelser om detta kommer därmed inte längre att utfärdas med stöd av de allmänna bestämmelserna i 6 kap. 1 § i försäkringsbolagslagen och i 6 kap. 2 § 1 mom. i aktiebolagslagen (624/2006). Förfarandena för försäkringsdistribution är till karaktären jämförbara med bestämmelserna om organisering av verksamheten enligt försäkringsbolagslagen och aktiebolagslagen. Överträdelserna och försummelserna kommer emellertid att lämnas utanför tillämpningsområdet för skadeståndsregleringen enligt den föreslagna lagen.

Paragrafen motsvarar i fråga om lagstridigt förfarande eller försummelse att iaktta de ovan nämnda bestämmelser vad som i 74 § 1 mom. föreslås i fråga om försäkringsmäklares skadeståndsskyldighet. Paragrafen motsvarar också till innehållet 28 kap. 2 § 2 och 3 mom. i försäkringsbolagslagen, förutom att den föreslagna bestämmelsen lindrar ledningens skadeståndsansvar i försäkringsbolag. Den föreslagna bestämmelsen gäller försäkringsbolaget, inte dess ledning. På motsvarande sätt som i bestämmelsen om skadestånd i försäkringsbolagslagen tillämpas omvänd bevisbörd; försäkringsgivaren är fri från ansvar om den kan visa att både den och dess ombud har agerat professionellt och omsorgsfullt.

I 2 mom. stadgas det om jämkning av skadestånd och fördelning av skadeståndsansvaret mellan två eller flera skadeståndsskyldiga på samma sätt som i 74 § 3 mom. i fråga om försäkringsmäklare.

I 3 mom. föreslås bestämmelser som motsvarar bestämmelserna om försäkringsmäklare i 74 § 4 mom. om att avtalsvillkor som avviker från det som anges i 1 mom. är utan verkan.

76 §. Finansinspektionens rätt att få uppgifter. I 1 mom. föreslås bestämmelser om Finansinspektionens rätt att få uppgifter ur bötesregistret. I 2 mom. föreslås en hänvisning till straffregisterlagen (770/1993). I fråga om Finansinspektionens rätt att få uppgifter ur straffregistret gäller separata bestämmelser. Straffregisteruppgifter får lämnas ut till Finansinspektionen med stöd av 4 a § 1 mom. 2 punkten i straffregisterlagen.

Bestämmelser om rätt att få uppgifter ur bötes- och straffregistret behövs, eftersom Finansinspektionen har skyldighet att utreda och övervaka att en försäkringsdistributör som söker registrering eller har registrerats, centrala personer som direkt deltar i försäkringsdistribution och ansvarspersoner hos försäkringsdistributören samt försäkringsdistributörens ledning och vissa ägare har god vandel. Den granskningen innefattar även åtgärder för att utreda om dessa personer gjort sig skyldiga till brott som äventyrar personens goda vandel. Utan rätt att få uppgifter ur bötes- och straffregistret skulle Finansinspektionens uppdrag försvåras väsentligt, eftersom man då skulle vara tvungen att förlita sig nästan enbart på uppgifter som tillsynsobjektet lämnat.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om Finansinspektionens rätt att få ytterligare uppgifter av den som söker registrering. Uppgifterna ska vara nödvändiga för att bedöma huruvida förutsättningarna för registrering uppfylls. Det kan finnas behov av att begära ytterligare uppgifter t.ex. när Finansinspektionen inte får de uppgifter som behövs för att kontrollera sökandens brottsliga bakgrund direkt ur straffregistret, exempelvis när det rör sig om utlänningar. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll 3 § 3 mom. i lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare (853/2016).

77 §. Nationella bestämmelser om allmänt intresse. Enligt paragrafen ska Finansinspektionen på sin webbplats publicera och uppdatera uppgifter om de nationella bestämmelser om allmänt intresse som ska iakttas vid försäkringsdistribution i Finland. Uppgifterna ska vara så aktuella som möjligt. Direktivet tillåter att medlemsstaterna inför strängare krav än i direktivet. Uppgifter om nationella bestämmelser som är strängare än direktivet och om deras tillämpning hör till bestämmelserna om allmänt intresse och ska offentliggöras. Ifrågavarande bestämmelser om allmänt intresse gäller i enlighet med direktivet distribution av försäkringar eller återförsäkringar i Finland. Av uppgifterna ska framgå de bestämmelser som är strängare än kraven i direktivet, exempelvis att det i Finland har utfärdats vissa särskilda bestämmelser om arvoden till försäkringsmäklare eller sidoverksamma försäkringsmäklare, samt hur dessa strängare bestämmelser tillämpas. Bestämmelser som är strängare än direktivet behandlas i stora drag i avsnitt 4.3. i den allmänna motiveringen. Det är nödvändigt att bestämmelserna om allmänt intresse i Finland offentliggörs, så att försäkringsförmedlare eller sidoverksamma försäkrings-

förmedlare från andra EES-stater som eventuellt bedriver försäkringsdistribution i Finland på ett ändamålsenligt sätt kan förbereda sig på de nationella bestämmelserna som är strängare än minimikraven enligt direktivet.

Paragrafen baserar sig på artiklarna 4.2 och 6.2 samt 11.1 i direktivet, enligt vilken medlemsstaterna ska säkerställa att deras behöriga myndigheter på lämpligt sätt offentliggör de relevanta nationella bestämmelser för att skydda allmänintresset som är tillämpliga på bedrivande av försäkrings- och återförsäkringsdistribution på deras territorier, inklusive information om huruvida och hur medlemsstaten har valt att tillämpa de strängare bestämmelser som anges i artikel 29.3. Enligt den inledande frasen i andra meningen i artikel 11.3 i direktivet ska de nationella behöriga myndigheterna uppdatera sådan information regelbundet.

Det är motiverat att framföra uppgifterna i överensstämmelse med artikel 11.3 i direktivet så, att uppgifterna i enlighet med Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndighetens praxis kategoriseras enligt olika rättsområden. Om bestämmelserna om allmänt intresse ändras i Finland, ska de offentliga uppgifterna uppdateras.

I paragrafen föreslås också bestämmelser om Finansinspektionens skyldighet att på begäran ge uppgifter om bestämmelserna om allmänt intresse i Finland. Finansinspektionen fungerar alltså som en i direktivet avsedd enda kontaktpunkt. Bestämmelser om allmänt intresse är bland annat otillbörligt förfarande enligt 34 § 3—5 mom. samt försäkringsmäklarens skyldighet enligt 36 § 1 mom. att fästa kundens uppmärksamhet vid väsentliga begränsningar i försäkringsskyddet och bestämmelsen i 48 § 2 mom. om skyldighet att informera om hur kostnaderna för en placeringsförsäkring inverkar kumulativt på kapitaltillväxten. Bestämmelsen baserar sig också på artikel 11.4 i direktivet, enligt vilken medlemsstaterna ska inrätta en enda kontaktpunkt som ska ansvara för tillhandahållande av information om bestämmelser för att skydda allmänintresset i respektive medlemsstat. En lämplig behörig myndighet ska utgöra en sådan kontaktpunkt.

I paragrafen föreslås ingen uttrycklig bestämmelse om att den administrativa bördan av dessa bestämmelser ska stå i proportion till behovet av konsumentskydd. Detta är en del av den normala uppföljningen och beredningen av lagar och bestämmelser och föreskrifter på lägre nivå. Bestämmelser om saken finns i artikel 11.2 i direktivet.

Paragrafen baserar sig också på artikel 22.2 första och andra stycket i direktivet, enligt vilka medlemsstaterna får behålla eller anta striktare bestämmelser avseende de informationskrav som avses i kapitlet, förutsatt att dessa bestämmelser överensstämmer med unionsrätten. Medlemsstaterna ska informera Eiopa och kommissionen om dessa nationella bestämmelser. Medlemsstaterna ska även vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att deras behöriga myndigheter på lämpligt sätt offentliggör informationen om huruvida och hur respektive medlemsstat har valt att tillämpa striktare bestämmelser enligt den berörda punkten.

10 kap. **Särskilda bestämmelser**

78 §. Bevarande av vissa handlingar. I 1 mom. föreslås bestämmelser om försäkringsgivarens och försäkringsförmedlarens skyldighet att bevara handlingar som gäller god vandel och yrkeskompetens samt upprätthållande, utvecklande, bedömning och kontroll av yrkeskompetensen, exempelvis examensbetyg. Arkivet ska vara så uppdaterat som möjligt, och handlingarna ska bevaras på ett tillförlitligt sätt. Försäkringsgivaren och försäkringsförmedlaren ska på begäran ge Finansinspektionen namnet på den person som ansvarar för arkivet. Även utan en uttrycklig bestämmelse ska den person som ansvarar för funktionen namnges, så att personen vid behov kan uppges för Finansinspektionen. Till den del som bestämmelsen gäller försäkringsgivare baserar den sig på artikel 10.8 tredje stycket i direktivet.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om försäkringsgivarens och försäkringsförmedlarens skyldighet att arkivera avtal och uppgifter om de tjänster som de tillhandahåller. Försäkringsavtal som ingåtts med kunder samt villkoren för de tjänster som försäkringsförmedlaren och försäkringsgivaren har tillhandahållit ska bevaras på ett tillförlitligt sätt, exempelvis med hjälp av ett system med lösblad eller kort, eller ett datasystem. Avtalsparternas rättigheter och skyldigheter kan ingå som hänvisningar till andra handlingar eller rättsligt bindande texter. Paragrafen grundar sig på artikel 30.4 i direktivet. Det bör emellertid beaktas att kunden och Finansinspektionen på begäran har rätt att få de avtal och andra dokument den behöver också i annan form än som hänvisningar, på det sätt som anges i lagen.

79 §. Tystnadsplikt. Tystnadsplikten enligt den föreslagna bestämmelsen gäller alla parter som i samband med distribution av försäkringar eller annars vid genomförandet av uppgifter som anknyter till försäkringsdistribution hos en försäkringsmäklare, sidoverksam försäkringsmäklare eller den i 4 § 1 mom. avsedda vissa sidoverksamma försäkringsförmedlaren kan ha tillgång till och hantera sekretessbelagda uppgifter. Uppgifterna kan gälla försäkringsdistributörens, en kunds eller någon annans ekonomiska ställning eller hälsotillstånd eller något som berör andra personliga förhållanden eller affärs- eller yrkeshemligheter. Tystnadsplikten innefattar såväl handlingssekretess som förbud mot att röja uppgifter som finns i annan än skriftlig form.

Den som har tystnadsplikt får inte yppa uppgifter som omfattas av tystnadsplikten för utomstående, om inte den till vars förmån tystnadsplikten gäller ger sitt samtycke till att uppgifterna röjs eller om inte något annat föreskrivs i lag. I fråga om behandling av personuppgifter gäller vad som föreskrivs om saken i personuppgiftslagen och i andra lagar, exempelvis EU:s allmänna dataskyddsförordning. Ett särskilt förbud mot behandling av känsliga uppgifter finns i 11 § i personuppgiftslagen, bestämmelser om undantag från förbudet finns i 12 § i den lagen och bestämmelser om behandling av personbeteckning finns i 13 § i den lagen. Även utan en uttrycklig bestämmelse gäller bestämmelserna om skyldighet att iakttä sekretess vid myndigheter i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

I paragrafen föreslås bestämmelser om tystnadsplikt innehållsmässigt i analogi med 30 kap. 1 § 1 mom. i försäkringsbolagslagen, 16 kap. 10 § 1 mom. i lagen om försäkringsföreningar och i 79 § 1 mom. i lagen om utländska försäkringsbolag, i vilka det föreskrivs om tystnadsplikt för försäkringsgivare och ombud.

80 §. Undantag från tystnadsplikten. I 1 mom. föreslås uttryckliga bestämmelser om situationer där en försäkringsmäklare, en sidoverksam försäkringsmäklare eller den i 4 § 1 mom. avsedda vissa sidoverksamma försäkringsförmedlaren har rätt att lämna ut uppgifter som omfattas av tystnadsplikten till myndigheter. Med hänsyn till direktivet är det beaktansvärt att det i 4 punkten i momentet föreslås bestämmelser om offentlighet för forsknings- eller statistikuppgifter. Bestämmelser om lämnande av uppgifter för forskningsändamål finns också i 14 § i personuppgiftslagen och bestämmelser om lämnande av uppgifter för statistiska syften i 15 § i den lagen. I fortsättning ska det föreskrivas om databehandling i syfte med statistik och forskning i EU:s allmänna dataskyddsförordning. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll 30 kap. 2 § 1 mom. 1—6, 9 och 11 punkten i försäkringsbolagslagen och 30 kap. 3 § 1 mom. 4, 6 och 7 punkten i den lagen.

I 2 mom. föreslås bestämmelser som begränsar en försäkringsförmedlares, sidoverksam försäkringsförmedlares eller den i 4 § 1 mom. avsedda vissa sidoverksamma försäkringsförmedlares rätt att lämna ut behövliga uppgifter på så sätt att endast sådana uppgifter som behövs för att utföra ett myndighetsuppdrag får lämnas. I bestämmelsen har rätten att lämna ut uppgifter som berör hälsotillstånd begränsats så att sådana uppgifter endast får lämnas ut till åklagar- och förundersökningsmyndigheter, och endast för förhindrande och utredning av

samt ställande under åtal vid bedrägeribrott som riktas mot en försäkrings- eller pensionsanstalt. Att det ges en möjlighet att vid behov lämna uppgifter till den behöriga myndigheten är nödvändigt för att säkerställa en effektiv och ändamålsenlig tillsyn över försäkringsmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare. Uppgifter kan lämnas ut till de berörda myndigheterna i de stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eftersom bestämmelser om tystnadsplikt för dessa myndigheter finns i artikel 13.4 i direktivet och i artikel 64 i Solvens II-direktivet.

I paragrafen föreslås bestämmelser om undantag från tystnadsplikten innehållsmässigt i analogi med 30 kap. 3 § i försäkringsbolagslagen, 16 kap. 10 § 3 mom. i lagen om försäkringsföreningar och i 79 § 4 mom. i lagen om utländska försäkringsbolag. I de nämnda bestämmelser föreskrivs det om undantag som gäller försäkringsgivares och ombuds sekretess.

I 71 § i lagen om Finansinspektionen finns bestämmelser om Finansinspektionens befogenhet att lämna ut sekretessbelagda uppgifter.

81 §. *Brott mot tystnadsplikten.* I paragrafen föreslås bestämmelser om straff för brott mot tystnadsplikten i analogi med 30 kap. 4 § i försäkringsbolagslagen, 16 kap. 10 a § i lagen om försäkringsföreningar och 80 § i lagen om utländska försäkringsbolag. Straff för brott mot tystnadsplikten enligt 79 § döms enligt bestämmelserna om sekretessbrott eller sekretessförseelse i strafflagen, om inte gärningen är straffbar såsom brott mot tjänsthemlighet eller brott mot tjänsthemlighet av oaktsamhet, eller om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag.

82 §. *Ändringssökande.* Enligt paragrafen får Finansinspektionens beslut som har fattats med stöd av den föreslagna lagen överklagas genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen.

Ambitionen har varit att införa ett omprövningsförfarande i så stor omfattning som möjligt i de ärendegrupper där det lämpar sig. I grundlagsutskottets praxis har omprövningsbegäran inte ansetts vara lämplig för ärenden som är särskilt betydelsefulla med tanke på parternas rättsskydd, i vilka det är viktigt att vid behov snabbt hänskjuta saken till domstolsprövning. Också andra ärendegrupper där ärendet utreds synnerligen grundligt redan i första skedets förvaltningsförfarande eller till vilka det i allmänhet hänförs sig krävande rättslig prövning, har lämnats utanför omprövningsförfarandet. Omprövningsförfarandet har inte heller ansetts vara ändamålsenligt för ärendegrupper i vilka det är vanligt att det i samma ärende finns flera parter. (jfr RP 230/2014 rd; GrUU 55/2014 rd).

I de beslut som Finansinspektionen fattar med stöd av den föreslagna lagen rör det sig i regel om registreringar, anmälan om verksamhet inom EES-området, förbud mot förfaranden eller verksamhetsförbud, avförande ur registret eller administrativa påföljder. Beslut om att vägra registrering eller avslagsbeslut som avser anmälan om verksamhet inom EES-området meddelas relativt sällan och med beaktande av särdragen i varje enskilt fall. Besluten är av stor betydelse för den som lämnar registreringsansökan eller EES-anmälan. När det gäller förbud mot vissa förfaranden för försäkringsdistribution eller verksamhetsförbud rör det sig om Finansinspektionens beslut som gäller försäkringsförmedlarens eller den sidoverksamma försäkringsförmedlarens rätt till näringsverksamhet. I sådana situationer ska Finansinspektionens avslagsbeslut basera sig på utförlig utredning, vägande motiveringar och krävande rättslig prövning. Omprövningsförfarandet är av en sådan art att det inte är väl lämpat för sådana beslut. Därför ingår i propositionen inget förslag om användning av ett omprövningsförfarande.

83 §. *Ikraftträdande.* Den nya lagen om försäkringsdistribution avses träda i kraft den 23 februari 2018. Direktivet ska genomföras nationellt senast den dagen. Antagandet av kommiss-

ionens delegerade förordningar har blivit försenat. Det föreslås att lagens bestämmelser ska träda i kraft i ett senare datum som torde bestämmas i enlighet med den dag då tillämpning av kommissionens delegerade förordningar börjar. Det exakta datumet torde framgå under EU-behandlingen hösten 2017.

84 §. Övergångsbestämmelser. I 1 mom. föreslås bestämmelser om förhållandet mellan den föreslagna lagen och den gällande lagen om försäkringsförmedling. Avsikten är att genom denna lag upphäva lagen om försäkringsförmedling jämte senare ändringar.

Denna lag ska inte tillämpas retroaktivt på avtal som ingåtts före ikraftträdandet av den nya lagen. Enligt 2 mom. tillämpas på sådana avtal de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Med avtal avses i paragrafen uppdragsavtal och försäkringsavtal. Bestämmelsen är nationell.

Enligt 3 mom. ska bestämmelserna i 42 § i den föreslagna lagen om användning av produkthanteringssystem tillämpas på betydande förändringar i avtalen som varit gällande vid ikraftträdandet av lagen på det sätt som närmare föreskrivs i den paragrafen.

I 4 mom. föreslås bestämmelser om att en försäkringsmäklare som registrerats i det försäkringsförmedlarregister som förs av Finansinspektionen före ikraftträdandet av denna lag ska överföras som försäkringsmäklare eller som sidoverksam försäkringsmäklare i det försäkringsförmedlarregister som avses i den föreslagna lagen. Av försäkringsmäklare som registrerats före ikraftträdandet av denna lag förutsätts inte försäkringsmäklarexamen enligt denna lag. På motsvarande sätt förutsätts det inte att en person som har avlagt försäkringsmäklarexamen med godkänt resultat men inte har varit registrerad i försäkringsförmedlarregistret ska visa yrkeskompetens genom en försäkringsmäklarexamen enligt denna lag, utan examen enligt lagen om försäkringsförmedling räcker. De försäkringsmäklare som registrerats enligt den gällande lagen ska dock uppfylla kraven på yrkeskompetens enligt 18 § i denna lag senast den 23 februari 2019 och visa Finansinspektionen detta senast den nämnda dagen. Med stöd av momentet krävs det inte att försäkringsmäklare som registrerats före ikraftträdandet av denna lag ska avlägga försäkringsmäklarexamen på nytt utan för att visa sin yrkeskompetens kan de visa upp Finansinspektionen någon annan tillförlitlig utredning om att de uppfyller kraven på yrkeskompetens enligt denna lag. De får dock visa Finansinspektionen ett intyg över en försäkringsförmedlarexamen enligt denna lag för att visa sin yrkeskompetens. En sådan annan utredning kan avse att dessa försäkringsmäklare har iakttagit skyldigheten enligt den föreslagna lagen att delta i utbildning och utvecklande 15 timmar per år.

Bestämmelsen motsvarar artikel 40 i direktivet, enligt vilken medlemsstaterna ska se till att förmedlare som redan registrerats enligt direktiv 2002/92/EG följer de relevanta bestämmelser i nationell lagstiftning som genomför artikel 10.1 i detta direktiv senast den 23 februari 2019.

Efter ikraftträdandet av denna lag ska minst 30 procent av personalen som deltar i försäkringsdistribution vara registrerad om de deltar i försäkringsdistributionen hos ett försäkringsmäklarföretag som fungerar som en juridisk person. Det förutsätts att tillräckligt många personer som registreras har försäkringsmäklarexamen så, att hela kravet på 30 procent fylls. Till exempel i ett sådant företag där fyra personer distribuerar försäkringar, ska minst två personer som registreras, dvs. 50 procent av den personal som deltar i försäkringsdistributionen, ha försäkringsmäklarexamen för att kravet på 30 procent ska uppfyllas.

I 5 mom. föreslås bestämmelser om skyldighet för ett ombud som registrerats före ikraftträdandet av denna lag att genom en annan tillförlitlig utredning visa Finansinspektionen senast den 23 februari 2019 att den uppfyller kraven på yrkeskompetens enligt 18 § i denna lag. Efter ikraftträdandet av denna lag ska minst 30 procent av personalen som deltar i försäk-

ringsdistribution vara registrerad om de deltar i försäkringsdistributionen hos ett ombudsföretag som fungerar som en juridisk person. Bestämmelsen motsvarar artikel 40 i direktivet.

I 6 mom. föreslås bestämmelser om personer vars ansökan om upptagning som ombud eller försäkringsmäklare i försäkringsförmedlarregistret är anhängig hos Finansinspektionen vid ikraftträdandet av denna lag. En sökande ska komplettera sin ansökan i enlighet med kraven i denna lag och visa Finansinspektionen senast den 23 februari 2019 att den har yrkeskompetens enligt 18 § i denna lag innan sökanden får antecknas i försäkringsförmedlarregistret. Yrkeskompetensen kan visas genom försäkringsmäklarexamen i enlighet med denna lag eller någon annan tillförlitlig utredning. En juridisk ska person visa upp en utredning om att de personer som i enlighet med denna lag ska ha yrkeskompetens uppfyller kraven enligt 18 §.

Med stöd av bestämmelsen ska den som söker registrering som ombud komplettera sin ansökan i enlighet med kraven i denna lag innan sökanden får antecknas i försäkringsförmedlarregistret som ombud eller sidoverksam ombud. Vid behov ska sökanden komplettera sin ansökan till exempel med avseende på huruvida den ombudsverksamhet som ska bedrivas är huvudsaklig verksamhet eller sidoverksamhet.

Med stöd av bestämmelsen ska den som söker registrering som försäkringsmäklare komplettera sin ansökan i enlighet med kraven i denna lag innan sökanden får antecknas i försäkringsförmedlarregistret som försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare. Vid behov ska sökanden precisera sin ansökan till exempel med avseende på huruvida den mäklarverksamhet som ska bedrivas är huvudsaklig verksamhet eller sidoverksamhet. En sökande som är en fysisk person behöver dock inte avlägga försäkringsmäklarexamen på nytt, om examen har avlagts med godkänt resultat före ikraftträdandet av denna lag. Dessutom förutsätts det att den fysiska personen inom ett år från det att denna lag trädde i kraft till Finansinspektionen lämnar en kompletterad ansökan, som i efterhand godkänns, fastän godkännandet skulle ske efter tidsfristen på ett år. Det väsentliga är att den kompletterade ansökan lämnas till Finansinspektionen inom ett år från ikraftträdandet av denna lag.

Bestämmelsen motsvarar artikel 40 i direktivet.

1.2 Försäkringsbolagen

1 kap. De centrala principerna för försäkringsbolags verksamhet samt tillämpning av lagen

Definitioner

11 b §. *Vissa definitioner som hänför sig till försäkringsmatematik och finansiering.* I paragrafen definieras begreppen riskreduceringstekniker, diversifieringseffekter, prognostiserad sannolikhetsfördelning, riskmått, externt ratinginstitut och reglerad marknad. Definitionerna är nya, men de ändrar inte den övriga materiella lagstiftningen. Bestämmelsen hänför sig till de observationer som kommissionen gjort i fråga om Finland och som gäller genomförandet av Solvens II-direktivet. Definitionerna ingår i artikel 13.22 och 13.36—40 i Solvens II-direktivet.

3 kap. Bedrivande av direkt försäkring utomlands

2 §. *Anmälan om filialetablering.* I paragrafen föreslås ett nytt 3 mom. där det ges en definition av den utländska nationella garantifond som avses i 2 mom. Definitionen är ny, men den

ändrar inte den övriga materiella lagstiftningen. Bestämmelsen hänför sig till de observationer som kommissionen gjort i fråga om Finland och som gäller genomförandet av Solvens II-direktivet. Definitionen ingår i artikel 13.24 i Solvens II-direktivet.

25 kap. **Tillsynen över försäkringsbolag och försäkringsholdingsammanslutningar**

28 §. *Granskning av funktioner eller uppgifter som lagts ut på entreprenad.* I paragrafen förtydligas Finansinspektionens befogenheter vid granskning av funktioner eller uppgifter som lagts ut på entreprenad. Det företag som är föremål för granskning behöver inte vara ett försäkringsföretag eller företag i försäkringsbranschen, eftersom den utläggning på entreprenad som avses i 6 kap. 16 § i försäkringsbolagslagen överlag inte avser arbete som typiskt ingår i försäkringsdistribution. Med externa tjänsteleverantörer avses således inte heller i denna paragraf exempelvis försäkringsförmedlare eller sidoverksamma försäkringsförmedlare. Tjänsteleverantören kan vara finländsk eller utländsk. Det handlar inte om företag i en försäkringsföretagsgrupp eller filialer. Det är tillräckligt att ett i Finland registrerat försäkringsbolag har lagt ut en funktion eller ett uppdrag på leverantören. I förarbetena till lagen har man tidigare klarlagt frågan om granskningsrätt i fråga om tjänsteleverantörer som utför funktioner eller uppgifter som ett i Finland registrerat försäkringsbolag har lagt ut (regeringens proposition 83/2013 rd, s. 25).

I 1 mom. föreslås en hänvisning till 24 § 2 mom. i lagen om Finansinspektionen. Med stöd av bestämmelserna har Finansinspektionen befogenhet att inspektera en tjänsteleverantör hos vilken ett i Finland registrerat försäkringsbolag har lagt ut en funktion eller ett uppdrag och som har ett driftställe i Finland. Med stöd av den hänvisade bestämmelsen ska inspektionen genomföras vid företagets driftställe.

Bestämmelsen är ny, men den ändrar inte den övriga materiella lagstiftningen. För tydlighetens skull föreslås bestämmelser om saken i lag. Bestämmelsen hänför sig till de observationer som kommissionen gjort i fråga om Finland och som gäller genomförandet av Solvens II-direktivet. Frågan regleras i artikel 38.1 c i Solvens II-direktivet.

I 2 mom. föreslås ett bemyndigande för Finansinspektionen att inspektera en tjänsteleverantör hos vilken ett i Finland registrerat försäkringsbolag har lagt ut en funktion eller ett uppdrag och som finns i en annan EES-stat än Finland. Enligt momentet kan Finansinspektionen själv eller genom en representant inspektera den verksamhet som lagts ut på företaget. Innan inspektionen inleds ska Finansinspektionen emellertid informera tillsynsmyndigheten i den berörda EES-staten om inspektionen. Finansinspektionen kan också be tillsynsmyndigheten i den berörda EES-staten att för Finansinspektionens räkning granska den funktion eller uppgift som lagts ut på entreprenad.

Bestämmelsen är ny. Det har inte tidigare i lag utfärdats exakta bestämmelser om förfarandet. För tydlighets skull föreslås bestämmelser om saken i lag. Bestämmelsen hänför sig till de observationer som kommissionen gjort i fråga om Finland och som gäller genomförandet av Solvens II-direktivet. Frågan regleras i artikel 38.2 första och andra stycket i Solvens II-direktivet.

26 kap. **Grupptillsyn och beräkning av solvensen på gruppnivå**

1 §. *Definitioner.* I 1 mom. 13 punkten görs en teknisk ändring av sluttecknet. I 14 punkten föreslås en definition av begreppet transaktion inom gruppen. Definitionen är ny, men den ändrar inte den övriga materiella lagstiftningen. Bestämmelsen hänför sig till de observationer som kommissionen gjort i fråga om Finland och som gäller genomförandet av Solvens II-direktivet. Definitionen ingår i artikel 13.19 i Solvens II-direktivet.

31 kap. Övriga bestämmelser om försäkringsbolag

Det föreslås att mellanrubriken före 1 § i kapitlet ändras så att den lyder på följande sätt: Försäkringsbolag som representanter. Detta är en logisk konsekvens av att 1 och 3 § i kapitlet föreslås bli upphävda.

1 och 3 §. Det föreslås att vissa paragrafer i 31 kap. upphävs i lagen. Avsikten är att bestämmelser om försäkringsbolags marknadsföring som finns i 1 § i kapitlet i den gällande lagen ska finnas i 34 § i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution. I fråga om verksamheten för ett försäkringsbolags ombud, om vilken det föreskrivs i 3 § i den gällande lagen, föreslås heltäckande bestämmelser i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution. Enligt förslaget ska det således inte längre i försäkringsbolagslagen föreskrivas om marknadsföring eller om ombuds verksamhet. Bestämmelserna om marknadsföring och om uppgivande av ställning som ombud i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution motsvarar till sitt innehåll de gällande bestämmelser i försäkringsbolagslagen som nu föreslås bli upphävda. I den föreslagna lagen om försäkringsdistribution föreslås dessutom flera nödvändiga tillägg och preciseringar som föranleds av direktivet.

1.3 Lagen om försäkringsföreningar

12 kap. Tillsynen över försäkringsföreningarna

2 §. I paragrafen görs en teknisk ändring av en hänvisning, enligt vilken i bestämmelsen i fråga om marknadsföring hänvisas till bestämmelserna i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution i stället för till försäkringsbolagslagen. På tillsynen över en försäkringsförenings marknadsföring och avtalsvillkoren tillämpas också i fortsättningen bestämmelserna i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution och lagen om Finansinspektionen.

1.4 Lagen om utländska försäkringsbolag

3 §. *Verksamhet som faller utanför tillämpningsområdet.* Hänvisningen i 1 punkten i paragrafen till lagen om försäkringsförmedling ändras till en hänvisning till den föreslagna lagen om försäkringsdistribution. Paragrafens 2 punkt motsvarar oförändrad bestämmelsen i den gällande lagen.

14 b §. *Granskning av funktioner eller uppgifter som lagts ut på entreprenad.* I paragrafen klargörs behörigheten för den myndighet som svarar för försäkringstillsynen i ett utländskt EES-försäkringsbolag när det gäller granskningen av funktioner eller uppgifter som lagts ut på entreprenad vid ett driftställe som finns i Finland. Det företag som är föremål för inspektionen behöver inte vara ett försäkringsföretag. Det handlar inte om företag i en försäkringsföretagsgrupp eller filialer. Företaget kan vara finländskt eller utländskt. Det är tillräckligt att det utländska EES-försäkringsbolaget har lagt ut en funktion eller ett uppdrag på ett företag som finns i Finland.

I 1 mom. föreslås bestämmelser om grunderna för granskningsrätten i fråga om den myndighet som svarar för försäkringstillsynen i EES-staten. Om ett EES-försäkringsbolag har lagt ut en funktion eller en uppgift på entreprenad hos ett företag i Finland, kan den myndighet som svarar för försäkringstillsynen i bolagets hemstat inom ramen för sin behörighet inspektera den verksamhet som lagts ut vid driftstället. Inspektionen kan också utföras av en representant för den myndighet som svarar för försäkringstillsynen av ett utländskt EES-försäkringsbolag. Innan inspektionen inleds ska den myndighet som svarar för försäkringstillsynen i det utländska EES-försäkringsbolagets hemstat eller myndighetens representant informera Finansinspektionen om inspektionen.

I momentet föreslås det att en utländsk myndighet för försäkringstillsyn i en EES-stat ges rätt att företa inspektion vid en näringsidkares driftställe, om det är nödvändigt i syfte att genomföra en tillsynsuppgift enligt Solvens II-direktivet. Eftersom de uppgifter som näringsidkaren lämnar muntligen eller skriftligen kan vara bristfälliga med tanke på tillsynen eller då näringsidkaren kan underlåta att lämna några uppgifter alls, anses det vara nödvändigt att föreskriva om tillsynsmyndighetens rätt att t.ex. vid behov kontrollera om näringsidkaren verkligen bedriver rörelse på den adress som uppgivits. Innan en inspektion förrättas ska tillsynsmyndigheten ha grundad anledning att anta att en näringsidkare verkligen bedriver näringsverksamhet på ett område, i en lokal eller i ett annat utrymme som är föremål för inspektion och att den information som fås vid inspektionen eller den åtgärd som genomförs kan bidra till utredningen av ärendet i övrigt. Inspektioner ska förrättas endast när det är nödvändigt med tanke på utförandet av tillsynsuppgifterna.

I förslaget har bestämmelsen om hemfridsskydd i 10 § i Finlands grundlag beaktats. Det föreslås att till 1 mom. fogas ett uttryckligt omnämnande av driftstället. Med detta åsyftas att granskningsåtgärderna inte kan utsträckas till sådana lokaler som omfattas av hemfriden. Tillsynsmyndigheten ska med till buds stående medel i tillräcklig mån säkerställa att föremålet för inspektion inte används som bostad och att det alltså inte är fråga om ett utrymme som omfattas av hemfriden. Om någon trots detta framför ett påstående om att föremålet för inspektion omfattas av hemfriden, förutsätts att den som framlägger påståendet har ganska konkreta uppgifter om eller bevis på att det är fråga om ett utrymme som verkligen omfattas av hemfriden. Det bör dock observeras att näringsverksamhet ibland bedrivs även från ett utrymme som en fysisk person använder som sin bostad. Det kan alltså ibland vara svårt för en myndighet att i förväg veta och förvissa sig om att en lokal där en inspektion ska förrättas endast används för näringsverksamhet eller om den även regelbundet används som bostad av en fysisk person. (Jfr regeringens proposition 33/2007 rd, s.7)

Bestämmelsen är ny. För tydlighets skull föreslås bestämmelser om saken i lag. Bestämmelsen hänför sig till de observationer som kommissionen gjort i fråga om Finland och som gäller genomförandet av Solvens II-direktivet.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om överföring av tillsynsuppgifter till Finansinspektionen, när det rör sig om en tjänsteleverantör i Finland hos vilken ett utländskt EES-försäkringsbolag har lagt ut en funktion eller uppgift. På begäran av den myndighet som svarar för försäkringstillsynen av det utländska EES-försäkringsbolaget kan Finansinspektionen inspektera den verksamhet som lagts ut på företaget. På Finansinspektionens rätt att få uppgifter samt granskningsrätt tillämpas då bestämmelserna om Finansinspektionens rätt att få uppgifter samt granskningsrätt i fråga om tillsynsobjekt i 3 kap. i lagen om Finansinspektionen, bestämmelserna om Finansinspektionens rätt att förena rätten att få uppgifter samt granskningsrätten med vite i 33 a § i den lagen och bestämmelserna om Finansinspektionens rätt att anlita utomstående sakkunniga i 34 § i den lagen.

Bestämmelsen är ny. Det har inte tidigare i lag utfärdats exakta bestämmelser om förfarandet. För tydlighets skull föreslås bestämmelser om saken i lag. Bestämmelsen hänför sig till de observationer som kommissionen gjort i fråga om Finland och som gäller genomförandet av Solvens II-direktivet. Bestämmelserna om saken finns i artikel 38.2 första och andra stycket i Solvens II-direktivet.

1.5 Lagen om försäkringsavtal

1 kap. Allmänna stadganden

1 §. Tillämpningsområde. I 3 mom., där det föreskrivs om de bestämmelser i lagen som tillämpas på trafikförsäkringar, föreslås justeringar av den anledningen att lagförslaget innehåller förändringar i försäkringsgivarens informationsplikt. Enligt det föreslagna momentet ska bland bestämmelserna om informationsskyldighet på trafikförsäkringar tillämpas 5 § 1, 3 och 4 mom., 5 a och 5 b §, 5 d § 1 mom. samt 7—9 § och 9 a § 1 mom. Dessutom ska på trafikförsäkringar tillämpas det nya 4 b § 1 mom. som gäller klarläggande av försäkringsbehovet.

Genom de bestämmelser som nämns i momentet genomförs delvis artikel 20.1, 20.2 och 20.4—8, artikel 22.1 första stycket och artikel 23 i direktivet.

Det är skäl att notera att med stöd av 5 § 4 mom. även bestämmelserna i 6 a kap. i konsumentskyddslagen som gäller förhandsinformation ska tillämpas när det är fråga om distansförsäljning av trafikförsäkringar. Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/65/EG om distansförsäljning av finansiella tjänster förutsätter att sådana bestämmelser även tillämpas på lagstadgade försäkringar. Genom förslaget rättas det felaktiga genomförandet av direktivet som gjordes genom lag 467/2016 (RP 123/2015 rd).

2 §. Definitioner. I 1 mom. föreslås definitioner av begreppen placeringsförsäkring, försäkringsbaserad investeringsprodukt och Solvens II-direktivet.

Den nya definitionen av placeringsförsäkring i punkt 2 a i momentet behövs, eftersom det för genomförandet av direktivet behöver fogas särskilda bestämmelser om placeringsförsäkringar till lagen.

Definitionen av placeringsförsäkring baserar sig på begreppet livförsäkring, som vedertaget omfattar de försäkringar som avses i 13—20 § i lagen om försäkringsklasser. Den föreslagna definitionen gäller dock inte vissa försäkringar som betraktas som livförsäkringar.

Den föreslagna definitionen av placeringsförsäkringar är mer omfattande än definitionen i artikel 2.1.17 i direktivet. Med avvikelse från direktivet ska även individuella pensionsförsäkringar betraktas som placeringsförsäkringar. På pensionsförsäkringar tillämpas redan enligt den gällande lagen om försäkringsavtal särskilda bestämmelser bland annat om de uppgifter som ska lämnas före försäkringsavtal ingås. Genomförandet av direktivet ger inte orsak att ändra denna grundlinje.

På samma sätt som i direktivet ska som placeringsförsäkringar däremot inte betraktas sådana livförsäkringar där avtalsenlig ersättning endast betalas ut vid dödsfall eller på grund av arbetsoförmåga som beror på en olycka, sjukdom eller funktionsnedsättning. Som placeringsförsäkringar ska inte heller betraktas officiellt erkända tjänstepensionssystem som omfattas av tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut som bedriver tilläggs pensionsverksamhet eller för Solvens II-direktivet, eller andra pensionsförsäkringar som kan anses vara grupp-försäkringar.

Definitionen motsvarar definitionen av placeringsförsäkring i 5 § 1 mom. 12 punkten i lagförslag 1.

I 2 b-punkten föreslås en definition av det nya begreppet försäkringsbaserad investeringsprodukt. I definitionen ingår en hänvisning till definitionen av försäkringsbaserad investeringsprodukt i 5 § 1 mom. 21 punkten i lagförslag 1. I lagen används fortfarande i huvudsak be-

greppet placeringsförsäkring enligt 2 a-punkten. Försäkringsbaserad investeringsprodukt definieras emellertid i lagen, eftersom begreppet används i kommissionens delegerade förordning om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/97 vad gäller informationskrav och uppföranderegler för distribution av försäkringsbaserade investeringsprodukter där begreppet emellertid inte definieras. Bestämmelsen motsvarar artikel 2.1.17 i direktivet.

Enligt *punkt 5 a-punkten* i momentet avses med Solvens II-direktivet Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet. På grund av den nya definitionen görs en teknisk ändring i den föregående 5 punkten.

I *5 b-punkten* definieras varaktig form genom vilket informationen lämnas. Definitionen motsvarar definitionen av varaktig form i 5 § 1 mom. 9 punkten i lagförslag 1.

4 §. Bestämmelser som ska tillämpas på gruppförsäkring. I paragrafen räknas upp de bestämmelser i lagen som ska tillämpas på gruppförsäkringar. En grundläggande ändring i förhållande till nuläget är att på gruppförsäkringar enligt den föreslagna paragrafen ska tillämpas bestämmelserna i 4 b § 1 mom. som gäller klarläggande av försäkringsbehovet, samt bestämmelserna om försäkringsgivarens förhandsinformation. Om den gruppförsäkring som erbjuds är en annan försäkring än en placeringsförsäkring, ska på den tillämpas 5 § 1, 3 och 4 mom., 5 a och 5 b § samt 5 d § 1 mom. Om gruppförsäkringen är en i 2 § 1 mom. 5 a punkten avsedd placeringsförsäkring, gäller i fråga om den beroende på fallet även 4 b § 2 mom., 5 § 2 mom., 5 c § och 5 d § 2 mom. På gruppförsäkringar ska även 9 och 9 a § tillämpas.

Enligt skäl 49 i ingressen till direktivet om försäkringsdistribution bör i fråga om gruppförsäkringar med kund avses den företrädare för en grupps medlemmar som ingår ett försäkringsavtal för gruppmedlemmarnas räkning, varvid den individuella gruppmedlemmen inte kan fatta individuella beslut om att ansluta sig. För tydlighets skull är det skäl att påpeka att bestämmelserna om försäkringsgivarens informationsskyldighet i lagförslaget till den del som gäller gruppförsäkringar riktar sig till den som ingår ett avtal om gruppförsäkring, dvs. försäkringstagaren.

Genom de bestämmelser som nämns i paragrafen genomförs delvis artikel 20.1, 20.2 och 20.4—8, artikel 22.1 första stycket, artikel 23, artikel 29.1 samt artikel 30.1, 30.2 och 30.5 i direktivet.

4 a §. Bestämmelser som ska tillämpas på kapitaliseringsavtal. I paragrafen räknas upp de bestämmelser som ska tillämpas på kapitaliseringsavtal. Kapitaliseringsavtal är i 2 § 1 mom. 5 a punkten avsedda placeringsförsäkringar. Enligt den föreslagna paragrafen ska på kapitaliseringsavtal tillämpas 4 b § som gäller klarläggande av försäkringsbehovet, de nya 5 a, 5 b, 5 c och 5 d § som gäller informationsskyldighet samt 9 a § som innehåller ett bemyndigande. Genom de bestämmelser som nämns i paragrafen genomförs delvis artikel 20.1, 20.2 och 20.4, artikel 22.1 andra stycket, artikel 23, artikel 29.1 samt artikel 30.1, 30.2 och 30.5 i direktivet.

2 kap. **Information om försäkringen**

4 b §. Klarläggande av försäkringsbehovet. I paragrafen föreslås bestämmelser om försäkringsgivarens skyldighet att fastställa försäkringssökandens försäkringsbehov. Paragrafens 1 mom. gäller alla försäkringar och 2 mom. innehåller kompletterande bestämmelser och placeringsförsäkringar.

För att utreda försäkringsbehovet ska försäkringsgivaren enligt 1 mom. begära upplysningar av försäkringssökanden om dennes behov av och krav på försäkring. Begäran om upplysning-

ar kan ske såväl personligen som till exempel via en nättjänst eller i försäkringsansökningsblanketten. I momentet föreslås inga närmare bestämmelser om innehållet i de upplysningar som ska bes.

Försäkringars betydelse och innehåll varierar så mycket att det inte kan ställas några exakta krav i fråga om detta. Till exempel i fråga om lagstadgade försäkringar, såsom trafikförsäkringen, förutsätter utredning av försäkringsbehovet färre uppgifter än i fråga om frivilliga försäkringar. En konsument eller jämförbar aktör som är försäkringssökande kan i allmänhet uttrycka sitt försäkringsbehov endast på allmän nivå, såsom behovet att försäkra sitt hem eller sin fritidsbostad, sin bil eller sitt sällskapsdjur eller behovet av beredskap för olyckor, sjukdomar, arbetsförmåga, arbetslöshet eller död som drabbar sökanden själv eller en nära anhörig. På basis av den allmänna information som fåtts av den som söker en sådan försäkring ska kompletterande frågor ställas till sökanden så att försäkringsgivaren bättre ska kunna fastställa försäkringsbehovet. Frågorna ska vara på så sätt specifika att man utifrån svaren kan bedöma huruvida den försäkring eller de försäkringar som försäkringsgivaren erbjuder uppfyller försäkringssökandens försäkringsbehov.

När det gäller placeringsförsäkringar är det väsentliga med tanke på klarläggandet av försäkringsbehovet att försäkringsgivaren får tillräcklig information om försäkringssökandens mål med investeringen, exempelvis investeringstiden och den eftersträlvade nivån på avkastningen i förhållande till risknivån. Den information som ska begäras för bedömningen av om placeringsförsäkringen är ändamålsenlig och lämplig redogörs nedan i samband med 2 mom.

På försäkringsbehovet inverkar väsentligen även de andra försäkringar som försäkringssökanden har. Något försäkringsbehov finns givetvis inte om försäkringssökanden redan har en försäkring som täcker risken i fråga. Därför bör sökanden på en allmän nivå också tillfrågas om sådana. Utöver försäkringar som sökanden själv tecknat kan det vara fråga om gruppförsäkringar som sökanden eventuellt omfattas av. På motsvarande sätt är det skäl att fråga om andra sådana typiska försäkringar som kan ha betydelse när försäkringsbehovet fastställs. I fråga om små husbolag med högst ett par lägenheter, där en kund försäkrar sitt lösöre i hemförsäkringen, kan det t.ex. vara skäl att fråga kunden till vilken del husbolagets fastighetsförsäkring ersätter skador som orsakas den fasta inredningen i lägenheterna, eller till vilken del en försäkring som en försäkringsgivare eller hyresgäst tecknat ersätter skador på ett objekt som hyrs ut. På motsvarande sätt är det skäl att i samband med erbjudande av produktförsäkringar som säljs i vitvaru- och elektronikaffärer fråga om kunden redan har en hemförsäkring; en separat produktförsäkring kan då ofta överlappa med hemförsäkringen. Vilka andra försäkringar sökanden redan har, kan lättare klarläggas vid ett kundbesök, eller i övrigt genom personlig kommunikation än genom nätförsäljning. Även i samband med nätförsäljningen borde man fästa den sökandes uppmärksamhet vid att klarlägga huruvida befintliga försäkringar helt eller delvis täcker försäkringsbehovet. Även i samband med nätförsäljningen borde man minst ge typiska exempel för försäkringar kan erbjuda överlappande skydd. Försäkringsgivaren har dock inte skyldighet att i detalj utreda innehållet i en försäkring som en annan försäkringsgivare beviljat eller i detalj jämföra försäkringarnas täckning.

Enligt 2 mom. ska vid erbjudande av en placeringsförsäkring försäkringssökanden också tillfrågas om tidigare erfarenheter och kunskaper om det investeringsområde som anknyter till försäkringen. Av relevans med tanke på investeringserfarenheten är såväl erfarenhet av försäkringsbaserade investeringar som erfarenhet av den typ av finansiella instrument eller andra investeringsobjekt till vilka försäkringstagaren på grundval av försäkringen kan styra försäkringspremierna. En annan relevant faktor är också huruvida försäkringssökanden har upprepade erfarenheter av de berörda finansiella tjänsterna eller finansiella instrumenten, eller endast enstaka erfarenheter. Av relevans med tanke på kunskaperna är utöver sökandens faktiska

kunskaper om den berörda finansiella tjänsten eller finansiella instrumentet också sökandens utbildning och yrke.

Om det har avtalats om att försäkringssökanden ska ges en personlig rekommendation om val en viss placeringsförsäkring eller vissa placeringsförsäkringar, ska enligt momentet av sökanden också begäras upplysningar om hans eller hennes ekonomiska situation. Det väsentliga är inte bara att klarlägga sökandens risktolerans och förmåga att bära förluster utan också sådana andra faktorer som kan ha betydelse vid bedömning av vilken eller vilka placeringsförsäkringar som är lämpliga för sökanden.

Försäkringsgivaren har utgångsmässigt rätt att lita på att de upplysningar som försäkringssökanden lämnar är korrekta och att sökandens försäkringsbehov kan fastställas utifrån upplysningarna. Undantagen utgörs av de fall där försäkringsgivaren vet eller borde veta att upplysningarna är uppenbart felaktiga eller bristfälliga till exempel på grund av att de innehåller motstridigheter. I detta fall är försäkringsgivaren skyldig att begära ytterligare upplysningar av försäkringssökanden eller, om detta inte är möjligt på grund av att försäkringen snabbt behöver sättas i kraft, att varna sökanden om att fastställandet av försäkringsbehovet baserar sig på upplysningar som kan vara felaktiga eller bristfälliga.

Genom paragrafen genomförs delvis artikel 20.1 första och andra stycket samt artikel 30.1 första stycket och 30.2 första stycket.

5 §. Information innan avtal ingås. Paragrafens rubrik ändras på finska. Den gällande paragrafens finska ordalydelse ”sopimuksen päättäminen” kan också uppfattas så att det är fråga om avslutande av avtalsförhållandet, varför det föreslås att rubriken ersätts med det allmänspråkliga uttrycket ”sopimuksen tekeminen”.

I 1 mom., som gäller skyldighet att lämna förhandsinformation, görs behövliga ändringar på grund av att försäkringsgivaren enligt den föreslagna 4 b § är skyldig att fastställa försäkringsbehovet med beaktande av de upplysningar som fås av försäkringssökanden. Enligt det föreslagna momentet ska försäkringsgivaren ge information uttryckligen om sådana försäkringar som den erbjuder som uppfyller det fastställda försäkringsbehovet. Det centrala innehållet i informationsskyldigheten är i sig oförändrad. Försäkringssökanden ska ges tillräcklig information för att han eller hon ska kunna bedöma försäkringens ändamålsenlighet, jämföra de tillbudsstående alternativen och få en riktig uppfattning om hur täckande försäkringsskyddet är (RP 114/1003 rd, s. 26). Också skyldigheten att fästa sökandens uppmärksamhet vid väsentliga begränsningar i försäkringsskyddet kvarstår oförändrad.

I momentet genomförs delvis artikel 20.1 första och andra stycket samt artikel 20.4 i direktivet. I fråga om den information om placeringsförsäkringar som ska ges till kunder och presumtiva kunder, exempelvis om försäkringsformerna och tjänsterna och deras kostnader samt tillhörande avgifter, motsvarar bestämmelsen även artikel 29.1 första stycket i direktivet.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om särskild informationsskyldighet i fråga om placeringsförsäkringar. Bestämmelserna i momentet kompletterar den allmänna informationsskyldigheten enligt 1 mom. Enligt momentet ska försäkringsgivaren för det första fästa uppmärksamhet vid sådana omständigheter som är väsentliga för valet av olika slags placeringsförsäkringar och investeringsobjekt som hänför sig till dem, med särskild hänsyn till försäkringssökandens tidigare erfarenhet av och kunskaper om investeringar samt målet med investeringen. Momentet motsvarar till denna del i huvudsak den gällande bestämmelsen som nu finns i 1 mom. och som alltså flyttas till 2 mom.

Det nya på lagnivå är att enligt det föreslagna momentet ska uppgifter om avgifter som tas ut för placeringsförsäkringen och investeringsobjekt som hänför sig till den specificeras och räknas samman så att försäkringssökanden kan förstå kostnaderna för försäkringen liksom deras kumulativa verkan på försäkringens avkastning och kapitaltillväxt. Till innehållet är kravet dock inte helt nytt, eftersom Finansinspektionen redan med stöd av den gällande lagen meddelat Föreskrifter och anvisningar 10/2012 Presenterade av kostnader och intäkter i avtal om långsiktigt sparande och i försäkringar, som syftar till att säkerställa att tillsynsobjektens kunder, inklusive försäkringssökande, ska få tillräckliga och väsentliga uppgifter om kostnader och intäkter för att fatta beslut om finansiella produkter. Också kostnaderna för den tjänst som tillhandahålls i samband med försäkringsdistributionen ska anges för kunden.

Det som är nytt är skyldighet att lämna information om hur kostnader av försäkringen påverkar ackumulation av kapitalet. Bestämmelsen är nationell. Kostnadsstrukturen i placeringsförsäkringar är ofta komplicerad. Det gäller i synnerhet pensionsförsäkringar där det är normalt att försäkringskapitalet tryggas genom en dödsfallsförsäkring. Det har bedömts befogat att nationellt ställa det nämnda kravet på att lämna ytterligare information, eftersom från försäkringssökandes synpunkt är det vanligtvis mer instruktivt att jämföra ackumulationen av kapital i alternativ som denne erbjuder hos olika tjänstdistributörer än avkastningen som är mer abstrakt.

Enligt det föreslagna momentet ska försäkringssökanden även varnas för de risker som är förknippade med försäkringen eller till de investeringsobjekt som hänför sig till den eller den föreslagna investeringsstrategin. Också enligt de gällande bestämmelserna ska sökanden varnas om de risker som är förknippade med försäkringen och de anknutna investeringsobjekten. Det nya är att skyldigheten även gäller den föreslagna investeringsstrategin. Om avsikten till exempel är att sökanden på en gång eller inom en kort tid placerar en betydande summa medel i en försäkring, ska det varnas om den risk som är förknippad med en sådan investeringsstrategi. På motsvarande sätt ska sökanden varnas om en investeringsstrategi där de tillgångar som ska placeras inte i tillräcklig utsträckning sprids på olika investeringsobjekt.

Det ska dock inte räcka med att endast varna om den risk som är förknippad med investeringsstrategin, utan försäkringssökanden ska även informeras om hur riskerna kan kontrolleras på ett ändamålsenligt sätt med hänsyn till investeringsmålen. Till exempel i ovannämnda situationer ska sökanden informeras om att risken i allmänhet minskas av att investeringar görs under en längre tidsperiod och av att de riktas till olika slags investeringsobjekt som har svag korrelation.

Genom de ovan förklarade bestämmelser i momentet genomförs till sin del artikel 29.1 i direktivet.

Momentet innehåller dessutom en informativ hänvisning till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter). Förordningen träder i kraft den 1 januari 2018. Det är skäl att konstatera att innan ett livförsäkringsavtal ingås ska kunden dessutom ges motsvarande uppgifter som anges i artiklarna 185 och 186 i Solvens II-direktivet som till sin del har genomförts med bestämmelser i justitieministeriets förordning om information om livförsäkring (177/2011). Närmare bestämmelser om saken finns också i Finansinspektionens föreskrifter (Föreskrifter och anvisningar 10/2012 om presenterade av kostnader och intäkter i avtal om långsiktigt sparande och i försäkringar).

Till paragrafens 3 mom. fogas kravet enligt artikel 20.4 och 29.1 tredje stycket i direktivet om att förhandsinformationen ska ges i begriplig form. Till denna del ändras inte innehållet av rättsläget, även om ett sådant krav inte tidigare uttryckligen har angetts i paragrafen.

I momentet förutsätts det också att försäkringens komplexitet beaktas vid lämnandet av informationen. Eftersom informationsskyldigheten redan med stöd av de gällande bestämmelserna bl.a. fastställs utifrån försäkringens betydelse, innehåll och de situationer där de tas (RP 114/1993 rd s. 26), har det enligt gällande lag krävts att försäkringens komplexitet beaktas.

Slutligen innehåller momentet ett krav på att informationen ska lämnas så att hänsyn tas till huruvida kunden är konsument eller en person som i enlighet med 3 § 2 mom. kan jämföras med en konsument, eller någon annan person samt andra egenskaper hos en kund eller kundgrupp. Informationsskyldigheten framhävs när försäkringssökanden är konsument eller kan jämföras med en konsument. Om försäkringssökanden är någon annan än en sådan person kan den ha mindre behov av information, vilket kan beaktas när informationen ges. Detta kan gälla i synnerhet i de fall som nämns i skäl 51 i ingressen till direktivet, t.ex. vid försäkring mot industriella eller kommersiella risker.

Genom bestämmelserna om försäkringens komplexitet och objektet för givande av information genomförs delvis artikel 20.2 i direktivet.

Paragrafens 4 mom. motsvarar till innehållet 5 § 3 mom. i den gällande lagen.

5 a §. Lämnande av information i varaktig form eller på en webbplats. Enligt 1 mom. ska de uppgifter som ska ges innan avtal ingås i regel lämnas i pappersform, i någon annan varaktig form eller på en webbplats. Avsikten är att om det sätt som ska användas föreskrivs närmare i förordning av statsrådet. I momentet ingår ett bemyndigande för att utfärda förordning om detta. Varaktig form definieras i 2 § 1 mom. 5 b-punkten. Med momentet genomförs delvis artikel 23.1, 23.2 och 23.4—6 i direktivet.

Även om förutsättningar, som närmare föreskrivs i förordning av statsrådet, för att lämna information på en nätsida uppfylls, är det skäl att lägga märke till att lämnandet av information på detta sätt inte är tillräckligt där det annanstans i lagen förutsätts att informationen ska lämnas i varaktig form. Till exempel vid distansförsäljning av försäkringar ska även i fortsättningsen bestämmelsen i 6 a kap. 11 § 1 mom. i konsumentskyddslagen tillämpas, enligt vilken såväl den i nämnda kapitel avsedda förhandsinformationen och avtalsvillkoren som förhandsinformationen enligt lagen om försäkringsavtal ska tillställas skriftligen eller i en annan varaktig form.

I 2 mom. föreslås särskilda bestämmelser om skadeförsäkringar som avses i bilaga I till Solvens II-direktivet. I Finland finns bestämmelser om dem i 1—12 § i lagen om försäkringsklasser. Med avvikelse från andra försäkringar ska i fråga om dessa försäkringar lämnas ett standardformulär med de uppgifter som avses i artikel 20.8 i direktivet. Avsikten är att bestämmelser om dessa uppgifter, om språket i formuläret samt om andra detaljer som gäller formuläret ska utfärdas genom förordning av statsrådet. I momentet ingår ett bemyndigande om detta. Dessutom föreslås i momentet en informativ hänvisning till kommissionens tekniska tillsynsstandarder, där det enligt artikel 20.9 i direktivet finns bestämmelser om det standardiserade presentationsformatet för formuläret och närmare uppgifter om presentationen av uppgifterna i formuläret.

Standardformuläret ska enligt momentet lämnas i pappersform eller i någon annan varaktig form. Informationen kan lämnas på en webbplats endast om lämnandet av informationen på detta sätt uppfyller villkoren för lämnande av information i varaktig form enligt definitionen i 2 § 1 mom. 5 b-punkten.

I momentet genomförs delvis artikel 20.5 och 20.7—9 punkten i direktivet.

Enligt 3 mom. ska försäkringssökanden ha rätt att på begäran få uppgifterna i pappersform före avtalet ingås. För tydlighetens skull ska i momentet dessutom föreskrivas att också lämnande av information på papper ska vara gratis för sökanden. I momentet genomförs artikel 23.3 i direktivet.

Momentet innehåller också en hänvisning till 6 a kap. 11 § 2 mom. i konsumentskyddslagen, där det föreskrivs om lämnandet av information och avtalsvillkor, då avtalet om finansiella tjänster eller finansiella instrument, på begäran av konsumenten, ingås med hjälp av ett sådant medel för distanskommunikation att informationen och avtalsvillkoren inte kan tillställas i varaktig form innan avtalet ingås. Det ska läggas märke till att med stöd av det förslagna momentet ska bestämmelserna i det nämnda momentet i konsumentskyddslagen tillämpas också i det fallet att genom telefonförsäljning distribueras försäkringar till en annan kund än en konsument. I momentet genomförs artikel 23.7 i direktivet.

5 b §. Personliga rekommendationer om försäkringar. I paragrafen föreslås bestämmelser om givande av personliga rekommendationer om försäkringar, vilket i direktivet kallas rådgivning. Av de orsaker som anges i kapitel 4.1.6. i allmänna motiveringen använder Finland inte den i direktivet föreskrivna optionen att införa bestämmelser om att givandet av en sådan tjänst ska vara obligatorisk för försäkringsgivarna. Givande av personliga rekommendationer om försäkringar ska alltså enligt finsk lag basera sig på ett avtal mellan parterna. För rekommendationen ska det även få tas ut en avtalad avgift. Det bör emellertid noteras att det för uppfyllandet av de lagstadgade informationskyldigheterna inte får tas ut någon avgift av en konsument eller av någon som kan jämföras med en konsument, exempelvis så att konsumenten eller den därmed jämförbara personen får den uppfattningen att den måste avtala om en personlig rekommendation för att få tillräcklig och adekvat information om olika försäkringar som försäkringsgivare erbjuder.

I vissa fall ska det dock enligt lagen vara obligatoriskt att ge en personlig rekommendation. Ett sådant fall är om ett försäkringsavtal ingås med en person vars varaktiga hemvist eller fasta driftställe finns i en EES-stat där denna rådgivning krävs enligt lag vid försäljning av försäkringar.

Om parterna har avtalat om att en personlig rekommendation ska ges, eller om det enligt lagen i den berörda EES-staten är obligatoriskt med sådan rådgivning, ska bestämmelserna i den föreslagna paragrafen tillämpas.

När försäkringsgivaren ger försäkringssökanden en personlig rekommendation om valet av en eller flera försäkringar ska försäkringsgivaren motivera varför den försäkring eller de försäkringar som rekommenderas bäst motsvarar försäkringssökandens försäkringsbehov. Rekommendationen ska utgå från försäkringssökandens personliga omständigheter.

I momentet genomförs delvis artikel 20.1 tredje stycket i direktivet. I 2 mom. föreslås en bestämmelse för den händelse att försäkringssökanden trots försäkringsgivarens begäran inte ger tillräckliga uppgifter för att försäkringsgivaren ska kunna rekommendera en viss försäkring eller vissa försäkringar. Då kan försäkringsgivaren inte ge någon rekommendation, och ska informera försäkringssökanden om detta.

Regleringen är nationell och saknar grund i direktivet. Kravet på att tjänster ska tillhandahållas professionellt och omsorgsfullt måste anses förutsätta att den rekommendation som ges bygger på tillräckliga uppgifter om försäkringssökandens personliga omständigheter. Med tanke på rättsskyddet för såväl försäkringssökanden som försäkringsgivaren anses det vara motiverat att utfärda uttryckliga bestämmelser om saken.

5 c §. *Bedömning av placeringsförsäkringens ändamålsenlighet och lämplighet.* I paragrafen föreslås särskilda bestämmelser om placeringsförsäkringar. Såsom konstateras ovan är begreppet placeringsförsäkring enligt definitionen i 2 § 1 mom. 5 a-punkten mera omfattande än vad som förutsätts i artikel 2.1.17 i direktivet.

Enligt *1 mom.* ska försäkringsgivaren bedöma huruvida den planerade placeringsförsäkringen med eventuella anknutna tilläggstjänster är ändamålsenlig för försäkringssökanden med beaktande av de upplysningar som inhämtats av sökanden om dennes erfarenhet av och kunskaper om investeringsområdet för den berörda försäkringen. I paragrafen avses med tilläggstjänster bl.a. sådana produkter samt tjänster som inte är försäkringar som avses i 40 och 41 § i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution. En sådan tjänst kan vara till exempel en kredit som erbjuds för att finansiera placeringen. Om en planerad försäkring skilt för sig eller tillsammans med tilläggstjänster är komplex eller är förknippad med en hög risk, ska den inte anses vara ändamålsenlig för en försäkringssökande som har ringa erfarenhet av eller kunskaper om investeringar. Ju mer komplex och riskfylld en planerad försäkring eller tjänstehelhet är, desto mer erfarenhet av och kunskaper om investeringar ska en försäkringssökande ha för att försäkringen och tilläggstjänsterna ska kunna bedömas vara ändamålsenliga. Detta är fallet särskilt när det till en planerad försäkring såsom en tilläggstjänst anknyter erbjudande av kredit för finansiering av placeringen eller en del av den.

Om försäkringsgivaren bedömer att placeringsförsäkringen med eventuella anknutna tilläggstjänster inte är ändamålsenlig, ska försäkringsgivaren enligt momentet varna sökanden om det. I lagförslaget föreslås det inte i sig att det ska vara förbjudet att erbjuda en försäkring i sådana fall där försäkringsgivaren konstaterar att den planerade försäkringen och eventuella anknutna tilläggstjänster inte är ändamålsenliga för sökanden. Med stöd av 30 § i lagförslag 1 bör det dock bedömas huruvida det med beaktande av omständigheterna i det enskilda fallet är förenligt med god försäkringssed att erbjuda försäkringen och eventuella anknytande tilläggstjänster.

I praktiken kan det också vara möjligt att försäkringssökanden inte ger tillräckliga upplysningar för en bedömning av ändamålsenligheten hos försäkringen och anknytande tilläggstjänster. Då ska försäkringsgivaren enligt momentet varna sökanden om att det inte går att bedöma om försäkringen och de anknytande tilläggstjänsterna är ändamålsenliga för sökanden. Varningen ska ges i en tydlig och begriplig form. Det finns inget hinder för att ge varningen i standardiserad form, men då ska man t.ex. med hjälp av markering se till att varningen urskiljs från annan information.

I momentet genomförs delvis artikel 30.2 i direktivet.

Om det har avtalats om tillhandahållande av en personlig rekommendation om placeringsförsäkringar, ska försäkringsgivaren enligt 2 mom. rekommendera försäkringssökanden sådana försäkringar som är lämpliga för sökanden med beaktande av dennes erfarenhet av och kunskaper om investeringsområdet för de berörda försäkringarna samt sökandens mål med investeringen och sökandens ekonomiska situation, inklusive risktolerans och förmåga att bära förluster. Även de rekommenderade tilläggstjänsterna ska vara lämpliga för försäkringssökanden. Om försäkringssökanden inte lämnar tillräckliga upplysningar för att försäkringens och de anknutna tilläggstjänsternas lämplighet ska kunna bedömas, ska försäkringsgivaren varna sökanden om att en personlig rekommendation inte kan ges.

I momentet genomförs delvis artikel 30.1 i direktivet. Den bestämmelsen om skyldighet att varna som ingår i momentet är nationell och saknar grund i direktivet. Bestämmelsen föreslås av samma orsaker som den motsvarande bestämmelsen i 5 b § 2 mom.

Med stöd av 3 mom. ska försäkringsgivaren uttala sig om placeringsförsäkringens lämplighet för kunden. I momentet avses med rekommendation ett uttalande om lämpligheten. Enligt momentet ska rekommendationen lämnas till försäkringssökanden innan försäkringsavtalet ingås, på papper eller i någon annan varaktig form på det sätt som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet. Av rekommendationen ska framgå åtminstone det förslag som lagts fram samt hur den rekommenderade försäkringen motsvarar sökandens förväntningar, investeringsmål och ekonomiska situation. Rekommendationen får dock lämnas i varaktig form omedelbart efter det att avtalet har ingåtts, om avtalet ingås med hjälp av en sådan teknik för distanskommunikation att rekommendationen inte kan lämnas i en varaktig form innan avtalet ingås, och om försäkringssökanden har gett sitt samtycke till att rekommendationen ges utan onödigt dröjsmål efter ingåendet av avtalet och inte har önskat senarelägga ingåendet av avtalet trots att försäkringsgivaren har erbjudit denna möjlighet. Ett typiskt fall där undantaget kan bli tillämpligt är telefonförsäljning. I detta fall är det inte möjligt att lämna rekommendationen i varaktig form om kunden vill sluta avtalet under telefonsamtalets gång. Dessutom ska försäkringssökanden enligt momentet informeras om huruvida försäkringsgivaren kommer att ge en regelbunden bedömning av försäkringens lämplighet för sökanden.

I momentet genomförs delvis artikel 30.5 andra och tredje stycket i direktivet.

5 d §. Undantag från försäkringsgivares vissa skyldigheter. I paragrafen föreslås bestämmelser om undantag från vissa bestämmelser om försäkringsgivarens skyldigheter enligt kapitlet. I momentet genomförs artikel 22.1 i direktivet.

I 1 mom. föreslås det att om försäkringen gäller en sådan stor risk som avses i 31 kap. 4 § i försäkringsbolagslagen behöver de upplysningar som avses i 4 b § 1 mom. inte begäras av försäkringssökanden, och följaktligen behöver inte heller försäkringsbehovet fastställas. I fråga om en sådan försäkring ska försäkringsgivaren inte heller behöva uppfylla informationskyldigheten enligt 5 § 1, 3 och 4 mom., 5 a § 2 mom., 5 b § eller 7 § 1 mom. Eftersom de uppgifter som avses i 5 § inte behöver lämnas, blir inte heller bestämmelserna i 5 b § som anknyter till den paragrafen tillämpliga när försäkringen gäller en stor risk.

Undantagen i 2 mom. gäller placeringsförsäkringar när försäkringssökanden är en professionell kund som avses i 1 kap. 18 § i lagen om investeringstjänster. Av en sådan kund behöver inte begäras de upplysningar som avses i 4 b § 2 mom. Det är dock skäl att notera att undantaget inte gäller skyldigheten enligt 1 mom. i den paragrafen att begära upplysningar om sökandens behov och förväntningar med avseende på försäkring och fastställa försäkringsbehovet med beaktande av de upplysningar som fåtts.

En professionell kund behöver enligt momentet inte ges de uppgifter som avses i 5 § 2 mom. och 5 c §. De nämnda uppgifterna gäller endast placeringsförsäkringar. De övriga informationskyldigheterna enligt kapitlet ska tillämpas också när försäkringssökanden är en professionell kund.

6 §. Överlämnande av vissa handlingar. I 1 mom. föreslås en motsvarande ändring av den finska språkdräkten som i 5 § i fråga om att sluta ett avtal. Till innehållet motsvarar bestämmelsen det gällande momentet.

7 §. Information under försäkringens giltighetstid. I paragrafen föreslås bestämmelser om de upplysningar som ska lämnas till försäkringstagaren under försäkringens giltighetstid. Bestämmelsen 1 mom. om lämnande av ett årligt meddelande preciseras så att det förutsätts att meddelandet ges i varaktig form, vilket utan undantag i praktiken alltid görs redan nu. Den föreslagna nya 2 § 1 mom. 5 a-punkten innehåller en definition av begreppet varaktig form. I bestämmelsen preciseras också att i ett meddelande som gäller placeringsförsäkring ska försäk-

ringstagaren ges information om de ändringar som gjorts i placeringsförsäkringen eller i anknutna investeringsobjekt under året samt de kostnader som tagits ut under året.

I momentet genomförs delvis artikel 30.5 första stycket i direktivet.

Paragrafens 2 mom. är ny. I paragrafen föreslås bestämmelser om minimikraven för bedömningarna i det fallet att försäkringsgivaren har förbundit sig att regelbundet bedöma huruvida en tecknad placeringsförsäkring med anknutna tilläggstjänster är lämplig för försäkringstagaren. En sådan bedömning ska enligt momentet vara aktuell och åtminstone beskriva hur den rekommenderade försäkringen och de anknutna tilläggstjänsterna motsvarar försäkringstagarens förväntningar, ekonomiska situation och mål med investeringen. För att förutsättningarna enligt momentet ska uppfyllas, ska försäkringsgivaren ha aktuella uppgifter om försäkringstagarens förväntningar, mål med investeringen och ekonomiska situation vid tidpunkten i fråga. I momentet genomförs delvis artikel 30.5 fjärde stycket i direktivet.

I 3 mom. föreslås en motsvarande bestämmelse som i den nuvarande paragrafen om att försäkringsgivaren efter ett försäkringsfall ska lämna upplysningar till den som har rätt att kräva en prestation av försäkringsgivaren.

9 a §. Närmare bestämmelser och föreskrifter. I 2 mom. föreslås en informativ hänvisning till kommissionens delegerade akter som kommer att antas senare och i vilka det enligt artikel 30.6 i direktivet föreskrivs om de principer som försäkringsförmedlare och försäkringsföretag ska iaktta när de utför försäkringsdistributionsverksamhet. Det är skäl att notera att de delegerade akter som utfärdas inte gäller alla placeringsförsäkringar som avses i lagförslaget. Enligt vad som redogjorts i motiveringen till 2 § 1 mom. 5 a-punkten är den nationella definitionen av begreppet placeringsförsäkring nämligen mer omfattande än definitionen försäkringsbaserad investeringsprodukt enligt artikel 2.1.17.

I momentet föreslås vidare ett nytt bemyndigande enligt vilket Finansinspektionen får meddela föreskrifter som kompletterar 5 och 7 § i fråga om de uppgifter som ska ges om utvecklingen av det återköpsvärde som baseras på erlagda försäkringspremier samt om beloppen av de försäkringsersättningar som betalas vid skadefall.

Dessutom föreslås i momentet samma bemyndigande för Finansinspektionen som i nuläget att meddela föreskrifter om hur kostnaderna för och intäkterna av placeringsförsäkringar samt tillväxten för försäkringssparandet ska beräknas och meddelas. Enligt den gällande lagen gäller bemyndigandet pensions- och sparlivförsäkringar. Eftersom dessa försäkringar är placeringsförsäkringar enligt den föreslagna 2 § 1 mom. 5 a-punkten preciseras ordalydelsen i bemyndigandet i enlighet med detta.

1.6 Lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar

156 §. Tecknande av försäkring. I paragrafen föreslås ett nytt 3 mom. i vilket det hänvisas till de bestämmelser i lagen om försäkringsavtal som tillämpas vid tecknande av lagstadgad försäkring mot olycksfall i arbete och mot yrkessjukdomar. Direktivet om försäkringsdistribution ska tillämpas på distributionen av dessa försäkringar, eftersom dessa försäkringar inte i direktivet utesluts från direktivets tillämpningsområde. Bestämmelsen är nödvändig för att genomföra direktivet till behövliga delar. På försäkringar enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas med beaktande av försäkringarnas lagstadgade karaktär inte bestämmelsen i 9 § i lagen om försäkringsavtal, i vilken det föreskrivs om ansvar för bristfällig eller oriktig information. Ansvaret för bristfällig eller oriktig information ska således avgöras utifrån allmän skadeståndsrätt.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i lagen om försäkringsavtal bör man beakta den lagstadgade karaktären av försäkringarna enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Eftersom det genom lag föreskrivs om försäkringsskyldighet och om innehållet i försäkringsskyddet har en bedömning av försäkringsbehovet betydelse endast i fråga om frivilliga försäkringar enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Även om bestämmelserna i lagen om försäkringsavtal utgångsmässigt också är relevanta för försäkringsbolagets skyldighet att informera om försäkringspremiens struktur och storlek, finns det i 170 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdom redan nu uttryckliga bestämmelser om rätten att få en korrekt och tillräcklig bild av de faktorer som inverkar på försäkringspremien. I fråga om försäkringar med specialpremiegrunder har försäkringstagaren dessutom rätt att få tillräcklig information om utvecklingen av försäkringspremien på lång sikt.

1.7 Lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare

24 §. Tillämpning av lagen om försäkringsavtal. Som ett nytt 2 mom. föreslås i paragrafen en bestämmelse i vilken det hänvisas till de bestämmelser i lagen om försäkringsavtal som tillämpas vid tecknande av lagstadgad olycksfallsförsäkring för idrottsutövare. Direktivet om försäkringsdistribution ska tillämpas på distributionen av dessa försäkringar, eftersom dessa försäkringar inte i direktivet utesluts från direktivets tillämpningsområde. Bestämmelsen är nödvändig för att genomföra direktivet till behövliga delar. Vad som ovan konstateras om karaktären av försäkringarna enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och om relevansen av tillämpningen av bestämmelserna i lagen om försäkringsavtal, gäller även olycksfallsskydd för idrottsutövare enligt denna lag.

1.8 Lagen om Finansinspektionen

5 §. Andra finansmarknadsaktörer. I paragrafens 17 punkt föreslås en teknisk justering där författningens namn och nummer i författningssamlingen ändras i överensstämmelse med den föreslagna lagen om försäkringsdistribution.

27 §. Begränsning av verksamhet som baserar sig på verksamhetstillstånd eller registrering. I 5 mom. föreslås en teknisk justering där författningens namn ändras i överensstämmelse med den föreslagna lagen om försäkringsdistribution.

28 §. Begränsning av ledningens verksamhet. I paragrafen föreslås ett nytt 3 mom. i vilket det föreskrivs om Finansinspektionens rätt att för viss tid förbjuda en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare eller en person i förmedlarens ledning att vara verksam i ledningen. En förutsättning är att personen har gjort sig skyldig till brutit mot eller försummat att iaktta de uppföranderegler som det föreslås bestämmelser i 44—57 och 78 § i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution. Paragrafen är nödvändig för att säkerställa försäkringsförmedlarens tillförlitlighet. I bestämmelsen genomförs artikel 33.1 e och 33.2 d i direktivet till den del som artikel 33.1 e gäller försäkringsförmedlare. I fråga om försäkringsföretag utfärdas bestämmelser om saken med stöd av 1 mom. 1 punkten och 2 mom. i denna paragraf. Tillsammans uppfyller bestämmelserna i artikel 33.2 i direktivet om kraven på ledningens och andra personers verksamhet.

På grund av tillägget blir det nuvarande 3—5 mom. 4—6 mom. Momentens innehåll förändras inte.

40 §. Påföljdsavgift. I 1 mom. föreslås en bestämmelse där de förfaranden som avses i 68 eller 71 § i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution fogas till de gärningar eller försummelser för vilka det kan påföras en påföljdsavgift. Påföljdsavgifter är nödvändiga för att säkerställa att påföljden står i rätt proportion till gärningen. Enligt artikel 3.4 i direktivet ska på-

följdsavgift påföras vilken som helst fysisk person eller juridisk person som är ansvarig för överträdelser. Det föreslås att 1 mom. ändras så att kravet enligt direktivet uppfylls i fråga om försäkringsdistributörer.

Dessutom kan redan enligt 4 mom. i den gällande paragrafen påföljdsavgift, utöver eller i stället för en påföljdsavgift som påförs en juridisk person, påföras en sådan person i den juridiska personens ledning som har åsidosatt sina förpliktelser genom en gärning eller försummelse som avses i paragrafen. Ett villkor för att personen i fråga ska påföras påföljdsavgift är att denne på ett betydande sätt har bidragit till gärningen eller försummelsen. Den berörda punkten i direktivet genomförs därmed i 4 mom. i fråga om personer som hör till ledningen.

Dessutom korrigeras i momentet hänvisningen till 8 kap. 6 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet.

41 a §. *Påföljdsavgiftens maximibelopp i vissa fall.* I ett nytt 4 mom. föreslås en bestämmelse om beloppet av påföljdsavgiften för en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare. I fråga om juridiska personer baserar sig beloppen på artikel 33.2 e och i fråga om fysiska personer på artikel 33.2 f i direktivet. I bestämmelsen genomförs artikel 33.1 e och artikel 33.2 e och f i direktivet.

Bestämmelserna i de föreslagna 1—3 och 5—11 mom. motsvarar till innehållet 1—3 och 4—10 mom. i den gällande paragrafen.

44 a §. *Information till de europeiska tillsynsmyndigheterna om påföljder och andra beslut.* I 2 mom. föreslås hänvisningar till de beslut som avses i 68 och 70 § i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution. De åtgärder för att förbjuda verksamheten för en försäkringsförmedlare, sidoverksam försäkringsförmedlare eller försäkringsdistributör från en annan EES-stat som avses i de hänvisade paragraferna baserar sig inte direkt på EU-förordningar utan på nationell lagstiftning. Därför är det nödvändigt att separat föreskriva att de europeiska tillsynsmyndigheterna ska informeras om dessa åtgärder. Påförandet av en påföljdsavgift enligt 71 § i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution ska däremot anmälas till de europeiska tillsynsmyndigheterna direkt med stöd av 44 a § 1 mom. i lagen om Finansinspektionen. Bestämmelsen baserar sig på artikel 32.3 i direktivet.

45 §. *Tillämpningsområdet för bestämmelserna om tillsyn över kundskyddet.* I 1 och 2 mom. föreslås det en ändring enligt vilken bestämmelserna gäller både finländsk och utländsk försäkringsdistributör. Begreppet försäkringsdistributör omfattar enligt systematiken i lagen om försäkringsdistribution försäkringsgivare, försäkringsförmedlare och sidoverksam försäkringsförmedlare. Till andra delar motsvarar paragrafen den gällande lagen.

55 §. *Anmälningsskyldighet vid filialetablering och annat tillhandahållande av tjänster i andra EES-stater.* Det föreslås att ordalydelsen för bestämmelsen i paragrafen ändras så att den motsvarar de begrepp som används i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution. Ändringen är närmast teknisk.

72 §. *Offentlighet när det gäller statistiska uppgifter om försäkrings- och pensionsanstalter, försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare.* Paragrafens rubrik och paragrafen ändras så att i dem nämns sidoverksamma försäkringsförmedlare enligt den föreslagna lagen om försäkringsdistribution. Ändringarna är främst av teknisk art.

1.9 Lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift

1 §. Avgiftsskyldiga. I paragrafen anges de aktörer som omfattas av lagen och som är skyldiga att betala tillsynsavgift till Finansinspektionen. Hänvisningen i 1 mom. 15 punkten till lagen om försäkringsförmedling ändras till en hänvisning till den föreslagna lagen om försäkringsdistribution. Ändringen är teknisk.

6 §. Grundavgift för övriga avgiftsskyldiga. I paragrafen föreslås bestämmelser om beloppet av grundavgiften i euro för andra avgiftsskyldiga än de som avses i 4 § och om de avgiftsskyldiga. Hänvisningarna i momentet till lagen om försäkringsförmedling ändras till hänvisningar till den föreslagna lagen om försäkringsdistribution. Ändringarna är tekniska.

1.10 Lagen om investeringstjänster

6 kap. **Ekonomiska verksamhetsförutsättningar för tillhandahållande av investeringstjänster samt tillsyn över den ekonomiska stabiliteten**

1 §. Minimikapital. Hänvisningen i det inledande stycket till 5 mom. till lagen om försäkringsförmedling ändras till en hänvisning till den föreslagna lagen om försäkringsdistribution. Ändringen är teknisk.

1.11 Lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism

1 kap. **Allmänna bestämmelser**

2 §. Tillämpningsområde. I paragrafen anges de aktörer som omfattas av lagen. Hänvisningen i 1 mom. 6 punkten till lagen om försäkringsförmedling ändras till en hänvisning till den föreslagna lagen om försäkringsdistribution. Ändringen är teknisk. Dessutom föreslås i paragrafen bestämmelser om sidoverksamma försäkringsförmedlare och filialer till utländska sidoverksamma försäkringsförmedlare.

1.12 Lagen om Konkurrens- och konsumentverket

11 §. I 1 punkten i paragrafen föreslås det en ändring enligt vilken bestämmelserna gäller också en utländsk försäkringsdistributör. Begreppet försäkringsdistributör omfattar enligt systematiken i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution försäkringsgivare, försäkringsförmedlare och sidoverksam försäkringsförmedlare. Bestämmelserna i 2 punkten motsvarar den gällande lagen.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

I 4 § 2 mom. och 39 § 2 mom. i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution samt i 9 a § 2 mom. i lagen om försäkringsavtal föreslås det att statsrådet ska bemyndigas att utfärda en förordning som gäller upprättande av ett faktablad för skadeförsäkringsuppgifter, uppgifterna i och utformningen av faktabladet samt hur det ska lämnas till kunden. I förordningen ska det utfärdas tekniska och detaljerade krav som kompletterar kraven enligt 34 och 36 § i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution samt 5 a § i lagen om försäkringsavtal. Genom förordningen ska bestämmelserna i artiklarna 20.5—20.9 i direktivet genomföras till de delar som bestämmelserna inte ingår i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution.

I 18 § 2 mom. i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution föreslås det att social- och hälsovårdsministeriet ska bemyndigas att utfärda en förordning som gäller minimikraven på yrkeskompetensen och kunskaperna hos försäkringsdistributörer och personer som i anställ-

ning hos försäkringsdistributörerna bedriver eller svarar för försäkringsdistribution. I förordningen ska det finnas tekniska och detaljerade bestämmelser om de minimikrav på yrkeskunskap och yrkeskompetens som avses i bilaga I till direktivet. Kraven gäller skade- och placeringsförsäkring och andra personförsäkringar.

I 39 § 1 mom. i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution och 5 a § i lagen om försäkringsavtal föreslås det att statsrådet ska bemyndigas att utfärda en förordning som gäller formerna för den information om försäkring som lämnas till kunderna. Förordningen ska innehålla tekniska och detaljerade krav.

I 63 § 2 mom. i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution föreslås det att social- och hälsovårdsministeriet ska bemyndigas att genom förordning utfärda bestämmelser om den avgift som tas ut för en examensdel som ingår i försäkringsmäklarexamen. För närvarande finns bestämmelser med motsvarande innehåll i social- och hälsovårdsministeriets förordning. Avsikten är inte att ändra beloppet av avgiften för examensdelen jämfört med nuläget.

Vidare får Finansinspektionen med stöd av 8 § 4 mom. och 9 § 5 mom. i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution meddela närmare föreskrifter om de uppgifter och handlingar om registrering. Finansinspektionen ska också med stöd av 48 § 4 mom. bemyndigas att meddela föreskrifter om hur kostnaderna för och intäkterna av placeringsförsäkringar om utvecklingen av det på betalda försäkringspremier baserade återköpsvärdet för livförsäkring och om de försäkringsersättningar som ska betalas vid skadefall samt tillväxten för försäkringssparandet ska beräknas och meddelas. Finansinspektionen föreslås också med stöd av 60 § 2 mom. ha befogenheter att meddela närmare föreskrifter om innehållet i den berättelse över sin rörelse som försäkringsmäklarna ska lämna till Finansinspektionen och om på vilket sätt berättelsen ska lämnas in.

Med stöd av 73 § 4 mom. i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution ska Finansinspektionen dessutom i enskilda fall få meddela närmare föreskrifter om de åtgärder som en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare ska vidta för att avsluta verksamheten.

3 Ikraftträdande

Enligt artikel 42.1 i direktivet ska direktivet genomföras nationellt senast den 23 februari 2018.

Till den del propositionen gäller ändringar i försäkringsbolagslagen och lagen om utländska försäkringsbolag som föreslås på grundval av en formell underrättelse som kommissionen överlämnat till Finland, föreslås det att bestämmelserna ska tillämpas den 23 februari 2018.

Till den del propositionen gäller bestämmelser om försäkringsdistribution, är det nödvändigt att bereda sig för att ikraftträdandet av lagarna uppskjuts. Antagandet av kommissionens delegerade förordningar har blivit försenat. Ikraftträdandet av lagarna torde bestämmas i enlighet med den dag då tillämpning av kommissionens delegerade förordningar börjar. Det exakta datumet torde framgå under EU-behandlingen hösten 2017. Det sannolika datumet för att inleda tillämpningen är 23 oktober 2018.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

4.1 Behandling av personuppgifter, skyddet för personuppgifter och skydd för hemfriden

Bestämmelserna i 8, 9 och 12 § (registrering), 15 § (uppgifters tillgänglighet), 16 och 17 § (god vandel), 72 § (rapportering om överträdelser) och i 76 § (rätt att få uppgifter ur bötes- och straffregistret) i lagförslag 1 bör bedömas med hänsyn till bestämmelserna i 10 § i Finlands grundlag. Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag.

Grundlagsutskottets vedertagna praxis har varit att lagstiftarens handlingsutrymme begränsas både av den här bestämmelsen och av att skyddet för personuppgifter delvis ingår i samma moment som skyddet för privatlivet. På det hela taget handlar det om att lagstiftaren bör tillgodose denna rätt på ett sätt som är godtagbart med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna överlag. Om man ser till skyddet för personuppgifter har grundlagsutskottet ansett det viktigt att reglera åtminstone syftet med registrering av sådana uppgifter, innehållet i uppgifterna, det tillåtna användningsändamålet inklusive rätten att överlåta registrerade uppgifter, den tid uppgifterna finns kvar i registret och den registrerades rättssäkerhet. Dessutom ska regleringen av dessa faktorer på lagnivå vara heltäckande och detaljerad (se t.ex. GrUU 18/2016 rd, s. 2 och de i utlåtandet hänvisade GrUU 11/2016 rd s. 8 och GrUU 21/2012 rd s. 3/1) Vidare ska lagstiftningen vara tydlig och exakt, uppfylla ett ändamål av allmänt intresse och stå i proportion till det eftersträvade syftet. Rättstillämpningen måste vara förutsägbar.

I 12 § 1 mom. i lagförslag 1 ingår bestämmelser om Finansinspektionens skyldighet att föra ett register över försäkringsförmedlare. Finansinspektionens webbplats ska dessutom vara länkad till det centrala elektroniska register som förs av Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten, så att uppgifter som ska vara offentligt tillgängliga kan kontrolleras. Regleringen i 2 mom. i den paragrafen syftar till att sökanden ska kunna göra en elektronisk ansökan om registrering för att bli antecknad i försäkringsförmedlarregistret. I ansökan ska lämnas de uppgifter som avses i 8, 9 och 13 § i lagförslag 1. Uppgifterna får inte vara felaktiga eller vilseledande. Med stöd av 8 och 9 § i lagförslag 1 antecknas i registret både fysiska personer och juridiska personer. I den föreslagna regleringen rör det sig därmed för fysiska personers vidkommande också om behandling av personuppgifter. Det är motiverat att kräva att en försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller som sidoverksamhet och som har för avsikt att börja inleda sådan tillståndspliktig verksamhet som kräver registrering uppfyller vissa grundläggande förutsättningar. Det är också motiverat att sträva efter att bekräfta dessa förutsättningar genom att kräva att sökanden informerar om dem i samband med den registreringsansökan som görs hos Finansinspektionen. Uppgifterna är behövliga och nödvändiga med tanke på skötseln av Finansinspektionens tillsynsuppgifter. Enligt 8 och 9 § i lagförslag 1 är de uppgifter som ska uppges i ansökan en förutsättning för anteckning i försäkringsförmedlarregistret. Förutsättningarna för registrering baserar sig i huvudsak på direktivet. Till övriga delar rör det sig närmast om basuppgifter som behövs för att identifiera sökanden. Uppgifterna är heltäckande, detaljerade och noggrant avgränsade. Uppgifterna är också proportionerliga så till vida att en fysisk person som söker registrering som försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare inte i sin ansökan förutsätts informera om ansvarsförsäkring eller vissa system på det sätt som förväntas av en juridisk person. I regleringen har man också beaktat att försäkringsmäklare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller sidoverksamhet har en annan ställning i finsk lagstiftning än ombud som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller sidoverksamhet. Ombud som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller sidoverksamhet förutsätts inte i sin ansökan lämna information om sådana omständigheter som har samband med verksamhet som försäkringsmäklare som bedriver förmedling som huvudsaklig verksamhet eller sidoverksamhet.

I 15 § i lagförslag 1 ingår bestämmelser om att personuppgifter och andra uppgifter i registret ska hållas tillgängliga. Genom paragrafen vill man trygga offentligheten hos de uppgifter som finns hos myndigheten till den del som uppgifterna inte omfattar sekretessbelagd information. Grundlagsutskottet har ansett att det är möjligt att offentliggöra personuppgifter i form av en offentlig informationstjänst så som regeringen nu föreslår, om argumenten för det är godtagbara med tanke på garantierna för rättsskydd och de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 65/2014 rd s. 4/II; GrUU 32/2008 rd s. 2/I; GrUU 2/2017 rd). Med avseende på skyddet för privatlivet och för personuppgifter är det enligt utskottet emellertid av relevans att det i webbaserade personregister av den föreslagna typen inte går att söka uppgifter på stora grupper utan till exempel bara genom enskild sökning. (GrUU 32/2008 rd s. 2/II). Inom ramarna för det direktiv som ska genomföras ser utskottet det ändå som viktigt att det aktuella lagförslagets bestämmelser om offentliga informationstjänster kompletteras med en i fråga om registrets innehåll och syfte motiverad restriktion som avser att sökningarna är enskilda. I 15 § i lagförslag 1 och i detaljmotiveringen till den paragrafen har man beaktat de ståndpunkter som uttrycks i grundlagsutskottets vedertagna praxis och i förvaltningsutskottets betänkande 8/2017 rd. I 15 § 2 mom. i lagförslag 1 har man begränsat omfattningen av de personuppgifter som ska vara tillgängliga, och enligt bestämmelsen får personuppgifter endast sökas som enskilda sökningar. I 15 § 3 mom. avgränsas noggrant de övriga uppgifter som Finansinspektionen ska hålla offentligt tillgängliga.

I 76 § i lagförslag 1 föreslås bestämmelser om utlämnande av uppgifter till Finansinspektionen ur det bötesregister och straffregister som Rättsregistercentralen är huvudman för. Uppgifterna lämnas ut från en myndighet till en annan endast för ett tjänsteuppdrag. Vardera myndigheten omfattas av tystnadsplikt. Uttryckliga bestämmelser om utlämnande av uppgifter som Finansinspektionen har fått för tillåtna syften finns i 71 § i lagen om Finansinspektionen.

I 72 § i lagförslag 1 föreslås bestämmelser om skyldighet för en juridisk person som bedriver försäkringsdistribution att ha rutiner för att dess anställda internt genom en oberoende kanal ska kunna rapportera en misstanke om överträdelse av den föreslagna lagen och av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 om marknadsmissbruk och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG och kommissionens direktiv 2003/124/EG, 2003/125/EG och 2004/72/EG (marknadsmissbruksförordningen). Bestämmelsen har funnits redan i den gällande lagen om försäkringsförmedling. Med anledning av direktivet utvidgas tillämpningsområdet till att gälla den föreslagna lagen om försäkringsdistribution.

I 72 § 3 mom. i lagförslag 1 ingår bestämmelser om begränsningar av rätten för den person som rapporten avser att få insyn i de uppgifter som avses i paragrafens 1 och 2 mom. Den berörda personen ska inte ha rätt till insyn, om utlämnandet av uppgifterna skulle kunna hindra utredningen av misstänkta överträdelse. I fortsättningen innebär detta att bestämmelsen åtminstone kommer att begränsa den rätt till tillgång till uppgifter som rör den registrerade som en registrerad har enligt artikel 15 i allmänna dataskyddsförordningen. Enligt allmänna dataskyddsförordningen kan en registrerad persons rättigheter begränsas på nationell nivå endast på det sätt som anges i artikel 23 och kapitel IX i förordningen. Begränsningen baserar sig på artikel 23.1 d och g i allmänna dataskyddsförordningen. En begränsning enligt artikel 23.1 d får göras, om den är en nödvändig åtgärd och görs i syfte att säkerställa förebyggande, förhindrande, utredning, avslöjande eller lagföring av brott eller verkställande av straffrättsliga sanktioner, inbegripet skydd mot samt förebyggande och förhindrande av hot mot den allmänna säkerheten, och en begränsning enligt artikel 23.1 g får göras om begränsningen görs i syfte att säkerställa förebyggande, förhindrande, utredning, avslöjande och lagföring av överträdelse av etiska regler som gäller för lagreglerade yrken. Genom bestämmelsen vill man också garantera att myndigheterna har möjlighet att genomföra åtgärder för att förhindra, ut-

reda och övervaka överträdelser och brott. Dessutom bidrar bestämmelsen till att förbättra stabiliteten hos företagen i försäkringsbranschen.

I propositionen föreslås inga särskilda bestämmelser om den tid uppgifter finns kvar i registret eller om den registrerades rättssäkerhet. Till denna del iakttas de allmänna bestämmelser och fullföljdsförfaranden som gäller Finansinspektionen.

Enligt grundlagsutskottets uppfattning finns det inget hinder för att kraven på räckvidd för, exakthet hos och noggrann avgränsning av bestämmelser om skyddet av personuppgifter till vissa delar kan uppfyllas genom en ändamålsenligt beredd allmän unionsförordning eller genom en allmän nationell lag. Samtidigt har Europeiska kommissionen i samband med arbetet med att genomföra allmänna dataskyddsförordningen betonat att det nationella handlingsutrymmet bör användas mycket restriktivt.

Den behandling av personuppgifter som ingår i 8, 9, 12, 15—17, 72 och 76 § i lagförslag 1 är av en sådan karaktär att den hör till tillämpningsområdet för EU:s allmänna dataskyddsförordning. Allmänna dataskyddsförordningen är en fullständigt harmoniserande förordning, men den ger den nationella lagstiftaren ett visst mått av handlingsutrymme. De nationella bestämmelser som ingår i propositionen bör därmed bedömas med hänsyn till allmänna dataskyddsförordningen och i synnerhet det nationella handlingsutrymme den öppnar för. Också enligt allmänna dataskyddsförordningen ska det fastställas en klar grund för behandlingen av personuppgifter.

Enligt artikel 6.1 c och e i allmänna dataskyddsförordningen är behandlingen av personuppgifter laglig endast om och i den mån som åtminstone ett av följande villkor är uppfyllt:

c) behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige,

e) behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning,

Enligt artikel 6.3 i allmänna dataskyddsförordningen ska den grund för behandlingen som avses i artikel 6.1 c och e fastställas i enlighet med unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av.

Enligt artikel 10 i allmänna dataskyddsförordningen får behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål och överträdelser eller därmed sammanhängande säkerhetsåtgärder enligt artikel 6.1 endast utföras under kontroll av myndighet eller då behandling är tillåten enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, där lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter fastställs. Ett fullständigt register över fällande domar i brottmål får endast föras under kontroll av en myndighet.

I artikel 23.1 d och g i allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs det om centrala begränsningar av den registrerades rättigheter enligt den förordningen. Det ska vara möjligt att i unionsrätten eller i en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbiträdet omfattas av införa en lagstiftningsåtgärd som begränsar tillämpningsområdet för de skyldigheter och rättigheter som föreskrivs i artiklarna 12—22 och 34 samt artikel 5 i den mån dess bestämmelser motsvarar de rättigheter och skyldigheter som fastställs i artiklarna 12—22, om en sådan begränsning sker med respekt för andemeningen i de grundläggande rättigheterna och friheterna och utgör en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle i syfte att säkerställa

d) förebyggande, förhindrande, utredning, avslöjande eller lagföring av brott eller verkställande av straffrättsliga sanktioner, inbegripet skydd mot samt förebyggande och förhindrande av hot mot den allmänna säkerheten,

g) förebyggande, förhindrande, utredning, avslöjande och lagföring av överträdelser av etiska regler som gäller för lagreglerade yrken.

Enligt 23.2 i allmänna dataskyddsförordningen ska alla lagstiftningsåtgärder som avses i punkt 1 innehålla specifika bestämmelser åtminstone, när så är relevant, avseende a) ändamålen med behandlingen eller kategorierna av behandling, b) kategorierna av personuppgifter, c) omfattningen av de införda begränsningarna, d) skyddsåtgärder för att förhindra missbruk eller olaglig tillgång eller överföring, e) specificeringen av den personuppgiftsansvarige eller kategorierna av personuppgiftsansvariga, f) lagringstiden samt tillämpliga skyddsåtgärder med beaktande av behandlingens art, omfattning och ändamål eller kategorierna av behandling, g) riskerna för de registrerades rättigheter och friheter, och h) de registrerades rätt att bli informerade om begränsningen, såvida detta inte kan inverka menligt på begränsningen.

Den nationella lagstiftningen i 8, 9, 12 och 15 § i lagförslag 1 grundar sig på artikel 6.1 c och e i allmänna dataskyddsförordningen, den nationella lagstiftningen i 16, 17 och 76 § i lagförslag 1 på artikel 10 i den förordningen, och den nationella lagstiftningen i 72 § i lagförslag 1, på det sätt som anges ovan, på artikel 23.1 d och g i den förordningen.

I 25 kap. 28 § i lagförslag 2 och i 14 b § i lagförslag 4 ingår bestämmelser om inspektion av verksamheten vid företag som utför funktioner eller uppgifter som ett finländskt försäkringsbolag eller ett försäkringsbolag i en EES-stat har lagt ut på entreprenad. Frågan bör bedömas med hänsyn till skyddet för privatlivet och i synnerhet skyddet för hemfriden, som tryggas i grundlagens 10 §. Utgångspunkten för skyddet för privatlivet är att individen har rätt att leva sitt liv utan godtycklig eller ogrundad inblandning av myndigheter eller andra utomstående. Godtagbara grunder för åtgärder som ingriper i hemfriden är enligt 10 § 3 mom. i grundlagen endast att de är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas.

Med tanke på utförande av de uppgifter som i Solvens II-direktivet åläggs tillsynsmyndigheterna är det inte nödvändigt att utsträcka inspektionerna till eller begära handräckning av polisen vid inspektioner som ska förrättas i lokaler och utrymmen som omfattas av hemfriden. Utgående från 10 § 3 mom. i grundlagen och enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis är tröskeln för att ingripa i hemfriden numera ganska hög, och kriterierna för detta uppfylls inte i de aktuella fallen. Grundlagsutskottet har förutsatt (t.ex. i GrUU 18/2006 rd) att när bestämmelser om myndigheters befogenheter att förrätta kontroller utfärdas, ska sådana lokaler som omfattas av hemfriden genom en uttrycklig bestämmelse lämnas utanför kontrollbefogenheterna när kontrollerna inte är avsedda att bli utsträckta till områden som skyddas av hemfriden. I de föreslagna bestämmelserna har inspektionsrätten begränsats till driftstället för det företag som är föremål för inspektionen.

Regeringen anser att de bestämmelser i propositionen som avser behandling av personuppgifter, uppgifternas tillgänglighet och begränsningar av tillgängligheten samt skyddet för privatlivet har en rättslig grund och är välmotiverade och att de också i övrigt uppfyller villkoren för begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna enligt lagstiftningen. Bestämmelserna i propositionen är i linje med grundlagens 10 § och med den tolkningslinje som etablerats i riksdagens utskottspraxis. Regeringen anser att bestämmelserna är ändamålsenliga, heltäckande, precisa, tydliga, proportionella och förutsägbara.

4.2 Registreringsskyldigheten för försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare

I fråga om de bestämmelser om registrering som föreslås i 2 kap. i lagförslag 1 motsvarar regleringen bestämmelserna i direktivet, och i huvudsak bestämmelserna i den gällande lagen. Bestämmelserna om registrering är betydelsefulla med tanke på näringsfriheten enligt 18 § i grundlagen. Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Grundlagsutskottet har behandlat förhållandet mellan tillstånd och näringsfriheten enligt grundlagen bl.a. i utlåtandena GrUU 24/2010 rd, GrUU 33/2005 rd, GrUU 23/2000 rd och GrUU 35/1998 rd.

I sin praxis har grundlagsutskottet i konstitutionellt hänseende jämställt registreringsskyldigheten med tillståndsplikt (GrUU 15/2008 rd, GrUU 45/2001 och GrUU 24/2000 rd). Grundlagsutskottet har ansett att näringsfriheten är en grundlagsfäst huvudregel, men att den i undantagsfall kan villkoras. Tillståndsplikten ska dock regleras genom en sådan lag som uppfyller övriga allmänna krav på en lag som begränsar de grundläggande fri- och rättigheterna. Begränsningarna i näringsfriheten måste vara exakta och noggrant avgränsade. Deras väsentliga innehåll, såsom omfattningen och villkoren, måste framgå av lagen. Vad gäller innehållet har utskottet ansett det vara viktigt att bestämmelserna om villkoren för registrering och registreringens beständighet är så utformade att myndigheternas verksamhet är tillräckligt förutsägbar (GrUU 67/2002 rd och GrUU 28/2001 rd). I vilken utsträckning myndigheternas befogenheter bestäms utifrån bunden prövning eller ändamålsenlighetsprövning spelar också en viss roll (t.ex. GrUU 32/2010 rd, GrUU 15/2008 rd, GrUU 33/2005 rd, GrUU 66/2002 rd och GrUU 28/2001 rd). Det ovan sagda gäller också för bestämmelserna om registrering.

Registreringsskyldigheten och tillsynen över aktörerna inom branschen utgår från behovet av att säkerställa en störningsfri verksamhet på försäkringsmarknaden och att främja förtroendet för aktörerna inom branschen. I 6 och 7 § i den gällande lagen om försäkringsförmedling föreskrivs det om registrering av försäkringsförmedlare, och definitionen av försäkringsförmedlare omfattar också sådana sidoverksamma försäkringsförmedlare som avses i det nya direktivet. I den föreslagna lagen om försäkringsdistribution föreslås näringsfriheten bli begränsad så att det införs ett krav på registrering av den försäkringsdistribution som försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare bedriver. De ändringar som föreslås i förutsättningarna för registrering är små. I lagförslag 1 är definitionen av försäkringsdistribution mer omfattande än definitionen av försäkringsförmedling i den gällande lagen om försäkringsförmedling, eftersom den föreslagna definitionen i enlighet med direktivet också omfattar webbaserad försäkringsdistribution när den uppfyller vissa krav. Av dem som söker registrering krävs bl.a. att de har yrkeskompetens och god vandel. Av dem som söker registrering som försäkringsmäklare eller sidoverksamma försäkringsmäklare krävs dessutom att de har en yrkesmässig ansvarsförsäkring eller annan likvärdig säkerhet. Skyldigheten att registrera sig i försäkringsförmedlarregistret omfattar inte försäkringsdistribution som bedrivs av försäkringsgivare, småskalig och begränsad försäkringsdistribution som bedrivs av vissa sidoverksamma försäkringsförmedlare som avses i 4 § 1 mom. i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution, eller försäkringsdistribution som bedrivs i Finland från en annan EES-stat eller ett tredjeland. Bestämmelser om en motsvarande skyldighet för försäkringsgivare att registrera sig i Finansinspektionens koncessionsregister finns i försäkringsbolagslagen och i lagen om försäkringsavtal. I dessa lagar föreslås inga ändringar i fråga om registreringen.

Enligt lagförslag 1 ska den verksamhet som i nuläget bedrivs av försäkringsförmedlare även framöver kräva registrering. I nuläget omfattas motsvarar försäkringsförmedlare av en registreringsskyldighet som i huvudsak motsvarar den föreslagna skyldigheten. Den gällande skyldigheten har i vanlig lagstiftningsordning fastställts för försäkringsmäklare 1993 samt för försäkringsmäklare och ombud 2005. Att registrering blir en förutsättning för försäkringsdis-

tribution är nödvändigt för att direktivet ska kunna genomföras på ett ändamålsenligt sätt. Genom registreringen kan det också säkerställas att försäkringsförmedlarna och de sidoverksamma försäkringsförmedlarna har tillräcklig yrkeskunskap för att sköta sina uppgifter. Registreringen underlättar också tillsynen.

Registreringsförfarandet och förutsättningarna för registrering har dimensionerats så att de står i rätt proportion till de eftersträvade målen. Till exempel antalet personer i ledningen för eller i anställning hos en juridisk som ska registreras, liksom beloppet av den yrkesmässiga ansvarsförsäkring eller andra likvärdiga säkerhet som krävs av försäkringsmäklare, varierar enligt vad som är behövligt med tanke på tillsynen och kundskyddet, med beaktande av arten och omfattningen av den juridiska personens affärsverksamhet.

Förutsättningarna för registrering avgränsas noggrant i den föreslagna lagen. Finansinspektionen kan inte tillämpa ändamålsenlighetsprövning vid registreringen, utan Finansinspektionen ska på ansökan registrera en sökande som försäkringsförmedlare eller som sidoverksam försäkringsförmedlare, om sökanden uppfyller de förutsättningar som anges i lagförslag 1. Ändring i Finansinspektionens beslut om avslag på ansökan om registrering får sökas hos Helsingfors förvaltningsdomstol.

I kapitel II i direktivet finns det sådana tvingande bestämmelser om registrering som till stor del har tagits in i lagen om försäkringsförmedling redan i samband med det nationella genomförandet av tidigare direktiv. De ändringar av de gällande bestämmelserna om registrering som ingår i lagförslag 1 är inte betydande ändringar. De föreslagna bestämmelserna om registrering av försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare är förenliga med näringsfriheten som tryggas i grundlagens 18 §.

I 73 § i lagförslag 1 ingår bestämmelser om förutsättningarna för avregistrering. Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett att avregistrering är en myndighetsåtgärd som ingriper kraftfullare i individens rättsliga ställning än avslag på en ansökan om registrering. Enligt utskottet kräver proportionaliteten därför att möjligheten till avregistrering binds vid allvarliga eller väsentliga förseelser eller försummelse och vid att eventuella anmärkningar och varningar till den som antecknats i registret har lett till korrigering av uppenbara brister i verksamheten (t.ex. GrUU 43/2013 rd, GrUU 17/2012 rd, och GrUU 58/2010 rd). Dessa krav har beaktats i lagförslag 1.

Regeringen anser att bestämmelserna i lagförslag 1 överensstämmer med grundlagens 18 § och med den tolkningslinje som etablerats i riksdagens utskottspraxis.

4.3 Administrativa påföljder

Det föreslås att de skyldigheter att påföra sanktioner som ingår i direktivet genomförs genom att föreskriva om ett system för administrativa sanktioner. I synnerhet i 71 § i lagförslag 1 ingår nya bestämmelser om att Finansinspektionen ska ha befogenhet att som en administrativ påföljd påföra en påföljdsavgift.

Grundlagsutskottet har i sak jämställt ekonomiska påföljder av straffkaraktär med straffrättsliga påföljder (se t.ex. GrUU 9/2012 rd samt GrUU 32/2005, s. 2/II; GrUU 55/2005 rd, s. 2/I och GrUU 28/2014 rd, s. 2/II som hänvisas där), även om kravet på exakthet enligt den straffrättsliga legalitetsprincipen i grundlagens 8 § inte direkt gäller administrativa påföljder. Enligt 2 § 3 mom. i grundlagen ska de allmänna grunderna för administrativa påföljder bestämmas i lag, eftersom påförande av en sådan avgift innebär utövning av offentlig makt. Det ska enligt grundlagsutskottets praxis lagstiftas exakt och tydligt om betalningsskyldigheten och grunderna för avgiftens storlek, lika väl som om den betalningsskyldiges rättsskydd och grunderna för

RP 172/2017 rd

att verkställa lagen (GrUU 32/2005 rd, s. 2/II, GrUU 55/2005 rd, s. 2/I, GrUU 57/2010 rd, s. 2/II och GrUU 28/2014 rd, s. 2/II). Utskottet har också ansett det vara viktig att säkerställa att den föreslagna regleringen uppfyller kraven på rätt proportion på påföljderna (se t.ex. GrUU 15/2014 rd och GrUU 17/2012, s. 5—6 och de utlåtanden som nämns där).

Bestämmelser om allvarliga försummelser föreslås i 71 § i lagförslag 1. Bestämmelsen i 71 § 1 mom. baserar sig på artikel 33.1 e och artikel 33.2 e och f i direktivet. Enligt artikel 33.1 e tillämpas artikeln på försäkringsföretag eller försäkringsförmedlare som inte iakttar uppförandereglerna enligt kapitlen V och VI, när det gäller distribution av försäkringsbaserade investeringsprodukter. De gärningar och försummelse som avses här hänför sig till en stor mängd uppförandebestämmelser enligt direktivet, eftersom de hänvisade kapitlen omfattar artiklarna 17—30 i direktivet. I artiklarna finns heltäckande bestämmelser om allmänna informations-skyldigheter och om uppföranderegler samt särskilda bestämmelser om försäkringsbaserade investeringsprodukter. I artikel 33.2 e och f finns detaljerade bestämmelser om de maximala beloppen för påföljden.

Bestämmelserna i 71 § 1 mom. 2—6 punkten i lagförslag 1 baserar sig på nationella bestämmelser. Bestämmelserna gäller i artikel 33.1 a—d och f i direktivet avsedda försäkringsdistributörer, vilka är

- a) personer som underlåter att registrera sin distributionsverksamhet i enlighet med artikel 3,
- b) försäkrings- eller återförsäkringsföretag eller försäkrings- eller återförsäkringsförmedlare som använder sådana personers försäkrings- eller återförsäkringsdistributionstjänster som avses i led a,
- c) försäkrings-, återförsäkrings- eller försäkringsförmedlare som bedriver förmedling som sidoverksamhet som har erhållit registrering på grundval av oriktiga uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt, i strid med artikel 3,
- d) försäkringsdistributörer som inte iakttar bestämmelserna i artikel 10,
- f) försäkringsdistributörer som inte iakttar uppförandereglerna enligt kapitel V, när det gäller andra försäkringsprodukter än dem som avses i led e.

Om administrativa påföljder i fråga om dessa aktörer endast skulle påföras på motsvarande sätt som i direktivet, skulle de administrativa påföljderna för dessa aktörer enligt artikel 33.3 vara

- a) ett föreläggande enligt vilket det krävs att den ansvariga fysiska eller juridiska personen upphör med sitt agerande och inte upprepar detta agerande,
- b) i fråga om sidoverksamma försäkrings-, återförsäkrings eller försäkringsförmedlare, återkallelse av den registrering som avses i artikel 3.

Enligt direktivet handlar det då endast om åläggande att upphöra med agerandet eller om återkallande av registrering. Nationella bestämmelser behövs för att säkerställa att Finansinspektionen har tillräckliga befogenheter att påföra administrativa påföljder som är tillräckliga och står i rätt proportion till gärningen. Genom att bedriva verksamhet utan registrering eller tillräcklig yrkeskompetens, eller genom att bryta mot eller försumma att iaktta uppförandereglerna och informationsplikten vid distribution av andra försäkringar än placeringsförsäkringar, kan en aktör förfara på ett sätt som i väsentlig grad strider mot kundens intresse. Det är moti-

verat att föreskriva om proportionella och nödvändiga administrativa påföljder för gärningar som ligger mellan ytterligheterna.

Grundlagsutskottet har ansett det vara till viss del problematiskt att den som underlåter att iakttä de närmare bestämmelser som utfärdats med stöd av en ministerieförordning kan påföras en överträdelseavgift. I den proposition som utlåtandet gällde blev problemet enligt utskottet mindre tack vare att den paragraf där bemyndigandet att utfärda förordning ingick tillräckligt specifikt angav vad som var förbjuden verksamhet, att bestämmelserna var tämligen ingående och exakta och att bakgrunden också till de bestämmelserna var en EU-förordning (GrUU 28/2014 rd, s. 3/1).

Enligt 71 § 2 mom. i lagförslag 1 omfattar de bestämmelser som avses i 40 § 1 mom. i lagen om Finansinspektionen och för vars överträdelse en påföljdsavgift kan påföras utöver bestämmelserna i 71 § 1 mom. dessutom de närmare bestämmelser och föreskrifter samt med stöd av direktivet utfärdade bestämmelser i kommissionens förordningar och beslut som gäller bestämmelserna i momenten i fråga. En reglering likt den föreslagna är inte helt ny i lagstiftningen, eftersom en bestämmelse med överensstämmande innehåll finns i 15 kap. 2 § 6 mom. i lagen om investeringstjänster. I det föreliggande fallet kommer Europeiska kommissionen att anta kommissionens delegerade förordningar med detaljerad, noggrant avgränsad och exakt reglering som innehåller närmare bestämmelser om bl.a. vissa informationsskyldigheter, belöningar, intressekonflikter och innehållet i produkthanteringssystemen. Också statsrådets förordningar och social- och hälsovårdsministeriets förordning om minimikrav på yrkeskompetens och kunskaper hos personer som deltar i försäkringsdistribution, vilka kommer att överlämnas i samband med propositionen, baserar sig på reglering i direktivet eller i bilagan till direktivet. Förordningarna är noggrant avgränsade och de ställer exakta minimikrav på försäkringsdistributionsverksamheten.

Bestämmelser om verkställighet av administrativa påföljder och rättssäkerhet har i tillräcklig omfattning utfärdats i de allmänna bestämmelserna i lagen om Finansinspektionen. I sin eventuella påföljdsprövning beaktar Finansinspektionen de rättsprinciper inom förvaltningen som anges i 6 § i förvaltningslagen, exempelvis proportionalitetsprincipen. Dessutom finns i 42 § i lagen om Finansinspektionen bestämmelser om de förutsättningar under vilka Finansinspektionen kan avstå från att påföra påföljdsavgift. Fortfarande bör det beaktas att påföljdsavgift inte kan påföras en person som misstänks för samma gärning i en förundersökning, en åtalsprövning eller ett brottmål som är anhängigt vid domstol. Påföljdsavgift kan inte heller påföras den som har dömts för samma gärning genom en lagakraftvunnen dom. Finansinspektionen kan avstå från att påföra en juridisk person påföljdsavgift eller skjuta upp den, om Finansinspektionen i samma ärende gör en myndighetsanmälan om saken enligt 3 c § i lagen om Finansinspektionen eller vidtar någon annan sådan tillsynsåtgärd som föreskrivs i lagen. Bestämmelser om sökande av ändring i ett beslut av Finansinspektionen som gäller påföljdsavgift har utfärdats i 73 § i lagen om Finansinspektionen på ett sätt som är tillräckligt och tillräckligt noggrant med tanke på rättssäkerheten.

Regeringen anser att bestämmelserna om administrativa påföljder i propositionen har i tillräcklig utsträckning anpassats till grundlagens 8 § och till den tolkningslinje som etablerats i riksdagens utskottspraxis.

4.4 Bemyndiganden att utfärda förordningar och meddela föreskrifter på lägre nivå än lag

Frågan om statsrådet och social- och hälsovårdsministeriet ska bemyndigas att utfärda förordningar och om Finansinspektionen ska bemyndigas att meddela föreskrifter bör bedömas med

hänsyn till 80 § i grundlagen. I detaljmotiveringen har det redogjorts för innehållet i dessa bemyndiganden i avsnitt 2 Närmare bestämmelser och föreskrifter.

Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen kan republikens president, statsrådet och ministerierna utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Genom lag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag. Om det inte särskilt anges vem som ska utfärda en förordning, utfärdas den av statsrådet. De närmare bestämmelser som ska utfärdas genom social- och hälsovårdsministeriets förordningar och statsrådets förordningar är tekniska, detaljerade och noggrant avgränsade. Bestämmelserna i fråga behöver inte utfärdas genom lag.

Det har inte tidigare i lag eller förordning funnits detaljerade bestämmelser om den yrkeskompetens och de kunskaper som enligt 18 § 2 mom. i lagförslag 1 krävs av försäkringsdistributörer och av de personer i anställning hos försäkringsdistributörer som deltar eller svarar för försäkringsdistribution. Bestämmelserna baserar sig på bilaga I till direktivet. Bestämmelser om grunderna för de krav som gäller persongrupperna i fråga finns i den föreslagna lagen, vilket innebär att detaljerade bestämmelser om kraven på yrkesskicklighet kan utfärdas på lägre nivå än lag. Detta har gjorts i fråga om vissa andra yrkesgrupper. Detaljerade bestämmelser om t.ex. kraven på revisorers yrkeskompetens finns i arbets- och näringsministeriets förordning om krav för godkännande av revisorer (1442/2015).

I 39 § 1 mom. i lagförslag 1 och i 5 a § 1 mom. i lagförslag 5 föreslås det att statsrådet ska bemyndigas att utfärda en förordning om villkoren för användningen av olika sätt att ge kunderna information om försäkringar när olika informationsformer används. I 39 § 2 mom. i lagförslag 1 och i 5 a § 2 mom. i lagförslag 5 föreslås det med beaktande av bestämmelserna i artiklarna 20.7—20.9 i direktivet bestämmelser om de uppgifter som ett standardformulär som gäller skadeförsäkringar ska innehålla, om på vilket språk det ska utarbetas och om andra kompletterande omständigheter som gäller formuläret. Ett motsvarande bemyndigande ingår också i 4 § 2 mom. i den föreslagna lagen om försäkringsdistribution och i det föreslagna 9 a § 2 mom. i lagen om försäkringsavtal.

Bestämmelser om de avgifter för försäkringsmäklarexamen som social- och hälsovårdsministeriet tar ut har med stöd av 16 § i lagen om försäkringsförmedling och lagen om grunderna för avgifter till staten utfärdats genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. I överensstämmelse med den gällande rättighetens innehåll föreslås i 63 § 2 mom. i lagförslag 1 att social- och hälsovårdsministeriet ska ha rätt att för ordnande och beviljande av försäkringsmäklarexamen ta ut en avgift enligt lagen om grunderna för avgifter till staten. I den föreslagna förordningen görs endast de tekniska ändringar som gäller förordningens ingress. Avsikten är inte att i samband med denna proposition ändra beloppet av avgiften för examensdelen. Förordningen motsvarar också i övrigt till sitt innehåll den gällande lagen.

Enligt 80 § 2 mom. i grundlagen kan även andra myndigheter än ministerierna genom lag bemyndigas att utfärda rättsnormer, om det med hänsyn till föremålet för regleringen finns särskilda skäl och regleringens betydelse i sak inte kräver att den sker genom lag eller förordning.

I propositionen ingår ett bemyndigande för Finansinspektionen att meddela föreskrifter om uppgifter och handlingar som ska lämnas i samband med en registreringsansökan och om innehållet i berättelsen över rörelse. Dessa föreskrifter är tekniska och det behöver inte föreskrivas om dem i lag eller förordning. I 43 § i den gällande lagen om försäkringsförmedling finns det delvis bemyndiganden som motsvarar bemyndigandet för Finansinspektionen att meddela föreskrifter om berättelsen över rörelse. I bemyndigandet görs det i fråga om berättelsen över rörelse endast små ändringar som följer av att det stiftas en ny lag.

RP 172/2017 rd

Enligt propositionen får Finansinspektionen meddela närmare föreskrifter om hur kostnaderna för och intäkterna av placeringsförsäkringar ska beräknas och meddelas. I nuläget har Finansinspektionen meddelat föreskrifter om presenterande av kostnader och intäkter i avtal om långsiktigt sparande och i försäkringar (Finansinspektionens Föreskrifter och anvisningar 10/2012). Finansinspektionen kan dessutom meddela närmare föreskrifter om de uppgifter som ska ges om utvecklingen av det återköpsvärde som baseras på betalade försäkringspremier samt om beloppen av de försäkringsersättningar som betalas vid skadefall. Till följd av lagändringarna behöver det göras små preciseringar i föreskrifterna. Föreskrifterna skulle i huvudsak motsvara de gällande föreskrifterna.

De bestämmelserna i propositionen som gäller bemyndiganden att utfärda författningar och meddela föreskrifter på lägre nivå är i linje med grundlagens 80 § och med den tolkningslinje som etablerats i riksdagens utskottspraxis.

Regeringen anser att de föreslagna bestämmelserna om behandling av personuppgifter, om begränsningar av näringsfriheten, om administrativa påföljder och om utfärdande av förordningar och meddelande av föreskrifter på lägre nivå uppfyller de krav som ställs på begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna. Lagförslagen kan således behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag
om försäkringsdistribution

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på inledande och bedrivande av försäkringsdistribution. Bestämmelserna om inledande och bedrivande av försäkringsdistribution i denna lag gäller även inledande och bedrivande av återförsäkringsdistribution, om inte något annat föreskrivs i lag.

2 §

Försäkringsdistribution

Med *försäkringsdistribution* avses verksamhet som består i att utföra förberedande arbete inför ingåendet av försäkringsavtal och att ge personliga rekommendationer och övrig information om försäkringsavtal samt att ingå försäkringsavtal och bistå vid förvaltning och fullgörande av försäkringsavtal.

Som försäkringsdistribution betraktas dock inte

1) verksamhet som består i att lämna information i enstaka fall inom ramen för annan affärs- eller yrkesverksamhet, om verksamheten inte syftar till att bistå kunden med att ingå eller tillämpa ett försäkringsavtal,

2) försäkringsgivares yrkesmässiga handläggning av ansökningar om ersättning eller utredning av skador eller expertbedömning i ersättningsärenden,

3) rådgivning som ges till samfund och konsumenter av andra än försäkringsdistributörer eller vissa sidoverksamma försäkringsförmedlare, om den som ger informationen inte vidtar några ytterligare åtgärder för att bistå kunden med att ingå ett försäkrings- eller återförsäkringsavtal.

3 §

Begränsning av tillämpning på återförsäkring och försäkring mot stora risker

Bestämmelserna i 4, 32—60, 74, 75 och 78 § i denna lag tillämpas inte på återförsäkringsdistribution.

Bestämmelserna i 4, 32, 33, 36—38 §, 39 § 2 mom., 42 och 43 §, 57 § 2 mom. och 78 § i denna lag tillämpas inte när försäkringsdistributörens verksamhet gäller försäkring mot stora risker.

4 §

Begränsning av tillämpning på vissa sidoverksamma försäkringsförmedlare

Denna lag tillämpas med de begränsningar som anges i 2 mom. på sidoverksamma försäkringsförmedlare som endast distribuerar försäkringar

1) där försäkringspremien som beräknad för en period av ett år uppgår till högst 600 euro eller, om varaktigheten av en resa eller annan tjänst som avses i 3 punkten är högst tre månader, försäkringspremien per försäkrad person uppgår till högst 200 euro,

2) som kompletterar en vara eller tjänst som tillhandahållits av sidoverksamma försäkringsförmedlaren i fråga, och

3) som täcker risken för fel eller skada på eller förlust av en vara, risken för en icke-utnyttjad tjänst eller risken i samband med en bokad resa som tillhandahållits av sidoverksamma försäkringsförmedlaren i fråga.

På i 1 mom. avsedda sidoverksamma försäkringsförmedlare tillämpas endast bestämmelserna i 6, 30, 32—35, 40 och 41 §, 78 § 2 mom. och 79—81 § i denna lag. De nämnda sidoverksamma försäkringsförmedlarna ska innan ett försäkringsavtal ingås ge kunden ett standardiserat faktablad om skadeförsäkring. Närmare bestämmelser om faktabladet utfärdas genom förordning av statsrådet.

Om försäkringsdistribution bedrivs via i 1 mom. avsedd sidoverksam försäkringsförmedlare, ska försäkringsgivaren eller försäkringsförmedlaren se till att kraven enligt 2 mom. uppfylls.

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *försäkringsgivare* försäkringsbolag enligt 1 kap. 1 § i försäkringsbolagslagen (521/2008), med undantag av arbetspensionsförsäkringsbolag enligt lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997), återförsäkringsbolag enligt 1 kap. 4 § i försäkringsbolagslagen, försäkringsbolag enligt 2 § 1 och 2 punkterna i lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995) och försäkringsföreningar enligt 1 § 1 mom. i lagen om försäkringsföreningar (1250/1987),

2) *försäkringsmäklare* en fysisk eller juridisk person som inte är försäkringsgivare eller anställd hos en sådan och som mot vederlag bedriver direktförsäkringsdistribution med stöd av ett uppdragsavtal med en annan kund än en försäkringsgivare som bedriver direktförsäkring eller som mot vederlag bedriver återförsäkringsdistribution,

3) *ombud* en fysisk eller juridisk person som inte är försäkringsgivare eller anställd hos en sådan och som mot vederlag bedriver försäkringsdistribution för försäkringsgivarens räkning och på dennes ansvar, eller en fysisk eller juridisk person som inte är en sådan försäkringsgivare eller anställd hos en sådan som bedriver återförsäkring, och som mot vederlag inleder eller bedriver återförsäkringsdistribution för återförsäkringsgivarens räkning och på dennes ansvar,

4) *försäkringsförmedlare* försäkringsmäklare och ombud,

5) *sidoverksam försäkringsförmedlare* varje fysisk eller juridisk person, med undantag av kreditinstitut enligt kreditinstitutslagen (610/2014) eller värdepappersföretag enligt lagen om investeringstjänster (747/2012) eller motsvarande kreditinstitut eller värdepappersföretag i andra EES-stater, vars huvudsakliga yrkesverksamhet inte är försäkringsdistribution och som mot vederlag distribuerar endast vissa försäkringar som kompletterar en vara eller en tjänst och som inte täcker livförsäkrings- eller ansvarsförsäkringsrisker, utom när detta försäkringskydd kompletterar den vara eller tjänst som försäkringsförmedlaren tillhandahåller som huvudsaklig yrkesverksamhet,

6) *försäkringsdistributör* försäkringsgivare och försäkringsförmedlare samt sidoverksamma försäkringsförmedlare,

7) *person som deltar i försäkringsdistribution* en fysisk person som är anställd hos en försäkringsdistributör och som direkt deltar i försäkringsdistribution,

8) *vederlag* lön, arvode eller annan ekonomisk förmån,

9) *varaktig form* varje sätt som gör det möjligt för kunden att bevara information som riktas till kunden personligen och som tillåter oförändrad återgivning av den bevarade informationen så att den är tillgänglig för användning i framtiden under en tid som är lämplig för informationens syfte,

10) *EES-stat* en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

11) *tredjeland* en annan stat än en EES-stat,

12) *placeringsförsäkring* livförsäkringar med undantag för

a) livförsäkringsavtal där ersättning enligt avtalet endast betalas ut vid dödsfall eller på grund av arbetsoförmåga som beror på en olycka, sjukdom eller funktionsnedsättning,

b) officiellt erkända tjänstepensionssystem som omfattas av tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut som bedriver tilläggs pensionsverksamhet eller för Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II), eller andra pensionsförsäkringar som kan anses vara gruppförsäkringar,

13) *professionell kund* en professionell kund som avses i 1 kap. 18 § i lagen om investeringstjänster,

14) *nära bindningar* betydande bindningar som avses i 1 kap. 10 § i försäkringsbolagslagen,

15) *hemmedlemsstat* den EES-stat där den fysiska person som är försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare har sin hemvist eller den EES-stat där den juridiska person som är försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare har sitt stadgeenliga säte, eller, om denna juridiska person inte har något stadgeenligt säte enligt nationell rätt, den EES-stat där dess huvudkontor finns,

16) *värddmedlemsstat* en sådan EES-stat som inte är försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren hemmedlemsstat och där denne har ett fast driftställe eller verksamhetsställe eller bedriver försäkringsdistribution,

17) *filial* en försäkringsförmedlars eller sidoverksam försäkringsförmedlars agentur eller filial i en annan EES-stat än försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren hemmedlemsstat,

18) *stor risk* en sådan stor risk som avses i 31 kap. 4 § 2 mom. i försäkringsbolagslagen,

19) *direktivet* Europaparlamentets och rådets direktiv 2016/97/EU om försäkringsdistribution,

20) *Solvens II-direktivet* Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II),

21) *försäkringsbaserad investeringsprodukt* en försäkringsprodukt med ett förfallo- eller återköpsvärde som helt eller delvis är direkt eller indirekt exponerat mot marknadsvolatilitet, med undantag för

a) skadeförsäkringsprodukter som anges i bilaga I (skadeförsäkringsklasser) till Solvens II-direktivet,

b) livförsäkringsavtal där ersättning enligt avtalet endast betalas ut vid dödsfall eller på grund av arbetsoförmåga som beror på en olycka, sjukdom eller funktionsnedsättning,

c) pensionsprodukter som enligt nationell rätt anses ha som främsta syfte att ge investeraren inkomst vid pensionering och berättigar investeraren till vissa ersättningar,

d) officiellt erkända tjänstepensionssystem som omfattas av tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut som bedriver tilläggs pensionsverksamhet eller Solvens II-direktivet,

e) individuella pensionsprodukter för vilka ett finansiellt bidrag från arbetsgivaren krävs enligt nationell rätt och där arbetsgivaren eller arbetstagaren inte kan välja pensionsprodukt eller vem som tillhandahåller pensionsprodukten.

En försäkringsmäklare som avses i 1 mom. 2 punkten eller ett ombud som avses i 3 punkten som bedriver direktförsäkringsdistributionsverksamhet som huvudsaklig verksamhet är inte en sidoverksam försäkringsförmedlare.

2 kap.

Registrering av försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare samt försäkringsförmedlarregistret

6 §

Rätt att bedriva försäkringsdistribution i Finland

Försäkringsdistribution får bedrivas av

1) fysiska och juridiska personer som är registrerade

a) i försäkringsförmedlarregistret som försäkringsförmedlare eller sidoverksamma försäkringsförmedlare, eller

b) i en annan EES-stat än i Finland och har underrättat den behöriga myndigheten i den EES-staten om bedrivande av försäkringsdistribution i Finland,

2) sidoverksamma försäkringsförmedlare som avses i 4 §,

3) försäkringsgivare.

Bestämmelser om försäkringsgivarens rätt att bedriva försäkringsdistribution som en del av den övriga försäkringsverksamheten finns i försäkringsbolagslagen, lagen om utländska försäkringsbolag och lagen om försäkringsföreningar.

Återförsäkringsdistribution får även bedrivas av återförsäkringsförmedlare eller sidoverksamma återförsäkringsförmedlare vars hemmedlemsstat inte är en EES-stat.

7 §

Ansökan om registrering

Innan en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare inleder försäkringsdistribution ska den hos Finansinspektionen ansöka om upptagning i försäkringsförmedlarregistret. Ansökan kan göras elektroniskt via försäkringsförmedlarregistret. I ansökan ska de uppgifter som avses i 8, 9 och 13 § meddelas. Uppgifterna får inte vara felaktiga eller vilseledande.

8 §

Förutsättningar för registrering av försäkringsmäklare

Finansinspektionen ska registrera den sökande som försäkringsmäklare, om

1) sökanden inte står i anställnings- eller ombudsförhållande till försäkringsgivaren eller i ett sådant på avtal eller ägande grundat förhållande eller annat beroendeförhållande som är ägnat att påverka försäkringsmäklarens verksamhet i strid med kundens intressen,

2) sökanden är införd i handelsregistret eller något annat motsvarande offentligt register och har sitt säte i Finland, eller, när sökanden är en fysisk person, denne är bosatt i Finland,

3) sökanden inte har försatts i konkurs, och, när sökanden är en fysisk person, denne har uppnått myndighetsåldern och inte har förordnats en intressebevakare eller inte har fått sin handlingsbehörighet begränsad,

4) de personer hos sökanden som avses i 17 § 1 och 2 mom. har god vandel enligt 16 §,

5) den i 19 § 2 mom. avsedda ledningen hos sökanden, när sökanden är en juridisk person, har yrkeskompetens enligt 18 § eller sökanden själv, när sökanden är en fysisk person, har yrkeskompetens som har visats genom en av försäkringsförmedlingsnämnden anordnad försäkringsmäklarexamen,

6) sökanden har en ansvarsförsäkring eller en likvärdig säkerhet enligt 58 § samt ett system enligt 59 § för att hålla kundmedlen åtskilda,

7) sökanden har de interna rutiner och förfaranden och bedömningssystem som avses i 21 § 2 mom. och en plan för ett arkiv enligt 78 § 1 mom.,

8) sökanden är en juridisk person och minst 30 procent av de personer i anställning hos sökanden som deltar i försäkringsdistribution registreras som försäkringsmäklare och de uppgifter som avses i denna paragraf och i 13 § lämnas i fråga om dem,

9) det i ansökan om registrering har meddelats namn, personbeteckning eller födelsetid eller det företags- och organisationsnummer som avses i företags- och organisationsdatalagen (244/2001) och bostadsort eller säte för de aktieägare eller medlemmar som äger minst en tiondel av försäkringsmäklaren samt hur stora dessa innehav är,

10) det i ansökan om registrering har meddelats namn, personbeteckning eller födelsetid eller företags- och organisationsnummer och bostadsort eller säte för de fysiska och juridiska personer som har bestämmande inflytande enligt 1 kap. 5 § i bokföringslagen (1336/1997) eller nära bindningar i förhållande till försäkringsmäklaren,

11) det i ansökan om registrering har meddelats att de andelar som avses i 9 punkten eller nära bindningar som avses i 10 punkten inte hindrar Finansinspektionens eller övriga behöriga myndigheters effektiva skötsel av tillsynsuppgifterna.

Vad som i 1 mom. 1—6 och 9—11 punkten föreskrivs om förutsättningarna för registrering av försäkringsmäklare tillämpas även om sökanden ansöker om registrering som sidoverksam försäkringsmäklare.

Bestämmelserna i 1 mom. 6 och 7 punkten tillämpas inte på en fysisk person som bedriver försäkringsdistribution enbart för en i 1 mom. avsedd juridisk persons räkning.

Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om de uppgifter och handlingar som behövs för registrering.

9 §

Förutsättningar för registrering av ombud

Finansinspektionen ska registrera den sökande som ombud, om

1) sökanden är införd i handelsregistret eller ett motsvarande offentligt register och har sitt säte i Finland, eller, när sökanden är en fysisk person, denne är bosatt i Finland,

2) sökanden inte har försatts i konkurs, och, när sökanden är en fysisk person, denne har uppnått myndighetsåldern och inte har förordnats en intressebevakare eller inte har fått sin handlingsbehörighet begränsad,

3) de personer hos sökanden som avses i 17 § 1 och 2 mom. har god vandel enligt 16 §,

4) den i 19 § 2 mom. avsedda ledningen hos sökanden, när sökanden är en juridisk person, har yrkeskompetens enligt 18 § eller sökanden själv, när sökanden är en fysisk person, har yrkeskompetens enligt den sist nämnda paragrafen,

5) sökanden har de interna rutiner och förfaranden och bedömningssystem som avses i 21 § 2 mom. och en plan för ett arkiv enligt 78 § 1 mom.,

6) sökanden är en juridisk person och minst 30 procent av de personer i anställning hos sökanden som deltar i försäkringsdistribution registreras som ombud och de uppgifter som avses i denna paragraf och i 13 § lämnas i fråga om dem,

7) det i ansökan om registrering har meddelats namn, personbeteckning eller födelsetid eller det företags- och organisationsnummer som avses i företags- och organisationsdatalagen och bostadsort eller säte för de aktieägare eller medlemmar som äger minst en tiondel av ombudet samt hur stora dessa innehav är,

8) det i ansökan om registrering har meddelats namn, personbeteckning eller födelsetid eller företags- och organisationsnummer och bostadsort eller säte för de fysiska och juridiska personer som har bestämmande inflytande enligt 1 kap. 5 § i bokföringslagen eller nära bindningar i förhållande till ombudet,

9) det i ansökan om registrering har meddelats att de andelar som avses i 7 punkten eller nära bindningar som avses i 8 punkten inte hindrar Finansinspektionens eller övriga behöriga myndigheters effektiva skötsel av tillsynsuppgifterna.

Vad som i 1 mom. 1—4 och 7—9 punkten föreskrivs om förutsättningarna för registrering som ombud tillämpas även när sökanden ansöker om registrering som sidoverksam ombud.

Bestämmelserna i 1 mom. 5 punkten tillämpas inte på en fysisk person som bedriver försäkringsdistribution enbart i anställning hos en i 1 mom. avsedd juridisk person.

Bestämmelserna i 1 mom. 6 punkten tillämpas inte på kreditinstitut enligt kreditinstitutslagen eller värdepappersföretag enligt lagen om investeringstjänster.

Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om de uppgifter och handlingar som behövs för registrering.

10 §

Avslag på ansökan om registrering

Finansinspektionen kan avslå ansökan om registrering om de uppgifter som getts i ansökan är felaktiga eller vilseledande och de brister som uppdragats i dem inte har rättats inom en av Finansinspektionen utsatt rimlig tidsfrist.

Ansökan om registrering ska avslås, om någon av de förutsättningar som anges i 8 eller 9 § inte uppfylls. Finansinspektionen ska dessutom avslå ansökan om registrering om Finansinspektionen hindras från att på ett effektivt sätt utföra sina tillsynsuppgifter på grund av tillämplig lagstiftning i ett tredjeland eller svårigheter med att verkställa den, när lagstiftningen i fråga eller dess verkställighet rör en fysisk eller juridisk person som via nära bindningar eller bestämmande inflytande är anknuten till försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren.

Finansinspektionen ska avslå ansökan om registrering även om det med hänsyn till omständigheterna är uppenbart att sökanden har för avsikt att bedriva försäkringsdistribution såsom mellanhand för någon annan.

11 §

Behandlingstiden för ansökan om registrering

Finansinspektionen ska behandla ansökan om registrering inom tre månader från det att ansökan och de uppgifter som behövs för att behandla den lämnades till Finansinspektionen.

12 §

Försäkringsförmedlarregister

Finansinspektionen ska föra och uppdatera ett elektroniskt försäkringsförmedlarregister.

Finansinspektionen ska se till att Finansinspektionens webbplats är länkad till det centrala elektroniska register som förs av Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten så att uppgifter kan kontrolleras.

Finansinspektionen har rätt att ändra uppgifterna i försäkringsförmedlarregistret och i det register som förs av Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten.

13 §

Uppgifter som ska föras in i försäkringsförmedlarregistret

Följande uppgifter ska föras in i försäkringsförmedlarregistret:

1) i fråga om en fysisk person som har registrerats som försäkringsförmedlare namn, firma, eventuell bifirma, personbeteckning eller födelsetid eller företags- och organisationsnummer, bostadsort och adress för det driftställe där försäkringsdistributionen huvudsakligen bedrivs,

2) i fråga om en juridisk person som har registrerats som försäkringsförmedlare firma, företags- och organisationsnummer, säte och adress för det driftställe där försäkringsdistributionen huvudsakligen bedrivs,

3) i fråga om en juridisk person som har registrerats som försäkringsförmedlare namnet på verkställande direktören och dennes ställföreträdare, namnen på styrelsemedlemmarna och deras suppleanter, namnen på de personer som är medlemmar i ett organ som kan jämföras med styrelsen och deras suppleanter, namnen på de ansvariga bolagsmännen samt namnen på de övriga personer som ansvarar för försäkringsdistribution, samt de nämnda personers personbeteckning,

4) uppgift om huruvida försäkringsförmedlaren är verksam som försäkringsmäklare eller ombud och huruvida försäkringsdistributionen är huvudsaklig verksamhet eller sidoverksamhet,

5) uppgift om huruvida försäkringsförmedlaren bedriver försäkringsdistribution av livförsäkringar eller skadeförsäkringar eller båda och huruvida försäkringsmäklaren förmedlar penningmedel eller andra medel som hör till kunden eller försäkringsgivaren,

6) uppgift om huruvida försäkringsförmedlaren bedriver återförsäkringsförmedling,

7) uppgift om de försäkringsgivare ombudet representerar,

8) uppgift om den som har beviljat försäkringsmäklaren ansvarsförsäkringen eller den som ställt annan likvärdig säkerhet samt ansvarsförsäkringens eller den likvärdiga säkerhetens belopp,

9) uppgift om de stater där försäkringsförmedlaren avser att bedriva försäkringsdistribution med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster, samt kontaktuppgifter till försäkringsförmedlaren i dessa stater,

10) i fråga om de aktieägare eller medlemmar som äger minst en tiondel av försäkringsförmedlaren namn, personbeteckning eller födelsetid eller företags- och organisationsnummer och bostadsort eller säte samt hur stora dessa innehav är,

11) i fråga om de fysiska och juridiska personer som har bestämmande inflytande enligt 1 kap. 5 § i bokföringslagen eller nära bindningar i förhållande till försäkringsförmedlaren namn, personbeteckning eller födelsetid eller företags- och organisationsnummer och bostadsort eller säte,

12) uppgift om sådana av Finansinspektionen meddelade uppmaningar och förbud som har förenats med vite enligt 33 a § i lagen om Finansinspektionen (878/2008),

13) uppgift om registreringsdag samt uppgift om avförande ur registret liksom dess orsak och tidpunkt.

Vad som i 1 mom. 1—5 och 7—11 punkten föreskrivs om försäkringsförmedlare, försäkringsmäklare eller ombud tillämpas även på sidoverksamma försäkringsförmedlare, sidoverksamma försäkringsmäklare och sidoverksamma ombud.

RP 172/2017 rd

De anteckningar som avses i 1 mom. 12 punkten ska avföras ur registret när tre år har förflutit från utgången av det år då uppmaningen gavs eller förbudet meddelades.

14 §

Anmälan om ändringar i uppgifter

En försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare ska utan dröjsmål underrätta Finansinspektionen om ändringar i de uppgifter som antecknats i försäkringsförmedlarregistret samt om upphörande med affärsverksamheten och när en förutsättning för registrering inte längre uppfylls.

Försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren ska senast en månad i förväg underrätta Finansinspektionen om ändringar som görs i uppgifter enligt 13 och 22 § när det gäller sådan verksamhet som förmedlaren bedriver i en annan EES-stat än Finland. Finansinspektionen ska anmäla ändringarna till den behöriga myndigheten i den andra EES-staten så snart som möjligt och senast en månad efter det att Finansinspektionen fick informationen.

15 §

Utlämnande av uppgifter ur försäkringsförmedlarregistret samt uppgifters tillgänglighet

Var och en har rätt att genom att ange företags- och organisationsnummer, firma eller bifirma för ett företag få uppgifter som avses i 3 mom. om försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren ur försäkringsförmedlarregistret. Uppgifter om de anmälningspliktiga som antecknats i registret kan också sökas samlat på grundval av näringsverksamhet.

Trots bestämmelserna i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) får uppgifter om fysiska personers namn eller födelsetid lämnas ut i form av utskrifter, genom teknisk anslutning eller på något annat sätt i elektronisk form eller göras allmänt tillgängliga i ett elektroniskt datanät. Personuppgifter kan i ett elektroniskt datanät sökas endast genom enskilda sökningar. Uppgift om en personbetecknings slutled får lämnas ut endast om utlämnandet uppfyller kraven i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. För att uppgift om en personbetecknings slutled ska lämnas utkrävs det att den som ber om uppgifterna ger Finansinspektionen utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

Följande uppgifter i registret ska Finansinspektionen dock hålla allmänt tillgängliga i ett elektroniskt datanät:

1) en enskild näringsidkares namn, firma, eventuell bifirma, företags- och organisationsnummer eller annan motsvarande beteckning och besöksadress för det driftställe där försäkringsdistributionen huvudsakligen bedrivs,

2) en juridisk persons firma, eventuella bifirma, företags- och organisationsnummer eller annan motsvarande beteckning och besöksadress för det driftställe där försäkringsdistributionen huvudsakligen bedrivs,

3) namnet på verkställande direktören och dennes ställföreträdare, namnen på styrelsemedlemmarna och deras suppleanter, namnen på de personer som är medlemmar i ett organ som kan jämföras med styrelsen och deras suppleanter, namnen på de ansvariga bolagsmännen samt namnen på de övriga personer i ledningen som ansvarar för försäkringsdistribution,

4) uppgift om registreringsdag samt uppgift om avförande ur registret liksom dess orsak och tidpunkt,

5) uppgift om att försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren är ombud för en eller flera försäkringsgivare och uppgift om dessa försäkringsgivare,

6) uppgift om huruvida försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren bedriver försäkringsdistribution av skadeförsäkringar, livförsäkringar eller återförsäkringar samt huruvida försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren förmedlar penningmedel eller andra medel som hör till kunden eller försäkringsgivaren,

7) uppgift om vilka EES-stater försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren distribuerar försäkringar i,

8) uppgift om till försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren meddelade offentliga varningar och andra administrativa påföljder och om sådana förbud som förenats med vite.

3 kap.

God vandel och yrkeskompetens

16 §

God vandel

God vandel har den som inte genom en lagakraftvunnen dom under de senaste fem åren har dömts till fängelsestraff eller under de senaste tre åren har dömts till bötesstraff för ett brott som kan anses visa att han eller hon är uppenbart olämplig att bedriva försäkringsdistribution. En person anses dock inte ha god vandel, om han eller hon annars genom sin tidigare verksamhet har visat sig vara uppenbart olämplig.

Bestämmelser om näringsförbuds inverkan på behörigheten finns i lagen om näringsförbud (1059/1985).

17 §

Personer med god vandel

Hos försäkringsgivare och försäkringsförmedlare ska anställda personer som deltar i försäkringsdistribution och personer som ansvarar för försäkringsdistribution ha god vandel. Hos sidoverksamma försäkringsförmedlare ska de personer som ansvarar för försäkringsdistribution ha god vandel.

Om försäkringsförmedlaren är en juridisk person, ska försäkringsförmedlarens ledning och den som antingen direkt eller indirekt innehar minst en tiondel av aktiebolagets aktier eller av det röstetal som aktierna medför, eller, om det är fråga om någon annan sammanslutning än ett aktiebolag, den som har motsvarande äganderätt eller bestämmande inflytande, ha god vandel.

Om en juridisk person bedriver annan reglerad och övervakad verksamhet inom finansbranschen och om det med stöd av någon annan författning gällande finansierings- eller försäkringsbranschen kontrolleras att personer som avses i 1 och 2 mom. har god vandel, behöver deras goda vandel inte kontrolleras med stöd av denna lag. En utredning om god vandel som har gjorts med stöd i annan finans- eller försäkringslagstiftning kan beaktas vid tillämpningen av denna lag.

18 §

Yrkeskompetens

Tillräcklig yrkeskompetens och kunskap har en person som har tillräcklig kännedom om de försäkringar som han eller hon distribuerar och om den lagstiftning som behövs vid försäkringsdistribution. Ombud och sidoverksamma ombud ska därtill ha kännedom om god försäk-

ringssed, samt försäkringsmäklare och sidoverksamma försäkringsmäklare ska därtill ha kännedom om god försäkringsmäklarsed.

Bestämmelser om minimikrav på yrkeskompetens och kunskaper utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

19 §

Personer med yrkeskompetens

En person som deltar i försäkringsdistribution och en person som ansvarar för försäkringsdistribution ska ha sådan yrkeskompetens och kunskap som behövs med tanke på arten och omfattningen av arbetsuppgifterna.

Om försäkringsförmedlaren är en juridisk person, ska försäkringsförmedlarens ledning ha tillräcklig yrkeskompetens och kunskap.

Försäkringsgivaren ska säkerställa att anställda personer som deltar i försäkringsdistribution, ombud och sidoverksamma ombud har tillräcklig yrkeskompetens och kunskap.

20 §

Upprätthållande och utvecklande av yrkeskompetensen

En person som deltar i försäkringsdistribution och en person som ansvarar för försäkringsdistribution hos en försäkringsdistributör ska ständigt upprätthålla och utveckla en sådan yrkeskompetens som är tillräcklig med hänsyn till arten och omfattningen av arbetsuppgifterna. Minst 15 timmar yrkesutbildning och utveckling per år betraktas som tillräckligt med hänsyn till upprätthållandet och utvecklandet av yrkeskompetensen hos en person som deltar i försäkringsdistribution hos en försäkringsgivare och försäkringsförmedlare.

21 §

Bedömningen av och tillsynen över yrkeskompetensen

Försäkringsdistributören ska med beaktande av 18 och 19 § fastställa kraven på yrkeskompetens i de arbetsuppgifter som utförs av de personer som deltar i försäkringsdistribution.

Försäkringsförmedlare och försäkringsgivare ska ta fram en funktion och ha interna rutiner och förfaranden samt bedömningssystem för att säkerställa och övervaka att kraven på yrkeskompetens uppfylls på behörigt sätt. Rutinerna och förfaranden samt bedömningssystemen ska tillämpas och ses över regelbundet.

4 kap.

Etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster för försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare

22 §

Anmälan om avsikt att inleda försäkringsdistribution i en annan EES-stat

En försäkringsförmedlare och sidoverksam försäkringsförmedlare som har för avsikt att distribuera försäkringar i en eller flera andra EES-stater än Finland ska göra en anmälan till Finansinspektionen om saken. Till anmälan ska det fogas en redogörelse för

1) kontakt- och registeruppgifterna för försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren,

- 2) uppgifterna om gruppen,
 - 3) de försäkringar som kommer att distribueras,
 - 4) de stater där försäkringar kommer att distribueras,
 - 5) de försäkringsgivare som ombudet eller sidoverksamma ombudet representerar.
- Om avsikten är att distribuera försäkringar via en filial eller ett fast driftställe med jämförbar form som etablerats i EES-staten, ska utöver vad som anges i 1 mom. följande uppgifter ges:
- 1) adressen där dokument kan erhållas,
 - 2) namnet på den person som ansvarar för filialens eller det fasta driftställets verksamhet.

23 §

Skyldighet att sända uppgifter till de behöriga myndigheterna i värdmedlemsstaten

Finansinspektionen ska inom en månad från mottagande av de uppgifter som avses i 22 § sända uppgifterna till de behöriga myndigheterna i värdmedlemsstaterna. Om försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren har anmält sin avsikt att etablera en filial eller ett fast driftställe, ska Finansinspektionen sända uppgifterna, om inte Finansinspektionen har skäl att ifrågasätta försäkringsförmedlarens eller den sidoverksamma försäkringsförmedlarens organisatoriska struktur eller ekonomiska situation. När Finansinspektionen fått bekräftelse av den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten om att uppgifterna har mottagits, ska Finansinspektionen skriftligen meddela försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren att den behöriga myndigheten tagit emot uppgifterna.

Om Finansinspektionen har vägrat sända anmälan om etablering av filial eller fast driftställe, ska den inom en månad från mottagandet av uppgifter som avses i 22 § fatta ett motiverat beslut i ärendet. Försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren får söka ändring i beslutet genom besvär.

Om Finansinspektionen inte inom en månad från mottagande av de uppgifter som avses i 22 § har sänt anmälan om etablering av filial eller fast driftställe, får försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren söka ändring genom besvär. Besvären anses då gälla Finansinspektionens avslagsbeslut. Besvär kan anföras tills Finansinspektionen har fattat beslut om sändande av anmälan. Finansinspektionen ska upplysa besvärsmyndigheten om att beslut har meddelats i det ärende som besvären gäller.

24 §

Rätt att inleda försäkringsdistribution i en EES-stat med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster

En försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare får i den värdmedlemsstat förmedlaren uppgett i sin anmälan inleda försäkringsdistribution med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster omedelbart efter det att förmedlaren har fått det i 23 § 1 mom. avsedda skriftliga meddelandet från Finansinspektionen. Finansinspektionen ska samtidigt underrätta försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren om kontaktpunkten i värdmedlemsstaten.

Försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren ska iaktta de bestämmelser om allmänt intresse som offentliggörs vid kontaktpunkten i värdmedlemsstaten.

25 §

Rätt att inleda försäkringsdistribution i en EES-stat med stöd av etableringsfriheten

En försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare får i den värdmedlemsstat förmedlaren uppgett i sin anmälan inleda försäkringsdistribution genom en filial eller ett

fast driftställe efter det att förmedlaren har fått det i 23 § 1 mom. avsedda skriftliga meddelandet samt information om de nationella bestämmelser om allmänt intresse som ska iakttas i värdmedlemsstaten från Finansinspektionen.

Om Finansinspektionen inte inom en månad från sändandet av uppgifterna om etablerande av filial eller fast driftställe enligt 22 § till den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten har informerats av den behöriga myndigheten om de nationella bestämmelser om allmänt intresse som ska iakttas i värdmedlemsstaten, får försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren efter denna tidsfrist inleda försäkringsdistribution genom en filial eller ett fast driftställe i den staten.

Försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren ska iakttä de bestämmelser om allmänt intresse som gäller i värdmedlemsstaten.

26 §

Förfarandet då en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare från en annan EES-stat inleder försäkringsdistribution i Finland

Då den behöriga myndigheten i en annan EES-stat sänder Finansinspektionen uppgifter som motsvarar de i 22 § avsedda uppgifterna och gäller inledande av försäkringsdistribution i Finland med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster eller etableringsfriheten, ska Finansinspektionen utan dröjsmål bekräfta mottagandet av uppgifterna till den behöriga myndigheten i den andra EES-staten.

Finansinspektionen ska dessutom inom en månad från mottagandet av uppgifterna från den behöriga myndigheten i den andra EES-staten informera den myndigheten om de bestämmelser om allmänt intresse i Finland vars efterlevnad utgör en förutsättning för etablering av en filial.

27 §

Rätt att inleda försäkringsdistribution i Finland med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster

En i en annan EES-stat registrerad försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare får inleda försäkringsdistribution med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster omedelbart efter det att förmedlaren har fått ett meddelande från den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten om att Finansinspektionen har mottagit anmälan om inledande av verksamhet i Finland.

En i en annan EES-stat registrerad försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare ska iakttä bestämmelserna om allmänt intresse i Finland.

28 §

Rätt att inleda försäkringsdistribution i Finland med stöd av etableringsfriheten

En i en annan EES-stat registrerad försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare får inleda försäkringsdistribution genom en filial i Finland efter det att förmedlaren har fått ett meddelande från den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten om att Finansinspektionen har mottagit anmälan om inledande av verksamhet i Finland, samt information om de nationella bestämmelser om allmänt intresse som ska iakttas i Finland.

En i en annan EES-stat registrerad försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare ska iakttä bestämmelserna om allmänt intresse i Finland.

29 §

Finansinspektionens anmälningsskyldighet till Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten

Finansinspektionen ska underrätta Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten om sådana i Finland registrerade försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare som har anmält att de avser att bedriva försäkringsdistribution i en annan EES-stat än Finland med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster.

5 kap.

Uppföranderegler och informationsskyldighet

30 §

Försäkringsdistributörens verksamhet och prioritering av kundens intresse

Försäkringsdistributörer ska handla hederligt, opartiskt, professionellt och omsorgsfullt och på ett sätt som är förenligt med kundernas intressen. Försäkringsgivare, ombud och sidoverksamma ombud ska därtill iaktta god försäkringssed och försäkringsmäklare och sidoverksamma försäkringsmäklare därtill god försäkringsmäklarsed.

En försäkringsdistributör får inte ta emot belöning eller premiera eller bedöma sina anställdas prestationer på ett sätt som motverkar kravet på att handla i överensstämmelse med kundernas intressen. En försäkringsdistributör får inte införa sådana försäljningsmål eller betala arvoden eller erbjuda andra förmåner som kan uppmuntra försäkringsdistributören eller dennes anställda att rekommendera en kund andra försäkringar än en försäkring som bäst motsvarar kundens behov och krav.

31 §

Anlitande av registrerad försäkringsförmedlare

En försäkringsdistributör får endast använda försäkringsdistributionstjänster som tillhandahålls av registrerade försäkringsförmedlare, registrerade sidoverksamma försäkringsförmedlare eller i 4 § 1 mom. avsedda sidoverksamma försäkringsförmedlare.

32 §

Information om försäkringsgivare

En försäkringsgivare ska innan ett försäkringsavtal ingås ge kunden åtminstone följande information:

- 1) firma, kontaktuppgifter, besöksadress för driftstället och uppgift om att försäkringsgivaren är verksam som försäkringsgivare,
- 2) uppgift om huruvida försäkringsgivaren ger personliga rekommendationer om de försäkringar som den distribuerar,
- 3) uppgift om de domstolsförfaranden och förfaranden utanför domstol genom vilka kunder och andra berörda parter kan anmäla klagomål mot försäkringsgivaren.

33 §

Information om försäkringsförmedlare

Ett ombud ska innan ett försäkringsavtal ingås och en försäkringsmäklare ska innan ett uppdragsavtal ingås ge kunden åtminstone:

- 1) sitt namn eller firma, sina kontaktuppgifter och besöksadressen för sitt driftställe,
- 2) uppgift om huruvida försäkringsförmedlaren agerar som försäkringsmäklare för kunden eller som ombud i försäkringsgivarens namn och för dennes räkning,
- 3) uppgift om i vilket försäkringsförmedlarregister försäkringsförmedlaren har införts och hur registreringen kan kontrolleras,
- 4) uppgift om huruvida försäkringsförmedlaren ger personliga rekommendationer om de försäkringar som den distribuerar,
- 5) uppgift om huruvida försäkringsmäklaren ger personliga rekommendationer som bygger på en opartisk analys av försäkringar,
- 6) uppgift om huruvida försäkringsförmedlaren enligt avtalet eller avtalen är förpliktad att representera en eller flera försäkringsgivare eller den som avses i 31 § samt namnen på dessa med vilka försäkringsförmedlaren bedriver förmedling,
- 7) uppgift om huruvida försäkringsförmedlaren, direkt eller indirekt, innehar minst en tiondel av en viss försäkringsgivares röstetal eller kapital eller har bestämmande inflytande enligt 1 kap. 5 § i bokföringslagen eller nära bindningar i förhållande till försäkringsgivaren,
- 8) om försäkringsförmedlaren är en juridisk person, uppgift om huruvida en viss försäkringsgivare eller dess moderföretag, direkt eller indirekt, innehar minst en tiondel av försäkringsförmedlarens röstetal eller kapital eller huruvida försäkringsgivaren har bestämmande inflytande enligt 1 kap. 5 § i bokföringslagen i försäkringsförmedlaren eller nära bindningar till denna,
- 9) uppgift om de domstolsförfaranden och förfaranden utanför domstol genom vilka kunder och andra berörda parter kan anmäla klagomål mot försäkringsförmedlaren.

En sidoverksam försäkringsförmedlare ska ge kunden den information som avses i 1 mom. 1—3, 6 och 9 punkten.

En försäkringsförmedlare som tillhandahåller arbetspensionsförsäkring ska ge kunden den information som avses i 1 mom., och en sidoverksam försäkringsförmedlare den information som avses i 2 mom., om arbetspensionsförsäkring och företrädande av ett arbetspensionsförsäkringsbolag.

34 §

Marknadsföring

Försäkringsdistributören ska i sin marknadsföring ge kunden all sådan information om sina försäkringsförmedlingstjänster och tillgängliga försäkringar eller andra nyttigheter som kan ha betydelse när kunden ska fatta beslut om försäkringar eller andra nyttigheter.

En försäkringsdistributörs marknadskommunikation ska alltid klart och tydligt kunna identifieras som sådan. Den information som försäkringsdistributören ger ska vara saklig, exakt och tydlig. Försäkringsdistributören får inte i sin marknadsföring ge osann eller vilseledande information eller i övrigt använda något förfarande som är otillbörligt från kundens synpunkt eller strider mot god försäkringssed eller god försäkringsmäklarsed. Bestämmelser om förfaranden som från konsumentens synpunkt är otillbörliga eller strider mot god sed finns även i 2 kap. i konsumentskyddslagen (38/1978).

Marknadsföring som inte innehåller den information som är relevant för kundens finansiella säkerhet ska alltid anses vara otillbörlig.

Utöver vad som föreskrivs i denna lag tillämpas i fråga om försäkringsgivares, ombuds och sidoverksamma ombuds informationsskyldighet bestämmelserna i 2 kap. i lagen om försäkringsavtal och i 31 kap. 2 § i försäkringsbolagslagen. Ett ombud och ett sidoverksamt ombud ska i sin marknadsföring uppge vilka försäkringsgivare det representerar, och vid marknadsföringen av en enskild försäkring vilken försäkringsgivares försäkring det är fråga om. En försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare får inte i sin marknadsföring uppge att den representerar en viss försäkringsgivare.

En försäkringsdistributör som är registrerad i någon annan EES-stat än Finland ska vid behov, i syfte att ge rätt bild av sina försäkringsförmedlingstjänster, i sin marknadsföring uppge vilka försäkringsgivares försäkringar försäkringsdistributionen uteslutande gäller och huruvida försäkringsdistributören lämnar information som bygger på en opartisk analys enligt 36 § 4 mom.

35 §

Försäkringsmäklarens skyldighet att klarlägga kundens behov av försäkring

En försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare ska innan den erbjuder en försäkring begära in upplysningar av kunden om dennes behov av och krav på försäkring och fastställa försäkringsbehovet med beaktande av de erhållna upplysningarna.

36 §

Försäkringsmäklarens informationsskyldighet

Innan ett försäkringsavtal ingås ska en försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare ge kunden information om de försäkringsformer och om försäkringspremier och försäkringsvillkor samt annan information som behövs för valet av en försäkring som lämpar sig för det försäkringsbehov som kunden fastställt ha. När informationen ges ska försäkringsgivaren även fästa uppmärksamhet vid väsentliga begränsningar i försäkringsskyddet. Den information som försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren ger ska vara opartisk.

Den information som avses i 1 mom. och i 48 § ska ges i begriplig form. När informationen ges ska hänsyn tas till försäkringens komplexitet och huruvida kunden är konsument eller en person som i enlighet med 3 § 2 mom. i lagen om försäkringsavtal kan jämföras med en konsument, eller någon annan person, samt kundens eller kundgruppens övriga egenskaper.

Bestämmelser om förhandsinformation som ska ges vid distansförsäljning av försäkringsförmedlingstjänster och försäkringar finns i 6 a kap. i konsumentskyddslagen.

Den information som avses i 1 mom. och som ska ges till kunden ska bygga på en opartisk analys av tillräckligt många av de försäkringar som är tillgängliga på marknaden, om inte försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren och kunden uttryckligen kommit överens om något annat.

37 §

Försäkringsmäklarens personliga rekommendationer

En försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare ska ge kunden en personlig rekommendation om val av en eller flera försäkringar, om inte mäklaren och kunden uttryckligen kommit överens om något annat. Försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren som ger personliga rekommendationer ska samtidigt redogöra för kunden varför den försäkring eller de försäkringar som rekommenderas bäst motsvarar kundens försäkringsbehov.

En rådgivningsskyldighet motsvarande den som föreskrivs i 1 mom. gäller en försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare också då försäkringsavtal ingås med en person vars vanliga vistelseort eller fasta driftställe finns i en EES-stat vars lagstiftning förutsätter att sådan rådgivning ges vid försäljning av försäkringar.

Om försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren inte får de upplysningar av kunden som behövs för att ge en personlig rekommendation, ska försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren informera kunden om att en personlig rekommendation inte kan ges.

38 §

Information om vederlag

En försäkringsgivare, ett ombud eller ett sidoverksamt ombud ska i god tid innan ett försäkringsavtal ingås ge kunden information om arten av det vederlag som försäkringsgivarens anställda, ombudet eller det sidoverksamma ombudet får för distributionen eller försäljningen av försäkringen.

Försäkringsdistributören ska i god tid innan ett försäkringsavtal ingås lämna information till kunden om sådana i 1 mom. avsedda vederlag som försäkringsgivarens anställda, försäkringsförmedlare eller sidoverksamma försäkringsförmedlare får för sådana betalningar utöver fortlöpande försäkringspremier eller tidsbestämda betalningar som kunden är skyldig att betala på basis av försäkringsavtalet.

39 §

Lämnande av information i varaktig form eller på en webbplats

De uppgifter som avses i 32, 33 och 35—38 § ska innan avtal ingås ska lämnas i pappersform, i någon annan varaktig form eller på en webbplats. Närmare bestämmelser om vilket sätt som ska användas för att lämna uppgifter förekommande fall samt allmänna krav på lämnan- det utfärdas genom förordning av statsrådet.

Det standardiserade faktablad som gäller de skadeförsäkringar som avses i bilaga I till Solvens II-direktivet ska dock lämnas i pappersform eller i någon annan varaktig form. Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska anges i faktabladet, om faktabladets språk samt om annat som gäller faktabladet får utfärdas genom förordning av statsrådet med beaktande av bestämmelserna i artikel 20.5—20.9 i direktivet. Närmare bestämmelser om formerna för det standardiserade faktabladet och om hur uppgifterna i det ska presenteras i detalj utfärdas genom kommissionens tekniska tillsynsstandarder.

Trots bestämmelserna i 1 och 2 mom. ska kunden alltid på begäran i pappersform få de uppgifter som ska lämnas innan försäkringsavtalet ingås. Ingen avgift får tas ut för tillhandahållandet av uppgifterna.

På försäkringsmäklares eller sidoverksamma försäkringsmäklares telefonförsäljning av försäkringsförmedlingstjänster och försäkringar tillämpas bestämmelserna i 6 a kap. 11 § 2 mom. i konsumentskyddslagen.

40 §

Förbud mot bindningsförfarande vid konsumentköp

Om en försäkring erbjuds tillsammans med en vara eller tjänst som inte är en försäkring till en konsument eller annan fysisk person, eller till en juridisk person som med beaktande av arten och omfattningen av näringsverksamheten samt förhållandena i övrigt i sin egenskap av försäkringsgivarens avtalspart kan jämföras med en konsument, ska kunden även ges möjlig-

het att köpa försäkringen och varan eller tjänsten separat. Ett villkor för erbjudandet får inte vara att vid erbjudandet av en vara eller en annan tjänst än försäkring kunden ingår ett försäkringsavtal med en viss försäkringsgivare eller vid erbjudandet av en försäkring kunden ingår ett avtal med en viss varuleverantör eller tjänsteleverantör.

Bestämmelserna i 1 mom. tillämpas dock inte på försäkringar som erbjuds tillsammans med investeringstjänster som avses i 1 kap. 11 § i lagen om investeringstjänster, konsumentkrediter som avses i 7 kap. 1 § i konsumentskyddslagen eller betalkonton som avses i 8 § 5 punkten i betaltjänstlagen (290/2010).

Konsumenten och en person som i enlighet med 1 mom. kan jämföras med en konsument ska ges en adekvat beskrivning av de olika beståndsdelarna i avtalet eller paketet samt separata uppgifter om kostnaderna för respektive beståndsdel och om hur ändringar i förhållandet mellan beståndsdelarna medför ändringar av risken eller försäkringsskyddet.

41 §

Samerbjudanden och förbud mot bindningsförfarande av försäkringar som underordnade produkter vid andra köp än konsumentköp

Om en försäkring erbjuds tillsammans med en underordnad vara eller tjänst som inte är en försäkring till andra kunder än vad som avses i 40 §, ska kunden informeras om huruvida det är möjligt att köpa de olika beståndsdelarna separat.

Om en försäkring är underordnad en vara eller tjänst som inte är en försäkring och erbjuds till andra kunder än vad som avses i 40 §, ska kunden ges möjlighet att köpa varan eller tjänsten separat. Bestämmelserna i detta moment tillämpas dock inte på försäkringar som erbjuds tillsammans med investeringstjänster som avses i 1 kap. 11 § i lagen om investeringstjänster, konsumentkrediter som avses i 7 kap. 1 § i konsumentskyddslagen eller betalkonton som avses i 8 § 5 punkten i betaltjänstlagen.

Om det är möjligt att separat köpa försäkringen eller den vara eller tjänst som inte är en försäkring, ska kunden ges en adekvat beskrivning av de olika beståndsdelarna i avtalet eller paketet samt separata uppgifter om kostnaderna för respektive beståndsdel och om hur ändringar i förhållandet mellan beståndsdelarna medför ändringar av risken eller försäkringsskyddet.

42 §

Produktanteringssystem

Försäkringsgivaren ska tillämpa, upprätthålla och regelbundet se över ett förfarande för godkännande av försäkringar som är proportionerligt i förhållande till de försäkringar som försäkringsgivaren distribuerar. Inom ramen för förfarandet för godkännande ska

1) nya försäkringar och betydande förändringar av befintliga försäkringar godkännas innan försäkringen marknadsförs eller distribueras till kunder,

2) en specificerad målmarknad fastställas för varje försäkring,

3) de relevanta riskerna för varje specificerad målmarknad bedömas,

4) en distributionsstrategi utarbetas för varje specificerad målmarknad.

Försäkringsgivaren ska förstå de försäkringar som den distribuerar eller marknadsför och regelbundet se över dem. Vid översynen ska alla händelser som kan påverka eventuella risker för den specificerade målmarknaden beaktas. Vid översynen ska åtminstone bedömas huruvida försäkringen fortfarande motsvarar behoven hos kunderna på målmarknaden och huruvida den avsedda distributionsstrategin fortfarande är ändamålsenlig.

Försäkringsgivaren ska lämna tillräcklig information om försäkringarna, förfarandet för godkännande och de specificerade målmarknaderna till sina anställda och försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare.

En försäkringsförmedlare som utvecklar en försäkring ska iaktta bestämmelserna om försäkringsgivare i 1—3 mom.

Bestämmelser om iakttagandet av de principer som gäller förfarandet för godkännande finns även i Europeiska kommissionens delegerade förordning om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/97 vad gäller produkttillsyns- och styrningskrav för försäkringsföretag och försäkringsdistributörer (EU) [/].

43 §

Distribution av försäkringar som utvecklats av någon annan

Om en försäkringsdistributör lämnar ett erbjudande eller ger en personlig rekommendation om en försäkring som den inte själv utvecklar, ska försäkringsdistributören ha lämpliga rutiner för att få tillgång till sådan information som avses i 42 § 3 mom. och skaffa sig kännedom om försäkringarnas särdrag och om de specificerade målmarknaderna.

6 kap.

Tilläggskrav för placeringsförsäkringar

44 §

Organisatoriska och administrativa system för att förebygga intressekonflikter

Utöver vad som föreskrivs i 30 § ska en försäkringsgivare och försäkringsförmedlare tillämpa och upprätthålla sådana organisatoriska och administrativa system som med hänsyn till arten och omfattningen av affärsverksamheten och de erbjudna försäkringarna och tjänsterna effektivt förebygger intressekonflikter.

Med hjälp av de organisatoriska och administrativa systemen ska försäkringsgivare och försäkringsförmedlare vidta behövliga åtgärder för att identifiera, förebygga och förhindra intressekonflikter som kan uppkomma mellan kunder och försäkringsgivare eller försäkringsförmedlare eller kunder emellan i samband med försäkringsdistribution. Åtgärderna gäller de personer som deltar i försäkringsdistribution, de personer och ledningen som ansvarar för försäkringsdistributionen samt andra personer som på grund av bestämmande inflytande har bindningar direkt eller indirekt till försäkringsgivaren eller försäkringsförmedlaren.

45 §

Förfarandet vid intressekonflikter

När det uppstår en intressekonflikt ska försäkringsgivaren eller försäkringsförmedlaren handla så att intressekonflikten inte negativt påverkar skyldigheten att bedriva försäkringsdistribution på ett hederligt, opartiskt, professionellt och omsorgsfullt sätt och i enlighet med kundens intresse.

Om en intressekonflikt trots de organisatoriska och administrativa systemen inte kan gå att undvika, ska en försäkringsmäklare innan uppdragsavtal ingås och en försäkringsgivare och ett ombud innan ett försäkringsavtal ingås tydligt informera kunden om den allmänna arten av och anledningen till intressekonflikten. Informationen om intressekonflikten ska ges i tillräckligt begriplig form så att kunden kan fatta försäkringsbeslut utifrån informationen. Informationen ska lämnas till kunden i pappersform eller i någon annan varaktig form på det sätt som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet.

Bestämmelser om bestämning av typer av intressekonflikter och om övriga åtgärder vid intressekonflikter finns även i Europeiska kommissionens delegerade förordning om komplette-

RP 172/2017 rd

ring av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/97 vad gäller informationskrav och uppföranderegler för distribution av försäkringsbaserade investeringsprodukter (EU) [/].

46 §

Tryggandet av tjänstekvaliteten i samband med incitament

Vid distribution av en placeringsförsäkring eller en sidotjänst får incitament som har erbjudits eller betalats till eller av någon annan part än kunden eller en person på kundens vägnar inte negativt påverka kvaliteten på tjänsten till kunden. Incitamentet får inte heller negativt påverka skyldigheten att bedriva försäkringsdistribution på ett hederligt, opartiskt, professionellt och omsorgsfullt sätt och i enlighet med kundens intresse.

Bestämmelser om bedömning av negativa verkningar av incitament och av iakttagandet av kraven på professionalitet finns även i Europeiska kommissionens delegerade förordning om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/97 vad gäller informationskrav och uppföranderegler för distribution av försäkringsbaserade investeringsprodukter (EU) [/].

47 §

Begäran av upplysningar av kunden vid distribution av placeringsförsäkringar

Utöver vad som i 35 § föreskrivs om en försäkringsmäklares skyldighet att klarlägga kundens försäkringsbehov, ska en försäkringsmäklare vid distribution av placeringsförsäkringar begära in upplysningar av kunden om dennes erfarenhet av och kunskaper om investeringsområdet för försäkringen i fråga samt, när personliga rekommendationer ges, upplysningar om kundens ekonomiska situation, inklusive kundens risktolerans och förmåga att bära förluster.

48 §

Försäkringsmäklarens informationsskyldighet vid distribution av placeringsförsäkringar

Utöver vad som i 36 § föreskrivs om en försäkringsmäklares informationsskyldighet, ska försäkringsmäklaren innan ett avtal om placeringsförsäkring ingås fästa uppmärksamhet vid sådana omständigheter som är väsentliga för valet av olika slags placeringsförsäkringar och investeringsobjekt som hänför sig till dem, med särskild hänsyn till kundens tidigare erfarenhet av och kunskaper om investeringar och mål med investeringen.

Uppgifter om avgifter som tas ut för placeringsförsäkringen och investeringsobjekt som hänför sig till den ska räknas samman så att kunden kan förstå kostnaderna för försäkringen liksom deras kumulativa verkan på försäkringens avkastning och kapitaltillväxt. Kunden ska även varnas för de risker som är förknippade med försäkringen eller investeringsobjekt som hänför sig till den eller den föreslagna investeringsstrategin samt ges information om hur riskerna kan hanteras på ett ändamålsenligt sätt med beaktande av målet med investeringen.

Bestämmelser om lämnande av faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter finns dessutom i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter).

Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om hur kostnaderna för och intäkterna av placeringsförsäkringar samt tillväxten för försäkringssparandet ska beräknas och meddelas till kunden. Finansinspektionen får dessutom meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter

som ska ges om utvecklingen av det på betalda försäkringspremier baserade återköpsvärdet för livförsäkring och om de försäkringsersättningar som ska betalas vid skadefall.

49 §

Ändamålsenlighetsbedömning

Försäkringsmäklaren ska bedöma huruvida en planerad placeringsförsäkring och eventuella anknutna tilläggstjänster är ändamålsenliga för kunden med beaktande av kundens erfarenhet av och kunskaper om investeringsområdet för försäkringen i fråga. Om försäkringsmäklaren bedömer att placeringsförsäkringen och eventuella anknutna tilläggstjänster inte är ändamålsenliga för kunden, ska försäkringsmäklaren varna kunden om det. Om kunden inte lämnar tillräckliga upplysningar för att placeringsförsäkringens och eventuella anknutna tilläggstjänsters ändamålsenlighet ska kunna bedömas, ska försäkringsmäklaren varna kunden om att placeringsförsäkringens och anknutna tilläggstjänsters ändamålsenlighet för kunden inte kan bedömas.

Bestämmelser om ändamålsenlighetsbedömning finns även i Europeiska kommissionens delegerade förordning om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/97 vad gäller informationskrav och uppföranderegler för distribution av försäkringsbaserade investeringsprodukter (EU) [/].

50 §

Personlig rekommendation och lämplighetsbedömning

En försäkringsmäklare ska ge kunden en personlig rekommendation om val av en viss placeringsförsäkring eller vissa placeringsförsäkringar, om inte försäkringsmäklaren och kunden uttryckligen kommit överens om något annat. Då försäkringsmäklaren ger en personlig rekommendation till kunden ska den rekommendera kunden sådana placeringsförsäkringar som är lämpliga för kunden med beaktande av kundens erfarenhet av och kunskaper om investeringsområdet för försäkringen i fråga samt kundens mål med investeringen och ekonomiska situation, inklusive risktolerans och förmåga att bära förluster. Även de rekommenderade tilläggstjänsterna ska vara lämpliga för kunden. Om kunden inte lämnar tillräckliga upplysningar för att placeringsförsäkringens och de anknutna tilläggstjänsternas lämplighet ska kunna bedömas, ska försäkringsmäklaren varna kunden om att en personlig rekommendation inte kan ges.

Av rekommendationen ska åtminstone framgå hur den rekommenderade placeringsförsäkringen motsvarar kundens förväntningar, mål med investeringen och ekonomiska situation. Rekommendationen ska lämnas till kunden innan försäkringsavtalet ingås, på paper eller i någon annan varaktig form på det sätt som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet. Rekommendationen får dock lämnas omedelbart efter det att avtalet har ingåtts, om avtalet ingås med hjälp av en sådan teknik för distanskommunikation att rekommendationen inte kan lämnas i en varaktig form innan avtalet ingås och om kunden har gett sitt samtycke till att få rekommendationen i efterhand och inte har önskat senarelägga ingåendet av avtalet trots att försäkringsmäklaren har erbjudit denna möjlighet.

Bestämmelser om lämplighetsbedömning finns även i Europeiska kommissionens delegerade förordning om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/97 vad gäller informationskrav och uppföranderegler för distribution av försäkringsbaserade investeringsprodukter (EU) [/].

51 §

Regelbunden lämplighetsbedömning

Kunden ska informeras om huruvida försäkringsmäklaren kommer att ge en regelbunden bedömning av placeringsförsäkringens lämplighet för kunden. Om försäkringsmäklaren har förbundit sig att regelbundet bedöma huruvida en tecknad placeringsförsäkring med anknutna tilläggstjänster är lämplig för försäkringstagaren, ska de bedömningar som ges vara aktuella och åtminstone beskriva hur försäkringen och de anknutna tilläggstjänsterna motsvarar försäkringstagarens förväntningar, mål med investeringen och ekonomiska situation. Den regelbundna bedömningen ska lämnas till kunden i pappersform eller i någon annan varaktig form enligt vad som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet.

52 §

Sammanfattning av de tjänster som tillhandahållits

Försäkringsmäklaren ska efter ingåendet av uppdragsavtalet och regelbundet under avtalets giltighetstid ge kunden en sammanfattning av de tjänster som mäklaren tillhandahållit. Sammanfattningar ska innehålla uppdaterade uppgifter om kostnaderna för de transaktioner och tjänster som har utförts för kundens räkning. Sammanfattningarna ska ges till kunden i pappersform eller i någon annan varaktig form enligt vad som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet.

53 §

Sättet att lämna informationen

Försäkringsmäklaren ska ge kunden den information som avses i detta kapitel i pappersform eller någon annan varaktig form eller på en webbplats. Närmare bestämmelser om vilket sätt som ska användas för att lämna uppgifter i förekommande fall samt allmänna krav på lämnandet utfärdas genom förordning av statsrådet.

54 §

Undantag vid lämnande av information till professionella kunder

Om kunden är en professionell kund, behöver de upplysningar som avses i 47 § inte begäras av denne och den information som avses i 45 och 48—52 § inte lämnas till denne. Informationen behöver inte lämnas till en professionell kund på det sätt som avses i 53 §.

7 kap.

Försäkringsmäklarens verksamhet

55 §

Användning av benämningen försäkringsmäklare

Endast en registrerad försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare får i sin firma eller annars som beteckning för sin verksamhet använda benämningen försäkringsmäklare.

RP 172/2017 rd

En försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare ska i sin verksamhet klart föra fram att den uttryckligen är verksam som försäkringsmäklare.

56 §

Uppdragsavtal

Ett uppdragsavtal mellan en kund och en försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare ska göras upp skriftligen och ett exemplar av avtalet ska ges till kunden.

Av uppdragsavtalet ska framgå uppdragets innehåll, avtalets giltighetstid och grunderna för bestämmande av försäkringsmäklarens eller den sidoverksamma försäkringsmäklarens arvode och, om möjligt, arvodets belopp. Försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren får inte åberopa ett avtalsvillkor som inte har antecknats i uppdragsavtalet eller om vilket det inte annars har avtalats skriftligen.

57 §

Försäkringsmäklarens arvode

En försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare får ta emot arvode endast av uppdragsgivaren.

Försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren ska i god tid innan ett uppdragsavtal ingås ge kunden information om arten och beloppet av arvodet eller ett annat vederlag eller, om det inte är möjligt att uppge beloppet, om metoden för att beräkna beloppet.

58 §

Ansvarsförsäkring

För ersättande av skador till följd av fel som en försäkringsmäklare begått i sin yrkesverksamhet och som försäkringsmäklaren är ansvarig för enligt denna lag ska försäkringsmäklaren ha en ansvarsförsäkring som är godkänd av Finansinspektionen. Beloppet av ansvarsförsäkringen ska uppgå till minst 1 250 000 euro per skada och till sammanlagt 1 850 000 euro per år för alla skador. Beloppet av en ansvarsförsäkring som tecknas av en sidoverksam försäkringsmäklare ska stå i rimlig proportion till arten och omfattningen av den affärsverksamhet som gäller försäkringsdistribution.

Ansvarsförsäkringen ska uppfylla följande villkor:

- 1) ansvarsförsäkringen ska gälla inom hela det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,
- 2) ansvarsförsäkringen upphör tidigast två månader efter det att Finansinspektionen har fått ett meddelande om upphörande av ansvarsförsäkringen från försäkringsgivaren,
- 3) om ansvarsförsäkringen inbegriper självrisk, ska försäkringsgivaren betala ersättningen till den skadelidande utan avdrag för självrisken,
- 4) försäkringsgivaren ska ha hemvist i en EES-stat,
- 5) ansvarsförsäkringen ska ersätta en skada som har uppstått till följd av en gärning eller försummelse under avtalsperioden och beträffande vilken skriftliga ersättningsanspråk har anförts hos försäkringsmäklaren, den sidoverksamma försäkringsmäklaren eller försäkringsgivaren under ansvarsförsäkringens giltighetstid eller inom tre år från det att den upphörde.

Försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren ska dessutom senast en månad innan en ny ansvarsförsäkring börjar löpa lämna en utredning till Finansinspektionen om villkoren för och beloppet av ansvarsförsäkringen.

De i 1 mom. avsedda minimibeloppen för ansvarsförsäkringen justeras i kommissionens tekniska tillsynsstandarder som antas med stöd av artikel 10.7 i direktivet.

RP 172/2017 rd

Vad som i denna paragraf föreskrivs om ansvarsförsäkring tillämpas även på annan likvärdig säkerhet. Vad som i denna paragraf föreskrivs om försäkringsmäklare tillämpas även på sidoverksamma försäkringsmäklare med undantag av beloppet på ansvarsförsäkringen som avses i 1 mom. samt 2 mom. 1 punkten. Vad som i 2 mom. föreskrivs om försäkringsgivaren tillämpas även på den som tillhandahåller annan likvärdig säkerhet.

59 §

Avskilda tillgångar

En försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare ska hålla medel som den innehar och som tillhör kunden eller försäkringsgivaren på bankkonto i ett kreditinstitut i en EES-stat och avskilda från sina egna tillgångar. Försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren ska på ett tillförlitligt sätt redovisa kundmedel så att kundmedlen för varje kund är tillräckligt väl avskilda från andra kunders medel. Försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren ska utan dröjsmål sända kundmedlen till mottagaren.

Försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren får inte ta emot, inneha eller förmedla tillgångar som tillhör kunden eller dennes försäkringsgivare, om kunden är en konsument. Försäkringsmäklaren eller den sidoverksamma försäkringsmäklaren kan dock ta emot, inneha eller förmedla ovan avsedda medel, om förvaringen eller överföringen av medlen annars orsakar konsumenten oskäligt besvär.

60 §

Berättelse över rörelse samt bokslut och verksamhetsberättelse

Försäkringsmäklaren är skyldig att årligen lämna Finansinspektionen en berättelse över sin rörelse. Försäkringsmäklaren är även skyldig att årligen lämna Finansinspektionen sitt bokslut samt sin verksamhetsberättelse om en sådan ska upprättas enligt bokföringslagen.

Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om vilken information som ska ges i berättelsen över rörelse och om inlämnandet av berättelsen.

8 kap.

Försäkringsförmedlingsnämnden

61 §

Tillsättande av nämnden samt dess ledamöter och beslutförhet

Försäkringsförmedlingsnämnden tillsätts av social- och hälsovårdsministeriet för tre år i sänder. Nämnden har till uppgift att minst två gånger om året ordna de försäkringsmäklartentamina som avses i 62 § samt bevilja försäkringsmäklarexamina.

Till försäkringsförmedlingsnämnden hör en ordförande, en vice ordförande och minst tre och högst sex andra ledamöter. För var och en av dem utses en personlig ersättare. Ordföranden, vice ordföranden och deras ersättare ska ha avlagt någon annan högre högskoleexamen i juridik än juris magisterexamen i internationell och komparativ rätt och de får inte kunna anses representera försäkringsmäklare eller försäkringsgivare. Åtminstone en av de övriga ledamöterna och dennes ersättare ska representera försäkringsmäklarna.

Försäkringsförmedlingsnämnden är beslutför när mötets ordförande och minst hälften av de övriga ledamöterna är närvarande. Vid omröstning i ett ärende blir majoritetens åsikt nämndens beslut. Om rösterna faller lika blir den åsikt som ordföranden har omfattat beslut i saken.

RP 172/2017 rd

62 §

Anordnande av försäkringsmäklartentamen

Försäkringsförmedlingsnämnden ska minst två månader innan försäkringsmäklartentamen ordnas fastställa det skriftliga material som frågorna i tentamen baserar sig på.

En annons om försäkringsmäklartentamen ska senast 30 dagar innan tentamenten anordnas publiceras i en tidning som utkommer i hela landet samt på social- och hälsovårdsministeriets webbplats. Annonsen ska innehålla anvisningar om anmälning till och deltagande i försäkringsmäklartentamen samt information om var det material som avses i 1 mom. finns tillgängligt.

63 §

Försäkringsförmedlingsnämndens kostnader och examensavgifterna

Social- och hälsovårdsministeriet svarar för kostnaderna för försäkringsförmedlingsnämndens verksamhet samt fastställer grunderna för ordförandens och ledamöternas arvoden.

För deltagande i försäkringsmäklartentamina och beviljande av försäkringsmäklarexamen har social- och hälsovårdsministeriet rätt att ta ut en avgift enligt lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

64 §

Tjänsteansvar

På ledamöter och anställda i försäkringsförmedlingsnämnden tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utför uppgifter som hänför sig till nämndens verksamhet.

Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

65 §

Sökande av ändring i nämndens beslut

Omprövning av ett beslut om som meddelats av försäkringsförmedlingsnämnden får begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen (434/2006).

I ett beslut som har fattats med anledning av en begäran om omprövning får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom besvär bara om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

9 kap.

Tillsyn, administrativa påföljder och skadeståndsansvar

66 §

Tillsyn

Finansinspektionen övervakar efterlevnaden av denna lag.

Finansinspektionen övervakar att försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare från andra EES-stater eller deras filialer som bedriver försäkringsdistribution i Finland iakttar bestämmelserna i 30—59 och 78 § i denna lag.

Bestämmelser om den tillsyn som Finansinspektionen utövar finns dessutom i lagen om Finansinspektionen.

67 §

Tillsynen över efterlevnaden av lagstiftningen i en annan EES-stat

Om den behöriga myndigheten i en annan EES-stat underrättar Finansinspektionen om att en i Finland registreringspliktig försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare inte i sin verksamhet iakttar lagstiftningen i EES-staten i fråga vid distribution av försäkringar i den staten, ska Finansinspektionen vidta behövliga åtgärder enligt denna lag och enligt 3 och 4 kap. i lagen om Finansinspektionen för att säkerställa att den verksamhet som strider mot bestämmelserna avslutas. Finansinspektionen ska underrätta den behöriga myndigheten i EES-staten i fråga om de åtgärder som vidtagits.

68 §

Finansinspektionens behörighet i fråga om en försäkringsförmedlare från en EES-stat

Om Finansinspektionen har grundad anledning att misstänka att en filial som drivs av en utländsk försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare från en annan EES-stat bryter mot eller försummar att iaktta bestämmelser om allmänt intresse eller sina skyldigheter enligt finsk lag eller enligt bestämmelser eller föreskrifter som har utfärdats med stöd av den eller enligt stadgar som gäller filialens verksamhet, kan Finansinspektionen uppmana filialen att fullgöra sina skyldigheter inom utsatt tid. Om uppmaningen inte iakttas ska Finansinspektionen informera den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten om saken.

Om det visar sig att de åtgärder som den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten vidtagit är otillräckliga eller inte har verkställts, och att försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren från EES-staten i fråga fortsätter att handla i Finland i strid med de bestämmelser som avses i 1 mom. på ett sätt som tydligt och omfattande skadar konsumenternas intresse eller stör försäkrings- eller återförsäkringsmarknadens funktion, kan Finansinspektionen efter att ha informerat den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten om saken meddela verkställighetsförbud eller rättelseuppmaning enligt 33 § i lagen om Finansinspektionen, påföra en ordningsavgift enligt 38 § i den lagen, meddela en offentlig varning enligt 39 § i den lagen eller påföra en påföljdsavgift enligt 40 § i den lagen för försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren från EES-staten i fråga. Finansinspektionen får också vid vite enligt 33 a § i lagen om Finansinspektionen förbjuda försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren från EES-staten i fråga att fortsätta med den verksamhet som strider mot bestämmelserna och föreskrifterna eller helt eller delvis förbjuda förmedlaren att fortsätta med den verksamheten.

Trots vad som föreskrivs om förfaranden i 1, 2 och 4 mom. kan Finansinspektionen vidta åtgärder enligt 2 mom. omedelbart, om

1) en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare från en annan EES-stat bryter mot eller försummar att iaktta bestämmelser som gäller den, föreskrifter som meddelats med stöd av bestämmelserna eller stadgarna för en filials verksamhet och om det med hänsyn till allmänt intresse eller skyddet för konsumenterna är nödvändigt att vidta åtgärder, eller

2) en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare från en annan EES-stat bryter mot eller försummar att iaktta bestämmelser som gäller den, föreskrifter som meddelats med stöd av bestämmelserna eller stadgarna för en filials verksamhet, när Finansinspektionen övervakar deras efterlevnad med stöd av denna lag eller någon annan lag.

Finansinspektionen ska underrätta den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten, Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten och Europeiska kommissionen om de åtgärder som avses i denna paragraf.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om försäkringsdistribution som bedrivs med stöd av etableringsfriheten tillämpas på motsvarande sätt på försäkringsdistribution som bedrivs med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster.

69 §

Tillsynsmyndigheters avtal om överföring av tillsynsuppgifter

Om en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare som registrerats i en annan EES-stat än Finland har sitt huvudsakliga driftställe i Finland, kan Finansinspektionen ingå avtal med den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten om att Finansinspektionen utför sådana tillsynsuppgifter som hemmedlemsstatens behöriga myndighet ansvarar för. Ett avtal om överföring av uppgifter som avses i kapitlen I—III i direktivet är ogiltigt. På utförandet av de avtalade uppgifterna tillämpas Finlands lag. För mottagande av uppdrag kan det tas ut en ersättning, vars uttag och storlek Finansinspektionens direktion beslutar om.

Om en i Finland registrerad försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare har sitt huvudsakliga driftställe i värdmedlemsstaten, kan Finansinspektionen ingå avtal med den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten om att den myndigheten utför sådana tillsynsuppgifter som Finansinspektionen ansvarar för. Ett avtal om överföring av uppgifter som avses i 2 och 4 kap. i denna lag är ogiltigt. För överföring av uppgifter till Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten eller till den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten i en EES-stat kan det betalas ersättning.

Ett avtal enligt 1 och 2 mom. kan ingås, om det är motiverat för ordnande av en effektiv tillsyn över efterlevnaden av denna lag. Tillsynsmyndigheterna ska ange skälen till att avtalet ingås och utan dröjsmål lämna underrättelse om avtalet till försäkringsförmedlaren eller den sidoverksammas försäkringsförmedlaren samt Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten och Europeiska kommissionen.

70 §

Förbud mot bedrivande av försäkringsdistribution

Finansinspektionen ska förbjuda en fysisk eller juridisk person eller en försäkringsdistributör att bedriva försäkringsdistribution eller tillämpa ett förfarande i anknytning till det som bedrivs i strid med denna lag utan registrering eller utan det i 26—28 § avsedda underrättelseförfarandet. Finansinspektionen ska förbjuda försäkringsdistributören att anlita en sådan fysisk eller juridisk person eller försäkringsdistributör som förfar lagstridigt på ovan avsett sätt. Av särskilda skäl kan ett förbud även meddelas en person som är anställd hos den som bedriver försäkringsdistribution eller någon annan som handlar för dennes räkning.

Om försäkringsdistributören på ett väsentligt sätt förfar i strid med eller försummar att iaktta sina skyldigheter enligt denna lag, kan Finansinspektionen förbjuda försäkringsdistributören att fortsätta sin verksamhet tills felet är rättat eller försummelsen avhjälpt. Finansinspektionen kan bestämma en skälig tid för att avhjälpa försummelsen eller rätta felet.

På förbud enligt denna paragraf tillämpas 33, 33 a, 34 och 35 a § i lagen om Finansinspektionen.

71 §

Påföljdsavgift

Sådana bestämmelser och beslut enligt 40 § i lagen om Finansinspektionen för vilka det vid försummelse eller överträdelse ska påföras påföljdsavgift är

1) bestämmelserna om professionell verksamhet i 30 § 1 mom., om belöning som är oförenlig med kundens intresse i 30 § 2 mom., om lämnande av information och sättet att lämna den i 32, 33, 36, 38, 48, 52 och 57 §, om uppgifter som ska lämnas vid marknadsföring i 34 §, om klarläggande av kundens behov av försäkring i 35 och 47 §, om personliga rekommendationer i 37 §, om sättet att lämna information i 39 och 53 §, om förbud mot bindningsförfaranden och samerbjudanden i 40 och 41 §, om produkthanteringssystem i 42 §, om system som behövs för distribution av försäkringar som utvecklats av någon annan i 43 §, om organisatoriska och administrativa system för att förebygga intressekonflikter i 44 §, om förfarandet vid intressekonflikter i 45, om trygghandet av tjänstekvaliteten i samband med incitament i 46 §, om ändamålsenlighetsbedömning i 49 §, om lämplighetsbedömning i 50 och 51 § samt bestämmelserna om klarläggande av kundens behov av försäkring i 4 b § i lagen om försäkringsavtal, om lämnande av uppgifter och handlingar och om sättet att lämna dem i 5 och 5 a §, 5 c § 3 mom. och 7 § i den lagen, om personliga rekommendationer i 5 b § i den lagen, om ändamålsenlighetsbedömning i 5 c § 1 mom. i den lagen och om lämplighetsbedömning i 5 c § 2 mom. i den lagen,

2) bestämmelserna i 6 § 1 mom. om registeringsplikt,

3) bestämmelserna i 31 § om anlitande av en registrerad försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare,

4) bestämmelserna i 7 § om lämnande av felaktiga eller vilseledande uppgifter vid registrering av försäkringsförmedlare eller sidoverksamma försäkringsförmedlare i Finansinspektionens försäkringsförmedlarregister,

5) bestämmelserna i 20 § om upprätthållande och utvecklande av tillräcklig yrkeskompetens hos de personer hos försäkringsdistributören som deltar i försäkringsdistribution och som ansvarar för försäkringsdistribution så att yrkesbildningen till en person i tjänst hos en försäkringsgivare eller försäkringsförmedlare underskrider den minimitid som föreskrivs i lagen och hos en sidoverksam försäkringsförmedlare är uppenbart otillräckligt med hänsyn till arten och omfattningen av personens arbetsuppgifter,

6) bestämmelserna i 21 § 2 mom. om försäkringsförmedlarens och försäkringsgivarens skyldighet att övervaka och kontrollera yrkeskompetensen.

De bestämmelser som avses i 40 § 1 mom. i lagen om Finansinspektionen omfattar utöver de bestämmelser som nämns i 1 mom. i denna paragraf dessutom de närmare bestämmelser och föreskrifter som meddelats med stöd av dem samt de bestämmelser i kommissionens förordningar och beslut som meddelats med stöd av direktivet.

72 §

Rapportering om överträdelser

En juridisk person som bedriver försäkringsdistribution ska ha rutiner för att dess anställda internt genom en oberoende kanal ska kunna rapportera en misstanke om överträdelser av denna lag samt av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 om marknadsmissbruk (marknadsmissbruksförordning) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG och kommissionens direktiv 2003/124/EG, 2003/125/EG och 2004/72/EG. I rapporteringsförfarandet ska med iakttagande av personuppgiftslagen (523/1999) eller annan lagstiftningen ingå lämpliga och tillräckliga åtgärder för att ordna en korrekt behandling av rapporterna, skydda rapportören och säkerställa skyddet av personupp-

gifterna för rapportören och den som är föremål för rapporten. Rapporteringsförfarandet ska dessutom innehålla anvisningar som tryggar skyddet för rapportörens identitet, om det inte för utredande av en överträdelse eller annars till följd av myndigheternas rätt till information föreskrivs något annat i lag.

En juridisk person som bedriver försäkringsdistribution ska bevara behövlig information som gäller den rapport som avses i 1 mom. Informationen ska avföras fem år efter rapporteringen, om den inte fortfarande behövs för en brottsutredning, en pågående rättegång eller en myndighetsundersökning eller för att trygga de rättigheter som rapportören eller den som är föremål för rapporten har. Senast tre år efter föregående kontroll ska behovet av fortsatt bevarande undersökas. En anteckning ska göras om kontrollen.

Utöver vad som föreskrivs i personuppgiftslagen eller annan lagstiftning har en sådan registrerad person som en rapport enligt 1 mom. avser inte rätt till insyn i den information som avses i 1 och 2 mom., om utlämnande av uppgifterna skulle kunna hindra utredningen av misstänkta överträdelser. Bestämmelser om rättigheterna för den registrerade person som avses i rapporten finns i personuppgiftslagen och annan lagstiftning.

Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om hur rapporter som avses i 1 mom. ska göras och behandlas hos en juridisk person som bedriver försäkringsdistribution.

73 §

Avförande ur försäkringsförmedlarregistret

Finansinspektionen ska avföra en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare ur försäkringsförmedlarregistret utan obefogat dröjsmål, om försäkringsförmedlaren eller sidoverksamma försäkringsförmedlaren

- 1) har avslutat sin verksamhet,
- 2) har registrerats i Finansinspektionens försäkringsförmedlarregister på grundval av felaktiga eller vilseledande uppgifter eller väsentligt brutit mot eller försummat att iaktta sin uppgiftsskyldighet enligt 7 eller 14 §,
- 3) inte längre uppfyller förutsättningarna för registrering enligt 8 eller 9 §,
- 4) i strid med denna lag anlitar en registrerad person vid försäkringsdistribution eller bedriver försäkringsdistribution såsom mellanhand för någon annan,
- 5) i sin verksamhet har gjort sig skyldig till allvarliga eller upprepade försummelser eller överträdelser mot 30—43 eller 44—59 och 78 §, vid behov med beaktande av ett sådant tidsbestämt verksamhetsförbud enligt 70 § 2 mom. som tidigare har utfärdats för försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren, eller
- 6) handlar så att Finansinspektionen hindras från att på ett effektivt sätt utföra sina tillsynsuppgifter på grund av lagstiftningen i ett tredjeland som är tillämplig på en fysisk eller juridisk person som via nära bindningar eller bestämmande inflytande är anknuten till försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren eller på grund av svårigheter vid verkställigheten av den lagstiftningen.

Finansinspektionens får före avregistreringen bestämma en skälig tid för att avhjälpa en brist i uppfyllandet av kraven enligt 8 § 1 mom. 5—8 punkten eller 9 § 1 mom. 4—6 punkten.

Om Finansinspektionen avregistrerar en försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare ska Finansinspektionen inom 30 dagar anmäla avregistreringen till de behöriga myndigheterna i de EES-stater där försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren i enlighet med vad denne anmält enligt 22 § bedriver verksamhet.

Finansinspektionen kan i samband med avregistreringen i enskilda fall i syfte att tillvarata kundernas intressen meddela närmare föreskrifter om vilka åtgärder försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren ska vidta för att avsluta av verksamheten.

74 §

Försäkringsmäklarens skadeståndsansvar

Försäkringsmäklaren är skyldig att ersätta skada som försäkringsmäklarens förfarande i strid med denna lag eller uppdragsavtalet orsakat kunden eller någon annan vars rätt uppdraget eller försäkringen gäller. Försäkringsmäklaren är dock fri från ansvar, om den visar att den handlat med yrkeskunskap och omsorg.

Om försäkringsmäklaren har underlåtit att ge kunden behövlig information om försäkringen eller har gett kunden felaktig eller vilseledande information om den, ska försäkringsmäklaren ersätta skada som orsakas av att försäkringsavtalet inte har det innehåll som kunden hade skäl att sluta sig till utgående från erhållen information.

Bestämmelser om jämkning av skadestånd och fördelning av skadeståndsansvaret mellan två eller flera skadeståndsskyldiga finns i 2 och 6 kap. i skadeståndslagen.

Ett avtalsvillkor som till nackdel för kunden eller för någon annan som enligt 1 mom. har rätt till skadestånd avviker från bestämmelserna i 1 eller 2 mom. är utan verkan mot en konsument eller en sådan fysisk eller juridisk person som med hänsyn till arten och omfattningen av näringsverksamheten eller annan verksamhet samt förhållandena i övrigt kan jämföras med en konsument.

75 §

Försäkringsgivarens skadeståndsansvar

Försäkringsgivaren är skyldig att ersätta skada som försäkringsgivarens eller dess ombuds förfarande i strid med 30, 34, 45 eller 46 § orsakat kunden eller någon annan vars rätt försäkringen gäller. Försäkringsgivaren är dock fri från ansvar, om den visar att den och även dess ombud har handlat med yrkeskunskap och omsorg.

Bestämmelser om jämkning av skadestånd och fördelning av skadeståndsansvaret mellan två eller flera skadeståndsskyldiga finns i 2 och 6 kap. i skadeståndslagen.

Ett avtalsvillkor som till nackdel för kunden eller för någon annan som enligt 1 mom. har rätt till skadestånd avviker från bestämmelserna i 1 mom. är utan verkan mot en konsument eller till en sådan fysisk eller juridisk person som med hänsyn till arten och omfattningen av näringsverksamheten eller annan verksamhet samt förhållandena i övrigt kan jämföras med en konsument.

76 §

Finansinspektionens rätt att få uppgifter

Finansinspektionen har rätt att ur det bötesregister som avses i 46 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002) få sådana uppgifter som behövs för att det ska kunna utredas om en försäkringsdistributör eller en person som deltar i försäkringsdistribution har i denna lag föreskriven god vandel.

Bestämmelser om Finansinspektionens rätt att få uppgifter ur straffregistret finns i straffregisterlagen (770/1993).

Den som ansöker om registrering som försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare ska på begäran av Finansinspektionen lämna de uppgifter som behövs för att bedöma om förutsättningarna för registrering uppfylls.

77 §

Nationella bestämmelser om allmänt intresse

Finansinspektionen ska på sin webbplats publicera och uppdatera uppgifter om de nationella bestämmelser om allmänt intresse som ska iakttas vid försäkringsdistribution i Finland samt ge information om dem på begäran.

10 kap.

Särskilda bestämmelser

78 §

Bevarande av vissa handlingar

Försäkringsgivaren och försäkringsförmedlaren ska ha ett uppdaterat arkiv och på ett tillförlitligt sätt bevara handlingar som gäller i 3 kap. avsedd god vandel och yrkeskompetens samt upprätthållande, utvecklande, bedömning och kontroll av yrkeskompetensen. Försäkringsgivaren och försäkringsförmedlaren ska på begäran ge Finansinspektionen namnet på den person som ansvarar för arkivet.

Försäkringsgivaren och försäkringsförmedlaren ska på ett tillförlitligt sätt bevara de avtal mellan kunden och försäkringsgivaren eller försäkringsförmedlaren och övriga handlingar i vilka parternas rättigheter och skyldigheter anges samt villkoren för de tjänster som tillhandahålls till kunden.

79 §

Tystnadsplikt

En försäkringsmäklare, en sidoverksam försäkringsmäklare eller en i 4 § 1 mom. avsedd sidoverksam försäkringsförmedlare, en anställd hos en sådan eller en medlem eller ersättare i organ vid en sådan, eller någon annan person som på uppdrag av den ovan nämnda utför uppgift som har fått veta något om försäkringsdistributörens, en kunds eller någon annans ekonomiska ställning eller hälsotillstånd eller något som berör andra personliga förhållanden eller har fått veta en affärs- eller yrkeshemlighet i samband med utförandet av ett uppdrag, får inte röja detta för utomstående, om inte den till vars förmån tystnadsplikten gäller ger sitt samtycke till att uppgifterna röjs eller om inte något annat föreskrivs i lag.

80 §

Undantag från tystnadsplikten

Trots bestämmelserna i 79 § har en försäkringsmäklare, en sidoverksam försäkringsmäklare eller en i 4 § 1 mom. avsedd sidoverksam försäkringsförmedlare rätt att lämna ut uppgifter som omfattas av sekretess

1) till Finansinspektionen eller till en myndighet i en annan EES-stat som utövar tillsyn över försäkrings- eller finansieringsverksamheten eller finansmarknaden,

2) till den som är anställd eller medlem av en nämnd inom försäkringsbranschen eller ett motsvarande organ för skötsel av ärenden som förelagts organet i fråga,

3) till revisorer för försäkringsmäklare, sidoverksamma försäkringsmäklare, i 4 § 1 mom. avsedda sidoverksamma försäkringsförmedlare eller till sådana revisorer för kreditinstitut eller finansiella institut som hör till samma koncern som dessa mäklare eller förmedlare,

4) för historisk eller vetenskaplig forskning eller för statistikföring, med social- och hälsovårdsministeriets tillstånd, om det är uppenbart att utlämnandet av uppgifter inte kränker de intressen för vilkas skyddande sekretess har föreskrivits; ett tillstånd kan beviljas för viss tid och till detta ska fogas de föreskrifter som behövs för att skydda allmänt och enskilt intresse; tillståndet kan återkallas när skäl därtill anses föreligga,

5) till åklagar- och förundersökningsmyndigheter för förhindrande och utredning av brott,

6) till de myndigheter i Finland och andra EES-stater som har till uppgift att delta i likvidations- eller konkursförfarande eller motsvarande förfaranden för försäkringsmäklare, sidoverksamma försäkringsmäklare eller i 4 § 1 mom. avsedda sidoverksamma försäkringsförmedlare,

7) till de myndigheter i Finland och andra EES-stater som ansvarar för tillsynen över organ som deltar i likvidations- eller konkursförfarande eller motsvarande förfaranden för försäkringsmäklare, sidoverksamma försäkringsmäklare eller i 4 § 1 mom. avsedda sidoverksamma försäkringsförmedlare,

8) till ovan avsedda myndigheter eller organ i andra stater än EES-stater för utförande av tillsynsuppdrag, om den information som ska lämnas i staten i fråga omfattas av den i 79 § föreskrivna tystnadsplikten.

En försäkringsmäklare, en sidoverksam försäkringsmäklare eller en i 4 § 1 mom. avsedd sidoverksam försäkringsförmedlare får lämna ut endast sådana uppgifter som behövs för att utföra uppdragen i fråga. Uppgifter som berör hälsotillstånd får dock lämnas ut endast till åklagar- och förundersökningsmyndigheter för förhindrande och utredning av samt ställande under åtal för bedrägeribrott som riktas mot en försäkrings- eller pensionsanstalt.

81 §

Brott mot tystnadsplikten

Till straff för brott mot den i 79 § föreskrivna tystnadsplikten döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen (39/1889), om inte gärningen ska bestraffas enligt 40 kap. 5 § i strafflagen eller strängare straff för den föreskrivs någon annanstans i lag.

82 §

Ändringssökande

Ett beslut av Finansinspektionen som har fattats med stöd av denna lag får överklagas genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen.

83 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

84 §

Övergångsbestämmelser

Genom denna lag upphävs lagen om försäkringsförmedling (570/2005).

På uppdrags- och försäkringsavtal som har ingåtts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Bestämmelserna i 42 § i denna lag tillämpas på betydande förändringar av försäkringsprodukter som varit till försäljning vid ikraftträdandet av denna lag.

Försäkringsmäklare som har registrerats i Finansinspektionens försäkringsförmedlarregister före ikraftträdandet av denna lag ska i enlighet med verksamhets art antecknas som försäkringsmäklare eller sidoverksamma försäkringsmäklare i det försäkringsförmedlarregister som avses i denna lag. Av försäkringsmäklare som har registrerats eller som har avlagt försäkringsmäklarexamen med godkänt resultat före ikraftträdandet av denna lag förutsätts det inte att yrkeskompetens visas genom en försäkringsmäklarexamen enligt denna lag. Dessa försäkringsmäklare ska dock senast den 23 februari 2019 visa Finansinspektionen sin yrkeskompetens enligt denna lag antingen genom en försäkringsmäklarexamen eller genom annan tillförlitlig utredning om att de uppfyller de i 18 § föreskrivna kraven på yrkeskompetens.

Ombud som har registrerats i Finansinspektionens försäkringsförmedlarregister före ikraftträdandet av denna lag ska i enlighet med verksamhets art antecknas som ombud eller sidoverksamma ombud i det försäkringsförmedlarregister som avses i denna lag. Dessa ombud ska senast den 23 februari 2019 visa Finansinspektionen sin yrkeskompetens enligt denna lag genom tillförlitlig utredning om att de uppfyller de i 18 § föreskrivna kraven på yrkeskompetens.

En sökande vars ansökan om upptagning i Finansinspektionens försäkringsförmedlarregister är anhängig hos Finansinspektionen vid ikraftträdandet av denna lag ska komplettera sin ansökan i enlighet med kraven i denna lag innan sökanden får antecknas i försäkringsförmedlarregistret som försäkringsmäklare, ombud eller sidoverksam försäkringsförmedlare. Sökanden ska senast den 23 februari 2019 visa Finansinspektionen sin yrkeskompetens enligt denna lag antingen genom en försäkringsmäklarexamen eller genom annan tillförlitlig utredning om att sökanden uppfyller de i 18 § föreskrivna kraven på yrkeskompetens. En fysisk person som söker registrering som försäkringsmäklare eller som sidoverksam försäkringsmäklare behöver dock inte visa yrkeskompetens genom en försäkringsmäklarexamen enligt denna lag, om denne avlagt försäkringsmäklarexamen som ordnats under försäkringsförmedlingsnämndens ledning och tillsyn med godkänt resultat före lagens ikraftträdande. I detta fall förutsätts det att den fysiska personens kompletterade ansökan om upptagning i registret som försäkringsmäklare eller som sidoverksam försäkringsmäklare lämnas till Finansinspektionen inom ett år från ikraftträdandet av denna lag.

2.

Lag

om ändring av försäkringsbolagslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i försäkringsbolagslagen (521/2008) 31 kap. 1 och 3 §, av dem 31 kap. 1 § sådan den lyder i lag 565/2008,
ändras 26 kap. 1 § 1 mom. 13 punkten och mellanrubriken före 31 kap. 1 §, av dem 26 kap. 1 § 1 mom. 13 punkten sådan den lyder i lag 303/2015, samt
fogas till 1 kap. en ny 11 b §, till 3 kap. 2 § ett nytt 3 mom., till 25 kap. en ny 28 § samt till 26 kap. 1 § 1 mom., sådant det lyder i lag 303/2015, en ny 14 punkt som följer:

1 kap.

De centrala principerna för försäkringsbolags verksamhet samt tillämpning av lagen

Definitioner

11 b §

Vissa definitioner som hänför sig till försäkringsmatematik och finansiering

I denna lag avses med

- 1) *riskreduceringstekniker* varje teknik som gör det möjligt för försäkringsföretag att överföra vissa eller samtliga risker som de är exponerade för till någon annan part,
- 2) *diversifieringseffekter* reduktion av riskexponeringen för försäkringsföretag och försäkringsgrupper till följd av att de diversifierar sin verksamhet, eftersom ett negativt resultat i fråga om en risk kan kompenseras av ett gynnsammare resultat när det gäller en annan risk, om dessa risker inte är fullständigt korrelerade,
- 3) *prognostiserad sannolikhetsfördelning* en matematisk funktion som anger ett värde för sannolikheten av att en omfattande uppsättning av sinsemellan ömsesidigt uteslutande kommande händelser kommer att förverkligas,
- 4) *riskmått* en matematisk funktion som tilldelar ett penningbelopp till en given prognostiserad sannolikhetsfördelning och som ökar monotont med risknivån för den exponering som ligger till grund för sannolikhetsfördelningen,
- 5) *externt ratinginstitut* ett kreditvärderingsinstitut som är registrerat eller certifierat i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1060/2009 om kreditvärderingsinstitut eller en centralbank som utfärdar kreditbetyg som inte omfattas av den förordningen,
- 6) *reglerad marknad*:
 - a) när det gäller en marknad som finns i en medlemsstat, ett handelsförfarande enligt 1 kap. 2 § 6 punkten i lagen om handel med finansiella instrument (748/2012), eller
 - b) när det gäller en marknad som finns i tredjeland en finansiell marknad som är godkänd av försäkringsföretagets hemstat och uppfyller krav som är jämförbara med kraven i lagen om finansiella instrument och där de finansiella instrument som är föremål för handel är av en kva-

litet som är jämförbar med kvaliteten hos de instrument som omsätts på den reglerade marknaden, eller de reglerade marknaderna, i hemstaten.

3 kap.

Bedrivande av direkt försäkring utomlands

2 §

Anmälan om filialetablering

Med den nationella garantifonden som nämns i 2 mom. 5 punkten avses ett organ enligt artikel 10.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/103/EG om ansvarsförsäkring för motorfordon och kontroll av att försäkringsplikten fullgörs beträffande sådan ansvarighet.

25 kap.

Tillsynen över försäkringsbolag och försäkringsholdingsammanslutningar

28 §

Granskning av funktioner eller uppgifter som lagts ut på entreprenad

Bestämmelser om Finansinspektionens rätt att inspektera ett företag som sköter funktioner eller uppgifter på entreprenad finns i 24 § 2 mom. i lagen om Finansinspektionen.

Om ett försäkringsbolag har lagt ut en funktion eller en uppgift på entreprenad till ett företag i en annan EES-stat, kan Finansinspektionen själv eller genom en representant inspektera den verksamhet som lagts ut till företaget vid driftstället. Innan inspektionen inleds ska Finansinspektionen informera tillsynsmyndigheten i den EES-staten om inspektionen. Finansinspektionen kan också be tillsynsmyndigheten i EES-staten i fråga att för Finansinspektionens räkning granska den funktion eller uppgift som lagts ut på entreprenad.

26 kap.

Grupptillsyn och beräkning av solvensen på gruppnivå

1 §

Definitioner

I detta kapitel avses med

13) *Europeiska försäkringstillsynsförordningen* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1094/2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/79/EG,

14) *transaktion inom gruppen* en transaktion där ett försäkrings- eller återförsäkringsföretag direkt eller indirekt förlitar sig på ett annat företag inom samma grupp, eller på en fysisk person eller juridisk person som har i 1 kap. 10 § avsedda betydande bindningar till företag inom denna grupp, för att fullgöra ett åtagande, oavsett om det baserar sig på avtal eller inte och oavsett om fullgörandet av åtagande innebär en betalning eller inte.

31 kap.

Övriga bestämmelser om försäkringsbolags verksamhet

Försäkringsbolag som representanter

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .
Upphävandet av 31 kap. 1 och 3 § samt ändring av mellanrubriken före 31 kap. 1 § tillämpas
från och med den 20 . _____

3.

Lag

om ändring av 12 kap. 2 § i lagen om försäkringsföreningar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om försäkringsföreningar (1250/1987) 12 kap. 2 §, sådan den lyder i lag
896/2008, som följer:

12 kap.

Tillsynen över försäkringsföreningarna

2 §

På en försäkringsförenings marknadsföring tillämpas lagen om försäkringsdistribution (/
). På tillsynen över en försäkringsförenings marknadsföring och avtalsvillkoren tillämpas la-
gen om försäkringsdistribution och lagen om Finansinspektionen.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

4.

Lag

om ändring av lagen om utländska försäkringsbolag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995) 3 §, sådan den lyder i lag 305/2015, samt
fogas till lagen en ny 14 b § som följer:

3 §

Verksamhet som faller utanför tillämpningsområdet

Denna lag tillämpas inte på

- 1) verksamhet som avses i lagen om försäkringsdistribution (/), eller
- 2) sådan koassuransverksamhet som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II), nedan *Solvens II -direktivet*, i vilken ett utländskt EES-försäkringsbolag deltar från ett utländskt driftställe i annan egenskap än ledande försäkringsgivare.

14 b §

Granskning av funktioner eller uppgifter som lagts ut på entreprenad

Om ett utländskt EES-försäkringsbolag har lagt ut en funktion eller en uppgift på entreprenad till ett företag i Finland, kan den myndighet som svarar för försäkringstillsynen i det utländska EES-försäkringsbolagets hemstat inom ramen för sin behörighet själv eller genom en representant inspektera den verksamhet som lagts ut till företaget vid driftstället. Innan inspektionen inleds ska den myndighet som svarar för försäkringstillsynen i det utländska EES-försäkringsbolagets hemstat eller myndighetens representant informera Finansinspektionen om inspektionen.

I det fall som avses i 1 mom. kan Finansinspektionen, på begäran av den myndighet som svarar för försäkringstillsynen i det utländska EES-försäkringsbolagets hemstat, inspektera den verksamhet som lagts ut till ett företag i Finland vid driftstället. På Finansinspektionens rätt att få uppgifter samt granskningsrätt tillämpas då bestämmelserna om Finansinspektionens rätt att få uppgifter samt granskningsrätt i fråga om tillsynsobjekt i 3 kap. i lagen om Finansinspektionen, bestämmelserna om Finansinspektionens rätt att förena rätten att få uppgifter samt granskningsrätten med vite i 33 a § i den lagen och bestämmelserna om Finansinspektionens rätt att anlita utomstående sakkunniga i 34 § i den lagen.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .
Bestämmelser i 14 b § i denna lag tillämpas från och med den _____ 20 .

5.

Lag

om ändring av lagen om försäkringsavtal

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om försäkringsavtal (543/1994) 1 § 3 mom., 2 § 1 mom. 5 punkten, 4, 4 a och 5 §, 6 § 1 mom., 7 § och 9 § 2 mom.,
av dem 1 § 3 mom. sådant det lyder i lag 467/2017, 4, 4 a, 5 och 7 § samt 9 § 2 mom. sådana de lyder i lag 426/2010 och 6 § 1 mom. sådant det lyder i lag 30/2005, samt
fogas till 2 § 1 mom. nya 2 a, 2 b, 5 a och 5 b punkter samt till lagen nya 4 b § och 5 a—5 d § som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Dessutom ska 3 §, 4 b § 1 mom., 5 § 1, 3 och 4 mom., 5 a och 5 b §, 5 d § 1 mom., 7—9 § och 9 a § 1 mom., 11 § 2—5 mom., 12, 18, 19 och 22 §, 26 § 1 och 2 mom., 35 § 1, 2 och 4 mom., 38, 44 och 69 §, 70 § 2 mom. samt 71 och 72 § tillämpas på trafikförsäkring, om inte något annat föreskrivs i trafikförsäkringslagen (460/2016).

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

-
- 2 a) *placeringsförsäkring* livförsäkringar med undantag för
- a) livförsäkringsavtal, där ersättning enligt avtalet endast betalas ut vid dödsfall eller på grund av arbetsoförmåga som beror på en olycka, sjukdom eller funktionsnedsättning,
 - b) officiellt erkända tjänstepensionssystem som omfattas av tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut som bedriver tilläggs pensionsverksamhet eller för Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II), eller andra pensionsförsäkringar som kan anses vara gruppförsäkringar,
- 2 b) *försäkringsbaserad investeringsprodukt* sådana försäkringsbaserade investeringsprodukter som avses i 5 § 1 mom. 21 punkten i lagen om försäkringsdistribution (/)
-
- 5) *försäkrad* den som är föremål för personförsäkring eller till vars förmån en skadeförsäkring är i kraft,
- 5 a) *Solvens II-direktivet* Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II),

5 b) *varaktig form* varje sätt som gör det möjligt för kunden att bevara information som riktas till kunden personligen och som tillåter oförändrad återgivning av den bevarade informationen så att den är tillgänglig för användning i framtiden under en tid som är lämplig för informationens syfte,

4 §

Bestämmelser som ska tillämpas på gruppförsäkring

På gruppförsäkring tillämpas 1—4, 4 b, 5, 5 a—5 d, 8, 9, 9 a, 15, 18, 20, 20 a, 22—37, 44 och 46 §, 47 § 3 mom., 48—51, 55, 56, 59—61 och 67—82 §. På gruppförsäkring som är i kraft endast under ett tillfälligt besök på en avtalad plats eller under deltagande i verksamhet som pågår högst en månad tillämpas endast 1—4 §, 4 b § 1 mom., 5 § 1, 3 och 4 mom., 5 a och 5 b §, 5 d § 1 mom., 8, 9, 9 a och 22—37 §, 47 § 3 mom., 55, 59—61, 69—75, 81 och 82 §.

4 a §

Bestämmelser som ska tillämpas på kapitaliseringsavtal

På en placeringsförsäkring i vilken det inte finns någon försäkrad (*kapitaliseringsavtal*) tillämpas 1—3, 4 b, 5, 5 a—5 d, 6, 6 a, 7—9, 9 a, 12, 13, 13 a, 51 och 52 §.

2 kap.

Information om försäkringen

4 b §

Klarläggande av försäkringsbehovet

Försäkringsgivaren ska innan den erbjuder en försäkring begära in upplysningar av försäkringssökanden om dennes behov av och krav på försäkring och fastställa försäkringsbehovet med beaktande av de erhållna uppgifterna.

Vid distribution av placeringsförsäkringar ska av försäkringssökanden dessutom begäras upplysningar om dennes erfarenhet av och kunskaper om investeringsområdet för försäkringen i fråga samt, när personliga rekommendationer ges, upplysningar om sökandens ekonomiska situation, inklusive risktoleransen och förmågan att bära förluster.

5 §

Information innan avtal ingås

Innan ett försäkringsavtal ingås ska försäkringsgivaren ge försäkringssökanden information om försäkringsformer, om försäkringspremierna och försäkringsvillkoren samt annan information som behövs för valet av en försäkring som lämpar sig för det försäkringsbehov som sökanden fastställt ha. När informationen ges ska uppmärksamhet även fästas vid väsentliga begränsningar i försäkringsskyddet.

Innan ett placeringsförsäkringsavtal ingås ska försäkringsgivaren dessutom fästa uppmärksamhet vid sådana omständigheter som är väsentliga för valet av olika slags placeringsförsäkringar och investeringsobjekt som hänför sig till dem, med särskild hänsyn till sökandens tidigare erfarenhet av och kunskaper om investeringar samt målet med investeringen. Uppgifter

om avgifter som tas ut för placeringsförsäkringen och investeringsobjekt som hänför sig till den ska räknas samman så att försäkringssökanden kan förstå kostnaderna för försäkringen liksom deras kumulativa verkan på försäkringens avkastning och kapitaltillväxt. Försäkringssökanden ska även varnas för de risker som är förknippade med försäkringen eller investeringsobjekt som hänför sig till den eller den föreslagna investeringsstrategin, samt ges information om hur riskerna kan hanteras på ett ändamålsenligt sätt med beaktande av målet med investeringen. Bestämmelser om lämnande av faktablad för paketerade och försäkringsbaserad investeringsprodukter finns dessutom i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter).

Den information som avses i 1 och 2 mom. ska ges i begriplig form och så att hänsyn tas till försäkringens komplexitet och huruvida försäkringssökanden är konsument eller en person som i enlighet med 3 § 2 mom. kan jämföras med en konsument, eller någon annan person, samt kundens eller kundgruppens övriga egenskaper.

Bestämmelser om den förhandsinformation som ska ges till konsumenten vid distansförsäljning av försäkringar finns i 6 a kap. i konsumentskyddslagen (38/1978).

5 a §

Lämnande av information i varaktig form eller på en webbplats

De uppgifter som ska ges innan avtal ingås ska lämnas i pappersform, i någon annan varaktig form eller på en webbplats. Närmare bestämmelser om vilket sätt som ska användas för att lämna uppgifter i förekommande fall samt allmänna krav på lämnandet utfärdas genom förordning av statsrådet.

Det standardiserade faktablad som gäller de skadeförsäkringar som avses i bilaga I till Solvens II-direktivet ska dock lämnas i pappersform eller i någon annan varaktig form. Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska anges i faktabladet, om faktabladets språk samt om annat som gäller faktabladet får utfärdas genom förordning av statsrådet med beaktande av bestämmelserna i artikel 20.5—20.9 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/97 om försäkringsdistribution. Närmare bestämmelser om formerna för det standardiserade faktabladet och om hur uppgifterna i det ska presenteras i detalj utfärdas genom kommissionens tekniska tillsynsstandarder.

Trots bestämmelserna i 1 och 2 mom. ska försäkringssökanden innan försäkringsavtalet ingås alltid på begäran få uppgifterna i pappersform. Ingen avgift får tas ut för tillhandahållandet av uppgifterna. På telefonförsäljning av försäkringar tillämpas bestämmelserna i 6 a kap. 11 § 2 mom. i konsumentskyddslagen.

5 b §

Personliga rekommendationer om försäkringar

Om försäkringsgivaren ger försäkringssökanden en personlig rekommendation om valet av en eller flera försäkringar, ska försäkringsgivaren motivera varför den försäkring eller de försäkringar som rekommenderas bäst motsvarar försäkringssökandens försäkringsbehov. Motsvarande rådgivningsskyldighet gäller försäkringsgivaren också då försäkringsavtal ingås med en person vars vanliga vistelseort eller fasta driftställe finns i en EES-stat där denna rådgivning krävs enligt lag vid försäljning av försäkringar.

Om försäkringsgivaren inte får de upplysningar av försäkringssökanden som behövs för en personlig rekommendation, ska försäkringsgivaren varna kunden om att en personlig rekommendation inte kan ges.

5 c §

Bedömning av placeringsförsäkringens ändamålsenlighet och lämplighet

Försäkringsgivaren ska bedöma huruvida den planerade försäkringen med eventuella anknutna tilläggstjänster är ändamålsenlig för kunden med beaktande av dennes erfarenhet av och kunskaper om investeringsområdet för försäkringen i fråga. Om försäkringsgivaren bedömer att placeringsförsäkringen med eventuella anknutna tilläggstjänster inte är ändamålsenlig, ska försäkringsgivaren varna sökanden om det. Om försäkringssökanden inte lämnar tillräckliga upplysningar för att försäkringens och eventuella anknutna tilläggstjänsters ändamålsenlighet ska kunna bedömas, ska försäkringsgivaren varna sökanden om att försäkringens och anknutna tilläggstjänsters ändamålsenlighet för sökanden inte kan bedömas.

Om det har avtalats om tillhandahållande av en personlig rekommendation om placeringsförsäkringar, ska försäkringsgivaren rekommendera försäkringssökanden sådana försäkringar som är lämpliga för sökanden med beaktande av dennes erfarenhet av och kunskaper om investeringsområdet för försäkringarna i fråga samt sökandens mål med investeringen och ekonomiska situation, inklusive risktolerans och förmåga att bära förluster. Även de rekommenderade tilläggstjänsterna ska vara lämpliga för försäkringssökanden. Om försäkringssökanden inte lämnar tillräckliga upplysningar för att försäkringens och de anknutna tilläggstjänsters lämplighet ska kunna bedömas, ska försäkringsgivaren varna sökanden om att en personlig rekommendation inte kan ges.

Av rekommendationen ska åtminstone framgå hur den rekommenderade försäkringen motsvarar sökandens förväntningar, ekonomiska situation och mål med investeringen. Rekommendationen ska lämnas till försäkringssökanden innan försäkringsavtalet ingås, på paper eller i någon annan varaktig form på det sätt som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet. Rekommendationen får dock lämnas i varaktig form omedelbart efter det att avtalet har ingåtts, om avtalet ingås med hjälp av en sådan teknik för distanskommunikation att rekommendationen inte kan lämnas i en varaktig form innan avtalet ingås och försäkringssökanden har gett sitt samtycke till att få rekommendationen i efterhand och inte har önskat senarelägga ingåendet av avtalet trots att försäkringsgivaren har erbjudit denna möjlighet. Försäkringssökanden ska också informeras om huruvida försäkringsgivaren kommer att ge en regelbunden bedömning av försäkringens lämplighet för sökanden.

5 d §

Undantag från vissa försäkringsgivarens skyldigheter

Om försäkringen gäller en sådan stor risk som avses i 31 kap. 4 § i försäkringsbolagslagen (521/2008), behöver de upplysningar som avses i 4 b § 1 mom. inte begäras av försäkringssökanden och den information som avses i 5 § 1, 3 och 4 mom., 5 a § 2 mom., 5 b § och 7 § 1 mom. inte lämnas till försäkringssökanden.

Om försäkringssökanden är en professionell kund som avses i 1 kap. 18 § i lagen om investeringstjänster (747/2012), behöver de upplysningar som avses i 4 b § 2 mom. inte begäras av denne och den information som avses i 5 § 2 mom. inte lämnas till denne och behöver ändamålsenlighet och lämplighet enligt 5 c § inte bedömas.

6 §

Överlämnande av vissa handlingar

Efter att försäkringsavtalet ingåtts ska försäkringsgivaren utan obefogat dröjsmål ge försäkringstagaren en handling som upptar avtalets viktigaste innehåll (*försäkringsbrev*), samt för-

säkringsvillkoren. Bestämmelser om lämnande av avtalsvillkoren vid distansförsäljning av försäkringar till en konsument finns i 6 a kap. 11 § i konsumentskyddslagen.

7 §

Information under försäkringens giltighetstid

Försäkringsgivaren ska årligen lämna försäkringstagaren ett meddelande i varaktig form med upplysningar om försäkringsbeloppet och om andra sådana omständigheter beträffande försäkringen som är av uppenbar betydelse för försäkringstagaren. I ett meddelande som gäller placeringsförsäkring ska ges information om de ändringar som gjorts i placeringsförsäkringen eller anknutna investeringsobjekt och de kostnader som tagits ut under året. Närmare bestämmelser om de upplysningar som ska ges i det årliga meddelandet finns dessutom i 26 och 27 §.

Om försäkringsgivaren har förbundit sig att regelbundet bedöma huruvida en tecknad placeringsförsäkring med anknutna tilläggstjänster är lämplig för försäkringstagaren, ska de bedömningar som ges vara aktuella och åtminstone beskriva hur den rekommenderade försäkringen och de anknutna tilläggstjänsterna motsvarar försäkringstagarens förväntningar, ekonomiska situation och mål med investeringen.

Efter ett försäkringsfall ska försäkringsgivaren lämna behövliga upplysningar till den som har rätt att kräva en prestation av försäkringsgivaren.

9 a §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

I Europeiska kommissionens delegerade förordningar finns närmare bestämmelser om de principer som försäkringsgivare ska iaktta vid distribution av försäkringsbaserade investeringsprodukter. Finansinspektionen får dessutom meddela föreskrifter om hur kostnaderna för och intäkterna av placeringsförsäkringar samt tillväxten för försäkringssparandet ska beräknas och meddelas till kunden. Finansinspektionen får meddela föreskrifter som kompletterar 5 och 7 § i fråga om hur återköpsvärdet som baseras på betalade försäkringspremier utvecklas samt hur uppgifter om försäkringsersättningar som utbetalas vid skadefall ska anges.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

6.

Lag

om ändring av 156 i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 156 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) ett nytt
3 mom. som följer:

156 §

Tecknande av försäkring

När i denna lag avsedda försäkringar tecknas ska 4 b § 1 mom., 5 § 1 mom., 5 a och 5 b §
samt 7 § 1 mom. i lagen om försäkringsavtal (543/1994) tillämpas på försäkringsbolaget.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

7.

Lag

om ändring av 24 § i lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 24 § i lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare (276/2009) ett
nytt 2 mom. som följer:

24 §

Tillämpning av lagen om försäkringsavtal

När i denna lag avsedda försäkringar tecknas ska 4 b § 1 mom., 5 § 1 mom., 5 a § och 5 b §
samt 7 § 1 mom. i lagen om försäkringsavtal tillämpas på försäkringsbolaget.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

8.

Lag

om ändring av lagen om Finansinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Finansinspektionen (878/2008) 5 § 17 punkten, 27 § 5 mom., 40 § 1 mom., 41 a §, 44 a § 2 mom. samt 45, 55 och 72 §,
av dem 5 § 17 punkten sådan den lyder i lag 752/2012, 27 § 5 mom. sådant det lyder i lag 575/2017, 40 § 1 mom. sådant det lyder i lag 352/2017, 41 a § sådan den lyder i lagarna 1279/2015, 176/2016, 520/2016, 228/2017 och 352/2017, 44 a § 2 mom. sådant det lyder i lag 176/2016, 45 § sådan den lyder i lag 855/2016 och 55 § sådan den lyder i lag 170/2014, samt *fogas* till 28 §, sådan den lyder i lag 352/2017, ett nytt 3 mom., varvid de nuvarande 3—5 mom. blir 4—6 mom., som följer:

5 §

Andra finansmarknadsaktörer

Med *andra finansmarknadsaktörer* avses i denna lag

17) försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare enligt lagen om försäkringsdistribution (/), inklusive utländska försäkringsförmedlare som är registrerade i en annan EES-stat än Finland,

27 §

Begränsning av verksamhet som baserar sig på verksamhetstillstånd eller registrering

Vad som i denna paragraf föreskrivs om begränsning av verksamheten ska tillämpas också på begränsning av försäkringsföreningars stadgeenliga verksamhet, på återkallelse av registrering av ombud som avses i lagen om ombud för obligationsinnehavare och på begränsning av tillståndsenlig verksamhet som bedrivs av sådana värdepappersföretag i tredjeländer som avses i 5 kap. 5 § i lagen om investeringstjänster. Bestämmelser om förbud mot försäkringsdistribution finns i lagen om försäkringsdistribution. Denna paragraf tillämpas inte på centralinstitutet för sammanslutningen av inlåningsbanker.

28 §

Begränsning av ledningens verksamhet

Finansinspektionen kan för viss tid, högst fem år, förbjuda en person att vara medlem eller ersättare i styrelsen, medlem eller ersättare i förvaltningsrådet eller verkställande direktör eller

dennes ställföreträdare hos en i lagen om försäkringsdistribution avsedd försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare, eller att sköta uppdrag som är direkt underställda verkställande direktören, med vilket avses högsta ledningsuppdrag hos försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlare eller uppdrag där förmedlingsverksamheten de facto leds, om försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren har brutit mot eller försummat att iaktta vad som i 44—57 och 78 § i lagen om försäkringsdistribution föreskrivs om krav på förfaranden vid distribution av i den lagen avsedda placeringsförsäkringar.

40 §

Påföljdsavgift

Påföljdsavgift ska påföras den som uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar att iaktta eller bryter mot de bestämmelser eller beslut som avses i 15 kap. 2 § i värdepappersmarknadslagen, 15 kap. 2 § i lagen om investeringstjänster, 10 kap. 2 § i lagen om handel med finansiella instrument, 15 § i lagen om värdepapperskonton, 8 kap. 6 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet, 48 a § i lagen om betalningsinstitut, 22 kap. 2 § i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder, 144 b § i lagen om placeringsfonder, 15 § 2 mom. i lagen om gräsrotsfinansiering, 20 kap. 1 § i kreditinstitutslagen, eller 18 kap. 1 § i resolutionslagen eller i 68 eller 71 § i lagen om försäkringsdistribution.

41 a §

Påföljdsavgiftens maximibelopp i vissa fall

Om påföljdsavgift påförs för överträdelse av eller försummelse av att iaktta en bestämmelse som avses i 20 kap. 1 § 2 eller 4 mom. i kreditinstitutslagen, 15 kap. 2 § 2 eller 5 mom. i lagen om investeringstjänster, 18 kap. 1 § i resolutionslagen eller 8 kap. 6 § 2 mom. i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet, får påföljdsavgiften för en juridisk person uppgå till högst tio procent av den juridiska personens omsättning under året före gärningen eller försummelsen och påföljdsavgiften för en fysisk person till högst fem miljoner euro.

Om påföljdsavgift påförs för en överträdelse av en bestämmelse som avses i 15 kap. 2 § 2 mom. i värdepappersmarknadslagen får en juridisk person påföras en påföljdsavgift som uppgår till antingen högst fem procent av den juridiska personens omsättning under året före gärningen eller försummelsen eller högst 10 miljoner euro, beroende på vilkendera som är större, samt en fysisk person påföras en påföljdsavgift som uppgår till högst två miljoner euro.

Om påföljdsavgift påförs för en överträdelse av en bestämmelse som nämns i 144 b § 2 mom. i lagen om placeringsfonder, får en juridisk person påföras en påföljdsavgift som uppgår till antingen högst tio procent av den juridiska personens omsättning under året före gärningen eller försummelsen eller högst fem miljoner euro, och en fysisk person påföras en påföljdsavgift som uppgår till högst fem miljoner euro.

Om påföljdsavgift påförs för en överträdelse av en bestämmelse som avses i 68 eller 71 § i lagen om försäkringsdistribution, får en juridisk person påföras en påföljdsavgift som uppgår till antingen högst fem procent av den juridiska personens omsättning under året före gärningen eller försummelsen eller högst fem miljoner euro, beroende på vilkendera som är större, och en fysisk person påföras en påföljdsavgift som uppgår till högst 700 000 euro.

Om påföljdsavgift påförs för en överträdelse av en bestämmelse som avses i 40 § 2 mom. 4 punkten eller för en försummelse att iaktta en sådan bestämmelse, får en juridisk person på-

föras en påföljdsavgift som uppgår till antingen högst tre procent av den juridiska personens omsättning under året före gärningen eller försummelsen eller högst fem miljoner euro, beroende på vilkendera som är större. En fysisk person får påföras högst 700 000 euro i påföljdsavgift.

Trots det som föreskrivs ovan i denna paragraf får påföljdsavgiften emellertid vara högst två gånger större än den vinning som erhållits genom gärningen eller försummelsen, om vinningen kan bestämmas.

Om påföljdsavgift påförs för en överträdelse av en bestämmelse som avses i 15 kap. 2 § 3 mom. 1 punkten i värdepappersmarknadslagen, får en juridisk person påföras en påföljdsavgift som uppgår till antingen högst 15 procent av den juridiska personens omsättning under året före gärningen eller försummelsen eller högst 15 miljoner euro, beroende på vilkendera som är större, och en fysisk person en påföljdsavgift som uppgår till högst fem miljoner euro.

Om påföljdsavgift påförs för en överträdelse av en bestämmelse som avses i 15 kap. 2 § 3 mom. 2 punkten i värdepappersmarknadslagen, får en juridisk person påföras en påföljdsavgift som uppgår till antingen högst två procent av den juridiska personens omsättning under året före gärningen eller försummelsen eller högst 2 500 000 euro, beroende på vilkendera som är större, och en fysisk person en påföljdsavgift som uppgår till högst en miljon euro.

Om det är fråga om överträdelse av bestämmelser som avses i 15 kap. 2 § 3 mom. 3 punkten i värdepappersmarknadslagen, får en juridisk person påföras en påföljdsavgift som uppgår till högst en miljon euro och en fysisk person en påföljdsavgift som uppgår till högst 500 000 euro.

Trots det som föreskrivs i 7—9 mom. får påföljdsavgiften emellertid vara högst tre gånger så stor som den vinning som erhållits genom gärningen eller försummelsen, om storleken på vinningen kan bestämmas.

Med *omsättning* avses i denna paragraf

1) summan av ett kreditinstituts, ett värdepappersföretags och ett annat till dessas finansiella företagsgrupp hörande företags intäkter enligt artikel 316 i EU:s tillsynsförordning eller, om det avgiftsskyldiga företaget hör till ett kreditinstituts eller värdepappersföretags finansiella företagsgrupp, summan av de konsoliderade intäkterna,

2) ett försäkringsbolags, en försäkringsförenings, en pensionsanstalts eller ett i 2 kap. 18 b § i försäkringsbolagslagen avsett specialföretags premieintäkter eller en pensionsstiftelses eller en försäkringskassas avgiftsintäkter, eller om försäkringsbolaget, försäkringsföreningen, pensionsanstalten, specialföretaget, pensionsstiftelsen eller försäkringskassan hör till en koncern som dotterbolag, premieintäkterna enligt koncernbokslutet eller på motsvarande sätt avgiftsintäkterna,

3) i fråga om andra företag än de som avses i 1 och 2 punkten omsättningen enligt 4 kap. 1 § i bokföringslagen eller motsvarande omsättning eller, om företaget som moderbolag ska upprätta ett koncernbokslut enligt 6 kap. 1 § i bokföringslagen eller om företaget hör till en koncern som dotterbolag, omsättningen enligt koncernbokslutet för koncernens yttersta moderföretag.

44 a §

Information till de europeiska tillsynsmyndigheterna om påföljder och andra beslut

Vad som i 1 mom. 1—3 punkten föreskrivs om information om påföljder ska tillämpas också på beslut som avses i 26—29, 33 och 33 a § i denna lag, i 18 j och 122 § i lagen om placeringsfonder och i 68 och 70 § i lagen om försäkringsdistribution.

45 §

Tillämpningsområdet för bestämmelserna om tillsyn över kundskyddet

Finansinspektionen ska övervaka att tillsynsobjekten, förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom och försäkringsdistributörer iakttar de bestämmelser som är tillämpliga på dem när det gäller marknadsföring och användning av avtalsvillkor och när det gäller förfaranden i kundförhållanden som från kundens synpunkt strider mot god sed eller som annars är otillbörliga. Bestämmelser om tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna om marknadsföring av finansiella instrument finns dessutom i värdepappersmarknadslagen, i lagen om investeringstjänster och i annan lag.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas dessutom på utländska filialer, andra utländska tillsynsobjekt som tillhandahåller tjänster i Finland utan att etablera filial, utländska förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom och utländska försäkringsdistributörer, till den del som Finansinspektionen är den myndighet som är behörig att övervaka efterlevnaden av de i 1 mom. avsedda bestämmelser som är tillämpliga på dessa.

55 §

Anmälningsskyldighet vid filialetablering och annat tillhandahållande av tjänster i andra EES-stater

Bestämmelser om Finansinspektionens skyldighet att informera värdstatens tillsynsmyndighet om att ett tillsynsobjekt har etablerat filial i den staten och om att tjänster tillhandahålls i värdstaten utan filialetablering finns i kreditinstitutslagen, lagen om betalningsinstitut, lagen om investeringstjänster, lagen om placeringsfonder, lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder och försäkringsbolagslagen. Bestämmelser om tillhandahållande av tilläggspensioner i en annan EES-stat finns i lagen om pensionsstiftelser och i lagen om försäkringskassor och bestämmelser om distribution av försäkringar i en annan EES-stat finns i lagen om försäkringsdistribution. Bestämmelser om Finansinspektionens skyldighet att underrätta tillsynsmyndigheten i en annan EES-stat om en börs verksamhet i den andra EES-staten finns i lagen om handel med finansiella instrument.

72 §

Offentlighet när det gäller statistiska uppgifter om försäkrings- och pensionsanstalter, försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare

Trots vad som föreskrivs om handlingars sekretess får Finansinspektionen offentliggöra statistik och därmed jämförbar information som på enhetliga grunder har upprättats över alla försäkrings- och pensionsanstalters, försäkringsförmedlars och sidoverksamma försäkringsförmedlars verksamhet, ställning och utveckling.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

9.

Lag

om ändring av 1 och 6 § i lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift (879/2008) 1 § 1 mom. 15 punkten och 6 § 1 mom., sådana de lyder, 1 § 1 mom. 15 punkten i lag 758/2012 och 6 § 1 mom. i lagarna 758/2012 och 576/2017, som följer:

1 §

Avgiftsskyldiga

Skyldiga att betala tillsynsavgift till Finansinspektionen är

15) försäkringsmäklare och sidoverksamma försäkringsmäklare enligt lagen om försäkringsdistribution (/) samt sådana försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare som är registrerade i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland och som har filial i Finland,

6 §

Grundavgift för övriga avgiftsskyldiga

Grundavgiften i euro för andra avgiftsskyldiga än de som avses i 4 § och de avgiftsskyldiga bestäms som följer:

Avgiftsskyldiga	Grundavgift i euro
värdepapperscentraler enligt lagen om värdeandelsystemet och om clearingverksamhet	278 200
den gamla insättningsgarantifond som avses i lagen om ändring av kreditinstitutslagen (1199/2014)	12 840
säkerhetsfonden enligt kreditinstitutslagen	2 140
juridiska personer som avses i 7 och 7 a § i lagen om betalningsinstitut	1 070
fysiska personer som avses i 7 och 7 a § i lagen om betalningsinstitut	214
ersättningsfonden för investerarskydd enligt lagen om investeringstjänster	3 210

RP 172/2017 rd

enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder registreringskyldiga AIF-förvaltare som inte är auktoriserade som fondbolag	1 070
den som bedriver verksamhet med stöd av ett undantag enligt 10 kap. 2 § 3 mom. i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder	2 140
förvaringsinstitut enligt lagen om placeringsfonder	3 210
förvaringsinstitut enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder	3 210
företag som är förvaringsinstitut enligt lagen om placeringsfonder och lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder	5 350
särskilda förvaringsinstitut enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder	2 140
centralinstitutet för sammanslutningen av inlåningsbanker enligt lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker (599/2010)	6 420
kreditinstituts och försäkringsbolags holdingföretag samt konglomerats holdingsammanslutning enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat (699/2004)	10 700
börsers och värdepapperscentralers holdingföretag	10 700
värdepappersföretags och försäkringsföreningars holdingföretag	1 070
försäkringsmäklare och sidoverksamma försäkringsmäklare enligt lagen om försäkringsdistribution	1 070
	Grundavgiften höjs med 193 euro för varje registrerad försäkringsmäklare som är anställd hos ett försäkringsmäklarföretag eller hos en enskild näringsidkare vid utgången av året före det år då tillsynsavgiften bestäms
kontoförvaltare enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet	6 420
centrala motparter enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet	160 500
clearingmedlemmar enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet	12 840
clearingfonder enligt 3 kap. 3 § 4 mom. i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet samt registreringsfonder enligt 6 kap. 9 § i den lagen	2 140
	16 585
emittenter av aktier som i Finland är föremål för handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument	Grundavgiften höjs med 17 120 euro om det finns en likvid marknad för aktierna enligt 5 kap. 2 § i lagen om handel med finansiella instrument.
finländska bolag vars emitterade aktier på ansökan har tagits upp till handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument en-	13 375

RP 172/2017 rd

bart i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland	
emittenter av aktier som i Finland är föremål för handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument, när det är fråga om en avgiftsskyldig enligt 4 § i denna lag eller när emittenten inte har hemort i Finland	11 235 Grundavgiften höjs med 11 770 euro om det finns en likvid marknad för aktierna enligt 5 kap. 2 § i lagen om handel med finansiella instrument.
emittenter av andra värdepapper än aktier, när värdepapperen i Finland är föremål för handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument	3 210
finländska bolag vars emitterade värdepapper av annat slag än aktier på ansökan har tagits upp till handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument enbart i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland	3 210
emittenter av aktier som på ansökan är föremål för handel i Finland på en multilateral handelsplattform enligt lagen om handel med finansiella instrument	4 280
emittenter av värdepapper av annat slag än aktier som på ansökan är föremål för handel i Finland på en multilateral handelsplattform enligt lagen om handel med finansiella instrument	1 070
finländska kreditförmedlare som är registrerade i enlighet med 6 § i lagen om förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegen- dom, när förmedlarna inte är ombud för någon kreditgivare	1 200
Pensionsskyddscentralen	10 700
trafikskadenämnden och patientskadenämnden	1 070
verksamhetsenheter som avses i 5 § 26 punkten i la- gen om Finansinspektionen	19 260
filialer till utländska EES-försäkringsbolag enligt lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995)	1 070
sådana utländska EES-tilläggs pensionsanstalter en- ligt lagen om pensionsstiftelser och lagen om för- säkringskassor som har filial i Finland	1 070
trejeländers kreditinstituts representationer	1 070
sådana försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare enligt lagen om försäkrings- distribution som är registrerade i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland och som har filial i Finland	321
finansiella motparter enligt artikel 2.8 i EMIR- förordningen, icke-finansiella motparter enligt arti- kel 2.9 och pensionssystem enligt artikel 2.10 i den förordningen, vilkas hemstat är Finland	10 700
utländska kreditförmedlare enligt 2 § 1 mom.	400

RP 172/2017 rd

6 punkten i lagen om förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom, när förmedlarna har filial i Finland	
förmedlare av gräsrotsfinansiering enligt lagen om gräsrotsfinansiering	2 140
registrerade ombud enligt lagen om ombud för obligationsinnehavare	2 140

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

10.

Lag

om ändring av 6 kap. 1 § i lagen om investeringstjänster

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om investeringstjänster (747/2012) det inledande stycket i 6 kap. 1 § 5 mom.
som följer:

6 kap.

Ekonomiska verksamhetsförutsättningar för tillhandahållande av investeringstjänster samt tillsyn över den ekonomiska stabiliteten

1 §

Minimikapital

Om ett värdepappersföretag som tillhandahåller tjänster enligt 4 mom. är verksamt som försäkringsmäklare eller sidoverksam försäkringsmäklare enligt lagen om försäkringsdistribution (/), ska företaget utöver vad som föreskrivs i den lagen ha

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

11.

Lag

om ändring av 1 kap. 2 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017)
1 kap. 2 § 1 mom. 6 punkten som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på

6) försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare enligt lagen om försäkringsdistribution (/) och i Finland etablerade filialer till utländska försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare,

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

12.

Lag

om ändring av 11 § i lagen om Konkurrens- och konsumentverket

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Konkurrens- och konsumentverket (661/2012) 11 § som följer:

11§

Begäran om utlåtande

Innan konsumentombudsmannen meddelar ett i 10 § avsett förbud eller interimistiskt förbud eller för ett ärende till marknadsdomstolen ska konsumentombudsmannen begära utlåtande av Finansinspektionen, om ärendet gäller

- 1) ett av Finansinspektionens tillsynsobjekt, ett utländskt tillsynsobjekt eller dess filial eller en utländsk försäkringsdistributör enligt 45 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008),
- 2) marknadsföring av värdepapper som avses i värdepappersmarknadslagen (495/1989).

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 2 november 2017

Statsminister

Juha Sipilä

Social- och hälsovårdsminister Pirkko Mattila

2.

Lag

om ändring av försäkringsbolagslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i försäkringsbolagslagen (521/2008) 31 kap. 1 och 3 §, av dem 31 kap. 1 § sådan den lyder i lag 565/2008,
ändras 26 kap. 1 § 1 mom. 13 punkten och mellanrubriken före 31 kap. 1 §, av dem 26 kap. 1 § 1 mom. 13 punkten sådan den lyder i lag 303/2015, samt
fogas till 1 kap. en ny 11 b §, till 3 kap. 2 § ett nytt 3 mom., till 25 kap. en ny 28 § samt till 26 kap. 1 § 1 mom., sådant det lyder i lag 303/2015, en ny 14 punkt som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

De centrala principerna för försäkringsbolags verksamhet samt tillämpning av lagen

Definitioner

11 b §

Vissa definitioner som hänför sig till försäkringsmatematik och finansiering

I denna lag avses med

1) **riskreduceringstekniker** varje teknik som gör det möjligt för försäkringsföretag att överföra vissa eller samtliga risker som de är exponerade för till någon annan part,

2) **diversifieringseffekter** reducereing av riskexponeringen för försäkringsföretag och försäkringsgrupper till följd av att de diversifierar sin verksamhet, eftersom ett negativt resultat i fråga om en risk kan kompenseras av ett gynnsammare resultat när det gäller en annan risk, om dessa risker inte är fullständigt korrelerade,

3) **prognostiserad sannolikhetsfördelning** en matematisk funktion som anger ett värde för sannolikheten av att en omfattande upp-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

sättning av sinsemellan ömsesidigt uteslutande kommande händelser kommer att förverkligas,

4) **riskmått** en matematisk funktion som tilldelar ett penningbelopp till en given prognostiserad sannolikhetsfördelning och som ökar monotont med risknivån för den exponering som ligger till grund för sannolikhetsfördelningen,

5) **externt ratinginstitut** ett kreditvärderingsinstitut som är registrerat eller certifierat i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1060/2009 om kreditvärderingsinstitut eller en centralbank som utfärdar kreditbetyg som inte omfattas av den förordningen,

6) **reglerad marknad:**

a) när det gäller en marknad som finns i en medlemsstat, ett handelsförfarande enligt 1 kap. 2 § 6 punkten i lagen om handel med finansiella instrument (748/2012), eller

b) när det gäller en marknad som finns i tredjeland en finansiell marknad som är godkänd av försäkringsföretagets hemstat och uppfyller krav som är jämförbara med kraven i lagen om finansiella instrument och där de finansiella instrument som är föremål för handel är av en kvalitet som är jämförbar med kvaliteten hos de instrument som omsetts på den reglerade marknaden, eller de reglerade marknaderna, i hemstaten.

3 kap.

Bedrivande av direkt försäkring utomlands

2 §

Anmälan om filialetablering

Med den nationella garantifonden som nämns i 2 mom. 5 punkten avses ett organ enligt artikel 10.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/103/EG om ansvarsförsäkring för motorfordon och kontroll av att försäkringsplikten fullgörs beträffande sådan ansvarighet.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

25 kap.

Tillsynen över försäkringsbolag och försäkringsholdingsammanslutningar

28 §

Granskning av funktioner eller uppgifter som lagts ut på entreprenad

Bestämmelser om Finansinspektionens rätt att inspektera ett företag som sköter funktioner eller uppgifter på entreprenad finns i 24 § 2 mom. i lagen om Finansinspektionen.

Om ett försäkringsbolag har lagt ut en funktion eller en uppgift på entreprenad till ett företag i en annan EES-stat, kan Finansinspektionen själv eller genom en representant inspektera den verksamhet som lagts ut till företaget vid driftstället. Innan inspektionen inleds ska Finansinspektionen informera tillsynsmyndigheten i den EES-staten om inspektionen. Finansinspektionen kan också be tillsynsmyndigheten i EES-staten i fråga att för Finansinspektionens räkning granska den funktion eller uppgift som lagts ut på entreprenad.

26 kap

Grupptillsyn och beräkning av solvensen på gruppnivå

1 §

Definitioner

I detta kapitel avses med

13) *Europeiska försäkringstillsynsförordningen* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1094/2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/79/EG.

26 kap.

Grupptillsyn och beräkning av solvensen på gruppnivå

1 §

Definitioner

I detta kapitel avses med

13) *Europeiska försäkringstillsynsförordningen* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1094/2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/79/EG,

14) *transaktion inom gruppen* en transaktion där ett försäkrings- eller återförsäkringsföretag direkt eller indirekt förlitar sig på ett annat företag inom samma grupp, eller på en

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

fysisk person eller juridisk person som har i 1 kap. 10 § avsedda betydande bindningar till företag inom denna grupp, för att fullgöra ett åtagande, oavsett om det baserar sig på avtal eller inte och oavsett om fullgörandet av åtagande innebär en betalning eller inte.

31 kap

31 kap.

Övriga bestämmelser om försäkringsbolags verksamhet

Övriga bestämmelser om försäkringsbolags verksamhet

Försäkringsbolags marknadsföring, försäkringsbolag som representanter och försäkringsbolags ombud

Försäkringsbolag som representanter

1 §

Försäkringsbolags marknadsföring

Ett försäkringsbolag ska i sin marknadsföring lämna kunden alla de upplysningar om den marknadsförda nyttigheten som kan ha betydelse när kunden fattar beslut om nyttigheten. Försäkringsbolag får inte i sin marknadsföring lämna osanna eller vilseledande upplysningar eller annars använda något förfarande som är otillbörligt från kundens synpunkt eller som strider mot god sed. Bestämmelser om förfaranden som från konsumentens synpunkt är otillbörliga eller strider mot god sed finns även i 2 kap. i konsumentskyddslagen (38/1978).

(upphävs)

Marknadsföring som inte innehåller den information som är relevant för kundens finansiella säkerhet ska alltid anses vara otillbörlig.

Bestämmelser om den information som ett försäkringsbolag ska ge försäkringssökanden innan ett försäkringsavtal ingås utfärdas särskilt.

3 §

Försäkringsbolags ombud

Ett försäkringsbolags ombud ska i sin verksamhet klart informera kunden om att han eller hon uttryckligen är ombud.

(upphävs)

RP 172/2017 rd

Gällande lydelse

Försäkringsbolagets ombud ska i sin marknadsföring informera om vilka försäkringsgivare han eller hon representerar och vid marknadsföringen av en enskild försäkring vilket försäkringsbolags produkt det är fråga om.

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 20 .
Upphävandet av 31 kap. 1 och 3 § samt
ändring av mellanrubriken före 31 kap. 1 §
tillämpas från och med den 20 .

3.

Lag

om ändring av 12 kap. 2 § i lagen om försäkringsföreningar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om försäkringsföreningar (1250/1987) 12 kap. 2 §, sådan den lyder i lag 896/2008, som följer:

Gällande lydelse

12 kap

Tillsynen över försäkringsföreningarna

2 §

På en försäkringsförenings marknadsföring och tillsynen över marknadsföringen och avtalsvillkor tillämpas försäkringsbolagslagen (521/2008) och lagen om Finansinspektionen.

Föreslagen lydelse

12 kap.

Tillsynen över försäkringsföreningarna

2 §

På en försäkringsförenings marknadsföring tillämpas lagen om försäkringsdistribution (/). På tillsynen över en försäkringsförenings marknadsföring och avtalsvillkoren tillämpas lagen om försäkringsdistribution och lagen om Finansinspektionen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av lagen om utländska försäkringsbolag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995) 3 §, sådan den lyder i lag 305/2015, samt
fogas till lagen en ny 14 b § som följer:

Gällande lydelse

3 §

Verksamhet som faller utanför tillämpningsområdet

Denna lag tillämpas inte på
1) verksamhet som avses i lagen om försäkringsförmedling (570/2005), och inte heller på
2) sådan koassuransverksamhet som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II), nedan *Solvens II -direktivet*, i vilken ett utländskt EES-försäkringsbolag deltar från ett utländskt driftställe i annan egenskap än ledande försäkringsgivare.

Föreslagna lydelse

3 §

Verksamhet som faller utanför tillämpningsområdet

Denna lag tillämpas inte på
1) verksamhet som avses i lagen om *försäkringsdistribution* (/), eller
2) sådan koassuransverksamhet som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II), nedan *Solvens II -direktivet*, i vilken ett utländskt EES-försäkringsbolag deltar från ett utländskt driftställe i annan egenskap än ledande försäkringsgivare.

14 b §

Granskning av funktioner eller uppgifter som lagts ut på entreprenad

Om ett utländskt EES-försäkringsbolag har lagt ut en funktion eller en uppgift på entreprenad till ett företag i Finland, kan den myndighet som svarar för försäkringstillsynen i det utländska EES-försäkringsbolagets hemstat inom ramen för sin behörighet själv eller genom en representant inspektera den verksamhet som lagts ut till företaget vid driftstället. Innan inspektionen inleds ska den myndighet som svarar för försäkringstillsyn-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

nen i det utländska EES-försäkringsbolagets hemstat eller myndighetens representant informera Finansinspektionen om inspektionen.

I det fall som avses i 1 mom. kan Finansinspektionen, på begäran av den myndighet som svarar för försäkringstillsynen i det utländska EES-försäkringsbolagets hemstat, inspektera den verksamhet som lagts ut till ett företag i Finland vid driftstället. På Finansinspektionens rätt att få uppgifter samt granskningsrätt tillämpas då bestämmelserna om Finansinspektionens rätt att få uppgifter samt granskningsrätt i fråga om tillsynsobjekt i 3 kap. i lagen om Finansinspektionen, bestämmelserna om Finansinspektionens rätt att förena rätten att få uppgifter samt granskningsrätten med vite i 33 a § i den lagen och bestämmelserna om Finansinspektionens rätt att anlita utomstående sakkunniga i 34 § i den lagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelser i 14 b § i denna lag tillämpas från och med den 20 .

5.

Lag

om ändring av lagen om försäkringsavtal

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om försäkringsavtal (543/1994) 1 § 3 mom., 2 § 1 mom. 5 punkten, 4, 4 a och 5 §, 6 § 1 mom., 7 § och 9 § 2 mom.,
 av dem 1 § 3 mom. sådant det lyder i lag 467/2017, 4, 4 a, 5 och 7 § samt 9 § 2 mom. sådana de lyder i lag 426/2010 och 6 § 1 mom. sådant det lyder i lag 30/2005, samt
fogas till 2 § 1 mom. nya 2 a, 2 b, 5 a och 5 b punkter samt till lagen nya 4 b § och 5 a—5 d § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

1 §

Tillämpningsområde

Tillämpningsområde

 På trafikförsäkring tillämpas dessutom bestämmelserna i 3 §, 5 § 1 och 2 mom., 7—9 §, 11 § 2—5 mom., 12, 18, 19 och 22 §, 26 § 1 och 2 mom., 35 § 1, 2 och 4 mom., 38, 44 och 69 §, 70 § 2 mom. samt 71 och 72 §, om inte något annat föreskrivs i trafikförsäkringslagen (460/2016).

 Dessutom ska 3 §, 4 b § 1 mom., 5 § 1, 3 och 4 mom., 5 a och 5 b §, 5 d § 1 mom., 7—9 § och 9 a § 1 mom., 11 § 2—5 mom., 12, 18, 19 och 22 §, 26 § 1 och 2 mom., 35 § 1, 2 och 4 mom., 38, 44 och 69 §, 70 § 2 mom. samt 71 och 72 § tillämpas på trafikförsäkring, om inte något annat föreskrivs i trafikförsäkringslagen (460/2016).

2 §

2 §

Definitioner

Definitioner

I denna lag avses med

I denna lag avses med

 2 a) **placeringsförsäkring** livförsäkringar med undantag för
 a) livförsäkringsavtal, där ersättning enligt avtalet endast betalas ut vid dödsfall eller på grund av arbetsoförmåga som beror på en olycka, sjukdom eller funktionsnedsättning,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

b) officiellt erkända tjänstepensionssystem som omfattas av tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut som bedriver tilläggs-pensionsverksamhet eller för Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II), eller andra pensionsförsäkringar som kan anses vara gruppförsäkringar,

2 b) **försäkringsbaserad investeringsprodukt** sådana försäkringsbaserade investeringsprodukter som avses i 5 § 1 mom. 21 punkten i lagen om försäkringsdistribution (/)

5) *försäkrad* den som är föremål för personförsäkring eller till vars förmån en skadeförsäkring är i kraft *samt*

5) *försäkrad* den som är föremål för personförsäkring eller till vars förmån en skadeförsäkring är i kraft,

5 a) **Solvens II-direktivet** Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II),

5 b) **varaktig form** varje sätt som gör det möjligt för kunden att bevara information som riktas till kunden personligen och som tillåter oförändrad återgivning av den bevarade informationen så att den är tillgänglig för användning i framtiden under en tid som är lämplig för informationens syfte,

4 §

Bestämmelser som ska tillämpas på grupp-försäkring

På gruppförsäkring tillämpas bestämmelserna i 1—4, 8, 15, 18, 20, 20 a, 22—37, 44 och 46 §, 47 § 3 mom., 48—51, 55, 56, 59—61 och 67—82 §. På gruppförsäkring som är i kraft endast under ett tillfälligt besök på en avtalad plats eller under deltagande i verksamhet som pågår högst en månad tillämpas endast bestämmelserna i 1—4, 8 och 22—37 §, 47 § 3 mom., 55, 59—61, 69—75, 81 och 82 §.

4 §

Bestämmelser som ska tillämpas på grupp-försäkring

På gruppförsäkring tillämpas 1—4, 4 b, 5, 5 a—5 d, 8, 9, 9 a, 15, 18, 20, 20 a, 22—37, 44 och 46 §, 47 § 3 mom., 48—51, 55, 56, 59—61 och 67—82 §. På gruppförsäkring som är i kraft endast under ett tillfälligt besök på en avtalad plats eller under deltagande i verksamhet som pågår högst en månad tillämpas endast 1—4 §, 4 b § 1 mom., 5 § 1, 3 och 4 mom., 5 a och 5 b §, 5 d § 1 mom., 8, 9, 9 a och 22—37 §, 47 § 3 mom., 55, 59—61, 69—75, 81 och 82 §.

RP 172/2017 rd

Gällande lydelse

4 a §

Bestämmelser som ska tillämpas på kapitaliseringsavtal

På en placeringsförsäkring i vilken det inte finns någon försäkrad (*kapitaliseringsavtal*) tillämpas bestämmelserna i 1—3, 5, 6, 6 a, 7—9, 12, 13, 13 a, 51 och 52 §.

Föreslagen lydelse

4 a §

Bestämmelser som ska tillämpas på kapitaliseringsavtal

På en placeringsförsäkring i vilken det inte finns någon försäkrad (*kapitaliseringsavtal*) tillämpas 1—3, 4 b, 5, 5 a—5 d, 6, 6 a, 7—9, 9 a, 12, 13, 13 a, 51 och 52 §.

4 b §

Klarläggande av försäkringsbehovet

Försäkringsgivaren ska innan den erbjuder en försäkring begära in upplysningar av försäkringssökanden om dennes behov av och krav på försäkring och fastställa försäkringsbehovet med beaktande av de erhållna uppgifterna.

Vid distribution av placeringsförsäkringar ska av försäkringssökanden dessutom begäras upplysningar om dennes erfarenhet av och kunskaper om investeringsområdet för försäkringen i fråga samt, när personliga rekommendationer ges, upplysningar om sökandens ekonomiska situation, inklusive risktoleransen och förmågan att bära förluster.

5 §

Information innan avtal ingås

Innan ett försäkringsavtal ingås ska försäkringsgivaren ge försäkringssökanden den information som behövs för bedömning av försäkringsbehovet och för valet av försäkring, såsom information om försäkringsformerna, premierna och försäkringsvillkoren. När informationen ges ska uppmärksamhet även fästas vid väsentliga begränsningar i försäkringsskyddet. Dessutom ska uppmärksamhet fästas vid omständigheter som är väsentliga för valet av placeringsobjekt som eventuellt hänför sig till försäkringen, varvid den sökandes tidigare erfarenhet av och syfte med placeringen ska beaktas särskilt.

5 §

Information innan avtal ingås

Innan ett försäkringsavtal ingås ska försäkringsgivaren ge försäkringssökanden information om försäkringsformer, om försäkringspremierna och försäkringsvillkoren samt annan information som behövs för valet av en försäkring som lämpar sig för det försäkringsbehov som sökanden fastställt ha. När informationen ges ska uppmärksamhet även fästas vid väsentliga begränsningar i försäkringsskyddet.

Innan ett placeringsförsäkringsavtal ingås ska försäkringsgivaren dessutom fästa uppmärksamhet vid sådana omständigheter som är väsentliga för valet av olika slags placeringsförsäkringar och investeringsobjekt som hänför sig till dem, med särskild hänsyn till sökandens tidigare erfarenhet av och kun-

Gällande lydelse

Information behöver inte ges, om den sökande inte önskar sådan eller om det skulle medföra oskäligt besvär.

Vid distansförsäljning av försäkringar ska konsumenten dessutom få den förhandsinformation som avses i 6 a kap. i konsumentskyddslagen (38/1978).

Föreslagen lydelse

skaper om investeringar samt målet med investeringen. Uppgifter om avgifter som tas ut för placeringsförsäkringen och investeringsobjekt som hänför sig till den ska räknas samman så att försäkringssökanden kan förstå kostnaderna för försäkringen liksom deras kumulativa verkan på försäkringens avkastning och kapitaltillväxt. Försäkringssökanden ska även varnas för de risker som är förknippade med försäkringen eller investeringsobjekt som hänför sig till den eller den föreslagna investeringsstrategin, samt ges information om hur riskerna kan hanteras på ett ändamålsenligt sätt med beaktande av målet med investeringen. Bestämmelser om lämnande av faktablad för paketerade och försäkringsbaserad investeringsprodukter finns dessutom i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter).

Den information som avses i 1 och 2 mom. ska ges i begriplig form och så att hänsyn tas till försäkringens komplexitet och huruvida försäkringssökanden är konsument eller en person som i enlighet med 3 § 2 mom. kan jämföras med en konsument, eller någon annan person, samt kundens eller kundgruppens övriga egenskaper.

Bestämmelser om den förhandsinformation som ska ges till konsumenten vid distansförsäljning av försäkringar finns i 6 a kap. i konsumentskyddslagen (38/1978).

5 a §

Lämnande av information i varaktig form eller på en webbplats

De uppgifter som ska ges innan avtal ingås ska lämnas i pappersform, i någon annan varaktig form eller på en webbplats. Närmare bestämmelser om vilket sätt som ska användas för att lämna uppgifter i förekommande fall samt allmänna krav på lämnandet utfärdas genom förordning av statsrådet.

Det standardiserade faktablad som gäller de skadeförsäkringar som avses i bilaga I till Solvens II-direktivet ska dock lämnas i pappersform eller i någon annan varaktig form.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska anges i faktabladet, om faktabladets språk samt om annat som gäller faktabladet får utfärdas genom förordning av statsrådet med beaktande av bestämmelserna i artikel 20.5—20.9 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/97 om försäkringsdistribution. Närmare bestämmelser om formerna för det standardiserade faktabladet och om hur uppgifterna i det ska presenteras i detalj utfärdas genom kommissionens tekniska tillsynsstandarder.

Trots bestämmelserna i 1 och 2 mom. ska försäkringssökanden innan försäkringsavtalet ingås alltid på begäran få uppgifterna i pappersform. Ingen avgift får tas ut för tillhandahållandet av uppgifterna. På telefonsäljning av försäkringar tillämpas bestämmelserna i 6 a kap. 11 § 2 mom. i konsumentskyddslagen.

5 b §

Personliga rekommendationer om försäkringar

Om försäkringsgivaren ger försäkringssökanden en personlig rekommendation om valet av en eller flera försäkringar, ska försäkringsgivaren motivera varför den försäkring eller de försäkringar som rekommenderas bäst motsvarar försäkringssökandens försäkringsbehov. Motsvarande rådgivningsskyldighet gäller försäkringsgivaren också då försäkringsavtal ingås med en person vars vanliga vistelseort eller fasta driftställe finns i en EES-stat där denna rådgivning krävs enligt lag vid försäljning av försäkringar.

Om försäkringsgivaren inte får de upplysningar av försäkringssökanden som behövs för en personlig rekommendation, ska försäkringsgivaren varna kunden om att en personlig rekommendation inte kan ges.

5 c §

Bedömning av placeringsförsäkringens ändamålsenlighet och lämplighet

Försäkringsgivaren ska bedöma huruvida

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

den planerade försäkringen med eventuella anknutna tilläggstjänster är ändamålsenlig för kunden med beaktande av dennes erfarenhet av och kunskaper om investeringsområdet för försäkringen i fråga. Om försäkringsgivaren bedömer att placeringsförsäkringen med eventuella anknutna tilläggstjänster inte är ändamålsenlig, ska försäkringsgivaren varna sökanden om det. Om försäkringssökanden inte lämnar tillräckliga upplysningar för att försäkringens och eventuella anknutna tilläggstjänsters ändamålsenlighet ska kunna bedömas, ska försäkringsgivaren varna sökanden om att försäkringens och anknutna tilläggstjänsters ändamålsenlighet för sökanden inte kan bedömas.

Om det har avtalats om tillhandahållande av en personlig rekommendation om placeringsförsäkringar, ska försäkringsgivaren rekommendera försäkringssökanden sådana försäkringar som är lämpliga för sökanden med beaktande av dennes erfarenhet av och kunskaper om investeringsområdet för försäkringarna i fråga samt sökandens mål med investeringen och ekonomiska situation, inklusive risktolerans och förmåga att bära förluster. Även de rekommenderade tilläggstjänsterna ska vara lämpliga för försäkringssökanden. Om försäkringssökanden inte lämnar tillräckliga upplysningar för att försäkringens och de anknutna tilläggstjänsters lämplighet ska kunna bedömas, ska försäkringsgivaren varna sökanden om att en personlig rekommendation inte kan ges.

Av rekommendationen ska åtminstone framgå hur den rekommenderade försäkringen motsvarar sökandens förväntningar, ekonomiska situation och mål med investeringen. Rekommendationen ska lämnas till försäkringssökanden innan försäkringsavtalet ingås, på papper eller i någon annan varaktig form på det sätt som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet. Rekommendationen får dock lämnas i varaktig form omedelbart efter det att avtalet har ingåtts, om avtalet ingås med hjälp av en sådan teknik för distanskommunikation att rekommendationen inte kan lämnas i en varaktig form innan avtalet ingås och försäkringssökanden har gett sitt samtycke till att få rekommendationen i efterhand och inte har önskat senarelägga ingåendet av avtalet trots att försäk-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ringsgivaren har erbjudit denna möjlighet. Försäkringssökanden ska också informeras om huruvida försäkringsgivaren kommer att ge en regelbunden bedömning av försäkringens lämplighet för sökanden.

5 d §

Undantag från vissa försäkringsgivarens skyldigheter

Om försäkringen gäller en sådan stor risk som avses i 31 kap. 4 § i försäkringsbolagslagen (521/2008), behöver de upplysningar som avses i 4 b § 1 mom. inte begäras av försäkringssökanden och den information som avses i 5 § 1, 3 och 4 mom., 5 a § 2 mom., 5 b § och 7 § 1 mom. inte lämnas till försäkringssökanden.

Om försäkringssökanden är en professionell kund som avses i 1 kap. 18 § i lagen om investeringstjänster (747/2012), behöver de upplysningar som avses i 4 b § 2 mom. inte begäras av denne och den information som avses i 5 § 2 mom. inte lämnas till denne och behöver ändamålsenlighet och lämplighet enligt 5 c § inte bedömas.

6 §

Överlämnande av vissa handlingar

Efter att försäkringsavtalet ingåtts skall försäkringsgivaren utan obefogat dröjsmål till försäkringstagaren överlämna en skriftlig handling som upptar avtalets viktigaste innehåll (*försäkringsbrev*), samt försäkringsvillkoren. Vid distansförsäljning av försäkringar till en konsument skall dock 6 a kap. 11 § i konsumentskyddslagen tillämpas.

6 §

Överlämnande av vissa handlingar

Efter att försäkringsavtalet ingåtts ska försäkringsgivaren utan obefogat dröjsmål ge försäkringstagaren en handling som upptar avtalets viktigaste innehåll (*försäkringsbrev*), samt försäkringsvillkoren. *Bestämmelser om lämnande av avtalsvillkoren vid distansförsäljning av försäkringar till en konsument finns i 6 a kap. 11 § i konsumentskyddslagen.*

7 §

Information under försäkringens giltighetstid

Försäkringsgivaren ska årligen lämna försäkringstagaren ett meddelande med upplysningar om försäkringsbeloppet och om andra sådana omständigheter beträffande försäk-

7 §

Information under försäkringens giltighetstid

Försäkringsgivaren ska årligen lämna försäkringstagaren ett meddelande i varaktig form med upplysningar om försäkringsbeloppet och om andra sådana omständigheter

Gällande lydelse

ringen som är av uppenbar betydelse för försäkringstagaren. Närmare bestämmelser om de upplysningar som ska ges i det årliga meddelandet finns dessutom i 26 och 27 §. Efter ett försäkringsfall ska försäkringsgivaren lämna behövliga upplysningar till den som har rätt att kräva en prestation av försäkringsgivaren.

Föreslagen lydelse

beträffande försäkringen som är av uppenbar betydelse för försäkringstagaren. *I ett meddelande som gäller placeringsförsäkring ska ges information om de ändringar som gjorts i placeringsförsäkringen eller anknutna investeringsobjekt och de kostnader som tagits ut under året.* Närmare bestämmelser om de upplysningar som ska ges i det årliga meddelandet finns dessutom i 26 och 27 §.

Om försäkringsgivaren har förbundit sig att regelbundet bedöma huruvida en tecknad placeringsförsäkring med anknutna tilläggs-tjänster är lämplig för försäkringstagaren, ska de bedömningar som ges vara aktuella och åtminstone beskriva hur den rekommenderade försäkringen och de anknutna tilläggs-tjänsterna motsvarar försäkringstagarens förväntningar, ekonomiska situation och mål med investeringen.

Efter ett försäkringsfall ska försäkringsgivaren lämna behövliga upplysningar till den som har rätt att kräva en prestation av försäkringsgivaren.

9 a §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

Finansinspektionen får meddela föreskrifter om hur kostnaderna för och intäkterna av sparlivförsäkringar och pensionsförsäkringar ska räknas och meddelas.

9 a §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

I Europeiska kommissionens delegerade förordningar finns närmare bestämmelser om de principer som försäkringsgivare ska iakttä vid distribution av försäkringsbase-rade investeringsprodukter. Finansinspekt-ionen får dessutom meddela föreskrifter om hur kostnaderna för och intäkterna av place-ringsförsäkringar samt tillväxten för försäk-ringssparandet ska beräknas och meddelas till kunden. Finansinspektionen får meddela föreskrifter som kompletterar 5 och 7 § i fråga om hur återköpsvärdet som baseras på betalade försäkringspremier utvecklas samt hur uppgifter om försäkringsersättningar som utbetalas vid skadefall ska anges.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 156 i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 156 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) ett nytt 3
mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

156 §

Tecknande av försäkring

När i denna lag avsedda försäkringar tecknas ska 4 b § 1 mom., 5 § 1 mom., 5 a och 5 b § samt 7 § 1 mom. i lagen om försäkringsavtal (543/1994) tillämpas på försäkringsbolaget.

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 24 § i lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 24 § i lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare (276/2009) ett
nytt 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

24 §

Tillämpning av lagen om försäkringsavtal

När i denna lag avsedda försäkringar tecknas ska 4 b § 1 mom., 5 § 1 mom., 5 a § och 5 b § samt 7 § 1 mom. i lagen om försäkringsavtal tillämpas på försäkringsbolaget.

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag

om ändring av lagen om Finansinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om Finansinspektionen (878/2008) 5 § 17 punkten, 27 § 5 mom., 40 § 1 mom., 41 a §, 44 a § 2 mom. samt 45, 55 och 72 §, av dem 5 § 17 punkten sådan den lyder i lag 752/2012, 27 § 5 mom. sådant det lyder i lag 575/2017, 40 § 1 mom. sådant det lyder i lag 352/2017, 41 a § sådan den lyder i lagarna 1279/2015, 176/2016, 520/2016, 228/2017 och 352/2017, 44 a § 2 mom. sådant det lyder i lag 176/2016, 45 § sådan den lyder i lag 855/2016 och 55 § sådan den lyder i lag 170/2014, samt *fogas* till 28 §, sådan den lyder i lag 352/2017, ett nytt 3 mom., varvid de nuvarande 3—5 mom. blir 4—6 mom., som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

5 §

Andra finansmarknadsaktörer

Andra finansmarknadsaktörer

Med andra finansmarknadsaktörer avses i denna lag

Med andra finansmarknadsaktörer avses i denna lag

17) försäkringsförmedlare enligt lagen om försäkringsförmedling (570/2005), inklusive utländska försäkringsförmedlare enligt 2 § 3 mom. i den lagen,

17) *försäkringsförmedlare* och sidoverksamma försäkringsförmedlare *enligt lagen om försäkringsdistribution (/), inklusive utländska försäkringsförmedlare som är registrerade i en annan EES-stat än Finland,*

27 §

27 §

Begränsning av verksamhet som baserar sig på verksamhetstillstånd eller registrering

Begränsning av verksamhet som baserar sig på verksamhetstillstånd eller registrering

Vad som i denna paragraf föreskrivs om begränsning av verksamheten ska tillämpas också på begränsning av försäkringsföreningars stadgeenliga verksamhet, på återkallelse av registrering av ombud som avses i lagen om ombud för obligationsinnehavare och på begränsning av tillståndsenlig verksamhet som bedrivs av sådana värdepappers-

Vad som i denna paragraf föreskrivs om begränsning av verksamheten ska tillämpas också på begränsning av försäkringsföreningars stadgeenliga verksamhet, på återkallelse av registrering av ombud som avses i lagen om ombud för obligationsinnehavare och på begränsning av tillståndsenlig verksamhet som bedrivs av sådana värdepappers-

Gällande lydelse

företag i tredjeländer som avses i 5 kap. 5 § i lagen om investeringstjänster. Bestämmelser om förbud mot försäkringsförmedling finns i lagen om försäkringsförmedling. Denna paragraf tillämpas inte på centralinstitutet för sammanslutningen av inlåningsbanker.

Föreslagen lydelse

företag i tredjeländer som avses i 5 kap. 5 § i lagen om investeringstjänster. *Bestämmelser om förbud mot försäkringsdistribution finns i lagen om försäkringsdistribution.* Denna paragraf tillämpas inte på centralinstitutet för sammanslutningen av inlåningsbanker.

28 §

Begränsning av ledningens verksamhet

28 §

Begränsning av ledningens verksamhet

Finansinspektionen kan för viss tid, högst fem år, förbjuda en person att vara medlem eller ersättare i styrelsen, medlem eller ersättare i förvaltningsrådet eller verkställande direktör eller dennes ställföreträdare hos en i lagen om försäkringsdistribution avsedd försäkringsförmedlare eller sidoverksam försäkringsförmedlare, eller att sköta uppdrag som är direkt underställda verkställande direktören, med vilket avses högsta ledningsuppdrag hos försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlare eller uppdrag där förmedlingsverksamheten de facto leds, om försäkringsförmedlaren eller den sidoverksamma försäkringsförmedlaren har brutit mot eller försummat att iaktta vad som i 44—57 och 78 § i lagen om försäkringsdistribution föreskrivs om krav på förfaranden vid distribution av i den lagen avsedda placeringförsäkringar.

40 §

Påföljdsavgift

Påföljdsavgift ska påföras den som uppsåtligt eller av oaktsamhet försummar eller bryter mot de bestämmelser eller beslut som avses i 15 kap. 2 § i värdepappersmarknadslagen, 15 kap. 2 § i lagen om investeringstjänster, 10 kap. 2 § i lagen om handel med finansiella instrument, 15 § i lagen om värdepapperskonton, 8 kap. 6 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet, 48 a § i lagen om betalningsinstitut, 22 kap. 2 § i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder, 144 b § i lagen om place-

40 §

Påföljdsavgift

Påföljdsavgift ska påföras den som uppsåtligt eller av oaktsamhet försummar att *iaktta* eller bryter mot de bestämmelser eller beslut som avses i 15 kap. 2 § i värdepappersmarknadslagen, 15 kap. 2 § i lagen om investeringstjänster, 10 kap. 2 § i lagen om handel med finansiella instrument, 15 § i lagen om värdepapperskonton, 8 kap. 6 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet, 48 a § i lagen om betalningsinstitut, 22 kap. 2 § i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder, 144 b

Gällande lydelse

ringsfonder, 15 § 2 mom. i lagen om gräsrotsfinansiering, 20 kap. 1 § i kreditinstitutslagen eller 18 kap. 1 § i resolutionslagen.

Föreslagen lydelse

§ i lagen om placeringsfonder, 15 § 2 mom. i lagen om gräsrotsfinansiering, 20 kap. 1 § i kreditinstitutslagen, eller 18 kap. 1 § i resolutionslagen eller i 68 eller 71 § i lagen om försäkringsdistribution.

41 a §

Påföljdsavgiftens maximibelopp i vissa fall

Om påföljdsavgiften påförs för överträdelse eller försummelse av en bestämmelse som avses i 20 kap. 1 § 2 eller 4 mom. i kreditinstitutslagen, 15 kap. 2 § 2 eller 5 mom. i lagen om investeringstjänster, 18 kap. 1 § i resolutionslagen eller 8 kap. 6 § 2 mom. i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet, får påföljdsavgiften för en juridisk person uppgå till högst tio procent av den juridiska personens omsättning under året före gärningen eller försummelsen och påföljdsavgiften för en fysisk person till högst fem miljoner euro.

Om påföljdsavgiften påförs för en överträdelse av en bestämmelse som avses i 15 kap. 2 § 2 mom. i värdepappersmarknadslagen får en juridisk person påföras en påföljdsavgift som uppgår till antingen högst fem procent av den juridiska personens omsättning under året före gärningen eller försummelsen eller högst 10 miljoner euro, beroende på vilkendera som är större, samt en fysisk person påföras en påföljdsavgift som uppgår till högst två miljoner euro.

Om en påföljdsavgift påförs för en överträdelse av en bestämmelse som nämns i 144 b § 2 mom. i lagen om placeringsfonder, får en juridisk person påföras en påföljdsavgift som uppgår till antingen högst tio procent av den juridiska personens omsättning under året före gärningen eller försummelsen eller högst fem miljoner euro, och en fysisk person påföras en påföljdsavgift som uppgår till högst fem miljoner euro.

Om en påföljdsavgift påförs för en överträdelse av en bestämmelse som avses i 40 § 2 mom. 4 punkten eller för en försummelse att iaktta en sådan bestämmelse, får en juridisk person påföras en påföljdsavgift som uppgår till antingen högst tre procent av den juridiska personens omsättning under året

41 a §

Påföljdsavgiftens maximibelopp i vissa fall

Om påföljdsavgift påförs för överträdelse av eller försummelse av att iaktta en bestämmelse som avses i 20 kap. 1 § 2 eller 4 mom. i kreditinstitutslagen, 15 kap. 2 § 2 eller 5 mom. i lagen om investeringstjänster, 18 kap. 1 § i resolutionslagen eller 8 kap. 6 § 2 mom. i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet, får påföljdsavgiften för en juridisk person uppgå till högst tio procent av den juridiska personens omsättning under året före gärningen eller försummelsen och påföljdsavgiften för en fysisk person till högst fem miljoner euro.

Om påföljdsavgift påförs för en överträdelse av en bestämmelse som avses i 15 kap. 2 § 2 mom. i värdepappersmarknadslagen får en juridisk person påföras en påföljdsavgift som uppgår till antingen högst fem procent av den juridiska personens omsättning under året före gärningen eller försummelsen eller högst 10 miljoner euro, beroende på vilkendera som är större, samt en fysisk person påföras en påföljdsavgift som uppgår till högst två miljoner euro.

Om påföljdsavgift påförs för en överträdelse av en bestämmelse som nämns i 144 b § 2 mom. i lagen om placeringsfonder, får en juridisk person påföras en påföljdsavgift som uppgår till antingen högst tio procent av den juridiska personens omsättning under året före gärningen eller försummelsen eller högst fem miljoner euro, och en fysisk person påföras en påföljdsavgift som uppgår till högst fem miljoner euro.

Om påföljdsavgift påförs för en överträdelse av en bestämmelse som avses i 68 eller 71 § i lagen om försäkringsdistribution, får en juridisk person påföras en påföljdsavgift som uppgår till antingen högst fem procent av den juridiska personens omsättning under året före gärningen eller försummelsen eller

Gällande lydelse

före gärningen eller försummelsen eller högst fem miljoner euro, beroende på vilkendera som är större. En fysisk person får påföras högst 700 000 euro i påföljdsavgift.

Trots det som föreskrivs ovan i denna paragraf får påföljdsavgiften emellertid vara högst två gånger större än den vinning som erhållits genom gärningen eller försummelsen, om vinningen kan bestämmas.

Om en påföljdsavgift påförs för en överträdelse av en bestämmelse som avses i 15 kap. 2 § 3 mom. 1 punkten i värdepappersmarknadslagen, får en juridisk person påföras en påföljdsavgift som uppgår till antingen högst 15 procent av den juridiska personens omsättning under året före gärningen eller försummelsen eller högst 15 miljoner euro, beroende på vilkendera som är större, och en fysisk person en påföljdsavgift som uppgår till högst fem miljoner euro.

Om påföljdsavgiften påförs för en överträdelse av en bestämmelse som avses i 15 kap. 2 § 3 mom. 2 punkten i värdepappersmarknadslagen, får en juridisk person påföras en påföljdsavgift som uppgår till antingen högst två procent av den juridiska personens omsättning under året före gärningen eller försummelsen eller högst 2 500 000 euro, beroende på vilkendera som är större, och en fysisk person en påföljdsavgift som uppgår till högst en miljon euro.

Om det är fråga om överträdelse av bestämmelser som avses i 15 kap. 2 § 3 mom. 3 punkten i värdepappersmarknadslagen, får en juridisk person påföras en påföljdsavgift som uppgår till högst en miljon euro och en fysisk person en påföljdsavgift som uppgår till högst 500 000 euro.

Trots det som föreskrivs i 6—8 mom. får påföljdsavgiften emellertid vara högst tre gånger så stor som den vinning som erhållits genom gärningen eller försummelsen, om storleken på vinningen kan bestämmas.

Med *omsättning* avses i denna paragraf

1) summan av ett kreditinstituts, ett värdepappersföretags och ett annat till dessas finansiella företagsgrupp hörande företags intäkter enligt artikel 316 i EU:s tillsynsförordning eller, om det avgiftsskyldiga företaget hör till ett kreditinstituts eller värdepappersföretags finansiella företagsgrupp, summan av de konsoliderade intäkterna,

2) ett försäkringsbolags, en försäkringsför-

Föreslagen lydelse

högst fem miljoner euro, beroende på vilkendera som är större, *och en fysisk person påföras en påföljdsavgift som uppgår till högst 700 000 euro.*

Om påföljdsavgift påförs för en överträdelse av en bestämmelse som avses i 40 § 2 mom. 4 punkten eller för en försummelse att iaktta en sådan bestämmelse, får en juridisk person påföras en påföljdsavgift som uppgår till antingen högst tre procent av den juridiska personens omsättning under året före gärningen eller försummelsen eller högst fem miljoner euro, beroende på vilkendera som är större. En fysisk person får påföras högst 700 000 euro i påföljdsavgift.

Trots det som föreskrivs ovan i denna paragraf får påföljdsavgiften emellertid vara högst två gånger större än den vinning som erhållits genom gärningen eller försummelsen, om vinningen kan bestämmas.

Om påföljdsavgift påförs för en överträdelse av en bestämmelse som avses i 15 kap. 2 § 3 mom. 1 punkten i värdepappersmarknadslagen, får en juridisk person påföras en påföljdsavgift som uppgår till antingen högst 15 procent av den juridiska personens omsättning under året före gärningen eller försummelsen eller högst 15 miljoner euro, beroende på vilkendera som är större, och en fysisk person en påföljdsavgift som uppgår till högst fem miljoner euro.

Om påföljdsavgift påförs för en överträdelse av en bestämmelse som avses i 15 kap. 2 § 3 mom. 2 punkten i värdepappersmarknadslagen, får en juridisk person påföras en påföljdsavgift som uppgår till antingen högst två procent av den juridiska personens omsättning under året före gärningen eller försummelsen eller högst 2 500 000 euro, beroende på vilkendera som är större, och en fysisk person en påföljdsavgift som uppgår till högst en miljon euro.

Om det är fråga om överträdelse av bestämmelser som avses i 15 kap. 2 § 3 mom. 3 punkten i värdepappersmarknadslagen, får en juridisk person påföras en påföljdsavgift som uppgår till högst en miljon euro och en fysisk person en påföljdsavgift som uppgår till högst 500 000 euro.

Trots det som föreskrivs i 7—9 mom. får påföljdsavgiften emellertid vara högst tre gånger så stor som den vinning som erhållits genom gärningen eller försummelsen, om

Gällande lydelse

enings, en pensionsanstalts eller ett i 2 kap. 18 b § i försäkringsbolagslagen avsett specialföretags premieintäkter eller en pensionsstiftelses eller en försäkringskassas avgiftsintäkter, eller om försäkringsbolaget, försäkringsföreningen, pensionsanstalten, specialföretaget, pensionsstiftelsen eller försäkringskassan hör till en koncern som dotterbolag, premieintäkterna enligt koncernbokslutet eller på motsvarande sätt avgiftsintäkterna,

3) i fråga om andra företag än de som avses i 1 och 2 punkten omsättningen enligt 4 kap. 1 § i bokföringslagen eller motsvarande omsättning eller, om företaget som moderbolag ska upprätta ett koncernbokslut enligt 6 kap. 1 § i bokföringslagen eller om företaget hör till en koncern som dotterbolag, omsättningen enligt koncernbokslutet för koncernens yttersta moderföretag.

Föreslagen lydelse

storleken på vinningen kan bestämmas.

Med *omsättning* avses i denna paragraf

1) summan av ett kreditinstituts, ett värdepappersföretags och ett annat till dessas finansiella företagsgrupp hörande företags intäkter enligt artikel 316 i EU:s tillsynsförordning eller, om det avgiftsskyldiga företaget hör till ett kreditinstituts eller värdepappersföretags finansiella företagsgrupp, summan av de konsoliderade intäkterna,

2) ett försäkringsbolags, en försäkringsförening, en pensionsanstalts eller ett i 2 kap. 18 b § i försäkringsbolagslagen avsett specialföretags premieintäkter eller en pensionsstiftelses eller en försäkringskassas avgiftsintäkter, eller om försäkringsbolaget, försäkringsföreningen, pensionsanstalten, specialföretaget, pensionsstiftelsen eller försäkringskassan hör till en koncern som dotterbolag, premieintäkterna enligt koncernbokslutet eller på motsvarande sätt avgiftsintäkterna,

3) i fråga om andra företag än de som avses i 1 och 2 punkten omsättningen enligt 4 kap. 1 § i bokföringslagen eller motsvarande omsättning eller, om företaget som moderbolag ska upprätta ett koncernbokslut enligt 6 kap. 1 § i bokföringslagen eller om företaget hör till en koncern som dotterbolag, omsättningen enligt koncernbokslutet för koncernens yttersta moderföretag.

44 a §

Information till de europeiska tillsynsmyndigheterna om påföljder och andra beslut

Vad som i 1 mom. 1—3 punkten föreskrivs om information om påföljder ska tillämpas också på beslut som avses i 26—29, 33 och 33 a § i denna lag och i 18 j och 122 § i lagen om placeringsfonder.

45 §

Tillämpningsområdet för bestämmelserna om tillsyn över kundskyddet

Finansinspektionen ska övervaka att tillsynsobjekten, förmedlare av konsumentkre-

44 a §

Information till de europeiska tillsynsmyndigheterna om påföljder och andra beslut

Vad som i 1 mom. 1—3 punkten föreskrivs om information om påföljder ska tillämpas också på beslut som avses i 26—29, 33 och 33 a § i denna lag, i 18 j och 122 § i lagen om placeringsfonder och i 68 och 70 § i lagen om försäkringsdistribution.

45 §

Tillämpningsområdet för bestämmelserna om tillsyn över kundskyddet

Finansinspektionen ska övervaka att tillsynsobjekten, förmedlare av konsumentkre-

Gällande lydelse

diter som har samband med bostadsegendom och försäkringsförmedlare iakttar de bestämmelser som är tillämpliga på dem när det gäller marknadsföring och användning av avtalsvillkor och när det gäller förfaranden i kundförhållanden som från kundens synpunkt strider mot god sed eller som annars är otillbörliga. Bestämmelser om tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna om marknadsföring av finansiella instrument finns dessutom i värdepappersmarknadslagen, i lagen om investeringstjänster och i annan lag.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas dessutom på utländska filialer, andra utländska tillsynsobjekt som tillhandahåller tjänster i Finland utan att etablera filial, utländska förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom och utländska försäkringsförmedlare, till den del som Finansinspektionen är den myndighet som är behörig att övervaka efterlevnaden av de i 1 mom. avsedda bestämmelser som är tillämpliga på dessa.

55 §

Anmälningsskyldighet vid filialetablering och annat tillhandahållande av tjänster i andra EES-stater

Bestämmelser om Finansinspektionens skyldighet att informera värdstatens tillsynsmyndighet om att ett tillsynsobjekt har etablerat filial i den staten och om att tjänster tillhandahålls i värdstaten utan filialetablering finns i kreditinstitutslagen, lagen om betalningsinstitut, lagen om investeringstjänster, lagen om placeringsfonder, lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder och försäkringsbolagslagen. Bestämmelser om tillhandahållande av tilläggs pensioner i en annan EES-stat finns i lagen om pensionsstiftelser och lagen om försäkringskassor och bestämmelser om försäkringsförmedling i en annan EES-stat i lagen om försäkringsförmedling. Bestämmelser om Finansinspektionens skyldighet att underrätta tillsynsmyndigheten i en annan EES-stat om en börs verksamhet i den andra EES-staten finns i lagen om handel med finansiella instrument.

Föreslagen lydelse

diter som har samband med bostadsegendom och *försäkringsdistributörer* iakttar de bestämmelser som är tillämpliga på dem när det gäller marknadsföring och användning av avtalsvillkor och när det gäller förfaranden i kundförhållanden som från kundens synpunkt strider mot god sed eller som annars är otillbörliga. Bestämmelser om tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna om marknadsföring av finansiella instrument finns dessutom i värdepappersmarknadslagen, i lagen om investeringstjänster och i annan lag.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas dessutom på utländska filialer, andra utländska tillsynsobjekt som tillhandahåller tjänster i Finland utan att etablera filial, utländska förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom och utländska *försäkringsdistributörer*, till den del som Finansinspektionen är den myndighet som är behörig att övervaka efterlevnaden av de i 1 mom. avsedda bestämmelser som är tillämpliga på dessa.

55 §

Anmälningsskyldighet vid filialetablering och annat tillhandahållande av tjänster i andra EES-stater

Bestämmelser om Finansinspektionens skyldighet att informera värdstatens tillsynsmyndighet om att ett tillsynsobjekt har etablerat filial i den staten och om att tjänster tillhandahålls i värdstaten utan filialetablering finns i kreditinstitutslagen, lagen om betalningsinstitut, lagen om investeringstjänster, lagen om placeringsfonder, lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder och försäkringsbolagslagen. Bestämmelser om tillhandahållande av tilläggs pensioner i en annan EES-stat finns i lagen om pensionsstiftelser och i lagen om försäkringskassor och *bestämmelser om distribution av försäkringar i en annan EES-stat finns i lagen om försäkringsdistribution*. Bestämmelser om Finansinspektionens skyldighet att underrätta tillsynsmyndigheten i en annan EES-stat om en börs verksamhet i den andra EES-staten finns i lagen om handel med finansiella instrument.

RP 172/2017 rd

Gällande lydelse

72 §

Offentlighet när det gäller statistiska uppgifter om försäkrings- och pensionsanstalter och om försäkringsmäklare

Utän hinder av vad som föreskrivs om handlingars sekretess får Finansinspektionen offentliggöra statistik och därmed jämförbar information som på enhetliga grunder har upprättats över alla försäkrings- och pensionsanstalters och försäkringsmäklares verksamhet, ställning och utveckling.

Föreslagen lydelse

72 §

Offentlighet när det gäller statistiska uppgifter om försäkrings- och pensionsanstalter, försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare

Trots vad som föreskrivs om handlingars sekretess får Finansinspektionen offentliggöra statistik och därmed jämförbar information som på enhetliga grunder har upprättats över alla försäkrings- och pensionsanstalters, försäkringsförmedlares och sidoverksamma försäkringsförmedlares verksamhet, ställning och utveckling.

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av 1 och 6 § i lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift (879/2008) 1 § 1 mom. 15 punkten och 6 § 1 mom., sådana de lyder, 1 § 1 mom. 15 punkten i lag 758/2012 och 6 § 1 mom. i lagarna 758/2012 och 576/2017, som följer:

Gällande lydelse

1 §

Avgiftsskyldiga

Skyldiga att betala tillsynsavgift till Finansinspektionen är

15) försäkringsmäklare enligt lagen om försäkringsförmedling (570/2005) och sådana försäkringsförmedlare enligt lagen om försäkringsförmedling som är registrerade i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland och som har filial i Finland,

Föreslagen lydelse

1 §

Avgiftsskyldiga

Skyldiga att betala tillsynsavgift till Finansinspektionen är

15) försäkringsmäklare och sidoverksamma försäkringsmäklare enligt lagen om försäkringsdistribution (/) samt sådana försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare som är registrerade i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland och som har filial i Finland,

Gällande lydelse

6 §

Grundavgift för övriga avgiftsskyldiga

Grundavgiften i euro för andra avgiftsskyldiga än de som avses i 4 § och de avgiftsskyldiga bestäms som följer:

Gällande lydelse

RP 172/2017 rd

Avgiftsskyldiga	Grundavgift i euro
värdepapperscentraler enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet	278 200
den gamla insättningsgarantifond som avses i lagen om ändring av kreditinstitutslagen (1199/2014)	12 840
säkerhetsfonden enligt kreditinstitutslagen	2 140
juridiska personer som avses i 7 och 7 a § i lagen om betalningsinstitut	1 070
fysiska personer som avses i 7 och 7 a § i lagen om betalningsinstitut	214
ersättningsfonden för investerarskydd enligt lagen om investeringstjänster	3 210
enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder registreringskyldiga AIF-förvaltare som inte är auktoriserade som fondbolag	1 070
den som bedriver verksamhet med stöd av ett undantag enligt 10 kap. 2 § 3 mom. i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder	2 140
förvaringsinstitut enligt lagen om placeringsfonder	3 210
förvaringsinstitut enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder	3 210
företag som är förvaringsinstitut enligt lagen om placeringsfonder och lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder	5 350
särskilda förvaringsinstitut enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder	2 140
centralinstitutet för sammanslutningen av inlåningsbanker enligt lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker (599/2010)	6 420
kreditinstituts och försäkringsbolags holdingföretag samt konglomerats holdingsammanslutning enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat (699/2004)	10 700
börsers och värdepapperscentralers holdingföretag	10 700
värdepappersföretags och försäkringsföreningars holdingföretag	1 070
	1 070
försäkringsmäklare enligt lagen om försäkringsförmedling	Grundavgiften höjs med 193 euro för varje registrerad försäkringsmäklare som är an-

RP 172/2017 rd

	ställd hos ett försäkringsmäklarföretag eller hos en enskild näringsidkare vid utgången av året före det då tillsynsavgiften bestäms.	
kontoförvaltare enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet		6 420
centrala motparter enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet		160 500
clearingmedlemmar enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet		12 840
clearingfonder enligt 3 kap. 3 § 4 mom. i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet samt registreringsfonder enligt 6 kap. 9 § i den lagen		2 140
		16 585
emittenter av aktier som i Finland är föremål för handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument	Grundavgiften höjs med 17 120 euro om det finns en likvid marknad för aktierna enligt 5 kap. 2 § i lagen om handel med finansiella instrument.	
finländska bolag vars emitterade aktier på ansökan har tagits upp till handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument enbart i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland		13 375
emittenter av aktier som i Finland är föremål för handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument, när det är fråga om en avgiftsskyldig enligt 4 § i denna lag eller när emittenten inte har hemort i Finland	Grundavgiften höjs med 11 770 euro om det finns en likvid marknad för aktierna enligt 5 kap. 2 § i lagen om handel med finansiella instrument.	11 235
emittenter av andra värdepapper än aktier, när värdepapperen i Finland är föremål för handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument		3 210
finländska bolag vars emitterade värdepapper av annat slag än aktier på ansökan har tagits upp till handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument enbart i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland		3 210
emittenter av aktier som på ansökan är föremål för handel i Finland på en multilateral handelsplattform enligt lagen om handel med finansiella instrument		4 280
emittenter av värdepapper av annat slag än aktier som på ansökan är föremål för handel i Finland		1 070

RP 172/2017 rd

på en multilateral handelsplattform enligt lagen om handel med finansiella instrument	
finländska kreditförmedlare som är registrerade i enlighet med 6 § i lagen om förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom, när förmedlarna inte är ombud för någon kreditgivare	1 200
Pensionsskyddscentralen	10 700
trafikskadenämnden och patientskadenämnden	1 070
verksamhetsenheter som avses i 5 § 26 punkten i lagen om Finansinspektionen	19 260
filialer till utländska EES-försäkringsbolag enligt lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995)	1 070
sådana utländska EES-tilläggs pensionsanstalter enligt lagen om pensionsstiftelser och lagen om försäkringskassor som har filial i Finland	1 070
trejeländers kreditinstitutets representationer	1 070
sådana försäkringsförmedlare enligt lagen om försäkringsförmedling som är registrerade i någon annan EES-stat än Finland och har filial i Finland	321
finansiella motparter enligt artikel 2.8 i EMIR-förordningen, icke-finansiella motparter enligt artikel 2.9 och pensionssystem enligt artikel 2.10 i den förordningen, vilkas hemstat är Finland	10 700
utländska kreditförmedlare enligt 2 § 1 mom. 6 punkten i lagen om förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom, när förmedlarna har filial i Finland	400
förmedlare av gräsrotsfinansiering enligt lagen om gräsrotsfinansiering	2 140
registrerade ombud enligt lagen om ombud för obligationsinnehavare	2 140

Föreslagen lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Grundavgift för övriga avgiftsskyldiga

Grundavgiften i euro för andra avgiftsskyldiga än de som avses i 4 § och de avgiftsskyldiga bestäms som följer:

RP 172/2017 rd

Avgiftsskyldiga	Grundavgift i euro
värdepapperscentraler enligt lagen om värdeandels-systemet och om clearingverksamhet	278 200
den gamla insättningsgarantifond som avses i lagen om ändring av kreditinstitutslagen (1199/2014)	12 840
säkerhetsfonden enligt kreditinstitutslagen	2 140
juridiska personer som avses i 7 och 7 a § i lagen om betalningsinstitut	1 070
fysiska personer som avses i 7 och 7 a § i lagen om betalningsinstitut	214
ersättningsfonden för investerarskydd enligt lagen om investeringstjänster	3 210
enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder registreringsskyldiga AIF-förvaltare som inte är auktoriserade som fondbolag	1 070
den som bedriver verksamhet med stöd av ett undantag enligt 10 kap. 2 § 3 mom. i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder	2 140
förvaringsinstitut enligt lagen om placeringsfonder	3 210
förvaringsinstitut enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder	3 210
företag som är förvaringsinstitut enligt lagen om placeringsfonder och lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder	5 350
särskilda förvaringsinstitut enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder	2 140
centralinstitutet för sammanslutningen av inlåningsbanker enligt lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker (599/2010)	6 420
kreditinstituts och försäkringsbolags holdingföretag samt konglomerats holdingsammanslutning enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat (699/2004)	10 700
börsers och värdepapperscentralers holdingföretag	10 700
värdepappersföretags och försäkringsföreningars holdingföretag	1 070
	1 070
<i>försäkringsmäklare och sidoverksamma försäkringsmäklare enligt lagen om försäkringsdistribution</i>	Grundavgiften höjs med 193 euro för varje registrerad försäkringsmäklare som är anställd hos ett försäkringsmäklarföretag eller hos en enskild näringsidkare vid utgången av året före det år då tillsynsavgiften bestäms
kontoförvaltare enligt lagen om värdeandelssystemet	6 420

RP 172/2017 rd

met och om clearingverksamhet	
centrala motparter enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet	160 500
clearingmedlemmar enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet	12 840
clearingfonder enligt 3 kap. 3 § 4 mom. i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet samt registreringsfonder enligt 6 kap. 9 § i den lagen	2 140
	16 585
emittenter av aktier som i Finland är föremål för handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument	Grundavgiften höjs med 17 120 euro om det finns en likvid marknad för aktierna enligt 5 kap. 2 § i lagen om handel med finansiella instrument.
finländska bolag vars emitterade aktier på ansökan har tagits upp till handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument enbart i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland	13 375
	11 235
emittenter av aktier som i Finland är föremål för handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument, när det är fråga om en avgiftsskyldig enligt 4 § i denna lag eller när emittenten inte har hemort i Finland	Grundavgiften höjs med 11 770 euro om det finns en likvid marknad för aktierna enligt 5 kap. 2 § i lagen om handel med finansiella instrument.
emittenter av andra värdepapper än aktier, när värdepapperen i Finland är föremål för handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument	3 210
finländska bolag vars emitterade värdepapper av annat slag än aktier på ansökan har tagits upp till handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument enbart i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland	3 210
emittenter av aktier som på ansökan är föremål för handel i Finland på en multilateral handelsplattform enligt lagen om handel med finansiella instrument	4 280
emittenter av värdepapper av annat slag än aktier som på ansökan är föremål för handel i Finland på en multilateral handelsplattform enligt lagen om handel med finansiella instrument	1 070
finländska kreditförmedlare som är registrerade i enlighet med 6 § i lagen om förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegen- dom, när förmedlarna inte är ombud för någon kreditgivare	1 200
Pensionsskyddscentralen	10 700
trafikskadenämnden och patientskadenämnden	1 070
verksamhetsenheter som avses i 5 § 26 punkten i la-	19 260

RP 172/2017 rd

gen om Finansinspektionen	
filialer till utländska EES-försäkringsbolag enligt lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995)	1 070
sådana utländska EES-tilläggs pensionsanstalter enligt lagen om pensionsstiftelser och lagen om försäkringskassor som har filial i Finland	1 070
tredjeländers kreditinstituts representationer	1 070
<i>sådana försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare enligt lagen om försäkringsdistribution som är registrerade i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland och som har filial i Finland</i>	321
finansiella motparter enligt artikel 2.8 i EMIR-förordningen, icke-finansiella motparter enligt artikel 2.9 och pensionssystem enligt artikel 2.10 i den förordningen, vilkas hemstat är Finland	10 700
utländska kreditförmedlare enligt 2 § 1 mom. 6 punkten i lagen om förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom, när förmedlarna har filial i Finland	400
förmedlare av gräsrotsfinansiering enligt lagen om gräsrotsfinansiering	2 140
registrerade ombud enligt lagen om ombud för obligationsinnehavare	2 140

Denna lag träder i kraft den 20 .

10.

Lag

om ändring av 6 kap. 1 § i lagen om investeringstjänster

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om investeringstjänster (747/2012) det inledande stycket i 6 kap. 1 § 5 mom.
som följer:

Gällande lydelse

6 kap

**Ekonomiska verksamhetsförutsättningar
för tillhandahållande av investeringstjänster
samt tillsyn över den ekonomiska sta-
biliteten**

1 §

Minimikapital

Om ett värdepappersföretag som tillhandahåller tjänster enligt 4 mom. är verksamt som försäkringsmäklare i enlighet med lagen om försäkringsförmedling (570/2005), ska företaget utöver vad som föreskrivs i den lagen ha

Föreslagen lydelse

6 kap.

**Ekonomiska verksamhetsförutsättningar
för tillhandahållande av investeringstjänster
samt tillsyn över den ekonomiska sta-
biliteten**

1 §

Minimikapital

Om ett värdepappersföretag som tillhandahåller tjänster enligt 4 mom. är verksamt som försäkringsmäklare *eller sidoverksam försäkringsmäklare enligt lagen om försäkringsdistribution (/)*, ska företaget utöver vad som föreskrivs i den lagen ha

Denna lag träder i kraft den 20 .

11.

Lag

om ändring av 1 kap. 2 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017)
1 kap. 2 § 1 mom. 6 punkten som följer:

Gällande lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på

6) försäkringsförmedlare enligt lagen om försäkringsförmedling (570/2005) och i Finland etablerade filialer till utländska försäkringsförmedlare,

Föreslagen lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på

6) försäkringsförmedlare *och sidoverksamma försäkringsförmedlare enligt lagen om försäkringsdistribution (/)* och i Finland etablerade filialer till utländska försäkringsförmedlare *och sidoverksamma försäkringsförmedlare*,

Denna lag träder i kraft den 20 .

12.

Lag

om ändring av 11 § i lagen om Konkurrens- och konsumentverket

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Konkurrens- och konsumentverket (661/2012) 11 § som följer:

Gällande lydelse

11§

Begäran om utlåtande

Innan konsumentombudsmannen meddelar ett i 10 § avsett förbud eller interimistiskt förbud eller för ett ärende till marknadsdomstolen ska konsumentombudsmannen begära utlåtande av Finansinspektionen, om ärendet gäller

1) ett av Finansinspektionens tillsynsobjekt, ett utländskt tillsynsobjekt eller dess filial eller en utländsk försäkringsmäklare enligt 45 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008),

2) marknadsföring av värdepapper som avses i värdepappersmarknadslagen (495/1989).

Föreslagen lydelse

11§

Begäran om utlåtande

Innan konsumentombudsmannen meddelar ett i 10 § avsett förbud eller interimistiskt förbud eller för ett ärende till marknadsdomstolen ska konsumentombudsmannen begära utlåtande av Finansinspektionen, om ärendet gäller

1) ett av Finansinspektionens tillsynsobjekt, ett utländskt tillsynsobjekt eller dess filial eller en utländsk *försäkringsdistributör* enligt 45 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008),

2) marknadsföring av värdepapper som avses i värdepappersmarknadslagen (495/1989).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Social- och hälsovårdsministeriets förordning

om social- och hälsovårdsministeriets avgiftsbelagda prestationer

I enlighet med social- och hälsovårdsministeriets beslut föreskrivs med stöd av 8 § i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992), sådan den lyder i lag 348/1994, och av 3 § i lagen om koncessionsavgift för arbetspensionsförsäkringsbolag (523/2008):

1 §

Tillämpningsområde

I denna förordning bestäms om prestationer för vilka social- och hälsovårdsministeriet tar ut avgift och om grunderna för dessa prestationer.

2 §

Avgiftsbelagda offentligrättsliga prestationer

Offentligrättsliga prestationer för vilka det i enlighet med 6 § 2 mom. i lagen om grunderna för avgifter till staten tas ut fasta avgifter som motsvarar självkostnadsvärdet är

- 1) beslut om koncession för arbetspensionsförsäkringsbolag:
 - a. beslut om beviljande av en ny koncession 5 200 euro,
 - b. beslut om ändring av en gällande koncession 4 000 euro,
- 2) beslut om fastställande eller ändring av stadgarna 1 000 euro,
- 3) beslut om fastställande av villkoren och grunderna för den lagstadgade arbetspensionsförsäkringen 1 000 euro,
- 4) beslut enligt 213 § 4 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) 820 euro,
- 5) beslut om fastställande av grunderna för lantbruksföretagares olycksfallsförsäkring 1 000 euro,
- 6) beslut om fastställande av villkoren för grupplivförsäkringen för lantbruksföretagare 270 euro,
- 7) andra tillstånd och beslut som ministeriet meddelar på begäran av Finansinspektionens tillsynsobjekt 1 000 euro,
- 8) del av examen som ingår i försäkringsmäklarexamen 150 euro,
- 9) intyg som bekräftar försäkringsmatematikers behörighet 500 euro,
- 10) beslut i ärenden som gäller tillstånd att använda uppgifter för forskningsändamål 250 euro, för beslut om användningstillstånd som gäller lärdomsprov dock 100 euro.

I bilagan anges de offentligrättsliga prestationer som avser tillsynen över arbetarskyddet och för vilka det i enlighet med 6 § 2 mom. i lagen om grunderna för avgifter till staten tas ut fasta avgifter som motsvarar prestationens självkostnadsvärde.

När arbetarskyddsmyndigheten har till uppgift att konstatera ett sakkunnigorgans kompetens tas det dessutom ut avgifter som bestäms från fall till fall och som motsvarar prestationens självkostnadsvärde.

RP 172/2017 rd

Beslut om när prestationer till de till social- och hälsovårdsministeriet anknutna läkemedelsprismnämnden och gentekniknämnden samt medicinska forskningsetiska sektionen vid riksfattande etiska delegationen inom social- och hälsovården ska vara avgiftsbelagda fattas separat.

De utgifter som uppstått till följd av ledningen och övervakningen av en penningspelssammanslutning debiteras hos penningspelssammanslutningen i enlighet med de kostnader som totalt förorsakats staten.

De kostnader som uppstått till följd av uppföljningen av och forskningen kring spelberoende tas ut hos penningspelssammanslutningarna i enlighet med social- och hälsovårdsministeriets förordning.

3 §

Övriga avgiftsbelagda prestationer

Prestationer som avses i 7 § i lagen om grunderna för avgifter till staten och som social- och hälsovårdsministeriet prissätter på företagsekonomiska grunder är

- 1) anlåtande av personalen under tjänstetid i utbildnings-, konsult- och sakkunniguppgifter i sådana fall där skötseln av uppgifterna inte direkt anknyter till verksamheten vid ministeriet,
- 2) utredningar som gjorts och informationspaket som sammanställts på beställning samt översättning och tolkning,
- 3) sökande av information på beställning ur register och databaser samt anslutning till databaser,
- 4) biblioteks- och informationstjänster,
- 5) användning av ministeriets lokaler och utrustning samt ämbetsverks-, utbildnings- och kontorstjänster,
- 6) publikationer som helt eller delvis bekostats av ministeriet samt digitala informationsprodukter,
- 7) fotokopior och andra avskrifter,
- 8) publicering av meddelanden och tillkännagivanden i publikationer som ges ut av ministeriet samt
- 9) andra prestationer som utförts på beställning.

4 §

Prissättning av prestationer enligt offentlighetslagen

Beslut om avgifter som tas ut för framtagning av uppgifter enligt 34 § 2 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och för utlämnande av en uppgift som kopia eller utskrift enligt 34 § 3 mom. i den lagen fattas av social- och hälsovårdsministeriet med beaktande av vad som föreskrivs i 34 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

5 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 20 och gäller till och med den 31 december 2018.

Genom denna förordning upphävs social- och hälsovårdsministeriets förordning om social- och hälsovårdsministeriets avgiftsbelagda prestationer (1578/2015).

Bilaga

AVGIFTSTABELL

ARBETARSKYDDSAVDELNINGENS OFFENTLIGRÄTTSLIGA PRESTATIONER

Fasta avgifter	Avgift/euro
Tillstånd eller annan prestation som nämns i författningar	
1. Godkännande av examinator för examen för laddare	100
2. Kopia av kort för tornkransförare	30
Undantagslov	
3. Övriga undantagslov som nämns i författningar	400
Avgifter som bestäms från fall till fall	
Konstaterande av ett sakkunnigorgans kompetens	

De avgifter som bestäms från fall till fall baserar sig på den tid som använts för arbetet. Priset per arbetstimme är 45,43 euro för prestationer som arbetarskyddsavdelningen producerar. I avgifter ingår dessutom specificerat de särkostnader som hänför sig till prestationen samt andelen i de gemensamma kostnaderna (6,98 euro per arbetstimme).

Social- och hälsovårdsministeriets förordning

om minimikrav på yrkeskompetens och kunskaper hos personer som deltar i försäkringsdistribution

I enlighet med social- och hälsovårdsministeriets beslut föreskrivs med stöd av § i lagen om försäkringsdistribution (/):

1 §

Försäkringsförmedlare som distribuerar försäkringar i olika skadeförsäkringsklasser

En i 5 § 1 mom. 4 punkten i lagen om försäkringsdistribution avsedd försäkringsförmedlare (försäkringsförmedlare) som bedriver distribution av försäkringar i de skadeförsäkringsklasser som avses i 1—12 § i lagen om försäkringsklasser (526/2008) ska visa att den uppfyller följande krav på yrkeskompetens:

- 1) krav på nödvändig minimikunskap om villkoren i de försäkringar som erbjuds, inklusive tilläggsrisker om sådana täcks av försäkringarna i fråga,
- 2) krav på nödvändig minimikunskap om tillämplig lagstiftning om distribution av försäkringsprodukter, såsom konsumentlagstiftning samt skattelagstiftning, sociallagstiftning och arbetslagstiftning,
- 3) krav på nödvändig minimikunskap om skadereglering,
- 4) krav på nödvändig minimikunskap om hantering av klagomål,
- 5) krav på nödvändig minimikunskap om bedömning av kundens behov
- 6) krav på nödvändig minimikunskap om försäkringsmarknaden,
- 7) krav på nödvändig minimikunskap om affärsetiska normer,
- 8) krav på nödvändig miniminivå vad gäller finansiell kompetens.

2 §

Försäkringsförmedlare som distribuerar försäkringar i olika livförsäkringsklasser

En försäkringsförmedlare som bedriver distribution av försäkringar i de livförsäkringsklasser som avses i 13—20 § i lagen om försäkringsklasser ska visa att den uppfyller följande krav på yrkeskompetens:

- 1) krav på nödvändig minimikunskap om försäkringar, inklusive villkor, garanterade ersättningar och tilläggsrisker,
- 2) krav på nödvändig minimikunskap om hur pensionssystemet i Finland är organiserat och vilka garanterade ersättningar det ger,
- 3) krav på kunskap om tillämplig försäkringsavtalslagstiftning, konsumentlagstiftning, dataskyddslagstiftning, lagstiftning mot penningtvätt samt skattelagstiftning, sociallagstiftning och arbetslagstiftning,
- 4) krav på nödvändig minimikunskap om försäkringsmarknaden och andra relevanta marknader för finansiella tjänster,
- 5) krav på nödvändig minimikunskap om hantering av klagomål,
- 6) krav på nödvändig minimikunskap om bedömning av kundens behov,
- 7) krav på hantering av intressekonflikter,

RP 172/2017 rd

- 8) krav på nödvändig minimikunskap om affärsetiska normer,
- 9) krav på nödvändig miniminivå vad gäller finansiell kompetens.

3 §

Försäkringsförmedlare som distribuerar placeringsförsäkringar

En försäkringsförmedlare som bedriver distribution av placeringsförsäkringar ska visa att den uppfyller följande krav på yrkeskompetens:

- 1) krav på nödvändig minimikunskap om placeringsförsäkringar, inklusive villkor och nettopremier samt garanterade och icke-garanterade ersättningar,
 - 1) krav på nödvändig minimikunskap om fördelar och nackdelar med olika placeringsalternativ för försäkringstagarna,
 - 2) krav på nödvändig minimikunskap om finansiella risker som bärs av försäkringstagarna,
 - 3) krav på nödvändig minimikunskap om livförsäkringar och andra sparprodukter,
 - 4) krav på nödvändig minimikunskap om hur pensionssystemet är organiserat och vilka garanterade ersättningar det ger,
 - 5) krav på nödvändig minimikunskap om tillämplig lagstiftning om distribution av försäkringsprodukter, såsom konsumentlagstiftning och skattelagstiftning,
 - 6) krav på nödvändig minimikunskap om försäkringsmarknaden och marknaden för sparprodukter,
 - 7) krav på nödvändig minimikunskap om hantering av klagomål,
 - 8) krav på nödvändig minimikunskap om bedömning av kundens behov,
 - 9) krav på hantering av intressekonflikter,
 - 10) krav på nödvändig minimikunskap om affärsetiska normer,
 - 11) krav på nödvändig miniminivå vad gäller finansiell kompetens.

4 §

Tillämpning på personer som deltar i försäkringsdistribution eller personer som ansvarar för sådan

Vad som föreskrivs i denna förordning om försäkringsförmedlare tillämpas på motsvarande sätt på andra försäkringsdistributörer samt på personer som deltar i försäkringsdistribution som avses i 5 § 1 mom. 7 punkten i lagen om försäkringsdistribution eller på personer som ansvarar för försäkringsdistribution hos dessa försäkringsdistributörer.

5 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 20 .

Statsrådets förordning

om hur information om försäkring ska lämnas till kunderna

I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs med stöd av § i lagen om försäkringsdistribution (/) och § i lagen om försäkringsavtal (543/1994), av den senare bestämmelsen sådan den lyder i lag _/_:

1 §

Allmänna villkor för lämnande av information

Information om försäkring (information) ska lämnas till kunden

- 1) på ett klart och exakt sätt i en form som är begriplig för kunden,
- 2) på ett språk som är officiellt språk i den medlemsstat där åtagandet görs eller i den EES-stat där risken är belägen eller på ett annat språk som parterna kommit överens om,
- 3) kostnadsfritt.

2 §

Lämnande av information i annan varaktig form än i pappersform

Information får lämnas till en kund i annan varaktig form än i pappersform

- 1) om kunden uttryckligen väljer detta medium, när denne erbjuds att välja mellan att få information på papper eller i annan varaktig form,
- 2) om lämnande av information i annan varaktig form är ändamålsenligt i enlighet med 4 §.

Också när information lämnas till kunden i annan varaktig form än i pappersform, ska ett pappersexemplar på begäran sändas till kunden kostnadsfritt.

3 §

Lämnande av information på en webbplats

Information får lämnas till kunden på en webbplats

- 1) om informationen riktas till kunden personligen,
- 2) om följande villkor är uppfyllda:
 - a. kunden har samtyckt till att informationen lämnas på en webbplats,
 - b. kunden har på elektronisk väg underrättats om adressen till webbplatsen och den plats på webbplatsen där informationen finns tillgänglig,
 - c. informationen är tillgänglig på webbplatsen under en så lång period som kunden rimligen kan förväntas behöva den, och
 - d. användningen av webbplatsen är ändamålsenlig i enlighet med 4 §.

Också när information lämnas till kunden på en webbplats ska ett pappersexemplar på begäran sändas till kunden kostnadsfritt.

RP 172/2017 rd

4 §

Ändamålsenlighet

För det sammanhang där transaktionen mellan försäkringsdistributören och kunden genomförs ska lämnandet av information på ett annat medium än i pappersform anses vara ändamålsenligt om det finns bevisning för att kunden har regelbunden tillgång till internet. Om kunden ger försäkringsdistributören sin e-postadress för transaktionen i fråga, ska detta betraktas som sådan bevisning.

5 §

Lämnande av information i pappersform

Informationen lämnas till kunden i pappersform om inte något annat följer av 2—4 §.

6 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 20 .

Statsrådets förordning

om upprättande av ett faktablad för skadeförsäkringsuppgifter, om uppgifterna i och utformningen av faktabladet samt hur det ska lämnas till kunden

I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs med stöd av § i lagen om försäkringsdistribution (/) och § i lagen om försäkringsavtal (543/1994), av dem den senare bestämmelsen sådan den lyder i lag _/_:

1 §

Upprättaren

Den som producerar skadeförsäkringsprodukter ska upprätta ett dokument som innehåller skadeförsäkringsuppgifter (faktablad).

2 §

Uppgifterna i faktabladet

Faktabladet ska innehålla följande uppgifter:

- 1) information om typen av försäkring,
- 2) en sammanfattning av försäkringsskyddet, inbegripet de huvudsakliga risker som försäkras, försäkringsbeloppet och i tillämpliga fall, den geografiska täckningen, samt en sammanfattning av de risker som försäkringen inte täcker,
- 3) hur premier ska betalas och betalningsperioden,
- 4) de viktigaste begränsningarna av ersättningsansvaret,
- 5) skyldigheterna då avtalet börjar gälla,
- 6) skyldigheterna under avtalets löptid,
- 7) skyldigheterna i fall av ersättningsanspråk,
- 8) avtalets löptid, inklusive start- och slutdatum,
- 9) hur avtalet kan sägas upp.

I faktabladet ska finnas ett omnämmande av att fullständig information om försäkringen före och efter ingåendet av avtalet finns att tillgå i andra dokument.

3 §

Faktabladets språk

Faktabladet ska vara avfattat på det eller de officiella språk som används i den kommun i Finland där försäkringsprodukten distribueras. Vid distribution av försäkringar i landskapet Åland ska behövliga uppgifter lämnas åtminstone på svenska.

Faktabladet får vara avfattat på ett annat än i 1 mom. avsett officiellt språk, om konsumenten och försäkringsdistributören kommer överens om det.

RP 172/2017 rd

4 §

Utformningen av faktabladet och lämnande av faktablad till kunden

Titeln ”Faktablad för försäkringsprodukten” ska återges överst på första sidan i faktabladet. Utöver det som föreskrivs i 34 § 2 mom. i lagen om försäkringsdistribution ska faktabladet

- 1) vara ett kortfattat, lättläst och separat dokument,
- 2) inte vara svårare att läsa i fall originalet är utformat i färg men utskrivet eller kopierat i svartvitt.

Faktabladet ska lämnas tillsammans med uppgifter som krävs enligt annan relevant unionslagstiftning eller nationell lagstiftning, om kraven enligt 2 § 2 mom., 3 § och 4 § 1 och 2 mom. uppfylls.

5 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 20 .

Bilaga 3

Antalet företag i handelsregistret

Företagsform	31.12.2016	31.12.2015	31.12.14
Aktiebolag	268 093	261 080	251 421
Enskild näringsidkare	203 562	215 784	209 123
Bostadsaktiebolag	87 981	86 863	86 016
Kommanditbolag	29 361	33 825	34 315
Oppet bolag	10 470	11 927	12 221
Andelslag	4 315	4 905	4 718
Filial	1 196	1 275	1 238
Ideell förening (*)	417	425	403
Publikt aktiebolag	242	231	223
Andelsbank	202	206	215
Stiftelse (*)	37	37	36
Omsesidigt försäkringsbolag	34	34	36
Sparbank	22	23	25
Försäkringsförening	8	22	22
Försäkringsaktiebolag	18	21	20
Bostadsrättsförening	17	17	16
Statens affärsverk	3	3	3
Europabolag (SE)	1	1	1
Europeisk ekonomisk intressegruppering	1	1	1
Filial till europeisk ekonomisk intressegruppering	0	1	1
Hypoteksförening	1	1	1
Ekonomisk förening	0	1	1
Totalt	605 981	616 683	600 057

(*)= Siffran omfattar de stiftelser och ideella föreningar som har införts i handelsregistret. Endast de stiftelser och ideella föreningar som för sin näringsverksamhet har ett fast driftställe eller som har minst en anställd ska anmälas till handelsregistret.

Källa: Patent- och registerstyrelsen

<https://www.prh.fi/sv/kaupparekisteri/tilastot/lkm.html>, hänvisad 5.7.2012

Bilaga 4

Finland i siffror: Företag 2015

<u>Antal anställda</u>	<u>Företag</u>		<u>Anställda</u>	<u>Omsättning</u>		
		%	1 000	%	mn €	%
0-4	321 887	89,4	263	18,5	45 322	11,9
5-9	18 983	5,3	123	8,6	20 863	5,5
10-19	10 136	2,8	135	9,5	28 834	7,6
20-49	5 816	1,6	174	12,2	47 414	12,5
50-99	1 741	0,5	119	8,3	30 830	8,1
100-249	916	0,3	140	9,8	48 407	12,7
250-499	307	0,1	108	7,6	30 921	8,1
500-999	156	0,0	105	7,3	38 050	10,0
1 000-	109	0,0	257	18,1	89 875	23,6
<u>Totalt</u>	360 051	100	1 423	100	380 516	100

Källa: Statistikcentralen

http://tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk_yritykset_sv.html, hänvisad 5.7.2017